T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ
ANA BİLİM DALI

YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMLA ÇOKLU ZEKÂ KURAMINA GÖRE HAZIRLANAN MÜZİKLE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİN TÜRKÇE DERSİ İŞLEME SÜRECİNE KATKISI

Hazırlayan
Mehmet GÜL

Doktora Tezi

Aralık 2022
KAYSERİ

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ
ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMLA ÇOKLU ZEKÂ KURAMINA GÖRE HAZIRLANAN MÜZİKLE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİN TÜRKÇE DERSİ İŞLEME SÜRECİNE KATKISI

(Doktora Tezi)

Hazırlayan
Mehmet GÜL

Danışman
Prof. Dr. Kudret ALTUN

Aralık 2022
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında,

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel etik kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin bütününü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir bilimsel çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Mehmet GÜL
İmza

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

"Yapılandırmacı yaklaşımla çoklu zekâ kuramına göre hazırlanan müzikle Türkçe öğretiminin Türkçe dersi işleme sürecine katkısı**"** adlı Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi 'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan	**Danışman**
Mehmet GÜL	Prof. Dr. Kudret ALTUN

KABUL VE ONAY

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Mehmet GÜL'ün hazırladığı "yapılandırmacı yaklaşımla çoklu zekâ kuramına göre hazırlanan müzikle Türkçe öğretiminin Türkçe dersi işleme sürecine katkısı" başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından **Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans/Doktora Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı	Unvan Ad SOYADI	……..
Jüri Üyesi (Danışman)	Unvan Ad SOYADI	……..
Jüri Üyesi	Unvan Ad SOYADI	……..
Jüri Üyesi	Unvan Ad SOYADI	……..
Jüri Üyesi	Unvan Ad SOYADI	……..

Enstitü Yönetim Kurulunun … /… /…… Tarihli ve …… sayılı kararı.

Bu tez Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından … / … / …… tarihinde uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunca … / … / …… tarihi ve …….. sayılı karar ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hüseyin ARAK
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Çağdaş eğitim-öğretim anlayışları öğrenciyi merkeze alan, farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı, öğrencinin aktif olarak derse katıldığı, bilgiyi ezberlemekten ziyade içselleştirdiği, öğrencinin ön bilgilerinden hareketle yeni bilgileri zihninde inşa ettiği yaklaşımlardır. Bu yaklaşımda öğretmenler öğrencilerin bilgiye ulaşmaları ve onu içselleştirmeleri amacıyla rehber görev görmektedir. Öğrencilerin geleneksel eğitim anlayışından farklı olarak yapılandırmacı ve disiplinler arası eğitim anlayışıyla farklı zekâ alanlarına yönelik ortam tasarımına ve öğretim materyallerine ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu çalışmada derslerde müzik, şarkı ve türkü kullanarak Türkçe dersinin hedef kazanımlarını öğrencilerin ne derece içselleştirdiği, müzikle Türkçe öğretiminin öğrencilerin temel dil becerilerinin gelişimine katkısının neler olduğu, Türkçe dersine öğrencilerin algı, görüş ve tutumunun nasıl olacağı, sınıf içi uygulama sürecinin nasıl gerçekleşeceği araştırılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde, problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve çalışmayla ilgili genel tanımlar hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, temel dil becerileri, disiplinler arası eğitim, çoklu zekâ kuramı, yapılandırmacı yaklaşım, müzikle Türkçe öğretimi ile ilgili kuramsal bilgiler verilerek ilgili araştırmalar hakkında bilgiler sunulmuştur. Üçüncü bölümde, araştırmanın yöntemi açıklanmıştır. Araştırmanın modeli, eylem araştırma süreci, araştırmanın katılımcıları, veri toplama araçları, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması, geçerlik ve güvenirlik hakkında bilgiler verilmiştir. Dördüncü bölümde, eylemsel etkinliklerin öğretim sürecine, öğrencilerin algı ve görüşlerine, öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumlarına, temel dil becerilerine katkısına yönelik bulgular yorumlarla sunulmuştur. Beşinci bölümde araştırmanın sonuçları literatürle ilişkilendirilerek tartışılmış, öneriler geliştirilerek Türkçe eğitimine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Üzerimde çok emekleri olan, bilgi pınarından su içmemi sağlayan, her zaman iyiyi, doğruyu, güzeli bulmamı sağlayan çok kıymetli danışmanım, öğretmenim Prof. Dr. Kudret ALTUN'a minnet borçluyum. Doktora döneminde ders aldığım, akademik alanda gelişimime katkı sağlayan Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN'a, Prof. Dr. Ali GÖÇER'e, Prof. Dr. Şahika KARACA'ya, Dr. Öğr. Üyesi Neşet MUTLU'ya, Doç.

Dr. Semih ZEKA'ya, Doç. Dr. Erol AKSOY'a, Doç. Dr. Gürkan MORALI'ya, Doç Dr. Cafer ÇARKIT'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Yaptığım bu tez çalışmasında bana destek olan öğretmen arkadaşlarım Okan AKGÜL'E, Gökhan BAŞDAMAR'a, Erdem ÖZBEY'e, Arzu KUTLAY'a teşekkür ediyorum. Eğitim Bilimleri Enstitüsü kıymetli personelleri Mehtap HAZIRCI ve Nuran UÇAN'a desteklerinden dolayı teşekkür ediyorum. Çalışmaya katılan çok sevdiğim öğrencilerime teşekkür ediyorum. Bugünlere gelmemde çok yüce emekleri olan, fedakârlıklarını asla unutamayacağım çok sevdiğim anneme, babama, kız kardeşlerime teşekkür ediyorum.

Mehmet GÜL

Aralık 2022/ KAYSERİ

ÖZET

YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMLA ÇOKLU ZEKÂ KURAMINA GÖRE HAZIRLANAN MÜZİKLE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİN TÜRKÇE DERSİ İŞLEME SÜRECİNE KATKISI

Mehmet GÜL

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Doktora Tezi, Aralık, 2022
Danışman: Prof. Dr. Kudret ALTUN

Bu araştırmanın amacı, Türkçe dersinde materyal olarak müziğin kullanılmasının öğrencilerin temel dil becerilerine katkısının, süreçle ilgili algı, görüş ve tutumlarının neler olduğunun, sınıf içi uygulama sürecinin nasıl gerçekleştiğinin eylem araştırması deseniyle incelenmesidir. Araştırmada öğrenciyi merkeze alan, öğrencinin ihtiyaçlarına göre şekillendirilen, birden çok zekâya hitap eden, zengin ortam tasarımı sunan, farklı disiplinlerle kaynaştırılan etkinliklere yer verilmiştir. Araştırmada kuramsal olarak yapılandırmacı ve disiplinler arası eğitim anlayışına, çoklu zekâ kuramına dayalı öğretim yöntemlerinin kullanılması hedeflenmiştir. Araştırma nitel ve nicel araştırma şeklinde İzmir ilinde bir ortaokulun 7/D sınıfında bulunan 23 öğrenciyle sekiz hafta süreyle gerçekleştirilmiştir. Uygulamada Türkçe ders kitabı yerine "Müzikle Türkçe Öğretimi" eylemsel etkinlikleri kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı-öğrenci günlükleri, gözlem, görüşme, sosyal medya paylaşımları, video/ses kaydı, öğrenci etkinlikleri ve temel dil becerileri rubrikleri/testleri kullanılmıştır. Araştırmanın nitel verilerinin yorumlanmasında içerik analizi sonucu oluşan kodlamalar ve tablolar; nicel verilerin yorumlanmasında bağımlı iki örnek t-testi ve işaretli sıralar testi esas alınmıştır. Araştırma sonucunda eylemsel etkinliklerle öğrencilerin yeni bilgiler ile kazanımlar edindikleri, programın öğrencilerin derse ilgisini çoğalttığı, bu dersi farklı ve eğlenceli buldukları, derste mutlu oldukları, dersin kendilerini motive ettiği, geleneksel Türkçe öğretimini sıkıcı buldukları, bu programla eğlenerek öğrendikleri, dersin devam etmesini istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca programın öğrencilerin temel dil becerilerinin gelişimine katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: eylem araştırması, müzik, öğrenci, öğretim süreci, yapılandırmacı yaklaşım, çoklu zekâ kuramı, türkçe.

ABSTRACT

THE CONTRIBUTION OF TURKISH TEACHING WITH MUSIC PREPARED ACCORDING TO THE THEORY OF MULTIPLE INTELLIGENCES WITH A CONSTRUCTIVIST APPROACH TO THE PROCESS OF TEACHING TURKISH LESSONS

Mehmet GÜL

Erciyes University, Institute of Educational Sciences
Doctoral Dissertation, December, 2022
Supervisor: Prof. Dr. Kudret ALTUN

In this research, examining the contribution of using music as a material in Turkish lessons to pupils' basic language skills, their perceptions, opinions, and attitudes about the process, and how the in-class practice process is performed with an action research design were the purpose. Activities putting the student in the center, shaped according to the the pupils' needs, appealing to multiple intelligences, offering a rich environment design, and fusing with different disciplines are included. Teaching methods based on the theory of constructivist, interdisciplinary education, and the theory of multiple intelligences were aimed to use. The form of qualitative and quantitative research with a seventh-grade class consisting of 23 students at a public secondary school was carried out for eight weeks. Instead of Turkish textbooks, "Teaching Turkish with Music" operational activities were used. Researcher-student diaries, observations, interviews, social media posts, video/audio recordings, student activities, and basic language skills rubrics/tests were used as data collection tools. In the interpretation of the qualitative data, codings, and tables formed according to analysis, and to interpret quantitative data, dependent two-sample t-test and the Wilcoxon Signed Rank Test were used. We concluded pupils gained new knowledge and gains with the action activities, the program increased the interest of the pupils, they found lessons different and fun, they were happy, they were motivated, they found the traditional Turkish teaching boring, they learned whilst having fun, they wanted the lesson to continue. In addition, it was determined the program contributed to the development of pupils' basic language skills.

Keywords: action research, music, student, teaching process, constructivist approach, multiple intelligence theory, turkish.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK....i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI.... ii
KABUL VE ONAY.... iii
ÖNSÖZ....iv
ÖZET....vi
İÇİNDEKİLER....x
TABLOLAR LİSTESİ....xx
ŞEKİLLER LİSTESİ....xxii
KISALTMALAR ve SİMGELER....xxiv
BÖLÜM I....1
GİRİŞ....1
1.1. Problem Durumu....1
1.2. Araştırmanın Amacı....6
1.3. Araştırmanın Önemi....6
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları....7
1.5. Tanımlar....8
BÖLÜM II....9
GENEL BİLGİLER....9
2.1. Dil Nedir?....9
2.2. Ana Dil Eğitimi....10
2.3. Temel Dil Becerileri....11
2.3.1. Dinleme eğitimi....12
2.3.2. Konuşma eğitimi....13
2.3.3. Okuma eğitimi....15
2.3.4. Yazma eğitimi....17
2.4. Disiplinler Arası Eğitim....19
2.4.1. Türkçe eğitimi ve disiplinler arası eğitim ilişkisi....21
2.5. Çoklu Zekâ Kuramı....23

2.5.1. Zekâ nedir? 23
2.5.2. Çoklu zekâ nedir? 24
2.5.3. Çoklu zekâ alanlarının belirlenmesi 25
2.5.4. Çoklu zekâ alanlarının sınıflandırılması 26
2.5.4.1. Sözel-dilsel zekâ 28
2.5.4.2. Mantıksal-matematiksel zekâ 29
2.5.4.3. Görsel-uzaysal zekâ 30
2.5.4.4. Müziksel-ritmik zekâ 31
2.5.4.5. Bedensel-kinestetik zekâ 32
2.5.4.6. Sosyal zekâ 33
2.5.4.7. İçsel (öze dönük) zekâ 34
2.5.4.8. Doğacı zekâ 35
2.5.5. Çoklu zekâ teorisiyle uygulanabilecek öğretim stratejileri ve etkinlikler 36
2.5.5.1. Sözel-dil zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler 36
2.5.5.1.1. Öyküleştirme 36
2.5.5.1.2. Beyin fırtınası 37
2.5.5.1.3. Ses kaydetme 37
2.5.5.1.4. Günlük oluşturma 37
2.5.5.1.5. Yayınlama 38
2.5.5.2. Mantıksal-matematiksel zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler 38
2.5.5.2.1. Ölçme ve hesaplama 38
2.5.5.2.2. Sınıflara ayırma 38
2.5.5.2.3. Benzerlik ve ayrım 39
2.5.5.2.4. Sokratik düşünme 39
2.5.5.2.5. Bilimsel düşünce yöntemi 39
2.5.5.3. Görsel-uzaysal zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler 40
2.5.5.3.1. Zihin haritaları oluşturma 40
2.5.5.3.2. Görsel metafor kullanma 40

2.5.5.3.3. Renklendirme 41
2.5.5.3.4. Zihinde canlandırma 41
2.5.5.3.5. Grafik ve sembolleri kullanma 41
2.5.5.4. Müziksel-ritmik zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler 41
2.5.5.4.1. Hafıza-fon müziği 42
2.5.5.4.2. Müziksel ton kullanımı 42
2.5.5.4.3. Ritim-melodi-şarkı ve türkü kullanımı 42
2.5.5.4.4. Duygusal müzik 42
2.5.5.4.5. Müziksel derlem 43
2.5.5.5. Bedensel-kinestetik zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler 43
2.5.5.5.1. Bedensel tepkiler gösterme 43
2.5.5.5.2. Kinestetik kavram kullanımı 43
2.5.5.5.3. Okul-sınıf tiyatrosu 44
2.5.5.5.4. El becerilerini kullanma 44
2.5.5.5.5. Bedenin kaynak olarak gösterimi 44
2.5.5.6. Sosyal zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler 45
2.5.5.6.1. Düşünce grupları 45
2.5.5.6.2. Proje üretme ve geliştirme 45
2.5.5.6.3. İkili okuma 46
2.5.5.6.4. İşbirlikçi (kubaşık) öğrenme 46
2.5.5.6.5. Benzetim (simülasyon) 46
2.5.5.7. İçsel zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler 47
2.5.5.7.1. Seçenekler sunmak 47
2.5.5.7.2. Duygusal ortam oluşturmak 47
2.5.5.7.3. Bir dakikalık yansıma periyotları 48
2.5.5.7.4. Söz almak ya da pas demek 48
2.5.5.7.5. Sonuç cümlesi oluşturma 48
2.5.5.8. Doğacı zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler 49
2.5.5.8.1. Saha gezileri 49
2.5.5.8.2. Sınıf hayvanları ve bitkileri 49

2.5.5.8.3. Ekolojik çalışmalar yapma 50
2.5.5.8.4. Sınıftan dış dünyaya açılan pencere 50
2.5.5.8.5. Tabiat yürüyüşü....50
2.5.6. Çoklu zekâ teorisiyle uygulanabilecek öğretim etkinlikleri 50
2.5.6.1. Sözel-dilsel zekâ ile ilgili etkinlikler 51
2.5.6.2. Mantıksal-matematiksel zekâ ile ilgili etkinlikler 52
2.5.6.3. Görsel-uzaysal zekâ ile ilgili etkinlikler 52
2.5.6.4. Müziksel-ritmik zekâ ile ilgili etkinlikler 53
2.5.6.5. Bedensel-kinestetik zekâ ile ilgili etkinlikler 53
2.5.6.6. Sosyal zekâ ile ilgili etkinlikler 54
2.5.6.7. İçsel zekâ ile ilgili etkinlikler 54
2.5.6.8. Doğacı zekâ ile ilgili etkinlikler 55
2.6. Yapılandırmacı Yaklaşım 55
2.7. Müziğin Eğitimdeki İşlevi 59
2.7.1. Müzikle türkçe öğretimi 60
2.7.2. Müziğin niteliği ve seçilen müzik türleri 64
2.8. Türk Müziğinin Genel Olarak Tarihsel Seyri 66
2.9. İlgili Araştırmalar 70
BÖLÜM III 78
YÖNTEM....78
3.1. Araştırmanın Modeli....78
3.2. Eylem Araştırması Süreci 81
3.2.1. Birinci adım: araştırmacının problemi netleştirme süreci 83
3.2.2. İkinci adım: kuramsal dayanakların sağlanması ve eylem planının hazırlanması 87
3.2.3. Üçüncü adım: öğretim eylemsel etkinliklerinin geliştirilmesi 91
3.2.4. Dördüncü adım: uygulama sürecinin planlanması ve uygulamanın gerçekleştirilmesi....93

3.2.4.1. Uygulama sürecinin planlanması ve uygulama okulu ile sınıf seçimi95

3.2.4.2. Uygulamanın gerçekleştirilmesi 99

3.3. Araştırma Ortamı 100

3.4. Araştırmanın Katılımcıları 101

3.4.1. Araştırmacı (öğretmen) 101

3.4.2. Geçerlik komitesi üyeleri 102

3.4.3. Öğrenci velileri 107

3.4.4. Öğrenciler 108

3.5. Veri Toplama Araçları 109

3.5.1. Araştırmacı günlüğü 112

3.5.2. Öğrenci günlükleri 112

3.5.3. Sosyal medya paylaşımları 113

3.5.4. Video ses kayıtları 114

3.5.5. Görüşme 115

3.5.6. Öğrenci etkinlik dosyaları 116

3.5.7. Gözlem 117

3.5.8. Temel dil becerileri seviyelerini belirleme rubrikleri/testleri 117

3.5.8.1. Okuma-anlama başarı testi 117

3.5.8.2. Dinleme becerisi değerlendirme rubriği 119

3.5.8.3. Yazılı anlatım değerlendirme rubriği 122

3.5.8.4. Konuşma başarısı dereceli puanlama anahtarı 124

3.6. Verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması 128

3.6.1. Müzikle türkçe öğretiminin öğrencilerin temel dil becerilerine katkılarına yönelik verilerin analizi 128

3.6.2. Müzikle türkçe öğretimi sürecine dair öğrencilerin algı ve görüşlerine yönelik verilerin analizi 128

3.6.3. Müzikle türkçe öğretiminin öğrencilerin türkçe dersi tutumlarına yönelik verilerin analizi 128

3.6.4. Müzikle türkçe öğretimi doğrultusunda hazırlanan eylemsel etkinliklerin sınıf içi uygulama sürecine yönelik verilerin analizi 129
3.6.5. Verilerin kodlanması 129
3.7. Geçerlik ve Güvenirlik 130
3.7.1. İnandırıcılık 130
3.7.1.1. Uzun süreli etkileşim 130
3.7.1.2. Derinlik odaklı veri toplama 131
3.7.1.3. Çeşitleme 131
3.7.1.4. Uzman incelemesi 132
3.7.1.5. Katılımcı teyidi 133
3.7.2. Aktarılabilirlik 133
3.7.2.1. Ayrıntılı betimleme 133
3.7.2.2. Amaçlı örnekleme 134
3.7.3. Tutarlık 134
3.7.4. Teyit edilebilirlik 135
3.8. Verilerin Raporlaştırılması 135
BÖLÜM IV 136
BULGULAR VE YORUM 136
4.1. Öğretim Sürecine Yönelik Bulgular ve Yorum 137
4.1.1. Öğrenilen bilgiler/yaşantılar 139
4.1.1.1. Kelime öğrenme 139
4.1.1.2. Münazarayı öğrenme 141
4.1.1.3. Oyun öğrenme 142
4.1.1.4. Şarkı, türkü öğrenme 143
4.1.1.5. Biyografi, otobiyografi 144
4.1.1.6. Coğrafi bilgiler öğrenme 146
4.1.1.7. Türkünün hikâyesini öğrenme 146

4.1.1.8. Empati 147
4.1.1.9. Atasözü ve deyimler 148
4.1.1.10. Şarkı, türkü yazmak 150
4.1.1.11. Hikâye resimlendirme 151
4.1.1.12. Slogan yazmak 152
4.1.1.13. Geçiş ve bağlantı ifadeleri 154
4.1.1.14. Örtülü anlam 156
4.1.1.15. Soru işaretinin kullanımı 156
4.1.1.16. Söz sanatları 158
4.1.1.17. Medya kaynakları 159
4.1.1.18. Fabl yazmak 161
4.1.1.19. Kültürümüz, geleneklerimiz ve değerlerimiz 162
4.1.1.20. Disiplinler arası öğrenme 163
4.1.2. Dersin işlenişi 172
4.1.2.1. Aktif katılım 173
4.1.2.2. Derse ilgi çekme 175
4.1.2.3. Derse hazırlık 176
4.1.3. Öğretmen etkisi 179
4.1.3.1. Farklı etkinlik hazırlama 179
4.1.3.2. Öğretmeni sevme 180
4.1.3.3. Anlatım biçimi 181
4.2. Öğrencilerin Algı ve Görüşlerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar 181
4.2.1. Öğrencilerin materyallere bakış açısı 183
4.2.1.1. Metin ve görseller uyumlu 183
4.2.1.2. Metin ve görselleri beğenme 183
4.2.2. Öğrenci tavsiyeleri 184

4.2.2.1. Dilbilgisi de olmalı 184
4.2.2.2. Bilgi yarışması 184
4.2.2.3. Bu ders diğer öğrencilere de uygulanmalı 185
4.2.3. Öğrenilen bilgilerin günlük hayatta kullanımı 185
4.2.3.1. Öğrenilen bilgiler günlük hayatta kullanılamaz 186
4.2.3.2 Öğrenilen bilgiler günlük hayatta kullanılabilir 186
4.2.4. Öğrencilerin etkinliklere bakış açısı 187
4.2.4.1. Sevilen etkinlikler 188
4.2.4.2. Sevilmeyen etkinlikler 202
4.2.5. Öğrencilerin duyuşsal davranışları 204
4.2.5.1. Mutlu olma 204
4.2.5.2. Eğlenme 205
4.2.5.3. Etkinlikleri sevme 206
4.2.5.4. Zevk alma 206
4.2.5.5. Heyecan duyma 207
4.2.5.6. Eğlenerek öğrenme 207
4.2.5.7. Beklenti 208
4.2.5.8. Motivasyon 209
4.3. Öğrencilerin Türkçe Dersine Karşı Tutumlarına Yönelik Bulgu ve Yorumlar 209
4.3.1. Öğrenci memnuniyeti 210
4.3.1.1. Müzikle türkçe dersinin devam etmesi isteği 210
4.3.1.2. Müzikle türkçe dersini sevme 212
4.3.2. Geleneksel türkçe öğretimiyle müzikle türkçe öğretimini karşılaştırma 213
4.3.3. Geleneksel türkçe öğretiminden farkı 213
4.3.4. Geleneksel türkçe öğretimi sıkıcıydı 219
4.3.5. Geleneksel türkçe öğretimiyle aynı 220

4.4. Temel Dil Becerilerine Katkısına Yönelik Bulgular ve Yorum.....220
4.4.1. Okuma becerisi 221
4.4.2. Yazma becerisi.....222
4.4.3. Konuşma becerisi.....222
4.4.4. Dinleme becerisi 223
4.4.5. Temel dil becerileri video analizine yönelik bulgular.....224
4.4.6. Temel dil becerilerine yönelik ön-test, son-test analizleri 226
4.4.6.1. Okuma becerisi.....227
4.4.6.2. Dinleme becerisi.....227
4.4.6.3. Yazma becerisi 228
4.4.6.4. Konuşma becerisi 228
BÖLÜM V.....230
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER 230
5.1. Tartışma 230
5.2. Sonuçlar 242
5.2.1. Uygulanan öğretim sürecine ilişkin sonuçlar 242
5.2.2. Uygulanan öğretime yönelik öğrenci algı ve görüşlerine ilişkin sonuçlar 245
5.2.3. Uygulanan öğretimin öğrencilerin türkçe dersi tutumlarına etkisine yönelik sonuçlar.....245
5.2.4. Uygulanan öğretimin öğrencilerin okuma becerilerine katkısına yönelik sonuçlar 246
5.2.5. Uygulanan öğretimin öğrencilerin yazma becerilerine katkısına yönelik sonuçlar 247
5.2.6. Uygulanan öğretimin öğrencilerin konuşma becerilerine katkısına yönelik sonuçlar 247
5.2.7. Uygulanan öğretimin öğrencilerin dinleme becerilerine katkısına yönelik sonuçlar 247
5.3. Öneriler 248

5.3.1. Öğretmenlere yönelik öneriler 248
5.3.2. Kitap hazırlayıcılara yönelik öneriler 248
5.3.3. Araştırmacılara yönelik öneriler 249
KAYNAKÇA 250
EKLER 267
EK 1. Valilik İzni 267
EK 2. Öğrenci Katılım Belgesi 268
EK 3. Veli İzin Formu 269
EK 4. Öğrenci Kişisel Bilgi Formu 270
EK 5. Öğrenci Günlüğü 271
EK 6. Anahtar Katılımcı Öğrencilerle Gerçekleştirilecek Ön Görüşme Formu 273
EK 7. Anahtar Katılımcı Öğrencilerle Gerçekleştirilecek Ara Görüşme Formu 274
EK 8. Anahtar Katılımcı Öğrencilerle Gerçekleştirilecek Son Görüşme Formu 275
EK 9. Uygulama Ders Planı Örneği 276
EK 10. Müzikle Türkçe Öğretimi Öğrenci Ders Kitabı 279
EK 11. Müzikle Türkçe Öğretimi Metin ve Etkinlikleri 280
EK 12. Okuma Becerisi Ön Test Metni ve Soruları 336
EK 13. Okuma Becerisi Son Test Metni ve Soruları 340
EK 14. Dinleme Becerisi Ön Test Metni ve Soruları 344
EK 15. Dinleme Becerisi Son Test Metni ve Soruları 349
EK 16. Araştırmacı Katılım Belgesi 354
ÖZ GEÇMİŞ 355

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Zekâya İlişkin Niceliksel ve Niteliksel Anlayış 25
Tablo 2. Bloom'un Hedef Alanlarına Karşılık Gelen Zekâ Türleri 28
Tablo 3.Türkçe 7. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı Müzik Metinleri ve Etkinliklerinin Dağılımı 86
Tablo 4. MEB Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki Temalar 92
Tablo 5. Müzikle Türkçe Öğretimi Eylemsel Etkinlikleri'ndeki Temalar……..... 92
Tablo 6. Araştırmanın Veri Toplama Takvimi..... 93
Tablo 7. Geçerlilik Komitesi Toplantıları..... 102
Tablo 8. Katılımcı Öğrencilerin Kişisel Bilgileri 108
Tablo 9. Araştırmanın Veri Toplama Takvimi..... 110
Tablo 10. Araştırma Sorularına Göre Kullanılan Veri Toplama Araçları 111
Tablo 11. Kırmızı Pabuçlar Metni Sorularının Madde Güçlük İndeksi……..... 118
Tablo 12. Belkıs Tiyatrosu Metni Sorularının Madde Güçlük İndeksi 119
Tablo 13. Mor Salkımlı Ev Dinleme Metni Puan Ortalamaları 120
Tablo 14. Ak Sakallı Bilge Dede Dinleme Metni Puan Ortalamaları 120
Tablo 15. Dinleme Becerisi Rubriği..... 121
Tablo 16. Yazılı Anlatım Değerlendirme Rubriği..... 122
Tablo 17. Yazma Becerisi Konuları 123
Tablo 18. Hazırlıksız Konuşma Konuları ……..124
Tablo 19. Hazırlıksız Konuşma Becerileri Dereceli Puanlama Anahtarı…….126
Tablo 20. Türkçe Dersinin Öğretim Süreci Kod-Tema ve Frekans Tablosu 138
Tablo 21. Öğrencilerin Algı ve Görüşleri Kod-Tema ve Frekans Tablosu 182
Tablo 22. Öğrencilerin Türkçe Dersine Karşı Tutumları Kod-Tema ve Frekans Tablosu..... 210
Tablo 23. Temel Dil Becerilerine Katkısı Kod- Tema ve Frekans Tablosu 221
Tablo 24. Okuma Becerisi Video Analiz Tablosu..... 224
Tablo 25. Yazma Becerisi Video Analiz Tablosu 224
Tablo 26. Konuşma Becerisi Video Analiz Tablosu 225
Tablo 27. Dinleme Becerisi Video Analiz Tablosu..... 225
Tablo 28. Shapiro- Wilk Testi Analiz Sonuçları..... 227
Tablo 29. Okuma- Anlama İşaretli Sıralar Testi 227

Tablo 30. Dinleme- Anlama Bağımlı Örneklem T Testi 228
Tablo 31. Öyküleyici Metin Yazma Becerisi Bağımlı Örneklem T Testi 228
Tablo 32. Hazırlıksız Konuşma Becerisi Bağımlı Örneklem T Testi..... 229

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Zekâ Türleri 27
Şekil 2. Eylem Araştırması Süreci 82
Şekil 3. Araştırma Kapsamında Yapılan Alan Yazın Taraması 88
Şekil 4. Araştırmanın Eylem Planı 90
Şekil 5. Araştırmanın Haftalık Uygulama Döngüsü 99
Şekil 6. İnstagram Sayfası Paylaşım Örneği 114
Şekil 7. Kod Bulutu 136
Şekil 8. Kelime Bulutu 137
Şekil 9. Kelime Dağarcığım 1 140
Şekil 10. Kelime Dağarcığım 2 140
Şekil 11. Kelime Dağarcığım 3 141
Şekil 12. Biyografi 1 145
Şekil 13. Biyografi 2 145
Şekil 14. Empati 1 147
Şekil 15. Empati 2 148
Şekil 16. Deyimler 149
Şekil 17. Metni Değiştiriyorum 1 151
Şekil 18. Hikâye Resimlendirme 152
Şekil 19. Benim Sloganım 1 153
Şekil 20. Benim Sloganım 2 153
Şekil 21. Geçiş ve Bağlantı İfadeleri 1 155
Şekil 22. Geçiş ve Bağlantı İfadeleri 2 155
Şekil 23. Soru İşaretinin Kullanımı 1 157
Şekil 24. Soru İşaretinin Kullanımı 2 158
Şekil 25. Söz Sanatları 1 159
Şekil 26. Medya Kaynakları 160
Şekil 27. Fabl Yazıyorum 162
Şekil 28. Belgeseli Resmediyorum 1 164
Şekil 29. Belgeseli Resmediyorum 2 165
Şekil 30. Karikatür Çiziyorum 166
Şekil 31. Kapak Tasarlıyorum 167
Şekil 32. Söz Sanatları 2 168

Şekil 33. Metni Değiştiriyorum 2 168
Şekil 34. Rap Şarkısı Oluşturuyorum 1 169
Şekil 35. Rap Şarkısı Oluşturuyorum 2 170
Şekil 36. Sayılarla Mantık Yürütüyorum 171
Şekil 37. Grafik İnceleme 171
Şekil 38. Derse İlgi Çekme 175
Şekil 39. Derse Hazırlık 1 177
Şekil 40. Derse Hazırlık 2 177
Şekil 41. Derse Hazırlık 3 178
Şekil 42. Derse Hazırlık 4 178
Şekil 43. Derse Hazırlık 5 179

KISALTMALAR ve SİMGELER

N_a	: Doğru cevaplayanların sayısı
Akt.	: Aktaran
com	: Commercial
Çev	: Çeviren
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
Ed.	: Editör
Eds.	: Editörler
edu	: Education
f	: Frekans
gov	: Goverment
info	: Information
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
N	: Öğrenci sayısı
net	: Network
Ö 1 ... Ö23.	: 1. Öğrenci…23. Öğrenci
Öğrt	: Öğretmen
p	: Anlamlılık düzeyi
P	: Madde güçlük indeksi
S :	: Sayı
s	: Sayfa
sd	: Standart sapma
t	: t değeri
TDK	: Türk Dil Kurumu
TYÇ	: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
$\bar{X}$	: Aritmetik ortalama

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu aşamasında; problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve başlıca tanımlar ele alınmıştır. Problem durumu detaylı bir şekilde betimlemiştir. Araştırmanın amacı, sınırlılıkları ve başlıca tanımlarla ilgili bilgiler verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

"Dil, sözcüklerin mantıksal ve anlamlı dizgi içinde bir araya gelmesinden oluşmuş bir iletişim aracıdır. İnsanın yetişmesine, zihinsel bakımdan gelişmesine de yardımcı olur" (Aktaş & Gündüz, 2015, s. 17). "Dil, insanların duygu, düşünce ve gözlemlerini ifade etmesine, iletişim kurmasına, çevresiyle etkileşmesine, dünya ile bütünleşmesine ve kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasına katkı sağlar" (Güneş, 2016, s. 1). "İletişimin amaç ve anlamına uygun gerçekleşmesi için bireylerin her şeyden önce anlama ve anlatma becerilerinin belli bir seviyede gelişmiş olması gerekir" (Göçer, 2017, s. 170). Dille ilgili tanımlar incelendiğinde dilin asli görevlerinden biri bireylere iletişim becerisi kazandırmasıdır. Etkili bir iletişim becerisinin sağlanması, öğretme- öğrenme ortamlarının amaca hizmet etmesi sağlıklı bir iletişim ile mümkün olmaktadır.

Dilin henüz anne karnındayken edinilen bir süreç olduğu öngörülmektedir. "Bazı araştırmacı ve uzmanlar doğum öncesinde eğitilen bebeğin doğduktan sonra öğrendiklerinden yararlanacağını düşünmektedir" (Güneş, 2016, s. 26). Bu bakımdan dil becerileri bireyin doğumundan önce başlayıp yaşam süreci boyunca etkileşimde kalacağı önemli bir araç olarak düşünülebilir.

"Dil becerilerinin altyapısı, çocuğun aile ortamında atılarak programlanmış eğitim kurumlarında belirlenen hedeflerle gelişimi tamamlanmaya çalışılır" (Karatay, 2014, s. 6). Çocuklar formal eğitim kurumlarına başlayana kadar aileden, çevreden, medyadan vb. birçok öğrenme yaşantısına gerek gizil gerekse sosyal öğrenme yoluyla girebilir. Bu da okul dışında da bireylerin öğrenme yaşantılarının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Ana dili, İnsanın doğup büyüdüğü aile ve bağlı bulunduğu toplum çevresinden öğrendiği, bilinçaltına inen ve kişilerle toplum arasındaki ilişkilerde en güçlü bağı oluşturan dildir (Korkmaz, 2003). "Ana dil eğitimi, kendi kuralları ve mantığı arasında yalnızca dil eğitimini ilgilendiren bir mevzu değil, topluluk yaşamının tüm ögelerini yakından ilgilendiren hayati kavramlar bütünüdür" (Yalçın, 2002, s. 15). Ana dilinde gerçekleştirilecek verimli bir eğitim ile bireyler, ana dilini etkin bir biçimde kullanır; böylece hem bireyin topluluk içinde anlaşılması hem de eğitim alanındaki öğrenmelerin gerçekleşmesi kolaylaşır (Tekin, 1980). Ana dil eğitimi ile birey toplumsallaşarak yeni öğrenme yaşantılarına daha kolay uyum sağlayabilir.

Tazebay ve Çelenk'e (2008) göre anadili öğretiminde hazırbulunuşluk, sınıfın ve okulun fiziksel donanımı, amaca uygun araç gereç kullanımı, öğrenme yöntemleri, öğretmenin ve öğretim programının niteliği, dönüt, düzeltme ve değerlendirme gibi bazı aşamalar bulunmaktadır. Planlı ve programlı bir şekilde örgün eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ana dili öğrenme faaliyetleri öğrencilerin akademik başarısını da artırmaktadır. "Anadili öğretimi, ilkokul süreciyle başlayan okul türü öğrenmede bütün derslerin başarısını etkileyen bir süreçtir" (Sever, vd., 2006, s. 13).

Anadil öğreniminin temel amaçlarından biri çocukların temel dil becerilerini, anlama (okuma- dinleme) ve anlatma (konuşma- yazma) etkili bir şekilde kullanmasıdır. Temel dil becerileri öğrencilerin etkili bir iletişim kurması için önemli bir yere sahiptir. Bu beceriler sayesinde öğrenciler hem toplumsallaşır hem de sağlıklı öğrenme yaşantılarında bulunurlar. Temel dil becerilerinden her biri birbirini sarmal şekilde etkileyen ve geliştiren becerilerdir. Bir beceri alanındaki gelişim diğer beceri alanlarına da olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Benzer şekilde "bu becerilerden birinde veya birkaçında olan eksiklik, dil formasyonunun tam olarak oluşmadığı, dilin etkili bir şekilde kullanılmadığı anlamına gelir" (Doğan, 2013, s. 152). "MEB Türkçe Öğretim Programı'nda da birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar kazanımların yapısı ve hiyerarşisi, öğrencilerin temel dil becerilerinin yanı sıra üst düzey bilişsel becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak şekilde düzenlenmiştir" (MEB, 2018b, s. 8).

Temel dil becerilerinin gelişiminde disiplinler arası eğitim anlayışından faydalanmak öğrencilerin farklı disiplinlerin zengin öğrenme yaşantısı içerisine girmesini sağlamaktadır. "Türkçe eğitimi, eğitim gibi açık bir sistemin parçasıdır ve

bu nedenle onun disiplinler arası çalışmalarla beslenmesi zorunludur" (Şahbaz & Çekici, 2012, s. 2373). Disiplinler arası yaklaşım, disiplinlere has yaklaşımların yöntemlerin bilgi ve becerilerin birbirlerini tamamlayıcı şekilde karşılaşılan problemlerin çözümünde daha etken bir şekilde kullanılmasına destek olabilir (Yıldırım, 1996).

"Türkçe Dersi Öğretim Programı; dil becerilerinin ve yeterliliklerinin geliştirilmesini, diğer tüm alanlarda öğrenme, kişisel ve sosyal gelişme ile mesleki becerileri edinmenin ön şartı olarak kabul etmektedir" (MEB, 2018b, s. 7). Dil becerilerinin gelişiminin bu şekilde diğer öğrenmelerin ön şartı olmasının nedenleri, öğrencilerin anlama- anlatma becerilerinin, etkili iletişim kurma becerilerinin ve sosyalleşmelerinin temelinde dil becerilerinin etkili kullanılması gerekliliği yer almaktadır. Disiplinler arası eğitim anlayışıyla oluşturulan öğretim programları ile öğrencilerin temel dil becerilerinin gelişimi, zengin öğrenme yaşantısı ve ortam tasarımı ile daha sağlıklı olmaktadır. Disiplinler arası eğitim öğrencilerin gündelik yaşamında karşılaşacağı sorunlara farklı bakış açısıyla çözüm bulabilecekleri nitelikte olmalıdır. Öğrenciler disiplinler arası eğitim olanaklarıyla farklı bilgi ve becerileri kaynaştırarak yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini de geliştirme imkânına kavuşmaktadır.

Türkçe dersi disiplinler arası eğitimin uygulanabilmesine uygun bir ders olarak düşünülebilir. Bunun nedenleri Türkçe dersinin sadece öğrenmeyi değil, öğrenilen bilgiyi beceri haline getirmeyi amaçlayan, öğrencinin akademik ve sosyal gelişimini hedefleyen ders olmasındandır. Türkçe Öğretim Programı'nda da disiplinler arası öğrenmeye şu şekilde yer verilmiştir: "Üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur" (MEB, 2018b, s. 3).

Disiplinler arası eğitim anlayışıyla hazırlanacak Türkçe dersi öğretim programının öğreneni merkeze alması, öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi, öğrencilerin farklı öğrenme stillerinden yola çıkılması, zengin ortam tasarımının oluşması, kalıcı, anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesi için kuramsal olarak çoklu zekâ kuramından faydalanması gerekmektedir. "Çoklu zekâ boyutlarının öğretme-öğrenme ortamına disiplinler arası program anlayışla

yansıtılabileceği söylenebilir" (Demirel, vd., 2008, s. 16). Çoklu zekâ kuramı öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre baskın olan zekâ alanına göre öğrenme yaşantısı sunmanın yanı sıra diğer zekâ alanlarının gelişimini de destekleyen öğrencilerin bireysel farklılıklarını merkeze alan bir kuramdır. Bu kurama göre bireylerin zekâ alanları birbirini destekleyecek şekilde gelişmektedir. Çoklu zekâ kuramında en mühim adım, uygulayıcıların öğrenme-öğretme periyodunu öğrencilerin bütün zekâ alanlarına hitap edecek biçmde tasarlanan öğrenme yaşantıları ile zenginleştirmeleridir (Kılıç, vd., 2014). Öğrencilerin farklı zekâ alanlarına yönelik hazırlanacak etkinlikler sayesinde zengin öğrenme yaşantısı içerisinde bilgiyi içselleştirmeleri sağlanabilir.

Epaçan'a (2013) göre geleneksel eğitim yaklaşımı yetersiz kaldığı için çoklu zekâ ve yapılandırmacı eğitim yaklaşımları ön plana çıkmıştır. Bu yaklaşımlarla gerçekleşen eğitim sürecinde öğrencinin davranışını değiştirmekten ziyade öğrencilerin zihinsel ve duyuşsal özellikleri geliştirilerek bilgi yapılandırılmalı, bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır. Çoklu zekâ kuramı yapılandırmacı eğitim anlayışıyla sıkı bir etkileşim içindedir. Yapılandırmacı yaklaşımın bireyi merkeze alan ilkesi, çoklu zekâ kuramının her bireyin farklı zekâ alanlarına sahip olabileceği ilkesiyle örtüşmektedir. Burma'ya (2003) göre çoklu zekâ kuramında geleneksel eğitim anlayışındaki sözel ağırlıklı ders işleme ve tek tip öğretim yöntemi kullanılmasının aksine öğrencinin birden çok zekâ alanına hitap eden farklı yöntemler kullanılmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşım öğrenciyi merkeze alan, öğrenenin aktif olduğu, öğrencilerin bireysel ilgi ve ihtiyaçlarına göre şekillendirilmiş öğretme- öğrenme yaklaşımıdır. "Yapılandırmacı yaklaşımda "dil ve zihinsel becerilerini geliştirmiş, düşünen anlayan, araştıran, sorgulayan, bilgiyi kullanan, yeni bilgiler üreten ve kendini her alanda geliştiren bireyler yetiştirme amaçlanır" (Güneş, 2016, s. 52). Geçmiş yıllarda davranışçı yaklaşımla öğrencilerin pasif olduğu, standart testlerle başarılarının ölçüldüğü, başarının dil ve sayısal yeteneklerle belirlendiği, bireysel ilgi ve ihtiyaçların temel alınmadığı öğretim programları kullanılmış ancak 2005 yılından itibaren öğrencinin derslerde daha aktif olduğu, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap vermeye çalışan yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak öğretim programları hazırlanmaya başlanmıştır.

Ana dili öğretimi ve temel dil becerilerinin gelişimine yönelik hazırlanan "Müzikle Türkçe Öğretimi" eylemsel etkinliklerinde öğrenciyi merkeze alan,

öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına göre şekillendirilen, birden çok duyuya hitap eden, zengin ortam tasarımı sunan, farklı disiplinlerle kaynaştırılan kuramsal olarak yapılandırmacı ve disiplinler arası eğitim anlayışına, çoklu zekâ kuramına dayalı öğretim yöntemlerinin kullanılması benimsenmiştir. Öğrencilerin Türkçe dersi öğretim programında yer alan hedef kazanımları içselleştirmesi, farklı zekâ alanlarını geliştirecek etkinliklerin hazırlanması, farklı disiplinlere dayalı öğrenci çalışmalarının uygulanması amacıyla müzik araç olarak kullanılmıştır. Öğrencilerin günlük hayatlarında önemli ölçüde müzik dinledikleri, öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlerin Türkçe ders kitaplarını ve etkinlikleri yeterli bulmadıkları, Türkçe öğretim programı ve ders kitaplarında müziğin ortam tasarımında araç olarak yeteri kadar kullanılmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin geleneksel yöntemlerin dışında derslerde müziğin araç olarak kullanılması durumunda derslere aktif katılım sağladıkları belirlenmiş böylece Türkçe dersi ortam tasarımında materyal olarak müzikten faydalanmanın gerekliliği anlaşılmıştır.

Bu problem durumları neticesinde ortaokul Türkçe derslerinde müzik kullanımının öğrencilerin temel dil becerilerine katkısı nelerdir? Türkçe Öğretim Programı 7. Sınıf kazanımlarıyla ilişkilendirilen dersle ilgili öğrencilerin algıları, görüşleri ve tutumları nasıldır? Öğretim süreci nasıl bir deneyim oluşturacaktır? Sorularına aşağıdaki alt problemler başlıkları altında cevap aranmıştır.

- Müzikle Türkçe öğretiminin öğrencilerin okuma becerisine katkısı nasıldır?
- Müzikle Türkçe öğretiminin öğrencilerin dinleme becerisine katkısı nasıldır?
- Müzikle Türkçe öğretiminin öğrencilerin yazma becerisine katkısı nasıldır?
- Müzikle Türkçe öğretiminin öğrencilerin konuşma becerisine katkısı nasıldır?
- Müzikle Türkçe öğretimi sürecine dair öğrencilerin algı ve görüşleri nelerdir?
- Müzikle Türkçe öğretimi sonucunda öğrencilerin Türkçe dersi tutumları nasıldır?
- Müzikle Türkçe öğretimi doğrultusunda hazırlanan eylemsel etkinliklerin sınıf içi uygulama süreci nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkçe dersinde müzik kullanımının öğrencilerin temel dil becerileri alanlarının gelişimine katkısının neler olduğunun, bu süreçle ilgili algı, görüş ve tutumlarının neler olduğunun, sınıf içi uygulama sürecinin nasıl gerçekleştiğinin eylem araştırması deseniyle incelenmesidir. Geleneksel eğitim anlayışının dışında müziğin derslerde materyal olarak kullanılacağı bu çalışmada kuramsal olarak yapılandırmacı eğitim anlayışı, disiplinler arası eğitim felsefesi ve çoklu zekâ kuramı yer almıştır. Öğrencilerin Türkçe dersi hedef kazanımlarını ne derecede içselleştirdiği süreç ve metin temelli yaklaşımla incelenmiştir. Disiplinler arası eğitim- öğretim anlayışı farklı disiplinlerin bir arada kullanılmasıyla öğrencilerin bilgi, beceri ve yetkinliklerinin daha kalıcı olabileceğini ileri sürmektedir. Bu araştırmada derslerde kullanılacak metinlerde müzik disiplininden, etkinlikler oluşturulurken ise diğer disiplinlerden de faydalanılmıştır.

Yapılandırmacı eğitim anlayışına göre öğrenci ön bilgilerden hareketle yeni bilgiyi zihninde inşa eder. Yeni bilgiyi zihninde oluşturma sürecinde öğrenci, geleneksel eğitim anlayışındaki pasif durumundan ziyade aktif şekilde ders işlenişinde rol almalıdır. Öğrencilerin derslerde aktif şekilde rol alabilmeleri için çoklu zekâ alanlarına uygun öğrenme ortamı tasarlanmalıdır. Bu çalışmada metin ve etkinlikler oluşturulurken çoklu zekâ kuramından faydalanılmıştır. Bu çalışmayla öğrencilerin dinleme/izleme becerilerinden hareketle diğer becerilerinin nasıl geliştiği ve eğitim öğretim süreci planlanırken müzikten ne ölçüde faydalanılabileceği incelenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Geleneksel eğitim anlayışından farklı olarak derslerde müzik kullanımıyla Türkçe dersinin hedef kazanımlarını öğrencilerin ne derece içselleştirdiğinin, müzikle Türkçe öğretiminin öğrencilerin temel dil becerilerinin gelişimine katkısının, Türkçe dersine öğrencilerin algı, görüş ve tutumunun nasıl olacağının, sınıf içi uygulama sürecinin nasıl gerçekleşeceğinin inceleneceği bu tezde eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Çağdaş eğitim- öğretim anlayışları öğrenciyi merkeze alan, alternatif öğretim yöntemlerinin kullanıldığı, öğrencinin aktif olarak derse katıldığı, bilgiyi ezberlemekten ziyade içselleştirdiği, öğrencinin ön bilgilerinden hareketle yeni bilgileri zihninde inşa ettiği, öğrenci merkezli etkinliklerin düzenlendiği

yaklaşımlardır. Bu yaklaşımdan hareketle insanın anne karnından hayatının son anına kadar etkileşim içinde olduğu müziğin Türkçe dersinde kullanımını araştırmak, bu araştırmanın özgün bir çalışma olabileceğini göstermektedir. Bu çalışmayla Türkçe dersi hedef kazanımlarının öğrenciye kazandırılması için farklı disiplinlerin kullanılabilmesinin şart olduğu öte yandan da gelecek çalışmalara ait bir anahtar niteliği taşıyabileceği hedeflenmiştir.

11 yılı aşkın Millî Eğitim Bakanlığında öğreticilik deneyimimde, Türkçe dersinde müzik kullanımının öğrencilerin derse motivasyonunu artırdığını ve Türkçe dersi becerilerinin daha etkili bir şekilde öğrenciye kazandırıldığını gözlemledim. Bu alanda çalışma isteğimi uzmanlarla ve öğretmenlerle paylaşarak onlardan olumlu dönütler almam araştırmaya başlamamda etkili olmuştur. Türkçe eğitimi alanında müziğin Türkçe dersinde materyal olarak kullanılmasıyla ilgili yeterli sayıda bir çalışma olmaması da çalışmamıza ayrı bir önem kazandırmıştır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu çalışma İzmir ili Konak ilçesinde bir ortaokulun 7/D sınıfında uygulanmıştır. Araştırmacı ilgili okulda görev yapıp bu sınıfın Türkçe derslerine girmiştir. 5. ve 6. sınıfların müzikle Türkçe öğretimine yeteri kadar hazırbulunuşluluğunun olmamasının araştırma sürecini olumsuz etkileme ihtimali, 8. Sınıfların liselere giriş sınavına girecek olmalarından kaynaklanan araştırmaya yeterince gönüllü olmamaları ihtimali bu sınırlandırmada etkili olmuştur.
- Araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılı 1. Döneminde yapılan 10 haftalık (2 ön test- son test, 8 uygulama) uygulamadan oluşmaktadır. Araştırma izinlerinin alınması, ön test- son test uygulamalarının yapılacak olması zaman sınırlamasında etkili olmuştur.
- Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular sadece uygulamanın gerçekleştirildiği sınıfta yapılan öğretim süreci ve öğrencilerle sınırlıdır. Eylem araştırmasının doğası gereği bulguların evrene genellenmesi söz konusu değildir.
- Araştırma için gerekli izinler alınmış olmakla birlikte öğrencilerin bu uygulamaya gönüllü bir şekilde katıldıkları gözlemlenmiştir.

- Araştırmada kullanılan müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinliklerinde amaç yeni bir müfredat programı geliştirmek değil var olan programa katkı sunmaktır. Mevcut program ile geliştirilen öğretim programı ilerleyen bölümlerde ele alınmıştır.

1.5. Tanımlar

Eylem Araştırması: Herhangi bir problemin çözülmesi ya da mevcut bir durumun iyileştirilmesini hedefleyen araştırma yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 78).

Temel Dil Becerileri: Okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerileridir.

Müzik: "Birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı" (TDK, 2011, s. 1741).

Çoklu Zekâ Kuramı: "Howard Gardner tarafından insan beynin farklı bölümlerden oluştuğu ve bu bölümlerin her birinin farklı işlevlere sahip olduğunu savunan kuramdır" (Kılıç, vd, 2014, s. 75). Bireylerin birden fazla zekâ alanına sahip olduğu varsayımına dayalı kuram.

Yapılandırmacı Yaklaşım: Öğrencilerin ön bilgilerden hareketle yeni bilgiyi zihninde inşa etme sürecine yönelik eğitim anlayışıdır.

Disiplinler Arası Eğitim: "Disiplinler arası öğretim bir temanın, kavramın, problemin incelenmesi için birden fazla disiplinin yöntem ve bilgisinden yararlanan program anlayışıdır" (Jacobs, 1989, s. 8).

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER

2.1. Dil Nedir?

Dil, insanların birbiriyle anlaşabilmesini sağlayan, zamanla gelişen, çeşitli anlamlar yüklenmiş yazılı ve sözlü semboller bütünüdür. Dil hususunda uzmanlar farklı tanımlar yapmış olsa da tanımların ortak yönleri dilin yazılı ve sözlü iletişim aracı olmasıdır. Ergin'e (2004, s. 3) göre dil "İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendine özgü kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş sosyal bir kurum"dur. Dil sadece sembollerden oluşan bir iletişim aracı olmaktan ziyade sosyalleşebilmemizi, kendimizi ifade edebilmemizi, duygu ve düşüncelerimizi paylaşabilmemizi sağlayan canlı bir varlıktır. Aksan'a (2003) göre ise dil, bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, farklı açılardan bakınca başka başka nitelikleri beliren, kimi sırlarını bugün de çözemediğimiz sihirli bir varlıktır. Eker'e (2006, s. 4) göre "dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan, işaret ettikleri nesne ve kavramlarla aralarında doğrudan bir ilişki bulunmayan ses simgelerinden oluşan bir dizgedir." Dille ilgili tanımlar incelendiğinde şu özellikler karşımıza çıkmaktadır: Dilin durağan değil canlı bir varlık özelliği olması, ilk çıkış zamanlarının tam olarak bilinememesi, birden fazla yönünün olması, insanlar arasında iletişimi sağlayan sosyalleşebilme aracı olması.

Dil edinimi ilk olarak ailede başlar, daha sonra çevrede gelişir, ilerleyen yıllarda ise okullarda kurallarıyla birlikte öğretilmeye çalışılır. Çocukların dilin kurallarını öğrenmesinde, dili sevmesinde okulların önemli bir rolü bulunmaktadır. "Dil aile ve toplumun özellikleri, yapısı, gelenekleri, kültürü gibi yönleri yansıtan bir aynadır. Bu yönüyle hem kültürün gelecek nesillere aktarılmasını hem de gelişmesini sağlamaktadır" (Güneş, 2016, s. 22). Dil, kalabalık insan topluluklarının millet olma şuurunu edinmesinde asli olarak görev yapmaktadır. Altun'a (2001) göre milletlerin millet olma aşamasında dilin önemi inkâr edilemez bir gerçektir. Dil bir milletin aynasıdır, geçmişten geleceğe yaşanılan tüm sevinçlerin, heyecanların, acıların ifade

edildiği özel bir varlıktır. En eski yazılı belgelerimizden olan Orhun Abideleri bunun en güzel örneğidir.

2.2. Ana Dil Eğitimi

Ana dil, bireyin doğumundan itibaren başlayıp zamanla çeşitlenip zenginleşen, yaşadığı toplumdan kültür izleri taşıyan bir varlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Yıldız'a (2003, s. 6) göre ana dil, "İnsanın çocukluktan beri tabii ortamlarda öğrendiği ve kendisini bütün iletişim alanlarında en rahat ve kolay ifade edebildiği dildir." Bireyler ana dilini ilk olarak anneden, daha sonra yaşadığı çevreden ve etkileşime girdiği ortamlardan kazanmaktadır. Ana dili öğrenimi başlangıçta bilinçli bir öğrenimden ziyade doğal yollarla oluşan bir öğrenme şeklinde oluşmaktadır. Ana dil bireyin isteği dışında bebeklikten itibaren maruz kaldığı bir dil edinimidir.

Ana dil, bireyin toplumsallaşmasını sağlayan henüz dil öğrenmeye başladığında kendini ifade etmeye çalıştığı, penceresinden dünyayı anlamlandırmaya çalıştığı sosyal bir varlıktır. Ana dili sayesinde birey çevreye, yaşadığı topluma ayak uydurarak sosyalleşir, kendini gerçekleştirir. Özbay'a (2001) göre çocuk hayata gözlerini açtığı andan itibaren ilk dinleme eğitimini alıp, zaman geçtikçe yeni kelimeler öğrenerek konuşur.

Ana dili edinimi bireyin sosyalleşmesi dışında akademik başarısını da olumlu yönde etkilemektedir. Ünalan'a (2006) göre ortaokuldaki tüm derslerin temelinde ana dili öğretimi vardır. Çocuk ana dilinde uzmanlaştıkça düşünce dünyası ve yorum gücü gelişir. Milli ve evrensel kültür hazinesi gelişen çocuğun diğer derslerde de başarılı olması kaçınılmazdır.

Öğrencilerin özellikle temel dil becerilerini kazanmalarında ana dilin rolü büyüktür. Anlama ve anlatma becerileri ana dil sayesinde gelişmektedir. Topçuoğlu'na (2010) göre öğrenciler okuduklarını ve dinlediklerini eksiksiz bir biçimde anlayıp bunları hayal güçleriyle birleştirerek sözlü ya da yazılı olarak en uygun şekilde anlatma becerisine sahip olmak için ana dili öğretimine ihtiyaç duyarlar.

Ana dil, milletlerin ulus olabilmesinin de aracıdır. Ana dil sayesinde ülkede yaşayan insanlar duygudaş olur; acılarını, kederlerini, özlemlerini, hayallerini aynı kültür mozaiğinden gelen kelimeler vasıtasıyla yaşarlar. Gaspıralı'nın da ifade ettiği

gibi "Dilde, fikirde, işde birlik" ana dil sayesinde gerçekleşir. Etkili bir ana dil öğretimi hem bireysel hem de toplumsal olarak büyük yarar sağlamaktadır. Sever'e (2004, s. 7) göre etkili ana dil öğretiminin amaçları şunlardan oluşmaktadır:

- Öğrencilere; izlediklerini, dinlediklerini ve okuduklarını tam ve doğru olarak anlama gücü kazandırma,
- Öğrencilere duygu, düşünce, tasarım ve yaşantılarını söz ya da yazıyla doğru ve amaca uygun olarak anlatma beceri ve alışkanlığı kazandırma,
- Öğrencilere; Türk dilini sevdirme, kurallarını sezdirip benimsetme, onları Türkçeyi bilinçle ve özenle kullanmaya yöneltme,
- Öğrencilere devamlı ve planlı okuma alışkanlığı ve zevkini kazandırma,
- Öğrencilere düzeyine uygun kültürel ve sanat içerikli izleme-dinleme zevk ve alışkanlığı kazandırma; onların estetik duygularının gelişmesine katkı sağlama,
- Öğrencilerin söz dağarcığını zenginleştirerek onların duygu ve düşünce evrenini genişletme; yorum gücünü geliştirme,
- Öğrencilerin milli duygu ve milli coşkusunu güçlendirmede kendi payına düşeni yapma,
- Öğrencilere Türk ve dünya kültür ürünlerini tanıtma,
- Öğrencilere Türk kültürünü tanıma ve benimsemelerinde, Türk yurdunu, ulusunu; doğayı, hayatı ve insanlığı sevmelerine destek olma,
- Öğrencilere bilimsel, eleştirel, doğru, yapıcı ve yaratıcı düşünme yollarını kazandırma.

2.3. Temel Dil Becerileri

"Dil, insanların duygu, düşünce ve gözlemlerini işaret veya kelimelerle paylaştıkları bir sistemdir" (Güneş, 2016, s. 21). Dil, bireylerin hayatı anlamasında ve anlamlandırmasında vazgeçilmez bir iletişim aracıdır. Temel dil becerileri: Okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerileridir. "Türkçe derslerinde gerçekleştirilen etkinliklerde temel amaç, öğrencilerin anlama (dinleme ve okuma) ve anlatma (konuşma ve yazma) becerilerinin geliştirilmesidir" (Göçer, 2017, s. 171).

Ana dil öğretiminde temel dil becerilerinin gelişimi oldukça önemlidir. Birey anlama ve anlatma becerilerinin gelişimi ile nesneleri, kavramları, olguları ve

duyguları en doğru şekilde anlamlandırabilir ve kendini sağlıklı bir şekilde anlatabilir. "Eğitim-öğretim sürecinin her aşamasında yapılan öğretme-öğrenme etkinlikleri dil aracılığı ile gerçekleştirildiğinden öğrencilerin temel dil becerilerinin geliştirilmesi akademik başarı için önemlidir" (Karatay, 2014, s. 6). Anlama ve anlatma becerisinin gelişimini hedefleyen Türkçe dersi öğrencilerin diğer disiplinlerde de başarı sağlamasına yardımcı olmaktadır. Temel dil becerileri gelişmiş öğrencilerin diğer disiplinlerde de başarılı olmaları doğaldır. Dil becerilerinin gelişiminde her beceriye ayrı bir önem verilmelidir çünkü "bu becerilerden birinde veya birkaçında olan eksiklik, dil formasyonunun tam olarak oluşmadığı, dilin etkili bir şekilde kullanılmadığı anlamına gelir" (Doğan, 2013, s. 152).

2.3.1. Dinleme eğitimi

Temel dil becerileri içerisinde ilk olarak kullanılan becerilerden biri olan dinleme, anlama becerisidir. Araştırmalara göre çocuk henüz anne karnındayken dinleme becerisini kullanmakta ve yaşam boyu bu beceriyi sürdürmektedir (Doğan, 2008; Güneş, 2010). Dinleme becerisi ile birey çevresinde olup biteni kısaca hayatı anlamaya çalışmaktadır. Özellikle okul öncesi dönemde çocuklar, anlamaya dayalı becerilerden sadece dinleme becerisini kullandığı için bu beceriye ayrı bir önem verilmelidir. Çocuğun örgün eğitim hayatına başlamasıyla birlikte dinleme becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler okullarda kazandırılmaya çalışılmaktadır. Ancak uzun yıllar dinleme eğitimi göz ardı edilmiş beceriler arasında yer almıştır (Doğan, 2007; Melanlıoğlu, 2001; Trace, 2013). Bazı öğretmenlerin çocuğun dinleme eğitimini okul öncesi dönemde kazandığını düşünerek daha çok okuma ve yazmaya yönelik etkinliklere ağırlık verdikleri görülmektedir.

Dinleme ve işitme birbirinden farklı eylemlerdir. Güneş'e (2016) göre dinleme, yalnızca sesleri doğru işitme değil bununla birlikte işitilenleri kavramak için zihinsel süreçlerin de devreye sokulmasını gerektiren bir süreçtir. Sokakta yürürken, televizyon izlerken, ders işlerken gün içerisinde çok fazla işitsel, görsel öğelerle karşılaşan birey bunların içerisinden dikkatini çeken ya da anlamak istediklerine dikkatini vererek dinlemeyi geçekleştirmektedir. Dinlemenin önemi yüzyıllar ötesinde bize ait bir ayrıcalık olarak bilgelerimiz tarafından bizzat ihsas ettirilmiştir. Mevlana Celaleddin dünyaca meşhur Mesnevi'sine ilk kelamı " Bişnev/ Dinle"

diyerek başlamış ve ilmin özünün insanın birbirini dinlemesi ve böylece sınanması ile gönle girilebileceğini sezdirmeye çalışmıştır.

Dinleme becerisiyle ilgili uzmanların yaptığı tanımlardan bazıları şunlardır: "Dinleme, seslerin konuşmaların içerdiği mesajların, pürüzsüz olarak anlaşılması ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir" (Demirel, 1999, s. 33). "Dinleme; ses, müzik, gürültü, konuşma gibi sesli uyarıcıları işitmek, anlamak ve zihinde yapılandırmak için kulak ve beynimizde yürütülen karmaşık bir süreçtir" (Güneş, 2016, s. 79). "Dinleme, daha önce kazanılmış deneyimlerden yararlanma ve bilgi birikimi elde etme yollarından biri olup işitilenlerin ön bilgilerle karşılaştırılarak zihinsel bir gayret ile anlamlandırılma sürecidir" (Calp, 2007, s. 151).

Çarkıt ve Altun'a (2020) göre bireyler dinleme/izleme sürecinde iki önemli davranış ortaya koyarlar. Birincisi iletilen içeriği anlamlandırma ikincisi ise anlamlandırılan bu içeriğe uygun tepki geliştirmedir. Etkili bir iletişimin olması için verilen mesajın net bir şekilde anlaşılabilmesi gerekmektedir. Anlamak içinse kişinin bir sesi ya da kişiyi net bir şekilde dinlemesi gerekmektedir. Günümüzdeki iletişim problemlerinin çoğu insanların birbirini dinlememesinden kaynaklanır. Toplumda etkili konuşan insanlar gözlemlendiğinde onların aynı zamanda dikkatli bir dinleyici olduğu tespit edilmektedir.

İnsanlar dinlemeyi sadece öğrenmek için yapmamaktadır. Kimi zaman doğayı, hayatı, yağmurun sesini, kimi zaman da kendimizi dinleyebiliriz. Dinleme hayatın her safhasında bizi güzel insan yapan kavramlardandır.

2.3.2. Konuşma eğitimi

Sosyal bir varlık olan insanın çevresiyle sağlıklı bir iletişime geçmesi için kendini etkili bir şekilde anlatabilmesi gerekmektedir. Anlatma becerilerinden olan konuşmanın yazma becerisinden farklı olarak çocuğun doğduğu andan itibaren gerçekleştirmeye çalıştığı bir beceri olduğu söylenebilir. Yavuz'a (2010) göre anadili öğrenme süreci sırası dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak ilerler. Çocuk okuma ve yazma becerisini okul çağında edindiği için dinleme ve konuşma becerisi erken dönemde çocuğun hayatı anlamasında ve anlamlandırmasında önem kazanmaktadır.

Bireyin etkili bir konuşma yapabilmesi için iyi bir dinleyici olmasının yanı sıra sözcük hazinesinin de gelişmiş olması gerekmektedir. Duygu ve düşüncelerin seslerle, sembollerle ifade edildiği konuşma becerisinin gelişimi bireyin kelime dağarcığının gelişimiyle paralellik göstermektedir. Özellikle ilköğretimde kelime/kavram öğretimi öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişiminde çok etkilidir. Konuşma becerisiyle ilgili uzmanların yaptığı tanımlardan bazıları şunlardır:

Güneş'e (2016) göre konuşma duygu ve düşüncelerin sözlü bir şekilde aktarılmasıyken; Sever'e (2000) göre konuşma kişinin duygularını, düşüncelerini, isteklerini, düşlerini, özlemlerini söz aracılığıyla dışavurumudur. "Konuşma öğretimi çocuğa konuşmayı öğretmek değildir. Çocuk okula gelmeden önce konuşmayı bilir, derdini anlatabilir, isteklerini sıralayabilir. Konuşma öğretimi, konuşarak daha iyi nasıl iletişim kurulabileceğini, doğru seslendirmeyi, nazik konuşmayı ve kurallarına uygun anlatmayı kapsar" (Arı, 2006, s. 154).

Konuşma yalnızca ailede ve çevreden informal yolla edinilen bir beceri değildir. Konuşma, eğitim yoluyla geliştirilebilen dinamik bir süreçtir. Öğretmenler öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmek için şu etkinliklere yer verebilir:

- Öğretmen öğrencilerini tanımalı.
- Öğrencilerin kelime dağarcığını tespit etmeli.
- Öğrencilerin kelime dağarcıklarını geliştirici etkinlikler planlamalı.
- Derste hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma etkinlikleri planlayarak öğrencilere fırsat vermeli.
- Tiyatro, drama, pandomim gibi sesli ve sessiz anlatmaya dayalı etkinliklerde öğrencilere roller vermeli.
- Münazara, panel, açık oturum, forum gibi tartışma programları düzenlemeli.
- Öğrencilerin düşüncelerini yadırgamadan kendilerini rahatça ifade edebilecekleri demokratik sınıf ortamı oluşturmalı.

Konuşma eyleminin farklı amaçları bulunmaktadır. Konuşmayla birey kendini etkili şekilde ifade edebilir, sosyalleşir, zihinsel gelişiminin desteklemesini sağlayabilir. Güneş'e (2016, s. 115) göre konuşma öğretiminin amaçları şunlardır:

- Birincil amaç dil becerilerini geliştirmektir. Konuşma becerisinin geliştirilmesi diğer becerilere de katkı sağlayacağından bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve aynı zamanda bilgi teknolojilerinin de kullanımını kolaylaştıracaktır.

- İkinci amaç ise iletişim becerilerini geliştirmektir. Bireyin ihtiyaçlarını karşılamak için konuşmak zorunda olması ve konuşma ile çeşitli bilgi, duygu, düşünce vb. ihtiyaçların paylaşılması bireyin etkili bir iletişimci olmasını sağlayacaktır.
- Üçüncü gaye öğrenme ve anlama becerilerine katkıda bulunmaktır. Öğrenme sürecinde konuşma ve tartışma, bilgilerin, yeniliklerin, düşüncelerin hızlı olarak aktarılmasını sağlamış olduğu için başka bireyleri dinlerken ve kendi görüşlerini ifade ederken öğrenci düşüncelerini açıklamayı öğrenmekte, açıklama için en uygun kelimeleri bulmaktadır. Konuşma, bununla beraber bireyin çevresini saran dünyayı anlamasını ve test etmesini sağlamasından ötürü bilgileri birleştirmeyi, genişletmeyi, özetlemeyi, eklemeyi, kısaca öğrenmeyi geliştirmektedir.
- Konuşma öğretiminin dördüncü amacı zihinsel becerileri geliştirmektir. Konuşma, bireye düşünceleri ve bilgileri düzenleme, farklı yönlerini anlama, netleştirme, ilişkilendirme, sözelleştirme, genişletme, yeniden adlandırma fırsatı verdiği için başkalarıyla zihinsel etkileşime girmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla zihinsel becerilerin kalbi düşünme ve sorgulama olmaktadır. Böylelikle de en etkili sorgulama konuşarak yapılan sorgulamadır.
- Beşinci gaye sosyal becerileri geliştirmektir. Konuşma bireyin sosyal olayları aktarmasını ve kültürel değerleri tanıtmasını sağlamaktadır. Bundan ötürü de konuşma aracılığıyla birey kendini çevreleyen durumlarla etkileşir, içine girer ve kendini ifade etme fırsatını yakalar. Böylece başkalarıyla iyi ilişkiler kurma, iş birliği yapma, çatışmaları çözme ve yönetme becerilerini kazanır ve geliştirir.
- Konuşma öğretiminin altıncı ve son amacı ise zihinsel bağımsızlık becerilerini geliştirmektir. Kişiler, konuşma yoluyla karar verme, seçme, amaçlarını gerçekleştirme, ihtiyaçlarını, ilgilerini, haklarını ifade etme ve savunma becerilerini geliştirmektedir.

2.3.3. Okuma eğitimi

Çağdaş eğitim sistemlerinde okumaya büyük önem atfedilmiştir. Çocuk okuyarak yaşadığı dünyanın, çevrenin, nesnelerin, olayların farkına varmakta bu sayede zihinsel farkındalık yaşamaktadır. Okuma çocukta zihinsel farkındalık

yaratmakla birlikte onun kendi gizil potansiyellerini ortaya çıkarmakta da çok etkili olmaktadır. Okuma ile çocuk, ilgi alanlarını keşfeder, görmediği yerlere yolculuk yapar, yüzyıllar öncesinde yaşamış insanlarla sohbet eder, yaşanmış ya da yaşanma ihtimali olan olayları yaşar, öğrenmek istediklerini öğrenmeye hevesli olur. Okumanın bireylerin temel iletişim becerilerine katkısı olup okumayla bireyler toplumsallaşma için de önemli bir beceri kazanmış olur. Okuma becerisiyle ilgili uzmanların yaptığı tanımlardan bazıları şunlardır:

Göğüş'e (1978) göre okuma, bir yazının harflerini, kelimelerini imlerini tanımak ve böylece bunların anlamlarını kavramak iken; Akyol'a (2014) göre okuma, yazar ile okuyan arasında aktif ve etkili iletişimi zorunlu kılan, dinamik bir anlam kurma sürecidir. "Okuma, çeşitli materyaller tarafından bireye yansıtılan duygu, düşünce ve bilgilerin çözümlenerek değerlendirilmesi ve içerisinde fizyolojik, bilişsel ve duyuşsal yönlere sahip karmaşık bir süreçtir" (Sever, 2000, s. 11). Okuma; harflerin, sembollerin, kelimelerin duyu organları vasıtasıyla algılanıp zihinsel olarak anlamlandırılmasına dayanan karmaşık bir süreçtir. Okuma sadece algılanan harflerin, sembollerin seslendirilmesi değil aynı zamanda anlamlandırılmasıdır. Okullarda öğrencilere verilen okuma eğitimlerinde özellikle anlayarak okuma üzerinde durulması gerekmektedir. "2018 PISA testi sonuçlarına göre Türkiye'deki öğrencilerin okuma beceri puanları OECD ülkeleri ortalamasının altında yer almıştır" (Okatan, 2021, s. 334). Bu durum öğrencilerin özellikle sorgulayarak, anlayarak, eleştirel okuma becerilerinin yeterince gelişmediğinin göstergesidir.

Okuma doğuştan kazanılan bir beceri değildir. Okuma, eğitim yoluyla öğrenilen bir beceridir. Okuma öğrenimi küçük yaşlarda okullarda verilmektedir ancak çocuk okul hayatına başlamadan da çeşitli sembolleri, harfleri, çizgileri anlamlandırma yoluyla zihinsel okuma gerçekleştirebilir. Güneş'e (2016) göre ilköğretim seviyesinde öğrencilerin okuma becerilerini geliştirerek düşünen, anlayan, eleştiren, tartışan, ön bilgileriyle okudukları bilgiler arasında ilişkiler kuran ve yeni anlamlara ulaşan okuyucular olmaları hedeflenmektedir. Okuma becerisi okumanın öğrenilmesiyle biten bir beceri değildir aksine zamanla daha da geliştirilebilecek süreç odaklı bir beceridir. Okuma becerisi çocuğun eğitim hayatında mihenk taşı kadar önemlidir. Çocuk okuma, anlama becerisini geliştirdikçe diğer disiplinlerde de başarılı olmaya yakın olacaktır.

Okuma becerisinin gelişiminde bireyin sözcük dağarcığının düzeyi de çok önemli görülmektedir. Kelime hazinesi fazla olan çocuklar okuduklarını daha iyi anlamakta ve anlamlandırmaktadır. Özellikle okul çağındaki öğrencilerin seviyelerine uygun metinler aracılığıyla sözcük dağarcıklarını zenginleştirici etkinlikler sunulmalıdır. Öğrencilerin okuma becerisi kazanmasında öğretim programlarının, programın öngördüğü temel kazanımların, ders kitaplarının, öğretmenlerin ve ailelerin büyük katkısı bulunmaktadır. Öğretim programları öğretmenlere okuma ve anlamaya dayalı etkinlikleri içinde bulunduran bir yol haritası sunmalıdır. Yıl içerisinde okutulacak ders kitaplarındaki metinlerin öğrencilerin yaş düzeylerine, ilgi alanlarına uygun olması gerekmektedir. Öğretmenler öğrencilerini tanımalı onların kendini gerçekleştirebilmelerine uygun metinler bulmalı bunun yanı sıra farklı okuma stratejileri ve etkinliler aracılığıyla öğrencilerin hayal dünyasını zenginleştirecek ortamlar sunmalıdır. Okul dışında öğrencilere kitap okuma sevgisi kazandıracak önemli bir kurum da ailedir. Aileler gerek kitap okuma saatleri düzenleyerek gerek kitap fuarları ziyaretleri yaparak öğrencide kitap sevgisi oluşumuna zemin hazırlamalı ve kitap okuyarak öğrenciye rol model olmalıdır.

Okuma alışkanlığı öğrencilerin düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Öğrenciler metin türlerine uygun okuma stratejileriyle bilgiyi daha etkili bir şekilde kavrayabilirler. Farklı metin türleriyle karşılaşan öğrencilerin eleştirel, yansıtıcı, analitik ve yaratıcı düşünme becerileri gelişebilir. Düşünme becerileri gelişen öğrencilerin bilgi veya metin üretme konusunda daha başarılı olmaları kaçınılmazdır.

"Teknolojinin ilerlemesi, bilgilerin çoğalması okur oranı yüksek insanlara ve toplumlara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir" (Gül, 2013, s. 14). Okuryazar oranı yüksek toplumlar dünyayı değiştirmekte ve değişen dünyaya ayak uyduran insanlar yetiştirmekte oldukça başarılıdırlar. Özellikle son yıllarda teknolojik okuryazarlık kavramı öğrencilerin kazanması gereken önemli hedef kazanımlar arasında yer almaktadır.

2.3.4. Yazma eğitimi

Yazma, binlerce yıldır ölümsüzlüğü arayan insanoğlunun öldükten sonra da var olma şuurudur. Yazı ile insanlar, toplumlar kendilerinden sonraki nesillere

yaşadıkları olayları, duyguları, gelişmeleri aktarmış ve onlara çeşitli uyarılarda bulunmuştur. Söz uçar yazı kalır atasözünde de yazının kalıcılığı üzerinde durulmuştur.

Anlatma becerileri içerisinde yer alan yazma, konuşma becerisine göre geç kazanılan bir beceridir. Konuşma becerisi bebeğin dünyaya gelmesinden itibaren başlayan süreç olmasına rağmen yazma, belirli bir eğitim alınarak öğrenilen bir beceridir. Yazma becerisinin diğer temel dil becerileriyle etkileşimi oldukça fazladır. Okuma, dinleme ve konuşma becerisi gelişmiş öğrencilerin yazma becerisi de genellikle gelişmiş olmaktadır. Yazma becerisi süreç temelli eğitim anlayışı ile geliştirilebilecek bir beceridir. Öğrenciler yazmayı öğrendiği andan itibaren dilbilgisi kurallarını da öğrenerek zamanla kendilerini daha iyi ifade edebilecekleri ürünler ortaya çıkarmaktadırlar.

Yazma becerisi fiziksel, bilişsel ve duyuşsal yönleri olan bir beceridir. Çocuğun yazmaya uygun gelişim göstermesi ve yazma eylemini gerçekleştirmesi fiziksel; harflerden kelimelerden anlamlı cümleler oluşturması bilişsel; duygularını, düşüncelerini, sevinçlerini harekete geçirerek yazması duyuşsal özelliklerin işe koşulduğunun göstergesidir. Yazma becerisi aynı zamanda öğrencilerin estetik ve sanat zevkini de yansıtmasını sağlama aracı olarak görülmektedir. Henüz küçük yaşta olmalarına rağmen çocuklar şiir, hikâye, masal yazabilmektedir. Diğer dil becerilerinin yanında yazma becerisi ile çocuk sanatsal bir ürün ortaya koyabilmekte bu sayede kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adım atmış olmaktadır. Yazma becerisiyle ilgili uzmanların yaptığı tanımlardan bazıları şunlardır:

Güneş'e (2016) göre yazma işlem olarak zihnimizde yapılandırılmış bilgi, düşünce, his ve arzuları belli kurallara uygun biçimde yazıya dökme çalışmaları; Göçer'e (2017) göre yazma, duygu, düşünce ve hayallerin, isteklerin, bilinen ve görünenlerin, okunan veya duyulanların dil vasıtasıyla kâğıt üzerine güzel ve etkili bir biçimde aktarılmasıdır. Yazmayla ilgili yapılan iki tanımda da insanların duyuşsal ve bilişsel edinimlerinin yazıya aktarılma çabası görülmektedir. Öğrencilerin yazma becerisini geliştirmek amacıyla öğretmenler tarafından uygulanacak yöntemlerden bazıları şunlardır:

- Öğrencilere seviyelerine uygun türler yazdırılmalıdır.
- Öğretmen yazma sürecinde öğrencilere rehberlik etmelidir.
- Yazma konusunda öğrenciler cesaretlendirilmelidir.

- Henüz yeni bir yazma eylemine giren ya da yeni bir yazı türü deneyen öğrenciler eleştirilmemeli, olumlu becerileri övülmelidir.
- Gönüllü olan öğrencilere yazdıklarını paylaşmalarına fırsat verilmelidir.
- Bireysel ya da grup olarak yazma yöntemleri kullanılmalıdır.
- Öğrencilerin ilgi duydukları alanlarla ilgili yazma çalışmalarına yer verilmelidir.
- Derslerde farklı yazma yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır.
- Öğrencilere sanat ve estetik sevgisi kazandırılarak öğrencilerin yazmayı alışkanlık haline getirecekleri bir beceri olarak hayatlarında kullanmaları sağlanmalıdır.
- Seçilmiş yazı örnekleri sınıflarda, okul panolarında ya da okulun sosyal medya sitelerinde yayınlanarak öğrenci onurlandırılmalıdır.

2.4. Disiplinler Arası Eğitim

Tarihin ilk dönemlerinden itibaren felsefeyle bilim birlikte hareket etmiş ancak zamanla her bilim dalı kendi bilimsel disiplinini oluşturmaya çalışmıştır. Çağlar boyunca insanoğlu disipliner bilim anlayışıyla birçok yeniliğe imza atmışken günümüzde disiplinlerin kendi özerk dünyasından çıkamayışı, olaylara çok yönlü bakış açısıyla yaklaşamaması eleştirilen bir konu olmuş, bu nedenle disiplinler arası yaklaşım modeli alternatif olarak düşünülmeye başlanmıştır. Bilimsel alandaki kalıplaşma ve sabit fikirlilik, çokça eleştirilen bir konu olarak düşünülmektedir. Değişen yaşamın yeni, farklı metot ve yaklaşımlarla, özgün bağlantılarının kurularak disiplinler arası çalışmalarla çözümlenebileceği dile getirilmektedir (Özdemir, 2011). Jacobs'a (1989) göre disiplinler arası öğretim bir temanın, kavramın, sorunun incelenmesi amacıyla birden çok disiplinin metot ve bilgisinden yararlanan program anlayışıdır.

"Disiplinler arası çalışmalar, disiplin temelli çalışmaların eksikliklerini tamamlayarak, uzmanlaşmanın yarattığı bazı olumsuz denebilecek durumları olumluya dönüştürmesi yönünden alternatif oluşturur" (Arslantaş, 2012, s. 2). Disiplinler arası yaklaşımla öğrenciler farklı disiplinler ve alternatif yöntemlerle öğrendikleri bilgilerin kalıcı hale gelmesinde aktif rol oynayarak bilgiyi içselleştirmektedirler. Ayrıca çok yönlü düşünme; farklı disiplinleri bütünleştirerek düşünme ve değerlendirme becerisi, yaşama dönüklük, disiplinler arası eğitimin en

mühim kazanımları içinde sayılabilir. Bu, disiplinler arası eğitimin bilgiyi ezberlemekten ziyade, üst seviye düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçladığının da bir göstergesi olarak değerlendirilebilir (Yıldırım, 1996).

Yıldırım ve Şimşek'e (2008) göre disiplinler arası anlayış, insan davranışlarının karmaşık olduğunu ve yalnızca bir bütün olarak çalışılması durumunda gerçek davranışların ortaya çıkarılabileceğini savunur. "Bütüncül anlayış" geleneksel olarak bilime yön veren "mekanik anlayış" tan farklıdır. Mekanik anlayış, dünyayı birbirinden bağımsız küçük parçacıkların toplamı olarak görür. Bu anlayışa bakılırsa insan davranışı parçalara ayrılarak gözlenebilir ve ölçülebilir. Bu parçaların detaylı bir şekilde çalışılması insan davranışının bütününü anlamaya imkân sağlar. Öğrenmenin alt aşamalarını ya da çok özel alt boyutlarını konu edinen laboratuvar çalışmaları mekanik anlayışa birer emsal teşkil edebilir. Hâlbuki bütüncül anlayış, insan davranışının birbirinden bağımsız alt birimlere yahut parçalara ayrılamayacağını, bu sebeple bütün davranışların birbiriyle etkileşim halinde olduğunu savunur. Bu çerçevede mekanik anlayış ile yapılan çalışmalar insan davranışını net olarak yansıtmayabilir.

Mekanik anlayıştan hareketle "Her bir bilim mensubu, kendi bilim dalının önemini ve diğerlerine üstünlüklerini anlata anlata bitiremez" (Ö. Demir, 2009, s. 16). Bunun nedeni bilim insanlarının olaylara, nesnelere ve kişilere kendi bilimsel bakış açısıyla yorumlar getirmesi ve en doğrunun o yaklaşım olduğunu düşünmesidir. Ancak "günümüzde insan yaşantısının sosyal yapısını açıklamak için tek bir sosyal bilimin çerçevesinden bakmak yetersizdir" (Ulağlı, 2006, s. 33). İnsan çok karmaşık bir varlık olduğu için insanı doğru anlamak ve anlatmak için birbiriyle etkileşim içinde olan diğer alanlara da başvurulması gerekmektedir.

Disiplinler arası çalışma bilgiye tek yönlü bakmayı değil, tümel bir yaklaşımı önceler. Böylelikle bilimsel bilgi, tek bir alanın tekelinde saltlaşmaz; özellikle toplumsal konularla ilgili çalışmalarda, bu konuların birbiriyle çapraşık ilişkili birçok boyutunun betimlenmesine imkân tanır (Kanatlı & Çekici, 2011). "Çok yönlü düşünme; farklı disiplinleri bütünleştirerek düşünme ve değerlendirme becerisi, yaşama dönüklük, disiplinler arası eğitimin en mühim kazanımları içinde sayılabilir" (Demir, 2017, s. 243). Bilgiye veya olaylara tek yönlü bakış açısıyla yaklaşıldığında derinlemesine bir inceleme olmadan sığ bir pencereden bakılmış olur. Oysa sosyal

bilimlerdeki olgular geniş bir yelpazeden değerlendirilebilecek durumlardır. Eğitim konusunda da tek yönlü bakış açısından ziyade tümel bir yaklaşım sergilenmelidir.

Okullarda disiplinler arası eğitim anlayışı birkaç disiplinin iş birliğinden ziyade bütün disiplinlerin bir arada olacağı şekilde düşünülmelidir. Öğretmenler sene başında yıllık planlarını ve günlük planlarını hazırlarken hangi disiplinlerle dersin konusunu hedef kazanımları ilişkilendireceğini önceden planlayarak işe başlamalıdır. Öğrenciler farklı disiplinlerle ilişkilendirilmiş olan öğretim etkinliklerini gerçekleştirirken daha aktif şekilde derse katılarak kazanımları farklı disiplinlerin de katkısıyla içselleştirebilir. Türkçe dersi disiplinler arası eğitim anlayışına son derece elverişli bir derstir (Kanatlı & Çekici, 2013). Örneğin Türkçe dersinde disiplinler arası eğitim anlayışıyla oluşturulan etkinliklerde matematikteki sayılardan, fen bilimlerindeki dünya ve evrenden, görsel sanatlardaki imgeselden, beden eğitimindeki eğitsel oyunlardan, müzikteki güfte ve şarkılardan faydalanılabilir. Farklı disiplinlerle oluşturulan eğitim- öğretim sürecinde öğrenci, bilgiyi tek bir disiplin ışığında öğrenmeyip zengin öğretim içeriğiyle öğrenebilir.

Eğitimde en etkili öğrenme metotlarından biri yaparak yaşayarak öğrenmedir. Günlük hayatta karşılaştığımız ya da karşılaşabileceğimiz sorunlara çözüm üretirken birden fazla bilgi ve tecrübeye sahip olmamız gerekmektedir. Disiplinler arası eğitim perspektifiyle oluşturulan öğretimsel faaliyetler öğrencilere problemlere çoklu bakış açısıyla bakmayı sağlamaktadır. Disiplinler arası program yaklaşımının gayesi, farklı disiplinlerdeki bilgi bölünmelerini engelleyerek öğrencilerin problemli durumlar karşısında bütüncül ve üst düzey düşünmelerini sağlayabilmektir (Duman & Aybek, 2003).

2.4.1. Türkçe eğitimi ve disiplinler arası eğitim ilişkisi

Bir ülkenin muasır medeniyet seviyesine gelebilmesi için eğitim sisteminin gelişmiş olması gerekmektedir. Değişen dünya ve teknolojik gelişmeler donanımlı, hayata hazır, üretken birey yetiştirmenin önemini göstermiştir. “Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır” (MEB, 2018b, s. 3). Bireylerin bu yetenekleri kazanmasında dil becerilerini etkili bir şekilde kullanabilmesi gerekmektedir.

Türkçe dersi temel dil becerileri olan anlama becerileri (okuma, dinleme) ve anlatma becerilerinin (konuşma, yazma) geliştirilmesinde önemli bir ders olarak görülmektedir. Bu dört temel dil becerilerinin geliştirilmesinde disiplinler arası eğitim anlayışı analiz imkânı sağlamaktadır. Farklı disiplinlerin ortak noktalarının öğrencilerce görülmesi, yaşam becerilerini geliştirme anlamında bunların önemini anlaması ve takdir etmesi beklenmektedir (Berberoğlu, 2006). Disiplinler arası öğretim etkinlikleri sayesinde öğrenciler farklı disiplinlerle harmanlanmış öğretim planları ve uygulamaları ile dil becerilerini geliştirmektedirler. 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda temel dil becerilerinin geliştirilmesi, bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi, sorgulayarak düşünme, eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2018b). Öz'e (2001) göre hemen tüm derslerde öğrenci okuyarak birtakım bilgiler edinmek zorundadır. Öğrenci, dili kullanma imkânını ne kadar çok bulursa bu alanda o kadar fazla gelişir. Bu nedenle Türkçe derslerinde öğrenilenlerin uygulama alanı tüm derslerdir.

Türkçe dersi disiplinler arası eğitim anlayışına uygun öğretim yapılabilecek bir derstir. Bunun nedeni Türkçe dersinin sadece bilgiyi öğrenme dersi değil öğrenilen bilgilerin beceri haline gelmesini hedefleyen bir öğreti olmasıdır. Türkçe dersi ile farklı disiplinler arasında yoğun bir etkileşim söz konusudur. 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda (MEB, 2018b) öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi adı altında belirtilmiştir. Bu yetkinlikler şunlardır: Anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade. TYÇ'de (Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi) yer alan yeterliliklerin disiplinler arası eğitim anlayışına uygun ifade örnekleri şu şekildedir: Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilişim teknolojileri ile Türkçe dersi arasında çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerinin geliştirilmesi amaçları bakımından bir ilişki bulunmaktadır. Türkçe dersi bütün sanatlarla disiplinler arası ilişki içermektedir. Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak

üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir ifadesiyle disiplinler arası ilişki vurgulanmak istenmiştir. Türkçe ve yabancı dillerin disiplinler arası ilişkisi programda şu şekilde belirtilmiştir: Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir. Türkçe öğretim programında yer alan Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır ifadesi de disiplinler arası eğitim anlayışıyla öğretim hedeflerinin oluşturulması gerektiğinin göstergesidir.

2.5. Çoklu Zekâ Kuramı

2.5.1. Zekâ nedir?

Geçmişten günümüze insanların öğrenme süreçleri ve potansiyelleri araştırmacılar tarafından merak edilen bir konu olmuş ve bireyler arasındaki öğrenme farklılıkları ve yetenekleri zekâ kavramıyla açıklanmaya çalışılmıştır. "Bu nedenle de hep merak edilen, çerçeveleri çizilmeye çalışılan, sorgulanan bir canlı özelliğini haline gelmiştir" (Bümen, 2002, s. 1). Zekâ kavramının ortaya çıkması ve terim olarak kullanılması Antik Yunan filozofu Aristoteles' e kadar uzanmaktadır.

Akbaba'ya (1995) göre zekâ, anlama, kavrama, ilişkiler kurma, yorumlama, yordama ve değerlendirmeler yapabilme; Selçuk'a (1999) göre zekâ, yeni ve şaşırtıcı bir durum olduğunda çevreye adapte olabilme, problem çözebilme ve soyutlamalar yapabilme gücü; Budak'a (2003) göre zekâ, bireyin problem çözebilme, akıl yürütme, geçmiş tecrübeleriyle elde ettiği bilgileri yeni bilgilerle ilişkilendirebilme gibi zihinsel becerilerinin tamamı; Sezik'e (2003) göre zekâ, olaylar arasında ilişkiler kurarak çıkarımlarda bulunma, öğrenilenlerin bütünleştirilmesi ve bilgilerin anlamlı bir şekilde değerlendirilmesi yeteneği; TDK Güncel Türkçe Sözlük'e (2011, s. 2649) göre zekâ, "İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı, anlak, dirayet, zeyreklik, feraset" olarak tanımlanmıştır. Zekâ kavramı ile ilgili birçok eğitimci, araştırmacı tanımlar yapmış ve zekânın ne olduğu ile ilgili bilgiler vermiştir. Zekâ; bireylerin bir şeyleri

yapabilme yetisi, olayları, yaşantıları, nesneleri kavrama, edinilen bilgileri uygulama ve değerlendirme aracıdır.

İnsanoğlunun yaşam süreci boyunca araştırmacılar bireyin zihinsel yapısını ve davranışlarını gözlemleyerek zekâ üzerinde çeşitli önermelerde bulunmuşlardır. Bümen'e (2002) göre zekâ bazen testlerden alınan puan, bazen çevreye adapte olma kimi zamansa problem çözme olarak düşünülmüştür. Saban'a (2005) göre ise bazı eğitimciler insan zekâsını ölçtüğünü varsayan farklı IQ testleri geliştirmiş kimi eğitimciler de zekâyı kişide var olan öğrenme gücü olarak ifade etmişlerdir.

2.5.2. Çoklu zekâ nedir?

Geleneksel eğitim anlayışının geçerli olduğu geçmiş yıllarda insanların zekâ alanlarının belirlenme süreçlerinde genellikle iki tür zekâ göz önünde bulunduruluyordu: sayısal ve sözel zekâ. Bireyler matematik problemini çözebilme yeteneğine veya dil becerilerini etkin kullanabilmelerine göre sayısal veya sözel zekâya sahip olarak değerlendiriliyordu. Vural'a (2004) göre bu alanlarda yeterince gelişmemiş öğrencilerin diğer yetenekleri göz ardı ediliyor öğrenciler kimi zaman zekâ özürlü ya da yavaş öğrenen gibi olumsuz sıfatlar takılıyordu. Bu manada Türk eğitim sistemi içerisinde ortaöğretim kurumlarında da uzun yıllar öğrenciler sayısal, sözel ve eşit ağırlıkçı olarak gruplara ayrılmış bu alanlara özgü eğitim almıştır. Ancak zekâyla ilgili bu tür geleneksel yaklaşımlar farklı zorluklar oluşturur. Çünkü insanın gerçek yaşamındaki davranışlarına bunu uyguladığımızda bireyin testte bulunmayan ama farklı özel yeteneklere sahip olması güçlükler oluşturabilir (Bümen, 2002). Örneğin; matematik problemlerini çözmekte zorlanan bir öğrenci, bir enstrümanı etkili bir şekilde çalabilir. Aynı şekilde müzik zekâsı çok gelişmemiş olan bir öğrenci dil becerilerini etkili bir şekilde kullanabilir.

Uzun yıllar zekâ kavramının tanımının yanı sıra zekânın ne olduğu, doğuştan getirilip getirilmediği, geliştirilip geliştirilemeyeceğiyle ilgili araştırmalar yapılmış, tartışmalar yaşanmıştır. Çoklu Zekâ Kuramı, Howard Gardner tarafından 'Frames of Mind – Multiple Intelligences adlı kitabında, zekâyı yeniden tanımlayarak ortaya koyduğu bir kavramdır. Gardner'a (2011) göre zekâ; Tek bir unsurla açıklanamayacak çok yeteneği kapsayan, gerçek yaşamda karşılaşılan problemlere çözüm yolları üretebilme becerisidir. Bümen (2002), geleneksel zekâ anlayışıyla

çoklu zekâ arasındaki nitelik ve nicelik farkını aşağıdaki tabloda şu şekilde göstermiştir:

Tablo 1

Zekâya İlişkin Niceliksel ve Niteliksel Anlayış

Niceliksel Anlayış (Zekâ Bölümü)	Niteliksel Anlayış (Çoklu Zekâ)
Tekil- bütüncül yaklaşım	Çoğulcu yaklaşım
Gerçek yaşamdan soyutlama	Gerçek yaşam faaliyetlerini temele alma
Sayısallaştırma	Zekâ profili çıkarma
Ölçme	Yorumlama betimleme
Doğuştan gelme ve sabitlik	Değişme ve gelişme
Bireyleri sınıflama	Bireyleri tanıma ve keşfetme

Kaynak: Bümen, N. T. (2002). *Okulda çoklu zekâ kuramı*. Pegem A Yayıncılık.

Tablo 1'i yorumlayacak olursak sadece niceliksel olarak değerlendirilen bireyler zekâyı doğuştan getirmekle birlikte bu zekâ alanı ya da türü asla değişmemektedir. Çoklu zekâya göre ise niteliksel anlamda değerlendirilen bireyin zekâ alanı değişebilir ve gelişebilir. Aynı zamanda niceliksel anlayışa göre bir zekâ türü bireyde vardır ya da yoktur ancak çoklu zekâ anlayışına göre birey birden fazla zekâ türüne sahip olabilmektedir.

2.5.3. Çoklu zekâ alanlarının belirlenmesi

Gardner ve arkadaşları birçok yetenek içerisinden aday yetenekleri tespit etmek için sekiz kriter geliştirmişlerdir. Çok sayıda yeteneği bu kriterlerle karşılaştırarak akla uygun olanlarını seçmiş ve bunları zekâ olarak adlandırmıştır. İlk etapta belirlenen sekiz ölçüte uyan yedi zekâ türü tespit edilmiştir. Bu zekâ türleri şunlardır: sözel- dil zekâsı, mantık matematik zekâsı, bedensel zekâ, uzamsal zekâ, müziksel zekâ, sosyal zekâ, özedönük zekâdır. Daha sonra sekizinci zekâ türü olarak da doğacı zekâyı eklemiştir. Gardner varoluşçu zekâya biyolojik bir alan bulamadığından daha sonra listeye ekleyebileceklerini belirtmiştir. Zekâ alanlarının belirlenmesinde kullanılan sekiz ölçüt şunlardır:

1. Beyin hasarıyla potansiyel izolasyon/ nörolojik delil.
2. Evrimsel tarih ve evrimsel olasılık

3. Tanımlanabilir çekirdek işlemler seti
4. Bir sembol sistemine şifrelenmede hassasiyet
5. Tanınabilir son aşama ve ayırıcı gelişimsel eğri
6. Özel bir becerinin mevcudiyeti ile ayırt edilmiş bireylerin varlığı (üstün yetenekliler, dâhiler, idiotlar)
7. Deneysel psikolojik görevlerle desteklenme
8. Psikometrik bulgularla desteklenme (Gardner, 1993, akt. Bümen, 2002, s. 7)

Gardner, Armstrong'la yaptığı bir görüşmede eğer ben bu kapasitelere zekâ değil de yetenek deseydim ve kuramın adı da Çoklu Yetenek Kuramı olsaydı, insanlar esner ve hemen kabul ederlerdi. Oysa ben onları sarsmak ve düşündürmek istiyorum. Bu kapasitelere zekâ demekle, birden fazla olduklarını ve şimdiye kadar düşünmediğimiz bazı şeylerin zekâ olabileceğini vurgulamaktayız, demiştir (Armstrong, 1994).

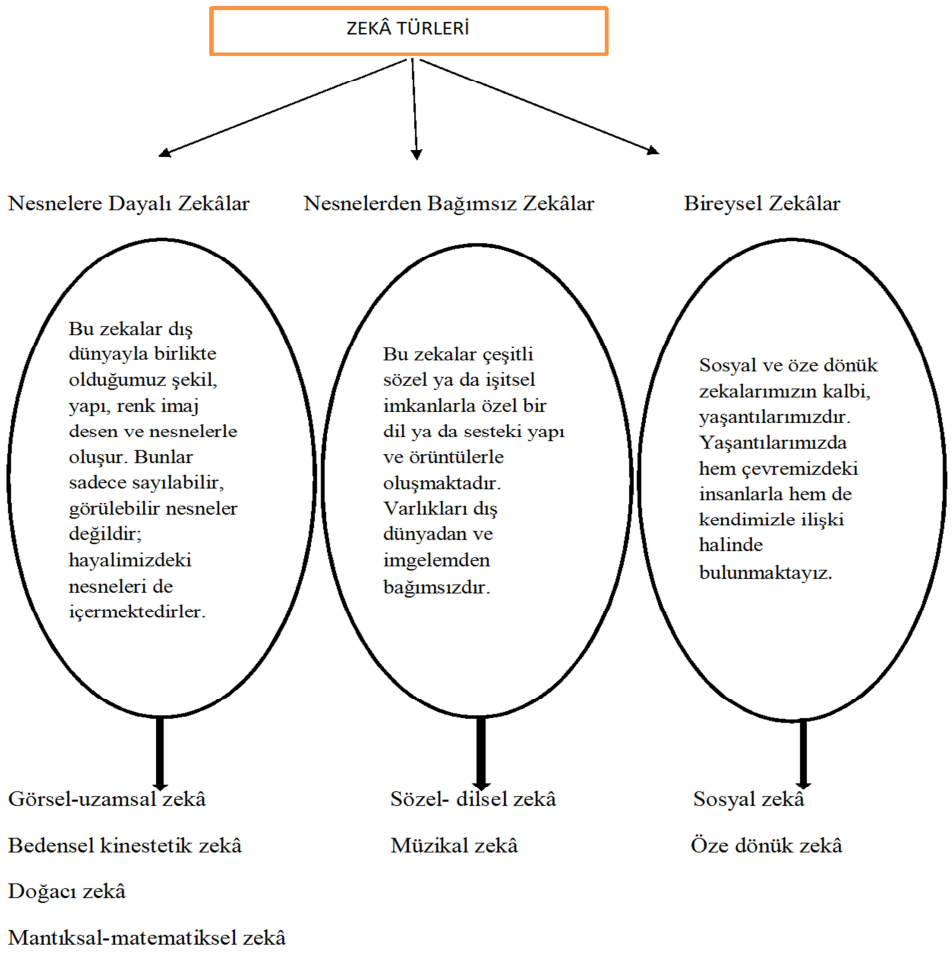
Çoklu zekâ kuramına göre belirli bir zekâ türünün diğer zekâ türlerine üstünlüğü yoktur. Her zekâ türünün kendine has özellikleri bulunmaktadır. Bireylerde bulunan zekâ türleri birbirleriyle etkileşim halindedir ancak bu yapı karmaşıktır.

2.5.4. Çoklu zekâ alanlarının sınıflandırılması

Gardner'ın Çoklu Zekâ Kuramı'nda vurguladığı zekâların yapıları ve özellikleri dikkate alınarak farklı araştırmacılar tarafından birtakım sınıflandırmalara tâbi tutulmuştur. Bu sınıflandırmalar şu şekildedir: Lazear'a (2000) göre Çoklu Zekâ Kuramı'nda belirtilen zekâlar üç ana başlık altında sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma aşağıda Şekil 1'de gösterilmiştir (Lazear, 2000, akt. Bümen, 2002, s. 20).

Şekil 1

Zekâ Türleri

Kaynak: Bümen, N. T. (2002). *Okulda çoklu zekâ kuramı*. Pegem A Yayıncılık.

Yukarıdaki şekle göre görsel-uzamsal, kinestetik, doğacı ve mantıksal-matematiksel zekâ nesnelere dayalı zekâ alanlarıdır ancak bu zekâ alanları dış dünyadaki nesnelerden bağımsız olarak hayalimizdeki imgelerden de oluşabilmektedir. Dilsel ve müzikal zekâ nesnelerden bağımsız olarak sözel ve işitsel öğelerden oluşmaktadır. Sosyal zekâ ile öze dönük zekâ bireysel zekâ alanında sınıflandırılmaktadır. Bu iki zekâ türü insanın yaşantıları sonucu oluşmaktadır. Dereköy (2014), zekâ alanlarını Bloom'un taksonomisine göre inceleyip hedef alanları ve zekâ ilişkisini aşağıdaki tabloda göstermiştir.

Tablo 2

Bloom'un Hedef Alanlarına Karşılık Gelen Zekâ Türleri

BLOOM	GARDNER
Taksonomik Yapıdaki Hedef Alanları	Çoklu Zekâ Kuramında İncelenen Zekâ Alanları
Bilişsel	Sözel- dilsel zekâ, mantıksal- matematiksel zekâ, doğacı zekâ
Duyuşsal	Müziksel- ritmik zekâ, görsel- uzamsal zekâ, içsel zekâ, sosyal zekâ
Devinişsel- psikomotor	Bedensel- kinestetk zekâ

Kaynak: Dereköy, (2014). *Türkçe dersinde çoklu zekâ kuramının kullanılmasının ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin başarı durumuna etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi.

2.5.4.1. Sözel-dilsel zekâ

Sözel dilsel zekâ, sözcükleri sözlü ve yazılı şekilde kullanma becerisidir (Demirel, vd., 2006). Sözel- dilsel zekâsı gelişmiş bireylerin sözcük dağarcıkları akranlarına göre ileri seviyededir. Sözel- dilsel zekâsı gelişmiş bireyler temel dil becerileri olan okuma, yazma, konuşma ve dinlemede daha başarılıdırlar. Öğrencilerin sözel- dilsel zekâ alanlarını geliştirmek için onlara okulda veya okul dışında kendilerini rahat ifade edebilecekleri ortamlar sağlanmalı, konuşmalarına izin verilmeli, sözcük oyunları oynanmalı, dinleme, konuşma, yazma etkinlikleri yapılmalı, dilin kurallarını sezdirme yöntemiyle onlara hissettirilerek sürekli alıştırma yapılmalıdır. "Sözel / Dilsel zekâ alanı için alan yazında kullanılan başka adların olduğu da görülmüştür. Bu isimler; Dilbilimsel zekâ, dilci zekâ, dil zekâsı, söz zekâsı ve kelime zekâsıdır" (Temiz, 2007, s. 20). Saban'a (2005) göre sözel- dil zekâsı güçlü olan bir öğrencinin bazı özellikler şunlardır:

- Normal öğrencilerden daha iyi yazar.
- Uzun öyküler ve fıkralar anlatır.
- Adlar, yerler ve tarihler ile ilgili güçlü bir belleğe sahiptir.
- Yaşına uygun sözcükleri doğru bir şekilde telaffuz eder.
- Yaşına göre iyi bir sözcük dağarcığına sahiptir.
- Başkaları ile yüksek düzeyde sözel iletişime girer.
- Tekerlemeleri, anlamsız ritimleri ve sözcük oyunlarını çok sever.
- Kitap okumayı çok sever.

- Öğrendiği yeni sözcükleri anlamlarına uygun olarak konuşma veya yazı dilinde kullanır.
- Dinleyerek öğrenmeyi sever.

2.5.4.2. Mantıksal-matematiksel zekâ

"Mantıksal- matematiksel zekâ, bir bireyin matematikçi, vergi memuru veya istatikçi gibi sayıları etkili bir şekilde kullanabilmesi ya da bir bilim adamı, bir bilgisayar programcısı, mantık uzmanı gibi sebep sonuç ilişkisi kurarak mantık yürütebilme becerisi olarak düşünülebilir" (Saban, 2005, s. 8). Mantıksal zekâya sahip olan bireyler için olaylar ve olgular arasındaki ilişkiyi keşfetmek, anlamak çok önemlidir. Özellikle sayı ve soyut şekilleri kullanarak farklı sonuçlar elde etmeye çalışırlar. Mantıksal zekâya sahip insanlar da sıralama, sınıflandırma, kategorize etme davranışları sıklıkla görülür.

"Mantıksal matematiksel zekâ, sayılar ve akıl yürütme zekâsı ya da tümdengelim ve tümevarım ile akıl yürütme, soyut problem çözme ve birbiri ile ilişkili kavramlar, düşünceler arasındaki karmaşık ilişkileri anlama yeteneğidir" (Bümen, 2002, s. 11). Bu zekâya sahip bireyler de problem çözme becerisi gelişmiştir. Zor ve karmaşık olan durumlardan sıyrılma, farklı alternatifler üretme yetenekleri göze çarpmaktadır. Mantıksal- matematiksel zekâya sahip bireyler de somuttan soyuta gerçekleşen bir bakış açısı hâkimdir. Soyut kavramlar ve ilişkiler bu zekâ alanının gelişiminde önemlidir. Mantıksal- matematiksel zekâya sahip bireylerin başarılı olduğu meslek alanlarından bazıları şunlardır: matematik öğretmenliği, sayısal bilimler uzmanlığı, eleştirmen, muhasebe uzmanı, bilgisayar-yazılım mühendisi, ekonomist, istatistikçi, hukukçu. Demirel ve diğerlerine göre mantıksal- matematiksel zekânın göstergeleri şunlardır:

- Nesneleri ve nesnelerin aralarındaki ilişkileri algılama
- Nitelik, zaman ve etki kavramlarını bilme.
- Somut kavram ve nesneleri karşılayan soyut sembolleri kullanma.
- Mantıksal sorunların çözümünde yetenekli olma.
- İlişki ve benzerlikleri algılama
- Denence kurma ve test etme.

- Sonuçları yordama, problem çözme basamaklarını kullanarak hesap yapma, istatistikleri yorumlama ve bilgileri grafik formlarında görsel olarak sunabilme gibi matematik becerilerini kullanma.
- Hesaplamalar, fizik, bilgisayar programları veya araştırma yapma gibi karmaşık işlemleri beğenme.
- Model formüle etme, örnekler geliştirme, güçlü tartışmalar oluşturma.
- Matematik problemlerinin çözümünde teknoloji kullanma.
- Hesap uzmanlığı, bilgisayar teknolojisi, hukuk, mühendislik ve kimya gibi meslek alanlarına ilgi duyma.
- Yeni modeller oluşturma, matematik ya da fen bilimlerindeki keşfedilmeyenler algılama.
- Sebep -sonuç ilişkilerini meydana çıkarma (Demirel vd., 2006, s. 22).

2.5.4.3. Görsel-uzaysal zekâ

Görsel uzaysal zekâ alanı; uzamsal olarak akıl yürütme, zihinde tasarladıklarıyla içsel ve dışsal benzetmeleri birleştirme, fark etme gibi becerilere sahip olan zekâ alanıdır (Temiz, 2007). Görsel zekâya sahip bireyler şekillere, desenlere, üç boyutlu nesnelere, renklere hassastırlar. Ayrıca görsel zekâsı gelişmiş bireylerin üretim duyarlılığı da bulunmaktadır. Bu kişiler çeşitli resimler, çizimler, şekiller çizerek yaratıcılıklarını ortaya koyarlar. Görsel-uzaysal zekâya sahip bireylerin başarılı olduğu meslek alanlarından bazıları şunlardır: ressam, mimar, fotoğrafçı, teknoloji-tasarımcı, karikatürist, harita mühendisi.

Görsel zekâsı gelişmiş bireylerin hayatında sanatsal aktiviteler önemli bir yer edinmektedir. Özellikle resim, karikatür ve fotoğraf sanatında başarılı ürünler sergileyebilirler. Bu kişiler aynı görsele bakarak farklı yorumlar yapabilirler. ”Görsel / uzamsal zekâ, bireyin resimler, şekiller grafikler ve tablolarla düşünebilme, şekil, renk ve dokuları zihin gözüyle görüp algılayabilme ve bunları sanatsal yapılara dönüştürebilme yeteneğidir” (Yavuz, 2004, s. 109).

“Görsel- uzamsal zekâ, yüzleri tanıma, üç boyutlu nesneleri tasarlayabilme, yön bulma ve ayrıntıya dikkat etme gücüyle ilgilidir” (Demirel vd., 2006, s. 29). Görsel zekâsı gelişmiş bireylerin dikkat eşiği diğer insanlara göre daha yüksektir. Çevresinde olup bitenlere, nesnelere, haritalara bakış açıları daha hassastır. Vural’a

(2004) göre görsel- uzaysal zekâsı güçlü olan bir öğrencinin bazı özellikleri şunlardır:

- Haritaları, tablo ve diyagramları anlayabilir.
- Sanat ve proje faaliyetlerini, görsel sunumları sever.
- Bir şeyi okurken kelimelereden çok resimden anlar.
- Tasarım, çizim ve görsellikten zevk alır.
- Öğrenmede daha çok sanat, video, filmler, bulmacalar ve haritalardan yararlanır.
- Yön bulma becerisi gelişmiştir.

2.5.4.4. Müziksel-ritmik zekâ

Müziksel zekâ; bireylerin bilgileri, nesneleri, olayları ve yaşantıları duyuşsal özelliklerinin farkında olarak müzik formuyla anlamlandırmasıdır. Müziksel / ritmik zekâ, müzikten hoşlanma, melodi üretebilme, ritim tutabilme, sesleri tanıma ve bu seslere duygusal tepkiler verebilme yeteneğidir (Ün, 2003). Müzik zekâsı bireyin en erken kullandığı zekâ alanlarından birisidir. "Çocuğun anne karnındayken ritmik seslere karşı vermiş olduğu tepkiler bu durumu en iyi şekilde açıklamaktadır" (Yıldız, 2009, s. 23). Müzik insanın henüz anne karnındayken başlayan ve yaşam boyu çevresinde bir uyarıcı olarak var olan sesler manzumesidir. Hayatımızın her anında etkileşime girdiğimiz müziğin insanları rahatlatmasına ve insanların güzel vakit geçirmesine yardımcı olduğu söylenebilir. Okullarda öğrenciler kimi zaman sıralara vurarak bazen kelimeleri, cümleleri mırıldanarak müziğe, ritime dayalı farklı öğrenme stili oluşturmaktadırlar. Müziksel zekâya sahip bireylerin başarılı olduğu meslek alanlarından bazıları şunlardır: şarkıcı, besteci, dansçı, müzik öğretmenliği. Vural'a (2004) göre müziksel- ritmik zekâsı güçlü olan bir öğrencinin bazı özellikleri şunlardır:

- Ritmik ve tonal kavramları tanır ve kullanır.
- Notasını bilmediği müziği ve melodileri tanır.
- Enstrüman çalar, koroya katılır.
- Seslere karşı duyarlıdır.
- Şarkı söylemeyi, dinlemeyi ve mırıldanmayı sever.
- Seslere karşı duyarlıdır.
- Müziği hareketlerle birleştirip çeşitl figürler oluşturur.

- Öğrenirken müzik, teyp-recorder, kasetler ve ritimlere ihtiyaç duyar.

2.5.4.5. Bedensel-kinestetik zekâ

Gardner'a (2000) göre bedensel-kinestetik zekâ, bir sorunu çözerken ya da ürün oluştururken tüm vücudu veya vücudun bölümlerini kullanma potansiyelidir. Bedensel zekâsı gelişmiş bireyler bedenleriyle barışıktır. Bu zekâ alanına sahip insanlar jest ve mimiklerle kendilerini çok rahat ifade edebilirken kalın motor hareketlerle ince motor hareketleri de en iyi şekilde yapabilme kapasitesine sahiptirler.

"Bedensel / kinestetik zekâ alanı, bireyin kendisini beden yoluyla ifade edebildiği zekâ alanıdır ve bu zekâ, insanların vücutlarını etkili bir şekilde kullanabilme, duygularının dışavurumunda bedensel süreçleri kullanabilme, bir problemin çözümünde vücutlarını ustaca kullanabilme yeteneğidir" (Tarman, 1999, s. 18). Bu zekâ türünü kullanan bireyler yaparak yaşayarak öğrenmeye yatkın oldukları için öğrenme ortamının öğrencinin ilgi ve isteklerine göre şekillenmesi gerekmektedir. Bedensel zekâya sahip bireylerin başarılı olduğu meslek alanlarından bazıları şunlardır: ressam, dansçı, sporcu, sinema-tiyatro oyunculuğu, el sanatları uzmanlığı, teknisyen ve cerrah.

"Bedensel- duyu devinimsel zekâ, karşılaşılan bir sorunu çözmek veya bir ürün ortaya çıkarmak için vücudun bütünsel ya da vücut kaslarının özel bir alandaki kullanımındaki kabiliyete işaret eder" (Demirel vd., 2006, s. 25). Öğrenci karşılaşacağı herhangi bir problem durumunu çözmek için en uygun bedensel aktiviteyi belirleyerek problemin çözümüne odaklanmaktadır. Bedensel zekânın kullanıldığı eğitim ortamlarında, bireylerin bir şeyleri öğrenirken duyguları ve düşüncelerinin bedeniyle uyum içerisinde işlemesine bağlıdır. Sporcular, mimarlar el sanatlarıyla uğraşanlar, teknisyenler, balerinler, dansçılar bu zekâ alanı gelişmiş bireyler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bedensel zekâsı gelişmiş bireyler de oto kontrol ve zaman yönetimi çok önemlidir. Özellikle spor aktiviteleri sırasında vücut organlarının kontrolüyle zaman yönetiminin eş güdümü bireylere büyük başarılar sağlamaktadır. Lazear'a (2000) göre bu zekâya sahip insanların kapasiteleri şunlardır:

- Vücut hareketlerini kontrol etme.
- Önceden planlanmış vücut hareketlerini kontrol etme.

- Bedenin farkında olma.
- Zihin ve beden arasında güçlü bir bağ kurma.
- Pandomim yetenekleri.
- Bedeni tümüyle iyi kullanma. (Lazear, 2000, akt. Bümen, 2002, s. 15)

2.5.4.6. Sosyal zekâ

Sosyal zekâsı gelişmiş bireyler etkileşimde bulundukları ortamda söz sahibi olmak, insanları yönlendirmek, liderlik rolü üstlenmek ve insanların güvenini kazanarak etkili bir diyalog kurma başarısını göstermek isterler. Yavuz'a (2004) göre sosyal / kişiler arası zekâ, bireylerin grup şeklinde çalışabilme, sözel ve bedensel zekâ başta olmak üzere diğer zekâların dillerini de iletişim sürecinde etkili bir şekilde kullanarak diğer insanlarla başarılı ilişkiler kurabilme ve insanları yönetebilme, onlarla uyumlu çalışma becerisidir. Sosyal zekâya sahip bireylerin başarılı olduğu meslek alanlarından bazıları şunlardır: öğretmenlik, toplum bilimci, rehberlik uzmanı, sosyal hizmetler uzmanı, siyasetçi, psikolog.

Sosyal zekâsı gelişmiş bireyler yalnız kalmak yerine arkadaş ortamlarına girmekten, yeni arkadaşlar edinmekten ve grup etkinliklerine katılmaktan zevk alırlar. Arıcı'ya (2012) göre bu zekâ sözel ve sözel olmayan iletişim becerilerini, işbirliği becerilerini, çatışma yöntemini uzlaşma becerileri ile ortak fayda gayesine ulaşmak için gerekli güven, saygınlık, liderlik ve diğerlerini motive etme yeteneği ile ilgilidir. Sosyal ve kişiler arası zekâsı gelişmiş bireyler işbirliğinin öneminden yola çıkarak bulundukları ortamda grubun faydasına yönelik çalışmalar yaparlar.

Sosyal zekâsı gelişmiş bireylerin dikkati çeken özelliklerinden birisi de empati yeteneklerinin gelişmiş olmasıdır. Empati yapabilmeleri sayesinde insanlar arasındaki anlaşmazlıkları daha kolay çözüme kavuşturabilirler. "Kişiler arası ilişkileri güçlü olanların önemli özellikler arasında, başkalarının duygularına, korkularına, meraklarına ve inançlarına empati gösterme, yargılamadan dinleme ve performanslarını en üst düzeye çıkarmalarında yardımcı olma isteği vardır" (Bellanca, 1997, s. 18). Demirel ve diğerlerine göre sosyal bireyler arası zekânın göstergeleri şunlardır:

- Diğer insanlarla rahatlıkla ilişki kurma
- Farklı insanlarla iyi bir etkileşim oluşturma.
- Sosyal ilişkileri sağlıklı bir biçimde kurma ve gelişimi etkileme.

- Diğer bireylerin davranışlarını, motivasyonlarını duygu ve düşüncelerini fark etme.
- Grup çalışmalarında, takipçilerinden liderine kadar ortak gayret sergileme ve değişik rollere bürünme.
- Başkalarından gelen davetler doğrultusunda, gruplara ve farklı çevrelere göre davranışlarını ayarlama.
- Farklı yapı ve yetişmişlik düzeyleri olan insanlarla birlikte çalışma, ortak bir konu için anlam ve öğütleme ve ara bulucu yeteneklerini geliştirme.
- Sosyal- bireylerarası zekâ temelli mesleklerde ilgisini meydana çıkarma.
- Başkalarını dikkatlice dinleyip söylediklerini net olarak anlama.
- Sözler olmasa da karşısındaki bireyin duygu ve düşüncelerini jest ve mimiklerden anlama (Demirel vd., 2006, s. 39)

2.5.4.7. İçsel (öze dönük) zekâ

İçsel zekâ insanın kendi duygusal hayatına girebilmesi, bu duygular arasında farklılıkları görebilmesi, onlara sembolik kodlar verebilmesi ve bunlardan davranışlarını anlamak, yönlendirmek için yararlanabilmesidir (Gardner, 2011). Bu zekâ alanı gelişmiş bireyler kendi duygularının, düşüncelerinin farkındadır. İçsel zekâsı gelişmiş bireyler kendi gerçekliğinin farkında olarak yaşadığı dünyayla uyum içerisinde olurlar. Kendi iç dünyaları ile dış dünya arasında bağlar kurarak karar alırlar.

Yavuz'a (2004) göre İçsel zekâ, kişinin hislerini ve düşüncelerini şekillendirerek bunlara yön verme, yaşadığı süre içinde öğrendikleri ve kazanmış olduklarıyla yaşam felsefesi oluşturabilme, hayatını plânlarken kendi özelliklerini dikkate alarak düşler ve arzular oluşturabilme becerisidir. İçsel zekâya sahip bireyler olayları ve nesneleri ve kişileri yorumlarken kendi iç dünyasındaki dinamiklerden yola çıkarlar. Yaşantılar hakkında basit ve sığ düşünmez olaylara birçok pencereden bakmaya çalışırlar. Derin düşünme tarzı içsel zekâya sahip bireylerde görülen önemli bir özelliktir.

"İçsel / öze dönük zekâ alanı için alan yazında kullanılan farklı isimlerin olduğu da görülmüştür. Bu isimler; kişisel zekâ, içe dönük zekâ, bireysel zekâ, ben zekâsı, benlik zekâsı ve özcül zekâdır" (Temiz, 2007, s. 31). Saban'a (2005) göre içsel zekâsı güçlü olan bir öğrencinin bazı özellikleri şunlardır:

- Bağımsız olmaya meyillidir.
- Kendisinin zayıf ve kuvvetli tarafları hakkında gerçekçi bir düşünceye sahiptir.
- Yalnız oynamaya ya da ders çalışmaya bırakıldığında daha başarılıdır.
- Hakkında çok fazla konuşmadığı en az bir ilgisi veya hobisi vardır.
- Hayattaki gayesinin ne olduğuyla ilişkili iyi bir anlayışa sahiptir.
- Duygularını, hislerini ve düşüncelerini açık ve net bir şekilde dile getirir.
- Hayattaki başarılarından ve başarısızlıklarından ders almasını bilir.
- Özgüveni yüksektir.
- Yaptığı işin farkındadır ve diğer insanlara çok fazla akıl danışmaz.
- Özsaygısı yüksektir.

2.5.4.8. Doğacı zekâ

Doğacı zekâ, doğayı anlama, yaşayan canlıların farkına varma ve onları özelliklerine göre sınıflama, diğer canlılardan ayırt edebilme yeteneğidir (Temiz, 2007). Doğacı zekâsı gelişmiş bireyler yaşadığı dünyaya daha duyarlıdır. Özellikle hayvanlara, bitkilere, toprağa, dağa, suya hassasiyet göstermektedirler. Bu zekâsı gelişmiş bireylerin evcil hayvan besleme, evde bitki yetiştirme, hobi bahçeleri düzenleme, doğal çevre gezintileri yapma gibi ortak özellikleri bulunmaktadır. Doğacı zekâya sahip bireylerin başarılı olduğu meslek alanlarından bazıları şunlardır: biyolog, jeolog, zoolog, botanik uzmanı, arkeolog, meteoroloji uzmanı, çiftçi, ziraat mühendisi. Bu zekâ alanında gelişmiş kişiler, doğal yaşamın içinde insanın rolünün ne olduğu ve doğal yaşama uyumu konusunda diğer kişilere nazaran daha duyarlı ve ilgilidirler (Demirel vd., 2006). Vural'a (2004) göre doğacı zekâsı güçlü olan bir öğrencinin bazı özellikleri şunlardır:

- Farklı canlı türlerine, çiçek ve hayvan türlerine karşı dikkatlidir.
- Doğadaki bitki türlerine karşı dikkatlidir.
- Doğadaki canlılarla ilgili araştırma yapmaktan hoşlanır.
- İnsanın varoluşunu ve kendi varoluşunu düşünür.
- Seyehat etmeyi, belgesel izlemeyi, doğayla ilgili dergileri incelemeyi sever.
- Doğanın insan üzerindeki veya insanın doğa üzerindeki etkisiyle ilgilenir.

2.5.5. Çoklu zekâ teorisiyle uygulanabilecek öğretim stratejileri ve etkinlikler

Çoklu zekâ kuramının uygulanacağı eğitim-öğretim ortamında tek bir öğretim stratejisinin kullanılması öğretim faaliyetlerinin etkililiğini sınırlandırabilir. Çoklu zekâ teorisindeki amaç, öğrencilerin farklı öğrenme stillerine sahip olduğu ve öğrenene özgü en uygun stratejilerin kullanılmasıdır. Bu kuramda öğretim stratejilerinin çeşitli olmasının nedeni öğrencilerin hedef kazanımları daha kolay ve içselleştirerek öğrenmesini sağlamaktadır. Bazı stratejiler belirli gruptaki öğrenciler için elverişli olurken diğer öğrenciler için faydalı olmayabilir. Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar, eğitimcilerin ortam tasarımını farklılaştırmasını ve yöntem zenginliği sunmasını gerektirmektedir.

Araştırmacılar tarafından günümüze kadar pek çok kuram (davranışçı, bilişsel) geliştirilmiş ve bu kuramlardan öğretim stratejilerinde nasıl faydalanılacağı tartışılmıştır. Çoklu zekâ kuramının da bu amaçla eğitim- öğretim faaliyetlerinde kullanılabilmesi için araştırmacılar öncelikle zekâların temel özelliklerini belirlemiş daha sonra belirli zekâlara yatkın olan bireylerin ne tür etkinliklerden zevk aldıklarını ve nasıl bir öğrenme yaşantısıyla daha iyi öğrenebildiklerini tartışmıştır. Aşağıdaki listede bu amaçla hazırlanıp uygulanabilecek etkinlikler yer almaktadır.

2.5.5.1. Sözel-dil zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler

Geleneksel eğitim anlayışında genellikle derslerde düz anlatım yöntemi kullanılagelmiştir. Bu yöntemde öğretmen dersi anlatırken öğrenci pasif olarak dinlemektedir. Dersin hedef kazanımları doğrultusunda düz anlatım yönteminin kullanılmasının yanı sıra alternatif olarak öyküleştirme, beyin fırtınası, ses kaydetme, günlük oluşturma ve yayınlama da yer alabilir.

2.5.5.1.1. Öyküleştirme

Kültürümüzün önemli edebi türlerinden biri olan hikâyeler geçmişten günümüze ışık tutmakta ve bir toplumun aynı zamanda gelecek hayalini ortaya koymaktadır. Tepetaş'a (2011) göre öyküler çocukların gerçek yaşamı anlayabilecekleri bir yapı halindedir. Öyküler eğlence amaçlı kullanılmakla beraber disiplinlerdeki kazanımları öğrencinin içselleştirmesi amacıyla öğretim stratejisi olarak da kullanılabilir. Örneğin değerler eğitimi amacıyla öğrencilere öyküler

aracılığıyla hedef kazanımlar öğretilebilir. Benzer şekilde Türkçe dersinde noktalama işaretleri öyküdeki karakterlerle isimlendirilerek öğrencilerin ilgi ve dikkati çekilebilir.

2.5.5.1.2. Beyin fırtınası

Demirel'e (1995) göre beyin fırtınası, bir soruna çözüm getirerek, karar vermek ve hayal vasıtasıyla düşünce ve fikir üretmek için kullanılan yaratıcı bir tekniktir. Beyin fırtınası tekniği ile öğrencilerin yaratıcılıkları ve problem çözme becerileri gelişmektedir. "Öğretmenin yapması gereken fikirlerin eleştirilmediği, dalga geçilmediği özgür bir ortam oluşturmaktır" (Çayır, 2011, s. 43). Beyin fırtınası stratejisi uygulanırken öğrenciler verecekleri cevaptan dolayı ödül veya ceza gibi bir karşılık göreceğini beklememelidir. Bu stratejinin uygulanmasındaki asıl amaç, öğrencilerin özgürce düşüncelerini dile getirmelerini sağlamak ve onların olabildiğince farklı bakış açılarını görmektir. Beyin fırtınası öğrencilerin kavram dünyalarının farkına varma çabası olarak da düşünülebilir. Öğrencinin yaratıcı bakış açısı geliştirmesi için ideal bir yöntem olarak kullanılabilir. Etkinlik sırasında veya sonrasında öğrencilerin verdikleri cevapların benzer olanları aynı çatıda toplanabilir, farklı olanları ayrı bir bölümde incelenebilir.

2.5.5.1.3. Ses kaydetme

Ses kaydetme stratejisiyle öğrencilerin herhangi bir konuda duygu ve düşünceleri kayıt altına alınabilir. Aralıklı olarak yapılacak ses kaydetme etkinliğiyle öğrencilerin bireysel gelişimleri izlenebilir. Aynı şekilde öğrenciler de kendi gelişimsel çizgilerini daha iyi görebilirler.

2.5.5.1.4. Günlük oluşturma

Öğrenmenin en etkili yollarından birisi de yaparak yaşayarak öğrenmedir. Öğrenciler gün içerisinde gerek dersle ilgili gerek özel bir projeyle ilgili o günkü yaşantısını kâğıda aktarabilir. Bu sayede öğrenci bilgiyi yeniden oluşturma yöntemiyle ürettiği için bilginin akılda kalması daha kolay olabilir. Dereköy'e (2014) göre günlüklere bir konuyla ilgili düşüncelerin dışında o gün içerisinde derste öğrenilen önemli bilgiler de yazılabilir. Günlükler dersler, konularla ilgili olabileceği gibi öğrencinin özel kalmasını düşündüğü bir yazılı belge olarak da kullanılabilir.

2.5.5.1.5. Yayınlama

Öğrenciler, okul içerisinde veya ödev olarak yaptığı çalışmaların birileri tarafından görülmesi, beğenilmesi ve takdir edilmesini beklemektedirler. Hiç kimsenin fark etmediği bir çalışma öğrenci gözünde karanlıklar dünyasına gömülmektedir. Öğretmenler, öğrencilerin yaptığı çalışmaları (özellikle yazma etkinliklerini) sınıf panosunda, okul dergisinde veya okulun internet sitesinde paylaşarak öğrencinin gelişimini desteklemelidir.

2.5.5.2. Mantıksal-matematiksel zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler

Mantıksal- matematiksel düşünce bilimsel düşünce becerisi edinmede önemli bir zekâ alanıdır. Bu düşünme yöntemiyle öğrenciler olaylar arasındaki neden sonuç ilişkilerini kavrar, şekiller ve nesneler hakkında soyut semboller kullanır, bulmaca ve problem çözer, hesaplamalar yapar, ilişki ve benzerlikleri kavrar. Mantıksal-matematiksel zekâ alanının gelişimi için kullanılabilecek öğretim stratejileri şunlardır: ölçme ve hesaplama, sınıflara ayırma, benzerlik ve ayrım, sokratik düşünme, bilimsel düşünce yöntemi.

2.5.5.2.1. Ölçme ve hesaplama

Ölçme ve hesaplama doğrudan sayısal derslerle ilişkili gibi görünse de disiplinler arası eğitim anlayışıyla birlikte diğer derslerde de kullanılabilmektedir. Ölçme ve hesaplama nesnelerin ötesinde soyut düşünme becerisi de gerektirmektedir. Örneğin öğrenciler Türkçe dersinde şiirdeki hece sayılarını belirlerken bu zekâ becerisini kullanabilir. Öğrenciler günlük hayatlarında da bu beceri sayesinde alışveriş yapma, öngörüde bulunma gibi becerilerini geliştirebilirler. Böylece "Öğrenciler, ölçme ve hesaplama yapmanın hayatın her alanında kullanıldığını ve yaşamımızın bir parçası haline geldiğini anlamış olurlar" (Dereköy, 2014, 111).

2.5.5.2.2. Sınıflara ayırma

Bu strateji öğrencilerin sistematik bir şekilde nesneleri, düşünceleri ya da olayları farklı gruplar altında birleştirmesidir (Saban, 2005). Öğrenciler sınıflama

yaparken bazı kategorilere ihtiyaç duyarlar. Karmaşık konuların öğrenilmesinde bu yöntem etkili olabilmektedir.

2.5.5.2.3. Benzerlik ve ayrım

Bu beceri sayesinde öğrenciler, belli özellikleri birbirine benzeyen küçük parçalardan gruplar oluştururken kimi zaman da farklı olanları bütünden ayırabilirler. Benzer şekilde nesnelerin, düşüncelerin veya olayların benzerlik ve farklılıklarını belirleyebilirler. Örneğin, Türkçe dersinde bağlaçlar ve edatların benzer ve farklı yönlerini belirleyerek daha kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirebilirler.

2.5.5.2.4. Sokratik düşünme

"Sokratik yöntem, antik dönem Yunan filozofu Sokrates'in (MÖ 470 Alopeke, Attika - MÖ 399 Atina) felsefi düşünüşü ve bilgiyi soru sorarak öğretme yöntemidir" (Türkçapar & Sargın, 2012, s. 15). Bu düşünme yöntemine göre öğrenci kendisine sunulan herhangi bir bilgiyi olduğu gibi onaylamak yerine eleştirel bir bakış açısıyla sorgulamaktadır. Çağdaş eğitim anlayışında öğrenci bilgiyi içselleştirirken pasif bir alıcı konumdan ziyade bilgiyi sorgulayan aktif bir katılımcı rolündedir. Sokratik düşünme yönteminde ders işlenirken öğrenciye öğretmen tarafından açık uçlu sorular sorularak öğrencinin konuya dikkati çekilir. Öğrenci ise kendisine "Bu konuda ne biliyorum, neler öğrenmeliyim?" gibi sorular sorarak öğrenme ihtiyacının farkına varabilir.

2.5.5.2.5. Bilimsel düşünce yöntemi

İnsanoğlunun yaşadığı andan itibaren dünyayı anlama ve kontrol etme arzusu bilimsel düşünce çabasını beraberinde getirmiştir (Yolcu, 2011). Bilimsel düşünce yönteminin kademeleri, bir problemi tanımlama, problemle ilgili veri toplama, toplanılan verilerin analiz edilmesi ve sonunda problemin çözülmesi şeklinde ifade edilebilir. Bilimsel düşünce çoğunlukla sayısal derslerle (matematik, fen bilgisi, istatistik) ilişkili görülse de bütün disiplinlerle bağlantısı bulunmaktadır. Örneğin, Türkçe dersinde öğrencilere dilimizde yabancı sözcük kullanmanın avantajlarının ve dezavantajlarının neler olduğu, Türkçe kullanımının yaygınlaşmasının nasıl sağlanabileceği ile ilgili araştırma konusu verilebilir.

2.5.5.3. Görsel-uzaysal zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler

Bireylerin öğrenme stilleri birbirinden farklıdır. Geleneksel eğitim anlayışında sınıflar ortam tasarımı açısından yetersiz olmakla birlikte bunu zenginleştirmenin önemli araçlarından biri de görsel-uzaysal zekâya hitap eden ders ortamı yaratmaktır. Görsel-uzaysal zekânın geliştirileceği ders ortamında öğrenciler dış dünyayla ilgili olayları, nesneleri ve düşünceleri kendi imgesel dünyasında canlandırabilmelidir. Çünkü "öğrenme ortamında bu zekâ alanı baskın olan bireyler, olayları, olguları ve varlıkları görselleştirerek, renklerle ve resimlerle çalışarak öğrenmelerini gerçekleştirirler" (İnan, 2015, s. 11). Bu zekâ alanında kullanılabilecek bazı öğretim stratejileri şunlardır: Zihin haritaları oluşturma, görsel metafor kullanma, renklendirme, zihinde canlandırma, grafik ve sembolleri kullanma.

2.5.5.3.1. Zihin haritaları oluşturma

Zihin haritaları oluşturma, bireyin bir problem durumu karşısında ya da herhangi bir konu hakkında düşüncelerini sistematik olarak kategori haline getirmesidir. Bu yöntemle "Kavram, olay ve konular hakkında zihinde kurulan ilişkinin görselleştirilmesi sağlanmış olur" (Dereköy, 2014, s. 112). Zihin haritaları sayesinde öğrenciler karmaşık konuları daha açık ve anlaşılır şekilde öğrenebilir. Bu öğretim stratejisi somut konularla ilgili olabileceği gibi soyut konularda da uygulanabilir.

2.5.5.3.2. Görsel metafor kullanma

Görsel metaforlar, çeşitli imgeler vasıtasıyla bireyin iç dünyasının oluşum biçimini ortaya koyan ve bilişsel karşılaştırmanın görsel imgelere dayandığı, düşüncenin var olan nesnelerle çizilerek betimlendiği metafor çeşitleridir (Güven & Dak, 2017). Görsel metafor, bir kavramın, düşüncenin ya da nesnenin onlarla ilgili olabilecek görsel bir benzetmesinin kullanılması olarak da düşünülebilir. Öğrenciler bu öğretim stratejisi sayesinde sahip oldukları bilgileri farklı görsellerle ilişkilendirerek kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirebilirler. Örneğin Türkçe dersinde öğrencilere sesler kazandırılırken görsel metaforlardan faydalanılabilir.

2.5.5.3.3. Renklendirme

Görsel uzaysal zekâsı gelişmiş öğrenciler diğer öğrencilere göre renk konusunda daha hassastırlar. Bu öğrenciler için renklerin bir dili vardır ve dış dünyadaki olayları ve nesneleri renklerle anlamlandırabilmektedirler. Renklendirme sayesinde öğrenci uzun bir metnin önemli bölümlerini çizebilir, bu bölümlere notlar alabilir, beğendiği bölümleri ve beğenmediği bölümleri farklı renkte kalemlerle işaretleyebilir. Böylece öğrenci için metin daha anlaşılır hale gelebilir.

2.5.5.3.4. Zihinde canlandırma

Bu strateji ile öğrenciler bilgiyi kalıcı hale getirmek için soyut düşünme becerisini kullanırlar. Öğrenciler zihinde canlandırma stratejisi ile öğrendikleri bilgileri zihinlerinde canlandırıp kendi imgesel düşüncelerini görsel hale getirebilirler. Örneğin Türkçe dersinde fiilimsileri öğrenen öğrenci daha sonra bu bilgiyi kullanmak istediğinde zihinsel yazı tahtasını hatırlayarak bilgiyi beceri haline getirebilir.

2.5.5.3.5. Grafik ve sembolleri kullanma

Görsel- uzaysal zekâ alanı gelişmiş öğrenciler bilgiyi içselleştirirken şekillerden, görsellerden ve grafiklerden daha kolay öğrenebilmektedir. Çağdaş eğitim anlayışında öğretim faaliyeti gerçekleştirilirken görseller, grafikler ve şekiller sıklıkla kullanılmaktadır. Öğrenci özellikle karmaşık konuları öğrenirken grafiklerden, şekillerden ve sembollerden faydalanabilir.

2.5.5.4. Müziksel-ritmik zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler

Müzik birçok insanın ve toplumun hayatında önemli bir yere sahiptir. İnsanlar henüz anne karnındayken müzikle etkileşime girmektedir. Müzik kimi toplumların da duygularını, düşüncelerini, yaşadıkları olayları anlatan önemli bir kültür öğesi olarak görülebilir. Böylesine önemli bir disiplin olan müziğin eğitimde kullanılması zengin ortam tasarımı ve materyal kullanımı açısından oldukça önemlidir. Müziksel- ritmik zekâ alanında kullanılabilecek bazı öğretim stratejileri şunlardır: hafıza- fon müziği, müziksel ton kullanımı, ritim- melodi- şarkı ve türkü kullanımı, duygusal müzik, müziksel derlem.

2.5.5.4.1. Hafıza-fon müziği

Derslerde konulara uygun fon müziği dinletilmesi zengin ortam tasarımı sağlanması ve müziksel materyal kullanılması bakımından önemlidir. Saban'a (2005) göre fon müziği kullanılmasının amacı, öğrencilere rahat bir sınıf iklimi sağlayıp işlenen konunun öğrenciler için daha anlamlı ve kalıcı olmasını sağlamaktır. Örneğin, Türkçe derslerinde Millî Mücadele ve Atatürk teması işlenirken öğrencilere Atatürk'ün sevdiği müziklerle, Çanakkale türküsü gibi fon müzikleri dinletilebilir.

2.5.5.4.2. Müziksel ton kullanımı

Bu strateji ile öğretmen dersleri anlatırken hedef kazanıma uygun olarak sesleri düşük veya yüksek tonda çıkarır. Özellikle dikkati dağılan öğrenciler bu sayede dikkatini derse verebilir. Örneğin, Türkçe derslerinde şiir türleri işlenirken öğretmen lirik şiirleri daha yavaş tonda epik şiirleri daha yüksek tonda seslendirerek öğrencinin dinlediği şiirin hangi şiir türü olduğunu bulmasına yardımcı olabilir.

2.5.5.4.3. Ritim-melodi-şarkı ve türkü kullanımı

Bu strateji ile öğretmen ya da öğrenci konuları müzik ritmine, şarkılara, türkülere uyarlayarak öğrenmeyi gerçekleştirmektedir. Öğrenci dersteki bilgileri içselleştirirken farklı bir disiplin olan müzik disiplininden de yararlanarak bilgiyi daha kalıcı şekilde öğrenebilir. Değişik ritimlerde verilmiş konular, rap tarzında verilmiş kavramlar öğrencilerin kolay öğrenmesinin yanı sıra öğrendiklerini uzun süre belleklerinde tutmasını sağlamaktadır (Demirel, vd., 2006). Örneğin, Türkçe dersinde kelime dağarcığı etkinliklerinde kelimenin içerisinde geçtiği şarkılar söylenebilir ya da öğrenilecek kelimeler ritimlerle hecelenerek tekrar edilebilir.

2.5.5.4.4. Duygusal müzik

Bu strateji ile öğretmen, öğrencilere derste işlenecek konuya uygun olan duygusal bir şarkı dinletir. Öğrencinin konuya karşı hazırbulunuşluğunu artırmak ve ilgisini derse çekmek için bu strateji kullanılabilir. Örneğin, Türkçe derslerinde özlem duygusuyla ilgili bir etkinlik (şiir, hikâye vb. oluşturma) gerçekleştirilecekse konuya uygun şarkılar derste dinletilebilir.

2.5.5.4.5. Müziksel derlem

Bu strateji ile öğretmen, öğretim aşamasında faydalanabileceği materyalleri konulara uygun olan müziksel koleksiyonlarla destekleyebilir. Öğrenciler bu sayede zengin işitsel öğrenme ortamı yaşayabilir. Örneğin, Türkçe derslerinde şiir bilgisi ve şairlerin hayatını işleyen öğretmen şairlerin kendi ses kayıtlarını dinletebilir.

2.5.5.5. Bedensel-kinestetik zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler

Bireyselleştirilmiş eğitim kapsamında öğrencinin bilgiyi hangi yolla öğrenebileceği üzerinde çokça araştırma yapılmış ve her öğrencinin birbirinden farklı olduğu ve kendine özgü öğrenme stilinin olduğu gözlenmiştir. Derslerde farklı disiplinlerin bir arada kullanılarak öğretim faaliyetlerinin yürütülmesiyle öğrencilere çoklu uyaran sağlanabilir. Özellikle çağdaş eğitim anlayışıyla birlikte son yıllarda disiplinler arası eğitim anlayışı önem kazanmıştır. Bu nedenle Bedensel-kinsetetik zekâ alanının diğer disiplinlerde de kullanılması öğrencilere zengin öğretim yaşantısı sunabilir. Bu strateji ile öğrenci hem fiziksel becerilerini geliştirip hem de öğreneceği konuyu daha da içselleştirebilir. Bu zekâ alanında kullanılabilecek bazı öğretim stratejileri şunlardır: bedensel tepkiler gösterme, kinestetik kavram kullanımı, okul-sınıf tiyatrosu, el becerilerini kullanma, bedenin kaynak olarak gösterimi.

2.5.5.5.1. Bedensel tepkiler gösterme

Bu strateji, öğretim faaliyetleri sırasında öğrencinin sözsüz iletişimle bedenini kullanarak bir şeyler anlatmasına dayanır. Araştırmalar insanların duygularını anlamada beden dilinin sözden daha etkili olduğunu göstermektedir. Ders esnasında öğrenciler ellerini kaldırarak, baş hareketlerini kullanarak öğretmene bir şeyler anlatabilir. Örneğin, Türkçe dersinde sessiz okuma etkinliğinde okumayı erken bitiren öğrenci geriye yaslanabilir, bu sayede kimlerin yavaş ya da hızlı okuduğu öğretmen tarafından gözlemlenebilir.

2.5.5.5.2. Kinestetik kavram kullanımı

Kinestetiklik, bireyin bedenini tanıyarak duyguya ulaşma biçiminde şekillenir. Böylece kinestetikler, bir şey anlattıklarında o konuyla alakalı hislerden yola çıkarlar (Kaya, vd., 2011). Kinestetik kavram kullanımı, öğrencilerin kavramları

bedensel hareketlerle ifade etmesine dayanır. Dersleri daha eğlenceli hale getirmek için kelime oyunları oynatılırken öğrenciler gruplara ayrılarak pandomim yöntemiyle öğretim faaliyeti gerçekleşebilir. Bu etkinlikte bir grup anlatıcı diğer grup anlayandır. Özellikle jest ve mimiklerin kullanımı kinestetik kavram kullanımında en etkili yoldur. Etkinlik sayesinde hem öğrenciler bedenlerini daha iyi tanıyabilir hem de eğlenerek öğrenme gerçekleşebilir.

2.5.5.5.3. Okul-sınıf tiyatrosu

Bu strateji, öğrencilerin bir konu ile ilgili öğrendiklerini doğaçlama yaparak veya belirli metne bağlı kalarak dramalaştırmasıdır. Tiyatro; yaparak, yaşayarak öğrenmenin önemli eğitsel araçlarından biridir. Bu nedenle "Bedensel-kinestetik zekâsı baskın bireyler, drama ve tiyatro gibi canlandırmaya dayalı yöntemlerle daha kolay öğrenirler" (Arıci, 2012, s. 34). Öğrenci drama sayesinde farklı roller üstlenerek empati yapma becerisini de kazanmış olmaktadır. Türkçe dersinde işlenen metinlerin canlandırılması gerçekleştirilebilir. Örneğin; Karagöz- Hacivat, Nasrettin Hoca, Keloğlan gibi karakterlerin canlandırılması yapılacağı gibi kuklalardan da drama için faydalanılabilir. Öğrenciler kimi zaman da kendi yazdıkları oyunları sergileyebilirler.

2.5.5.5.4. El becerilerini kullanma

İlmezli'ye (2011) göre el becerisi büyük nesneleri kontrollü ve doğru bir şekilde el ile manipüle etme becerisidir. Bu strateji ile öğrenciler el becerilerini kullanarak öğrendiklerini somut nesnelere dönüştürebilirler. Özellikle teknoloji tasarım derslerinde el becerileri sıklıkla kullanılmaktadır. Ancak diğer derslerde de etkili şekilde kullanılabilir. Örneğin, Türkçe dersinde öğrenilecek konularla ilgili proje tasarlayacak olan öğrenciler üç boyutlu materyaller hazırlayabilir.

2.5.5.5.5. Bedenin kaynak olarak gösterimi

Bu öğrenme stratejisi ile öğrenci başka alanda öğrendiklerini bedenindeki organlara benzeterek ye da bedenini kullanarak ifade edebilir. Öğrenme sürecinde beden kaynak olarak kullanılır. Örneğin; Türkçe dersinde beden bir edebi eser, diğer organlarsa önem sırasına göre paragraflar, cümleler, kelimeler, heceler ve harfler şeklinde ifade edilebilir.

2.5.5.6. Sosyal zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler

Sosyal zekâ alanı gelişmiş öğrenciler düşüncelerini, duygularını, inanışlarını, yaptıkları çalışmaları başka kişilerle paylaşmak isterler. Bu öğrenciler için öğrenme sosyal olarak gerçekleşmekte, başkalarından kabul görmeye veya başkaları tarafından eleştirilmeye önem vermektedirler. Özellikle grup etkinliklerinde görev almayı çok isterler. Etkileşimli bir ders ortamı bu öğrenciler için önemlidir. Bu zekâ alanında kullanılabilecek bazı öğretim stratejileri şunlardır: Düşünce grupları, proje üretme ve geliştirme, ikili okuma, işbirlikçi (kubaşık) öğrenme, benzetim.

2.5.5.6.1. Düşünce grupları

Öğrenciler, düşünce grupları öğretim stratejisiyle birlikte herhangi bir konu, olay ya da düşünce hakkında önce kendi düşüncelerini açıklar, daha sonra başkalarının o konu hakkında ne düşündüğünü öğrenmiş olurlar. İşbirlikli yaratıcılık genel olarak, iki veya daha fazla kişi arasında paylaşılan bir düşüncenin ortaya çıkması olarak düşünülmektedir (Sakr, 2018). Bu etkinlik sayesinde konuyla ilgili sınıf ortamında bilgi zenginliği olmakla birlikte farklı bakış açıları da ortaya çıkmış olur. Düşünce grupları genellikle iki öğrenciden oluşan gruplar şeklinde uygulanmaktadır. Sırayla öğrencinin biri aktif olarak dinlerken diğeri de düşüncelerini açıklamaktadır. Etkinlik bir ders saatinin her anında uygulanabilir. Öğrenciler ders esnasında konuyla ilgili slayt, film izlerken ya da bir şeyler dinlerken etkinlik gerçekleşebilir.

2.5.5.6.2. Proje üretme ve geliştirme

"Proje tabanlı öğrenme belirli kuralları olmayan, ezber bilginin dışında, birden fazla çözüm geliştirilebilen, bilgiyi tekrardan yapılandıran, emek gerektiren, yaratıcılığı geliştiren düşünsel ve fiziksel bir etkinliktir" (Büyüktokatlı, 2018, s. 17). Proje üretme ve geliştirme stratejisi öğrencilerin bir konu, düşünce veya kavramla ilgili diğer disiplinlerden de faydalanarak yeni bir ürün ortaya koymasıdır. Öğrenciler öğrendikleri bilgiyi farklı alanlara transfer edip somut bir ürün çıkardıklarında daha kalıcı öğrenmiş olurlar. Proje çalışması öğrencinin bir alanda uzmanlaşabileceğinin göstergelerinden biridir. Öğrenci projesini bireysel olarak yapabileceği gibi grup etkinliği şeklinde de geliştirebilir. Ortak bir amaç etrafında birleşen öğrenciler grup çalışması sayesinde ortak çalışma bilincini geliştirmenin yanı sıra başkalarına saygı

duymayı da kavramış olurlar. Proje çalışmalarında öğrenciye önceden çalışma yönergesi verilmelidir. Öğrenci neyi niçin yapacağını öğrendikten sonra uygun rubriklerle projesini devam ettirebilir.

2.5.5.6.3. İkili okuma

Bu strateji, öğretmenin önerdiği metni iki öğrencinin birbirlerine okumalarıyla gerçekleşir. Öğrencilerden biri metni sesli okurken diğeri dinleyici konumundadır. Aytan'a (2015) göre, okuma ve dinleme kazanımlarının elde edilmesinde, kelimelerin ve okuma metinlerinin çözümlenmesinde, özellikle ilkokullarda okul dışı okuma etkinliklerinin sayısının yükseltilmesinde ve aidiyet hislerinin geliştirilmesinde ikili okuma etkili olabilmektedir. Etkinlik sayesinde öğrencilerin okuma pratikleri gelişmiş olur. İkili okuma stratejisi sonunda öğrencilere okudukları metinle ilgili sorular sorularak öğrencilerin bakış açıları öğrenilebilir.

2.5.5.6.4. İşbirlikçi (kubaşık) öğrenme

Kubaşık öğrenme, öğrencilerin küçük karma kümeler oluşturarak, ortak bir gaye için, akademik bir konuda birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı oldukları, küme başarısının farklı yöntemlerle ödüllendirildiği bir öğrenme yaklaşımıdır (Gömleksiz, 1993). İşbirlikçi (kubaşık) öğrenme stratejisi, aynı şekilde öğrencilerin küçük gruplar (2-4 kişi) haline ayrılarak öğrenme seviyelerinin üst düzeylere çıkmasını sağlamayı amaçlayan uygulamadır. İşbirlikçi öğrenme ile öğrenci kendi öğrenmesinden sorumlu olduğu gibi grup başarısında da aktif olarak yer almaktadır. Bu stratejiyle farklı kültür, tecrübe ve öğrenme stillerine sahip olan öğrenciler bir araya gelerek ortak bir gaye doğrultusunda birbirlerinin öğrenmelerinden sorumluluk alarak başarıya erişmeye çalışırlar (Karabay, 2005). Öğrenciler bu etkinlik sayesinde diğer öğrencilerin düşüncelerine değer vermeyi ve ortak bir amaç etrafında birleşmeyi gerçekleştirmektedir. Bu strateji uygulanırken gruplara öğrenci dağılımı önem arz etmektedir. Her grupta başarı seviyesi düşük ve yüksek öğrenci bulunmalıdır.

2.5.5.6.5. Benzetim (simülasyon)

"Benzetim, gerçekçi bir ortamda öğrenme fırsatı sunan ve problem çözme becerilerini tehlikesiz bir ortamda pratik yapma olanağı sağlayan öğretimle ilgili bir

tekniktir" (Güven & Ören, 2005, s. 245). Tabak ve Göçer'e (2014) göre bu öğretimin amacı, öğrencilere gerçeğe en benzer ortamda aktif olarak gerçek yaşam durumlarını tecrübe edinmesini sağlamaktır. Bu strateji, tema kapsamında uygulanacak olan etkinliğin maliyetli ve riskli olduğu durumlarda kullanılabilir. Bunun dışında öğrencilerin gerçek hayat yaşantısını idraek etmeleri amacıyla da kullanılabilir. Benzetim yöntemi uygulanırken öğrenciler sosyal zekâ alanlarının yanında diğer zekâ alanlarından da (sözel- görsel- müziksel- bedensel) faydalanabilirler. Örneğin, Türkçe dersinde Atatürk teması işlenirken öğrenciler döneme uygun kıyafetler giyerek derste canlandırmalar yapabilirler.

2.5.5.7. İçsel zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler

Bazı öğrenciler sosyal etkileşim sayesinde öğrenme faaliyetlerinden zevk alırken kimi öğrenciler de özerk olarak yaptıkları etkinliklerden hoşlanırlar**.** İçsel zekâ alanı gelişmiş öğrenciler genellikle bağımsız olmayı kendi başlarına etkinlik yapmayı tercih ederler. İçsel zekâ alanı gelişmiş öğrenciler gündelik yaşamdaki yaşantılarını iç dünyasında yorumlayarak olaylara farklı anlamlar yüklemektedir. Bu öğrencilerin kalabalık sınıf ortamlarında kendilerini gerçekleştirmeleri zor olduğu için öğrencilere bireysel etkinlikler yaptırılabilir. Bu zekâ alanında kullanılabilecek bazı öğretim stratejileri şunlardır: seçenekler sunmak, duygusal ortam oluşturmak, bir dakikalık yansıma periyotları, söz almak ya da pas demek, sonuç cümlesi oluşturma.

2.5.5.7.1. Seçenekler sunmak

Çağdaş eğitim anlayışında öğretimsel faaliyetler öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir. Öğrenciler işlenen konuyla ilgili ne öğrenmek istiyorsa öğretmen buna fırsat tanımalıdır. Seçenek sunma stratejisi ile öğretmen ders işleme sürecinde öğrencilerin farklı beklentilerini derse dâhil edebilir. Kendi tercihlerinin dikkate alındığını gören öğrencinin derse karşı olumlu bir tutum sergilemesi de gözlenebilir.

2.5.5.7.2. Duygusal ortam oluşturmak

Bireyler yaşamlarında farklı duygu yoğunlukları yaşamaktadır. Gülmek, ağlamak, korku, heyecan, sitem, pişmanlık vb. duygular hayatın her anında

yaşanmaktadır. Öğretmen sınıf ortamında duygu yoğunluğu yaşanmadan ders işlediğinde içsel zekâsı gelişmiş bireylerle öğretmenin iletişim kanalı tıkanmış olabilir. Öğretmen etkili öğretim faaliyetleri sırasında, öğrencilerin farklı duygularını işe koşacak etkinlikler hazırlamalıdır.

2.5.5.7.3. Bir dakikalık yansıma periyotları

Bu strateji, ders esnasında öğretmenin kısa bir ara vererek öğrencilerin öğrendiklerini düşünmelerini, gözden geçirmelerini sağlamasına yöneliktir. Bu stratejiyle öğrenciler öğrendikleri bilgilerle kendi yaşantıları arasında bağ kurabilirler. Bir dakikalık yansıma periyotları, öğrencilere öğrenme süreçlerinde bilgiyi sindirmek ve onu kendi kişisel yaşamlarıyla ilişkilendirmek için gerekli zamanın sunulmasıdır (Saban, 2005). Özellikle karmaşık ve zor konuların öğrenilmesinde verilecek bir dakikalık ara öğrencilerin dinlenmesini, öğrendiklerini içselleştirmesini ve derse dikkatini daha iyi vermesini sağlayacaktır. Ders sırasında verilecek aralarda öğrencilerin ilgi ve beklentilerine göre hafif bir müzik dinletilebilir ya da düşüncelerini kâğıda yazmaları istenebilir.

2.5.5.7.4. Söz almak ya da pas demek

Bu strateji, öğretmenin dersin belirli bölümünde ya da tamamında öğrencilere sorular sormasıyla gerçekleşmektedir. Öğretmen soruları sınıftaki bütün öğrencilere konuşma fırsatı sunacak şekilde sormalıdır. Bu etkinlikte konuşmak isteyen öğrenciler söz hakkı alırken konuşmak istemeyen öğrenci de pas diyerek söz hakkını başka sorulara bırakır. Etkinlik esnasında öğrenciler konuşmaları için zorlanmamalı gönüllü olan öğrenciler konuşturulmalıdır. Kalabalık sınıf ortamlarında sesi çıkmayan, görmezden gelinen öğrencileri tanımak ve onların gizil güçlerini ortaya çıkarmak için etkili bir yöntem olarak düşünülebilir.

2.5.5.7.5. Sonuç cümlesi oluşturma

Bu strateji, öğrencilerin öğrendiklerini içselleştirmelerine ve anlamlandırmalarına yönelik olarak öğrendiklerinden sonuçlar çıkarmaya yöneliktir. Okul ortamında öğrenci çok fazla bilgi, beceri ve yaşantıyla karşılaşmaktadır. Öğrenciler öğretim faaliyetleri sonrasında derste neler öğrendiyse, hangi yaşantıları tecrübe ettiyse bunları yazılı veya sözlü olarak ifade edebilir. Dereköy'e (2014) göre

bu stratejiyle öğrencilerin bir konuyla ilgili duygu ve düşüncelerinin öğrenilmesinin yolu açılmış olur ve öğrenciler öğrendiklerinden hareketle bireysel bir anlam çıkarırlar.

2.5.5.8. Doğacı zekâ alanına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikler

Günlük yaşantımızın birçok anında doğa ile etkileşim içine girmekteyiz. Öğrenciler de okulda ve okul dışında bitkilerle, hayvanlarla, yeryüzü coğrafyasıyla bir arada yaşamaktadır. Doğacı zekâsı gelişmiş öğrenciler doğal çevreye ve o çevrede yaşayan canlı, cansız varlıklara karşı daha hassas olmaktadırlar. Bu nedenle eğitim- öğretim faaliyetleri sadece sınıf ortamında tahta, kalem ve kitapla gerçekleştirilecek sığlıkta olmamalıdır. Öğretmenler öğretim faaliyetlerini gerçekleştirirken doğacı zekâsı gelişmiş bireyler için etkinlikler planlayıp uygulayabilir. Bu zekâ alanında kullanılabilecek bazı öğretim stratejileri şunlardır: saha gezileri, sınıf hayvanları ve bitkileri, ekolojik çalışmalar yapma, sınıftan dış dünyaya açılan pencere, tabiat yürüyüşü.

2.5.5.8.1. Saha gezileri

Bu strateji, öğrencilerin bilgileri ve yaşantıları ilk elden görme ve yaşama fırsatını elde edebileceği etkinlikleri kapsamaktadır. Çağdaş eğitim anlayışında öğrenme sadece sınıf ortamında değil öğrenmeyi kalıcı hale getirecek farklı alanlarda da gerçekleşebilir. Yaparak yaşayarak öğrenme prensibinden hareketle öğrenci soyut bilgileri saha gezileri sayesinde somut halde görebilmektedir. İlhan'a (2016) göre doğacı zekâsı kuvvetli olan kişilerin çevre duyarlılığı çokça gelişmiştir ve bu kişiler gezilere katılmaktan hoşlanırlar. Örneğin; dersin hedef kazanımına uygun olarak kütüphane, müze, fabrika, futbol kulübü, hayvanat bahçesi gezileri düzenlenebilir. Saha gezileri düzenlenmeden önce öğretmen öğrencilerin kazanacağı hedef kazanımları belirleyip bir plan çevresinde geziyi yürütmelidir. Gezi sonrasında öğrenciler öğrendikleri bilgileri ya da dikkatlerini çeken nesneleri, olayları rapor şeklinde veya sözlü olarak sınıf arkadaşlarıyla paylaşabilirler.

2.5.5.8.2. Sınıf hayvanları ve bitkileri

Bu strateji, sınıf ya da okul ortamında bitkilerin ve hayvanların bulundurulmasıyla gerçekleştirilir. Doğacı zekâsı gelişmiş öğrenciler bitki ve

hayvanlara karşı daha duyarlıdır. Bu öğrencilerin daha huzurlu bir ortamda eğitim-öğretim faaliyetlerine katılması için sınıfa çiçekler, bitkiler getirilebilir ya da bir sınıf hayvanı beslemelerine izin verilebilir. Bu öğretim stratejisi sayesinde öğrenciler doğaya, hayvanlara karşı daha bilinçli ve duyarlı hale gelebilirler. Türkçe derslerindeki dramalarda sınıftaki bitki ve hayvanlar varlık kadrosu olarak kullanılabilir.

2.5.5.8.3. Ekolojik çalışmalar yapma

Öğretim faaliyetlerindeki hedef kazanımların doğal çevre ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Öğrenciler bu strateji ile çevreye karşı daha duyarlı hale gelebilir. Örneğin, Türkçe derslerinde ilk yazılı belgelerimiz olan Orhun Abideleri'nin bulunuşu hakkında öğrenciler araştırma yapabilir.

2.5.5.8.4. Sınıftan dış dünyaya açılan pencere

Bazı öğrenciler derslerde çeşitli nedenlerden dolayı sıkılmakta ve dikkatini dış dünyaya vermektedir. Bu öğrenciler için öğretim etkinliklerinin dış dünyayla ilişkilendirilmesi öğrenmenin kalıcı hale gelmesini sağlayabilir. Örneğin, Türkçe derslerinde doğal çevredeki varlıkların bir hikâyenin konusu olabileceği gibi okul bahçesinde kelime oyunları etkinlikleri de gerçekleştirilebilir.

2.5.5.8.5. Tabiat yürüyüşü

Bu strateji belirli hedef kazanımlar doğrultusunda önceden planlanarak öğrencilerle doğa yürüyüşü yapmayı ifade etmektedir. Doğa yürüyüşü aracılığıyla öğrenci bilgiyi ilk elden yaparak yaşayarak öğrenmiş olmaktadır. Saban'a (2005) göre öğretmenler ders içi kazanımı desteklemek için doğa yürüyüşlerini öğretim programlarına koymayı düşünebilirler. Türkçe dersinde zaman ve imkân ölçüsünde metinlerde geçen herhangi bir yere doğa yürüyüşü yapılabilir. Doğa yürüyüşü etkinliği gerçekleştirilirken öğrenci birden fazla zekâ alanını geliştirebilme fırsatını bulabilir.

2.5.6. Çoklu zekâ teorisiyle uygulanabilecek öğretim etkinlikleri

Çoklu zekâ teorisi, öğrencinin birden çok zekâ alanı olduğunu ve bu alanların bazılarının diğer alanlara göre daha fazla geliştiğini varsaymaktadır. Öğrencinin

gelişmiş zekâ alanlarını kullanarak üst düzey düşünme becerilerine sahip olması hedeflenirken diğer yandan az gelişmiş zekâ alanlarının da daha etkin kullanılmasına yönelik öğretimsel aktiviteler yapılması bu kuramın temel amaçları arasında yer almaktadır. Öğrenciler geçmişte geleneksel eğitim anlayışına göre genellikle sözel-dilsel ve mantıksal matematiksel zekâ alanlarına göre kategorize edilmiş ve bu zekâ alanları gelişmiş olanlar başarılı ya da zeki sayılırken bu zekâ alanları gelişmemiş olanlar başarısız olarak nitelendirilmiştir. Ancak diğer derslerde olduğu gibi Türkçe dersinde de öğrencilere kazandırılması düşünülen hedef kazanımlar için eğitim-öğretim etkinliklerinde her zekâ alanına hitap edecek etkinliklerin belirlenmesi ve bu etkinliklerin bir plan dâhilinde ders içinde ve ders dışında uygulanması önemlidir. Aşağıda Türkçe derslerinde uygulanabilecek çoklu zekâ anlayışına göre etkinlikler sıralanmıştır. Bu etkinlikler belirlenirken Bümen, (2002); Demirel vd. (2006); Saban, (2005); Selçuk vd. (1999)'den faydalanılmıştır.

2.5.6.1. Sözel-dilsel zekâ ile ilgili etkinlikler

- Okuma etkinliği (farklı okuma stratejileri).
- Yazma etkinliği (farklı yazma stratejileri).
- Kelime hazinesini geliştirme etkinlikleri.
- Hikâye, fıkra, masal vb. anlatır, tekerleme söyler.
- Etkili dinleme (farklı dinleme stratejileri).
- Kelime oyunları (bulmaca, farklı oyunlar).
- Röportaj yapar.
- Mektup yazar.
- Tartışma (münazara vb.) yapar.
- Slogan üretir.
- TV programı, haber bülteni sunar, talk Show yapar.
- Akrostiş yazar.
- Biyograf yazar.
- Hikâye tamamlar.
- Karikatür çizer (konuşma balonları ile).
- Komik yazılar yazar.
- Şiir yazar, ezberler.
- Sözlük sıralaması yapar (kelime sıralama).

2.5.6.2. Mantıksal-matematiksel zekâ ile ilgili etkinlikler

- Olayların oluş sırasını belirler.
- Bulmaca çözer.
- Nesneleri, olayları kategorilere ayırır.
- Sebep- sonuç, amaç- sonuç ilişkilerini belirler.
- Eleştirel düşünür, sorgulama yapar.
- Rakamlar, sayılarla ilgili etkinlikler yapar.
- Problem çözer (özellikle hikâye edici metinlerde).
- Benzerlik ve farklılıkları tespit eder.
- Tahmin ederek okur.
- Münazara yapar.
- Tümevarım, tümdengelim yoluyla akıl yürütür.
- Metindeki anahtar kelimeleri tespit eder.
- Önemli, önemsiz bilgileri ayırt eder.
- 5 N 1K etkinliği yapar.
- Karşılaştırma yapar.
- Şifre tasarlar.
- Beyin fırtınası yapar.
- Venn şeması oluşturur.
- Gelecekle ilgili tahminler yapar.
- Herhangi bir durumla ilgili bütçe oluşturur.

2.5.6.3. Görsel-uzaysal zekâ ile ilgili etkinlikler

- Etkinliklerde renkleri kullanır.
- Harita, tablo, grafikle ilgili etkinliklere katılır.
- Resim, karikatür çizer.
- Filmler, slaytlar, görsel sunularla ilgili etkinlikler yapar.
- Görsele bakarak içeriği tahmin eder.
- Metinde önemli- önemsiz gördüğü, beğendiği- beğenmediği cümleleri, kahramanları, yeri, zamanı renkli kalemlerle çizer.
- Metinde geçen kişiyi, yeri, ya da olayı hayal ederek çizer.
- Yap-boz etkinliği yapar.
- Satranç oynar.

- Zihin haritası, kavram haritası yapar.
- Reklam veya ilan hazırlar.
- Poster hazırlar.
- Hayal kurar.
- Kolaj yapar (konuya uygun görselle ilgili).
- Kukla yapar, canlandırır.
- Kitap kapağı tasarlar.
- Harita çizer.

2.5.6.4. Müziksel-ritmik zekâ ile ilgili etkinlikler

- Şarkı söyler.
- Şarkı veya türkünün sözlerini ezberler.
- Fon müziği, melodi eşliğinde şarkı sözü, şiir, tiyatro, hikâye yazar.
- Müzik aleti çalar.
- Masaya vurarak ya da ayakları yere vurarak ritim oluşturur.
- Derste enstrüman çalan birine eşlik ederek şarkıyı, türküyü söyler.
- Topluma mâl olmuş sanatçıları araştırır, onları taklit ederek şarkı söyler.
- Karooke yapar.
- Bir şarkının sözlerini değiştirerek şarkıyı yeniden yazar.
- Tekerleme söyler.
- Konuyla ilgili müzik dinler.
- Kafiye, ses uyumlarını bulur.

2.5.6.5. Bedensel-kinestetik zekâ ile ilgili etkinlikler

- Sportif faaliyetlere katılır.
- Başkalarını taklit eder (jest ve mimikleri kullanarak).
- Koşar, sıçrar, hareket eder, derste pasif şekilde oturmaz.
- Tiyatro, drama, pandomim yapar.
- Dans eder.
- Dokunarak, yaparak, yaşayarak öğrenir.
- Geziye katılır.
- Sessiz sinema oynar (atasözü ve deyimler).

- Yap-boz oynar, ip atlar.
- Etkinlik grupları belirlenirken hareket halinde gezen öğrencilerden seçilir.

2.5.6.6. Sosyal zekâ ile ilgili etkinlikler

- Arkadaşlarıyla birlikte ders çalışır, etkinliklere katılır.
- Grup etkinliğine katılır (şiir yazar, hikâye oluşturur, bilgi yarışmasına katılır).
- Drama, tiyatro, rol yapar.
- Öğrendiği şeyleri başka arkadaşlarına öğretir.
- Gruplara ayrılarak yarışmalara katılır.
- Tartışmaya (münazara vb.) katılır.
- Mektup yazar.
- Okuduklarını, yazdıklarını, çizdiklerini diğer arkadaşlarıyla paylaşır.
- Grup arkadaşlarıyla ödev hazırlar, sunum yapar.
- Sınıfça beyin fırtınası yapar.
- Röportaj yapar.

2.5.6.7. İçsel zekâ ile ilgili etkinlikler

- Bağımsız, bireysel etkinlikler yapar.
- Bir konu ile ilgili zayıf ve güçlü yanlarını belirler. Bildiklerinin, bilmediklerinin farkında olur.
- Tek başına bir konu ile ilgili hazırlanarak performans sergiler.
- Günlük tutar, anı defteri oluşturur.
- "Ne hissediyorum" etkinliğini yapar.
- Empatiyi konu edinen etkinlikler yapar.
- Senaryo yazar.
- Bireysel olarak beyin fırtınası yapar.
- Araştırma yapar.
- Metinle ilgili sorular üretir.
- Kişisel sözlük geliştirir.
- "Bunu neden öğreniyorum" etkinliği yapar.
- Meditasyon yapar.

- Otobiyografi yazar.
- Sevdiği- sevmediği cümleleri, konuları, karakterleri, etkinlikleri belirler.

2.5.6.8. Doğacı zekâ ile ilgili etkinlikler

- Doğaya, müzelere, hayvanat bahçelerine yapılan gezilere katılır.
- Sınıfta çiçek, bitki yetiştirir.
- Sınıfta evcil hayvan besler (balık, tavşan, kuş vs.).
- Çevre ile ilgili etkinlere katılır.
- İklimlerle, dünya ve evrenle, doğayla ilgili araştırmalar yapar.
- Akarsu, dağ, ova ve yaylalarla ilgili etkinlikler yapar.
- Tabiat, beton kültürü, küresel ısınma, hayvan hakları gibi konularda münazara, sunum hazırlar.
- Çevre yürüyüşü yapar.
- Doğada kitap okur.
- Orman, çöl, ağaçla ilgili etkinlikler yapar.
- Doğal çevre, gezegenler, evren, hayvanlarla ilgili belgeseller izler.
- Doğal çevreyle, hayvanlarla ilgili empati yaparak düşüncelerini belirtir.
- Temayla ilgili doğa fotoğrafları bularak getirir.
- Doğa ile ilgili sesler dinleyerek etkinlikler yapar.
- Taş, yaprak vb. koleksiyonu yapar.

2.6. Yapılandırmacı Yaklaşım

Son yıllarda teknolojinin de gelişmesiyle bilgiye ulaşma ve bunu kullanma biçimlerinde önemli farklılıklar olmuştur. Geçmişte sadece kitaplardan, dergi ve gazetelerden edinilen bilgi artık teknolojinin de etkisiyle birçok medya aracılığıyla öğrenilebilmektedir. Geçmişte ana dili öğretimi genellikle yazılı materyale dayalı olarak yapılırken, günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte resimler, film şeritleri, projeksiyon, radyo ve televizyon, bilgisayar ve internet gibi araçlar öğrencilere çalışmalarında büyük oranda yardımcı olmaktadır (Kavcar, vd., 2005). Yapılandırmacı anlayışta bilgiye ulaşma, bilgiyi uygulama, analiz ve sentez ederek yaşama dönük hale getirme oldukça önemlidir.

Ülkemizde uzun yıllar davranışçı eğitim yaklaşımının temel alınarak hazırlandığı öğretim programları kullanılmıştır. Davranışçı eğitim anlayışına göre insan beyni boş bir levha gibidir. Dil öğretilirken uyarıcı, tepki ve pekiştirme yoluyla öğretilmektedir. Davranışçı diğer adıyla geleneksel eğitim anlayışına göre dil öğretiminde kurallar asil bir unsurdur. Bir dili öğrenmek için dilin kurallarına hâkim olmak gerekir. Davranışçı yaklaşımda dil öğretiminde ezberci bir anlayış benimsenmiştir. Bu yaklaşımda dilbilgisi, dil kurallarının ezberletilerek öğretilmesiyle gerçekleşmektedir. Ancak Yaman'a (2009) göre çağdaş eğitim uygulamaları bilginin olduğu gibi ezberlenmesinden ziyade bilginin özümsenerek yorumlanmasını gerçekleştiren ve yeni çözümler üreten bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bunun sonucunda 2004/ 2005 Türkçe Öğretim Programı'yla birlikte yapılandırıcı eğitim anlayışı benimsenmeye başlanmıştır (MEB, 2005). "Yapılandırıcı Türkçe öğretimiyle öğrencilerimizin dil, zihinsel, bireysel ve sosyal becerilerini geliştirmeye ağırlık verilmiş, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan bireyler yetiştirme amaçlanmıştır" (Güneş, 2011, s. 146). Davranışçı yaklaşıma tepki olarak doğan yapılandırıcı eğitim anlayışının temsilcileri Piaget, Vygotsky, Bruner gibi uzmanlardan oluşmaktadır. Piaget'e göre dil öğreniminde zihinsel beceriler temel alınırken Vygotsky ve Bruner dil öğreniminde sosyal etkileşimi temel almıştır. Özellikle işbirlikçi eğitim uygulamaları öğrencilerin sosyal etkileşimle dil becerilerini geliştirmede kullanılmaktadır.

Yapılandırmacı eğitim anlayışına göre bilgiler öğrencinin önceden öğrendikleri bilgilerin üzerine inşa edilmektedir. Öğrenciler var olan bilgilerle yeni öğrenecekleri bilgiler arasında bağ kurarak anlamlı ve kalıcı öğrenme yaşantısı içine girer. Böylece "Öğrenen yeni bir bilgi ile karşılaştığında, dünyayı tanımlama ve açıklama için önceden oluşturduğu kurallarını kullanır ya da algıladığı bilgiyi daha iyi açıklamak için yeni kurallar oluşturur" (Brooks & Brooks, 1999, s. 9). Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenciler dil becerilerini edinirken basitten karmaşığa, kolaydan zora doğru hiyerarşi içinde öğrenmektedir. "Yapılandırıcı yaklaşıma göre dil becerileri aşama aşama gelişmektedir. Dil becerileri, basit bir cümleyi okuma ve yazmadan başlamakta, üst düzeyde dinleme, konuşma, okuma ve yazmaya kadar gitmektedir" (Güneş, 2011, s. 142).

Davranışçı eğitim anlayışında öğretmen merkezdeyken yapılandırmacı eğitim anlayışında öğrenci merkezli eğitim anlayışı benimsenmektedir. Aynı şekilde

davranışçı eğitimde öğrenci edilgen, pasif ve sadece kendisine sunulanı öğrenen konumundayken yapılandırmacı eğitim felsefesine göre öğrenci aktif, sorgulayan, eleştirel düşünme becerilerini kullanan, yaparak yaşayarak öğrenen konumundadır. Bunun sonucunda "2005 yılında hazırlanan, 2006 yılında da uygulanmaya başlanan ve yapılandırmacı yaklaşım temelinde hazırlanan öğretim programlarında "birey" ön plana çıkarılmış ve bireysel farklılıkları dikkate alan uygulamalara yer verilmiştir" (Yaman, 2009, s. 332). Etkili bir öğrenme yaşantısının gerçekleştirilebilmesi için bireysel farklılıkların bilinmesi ve öğrencinin ilgi ve yeteneklerine göre öğretim stratejilerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Yapılandırmacı eğitim anlayışında öğrenci kendi öğrenmelerinden sorumludur. Öğrenci neleri öğrenip neleri öğrenemediğini belirleyebilir, kendi ihtiyaçları doğrultusunda öğrenme yaşantılarına girer, kendi gelişimini gözlemleyebilir ve kendisini değerlendirebilir. Yapılandırmacı yaklaşımın esas alındığı öğretimde bilgi doğrudan öğretmen tarafından sunulmadığı ve bilgiye öğrencinin kendisi ulaştığı için edinilen bu bilgilerin daha kalıcı olacağı düşünülmektedir (Aka, vd., 2010).

Yapılandırmacı eğitim anlayışında öğretmen hem öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılayabilecek bilgi merkezi hem de öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını ve bilgiyi etkili şekilde kullanmalarını sağlayacak yolları gösteren rehberdir. Bu eğitim anlayışında öğretmene düşen önemli görevlerden biri öğrencileri öğrenme yaşantılarına girdiklerinde desteklemektir. Yapılandırmacı anlayışta öğretmen öğrencilere farklı alternatifler sunar, öğrenciler ilgi ve ihtiyaçlarına göre seçenekleri değerlendirir.

Yapılandırmacı yaklaşımda ölçme değerlendirme uygulamaları davranışçı yaklaşımdaki uygulamalardan farklıdır. Davranışçı yaklaşımda genellikle öğrenci başarısı standart testlerle dönem içinde ve sonunda geçekleşir ancak yapılandırmacı yaklaşımda ölçme- değerlendirme sonuç odaklı yöntemlerden ziyade süreç odaklı ölçme değerlendirme araçlarıyla ölçülmektedir. Öğrencilerin dönem başında, dönem içerisinde ve dönem sonunda neyi bilmediklerinden ziyade neleri öğrendiklerine yönelik süreç odaklı değerlendirmeler yapılmaktadır. Davranışçı yaklaşımda ölçme değerlendirme sonucunda öğrenci hakkında başarılı, başarısız gibi genel bir yargı oluşurken yapılandırmacı yaklaşımda ölçme değerlendirme öğrenme yaşantılarının daha etkili olabilmesi için bir araç görevi üstlenmektedir. Öğrencilerin hangi konularda ne kadar yeterli olduğu ve hangi bilgilere ihtiyacı olduğu ölçme

değerlendirme uygulamaları ile belirlenmektedir. Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen belirli aralıklarla yazılı yoklama veya standart testlerle öğrenci başarısını ölçmez. Bu anlayışta değerlendirme süreç odaklıdır ve öğrenci her an değerlendirilebilmektedir. Yapılandırmacı yaklaşımda ölçme ve değerlendirme sadece öğrenmenin başında gerçekleşmez, belirli aralıklarla ve öğretimin sonunda sözlü ve yazılı sınavlarla değil, öğrenme süreci boyunca çok ve çeşitli ölçme araçlarıyla yapılır (Gelbal & Kelecioğlu, 2007). Yapılandırmacı eğitim anlayışının farklı ölçme değerlendirme araçları bulunmaktadır. Bu ölçme değerlendirme araçları dersin hedef kazanımlarına uygun olarak geliştirilmektedir.

Yapılandırmacı yaklaşımda dersin hedef kazanımları önceden belirlenmiş olsa da öğretim uygulamaları esnasında program esnetilebilir. Bu yaklaşımda öğrencilerin ilgi, yetenekleri ve dersle ilgili görüşleri önemlidir. Öğretim materyalleri sadece ders kitabı, öğretim mekânı sadece sınıf değildir. Yapılandırmacı yaklaşımda eğitim teknolojilerinin ve farklı materyallerle zenginleştirilmiş öğretim stratejilerinin derslerde kullanılması kalıcı ve anlamlı öğrenmeyi sağlamaktadır. Zengin öğretim materyali öğrencilerin farklı zekâ alanlarının gelişimine destek olmaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşımın çoklu zekâ kuramı ile sıkı bir ilişkisi bulunmaktadır. Davranışçı ve geleneksel eğitim anlayışında öğrenciler sözel ve sayısal zekâ alanlarına göre başarılı- başarısız olarak değerlendirilirken çoklu zekâ kuramı öğrencilerin birden fazla zekâ alanına sahip olduğunu ve her öğrencinin ilgi ve yeteneklerine göre belirlenmiş öğretim stratejilerinin öğrencilerin başarısını artıracağını savunmaktadır. Çoklu zekâ kuramının temel alınarak hazırlandığı öğretim programlarında bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulması yapılandırmacı anlayışın bireye göre öğretim felsefesini desteklemektedir.

Yapılandırmacı yaklaşım öğrencilerin ilgi ve beklentilerine göre hedef kazanımların gerçekleştirilmesi için farklı öğretim yöntem ve stratejilerinin kullanılması temeline dayanmaktadır. Bu yaklaşımda öğrencilerin derse ilgilerini çekebilecek, onları motive edebilecek, olumlu bir sınıf iklimi yaratacak araçlar derslerde kullanılmaktadır. Öğrencilerin günlük hayatlarının önemli bir bölümünde yer alan müzik, bu çalışmada öğrencilerin Türkçe dersi öğretim programında yer alan hedef kazanımların gerçekleştirilmesi, onların farklı zekâ alanlarını geliştirecek etkinliklerin hazırlanması, farklı disiplinlere dayalı öğrenci çalışmalarının uygulanması amacıyla araç olarak kullanılmıştır.

2.7. Müziğin Eğitimdeki İşlevi

Müzik evrensel bir kavram olduğu için her millet her topluluk farklı açılardan baksa da musikinin sanat olarak yaradılıştan sonsuza kadar olan değeri ebedidir. Öte taraftan bilimsel tanımlara gelince literatürde müzikle ilgili birçok farklı tanım bulunmaktadır. TDK'ye (2011) göre müzik, birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatıdır. Uçan'a (1997, s. 10) göre "Müzik; duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür."

"Günümüzde çocukların müzikle olan iletişimleri anne karnında başlamaktadır" (Erdal, 2012, s. 54). İnsanların müzikle tanışma evresinin henüz anne karnındayken başladığıyla ilgili Tomatis'in çalışması ise Cambell'in Mozart etkisi kitabında şu şekilde geçer: Tomatis, Bilinçli Kulak adlı otobiyografisinde Cenin özellikle işitme mesafesi içinde bulunan bütün düşük frekanslı sesleri duyabilir, diyor. Ceninin içinde bulunduğu ses evreni, içerdiği sesler bakımından çok zengin (Cambell, 2002). Bu bilgiden yola çıkarak insanların anne karnından başlayarak doğum sonrasında da hayatın birçok alanında müzikle, sesle evrilmiş bir dünyada yaşadığını bilmekteyiz. İnsanların, hayvanların, doğanın veya sanatsal seslerin bulunduğu bir dünyada yaşayan birey zamanla kendi zevklerine göre müziksel ortamları tercih etmektedir. "Müzik ortamının içine doğan çocuk, daha ilk günden onu yaşamın bir parçası olarak algılar. Yeteneği hangi ölçüde olursa olsun, bu ortamdan etkilenir, kendince bir beğeni kazanır" (Say, 1996, s. 113)

Müziğin insan yaşamındaki işlevlerini bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel işlevler olarak beş gruba ayıran Uçan'a göre, Müziğin eğitimsel işlevleri; eğitim boyutu olma, eğitim aracı olma, eğitim yöntemi olma ve eğitim alanı olmadır. "Müziğin eğitim aracı olma işlevi, esas olarak, eğitimde-öğretimde müziğin gücünden, etkisinden ve katkısından yararlanma; dersler, üniteler, konular işlenirken bunlar ve kişiler arasında müzikle bağlantı sağlama ve belirli sonuçlara ulaşmak için müziği kullanma ilkesine dayanır" (Uçan, 1996, s. 31). Eğitim- öğretimde ortam tasarımında materyal aracı olarak müzik kullanımı öğrencilerin hedef kazanımlara ulaşmasında müziğin eğitimsel işlevlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Brewer müziğin öğrenmeye katkılarını şu şekilde sıralamıştır:

- Olumlu ve istenilen bir öğrenme ortamı oluşturur,

- Öğrenme etkinlikleri için olması gereken enerjiyi sağlar,
- Beyin dalgalarının durumunu değiştirir,
- Öğrencnin derse dikkatini artırır,
- Hafızayı geliştirir,
- Gerilimi, stresi azaltır,
- Öğrencilerin birbirleriyle ahenkli hareket etmelerini sağlar,
- Disiplinli olmayı sağlar,
- İstek ve güdülenmeyi artırır,
- Eğlenceli öğrenme ortamı sağlar (Brewer, 1995, akt. Topcu, 2016, s. 33).

Cambell'in müzik aracılığıyla insanların birçok sosyal, zihinsel, bedensel ve duygusal rahatsızlıklarının tedavi edilebileceği tezine dayanan "Mozart Etkisi" kitabında ise müzik ve öğrenme konusunda şu bilgilere yer verilmiştir: Kalifornia Üniversitesi'nde yapılan araştırmalar Mozart'ın müziğinin gücünü büyük ölçüde ortaya koydu. Öğrenme ve Hafıza Nörobiyolojisi Merkezi'nden bir araştırma ekibi Mozart'ın üniversite öğrencileri ve çocuklar üzerindeki etkilerini incelemeye başladı. Prof. Dr. Frances H. Rauscher'in yönettiği çalışma grubu psikoloji bölümünde okuyan otuz sekiz öğrenciye on dakika boyunca Mozart'ın İki piyano için R majör sonatı"nı dinlettikten sonra –standart IQ testinin bir bölümü olan- üç boyutlu düşünme testini uyguladı. Testin sonucunda müzik dinletilen öğrencilerin kontrol grubundan sekiz-dokuz puan daha başarılı olduğu ortaya çıktı. Müziğin etkisi sadece on ile on beş dakika arasında sürse de Rauscher'in ekibi müzik ve üç boyutlu düşünme arasındaki korelasyonun çok güçlü olduğu, bu nedenle müzik dinlemenin önemli bir fark yarattığı sonucuna vardı (Cambell, 2002).

Formal eğitim yoluyla henüz okul öncesinden başlayan müzik eğitimi ilköğretim ve ortaöğretimde de öğrencilere verilmektedir. Ayrıca üniversitelerin müzik anabilim dalı da bulunmaktadır. Kendi başına bir sanat, disiplin olan müzikten disiplinler arası eğitim anlayışıyla başka disiplinlerin de faydalanması öğretim faaliyetlerine katkı sağlayabilir.

2.7.1. Müzikle türkçe öğretimi

Çocukların müzikle etkileşiminin henüz anne karnındayken başladığı bilinmektedir. Çocukların bilişsel, duyuşsal ve psiko- motor alanda gelişimlerinde

müziğin etkisi bulunmaktadır. “Tüm bu alanlar multidisipliner bir yapı içeren müziğe eğitimde yer verilmesiyle daha kaliteli bir gelişim süreci izler” (Erdal, 2012, s. 54). “Müzik dinleme ile beynin fonksiyonları ve insanın diğer psikolojik davranışları arasında ilişki bulunmaktadır” (Şahin, vd., 2013, s. 32). Bilim insanları müziğin insan gelişimine etkisini uzun süre araştırmış olsa da bu alandaki önemli çalışma “Mozart Etkisi”dir. Bu çalışma Amerikalı bilim adamları; Gordon L. Shaw ve Frances H. Rauscher tarafından gerçekleştirilmiştir. “Araştırma; klasik müzik - IQ ilişkisi üzerine kurulmuştur. Yapılan deneyde 36 lise öğrencisine belli bir süre, her gün 10 dakika boyunca Mozart’ın iki piyano için yazdığı re majör sonat dinletilmiş ve neticesinde çocukların IQ’larında bir artış görülmüştür” (Uluğbay, 2013, s. 1027). Müziğin öğrenme süreçlerine de katkı sağladığı bilinmektedir. Öğrenme sürecinin bireysel farklılıkları olmakla birlikte öğrenmeyi sağlayan hatırlamada farklı duyu organlarının rolleri bulunmaktadır. Etkili bir öğrenme sürecinin oluşabilmesi için öğrencilerin öğrenme yaşantısı içerisinde duyu organlarını aktif kılacak zengin uyarıcıların olması gerekmektedir. Müzikle Türkçe öğretimi de bu uyarıcı çeşitliliğini sağlayabilecek materyallerle ve yöntemlerle desteklenmelidir. Derslerde zengin öğretim materyali, öğrenme stratejisi ve yöntemi kullanılması öğrencilerin farklı zekâ alanlarına hitap eden ortam tasarımı sağlayabilir.

Bireylerin zekâ gelişim düzeyleri ve yetenekli oldukları zekâ alanları birbirinden farklılık göstermektedir. Geçmişte öğrenciler değerlendirilirken sayısal ve sözel zekâ alanlarının gelişimlerine göre değerlendirilmiştir ancak yakın dönemde zekâ alanlarının belirlenmesinde Howard Gardner tarafından yazılan ‘Frames of Mind – Multiple Intelligences’ kabul edilen birçok düşünceyi değiştirmiştir. Bu kitapla zekâ tanımı ve alanları yeniden belirlenerek insanların farklı zekâ alanlarında yetenekli olabileceği iddia edilmiştir. Bu bilgiler ışığında çağdaş eğitim anlayışına göre oluşturulacak metin ve etkinliklerin öğrencilerin farklı zekâ alanlarına hitap edecek türde hazırlanması gerekmektedir. ”Müzik etkinlikleri, çocuğun müziksel zekâsının gelişimine katkıda bulunmanın yanı sıra, diğer beceri ve zekâlarını geliştirmek için de ona farklı fırsatlar sağlayabilmektedir” (Modiri, 2010, s. 509). Bu amaçla hazırlanan metin ve etkinlikler de müzikten, şarkılardan ve türkülerden de faydalanılmıştır.

Müziğin Türkçe öğretiminde ortam tasarımı ve materyal aracı olarak kullanılmasına yönelik hazırlanan eylemsel etkinliklerde Türk pop şarkılardan,

Anadolu rocktan, türkülerden ve fon müziklerinden faydalanılmıştır. Türküler ve şarkılar toplumumuzun geleneklerinin, yaşayışlarının, adetlerinin kısaca kültürünün taşıyıcı bir lokomotifi olarak değerlendirilebilir. "Belli bir nesli yansıtan bazı şarkılar bütünü, bir devri yansıtır, bir değerler bütününü içerir" (Ataseven, 1988, s. 192). Türkülerde ve şarkılarda geçen atasözleri, deyimler, kelimeler dil öğrenimi açısından oldukça önemli bir zenginlik kaynağıdır. Türküler genellikle yaşanmış bir hadiseden hareketle kimi zaman yazanı belli olan kimi zaman da anonim olan sözlü kültürü en özgün haliyle yansıtan kültür zenginliğidir. Bireylerin ya da toplumların hayatında önem atfedilen yaşantıların türkülere konu olması dil öğretimi açısından önemli bir veri kaynağı sağlamaktadır. "Türküyü türkü yapan 'olay'dır, 'öykü'südür türkünün. Olayların içeriği türkünün ezgisini çağırır; ezgisi olayın öykülemesini kolaylaştıracak biçimde yapılmıştır" (Özürküt, 1999, s. 14).

Bu çalışmanın metin oluşturulma sürecinde kültürel zenginliklerimizden örnekler barındıran Çanakkale Türküsü, Hastane Önünde İncir Ağacı, Gesi Bağları, Yüksek Yüksek Tepelere ve Uzun İnce Bir Yoldayım türkülerinin hikâyelerinden faydalanılmıştır. Türküler Türkçe öğretiminde öğrenene ve öğretene farklı fırsatlar, bakış açıları sunabilir. Türküler aracılığıyla öğrenciler kendi öz kültürünü daha yakinen tanıma şansı bulabilir.

Son yıllarda teknolojinin gelişmesiyle birlikte eğitim- öğretim ortamlarında işitsel, görsel ögelere sıklıkla yer verilmektedir. Ortam tasarımında işitsel ögeler içerisinde yer alan müzik, öğrencilerin Türkçe dersinde temel dil becerilerinin gelişiminde önemli bir materyal olarak düşünülebilir. Müzik eğitiminin bireyin duyuşsal ve devinişsel davranışlarındaki pozitif etkilerinin yanında, bilişsel öğrenmeleri üzerinde de etkili olduğu birçok araştırmada kanıtlanmıştır (Gün, vd., 2016). Öğrencilerin farklı öğrenme alanlarına katkı sağlayan müzik, derslerde öğrenciyi merkeze alan bir anlayışla kullanılmalıdır.

Geleneksel eğitim anlayışının aksine yapılandırıcı eğitim anlayışında öğrenci merkezli eğitim ön plandadır. Öğrenci merkezli eğitimde öğrencilerin derse dikkatini çekebilecek onları derse güdüleyebilecek materyallerin olması öğretmenler için önemlidir. Bu nedenle Yapılandırıcı felsefeye göre öğrenciyi merkeze alan ve aktif bir öğretim yöntemi olan müzikle dil öğretimi hem ana dil öğretiminde hem de yabancı dil öğretiminde kullanılmaktadır (Çangal, 2012). Müzik, öğrencilerin derste motive olarak ve eğlenerek öğrenmelerini sağlayacak bir araç olarak düşünülebilir.

Sınıf ortamındaki uyaran zenginliğinin kalıcı öğrenmelerin oluşabilmesi için gerekli olduğu araştırma sonuçlarında görülmektedir. "Bu nedenle psikomotor, bilişsel ve duyuşsal beceriler çoklu öğrenme ortamlarında oluşturulan bazı etkinliklerde bir arada uygulanabilir. Bu uygulamalarda kullanılabilecek ortak ve etkili bir teknik de müzik destekli öğretimdir" (Şahin vd., 2013, s. 35).

Hayatımızın birçok alanında yer alan müziğin çocukların keyifli vakit geçirmesinin dışında akademik başarılarını da artırdığına yönelik araştırmalar yapılmıştır (Şendurur & Barış, 2002; Bölücek, 2008; Gün, vd., 2016; Uluğbay, 2013). Ancak müzik eğitiminin çocukların sosyal ve davranışsal gelişimine de katkısı olduğu görülmektedir. Çünkü Uluğbay'a (2013) göre çocuklara verilen müzik eğitimi onların özgüvenlerine, ruhsal gelişimlerine, kişiliklerine, iyi bireyler olmalarına katkılar sağlamaktadır. Dikici'ye (2002) göre müzik öğrencilerin bütün alanlarda öğrenme yaşantısına katkı sağlamakta, müziksel aktivitelere katılan, yaratan, üreten çocuk kendisinden onur duymakta, başarı hazzını yaşamakta ve bunun sonucunda özgüveni, özsaygısı artmaktadır. Disiplinler arası eğitim anlayışında da öğretim yöntem ve stratejileri geliştirilirken birden çok disiplinin iş birliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Türkçe dersinde de öğretim yöntem ve teknikleri geliştirilirken müzik disiplininden faydalanılması öğrencilerin birden çok duyusuna hitap edebilecek farklı zekâ türlerini işe koşacak aktiviteler yapılması öğrencilerin öğrendiklerini içselleştirmelerini sağlayacaktır.

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin önemli amaçlarından biri de öğrencinin sosyalleşebilmesini sağlamaktır. Başka insanlarla etkileşime girebilen, özgüven sahibi, kendini tanıyan bireyler yetiştirmede müziğin araç olarak kullanılması eğitimciye önemli avantajlar sağlayabilir. Müziğin ortam tasarımında ve öğretim materyali olarak kullanıldığında grup çalışmalarına katılan öğrenciler içe kapanıklıktan kurtularak daha sosyal bireyler olarak yetişebilirler. Nişancı'ya (2013) göre şarkılar, utangaç olduğu için etkinliklere katılmayan ve yanlış yapmaktan çekinen öğrenciler için konforlu ve eğlenceli bir ortam hazırlar. "Araştırmacılar, müzik sayesinde öğrenmenin daha kolay ve daha eğlenceli hale geldiğini, çocuklara dinleme becerisi kazandırdığını ve dikkat sürelerinin uzamasını sağladığını göstermektedir" (Genç, 2001, akt. Modiri, 2010, s. 508). Müziksel etkinliklerin uygulandığı Türkçe dersinde öğrencilerin derse daha aktif şekilde katılması derslerde eğlenerek öğrenmelerini sağlayabilir.

2.7.2. Müziğin niteliği ve seçilen müzik türleri

İnsanın anne karnından başlayarak hayatının her anında müzikle iç içe olması müziğin yaşamımızdaki önemini artırmaktadır. İnsanoğlu müziği çok eski zamanlardan bugüne kadar eğlence, dinlenme, eğitim, askeri, terapi, dinsel, rehabilitasyon, pazarlama, sağlık vb. alanlarda bir vasıta olarak kullanmıştır (Angı, 2013). Müziğin çok eski zamanlara dayanmasına örnek olarak Kutadgu Bilig'i söyleyebiliriz. Kutadgu Bilig'de Yusuf Has Hacip müzik ve ritim ile kendinden geçen dini ayinleri düzenleyen kam (baksı) adı verilen kişilerin şifa dağıtıcı olduklarını belirtmiştir (İnan, 1986). Yaşamın ilk zamanlarından bu yana var olan müzik çeşitli adlarla sınıflandırılmaya çalışılmıştır.

Dünyada ve Türkiye'de belli bir çatı altında ifade edilemeyecek kadar müzik türü bulunmaktadır. Angı'ya (2013) göre bu müzik türleri şunlardır: Arabesk/Fantezi müziği, Blues, Caz, Country, Elektronik müzik, Etnik Müzik, Flamenko, Grunge, Hiphop, Kelt Müziği, Klasik Müzik, Latin Müzik, New Age, New Wave, Rock Müzik, R&B, Rap Müzik, Pop Müzik, Punk, Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Tasavvufi Müzik. Bu müzik türlerinin ortaya çıkışında birçok sebep bulunmakla birlikte bunlardan birkaçını müziksel endüstri ve kültürel hegemonya oluşturmaktadır. Aydoğan'a (2004) göre müzik ve sanat, kapitalist toplum içerisinde pazar ürünü haline gelerek, taşıdığı değişim değerine göre değerlendirilecek bir sanayi haline gelmiştir. Müziğin pazar ürünü haline gelmesi müziğin niteliğini sorgulamamıza neden olmaktadır. Özellikle gençlerin dinledikleri müziğin niteliği onların karakter gelişiminde ve yaşantılarında önemli bir rol oynamaktadır. Özkaya'ya (2020) göre popüler müziğin, müzik endüstrisi ve kitle iletişim araçlarıyla ilgisi bulunmaktadır. Bunun nedeni ise üretiminin ve pazarının olmasıdır. Özellikle sosyal medya aracılığıyla müzik endüstrisi hedef kitleye ulaşarak onların yaşamını ekonomik ve kültürel bakımdan etkilemektedir. Özkaya'nın (2020) yaptığı araştırmaya göre Türkiye'deki Z kuşağı olarak nitelendirilen gençlerin Kore dalgası olan k-pop müzik türüne hayranlığı bulunmaktadır. Bu hayranlık gençlerin sadece o müzik türünü dinlemesiyle sınırlı kalmamakta aynı zamanda gerek fiziksel gerekse yaşantı anlamında onlara benzemeye çalışmalarıyla devam etmektedir. Vural ve Açıkgöz'ün (2020) yaptığı çalışmaya göre Z kuşağı gençlerin en çok dinlediği müzik türü pop müzik iken k-pop müzik türü de gençler arasında yaygın olarak dinlenilmektedir. Gençlerin dinledikleri bu şarkıların niteliğinin ne olduğu ile ilgili

yeteri kadar bilgi bulunmamaktadır. Küreselleşme ile birlikte kendi dilinden, müziğinden, kültüründen uzaklaşan bireylerin millet olma şuurundan da uzaklaşacağı bir gerçektir. Gerek müzik endüstrisi yaklaşımıyla gerekse kültürel aktarım amacıyla milli benliğimize ve kültürümüze zarar verme ihtimali olan müzik türlerinin araştırılması gerekmektedir. Türk Milli Eğitimi'nin Temel Amaçlarında öğrencilerin millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlere önem vermelerinin sağlanması, millî duygu ve düşüncelerinin güçlendirilmesi ifadeleri yer almaktadır (MEB, 2018b).

Uçan'a (1996) göre müziğin insan yaşamında bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel işlevleri vardır. Bu işlevlerin birbiriyle ilişkisi olduğu bilinse de aslında çok yönlü ve karmaşık yapıları bulunmaktadır. Bu karmaşıklığın nedeni insan yaşamındaki çok yönlülükten kaynaklanmaktadır. Yapılan bu çalışmada müziğin eğitimsel işlevinden faydalanılmaya çalışılmıştır. Çelik'e (2018) göre öğrenmeyi daha keyifli hâle getirecekleri için işitsel ve görsel yapısıyla öğretim materyali olarak birçok alanda kullanılan şarkılar, taşıdıkları dil ve kültürel yetkinlikleri açısından özellikle dil ediniminde ve ikinci dil öğretiminde tercih edilmektedir. Griffee'ye (1992) göre sınıfta kullanılacak şarkı seçiminin yeterliği için şu unsurlar önem taşımaktadır:

- Sınıf ortamı (öğrenci sayısı, öğrencilerin ilgisi ve ders saati)
- Öğretici (öğreticinin yaşı, müziğe olan ilgisi, sınıfta şarkı kullanım amacı)
- Sınıf düzeni (sınıf araç gereçleri, ders planı esnekliği)
- Müzik (dersin planı, tahta, müzik kaynakları ve ses gibi ekipmanlar)

Müziğin eğitimsel işlevinin sağlanmasında müziğin niteliği de önemli bir soru olarak düşünülmüştür. 8 haftalık çalışma süreci içerisinde kültürümüzün taşıyıcısı olan dilin duru bir şekilde kullanıldığı; Uzun İnce Bir Yoldayım, Çanakkale Türküsü, Hastane Önünde İncir Ağacı, Gesi Bağları ve Yüksek Yüksek Tepelere türkülerinden faydalanılmıştır. Çalışmada bu türkülerin seçilme nedenleri kazanımlara uygun metinlerin olması, dilin inceliğini yansıtıyor olmaları, sevgi, hasret, özlem, vatan sevgisi gibi duygulara hitap ediyor olmaları, kültürümüze ait birçok motif taşıyor olmalarıdır. Tanses'in (2005) ifade ettiği gibi "İlden ile dilden dile/ Gönüllerde türküler var/ Deyişlerde semahlarda/ Telden tele türküler var/ Kırk

bin yıldır yer altında/ Yunus'unda Köroğlu'nda/ Karacaoğlan Pir Sultan'da/ Dar altında türküler var."

Çalışmada kullanılan diğer iki müzik türü ise Türkçe pop şarkılar olan Bir Başkadır Benim Memleketim ile Dilli Düdük olmuştur. Bir Başkadır Benim Memleketim şarkısı içinde Türkiye'nin tarihi, doğası, güzellikleri, şairleri ve memleket sevgisi bulunmaktadır. Vatan ve millet olma şuuruna sahip, ülkesinin güzelliklerini seven, ülkesinin değerlerini tanıyan nesiller yetişmesi için bu şarkı seçilmiştir. Diğer bir şarkı olan Dilli Düdük içinde zengin atasözü ve deyim barındırmaktadır. Öğrencilerin deyim ve atasözü bilgilerine katkı sağlayacağı için bu şarkı kullanılmıştır.

Çalışma içindeki diğer bir müzik türü ise Anadolu Rock şarkısı olan Barış Manço'nun Yaz Dostum şarkısıdır. Barış Manço Türk diline ve kültürüne verdiği önemle bilinen bir sanatçıdır. Kültürümüzün yaşatılmasında ve gelecek nesillere aktarılmasında özellikle müzik aracılığıyla bir kültür taşıyıcısı olmuştur. Barış Manço'nun Türk kültürüne verdiği katkılar araştırmacılar tarafından da incelenmiştir (Çelik, 2018; Çobanoğlu, 2000).

2.8. Türk Müziğinin Genel Olarak Tarihsel Seyri

Binlerce yıldır dünyanın çok farklı bölgelerinde yaşamış olan Türk milletinin zengin bir sanat ve kültür birikimi olmuştur. Tarihi bilgilere göre Türk müziğinin oluşumu yaklaşık olarak altı bin yıl öncesine dayanmaktadır (Sezer & Atıcı, 2010; Somakcı, 2003). Özdek'e (2012) göre Türk müzik kültürü Hun imparatorluğundan önce Altaylarla birlikte oluşum içerisine girerek Büyük Hun imparatorluğu döneminde önemli gelişim ve değişim dönemi yaşamıştır. Özkan'a (1984) göre Türkler Orta Asya'da sistematik hale getirdikleri musikiyi, farklı etkilere maruz kalmadan zamanla geliştirmiş, esas olarak bir ilim olan musikinin bu yönü ile de ilgilenmişlerdir. Tansuğ'a (2017) göre Tuvalar ve Sibirya'daki diğer halklarca icra edilen musiki, başka hiçbir musikide olmayan yapısal çeşitliliği ve kendine özgü karmaşıklık ve anlamlılığıyla şaşırtıcı derecede zengin bir musikidir.

Eski Türk musikisiyle ilgili önemli bir zenginlik kaynağı da Göktürklerin sanat ve müzik anlayışıdır. Göktürkler, milattan önceki yüzyıllarda Hunlar'ın kurduğu, değişen sülaleler ve boylar yönetiminde devam eden Asya'daki büyük Türk imparatorluğunun 6. yüzyılla 8. yüzyıl arasında hüküm sürmüş bir devlettir (Ergin,

2006). Tarihsel olarak bu kadar köklü bir devletin musikiyle olan münasebeti Türk musikisinin tarihi seyri içinde önemli bir noktayı oluşturmaktadır. Göktürklerin müzik yaşamı içerisinde kamlar önemli bir rol üstlenmişlerdir. "Toylarda, tören ve festivallerde, müziğe büyük önem veren Kök Türkler, kamlar aracılığıyla dini müziği, ozanlarla halk müziğini geliştirmiştir" (Vural, 2011, s. 91). "Kamlar dini bir figür olmalarının yanı sıra, şair, şarkıcı, müzisyen, kâhin, hekim, halk gelenek ve menkıbelerinin yaşatıcıları olarak da kabul edilmiştir" (Kafesoğlu, 1980, s. 37). Eski Türklerin müzik yaşamında kopuz önemli bir çalgı aleti olarak görülmektedir. Özkan'a (1984) göre eski Türkler tören yaptıklarında ozan, baksı, oyun, şaman vs. aracılığıyla genellikle kopuz veya kopuz türünden sazları vazgeçilmez bir arzuyla kullanmışlardır. Fakat kopuzun yanı sıra davul, zurna, gibi müzik aletleri de toplumsal, siyasal ve dini özellikler içeren birer kültürel değer olmuştur (Vural, 2011).

Eski Türklerin askeri yaşamında da musikiye rastlanılmaktadır. Levendoğlu'na (2005) göre Hun İmparatorluğu devrinden itibaren Orta Asya'da görülen ve Osmanlı İmparatorluğu devrine kadar sirayet eden önemli bir gelenek de, ileriki zamanlarda Mehter'e evrilecek olan tuğ takımının kurulmasıdır. Özkan'a (1984) göre ise gerek Göktürklerde gerekse Uygurlarda askeri bando bulunmakla beraber askerî bando müessesesi bütün dünyaya yalnızca Türklerden örnek alınarak yayılmıştır.

Türklerin yaşamında musiki askeri yaşamın, dini törenlerin, toyların, festivallerin yanı sıra tedavi amacıyla da kullanılmıştır. Özellikle kamların ritim ve müziğin etkisiyle hastalarını tedavi ettikleri bilinmektedir. Bunun dışında Selçuklu ve Osmanlılar döneminde öncelikli olarak akıl hastalıklarının tedavisinde kullanılan müzikle tedavinin uygulanması amacıyla, gerekli akustiği sağlayacak şekilde darüşşifalar yapılmıştır (Sezer & Atıcı, 2010).

Selçuklular Döneminde Müzikle Tedavi Yapılan Hastaneler:

- Nureddin Hastanesi (1154)
- Kayseri Gevher Nesibe Tıp Medresesi ve Maristanı (1206)
- Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası (Turan Melik Darüşşifası) (1228-9)
- Amasya Darüşşifası (1308)

Osmanlılar Döneminde Müzikle Tedavi Yapılan Hastaneler:

- Fatih Darüşşifası (1470)

- Edirne II. Bayezid Darüşşifası (1488)
- Süleymaniye Darüşşifası (1557)

Osmanlılarda makam müziği ile tedavi yöntemleri oldukça gelişmiştir. Ünlü Türk bilgini Farabi'nin bu konuda çalışması mevcuttur. Farabi'nin günümüzdeki müzikoterapiye büyük katkıları olan "Musiki - Ul - Kebir" isimli eserinde, makamların insan ruhuna olan etkilerini şu şekilde sınıflandırmıştır:

- Rast Makamı: İnsana neşe huzur verir.
- Rehavi Makamı: İnsana sonsuzluk fikri verir.
- Küçük Makamı: İnsana hüzün verir.
- Büzürk Makamı: İnsana korku verir.
- İsfehan Makamı: İnsana hareket kabiliyeti ve güven hissi verir.
- Neva Makamı: İnsana lezzet ve ferahlık verir.
- Uşşak Makamı: İnsana gülme hissi verir.
- Zirgüle Makamı: İnsana uyku verir.
- Saba Makamı: İnsana cesaret kuvvet verir.
- Buselik Makamı: İnsana kuvvet verir.
- Hüseyni Makamı: İnsana sessizlik ve rahatlık verir.
- Hicaz Makamı: İnsana alçak gönüllülük verir (Karahan, 2006, s. 22).

Somakcı'ya (2003) göre müzikle ruhi tedavi yöntemi çok eski zamanlarda Orta Asya Türk Kültürü içerisinde başlamış, çok yönlü görevleri olan kişilerce uygulanmış, günümüzde de uygulanmaya devam etmektedir. Eski Türklerin yaşamlarında musikiye dair önemli izler bulunmakla birlikte asıl belgelerin XIII. yy. da ortaya çıktığı bilinmektedir. Berker'e (1985, s. 147) göre Türk Musikisi'ni zamanımıza kadar gösterdiği aşamalara göre 6 döneme ayırarak inceleyebiliriz.

1. Dönem: Başlangıcından, Merâgalı Abdülkadir'e (1360?-1435) kadar uzanan hazırlık veya oluşma dönemi; 2. Dönem: Merâgalı Abdülkadir'den (1360-1435) Itrî'ye (1640-1712) kadar uzanan klasik öncesi veya preklasik dönem; 3. Dönem: Itrî'den (1640-1712) Dede Efendi'ye (1778-1846) uzanan klasik dönem; 4. Dönem: Dede Efendi'den (1778-1846) H acı Arif Bey' e (1831-1884) kadar uzanan neoklasik dönem; 5. Dönem: Hacı Arif Bey'den (1831-1884) Hüseyin Sadettin Arel'e (1880-1955) kadar uzanan romantik dönem; 6. Dönem: Hüseyin Sadettin Arel (1880-1955) ile başlayan ve devam eden reform dönemi.

Osmanlılarda müzik eğitimi saray içinde ve saray dışında olmak üzere farklı kurumlar aracılığıyla verilmiştir. "Saray içinde olan kurumları şunlardır: Enderûn-i Hümâyûn, Mehterhâne-i Hümâyûn, Mûsika-i Hümâyûn. Saray dışında olan kurumlar ise şunlardır: Mevlevîhaneler, Özel Meşkhâneler, Cemiyetler, Dernekler, Loncalar, Tanzimat sonrası açılan müzik okulları" (Somakcı, 2017, s. 173).

Türkler binlerce yıldır tarih sahnesinde çok farklı coğrafyalarda devlet kurmuş zengin kültüre sahip bir millettir. "Tarih boyunca yaşamış oldukları geniş coğrafik alan sebebiyle, birbirinden farklı toplumlarla etkileşime giren Türkler'in müzik kültürü, Orta Asya, Anadolu, İslam, Osmanlı ve Batı müzik kültürlerinin harmanlanmasıyla Türkiye Cumhuriyeti'ne uzanmıştır" (Levendoğlu, 2005, s. 260). Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte birçok alanın yanı sıra sanatsal alanda da devrimler gerçekleşmiştir. Şahin'e (2008) göre Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de toplumsal ve kültürel alanda yaşanan birçok değişimin yanı sıra en önemlilerinden biri de müzik eğitimi alanında gerçekleşmiştir. Bu dönemde müzik eğitimi görmeleri için yurtdışına öğrenci göndermek, Türk müziği açısından önemli bir gelişme olmuştur. "Yurtdışında müzik eğitimi almaları için Ekrem Zeki Ün, Ulvi Cemal Erkin ve Cezmi Erinç Paris'e; Necil Kâzım Akses ve Hasan Ferit Alnar Viyana'ya; Cevad Memduh Altar Leipzig'e; Ahmet Adnan Saygun Paris'e; Halil Bedii Yönetken Prag'a gönderilmiştir" (Şahin, 2008, s. 262). Bu değerli isimler yurtdışından döndükten sonra Türk müziğine birçok katkı sunmuşlardır. Mustafa Kemal Atatürk cumhuriyeti kurmasıyla birlikte musikiye çok önem vermiş böylece Musiki Muallim Mektebi'ni kurmuştur. Ayrıca 1 Kasım 1934 tarihinde yapmış olduğu meclis konuşmasında güzel sanatların tümünün özellikle ivedi bir şekilde Türk musikisinin gençler tarafından benimsenmesi için çaba sarf edilmesini ve Türk musikisinin evrensel müzik içinde yerini almasını belirtmiştir. (https://www5.tbmm.gov.tr/kutuphane/meclis_acilis.html). Cumhuriyet dönemi sonrasında müzikle ilgili birçok yenilik ve gelişme olmakla birlikte günümüzde müzik eğitiminin kurumsallaştığını görmekteyiz. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinin müfredatında müzik yer almaktadır. Bununla birlikte Yüksek Öğretim Kurumuna bağlı olarak lisans ve lisansüstü eğitim seviyelerinde de müzik disiplini yer almaktadır. Ayrıca Kültür Bakanlığı icra boyutu olarak klasik batı müziği orkestra ve koroları, halk müziği orkestra ve koroları, geleneksel Türk müziği orkestra ve koroları, yöresel ve bölgesel

müzik toplulukları, dinsel müzik toplulukları ve halk danslarıyla ilgilenmektedir (Yurtseven, 2018). Bazı belediyelerin senfoni orkestraları ve mehter takımları da kurumsal olarak işleyişlerine devam etmektedir. Bunların dışında halk eğitim merkezleri ve özel kurslarda da müzik eğitimi verilmektedir.

2.9. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde tezle ilgili çalışmalara yer verilmiştir. Disiplinler arası yaklaşımla Türkçe disiplininde veya başka disiplinlerde müzik kullanılarak gerçekleştirilen araştırma çalışmalarına öncelik verilmiştir. Ayrıca kuramsal olarak teze katkı sağlaması öngörülen çalışmalara yer verilmiştir.

Ludke vd. (2014), "Singing can facilitate foreign language learning" adlı çalışmalarında şarkı söylemenin yabancı dil öğrenimini kolaylaştırabileceğini kanıtlamaya çalışmışlardır. Bu çalışmayla şarkı söylemenin, yabancı bir dilde (Macarca) kısa süreli eşleştirilmiş öykü öğrenimini kolaylaştırabileceği ilk deneysel kanıtı sunmaktadır. Altmış yetişkin katılımcı, rastgele üç "dinleyici" öğrenme koşulundan birine atanmış: konuşma, ritmik konuşma veya şarkı söyleme. Şarkı koşullarında yer alan katılımcılar, konuşma ve ritmik konuşma koşullarındaki katılımcılara kıyasla 15 dakikalık bir öğrenme süresinden sonra Macar dil sınavlarından oluşan bir koleksiyon üzerinde üstün performans göstermiştir. Bu üstün performans, katılımcıların sözlü Macarca sözcükleri hatırlamalarını ve üretmelerini gerektiren iki test için istatistiksel olarak anlamlı olmuştur ($p < .05$). Performanstaki farklılıklar, yaş, cinsiyet, ruh hali, fonolojik çalışma belleği yeteneği veya müzik yeteneği ve eğitimi gibi potansiyel olarak etki eden faktörler tarafından açıklanmamıştır

Schön, vd. (2008) "Songs as an aid for language acquisition" adlı çalışmalarında, dilbilimsel ve müziksel bilgileri bir araya getirip konuşma dizilerine dayanan dil öğrenmeyi, müzik dizilerine dayanan dil öğrenimiyle karşılaştırmışlardır. Konuşma dizileriyle karşılaştırıldığında, dilbilimsel ve müziksel bilginin tutarlı bir haritalandırılmasının öğrenmeyi artıracağını varsayan araştırmacıların ulaştığı sonuç: konuşmaya kıyasla şarkının güçlü bir öğrenmeyi kolaylaştırdığını gösteren hipotezin doğrulanmış olmasıdır. En önemlisi, şu anki sonuçlar, yeni bir dil öğrenmenin, özellikle de yeni sözcükleri bölmek için gereken ilk öğrenme aşamasında, müzikteki

şarkının motivasyon ve yapılandırma özelliklerinden büyük ölçüde faydalanabileceğini göstermektedir.

Şahin, vd. (2013), "Müzik Dinlemenin Resimle ve Yazıyla Anlatım Becerisi Üzerine Etkisi" adlı makalesinde, araştırmacılar müzik dinlemenin, ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin iki farklı kompozisyon sanatı olan resim ve yazıyla anlatım becerileri üzerine etkisini belirlemeyi amaçlamışlardır. Ön test-son test ölçümlerine dayalı kontrol gruplu deneysel desenin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu 62 kişiden oluşan 5. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, yazılı anlatım becerisine ait başarı düzeyi "*Kompozisyon Değerlendirme Ölçeği*" ile resimle anlatım becerisi başarısı "*Anlatım Değerlendirme Formu*" ile kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, müzik dinlemenin resimle ve yazıyla anlatım becerisi üzerine olumlu etkisinin olduğunu tespit etmişlerdir.

Gün, vd. (2016), "Müzik Eğitiminin Bilişsel Gelişime Etkisi" adlı çalışmalarında müzik eğitiminin bireyin bilişsel gelişimi üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmaları, betimsel tarama modelindedir. Araştırmada veri toplama tekniği olarak, yurtiçinde ve yurtdışında konuyla ilgili yapılmış olan çalışmalar incelenmiş ve doküman analizinden yararlanılmıştır. Müzik eğitiminin; kavrama, algılama, zekâ düzeyi, kolay ve kalıcı öğrenme, yaratıcı düşünme ve akademik başarı gibi alanlar üzerinde olumlu etkileri olduğu saptanmıştır. Erken yaşlarda müzikle tanıştırılan çocuklarda, verimli bir müzik eğitimi ortamına katılan ve enstrüman çalmayı öğrenen bireylerde bilişsel ve akademik olarak olumlu yönde gelişmeler sağlandığı, yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Bunun yanında, sadece müzik dinlemenin bile zihinsel aktiviteyi arttırıp, nörolojik sistem üzerinde iyileştirici etkiye sahip olduğu yapılan çalışmalarda kanıtlanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, bireylerin doğumdan itibaren her dönem müzikal bir ortam içerisinde bulunmaları ve etkili bir müzik eğitimi almaları diğer alanlardaki bilişsel öğrenmeleri için oldukça önemli ve gerekli görülmektedir.

Uluğbay (2013), "Müzik Eğitiminin Çocuk Zekâsına Olan Etkileri" isimli çalışmasında müziğin çocuk gelişimindeki rolünü gözler önüne seren çalışmaları, bulguları ve araştırmaları ortaya koymaktadır. Erken yaşta müzik eğitimi alan çocuklar üzerinde yapılan birçok araştırma buna işaret etmektedir. Çalışma sonucuna göre özetle, müzik ile gelişim arasında doğrudan bir bağ vardır ve deneyler

göstermektedir ki; müziğin doğru ve etkin kullanımının çocuk gelişim sürecinde birçok alanda özelliklede zekâ gelişiminde ciddi katkıları olduğu aşikârdır.

İnan (2015), "İlkokulda Türkçe Dersinde Kullanılan Metinlerin Çoklu Zekâ Kuramı Açısından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde "Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan öğrenme öğretme sürecinde ilkokul düzeyi Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde, çoklu zekâ alanlarına ne ölçüde yer verildiği, ilköğretim düzeyindeki Türkçe dersi öğrenci ders ve çalışma kitaplarında bulunan etkinliklerin, "Çoklu Zekâ Kuramı" kapsamındaki sekiz zekâ alanının tümünü örneklendirip örneklendirmediği, ilköğretim düzeyindeki Türkçe dersi öğrenci ders ve çalışma kitaplarında bulunan metinlerin türleri ile "Çoklu Zekâ Kuramı" kapsamındaki zekâ alanları arasında nasıl bir ilişki olduğu, ilköğretim düzeyindeki Türkçe dersi öğrenci ders ve çalışma kitaplarında bulunan etkinliklerin yer aldığı farklı sınıf düzeyleriyle "Çoklu Zekâ Kuramı" kapsamında nasıl bir ilişki olduğunun incelenmesini amaçlamıştır. Araştırma sonunda elde edilen sonuçlara göre, Türkçe kitaplarında kullanılan metinlerde Çoklu Zekâ Kuramı'ndaki zekâ alanlarına yer verilmeye çalışıldığı görülmektedir. Ancak, kuramda belirlenen sekiz zekâ alanının hepsinin bulunmadığı; ağırlıklı olarak sözel-dilsel zekâ, görsel-uzamsal zekâ, içsel zekâ ve kişilerarası zekâ alanlarına yer verildiği saptanmıştır. İlkokul düzeyindeki Türkçe dersi öğrenci ders ve çalışma kitaplarında bulunan metinlerin türleri ile "Çoklu Zekâ Kuramı" kapsamında zekâ alanları arasındaki ilişkiye bakıldığında kuramın özelliklerinin yansıtılmaya çalışıldığı ancak, etkinliklerde de olduğu gibi, sadece belirli zekâ alanlarına ağırlık verildiği saptanmıştır.

Dereköy (2014), "Türkçe Dersinde Çoklu Zekâ Kuramının Kullanılmasının Ortaokul 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarı Durumuna Etkisi", adlı yüksek lisans tezinde çoklu zekâ kuramıyla işlenen Türkçe derslerinin öğrencilerin başarı durumlarını etkileyip etkilemediğini araştırmıştır. Araştırma kapsamında ortaokul 7. sınıfta, zarflar konusu ile haber ve dilek kipleri konusu; 8. sınıfta, fiilimsiler konusu ile cümlenin ögeleri konuları seçilmiştir. Her sınıf seviyesi için bir kontrol, bir de deney grubu oluşturulmuştur. Deney gruplarındaki dersler Çoklu Zekâ Kuramı destekli işlenirken, kontrol gruplarındaki dersler düz anlatım yöntemiyle işlenmiştir. Öğrencilerin baskın olan zekâ alanlarını belirleyebilmek amacıyla öğrencilere, "Öğrencilere Yönelik Çoklu Zekâ Alanları Belirleme Formu" uygulanmıştır. Öğrencilerin konular öncesindeki hazırbulunuşluk düzeylerini tespit etmek amacıyla

başarı ön testleri, konular bittikten sonraki başarı durumlarını tespit etmek amacıyla başarı son testleri ve öğrenilen konuların kalıcılıklarını tespit etmek için de son testlerden 21 gün sonra kalıcılık testleri uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, Çoklu Zekâ Kuramı'nı Türkçe derslerindeki dil bilgisi konularında kullanmanın, öğrencilerin başarı durumları ve öğrenilen bilgilerin kalıcılıkları üzerinde, düz anlatım yönteminin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerine göre son derece yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bölücek (2008), "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Türkülerden Faydalanmanın Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi" isimli yüksek lisans tezinde araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretiminde türkülerin akademik başarı üzerindeki etkisini belirlemektir. Araştırma deneysel desen modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak başarı testi ve öğrenci görüşleri anketi kullanılmıştır. Geliştirilen ölçme araçları Ankara ili, Çankaya ilçesi Namık Kemal ilköğretim okulu 8. Sınıflarda öğrenim gören 40 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın alt problemlerinin çözümlenmesinde; Mann Whitney U-Testi ve Wilcoxon işaretli sıralar testi yapılmış; frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, "Ya İstiklal Ya Ölüm" ünitesi son test puanları deney ve kontrol grubuna göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, türkülerle destekli öğretimin yapıldığı deney grubu öğrencilerinin, geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerine göre "Ya İstiklal Ya Ölüm" ünitesi başarılarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu türkülerle destekli öğretimin öğrenci başarısını artırmada daha etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Çangal (2012), "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Taşıyıcısı Olarak Türküler" adlı çalışmasında Türkçenin Yabancılara öğretiminde türkülerden faydalanmanın öğretimi zenginleştireceğine dikkat çekmiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde türküleri kullanırken dikkat edilmesi gereken hususlara yer vermiştir. Türkü kullanımının faydalarına ve sınırlılıklarına; Karacaoğlan'ın "Bana Kara Diyen Dilber" türküsüne ve türkülü etkinliklere yer vermiştir.

Sayın (2014), "İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Derslerinde Çoklu Zekâ Kuramı Temelinde Kavram Öğretimi" adlı yüksek lisans tezinde araştırmacın amacı çoklu zekâ kuramı temelinde kavram öğretiminin okullardaki eğitim ortamında öğrencilerin başarılarına ve kavram öğrenmelerine etkisini araştırmaktır. Araştırma

sonucunda elde edilen veriler yapılandırmacı eğitim ve çoklu zekâ kuramı ölçme değerlendirme kıstasları ele alınarak incelenmiştir. Bu veriler neticesinde yapılan analizler sonucu ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde çoklu zekâ kuramı temelinde kavram öğretimi çalışmalarının öğrencilerin kavram öğrenimlerine anlamlı bir katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Şahbaz ve Çekici (2012), "Disiplinler Arası Bir Disiplin Olarak Türkçe Eğitimi" adlı çalışmalarında Türkçe eğitiminin disiplinler arası araştırmalara neden gereksinim duyduğunu tartışmışlardır. Çalışmada, araştırılması amaçlanan olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Türkçe eğitimi ile eğitim bilimleri, dilbilim, yazınbilim, sosyoloji, psikoloji, tarih ve tıp disiplinleri arasındaki disiplinler arası ilişkiler irdelenmiştir. Araştırmanın sonuçları itibariyle hâlihazırda Türkçe eğitimine yönelik disiplinler arası çalışmalar yapılmaktadır. Ancak okuma eğitimi, konuşma eğitimi, yazma eğitimi, dinleme eğitimi, dil bilgisi öğretimi, ilk okuma ve yazma öğretimi, çocuk edebiyatı, Türkçe öğretmeni yetiştirme ve Türkçe eğitiminin tarihsel gelişimi bağlamında yukarıda söz edilen disiplinlerle doğrudan ilişkili araştırmaların yapılabilmesi Türkçenin bir bilim dili olarak kendini ispatlamasına aracı olacaktır.

Turna ve Bolat (2015), "Eğitimde Disiplinler Arası Yaklaşımın Kullanıldığı Tezlerin Analizi" adlı çalışmalarında disiplinler arası yaklaşımın nasıl ele alındığını incelemek; bu yaklaşımın hangi alanlarda, hangi konular dâhilinde literatürde yer edindiğini belirlemek, ileride yapılacak çalışmalar için yaklaşımın eksikliği hissedilen alanlara yoğunlaşılmasını sağlamayı amaçlamışlardır. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasıdır. Araştırmanın evrenini, 2013 Mart ayına kadar olan disiplinler arası yaklaşımın kullanıldığı lisansüstü tezleri oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama yöntemi olarak yazılı kaynakların analizinde kullanılan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda ProQuest tez veri tabanında belirlenen bazı kriterlere göre konuyla ilgili tezlere ulaşılmış ve bu tezlerin yayınlanma yılları, alt veri tabanları, kullandıkları dil, yayınlandıkları ülke ve hangi konularla ilgili olduğu bulguları tablo ve grafikler şeklinde gösterilmiştir. Sonuçlar disiplinler arası tez çalışmalarının sayısının her geçen yıl arttığını göstermektedir. Disiplinler arası yaklaşımın kullanıldığı tezlerin sosyal bilimler alanında daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında Türkiye' de

disiplinler arası yaklaşım ile yapılan tezlerin sayısının oldukça sınırlı olduğu görülmüştür.

Bütüner (2010), "İlköğretim Matematik Öğretiminde Şarkı Kullanımının Bazı Değişkenler Üzerinde Etkisi", adlı yüksek lisans tezinde ilköğretim 3.sınıf matematik dersinde şarkı kullanımının ilköğretim öğrencilerinin tutum, erişi, çoklu zekâ alanları ve hatırda tutma düzeyi üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada bir deney ve bir kontrol grubu kullanılmış olup deney grubunda matematik dersinde şarkı kullanılırken kontrol grubunda ilköğretim programında öngörülen kazanımlar doğrultusunda matematik öğretimi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda müzik etkinlikleriyle desteklenmiş matematik öğretiminin öğrencilerin müzik ve matematiğe ilişkin tutumlarında, erişi puanları arasında, çoklu zekâ alanları üzerinde ve hatırda tutma düzeyleri üzerinde deney grubu lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Ancak cinsiyetin, öğrencilerin müzik ve matematik tutumlarında, 4. ve 5. Ünite testleri üzerinde, hatırda tutma üzerinde bir etkisinin olmadığı gözlenmiştir. Sosyo-ekonomik düzeye göre, öğrencilerin erişi puanlarında ve matematik tutumlarında deney grubu lehine bazı anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Son olarak matematik öğretiminde şarkı kullanımının öğrencilerin matematik dersine ilişkin düşünce ve görüşlerinde olumlu yönde farklılıklara rastlandığı belirtilmiştir.

Özhamamcı (2013), "İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programlarındaki Disiplinler Arası Öğretim Uygularına Yönelik Öğretmen Görüşleri", adlı yüksek lisans tezinin amacı ilkokul ve ortaokul öğretim programlarının uygulayıcıları olan öğretmenlerin görüşlerinin neler olduğunu ortaya koymaktır. Araştırma deseni tarama modeli şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre örneklemi oluşturan öğretmenler ilkokul ve ortaokul programlarındaki disiplinler arası uygulamaları faydalı bulurken disiplinler arası eğitimin öğrencilerin konuları daha iyi anlamalarını sağladıklarını düşünmüşlerdir.

Demir (2017), "Ortaokul 6,7 ve 8. Sınıf Türkçe Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Disiplinler Arası Yaklaşım Açısından İncelenmesi", adlı çalışmada araştırmacılar 6, 7 ve 8. sınıf öğretmen kılavuz kitaplarındaki hazırlık çalışmaları ile dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma etkinliklerinin disiplinler arası yaklaşım açısından incelenmesini amaçlamışlardır. Bu amaçla 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarındaki metinlere ait hazırlık çalışmaları, dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerisine ait bölümler araştırmacı tarafından incelenmiş

olup örneklemi oluşturan kitaplarda Türkçe dersi ile diğer disiplinler arasında ne kadar ilişki olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemiyle yapılmış bir içerik çözümlemesi çalışmasıdır. MEB, Dörtel, Meram ve Dikey Yayınlarından çıkmış olan kılavuz kitaplardaki hazırlık çalışmaları ile dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine ait yönergeler Türkçe dersi ile diğer disiplinler (sosyal bilgiler, İngilizce, fen bilgisi, matematik, bilişim teknolojileri, görsel sanatlar, müzik, beden eğitimi) arasındaki ilişki açısından sınıflandırılmıştır. Araştırma sonunda diğer disiplinler ile ilişkinin hazırlık çalışmaları bölümünde yoğunlaştığı ve dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma bölümlerinde disiplinler arasılığa çok az yer verildiği tespit edilmiş; Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarında diğer disiplinler ile ilişkinin zayıf olduğu sonucuna varılmıştır.

Duman ve Aybek (2003), "Süreç Temelli ve Disiplinler Arası Öğretim Yaklaşımlarının Karşılaştırılması", adlı çalışmalarında Türkiye'de ve dünyada eğitim uygulamalarındaki süreç-temelli öğretim ve disiplinler arası öğretim yaklaşımlarının etkilerini incelemeyi amaçlamışlardır. Bu çalışma öncellikle, süreç-temelli öğretim ve disiplinler arası öğretim yaklaşımlarına ilişkin iki yaklaşım üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bununla birlikte, süreç-temelli öğretim ve disiplinler arası öğretim yaklaşımları ile ilgili olarak hem teori hem de uygulama bağlamlarına yönelik birer örnek verilerek açıklamalarda bulunulmuştur.

Kanatlı ve Çekici (2013), "Türkçe Öğretiminde Disiplinler Arası Olanaklar", adlı çalışmalarında güncel eğitim anlayışının beklentilerine koşut olarak Türkçe eğitiminde yararlanılabilecek disiplinler arası olanakları kuramsal bağlamda betimlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada temel dil becerilerini (okuma, dinleme, konuşma, yazma) geliştirmek için olası disiplinler arası ilişkilere yer verilmiştir. Türkçe eğitiminin yaşama dönüklüğünü pekiştirmek; Türkçe eğitimiyle çok yönlü, eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmenin olanaklarını sınamak bu çalışmanın diğer amaçları arasındadır. Disiplinler arası eğitime son derece elverişli olan Türkçe eğitiminin bu yönünü ortaya koymak, her şeyden önce alan yazınında bir gereksinime karşılık gelebilir. Çalışma, bu yönüyle önem taşımaktadır. Çalışma ayrıca, Türkçe eğitiminin disiplinler arası olanaklarını gün ışığına çıkararak eğitim programcılarına ve Türkçe öğretmenlerine eğitimin planlanmasında ve uygulanmasında yarar sağlayabilir. Bu amaçlar doğrultusunda Türkçe dersleriyle

disiplinler arası dayanışma sağlayabilecek İngilizce, sosyal bilgiler, T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük, fen ve teknoloji, müzik, görsel sanatlar, bilişim teknolojileri, drama, düşünme eğitimi, medya okuryazarlığı dersleri belirlenmiş; zamansal koşutluk ve aşamalılık açısından çözümlenmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sürecinde izlenecek yöntem açıklanmıştır. Araştırmanın modeli, eylem araştırması süreci, araştırma ortamı, araştırma süreci içindeki katılımcılar, araştırmada kullanılan veri toplama araçları detaylı bir şekilde betimlenmiştir. Ayrıca bu bölümde verilerin çözümlenmesi, yorumlanması ve raporlaştırılması hakkında bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu tez çalışmasında eylem araştırması yöntemi kullanılmaktadır. Ortaokul Türkçe derslerinde müzik kullanımına yönelik geliştirilen eylemsel etkinliklerin uygulanması araştırmanın temelini oluşturmaktadır. Öğretmenleri aktif gözlemci olarak sürece dâhil etmesi, öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlaması, öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarını ön planda tutması ve öğretmenlerin öğretim programlarının geliştirilmesine katkı sağlaması nedeniyle bu yöntem tercih edilmiştir. Ayrıca eylem araştırması sürecinde tespit edilen sorunlara araştırmacı tarafından çözüm sunma olanağı vermesi bu yöntemin benimsenmesinde etkili olmuştur.

Eylem araştırması herhangi bir problemin çözülmesi ya da mevcut bir durumun iyileştirilmesini hedefleyen araştırma yöntemidir. Yıldırım ve Şimşek (2008) eylem araştırmasını "uygulamada ortaya çıkan sorunların anlaşılmasını ve çözülmesine yönelik olarak uygulayıcıların tek başlarına ya da bir araştırmacı ile birlikte uygulama süreci çalışmaları" (s. 78) olarak tanımlamıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2008) göre eylem araştırması, bir okulda çalışan yönetici, öğretmen, eğitim uzmanı ya da farklı kuruluşlarda görev yapan mühendis, yönetici, planlamacı, insan kaynakları uzmanı gibi doğrudan uygulamanın içinde olan bir uygulayıcının bizzat kendisinin veya bir araştırmacı ile birlikte gerçekleştirdiği ve uygulama sürecine ilişkin sorunların ortaya çıkarılması ya da hâlihazırda bulunan bir sorunu anlama ve o sorunu çözme gayesiyle sistematik veri toplamayı ve analiz etmeyi

içeren bir araştırma yaklaşımıdır. Bir çalışmanın eylem araştırması olabilmesi için sorun tespiti ya da var olan bir sorunun çözüm önerisinin olması gerekmektedir.

Mills'e (2003) göre eylem araştırması, araştırmacı öğretmen, okul müdürü, okul danışmanları ya da öğretme ve öğrenme alanının diğer paydaşları ile yürütülen, okulun nasıl işlediği, öğretme- öğrenme faaliyetlerinin nasıl yapıldığı ve öğrencilerin daha iyi nasıl öğrendiğine ilişkin konularda verilerin toplandığı sistematik araştırmadır. Mills, eylem araştırmasını eğitim ortamları hakkında bilgi toplama, eğitim ortamlarını düzenleme ve iyileştirme olarak betimlemiştir. Günümüzde akademik anlamda yapılan eylem araştırmalarının birçoğu pedagoji üzerinde yoğunlaşmış, eğitimin daha etkili olabilmesini hedefleyen çalışmalar olarak görünmektedir.

Eylem araştırmaları son dönemlerde özellikle eğitimciler tarafından sıklıkla uygulanan bir araştırma yöntemi olmaktadır. Eylem araştırmalarında araştırmanın uygulayıcısı bir akademisyen ya da öğretmen olabilir. "Araştırmacının veriye yakın olması, süreci yakından tanıması ve yaşaması önemlidir. Nitel araştırmada vurgulanan araştırmacının katılımcı rolü ve aynı zamanda veri toplama aracı olması durumu bu yaklaşımda tam anlamıyla kendini gösterir" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 78). Uygulamayı yürütecek kişinin sahada çalışıyor olması, sorunları yerinde tespit edip sorunlara uygun çözümler üretebilmesi için araştırmacıya çeşitli fırsatlar sunabilir. Eylem araştırması öğretmenlerin kendilerini geliştirmesini, kendi branşında veya pedagojik alanlarda daha da yetkinleşmesini, mesleki tecrübelerini artırmasını, eğitimdeki güncel gelişmeleri yakından takip edip uygun öğrenme- öğretme yöntemlerini keşfetmesini sağlayan araştırma yöntemidir. Johnson'a (2015) göre uzmanlaşan öğretmenler, tecrübelerini, yaratıcı düşüncelerini sınıflara getirerek öğrencilerin ihtiyaçlarını giderecek program ve stratejileri uygulayabilirler. Eylem araştırması, Altrichter vd. (2005) göre okullarda öğretmen ile öğrencilerin daha iyi çalışma koşullarına erişim isteğinin yanı sıra öğretimin ve öğrenimin kalitesinin de geliştirilmesini kapsamaktadır.

Eğitim, öğretmenlerin, öğrencilerin, programların kısaca eğitimi oluşturan tüm paydaşların sürekli gelişim göstermesi gereken özel bir alandır. Eylem araştırması okul ve sınıf gibi yerlerde değişimin ve gelişimin sağlanabilmesinde güçlü bir yöntemdir (Ekiz, 2009). Johnson'a (2015) göre eylem araştırmasının anahtar özellikleri şunlardır:

- Eylem araştırması sistematiktir. Veriler belli bir özgürlükte toplanabilse, analiz edilebilse ve sunulabilse bile sistematik bir bakış yolu yaratmak zorundasınız.
- Bir cevapla başlamazsınız. Herhangi bir araştırmanın altında yatan varsayım, başladığınızda ne bulacağınızı bilmememizdir; önyargısız gözlemcisiniz.
- Bir eylem araştırmasının kesin veya etkili olması için karmaşık veya detaylı olması gerekmez.
- Verileri toplamadan önce araştırmanızı iyice planlamalısınız.
- Eylem araştırması projeleri farklı uzunluktadır. Bir eylem araştırmasında verileri toplamanın uzunluğu; sorularınız, sorgulamanızın doğası, araştırma ortamı ve veri toplama parametrelerinize göre belirlenir.
- Gözlemler düzenli olmalı fakat uzun olmak zorunda değildir. Gözlemlerin süresi 1 dakikadan bir saate veya daha fazla olabilir.
- Eylem araştırma projeleri basit ve resmi olmayandan, detaylı ve resmi olana kadar bir eşikte yer alır
- Eylem araştırması kimi zaman kurama gömüktür. Soruları, bulguları ve sonuçları var olan bir kuramla ilişkilendirmek araştırmanızı anlamak için bağlam sağlar.
- Eylem araştırması nicel araştırma değildir. Bir eylem araştırması projesinde bir şeyi ispatlamaya çalışmazsınız. Ayrıca deney ve kontrol grubu, bağımlı bağımsız değişkenler veya desteklenecek denenceler de yoktur. Amaç sadece anlamaktır.
- Sayısal eylem araştırması projelerinin bulguları sınırlıdır. (s. 22)

Eylem araştırmaları tür bakımından literatürde farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2008), eylem araştırmalarını üç grupta kategorize eden Berg'in (2001) sınıflandırılmasını şu şekilde ifade etmiştir: teknik/bilimsel/ işbirlikçi eylem araştırması, uygulama/karşılıklı işbirliği/ tartışma odaklı eylem araştırması ve özgürleştirici/ geliştirici/eleştirel eylem araştırması. Ancak Yıldırım ve Şimşek (2008), bu sınıflandırmaya uygulayıcının da eylem araştırması yapma imkânının olduğunu belirterek dördüncü bir tür eklenebileceğini ifade etmiştir. Uygulayıcının tuttuğu notlar, uygulama esnasında kaydettiği içerikler,

gözlemler, araştırmacı günlükleri, dokümanlar da farklı veri toplama yöntemleri olarak görülmektedir.

Aynı şekilde Hendricks de (2006) eylem araştırması türlerini dörde ayırmıştır: işbirliğine dayalı, eleştirel, sınıf ve katılımcı. "Katılımcı eylem araştırmaları sosyal ve işbirliğine dayalı araştırma süreçleridir ve değiştirilebilecek gerçekliği araştırmayı amaç edinmektedir (Hendricks, 2006, akt. Çuhadar, 2008, s. 47). Bu araştırma süreci Hendricks'in (2006) tanımladığı katılımcı eylem araştırması türüne girmektedir. Önemli öğretim materyallerinden biri olan Türkçe ders kitaplarında müziksel metin ve etkinliklerin yeteri kadar olmaması ancak öğrencilerin müzikle günlük hayatlarında sıklıkla iç içe olması, öğretmenlerin de derslerinde müziği yeteri kadar kullanmaması problem durumu olarak görülmüştür. Bunun sonucunda Türkçe derslerinde müzikten faydalanılması gerektiği düşünülmüştür. Geleneksel eğitim anlayışının dışında yapılandırmacı ve disiplinler arası eğitim anlayışıyla öğrencilerin çoklu zekâ alanlarına hitap eden metin ve etkinlikler oluşturulmuştur. Türkçe dersinde müzik kullanımının öğrencilerin temel dil becerileri alanlarının gelişimine katkısının neler olduğu, bu süreçle ilgili algı, görüş ve tutumlarının neler olduğu, sınıf içi uygulama sürecinin nasıl gerçekleştiği eylem araştırma deseniyle incelenmeye çalışılmıştır. "Eylem araştırmasında deney ve kontrol grubu, bağımlı bağımsız değişkenler veya desteklenecek denenceler yoktur, amaç sadece anlamaktır" (Johnson, 2015, s. 22). Bu çalışmada tek bir grup üzerinde çalışılması, müziğin Türkçe dersinde kullanılabilirliğinin anlaşılmaya çalışılması, veri toplama araçlarının eylem araştırmasına uygun olması ve öğretmeni kendi alanında yetkinleştiren bir araştırma türü olduğu için uzman görüşleri doğrultusunda eylem araştırması kullanılmıştır. Öğretim materyalleri olan müzikler, metin ve etkinlikler uzman görüşleriyle şekillendirilmiştir.

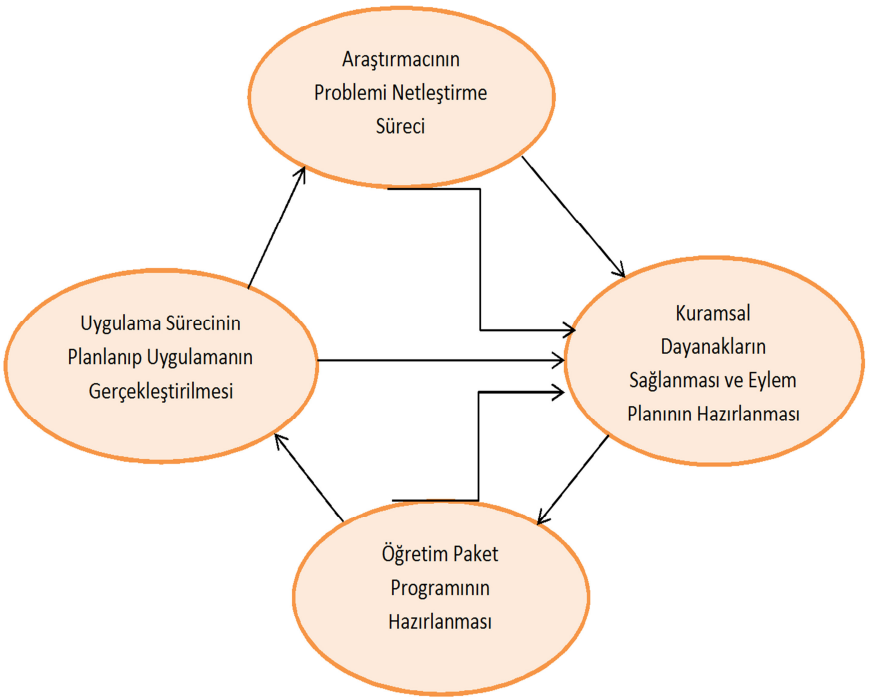
3.2. Eylem Araştırması Süreci

"Eylem araştırması süreci, problem belirleme, veri toplama, veri analizi, eylem planı belirleme, eylemi gerçekleştirme ve alternatif ya da yeni bir eyleme karar verme aşamalarından oluşmaktadır" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 297). Eylem araştırması bir problemin varlığını belirleme ve belirlenen problemin ortadan kalkması için nelerin yapılacağının planlanıp uygulanması ve uygulama sonrasında da yeni eylem planları hazırlanması süreçlerini içerir. Mills'e (2003) göre bu süreç,

problemin tespit edilmesi, problemin çözümü için gerekecek verilerin toplanıp işlenmesi ve problemi çözecek eylemlerin planlanıp uygulanması basamaklarını kapsayan döngüsel bir süreçtir. Eylem araştırmalarının döngüsel olmasının nedeni problemin çözümü için uygulanan eylem planında değişiklikler yaparak olası yeni sorunların ortaya çıkmasını engelleyecek tedbirler alarak yeni eylem planlarının hazırlandığı bir süreç olmasındandır. Sagor'a (2005) göre eylem araştırması döngüsü problemin netleştirilmesi, kuramsal dayanakların eylem planına dönüştürülmesi, uygulama ve elde edilen sonuçların yeni eylem planına yansıtılması biçiminde dört aşamadan oluşmaktadır. Bu araştırmada Sagor (2005) ve Mills'in (2003) eylem araştırması süreçlerinden faydalanılarak oluşturulan Şekil 2'de yer alan eylem araştırması süreci izlenmiştir:

Şekil 2

Eylem Araştırması Süreci

Kaynak: Sagor, R. (2005). *The action research guidebook: A four-step process for educators and school teams*. Corwin Press. & Mills, G. E. (2003). *Action research: A guide fort he teacher researcher* (2nd Ed.). Merrill Prentice Hall.

Bu araştırma dört temel adımdan meydana gelmektedir. Bu adımların ilki araştırma probleminin tespit edilme sürecidir. Bu aşamada araştırmacının araştırma problemini netleştirme süreci betimlenmiştir. İkinci adım kuramsal dayanakların sağlanması ve eylem planının hazırlanmasıdır. Bu aşamada literatür taraması yapılarak karşılaşılan sorunlara değinilmiştir. Araştırmanın üçüncü adımında ise ortaokul Türkçe derslerinde müzikle Türkçe öğretimine yönelik eylemsel etkinliklerin hazırlanma sürecine değinilmiştir. Araştırmanın dördüncü adımında ise uygulanan eylemsel etkinliklerin sınıf içinde uygulama sürecine değinilmiştir. Araştırmanın bu bölümü rapor haline getirilirken yukarıda bahsedilen dört temel adım esas alınmış ve bu adımlar ayrıntılı olarak açıklanmıştır:

3.2.1. Birinci adım: araştırmacının problemi netleştirme süreci

Eylem araştırmasının ilk adımını araştırma probleminin ne olduğuna karar vermek oluşturmaktadır. Araştırmacı bu adımda problemi oluşturan unsurların neler olduğunu anlamaya çalışarak sorunu detaylı bir şekilde tasvir edip araştırma problemini oluşturur. Eylem araştırması bir problemin ya da incelenmesi gereken bir boyutla başlar. Uygulama yerinde uygulayan kişiyi rahatsız eden bir durumu, geliştirilmesi istenen bir süreç veya özgün bir yaklaşımı deneme, eylem araştırmalarının konu kaynakları olabilir (Yıldırım & Şimşek, 2008).

Eylem araştırması gerçekleştirecek araştırmacının bu basamakta yapması gereken değiştirmek ya da geliştirmek istediği duruma yanıt aramaktan çok onu tasvir etmek ve soru haline getirmektir. Bu aşamada, araştırmacı, derinlemesine araştırma yaparak problemi anlamaya çalışır ve bu durumu değiştirmeye yönelir (Kuzu, 2005). Araştırmacının araştırma problemini belirleme aşamaları şu şekilde açıklanabilir:

Araştırmacı MEB'de onuncu yılını çalışmıştır. Türkçe derslerinde akıllı tahtadan ders işlerken müziğin yer aldığı etkinliklere öğrencilerin ilgisinin yoğunluğu araştırmacının dikkatini çekmiştir. Bunun sonucunda ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin hobileri, yapmaktan zevk aldıkları etkinlikler ve evde nasıl vakit geçirdikleri açık uçlu görüşme formuyla tespit edilmeye çalışılmıştır. 7. Sınıf öğrencileri arasından 7-A ve 7-B sınıflarından 48 öğrenciye uygulanan görüşme formu sonuçları betimsel analiz yöntemiyle incelenmeye çalışılmıştır. Öğrencilere sorulan sorular şunlardır:

- Evde nasıl vakit geçirirsiniz? Neler yaparsınız?

- Günlük yaşantınızda neler yapmaktan hoşlanırsınız?
- Hobileriniz (zevk aldığınız şeyler) nelerdir?

Öğrencilerin verdikleri cevaplar betimsel analiz yöntemiyle incelenerek müzik dinlemek, şarkı söylemek, enstrüman çalmak gibi şarkı, türkü ve müzikle alakalı kelimeler ve cümleler belirlenmeye çalışılmıştır. Açık uçlu görüşme forumunu dolduran 48 yedinci sınıf öğrencisinden 26 öğrencinin (% 54,16) verdiği cevaplar içerisinde bir veya birden çok "şarkı, türkü ve müzikle alakalı kelimeler ve cümleler" tespit edilmiştir. Bu sonuçlar öğrencilerin günlük hayatlarında şarkı, türkü ve enstrüman çalmanın yani yelpazenin tamamı olan musikinin yaşantılarının her yerinde olduğunu göstermiştir.

Öğretmenler eğitimin önemli bir sacayağını oluşturmaktadır. Ortaokul Türkçe dersi öğretmenlerinin ders kitaplarının içeriği hakkındaki düşüncelerini öğrenmek, ders kitapları dışında hangi materyallerle ders işlediklerini belirlemek ve öğrencilerin eğlenerek öğrenmeleri amacıyla derste ne tür etkinlikler uyguladıklarını saptamak amacıyla öğretmenlerle görüşme yapılmıştır. Görüşmeye katılacak öğretmenler belirlenirken amaçlı örneklem yöntemlerinden "kolay ulaşılabilir durum örneklemesi" yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin kullanılma nedeni ulaşılması hedeflenen örneklem sayısının fazla olmasıdır. Bu örneklem yöntemi "araştırmaya hız ve pratiklik katar" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 113). Görüşmeye 10 Türkçe öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin 3'ü Kayseri ili Kocasinan ilçesi Sadiye Nuhoğlu Ortaokulunda; 3'ü Kayseri ili Kocasinan ilçesi Cevdet Sunay Ortaokulunda; 3'ü Kilis Mehmet Keçik Ortaokulunda; 1'i Hatay Cemalettin Tınaztepe Ortaokulunda görev yapmaktadır. Öğretmenlere nitel araştırma yöntemlerinden "standartlaştırılmış açık uçlu görüşme" formu uygulanmıştır. "Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme bir araştırmada birden fazla görüşmecinin kullanılacağı durumlarda etkili bir biçimde kullanılabilir. Aynı şekilde; yanıtlarda görüşmecilerin becerileri, yanlılıkları veya öznelliklerinden kaynaklanabilecek farklılıkları da azaltır" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 123). Ortaokul Türkçe dersi öğretmenlerine uygulanan standartlaştırılmış açık uçlu görüşme soruları şu şekildedir:

- Türkçe ders kitaplarının içeriklerini yeterli buluyor musunuz, kitaplarda eksiklik görüyorsanız sizce ne tür eksiklikler var?
- Derste ders kitapları dışında öğrenciyi besleyici ne çeşit ders materyalleri kullanıyorsunuz?

- Öğrencilerin eğlenerek öğrenmeleri amacıyla derste ne tür etkinlikler uyguluyorsunuz?

Öğretmenlerin görüşme formuna verdikleri cevaplar betimsel analiz yöntemiyle incelendiğinde ilk soruya verilen cevaplara göre hiçbir öğretmen Türkçe ders kitaplarını yeterli bulmamaktadır. Öğretmenlere sorulan "Derste ders kitapları dışında ne tür materyaller kullanıyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplar betimsel analiz yöntemiyle incelendiğinde öğretmenlerin genel olarak kullandıkları materyaller şunlardır: Yardımcı kitaplar, hikâye kitapları, EBA video ve testleri, akıllı tahta uygulamaları, çalışma kâğıtları, dramatize etkinliği, soru çözümleri ve test kitaplarıdır. Görüşmeye katılan hiçbir öğretmen ders kitapları dışında şarkı, türkü, müzik, enstrüman gibi anahtar kelimelerin yer aldığı müziksel aktiviteleri kullandığını belirtmemiştir. Öğretmenlere sorulan "Öğrencilerin eğlenerek öğrenmeleri amacıyla derste ne tür etkinlikler uyguluyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplar betimsel analiz yöntemiyle incelendiğinde genel olarak öğretmenlerin derslerde uyguladıkları etkinlikler şunlardır: tiyatro, oyun, müzik, hikâyeler, grup etkinlikleri, yarışmalar. Görüşmeye katılan on öğretmenden sadece üç öğretmen müzik, şarkı, türkü gibi anahtar kelimelerin yer aldığı etkinlikleri ders ortamında kullandıklarını belirtmişlerdir.

Ders kitapları eğitim-öğretimin önemli materyallerinden biridir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 28.01.2014 tarih ve 380817 sayılı yazıları ile 2014-2015 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiş olan İlköğretim Türkçe 7. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı içerisindeki metinlerin türleri ve metinlerde müziğin, şarkının, türkünün ne derecede bulunduğu Tablo 3'te betimsel analiz yaparak saptanmıştır. İlköğretim Türkçe 7. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda 6 tema 24 metin bulunmaktadır. Bu metinlerin 6 tanesi dinleme metnidir. Her temada bir tane dinleme metni yer almaktadır. 24 metinden sadece bir tanesinde (Türküler Dolusu) türkü ve müzikle derse hazırlık ve temel dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler yer almaktadır. Ben bir küçük kilimim metninin sadece yazma etkinlikleri bölümünde öğrencilerden bir türkünün hikâyesini kendi cümleleriyle yazmaları istenmiştir. Bu iki metin dışında hiçbir metinde müzik, şarkı ve türkü yer almamış, ayrıca öğretim yöntem ve tekniği olarak tavsiye edilmemiştir. "Kütüphane" metni ile "İlkbahar, Yaz, Sonbahar ve Kış Kardeşler" metinlerinde ise

sadece öğrencilerin şiir, şarkı ve türkü ezberlemelerinin tavsiye edilmesi gerektiği belirtilmiştir (MEB, 2018a).

Tablo 3

Türkçe 7. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı Müzik Metinleri ve Etkinliklerinin Dağılımı

TEMA/ METİN ADI	TÜRÜ	MÜZİK/ŞARKI/TÜRKÜ
1- MİLLİ KÜLTÜR		
▪ Mimar Sinan	Biyografi	X
▪ Ben Bir Küçük Kilimim	Öykü	√ (Türkü hikâyesi yazma)
▪ Türküler Dolusu	Şiir	√ (Derse hazırlık, okuma, konuşma, yazma etkinlikleri)
▪ Eşsiz Hazine	Öykü	X
2- ATATÜRK		X
▪ Atatürk'ü Anlamak	Öykü	X
▪ Cumhuriyet'in Temeli	Makale	X
▪ Atatürk ve Türk Tiyatrosu	Anı	X
▪ Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri	Makale	X
3- OKUMA KÜLTÜRÜ		X
▪ Kitap Sevgisi	Anı	X
▪ Kitaplar Arasında	Tiyatro	X
▪ Okumak	Deneme	X
▪ Kütüphane	Şiir	√ (Şarkı, türkü ezberleme tavsiyesi var)
4- DUYGULAR		X
▪ Dört Ahbaplar	Fabl	X
▪ Tasa Kuşu	Masal	X
▪ Samimi Olmak	Sohbet	X
▪ Uçun Kuşlar	Şiir	X
5- DOĞA VE EVREN		X
▪ Bundan Başka Dünya Yok	Söyleşi	X
▪ Ağaç Diyor ki	Şiir	X
▪ Son Kuşlar	Hikâye	X
▪ İlkbahar, Yaz, Sonbahar ve Kış Kardeşler	Masal	√ (Şarkı, türkü ezberleme tavsiyesi var)
6- ZAMAN VE MEKÂN		X
▪ Kış Mevsimi	Masal	X
▪ Kız Kalesi	Efsane	X
▪ Adana	Gezi Yazısı	X
▪ Türkiye'm Dile Geldi	Şiir	X

Araştırmacı alan yazın taraması yaptığında müzikle Türkçe öğretimine yönelik çalışmaların yetersiz olduğunu tespit etmiştir. Öğrencilerin günlük hayatında

önemli bir yeri olan müziğin Türkçe ders kitaplarında yeteri kadar yer almadığını, öğretmenlerin ortam tasarımında müzikle ders işlemekte yetersiz kaldıklarını görmüştür. Derste metin ve etkinlikleri işlerken müzikle ilişki kurup bunu çocuklara yansıtan araştırmacı öğrencilerden olumlu dönütler almıştır. Geleneksel eğitim anlayışıyla ders işleme sürecinden öğrencilerin sıkıldıklarını gözlemleyen araştırmacı bulundukları yaş itibariyle de çocukların eğlenerek öğrenmek istemelerini keşfetmiştir. Özellikle müziğin derslerde kullanılması durumunda çocukların derse aktif katılım sağladığını tespit eden araştırmacı müzikle Türkçe öğretimi düşüncesini Türkçe eğitimi bölümü hocaları, tez danışmanı ve çalıştığı okuldaki Türkçe öğretmenleriyle paylaşarak aldığı olumlu dönütler sonucunda böyle bir araştırmaya ihtiyaç duyulduğuna karar vermiştir. Araştırmanın yöntemi ile ilgili 2 Türkçe eğitimi uzmanı ve 1 eğitim bilimleri uzmanı ile yapılan görüşmeler neticesinde araştırmanın eylem araştırması olarak planlanması kararlaştırılmıştır. Eylem araştırmasının nasıl kullanılacağı, veri toplama araçlarının hangileri olacağı konusunda literatürde araştırmalar yapılmış tez izleme komitesinin görüş ve önerileri doğrultusunda araştırmanın yöntem ve desenine karar verilmiştir.

3.2.2. İkinci adım: kuramsal dayanakların sağlanması ve eylem planının hazırlanması

Araştırmanın ikinci adımı kuramsal dayanakların sağlanması ve eylem planının hazırlanmasıdır. Bu aşamada kuramsal dayanakların ortaya konulması ve kuramsal dayanaklara göre bir eylem planı hazırlanması süreçleri anlatılmıştır. Kuramsal Dayanakların Sağlanması: Kuramsal dayanakların sağlanması amacıyla alan yazın taraması yapılmıştır. Alan yazın taraması araştırma konusuyla ilgili akademik makalelerin, kitapların ve diğer kaynakların incelenmesidir. "Alan yazın taraması aynı zamanda size kendi eylem araştırması projeniz için benimsenebilir ve projenize adapte edilebilir sınıf uygulamaları, araştırma soruları, veri toplama yöntemleri veya veri analiz tekniklerine yönelik örnekler sağlayabilir" (Johnson, 2015, s. 59). Araştırmada kuramsal dayanaklar belirlenirken müzikle öğretim, yapılandırmacı yaklaşım, çoklu zekâ kuramı, disiplinler arası eğitim ve temel dil becerileri sıralaması takip edilmiştir. Süreçte yapılan alan yazın taraması Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3

Araştırma Kapsamında Yapılan Alan Yazın Taraması

Müzikle Türkçe öğretimi ve buna yönelik uygulamaların yer aldığı çalışmalar ulusal alan yazında sınırlı olduğu için araştırmacı bu kaynaklara erişmede zorluklar çekmiş ancak elektronik veri tabanlarını kullanarak yabancı kaynakları, kitapları ve diğer basılı dokümanları incelemeye çalışmıştır. Araştırmacı diğer kuramsal kaynaklara erişmede zorluklar yaşamamıştır. Ayrıca 2018 Türkçe Öğretim Programları incelenerek temel dil becerileri öğrenci kazanımları tespit edilmiştir (MEB, 2018b). Yukarıdaki şekilde kuramsal dayanaklar oluşturulduktan sonra eylem planının hazırlanması aşamasına geçilmiştir. Eylem Planının Hazırlanması: "Bu aşama toplanan verilerin analizi ve yorumu çerçevesinde araştırmacının ilgili uygulama ya da sürece ilişkin bir çözüm planı ya da alternatif bir uygulama geliştirmesine ilişkindir" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 303). Araştırma eylem planı

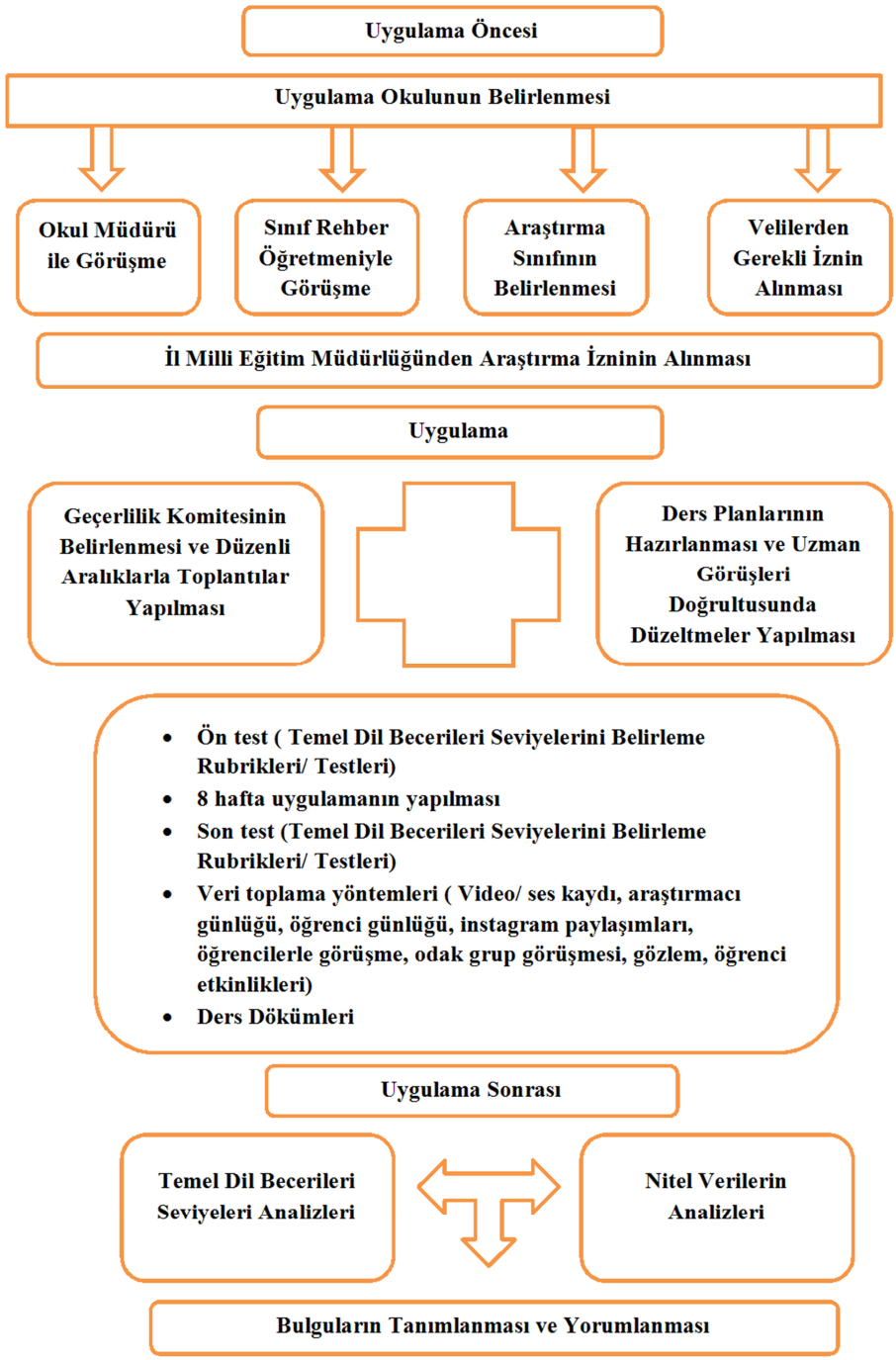
hazırlanması eylem araştırmaları için büyük öneme sahiptir. Kuzu'ya (2005, s. 43) göre eylem planı şu özellikleri içermelidir:

- Araştırma önerisinin literatür taraması sonucu tekrar gözden geçirilerek gerçekleşen değişimlerin açıklanması.
- Durumu geliştirebilmek için araştırmacının değiştirmeye çalıştığı faktörlerin açıklanması ve bunun için uygulanacak eylemlerin belirlenmesi.
- Belirlenmiş eylemi yerine getirmeden önce başkalarıyla etkileşim içinde bulunulacak bir durum varsa, bu kişilerle yapılan anlaşmaların açıklanması.
- Belirlenmiş eylemi yerine getirmek için kullanılacak kaynakların saptanması.
- Araştırmaya başlanılması, verilerin toplanması ve elde edilen bilgilerin yayınlanmasını düzenleyen etik yapının ya da etik kuralları ortaya koyan bir açıklamanın yapılması.

Bu araştırmanın eylem planı Kuzu'nun (2005) yukarıda belirttiği özelliklere göre şekillendirilmiştir. Çalışmadaki literatür taramaları, yöntem araştırmaları ve tespiti, tez izleme komisyonunun görüş ve önerileri doğrultusunda eylem planı, uygulama öncesi, uygulama ve uygulama sonrası aşamalarından oluşmuştur. Buna göre eylem planı; uygulama ortamının belirlenmesi ve hazırlanması, uygulamanın gerçekleştirilmesi, verilerin analizi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması olmak üzere 4 temel aşamadan oluşmuştur. Araştırma sürecinde izlenen yollar ve atılan her adım tek tek açıklanmıştır. Araştırmanın eylem planı Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4

Araştırmanın Eylem Planı

3.2.3. Üçüncü adım: öğretim eylemsel etkinliklerinin geliştirilmesi

Araştırmanın bu aşaması uygulama için ortaokul Türkçe derslerinde müzikle Türkçe öğretimine yönelik eylemsel etkinliklerinin hazırlanması sürecini kapsamaktadır. Öğretim paketi, bu çalışma bağlamında ortaokul Türkçe derslerinde müzikle Türkçe öğretiminin öğrenci kazanımları doğrultusunda yalnızca uygulama sürecini kapsayacak şekilde hazırlanmasından oluşmaktadır. Öğretim paketi hazırlanırken şu adımlar izlenmiştir:

- 2018 Türkçe Öğretim Programı incelenerek temel dil becerileri öğrenci kazanımları belirlenmiştir.
- Yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda öğretim stratejileri ve etkinlikleri belirlenmiştir.
- Çoklu zekâ teorisine göre uygulanabilecek öğretim stratejileri ve etkinlikleri belirlenmiştir.
- Disiplinler arası eğitim anlayışına uygun öğretim stratejileri ve etkinlikleri belirlenmiştir.
- 2018 Türkçe Öğretim Programı incelenerek tema/metin seçimi yapılmıştır.

Araştırmacı metin seçimlerini yapmaya başladığında ilk olarak metin havuzuna ekleyeceği metinleri seçerken onların MEB'in belirlediği temalara uygun olup olmadığını incelemiştir. Türkçe dersinde temalar MEB'in önceden belirlediği temalar ekseninde belirlenmek zorundadır. "Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması sürecinde her sınıf düzeyinde 8 tema işlenmesi öngörülmüştür. Bu temalardan; "Erdemler", "Millî Kültürümüz", "Millî Mücadele ve Atatürk" temalarının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunludur. Zorunlu temalar dışında verilen diğer temalar seçmeli olup kitap yazarlarınca belirlenecektir" (MEB, 2018b, s. 16). Aşağıdaki Tablo 4'te zorunlu ve seçmeli temalar yer almaktadır. Eylem araştırması sürecinin 8 haftayla sınırlı olması nedeniyle araştırmacı zorunlu temalardan "Milli Mücadele ve Atatürk" temasıyla uyumlu bir metinle "Milli Kültürümüz" temasıyla uyumlu iki metni uzman görüşleri doğrultusunda belirlemiştir. Zorunlu temaların dışında seçmeli temalardan da "Zaman ve Mekân" ile "Duygular" temalarıyla uyumlu beş metin daha belirlenmiştir. MEB Türkçe Öğretim Programı'na göre her temada 4 metin kullanılacaktır. Bu metinlerin biri dinleme metni olmalıdır. Araştırmacı 8 haftalık bir eylem araştırması süreci planlamasında toplam 8 metin kullanacağı için bunlardan 2 müzik parçasını dinleme

metni olarak planlamıştır. Dinleme metinleri "Bir Başkadır Benim Memleketim" ve "Gesi Bağları"dır.

Tablo 4

MEB Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki Temalar

TEMA	ZORUNLU-SEÇMELİ	TEMA	ZORUNLU-SEÇMELİ
1. Erdemler	Zorunlu	2. Bilim ve Teknoloji	Seçmeli
3. Millî Mücadele ve Atatürk	Zorunlu	4. Sağlık ve Spor	Seçmeli
5. Millî Kültürümüz	Zorunlu	6. Zaman ve Mekân	Seçmeli
7. Birey ve Toplum	Seçmeli	8. Duygular	Seçmeli
9. Okuma Kültürü	Seçmeli	10. Doğa ve Evren	Seçmeli
11. İletişim	Seçmeli	12. Sanat	Seçmeli
13. Hak ve Özgürlükler	Seçmeli	14. Vatandaşlık	Seçmeli
15. Kişisel Gelişim	Seçmeli	16. Çocuk Dünyası	Seçmeli

Kaynak: MEB. (2018b). *Türkçe dersi öğretim programı*.

Tablo 5

Müzikle Türkçe Öğretimi Eylemsel Etkinlikleri'ndeki Temalar

METİNLER	TEMA	HAFTALAR
Bir Başkadır Benim Memleketim (Dinleme Metni)	Zaman ve Mekân	1. Hafta
Uzun ince Bir Yoldayım	Zaman ve Mekân	2. Hafta
Çanakkale Türküsü	Milli Mücadele ve Atatürk	3. Hafta
Hastane Önünde İncir Ağacı	Duygular (Sevgi)	4. Hafta
Gesi Bağları (Dinleme Metni)	Duygular (Özlem)	5. Hafta
Yüksek Yüksek Tepelere	Duygular (Hasret-Özlem)	6. Hafta
Yaz Dostum	Milli Kültürümüz (Atasözü ve Deyim)	7. Hafta
Dilli Düdük	Milli Kültürümüz (Atasözü ve Deyim)	8. Hafta

- Müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinlikleri hazırlanırken öğrencilerin derste aktif olacağı, bireysel ve grupla öğrenme stratejilerine uygun metin ve etkinliklerin olmasına özen gösterilmiştir.

- Öğretim paketinin uygulanacağı, araştırmacının görev yaptığı ortaokuldaki 2 Türkçe öğretmeniyle öğretim paketi paylaşılmış ve öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılmıştır.
- Hazırlanan eylemsel etkinlikler 3'ü Türkçe eğitimi, 1'i eğitim bilimleri olmak üzere 4 uzmanın görüşlerine sunularak öğretim paketinde gerekli değişiklikler yapılmıştır.

3.2.4. Dördüncü adım: uygulama sürecinin planlanması ve uygulamanın gerçekleştirilmesi

Araştırmanın veri toplama takvim süreci 23.09.2019 tarihinde başlayıp 09.01.2020 tarihinde sona ermiştir. Eylemler ve veri toplama araçları detaylı şekilde betimlenmiştir. Bilgiler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Araştırmanın Veri Toplama Takvimi

Tarihler	Eylemler	Veri Toplama Araçları
23.09.2019	Okul Müdürü/ Sınıf Rehber Öğretmeniyle Görüşme	Ses kaydı
25.09.2019	Öğrencilere Haber Verme	Video Kaydı/ Araştırmacı Günlüğü
26.09.2019	Veli Toplantısı	Veli İzin Belgesi
15.10.2019	İl Milli Eğitim Müdürlüğünden İzin Alınması	Araştırma İzin Belgesi
15.10.2019	Öğrenci Tanıma Formlarının Uygulanması	Kişisel Bilgi Formu
16.10. 2019-18.10.2019	Ön Testlerin Uygulanması	Temel Dil Becerileri Seviyelerini Belirleme Rubrikleri/ Testleri
21.10.2019	Anahtar Katılımcı Öğrencilerle Ön Görüşme Yapılması	Ön Görüşme Formu
24.10.2019	1. Geçerlik Komitesi Görüşmesi	Görüşme Kayıtları
23.10.2019	İnstagram Sayfası Açılması	İnstagram Paylaşımları
28.10.2019	1. Hafta Uygulama Dersleri	Video Kaydı/ Öğrenci Günlüğü/Öğrenci Etkinlikleri/Araştırmacı Günlüğü/ Gözlem/ İnstagram Paylaşımları
31.10.2019	2. Geçerlik Komitesi Görüşmesi	Görüşme Kayıtları
04.11.2019	2. Hafta Uygulama Dersleri	Video Kaydı/ Öğrenci Günlüğü/Öğrenci Etkinlikleri/Araştırmacı Günlüğü/ Gözlem/ İnstagram Paylaşımları
07.11.2019	3. Geçerlik Komitesi Görüşmesi	Görüşme Kayıtları
11.11.2019	3. Hafta Uygulama Dersleri	Video Kaydı/ Öğrenci

Tablo 6 devamı

		Günlüğü/Öğrenci Etkinlikleri/Araştırmacı Günlüğü/ Gözlem/ İnstagram Paylaşımları
14.11.2019	4. Geçerlik Komitesi Görüşmesi	Görüşme Kayıtları
25.11.2019	4. Hafta Uygulama Dersleri	Video Kaydı/ Öğrenci Günlüğü/Öğrenci Etkinlikleri/Araştırmacı Günlüğü/ Gözlem/ İnstagram Paylaşımları
28.11.2019	Anahtar Katılımcı Öğrencilerle Ara Görüşme Yapılması	Ara Görüşme Formu
28.11.2019	5. Geçerlik Komitesi Görüşmesi	Görüşme Kayıtları
02.12.2019	5. Hafta Uygulama Dersleri	Video Kaydı/ Öğrenci Günlüğü/Öğrenci Etkinlikleri/Araştırmacı Günlüğü/ Gözlem/ İnstagram Paylaşımları
05.12.2019	6. Geçerlik Komitesi Görüşmesi	Görüşme Kayıtları
09.12.2019	6. Hafta Uygulama Dersleri	Video Kaydı/ Öğrenci Günlüğü/Öğrenci Etkinlikleri/Araştırmacı Günlüğü/ Gözlem/ İnstagram Paylaşımları
12.12.2019	7. Geçerlik Komitesi Görüşmesi	Görüşme Kayıtları
16.12.2019	7. Hafta Uygulama Dersleri	Video Kaydı/ Öğrenci Günlüğü/Öğrenci Etkinlikleri/Araştırmacı Günlüğü/ Gözlem/ İnstagram Paylaşımları
19.12.2019	8. Geçerlik Komitesi Görüşmesi	Görüşme Kayıtları
23.12.2019	8. Hafta Uygulama Dersleri	Video Kaydı/ Öğrenci Günlüğü/Öğrenci Etkinlikleri/Araştırmacı Günlüğü/ Gözlem/ İnstagram Paylaşımları
30.12.2019-08.01.2020	Son Testlerin Uygulanması	Temel Dil Becerileri Seviyelerini Belirleme Rubrikleri/ Testleri
09.01.2020	Anahtar Katılımcı Öğrencilerle Son Görüşme Yapılması	Son Görüşme Formu

Yukarıda belirtilen uygulamalar eylem araştırmasının doğrudan uygulama aşamasıdır. Araştırmada öncelikle uygulama süreci planlanmış daha sonra hazırlanan planla birlikte uygulamaya geçilmiştir. Araştırmanın bu kısmında öncelikle uygulama okulu hakkında bilgi verilmiş daha sonra araştırmanın sınıf ortamındaki uygulanışı hakkında bilgiler verilmiştir. Böylece araştırmanın planlama süreci ayrıntılı olarak tasvir edilmiştir.

3.2.4.1. Uygulama sürecinin planlanması ve uygulama okulu ile sınıf seçimi

Araştırmacı Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bir ortaokulda Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Araştırmacının araştırmayı kendi okulunda ve dersine girdiği sınıflardan birinde yapmak istemesi tez izleme komitesine iletilmiş komite bu düşünceyi olumlu bulmuştur. Araştırmacının görev yaptığı okulda 2. yılını çalışmasının, öğrenciler hakkında bilgi sahibi olmasının çalışmaya katkı sağlayabileceği tez izleme komitesi tarafından belirtilmiştir. Araştırmacı eğitim-öğretim döneminin başından itibaren derslerine girdiği sınıfları gözlemlemiş, sınıf rehber öğretmeni ve okul müdürüyle görüşmeleri sonucunda araştırmayı 7/D sınıfında gerçekleştirmeye karar vermiştir. Araştırma için gerekli izinler İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınmıştır. (EK 1.) Araştırmacı okul hakkında detaylı bilgiler öğrenmek, velilerin okula olan ilgisini tespit etmek, uygulamanın yapılacağı sınıfla ilgili görüş almak ve araştırmaya okul müdürünün bakış açısını öğrenmek amacıyla okul müdürüyle görüşme yapmıştır. Görüşmede gerçekleşen konuşmalardan bazıları şu şekildedir:

Araştırmacı: *Hocam okul hakkında genel olarak bilgi verebilir misiniz?*

Okul Müdürü: *Okulumuz 465 öğrenci 30'a yakın öğretmenle hizmet veriyor. Sabahçı ve öğlenci olmak üzere hem ilkokul hem ortaokul kısmımız var. Okulumuzun öğrencilerinin maddi durumu çok iyi değil ama biz de bir şeyler yapmaya çalışıyoruz hep beraber. Hem çocukların eksiklerini gidermek amacıyla hem de okulun eksiklerini gidermek amacıyla çalışmalar yapıyoruz.*

Araştırmacı: *Okulun başarı durumu hakkında neler söyleyebiliriz hocam?*

Okul Müdürü: *İyi öğrencilerimiz çıkıyor tabi ama iyi öğrencilerin çıkma nedeni çocukların kendi gayretleri, öğretmenlerin de gayretleriyle çıkıyor. Yalnız genelde okuma yazma oranı düşük ailelerden geldikleri için bunları seneden seneye yükseltmeye çalışıyoruz. Başarıda artış var ama henüz istenen seviyeye gelemedik.*

Araştırmacı: *Müzikle Türkçe öğretimi ile ilgili bir tez çalışması yürütmek istiyorum hocam, disiplinler arası bir çalışma olacak, sizin branşınız da müzik. Bu konuda neler söylemek istersiniz?*

Okul Müdürü: *Çok güzel, zaten birisi anadilimiz diğeri evrensel bir şey. Müzik ve Türkçenin bir arada kullanılması çok güzel bir şey.*

Araştırmacı: *Müdür Bey, çalışmayı okulumuzdaki 7/D sınıfında uygulamak istiyorum. Diğer şubelere göre biraz daha disiplinli bir sınıf olduğunu gözlemledim. Sizin 7/D sınıfında uygulanması konusunda düşünceleriniz nelerdir?*

Okul Müdürü: *Bence uygun. Zaten daha önce de sizle bu konuyu konuşmuştuk. Öğrencilerin tutumu ve davranışları çok önemli bu projelerde. Bizim için iyi oldu, destekliyorum bu projeyi.*

Ayrıca araştırmacı uygulamanın yapılacağı sınıfla ilgili sınıf rehber öğretmeniyle görüşme yapmıştır. En gerçekçi gözlemlerin sınıf öğretmeni tarafından yapılacağını düşünerek bir görüşme yapmıştır. Görüşmede gerçekleşen konuşmalar şu şekildedir:

Araştırmacı: *7/D sınıfının sınıf rehber öğretmeni sizsiniz. Size birkaç sorum olacak. Bu sınıfta kaç yıldır rehber öğretmenlik yapmaktasınız?*

Sınıf Rehber Öğretmeni: *Ortaokula başladıklarında aldım. 3 yıldır onlara rehberlik yapmaya çalışıyorum.*

Araştırmacı: *Velilerin eğitim- öğretime katkıları oluyor mu? Veli toplantılarına katılım nasıl? Velilerle iş birliği yapabiliyor musunuz?*

Sınıf Rehber Öğretmeni: *Genel anlamda iş birliği yapabiliyorum. Bu okuldaki diğer sınıflara göre daha şanslı olduğumu düşünüyorum. Ama ortaokul 5. sınıftaki ilgiyi 6. sınıfta biraz azalarak gösterdiler. Bu yıl henüz veli toplantısı yapmadığım için katılımın nasıl olacağı konusunda bir fikre sahip değilim ama yine de diğer sınıflara göre daha iyiler. İş birliği olarak da eğitime önem veren velilerim var. Ellerinden geleni yapmaya çaba sarf ediyorlar.*

Araştırmacı: *Sınıftaki öğrencilerin başarı durumlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Sınıf Rehber Öğretmeni: *Genel olarak iyi, özellikle bu sınıfın kızları biraz daha iyi. Ama bu sene yeni gelen erkek öğrencilerin açıkçası sınıfın akademik başarısında etkili olacaklarına inanıyorum. Tabi ki ders de öğrencilerin ilgisini çekmeli. Eğer ders işleniş şekli ilgilerini çekerse daha farklı bir potansiyelle karşılaşabiliyorsunuz.*

Araştırmacı: *Sınıfınızda böyle bir araştırma yapılacak olması hakkında neler düşünüyorsunuz?*

Sınıf Rehber Öğretmeni: *Hem müzik öğretmeni olarak hem de Türkçenin çok önemli olduğunu düşünen biri olarak açıkçası çok mutlu oldum ve bu çalışmanın öğrencilerime katkıda bulunacağına inanıyorum. Eğer bir kişi dili ne kadar iyi kullanabilirse ne kadar iyi konuşur ve anlarsa her şey de başarılı olabilir. Türkçe bizim dilimiz ve buna sahip çıkmalıyız. Ayrıca yapacağınız çalışmanın da müzikle bağlantılı olması beni ayrıca mutlu etti.*

Araştırma öncesi 7/D sınıfı öğrencilerine araştırma hakkında haber verilmiştir. Araştırma ile ilgili öğrencilerin bilgilendirilmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerle gerçekleşen konuşmalar ve araştırmacının günlüğüne yansıyanlar şu şekildedir:

İkinci yılımı çalışacağım bu ortaokulda geçen yıl. 6. sınıfların seçmeli okuma becerileri dersine girmiştim. Okul genel olarak sosyo-ekonomik olarak düşük seviyede yer alan bir okul olması öğrencilerde akademik başarının yeterli seviyede olmaması ayrıca davranış bozukluğu olan öğrenci sayısının çok olması nedeniyle projeyi bu okulda yapıp yapmamayı günlerce düşündüm. Ayrıca velilerin de okula karşı yeterli ilgiyi göstermeyişleri beni bu çalışmada zorlayabileceğini düşündüm. Ancak bir yıl boyunca gözlemlerim sonucu öğrencilerin birçoğunun duyuşsal zekâlarının çalışmayı yapabilmek için yeterli olabileceğini, öğrencilerin müzik ve şarkıya karşı olumlu bir tutum içinde olduğunu fark ettim. İkinci eğitim öğretim yılında 7. Sınıf olan sınıflardan birindeki öğrencilerin Türkçe dersine karşı olumlu tutuma sahip olduğunu gözlemlemiştim. Kendisi müzik öğretmeni olan sınıf rehber öğretmenleri ile bu düşüncemi paylaştığımda çok mutlu olduğunu belirtti. Okul müdürü de müzik öğretmeniydi ve çalışmamı destekleyeceğini söylemişti. Öğrencilere böyle bir çalışmayı kendi sınıflarında yapmak istediğimi söylediğimde alkışlar koptu ve çok mutlu oldular. Umarım öğrenciler için zevk alacakları güzel bir çalışma olur.

Araştırmacı: Geçen *sene sizlerle okuma becerileri dersi işledik. Bu yıl Türkçe dersini beraber işleyeceğiz. Size bir açıklama yapmak istiyorum: "Erciyes Üniversite'sinde doktora yaptığımı söylemiştim. Bunun için bir tez çalışması yapmam gerekiyor. Bu çalışmayı 7. sınıflar arasından seçeceğim bir sınıfla yapmayı planlıyorum. Çalışmanın konusu Müzikle Türkçe Eğitimi. Ders kitaplarındaki etkinlikleri de yapacağız ancak; benim hazırladığım şarkılarla,*

türkülerle, türkülerin hikâyeleriyle ilgili etkinlikler de yapacağız. Böyle bir çalışmada olmak ister misiniz?

Öğrenciler: *Eveeet!*

Araştırmacı: *Bu çalışma güzel bir çalışma olursa, sizler de tarihe geçeceksiniz. Çünkü Türkçe eğitiminde ilk defa uygulanacak bir çalışma olacak. Uzun süre düşündüm, geçen seneki gözlemlerim sonucunda bu çalışmayı sizinle uygulamaya karar verdim.*

Öğrenciler: *Oooo (Tüm sınıf alkışladı)*

Araştırmacı: *Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?*

Öğrenciler: *Çok güzel*

Ö.3: *Çok mutluyum çünkü bu çalışmanın içinde olmak istiyorum.*

Ö.6: *Öğretmenim bu çalışmanın içinde olmayı çok istiyorum.*

Araştırmacı: *Neden olmak istiyorsun?*

Ö.6: *Öğretmenim sizin fikirlerinizi, düşüncelerinizi çok merak ediyorum.*

Ö.11: *Hocam ben de olmak isterim çünkü yeni şeyler öğrenmek isterim.*

Araştırmacı: *Ders kitabımızdaki etkinliklere benzer etkinlikler olacak ama daha çok müziğin var olduğu metinler işlenecek. Çalışma yaklaşık olarak 8 hafta sürecek. Ortalama haftada bir metin işleyeceğiz ama bu bazen değişebilir. Başka düşüncesi olan var mı?*

Ö.18: *Bu çalışmayı çok merak ediyorum ve yeni şeyler öğrenmek için bu çalışmaya katılmak istiyorum.*

Ö.15: *Adımı tarihe yazdırmak için katılmak istiyorum.*

Ö.12: *Öğretmenim adımızı nasıl tarihe yazdıracağız?*

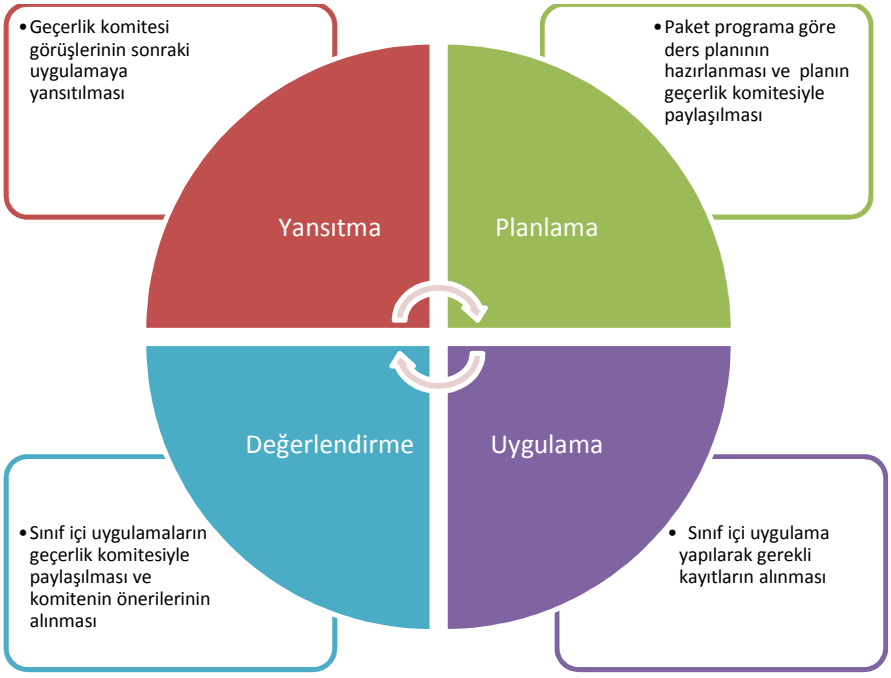
Araştırmacı: *Dünyada yeni yapılan şeyler genellikle insanların ismini tarihe yazdırıyor. Mesela Edison deyince aklınızda bir hayal oluşuyor mu? Ya da Newton? Bu çalışma sınıf ortamında daha önce uygulanmadığı için yeni bir şey deneyeceğiz. Eğitime yeni bir bakış açısı kazandırmaya çalışacağız. Sizlerin isimleri çalışmada kod isim olarak yer alacak. Umarım güzel bir çalışma olur sizler de keyif alırsınız, ben de… Gönüllü olduğunuz için teşekkür ediyorum. Bir alkışlayalım kendimizi. (Araştırmacı Günlüğü, 25.09.2019)*

3.2.4.2. Uygulamanın gerçekleştirilmesi

Uygulamanın gerçekleştirilmesi aşaması önceden incelenen teorik ve kuramsal bilgilerin bir plan dâhilinde eyleme dönüştürüldüğü aşamadır. Cavkaytar'a (2009) göre, bu aşama, araştırmanın uygulamasının başlatıldığı ve düzenli olarak uygulamaya ilişkin değerlendirmelerde bulunularak sürece yansıtıldığı aşamadır. Bu araştırmada uygulama gerçekleştirilirken; uygula, değerlendir, yansıt ve yeniden uygula şeklinde bir döngü izlenmiştir. Araştırmanın uygulamaya koyulmasıyla birlikte düzenli olarak her hafta geçerlik komitesinin görüş ve önerileri dikkate alınmış, gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu sayede araştırmacının öngöremediği eksiklikler dinamik bir süreçle giderilmeye çalışılmıştır. Tüzel (2012) eylem araştırmasının doğası gereği gerçekleştirilen bütün adımları haftalık uygulama döngüsüne göre ele aldığını belirtmiştir. Araştırma sürecinin haftalık uygulama döngüsü Şekil 5'te yer almaktadır.

Şekil 5

Araştırmanın Haftalık Uygulama Döngüsü (Tüzel, 2012, s. 103'ten uyarlanmıştır)

Kaynak: Tüzel, S. (2012). *İlköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde medya okuryazarlığı eğitimi: bir eylem araştırması* (Tez No. 345904) [Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Uygulama 8 hafta planlanmıştır. Öntest ve sontestlerle 10 hafta devam etmiştir. Uygulama süresince dersler okulun zaman çizelgesine göre sabah 8.00 ile 13.30 saatleri arasına denk gelen Türkçe derslerinde işlenmiştir.

3.3. Araştırma Ortamı

Nitel araştırmalarda yapılan çalışmanın ayrıntılı bir şekilde tasvir edilmesi gerekmektedir. Araştırma ortamı araştırmanın gerçekleştirildiği okul veya sınıfla ilgili detaylı bilgiler vermektedir. Ekiz'e (2004) göre nitel araştırmalarda araştırmacılar, üzerinde araştırma yapılan kişilerin içinde bulundukları ortamın, konunun, olay ve olguların geçtiği yerlerin geniş bir biçimde tasvirini yaparlar. Böylece verilerin hangi ortamlardan elde edildiği ya da benzeri ortamlar için hangi anlamları ifade ettiği tespit edilmiş olur.

Araştırma ortamı belirlenirken araştırmacının MEB'de çalışıyor olması uygulamayı kendi okulunda yapmasına imkân vermiştir. Uygulama için okul müdürüyle görüşen araştırmacı olumlu bir dönüt aldıktan sonra izin işlemleri için İzmir Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurmuştur. İzin işlemleri tamamlandıktan sonra araştırmanın İzmir ili Konak ilçesinde bir ortaokulun 7/D sınıfında uygulanması için herhangi bir sorun kalmamıştır. Araştırmacı katılımcı bilgilerini gizli tutmak istediği için araştırmanın rapor aşamasında okul adı belirtilmemiştir.

Araştırma 2019-2020 eğitim öğretim döneminde 2 haftası öntest- sontest ve 8 haftası uygulama olmak üzere 10 hafta sürmüştür. Uygulamanın gerçekleştiği okul, 08.00 – 18.30 saatleri arasında sabahçı ve öğlenci olarak ikili eğitim yapan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir devlet okuludur. Okulda sabah ortaokul, öğleden sonra ise ilkokullar öğrenim görmektedir. Okulun bulunduğu semt kenar bir mahalledir. Veliler sosyo-ekonomik olarak düşük gelir grubunda bulunan insanlardan oluşmaktadır. Velilerin çoğunluğu serbest meslek ve işçi olarak mesleklerini yapmaktadır. Genellikle ilkokul mezunu olup nadir de olsa ortaokul ve lise mezunu olan veliler de vardır. Öğrencilerin çoğunluğu okula yürüyerek gelmektedir. Öğrencilerin bir kısmı hafta sonları yetiştirme- destekleme kurslarına gelmektedir. Okul başarı durumu olarak yükselen bir grafik gösteren eğitim kurumu olmasına rağmen henüz istenen seviyede değildir (Okul Müdürüyle Görüşme, 23.09.2019).

Okul yerleşkesi içerisinde 2 adet bina bulunmaktadır. Bu binalar 2 kattan oluşmaktadır. Müdür, müdür yardımcısı odası, rehberlik servisi, öğretmenler odası ve

özel eğitim sınıfları A blokta bulunmaktadır. B blokta ise sadece sınıflar bulunmaktadır. Okul kantini okul bahçesinde müstakil tek katlı bir bina olarak bulunmaktadır. Okulun geniş bir bahçesi bulunmaktadır.

Uygulamanın gerçekleştirildiği 7/D sınıfı B blok zemin katta yer almaktadır. B blokta 7/D sınıfı dışında 7 sınıf daha bulunmaktadır. 7/D sınıfı B blok girişinde merdivenlerden inildiğinde sağda yer almaktadır. Sınıfta bir öğretmen masası, bir sınıf kitaplığı, akıllı tahta, askı, öğrenci panosu ve 14 öğrenci sırası, masası bulunmaktadır. 50 m²'lik bir yerleşime sahip olan sınıfın, eğitim ortamı için uygun olduğu söylenebilir.

3.4. Araştırmanın Katılımcıları

Bu araştırmanın katılımcıları İzmir il merkezinde bulunan bir ortaokuldaki 7. Sınıf öğrencileri, okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, geçerlik komitesi üyeleri ve araştırmacının kendisidir. Araştırmaya katılım konusunda gönüllülük esas alınmıştır. Gerekli izinler İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden, öğrencilerden ve öğrenci velilerinden alınmıştır.

3.4.1. Araştırmacı (öğretmen)

Yıldırım ve Şimşek (2008), eylem araştırmalarının araştırmacının kendisi tarafından yapılabileceğini belirtmiştir. Araştırmacı araştırmayı planlayan ve uygulayan konumunda bulunduğu için araştırmanın bizzat içerisinde olması doğal kabul edilmektedir. "Eylem araştırması yapan bir araştırmacı hem uygulamayı gerçekleştirip hem de bu uygulamaya dönük veri topluyorsa araştırmacının konumu aktif gözlemci olarak isimlendirilir" (Mills, 2003, s. 54). Araştırmacı araştırmayı planlayıp, uygulayıp, gözlemlerini veri olarak çalışmaya yansıttığı için araştırmada aktif gözlemci olarak bulunmaktadır.

Araştırmacı 2008 yılında MEB'de göreve başlamış meslekte on ikinci yılını çalışmaktadır. Yüksek lisansını ortaokul öğrencilerinin okuma amaçları ve stratejileri konusunda yapan araştırmacı okuma alanında uzmandır. Araştırmacı eylem araştırma verilerini analiz etmek amacıyla Maxqda nitel veri analizi eğitimine katılmıştır.

3.4.2. Geçerlik komitesi üyeleri

Geçerlik komitesi, eylem araştırmalarında araştırmanın sistemli bir şekilde devamının sağlanması ve araştırmacının uygulamalarına yol gösterici nitelikte eleştiri ve yönlendirmelerin ortaya çıkması amacıyla gerçekleştirilen düzenli toplantılarda bulunan kişilerdir (Cavkaytar, 2009). Eylem araştırmalarında geçerlik komitesi oluşturulup komitenin yapılan ya da yapılacak çalışmalar hakkında görüş, öneri ve fikir vermesi araştırmanın geçerlik ve güvenirliği açısından oldukça önemlidir. Araştırmaya farklı bir bakış açısıyla yaklaşım sergileyen komite üyeleri, çalışmaların amaca hizmet etmesi ve niteliğini geliştirmesi anlamında araştırmacıya çeşitli fırsatlar sunabilir.

Araştırmanın güçlü ve zayıf yanlarını betimlemek, araştırmaya eleştirel bakış açısıyla yaklaşmak, ortaya çıkan sorunlara veya çıkabilecek sorunlara çözüm üretip araştırmacıya rehberlik etmek amacıyla 2 Türkçe öğretmeni ve 2 Türkçe eğitimi alanında uzman olan 4 kişi belirlenmiştir. Geçerlik komitesinin belirlenmesinde araştırmacının görev yaptığı okul ortamında öğretmen olmak veya Türkçe eğitimi alanında uzman olup en az bir dönem nitel araştırma dersi almış olma ölçütü konulmuştur. Yapılan toplantılarda araştırmacı uygulama ile ilgili görüşlerini aktarmış, uygulaması gerçekleştirilen derslerin ve gerçekleştirilecek derslerin belgelerini sunup gerekli gördüğü yerlerde video kayıtlarını ve görselleri komisyon üyelerine sunmuştur. Komisyon üyeleri araştırma süreciyle ilgili görüş ve önerilerini sunarak araştırmanın daha sağlıklı olması için rehberlik yapmıştır. Araştırma sürecinde gerçekleştirilen geçerlilik komitesi toplantıları aşağıdaki takvimde verilmiştir.

Tablo 7

Geçerlilik Komitesi Toplantıları

Toplantı Numarası	Toplantı Tarihi
1. Toplantı	24.10.2019
2. Toplantı	31.10.2019
3. Toplantı	07.11.2019
4. Toplantı	14.11.2019
5. Toplantı	28.11.2019
6. Toplantı	05.12.2019
7. Toplantı	12.12.2019
8. Toplantı	19.12.2019

- "Bir Başkadır Benim Memleketim" Dinleme Metni ve Geçerlik Komitesi Üyelerinin Görüşleri:

Öğrt1. : *Hangi ülkeyi görmek isterdiniz, neden? sorusu sorulabilir.*

Öğrt.2. : *1. ve 5. Maddeler birbirine benziyor.*

Uzman 1: *Metne hazırlanalım bölümünü dinleme izleme metninden önceye almak daha iyi olur sanki.*

Uzman 2: *Birkaç yerdeki yazım yanlışlarını belirttim. Bunun dışında herhangi bir değişime gerek görmüyorum.*

Öğrt.2. : *Bu etkinlik çok iyiymiş*

Uzman 1: *Bu etkinlik daha sonra yer alabilir. Öznel nesnel ve başlık bulma etkinliğinden sonra gibi.*

Uzman 1: *Etkinlik sayısı fazla sanki. Bu etkinlik zaten bir ders saati sürer. Genele bakıldığında bir haftaya sığmaz gibi duruyor.*

- "Uzun İnce Bir Yoldayım" Metni ve Geçerlik Komitesi Üyelerinin Görüşleri:

Öğrt.2. : *Gönül ister varoluşçu yaklaşımla tartışsın çocuk. Amaç dışına çıkmaya müsait. Dinsel öğelere kayar. Fazla soyut ağır gelebilir. Altı şapkalı düşünce tekniğiyle sınırlayabilirsin.*

Uzman 1: *Öne alınabilir.*

Uzman 2: *Bu bölümdeki soru, Bildiğiniz başka halk şairleri var mı? Varsa hangileridir? Bahsediniz. şeklinde düzeltilebilir.*

Öğrt1. : *Bu etkinliği sınıfta saz çalabilen biri varsa saz eşliğinde yapılabilir mi?*

Uzman 1: *Şiirin hemen öncesine alınabilir. Zıt anlamlı kelimeler.*

Öğrt1. : *Bu etkinlik oyunlaştırılabilir mi?*

Öğrt1. : *Beğendim. Sayılarla mantık yürütüyorum.*

Öğrt.2. : *Bu etkinlik sayıların yazımıyla ilgili diye düşündüm. Zekâ alanı doğru mu bilemedim.*

Uzman 2: *Bu bölümdeki soru, Âşık Veysel anne-babasını Cumhuriyetin ilanından 3 yıl önce kaybetmiştir. şeklinde düzeltilebilir.*

- "Çanakkale Türküsü" Metni ve Geçerlik Komitesi Üyelerinin Görüşleri:

Öğrt1. : *Metin ve etkinlikler gayet güzel, herhangi bir değişikliğe gerek yok.*

Öğrt.2. : *Metne hazırlanalım bölümü 2. Sorusu ölümü göze almak yerine insanların hayatlarını feda etmek uğruna mücadele ettiği anlar var mıdır? şeklinde sorulabilir.*

Uzman 1: *Metinle ilgili değiştirilebilecek bir şey görmedim. Etkinlikleri beğendim.*

- "Hastane Önünde İncir Ağacı" Metni ve Geçerlik Komitesi Üyelerinin Görüşleri:

Uzman 1. : *Parçada türkünün hikâyesinin nerede gerçekleştiği yazıyor. Bu yüzden sizce sorusuna gerek yok sanki.*

Öğrt1. : *Türküyü bilen bir öğrenci varsa türkü söyletilebilir.*

Öğrt1. : *Oyun oynatılabilir. Bir öğrenci bir kelime söyler diğer öğrenci zıt anlamlı kelimeyi söyler.*

Uzman 2. : *Çok beğendim hocam. Özellikle pandomim etkinliğini. Ben de uygulayım onu. Sadece önce kelime küpünü, daha sonra sayı küpünü atınız. Şeklinde değiştirme tavsiyem olur. Seninki doğal ve samimi yazılmış. Emeklerine sağlık.*

- "Gesi Bağları" Dinleme Metni ve Geçerlik Komitesi Üyelerinin Görüşleri:

Öğrt2. : *Anne konusunda duygusal olan, annesi olmayan öğrenciler için anne özlemi ile ilgili hikâye getirmelerinin istenmesi o çocukları etkileyebilir.*

Uzman 1. : *Anne özlemi hassas bir konu olduğu bence. Annesini kaybetmiş öğrenciler etkilenebilir bu sorudan. Bana göre anne özlemi ifadesi çıkarsa daha iyi olur.*

Uzman 2. :*Mailini az önce tesadüfen gördüm hocam. Gözümden kaçmış özür dilerim. Emeklerine sağlık. Çok güzel olmuş. Yazıları sağa sola yaslamak gözünden kaçmış sanırım.*

Uzman 1. : *Türkünün sözlerinin öğrenciler tarafından doldurulması güzel bir etkinlik olmuş. Ayrıca tahmin ederek dinliyorum etkinliğinde öğrencilerin tahmin yoluyla metne katılması da farklı ve güzel bir etkinlik olmuş.*

Öğrt2. : *Bulmacada gerekli karelere sayılar yerleştirilerek yeni kelimeler bulunabilir.*

Öğrt2. : *Öğrenciler türkünün bazı yerlerinde düşüncelerini söyleyecekler ama ne ile ilgili düşüncelerini söyleyecekler? Daha net bir ifade olabilir.*

Öğrt1. : *Metne ait soruların yer aldığı bölümü göremedim.*

Uzman 2. : *Kitap okuma etkinliğinde aile, doğa konulu kitaplardan biz isim vererek yönlendirsek alttaki etkinlikteki de örnek olarak o kitapların kapak resimlerini kullansak olur muydu?*

- "Yüksek Yüksek Tepelere" Metni ve Geçerlik Komitesi Üyelerinin Görüşleri:

Uzman 1. : *Genel olarak beğendim. Önceki ders planlarına göre etkinlikler daha çok metinle ilgili olmuş.*

Uzman 2. : *Ben bu türküyü işlesem mutlaka kına gecelerinde çalınmasına, neden çalınıyor olabileceğine ve kına yakmanın kültürümüzdeki yerine, neler için kına yakıldığına yönelik bir etkinlik koyardım.*

Uzman 1. : *Kendileri mi belirliyor yoksa senin verdiğin konular arasından mı seçiyorlar? Eğer kendileri belirliyorlarsa işlenecek konu ile çok ilgisi olmayan bir konu seçebilirler (internetin faydası-zararı gibi). Ayrıca 1. ve 3. soru birleştirilebilir gibi sanki.*

Uzman 2. : *Türküde bağlaç olan de ve hem hem bağlacı kullanılmış sıkça. Bunlara yönelik de bağlaçların cümleye kattığı anlamla ilgili etkinlik olabilir.*

Uzman 1. : *Grafik okuma ile birlikte güzel bir etkinlik olmuş.*

Uzman 1. : *Belki bu etkinlik de metindeki karakterler üzerinden yaptırılabilir. Siz Ali'nin, Zeynep'in yerinde olsanız ne yapardınız? Neden?*

- "Yaz Dostum" Metni ve Geçerlik Komitesi Üyelerinin Görüşleri:

Uzman 2. : *Metni inceledim Mehmet Hocam. Emeklerine sağlık. Şarkı, şu hayatta en çok sevdiğim şarkılardandır. Ben bu etkinliği hazırlasaydım soru işaretlerinin kullanım özellikleriyle bir etkinlik mutlaka düzenlerdim. Gerçekten soru anlamı taşıyan cümlelerin sonuna mı gelmiş tarzında. Siz de örnek verebilir misiniz?*

Uzman 1. : *Hazırlıklı gelmek değil de belki yanlarında getirmeleri istenebilir. Canlandırma bölümünde kullanmak üzere. Çizme, yüzük falan.*

Uzman 1. : *Barış Manço'nun yaz dostum şarkısını izletebilirsin de. Canlandırmaları daha kolay olabilir belki bu sayede.*

Uzman 2. : *Örtülü anlam konusunda bir etkinlik düzenlerdim metni anlamaya yönelik. Altı üstü beş metre bezden kasıt nedir? Mal ile göçmemek nedir? İpek şal ile giydirmek, kaymak bal ile beslemek nedir? Tarzında*

Öğrt1. : *Etkinlikleri inceledim. Hedef kazanımlara yönelik güzel etkinlikler hazırlanmış.*

Öğrt2. : *İçinde bu kelimelerin geçtiği metin oluşturulabilir. Verilen boşluklar küçük.*

Öğrt2. : *Metni yeniden kurguladıktan sonra canlandırmaları istenebilir.*

- "Dilli Düdük" Metni ve Geçerlik Komitesi Üyelerinin Görüşleri:

Uzman 2. : *Hocam metni inceledim. Ben de hazırlasam böyle hazırlardım, dedim. Sınıf seviyesini bilmiyorum ama zamirler dikkatimi çekti şarkı sözlerinde. Ben, sen, özellikle kendi zamiri ile bir etkinlik olur muydu diye düşündüm.*

Uzman 1. : *Tarkan'ın bildiğiniz şarkısı varsa söyleyiniz, etkinliği metne hazırlık bölümünde olabilir sanki.*

Uzman 1. : *Deyimleri gruplar oluşturup pandomim yöntemiyle arkadaşlarınıza anlatınız, etkinliği güzel bir etkinlik. Bu etkinliğe sessiz sinema da diyebilirsin.*

Öğrt2. : *Pandomim yöntemi yerine sözsüz tiyatro da diyebilirsiniz.*

Öğrt1. : *Etkinlikler gayet amaca yönelik olmuş ancak deyimler bölümünde deyimlerle ilgili oyun oynatılabilir.*

Öğrt2. : *Söz sanatlarının diğer isimleri de ayraç içinde yazılabilir.*

Uzman 1. *: Belki bu bölüme haber metnini değerlendirecekleri bir soru daha eklenebilir. Tarkan'ın şarkılarında bu kadar çok deyim kullanmasının dil açısından önemi gibi.*

Öğrt2. : *Org, mil, net, info, biz gibi günlük hayatta sıkça karşılaşılan diğer alt alanlara da etkinlikte yer verebilirsiniz.*

3.4.3. Öğrenci velileri

Araştırmacı uygulamaya başlamadan önce veli toplantısı düzenleyerek velileri uygulayacağı eylemsel etkinlikler hakkında bilgilendirmiş velilerden gerekli izinleri almıştır. Veli toplantısına katılan velilerden 17'si uygulama izin kâğıdını imzalamış toplantıya katılamayan diğer 6 veli ise izin kâğıdını öğrencilerin ulaştırmasıyla öğrencilerin uygulamaya katılmasına izin vermiştir. Veli İzin Belgesi' EK 3'te yer almaktadır. Uygulama öncesinde yapılan veli toplantısı araştırmacı günlüğünde şu şekilde yer almıştır:

Veli M.A: *Hocam, bu çalışma yapılırken geri kalacakları konu olacak mı?*
Araştırmacı: *Bu çalışma 8 haftalık bir çalışma ama buna rağmen ders kitabındaki metinler ve etkinliklerden de işleyeceklerimiz olacak. Çalışmada öğrenci kazanımları belirlenirken 7. Sınıf Türkçe dersi kazanımları göz önünde bulundurularak hazırlanmış bir çalışma. Ayrıca hem Türkçe ders kitabı hem de müzikle Türkçe öğretimi ders kitabından dersleri yürütecek olmamız öğrenciler için zengin bir materyalle Türkçe derslerini işlemelerini sağlayacaktır.*
Veli N.A: *Hocam böyle bir çalışmada çocuğumun olmasını istiyorum.*
Araştırmacı: *Tabi ki izin verdiğiniz sürece çocuklarınız bu çalışmada olacak.*
Araştırmacı: *Peki çocuklarınız size böyle bir çalışma hakkında evde bilgi verdiler mi?*
Veliler: *Evet.*
Veli M.A. : *Benim oğlan Mehmet Hoca'm bizim sınıfta müzikle ilgili etkinlikler yapacakmış anne. Bizim sınıfla yapmayı düşünüyormuş çok sevindim. Dedi.*
Araştırmacı: *Sizlerin çok fazla zamanını almak istemiyorum. Çalışmayla ilgili aklınızda herhangi bir soru varsa sorabilirsiniz.*
Veli S.S. : *Hocam kızım sizi çok seviyor. Bu çalışmaya katılmaya da baya istekli.*
Araştırmacı: *Teşekkür ediyorum. Toplantıya ilgi gösterdiğiniz için hepinize teşekkür ediyorum. Umarım öğrenciler için de benim için de güzel bir çalışma olur. (Araştırmacı Günlüğü, 26.09.2019)*

3.4.4. Öğrenciler

Araştırmanın yürütüleceği ortaokulun 7/D sınıfı öğrencileri araştırmanın en önemli katılımcıları olmuştur. Sınıf mevcudu 12 kız 11 erkek olmak üzere 23'tür. Uygulama öncesinde veli toplantısı yapılarak velilere çalışma hakkında bilgiler verilmiştir. Veli toplantısına katılan velilerden 17'si uygulama izin kâğıdını imzalamış toplantıya katılamayan diğer 6 veli ise izin kâğıdını öğrencilerin ulaştırmasıyla öğrencilerin uygulamaya katılmasına izin vermiştir. Ayrıca araştırmacı uygulama öncesinde öğrencilere de uygulamanın nasıl olacağı ile ilgili bilgiler vermiştir. Gerek öğrencilerden gerekse velilerden alınan olumlu dönütler araştırmanın olumlu bir iklimde gerçekleşebileceği düşüncesini uyandırmıştır.

Araştırma sürecinde öğrencilerle işlenen dersler video ile kayıt altına alınmıştır. Uygulamaya başlamadan önce öğrencilerden ve velilerden alınan izin belgeleri çerçevesinde dersler kayıt altına alınmıştır. Derslerde işlenen metinler, etkinlikler ve öğrenci günlükleri araştırmacı tarafından ders bitiminde toplanarak her hafta ayrı bir dosya olarak tutulmuştur. Araştırmanın sonunda öğrencilerden toplanan veriler içerik çözümlemesine tabi tutulmuştur. Tablo 8'de uygulamanın yapıldığı sınıfta bulunan öğrencilerin çeşitli özelliklerine yer verilmiştir. Tabloda sunulan bilgiler EK 4'te bulunan 'Öğrenci Kişisel Bilgi Formu' ile elde edilmiştir.

Tablo 8

Katılımcı Öğrencilerin Kişisel Bilgileri

	Sayı (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kız	12	52,2
Erkek	11	47,8
Kardeş sayısı		
1	1	4,3
2	6	26,1
3	8	34,8
4	1	4,3
5+	7	30,4
Aile gelir durumu		
0-1000	7	30,4
1000-1500	4	17,4
1500-2000	6	26,1
2000-2500	5	21,7
2500-3000	1	4,3

Tablo 8 devamı

Baba nın mesleği		
İşçi	9	39,1
Serbest meslek	13	56,5
Esnaf	1	4,3
Annenin mesleği		
Ev hanımı	23	100
Babanın eğitim durumu		
İlkokul	14	60,9
Ortaokul	6	26,1
Lise	1	4,3
Okuryazar değil	2	8,7
Annenin eğitim durumu		
İlkokul	11	47,8
Ortaokul	6	26,1
Okuryazar değil	6	26,1
Kendine ait oda		
Var	8	34,8
Yok	15	65,2
6. sınıf yılsonu ortalaması		
45-55	2	8,7
55-70	6	26,1
70-85	6	26,1
85-100	9	39,1
6. sınıf Türkçe başarı notu		
45-55	4	17,4
55-70	8	34,8
70-85	3	13
85-100	8	34,8
Boş zaman aktiviteleri		
Televizyon	2	8,7
İnternet	6	26,1
Kitap	7	30,4
Müzik	8	34,8
Bir ayda okunan kitap sayısı		
0	1	4,3
1	5	21,7
2	3	13
3	8	34,8
4	2	8,7
5+	4	17,4

3.5. Veri Toplama Araçları

Eylem araştırmaları araştırmacıya farklı veri toplama araçlarının kullanımını sağlamaktadır. “Eylem araştırmalarında elde edilen verilerin niteliğini artırmak için

öncelikle farklı veri kaynaklarından verileri toplayıp bu veriler arasında karşılaştırmalar yaparak geçerlik ve güvenilirlik doğrulaması yapılmalıdır" (Mills, 2003, s. 71). Johnson'a (2015) göre eylem araştırmasında veri toplamak toprak örnekleri toplamaya benzemektedir. Eylem araştırması değişik zamanlarda ve farklı yollarla yapılan hızlı bakış serisidir. Bu araştırmada araştırma soruları çerçevesinde farklı zamanlarda farklı veri toplama araçları kullanılarak veri çeşitlemesi yöntemine başvurulmuştur. Şekil 6'da araştırmada kullanılan farklı veri toplama araçları gösterilmektedir.

Tablo 9

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Araçları
Araştırmacı Günlüğü
Öğrenci Günlükleri
İnstagram Paylaşımları
Video Ses Kayıtları
Görüşme
Öğrenci Etkinlik Dosyaları
Gözlem
Temel Dil Becerileri Seviyelerini Belirleme Rubrikleri/ Testleri

Şekil 6. incelendiğinde araştırma sürecinde sekiz farklı veri toplama aracı kullanıldığı görülmektedir. Araştırmada karma bir yöntem (Mixed Resarch Design) uygulanmıştır. Nitel ve nicel veri toplama araçlarından elde edilen verilerin birleştirilmesi sağlanarak probleme farklı bakış açılarıyla bakılmaya çalışılmıştır.

Tablo 10

Araştırma Sorularına Göre Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırma Soruları	Veri Toplama Aracı 1	Veri Toplama Aracı 2	Veri Toplama Aracı 3	Veri Toplama Aracı 4	Veri Toplama Aracı 5	Veri Toplama Aracı 6	Veri Toplama Aracı 7
Müzikle Türkçe öğretiminin öğrencilerin temel dil becerilerine katkıları nelerdir?	Araştırmacı Günlüğü	Öğrenci Günlüğü	Görüşme	Temel Dil Becerileri Seviyelerini Belirleme Rubrikleri/Testleri	Video/ Ses Kaydı	Gözlem	
Müzikle Türkçe öğretimi sürecine dair öğrencilerin algı ve görüşleri nelerdir?	Araştırmacı Günlüğü	Öğrenci Günlüğü	Görüşme	Sosyal Medya Paylaşımları	Video/ Ses Kaydı	Gözlem	
Müzikle Türkçe öğretimi sonucunda öğrencilerin Türkçe dersi tutumları nasıldır?	Araştırmacı Günlüğü	Öğrenci Günlüğü	Görüşme	Sosyal Medya Paylaşımları			
Müzikle Türkçe öğretimi doğrultusunda hazırlanan eylemsel etkinliklerin sınıf içi uygulama süreci nasıldır?	Araştırmacı Günlüğü	Öğrenci Günlüğü	Görüşme	Sosyal Medya Paylaşımları	Video/ Ses Kaydı	Öğrenci Etkinlikleri	Gözlem

Tablo 9'da sekiz farklı veri toplama aracı kullanıldığı görülmektedir. Aşağıda veri toplama araçlarının geliştirilme süreçleri betimlenmiştir. Ayrıca veri toplama araçlarının kullanım durumları hakkında bilgiler verilerek veri toplama araçları tanıtılmaya çalışılmıştır.

3.5.1. Araştırmacı günlüğü

Araştırmacı günlüğü eylem araştırmalarında sıklıkla tercih edilen bir veri toplama aracıdır. Araştırmacı, araştırma sürecinin öncesinde, süreç içerisinde ve sonrasında günlükler tutabilir. "Araştırmacı günlüklerinde; gözlemler, analizler, şekiller, taslaklar, alıntılar, öğrenci yorumları, sınav sonuçları düşünceler hatta duygular ve izlenimler gibi çok çeşitli verilere yer verilebilir" (Johnson, 2015, s. 81). Eylem araştırmalarında aktif gözlemci konumunda bulunan araştırmacının araştırmayla ilgili duyguları, düşünceleri, gözlemleri önemli bir veri kaynağı olarak görülmektedir. Araştırmacı günlüğü sayesinde araştırmacı yapılacakları planlar, uygulama sırasında yaşanan sorunların tekrar etmemesi için önlemler alır, böylece araştırmanın sağlıklı yürütülmesini sağlamış olur.

Bu çalışmada araştırma sürecinin öncesinde, süreç içerisinde ve sonrasında araştırmacı tarafından günlükler tutulmuştur. Araştırma yönteminin belirlenmesi, araştırmanın uygulanacağı sınıfın belirlenmesi süreci, sınıf rehber öğretmeni ve okul müdürüyle yapılan görüşmeler, veli toplantısı, geçerlilik komitesi toplantıları, ders öncesindeki, ders sırasındaki ve ders sonrasındaki duygu, düşünce ve gözlemler çalışma sürecince araştırmacı günlüğüne kaydedilmiştir. Araştırmacı bu çalışmayla ilgili tuttuğu günlükleri Microsoft Word programına kaydetmiş sonrasında Maxqda nitel veri analizi programına yükleyerek kodlamalar yapmıştır. Çalışmanın ayrıntılı bir şekilde betimlenmesinde, öğrenci günlüklerinin desteklenmesinde bu kodlardan faydalanmıştır.

3.5.2. Öğrenci günlükleri

Günlük, gün içerisinde yaşanmış herhangi bir olay ya da durumla ilgili düşüncelerin yer aldığı kişisel belgelerdir. Araştırma içerisinde araştırmacı kendisi günlük tutabileceği gibi öğrencilerden de günlük tutmalarını isteyebilir. Mertler'e (2009) göre günlükler aracılığıyla araştırmacı, öğrencilerin o günkü derse ilişkin düşüncelerini, algılarını ve sınıfta edindikleri tecrübelerin neler olduğunu öğrenmiş

olur. Altun'a (2017) göre günlükleri bir belge olarak mükemmel yapan şey, günlüklerin samimi, sevecen, sade ve doğru olmalarıdır. "Araştırma sürecinde öğretmen, öğrenciler ya da araştırmaya katılan diğer bireylerden bir uygulama veya sorunla ilgili günlük tutmaları istenebilir. Günlükler bireysel gözlemlere, duygulara, tepkilere, yorumlara ve açıklamalara ulaşmada yararlı olabilirler" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 301).

Bu araştırmada öğrencilerin dersle ilgili duygularını, düşüncelerini, algı ve tutumlarını öğrenmek, derste yaşanan sorunları tespit etmek, amaca uygun çalışmaları gözden geçirebilmek amacıyla öğrencilere günlük tutturulmuştur. Alan yazındaki öğrenci günlükleri incelenmiş ve Potur'un (2014) uyguladığı öğrenci günlüğünde değişiklikler yapılarak günlükler her uygulama sonrasında öğrencilere dağıtılmıştır. 8 haftalık araştırma süreci boyunca günlük tutan öğrencilerden 152 sayfa öğrenci günlüğü toplanmıştır. Uygulama sonrasında öğrencilerden toplanan günlükler yazıya geçirilerek Maxqda nitel veri analizi programına yüklenmiş, günlüklerin içerik analizi yapılarak kodlamalar yapılmıştır. Araştırmada kullanılan "Öğrenci Günlüğü" örneği EK 5'te yer almaktadır.

3.5.3. Sosyal medya paylaşımları

Web siteleri, bloglar (Pine, 2009), e-posta (Meyers & Rust, 2003), facebook ve instagram gibi sosyal paylaşım siteleri araştırmalarda veri toplamak için kullanılabilir. Bu paylaşım siteleri sayesinde öğrenciler okul ortamı dışında da rahat bir şekilde görüş ve düşüncelerini belirtebilirler. Sınıf ortamında kendini ifade edemeyen, iletişime kapalı öğrenciler sosyal medya ortamında daha rahat ve tarafsız yorumlar yapabilirler. Johnson'a (2015) göre yeni teknolojiler süratli bir şekilde yaygınlaşmaktadır ve bunlar daha az maliyetli, daha çabuk ulaşılabilir ve kullanım olarak daha kolaydır. Sohbet odaları, tartışma grupları, bloglar, metinler, sosyal medya programları ve hatta sanal gerçeklik görüşme yapmak verilerin toplanmasında kullanılabilir.

Öğrencilerin günlük hayatta kullandığı sosyal medya uygulaması olan instagram araştırmada önemli bir veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere en çok kullandıkları sosyal medya siteleri sorulmuş alınan dönütler sonucunda "Müzikle Türkçe Öğretimi" adında bir instagram hesabı oluşturulmuştur. Araştırma boyunca her hafta işlenen dersler ve etkinliklerle ilgili

görseller sayfaya yüklenerek öğrencilerin düşünce ve görüşleri sorulmuştur. 8 haftalık çalışma boyunca işlenen dersler ve etkinliklerle ilgili 50 yorum yapılmıştır. İnstagram hesabındaki öğrenci görüşleri içerik analizi yapılarak Maxqda nitel veri analizi programına yüklenmiş, sonrasında kodlamalar yapılmıştır.

Şekil 6

İnstagram Sayfası Paylaşım Örneği

3.5.4. Video ses kayıtları

Eylem araştırmalarında video kaydına yer verme, hem araştırmacının dikkatini öğretim ortamına vermesini sağlamakta hem de öğretim süreci sonunda sınıfta ortaya çıkan olayları ve sınıf etkileşimini takip etme olanağı tanımaktadır (Mills, 2003). Eylem araştırmalarında araştırmacının uygulayıcı olmasından dolayı ders esnasında her veriyi kaydetmesi oldukça güçtür. Bu nedenle derslerde veri kaybını en aza indirgemek, sınıfın doğal ders işleme sürecini doğru bir şekilde tasvir

etmek amacıyla derslerde video kamera kullanılmıştır. Video kayıtları; öğrencilerin sözel olmayan davranışları, ders süresince bulundukları yer ve hareketleri, sizin pedagojik tekniklerinizi veya performansınız hakkında genel bir bilgi sağlar (Johnson, 2015). Video ses kayıtları sayesinde araştırmacı öğrencilerin derse karşı ilgisini, tutumunu ve başarısını gözlemlemenin yanı sıra kendi performansını da gözlemleyerek eylem planının geliştirilmesinde önemli bir veri elde edebilir.

Bu çalışmada video/ ses kayıtları derslerin derinlemesine tasvirini yapmak amacıyla önemli bir veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma süreci boyunca dersler ve uygulamalar I Phone 7 Plus cep telefonu kamerasıyla kayıt altına alınmış, anahtar katılımcı öğrencilerle yapılan görüşmelerin, okul müdürüyle, sınıf rehber öğretmeniyle, geçerlilik komitesi ve velilerle yapılan görüşmelerin ses kayıtları alınmıştır. Sınıf dolabının üstüne yerleştirilen tripodla sınıftaki öğrencilerin hepsinin kameranın görüş alanına girmesi sağlanmıştır. Etkinliklerin bazılarının çekiminde araştırmacı kendi eliyle görüntü kaydetmiştir. Araştırmacı her ders sonlarında kaydettiği görüntüleri bilgisayar ortamına kaydetmiştir. Uygulama öncesinde ve sonrasında öğrencilerin hazırlıksız konuşmaları ve 8 haftalık uygulama sürecince toplam 16 saat 3 dakika görüntü, 1 saat 15 dakika ses kaydı yapılmış, 53,7 gigabayt veri kaydedilmiş ve analizleri yapılmıştır.

3.5.5. Görüşme

Yıldırım ve Şimşek'e (2008) göre çeşitli veri toplama yolları ile toplanan verileri teyit etme ve araştırmaya katılan bireylerin algılarını, tepkilerini, deneyimlerini ve araştırmaya yönelik görüşlerini öğrenme konusunda bireysel ya da odak grup görüşmeleri etkili bir yöntemdir. Bu görüşmeler bireysel yapılabildiği gibi grup halinde de yapılabilir. Yine bu görüşmeler yapılandırılmış, yapılandırılmamış ya da yarı yapılandırılmış biçimlerde yapılabilir. Araştırmacı ile veri kaynağı arasında etkileşime fırsat vermesi, toplanan verilerin teyit edilmesi, bu verilerin ayrıntılı hale getirilmesi konularında kolaylık sağlaması yönlerinden görüşme güçlü bir veri toplama yöntemidir. "Görüşme ile dıştan görülen davranışlara içsel bir bakış açısı geliştirilebileceği gibi, aynı zamanda doğrudan gözlenemeyen bilgilere de ulaşılabilme olanağı elde edilmektedir" (Anagün, 2008, s. 90). Görüşmeler anketlere oranla daha esnek bir yapıda olduğu için katılımcılar düşüncelerini ifade ederken daha geniş bir perspektiften yorumlamalar yapabilirler.

Görüşmelerde katılımcıların birbirinden etkilenme dezavantajı olmasına rağmen zengin bir veri elde etmek, düşünceleri derinlemesine öğrenmek için grup görüşmeleri kullanılmaktadır. "Grup görüşmeleri bireysel bir görüşmeye kıyasla geniş alana yayılmış cevaplar içeren zengin tartışmalar geliştirebilir" (Taylor vd., 2006, s. 38). Görüşmeler, katılımcılara kendi açılarından yaşanılanları tarif etme olanağı sağlar (Stringer, 2014). Sorular, görüşmeyi yapan kişinin öğrenmek istediklerini açıkça belirtecek şekilde ve aynı zamanda görüşme yapılan kişinin kendi mental alanını incelemesini sağlamalıdır (Altrichter vd., 2005).

Bu çalışmada okul müdürüyle, sınıf rehber öğretmeniyle ve anahtar katılımcı öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Önceden hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları uygulama öncesi ön görüşme, uygulama süreci ortasında ara görüşme ve uygulama sonrasında son görüşme şeklinde 8 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı yapılan görüşmeleri Microsoft Word programına kaydetmiş daha sonra Maxqda nitel veri analizi programında kodlamaları gerçekleştirmiştir. Hazırlanan Standartlaştırılmış Görüşme Formları Ek 6, Ek 7 ve Ek 8' de yer almaktadır.

3.5.6. Öğrenci etkinlik dosyaları

"Eylem araştırmalarında öğrencilerin çalışma örnekleri veri kaynağı olarak kullanılabilir" (Johnson, 2015, s. 97). Derslerde kullanılan öğrenci dokümanları araştırma için önemli bir veri kaynağı olmuştur. Bu kaynaklar öğrencilerin derse karşı ilgi ve tutumlarını çözümlemek için önemli belgelerdir. Bu çalışmada MEB Türkçe ders kitabı yerine araştırmacının uzman görüşleri doğrultusunda hazırlamış olduğu "Müzikle Türkçe Öğretimi Ders Kitabı" kullanılmıştır. Etkinlikler hazırlanırken yapılandırmacı eğitim felsefesi temelinde disiplinler arası eğitim anlayışı ve çoklu zekâ kuramına göre etkinlikler hazırlanmıştır.

Bu çalışmada öğrenci dokümanları öğrencilere her ders başında dağıtılarak ders sonrasında toplanmıştır. Öğrencilerden toplanan dokümanlar haftalık olarak gruplanmış ve dosyalara konulmuştur. Uygulama öncesi, uygulama süreci ve sonrası olmak üzere toplam 10 haftalık öğrenci çalışma kitapları araştırmacı tarafından analiz edilerek araştırmacının süreci daha iyi betimlemesini sağlamıştır. Araştırmada kullanılan "Müzikle Türkçe Öğretimi Ders Kitabı" EK 10'da yer almaktadır.

3.5.7. Gözlem

Saha notları araştırmacının sınıfında yer alan gördüklerinin yazılı gözlemleridir. Saha notları ile dikkat etmeyebileceğimiz, fark edemediğimiz ayrıntıları görebiliriz (Johnson, 2015). Araştırmacı öğretim süreci öncesinde, öğretim sürecinde ve sonrasında gözlemler yaparak amacına uygun verileri elde edebilir.

Gözlem nitel araştırmalarda araştırmacının ayrıntılı bir şekilde bilgi edinmesini sağlayan önemli veri toplama kaynağıdır. Yıldırım ve Şimşek'e (2008) göre gözlem, herhangi bir ortamda ya da kurumda oluşan davranışı ayrıntılı olarak tanımlamak amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Gözlem sadece normal durumlarda sık olarak görülmeyen davranışları ortaya çıkarmak için kullanılmaz. Eğer bir araştırmacı, herhangi bir ortamda oluşan bir davranışa ilişkin ayrıntılı, kapsamlı ve zamana yayılmış bir resim elde etmek istiyorsa gözlem yöntemini kullanabilir. Gözlem yöntemi araştırmacının uygun bulduğu her tür sosyal veya kurumsal ortamda bir veri toplama aracı olarak kullanılabilir.

Bu çalışmada araştırmacı uygulama öncesi planlamada ve uygulama sürecinde gözlemlerde bulunmuştur. Araştırmanın uygulanacağı sınıfın belirlenmesinde öğrenciler 2 haftalık süreçte gözlenmiş sonrasında karar verilmiştir. Uygulama sürecinde ise öğrencilerin derse ve etkinliklere karşı ilgileri ve dersten beklentileri araştırmacı tarafından gözlenerek kaydedilmiştir. Ayrıca araştırma ortamı hakkında daha iyi tasvir yapabilmek amacıyla okul bahçesinde ve sınıfta fotoğraflar çekilmiştir.

3.5.8. Temel dil becerileri seviyelerini belirleme rubrikleri/testleri

Bu araştırmada müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinlikler uygulanmıştır. Eylemsel etkinlklerin öğrencilerin temel dil becerileri (okuma, yazma, konuşma, dinleme) gelişimine katkısının olup olmadığını incelemek üzere ön-test ve son-testler uygulanmıştır. Ön-test ve son-testlerle ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

3.5.8.1. Okuma-anlama başarı testi

"Müzikle Türkçe Öğretimi" eylemsel etkinlikleri öncesinde ve sonrasında öğrencilerin okuma- anlama seviyelerini belirlemek amacıyla MEB'de 2018-2019 yıllarında okutulan Dersdestek Yayınları 7. sınıf Türkçe Ders Kitabından alınan "Kırmızı Pabuçlar" ve "Belkıs Tiyatrosu" metinleri ile ilgili uzman görüşleri

doğrultusunda hazırlanan çoktan seçmeli 10 sorudan oluşan bir başarı testi uygulanmıştır (MEB, 2018a). 8 haftalık eylem araştırması sürecinde öğrenciler farklı okuma stratejilerini kullanmışlardır. Her metin sonrasında okudukları metnin içeriğiyle ilgili soruları cevaplandırmışlardır. Öğrenciler metinlerin içeriklerini yorumlayarak metinlerle ilgili çıkarımlarda bulunmuşlardır. Ön test ve son test şeklinde uygulanan okuma- anlama başarı testinin soru kapsamı öğrencilerin bu becerilerini ölçmüştür. Uygulanan başarı testinin güvenirliğini sağlamak amacıyla farklı şubelerde okuyan 27 yedinci sınıf öğrencisine testler uygulanmış madde güçlük indeksleri aşağıdaki şekilde oluşmuştur:

Tablo 11

Kırmızı Pabuçlar Metni Sorularının Madde Güçlük İndeksi

Soru Numarası	N_a	N	P
1	19	27	0,70
2	15	27	0,55
3	10	27	0,37
4	17	27	0,62
5	17	27	0,62
6	18	27	0,66
7	17	27	0,62
8	13	27	0,48
9	17	27	0,62
10	15	27	0,55
Madde güçlük indeksi puan ortalaması			0,57

$P = \frac{N_a}{N}$
P: Madde güçlük indeksi
N_a: Doğru cevaplayanların sayısı
N : Tüm cevaplayıcıların sayısı

Tablo 12

Belkıs Tiyatrosu Metni Sorularının Madde Güçlük İndeksi

Soru Numarası	N_a	N	$\boldsymbol{P}$
1	23	27	0,85
2	16	27	0,59
3	17	27	0,62
4	19	27	0,70
5	4	27	0,14
6	19	27	0,70
7	20	27	0,74
8	10	27	0,37
9	18	27	0,66
10	19	27	0,70
Madde güçlük indeksi puan ortalaması			0,60

$P = \frac{N_a}{N}$
P: Madde güçlük indeksi
N_a: Doğru cevaplayanların sayısı
N : Tüm cevaplayıcıların sayısı

Bir testin ortalama güçlük indeksinin 0.50 civarında (orta güçlükte) olması gerekmektedir (Tekin, 2010). Her iki testin güçlük indekslerinin ortalaması 0,40-0,60 olarak tespit edilmiştir. Testlerin orta güçlükte maddelerden oluştuğu belirlenmiştir.

3.5.8.2. Dinleme becerisi değerlendirme rubriği

Müzikle Türkçe Eğitimi eylemsel etkinlikleri öncesinde ve sonrasında öğrencilerin dinleme- anlama seviyelerini belirlemek amacıyla MEB'de 2018-2019 yıllarında okutulan Dersdestek Yayınları 7. sınıf Türkçe Ders Kitabından alınan "Mor Salkımlı Ev" ve "Ak Sakallı Bilge Dede" metinleri ile ilgili "Dinleme Becerisi Öğrenci Değerlendirme Rubriği"ne göre uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmış 10 klasik soru sorulmuştur (MEB, 2018a). 8 haftalık eylem araştırması sürecinde öğrenciler dinleme becerisi rubriğinde yer alan kazanımlara yönelik etkinlikler yapmıştır. Ön test ve son test şeklinde uygulanan dinleme becerisi başarı testinin soru kapsamı öğrencilerin bu becerilerini ölçmüştür. Ön-test ve son-test sorularının güvenirliğini sağlamak amacıyla farklı şubelerde okuyan 16 yedinci sınıf öğrencisine sorular cevaplatılmış her iki sınavın puan ortalamaları şu şekilde oluşmuştur:

Tablo 13

Mor Salkımlı Ev Dinleme Metni Puan Ortalamaları

Öğrenci Kodları	Öğrenci Puanları	Testin Puan Ortalaması
Ö.1	51	
Ö.2	64	
Ö.3	75	
Ö.4	53	
Ö.5	37	
Ö.6	48	
Ö.7	51	
Ö.8	23	
Ö.9	11	48,3
Ö.10	13	
Ö.11	74	
Ö.12	53	
Ö.13	75	
Ö.14	29	
Ö.15	65	
Ö.16	51	
Öğrenci sayısı: 16	Toplam puan: 773	

Tablo 14

Ak Sakallı Bilge Dede Dinleme Metni Puan Ortalamaları

Öğrenci Kodları	Öğrenci Puanları	Testin Puan Ortalaması
Ö.1	54	
Ö.2	67	
Ö.3	67	
Ö.4	50	
Ö.5	41	
Ö.6	48	
Ö.7	74	
Ö.8	29	
Ö.9	10	49,2
Ö.10	28	
Ö.11	65	
Ö.12	43	
Ö.13	66	
Ö.14	32	
Ö.15	61	
Ö.16	53	
Öğrenci sayısı: 16	Toplam puan: 788	

Testler 16 öğrenciye uygulanmıştır. Her iki sınavın puan ortalaması farkı % 0,9 olarak tespit edilmiştir. Sınavların zorluk seviyelerinin birbirine yakın olduğu belirlenmiştir. Göçer (2014) alternatif ölçme değerlendirme uygulamaları için dinleme becerisinin gelişimini belirleyen öğrenci gözlem formu oluşturmuştur. Öğrencilerin dinleme becerisi gelişimi bu forma göre belirlenmiştir.

Tablo 15

Dinleme Becerisi Rubriği

Öğrencinin Adı- Soyadı: No:			Sınıfı:
Yeterlik alanları	Ölçütler	Verilmesi gereken puan	Öğretmenin vereceği puan
Dinlenileni/ İzlenileni Anlama ve Çözümleme	Dinlenenin/izlenenin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.	10	
	Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.	10	
	Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikrini, yardımcı fikirleri belirler.	10	
	Dinlediklerindeki olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.	10	
	Dinlediklerinde/izlediklerinde sebep- sonuç, amaç-sonuç ilişkilerini belirler.	10	
	Dinlediklerine ilişkin sorular oluşturur.	10	
	Kendisini şahıs kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.	10	
	Dinlediklerine ilişkin sorulara cevap verir.	10	
	Dinlediği/izlediği metne farklı başlıklar bulur.	10	
	Dinlediklerini/izlediklerini kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırır.	10	
Toplam		100	

Kaynak: Göçer, (2014). *Türkçe eğitiminde ölçme ve değerlendirme'den uyarlanmıştır.*

3.5.8.3. Yazılı anlatım değerlendirme rubriği

"Müzikle Türkçe Öğretimi" eylemsel etkinlikleri öncesinde ve sonrasında araştırmanın gerçekleştirileceği 7/D sınıfı öğrencilerinin öyküleyici metin yazma becerilerindeki hazırbulunuşluk düzeyini belirlemek amacıyla öğrencilere uzman görüşleri doğrultusunda en yüksek puanları alan konulardan biri olan "Bir gün hiç bilmediğiniz bir ülkede gözlerinizi açtığınızı düşünün. Neler yapardınız, neler hissederdiniz? Bir hikâye yazınız" konusu yazdırılmıştır. Müzikle Türkçe Öğretimi eylemsel etkinlikleri çerçevesinde öğrencilere 8 haftalık süreç içerisinde fon müzikler eşliğinde öyküleyici metinler yazdırılarak öğrencilerin yazdıkları yazılarda öykü elementlerini etkili bir şekilde kullanmalarına yönelik bilgiler verilmiştir. Eylemsel etkinlikler sonrasında ise öyküleyici metin yazma becerilerindeki gelişimi gözlemlemek amacıyla öğrencilere "Yıl 2100 dondurulmuş bedeniniz çözülmeye başladı. O da ne! Dünya artık eskisi gibi değil…" konusu yazdırılmıştır. Öğrencilerin yazılı anlatımları MEB (2006) yazılı anlatım değerlendirme formuna göre değerlendirilmiştir.

Tablo 16

Yazılı Anlatım Değerlendirme Rubriği

Ölçüt Alanı	Yazılı Anlatımda Aranacak Özellikler	Verilmesi Gereken Puan	Öğretmenin Vereceği Puan
Biçim	Kâğıdın kenarlarında, paragraf ve satır aralarında uygun boşluklar bırakılmıştır.	5	
	Düzgün, okunaklı ve işlek bir yazı kullanılmıştır.	5	
	Başlık konuyla ilgilidir.	5	
	Konu, mantıksal tutarlılık ve bütünlük içinde anlatılmıştır.	5	
	Paragraflar arasında uygun geçiş sağlanmıştır.	5	
Dil ve Anlatım	Her bir paragrafta tek bir duygu ve düşünce işlenmiştir.	5	
	Yazıda verilmek istenen ana fikre ulaşılmıştır.	10	
	Ana fikir ve duygu, yardımcı fikir ve duygularla desteklenmiştir.	10	
	Alıntı, örnek ve benzetmeler yeterli olup içeriğe uygundur.	10	
	Sonuç ifadesi konuyu bağlayıcı ve	5	

Tablo 16 Devamı

	etkileyicidir.	
	Cümle kuruluşları dil bilgisi kurallarına uygundur.	5
	Kelimeler yerinde ve doğru anlamda kullanılmıştır.	5
	Cümlede kelime tekrarları yapılmamıştır.	5
	Konuyla ilgili kaynaklara başvurulmuş ve yeterince yararlanılmıştır.	5
	Konuyu kendine özgü ifadelerle anlatmıştır.	5
Yazım ve	Yazıda yazım kurallarına uyulmuştur.	5
Noktalama	Noktalama işaretleri doğru yerde kullanılmıştır.	5
TOPLAM		100

Kaynak: MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi 6,7,8. sınıflar öğretim programı.*

Ortaokul 7/D sınıfı öğrencilerinin öyküleyici metin yazma becerilerinin gelişimini gözlemlemek amacıyla öğrencilere eylemsel etkinlikler öncesi ve sonrasında yazdırılacak konular araştırmacı tarafından bir konu havuzu oluşturularak Türkçe eğitimi alanında yüksek lisans mezunu olan dört araştırmacıya sorulmuştur. Araştırmacı, öyküleyici metin konularını belirlerken öğrencilerin ilgilerini çekebilecek konular belirlemeye çalışmıştır. Uzmanların 1 ile 10 puan arasında değerlendirme yaptıkları çalışma sonucuna göre en yüksek iki puanı alan yazma konuları şunlar olmuştur:

"Yıl 2100 dondurulmuş bedeniniz çözülmeye başladı. O da ne! Dünya artık eskisi gibi değil…" ; "Bir gün hiç bilmediğiniz bir ülkede gözlerinizi açtığınızı düşünün. Neler yapardınız, neler hissederdiniz? Bir hikâye yazınız."

Konular önceden araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Daha sonra puanlanması için uzman görüşüne sunulmuştur. Konular ve konuların aldıkları puan ortalamaları aşağıdaki Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 17

Yazma Becerisi Konuları

Konular	Puan	Toplam
Yıl 2100 dondurulmuş bedeniniz çözülmeye başladı. O da ne! Dünya artık eskisi gibi değil…	10+10+10+8	38
Öğretmenimiz ve sınıf arkadaşlarımızla Karadeniz gezisine gitmiştik. Her şey çok güzeldi. Ta ki o olay yaşanmaya başlayana kadar…	6+7+7+6	26

Tablo 17 Devamı

İçerisinde tavşan, tilki, avcı, gizemli mağara kavramlarının geçtiği bir hikâye yazınız.	3+5+7+7	22
Bir gün hiç bilmediğiniz bir ülkede gözlerinizi açtığınızı düşünün. Neler yapardınız, neler hissederdiniz? Bir hikâye yazınız.	7+9+7+5	28
Yoksul bir çocuk olan Serkan'ın başarılarla dolu bir hayata nasıl geçtiğiyle ilgili bir hikâye yazınız.	7+5+6+4	22
Denizci olduğunuzu hayal ederek gemiyle uzun bir yolculuğa çıktığınızı hayal ederek bir hikâye oluşturun.	6+8+8+4	26
Bilgisayarda oyun oynarken bir anda başından farklı olaylar geçen çocuğun hikâyesini yazınız.	4+6+7+6	23

3.5.8.4. Konuşma başarısı dereceli puanlama anahtarı

Ortaokul 7/D sınıfı öğrencilerinin hazırlıksız konuşma becerilerinin gelişimini gözlemlemek amacıyla öğrencilere eylemsel etkinlikler öncesi ve sonrasında öğrencilerin konuşacakları konular araştırmacı tarafından bir konu havuzu oluşturularak Türkçe eğitimi alanında yüksek lisans mezunu olan dört araştırmacıya sorulmuştur. Araştırmacı, hazırlıksız konuşma konularını belirlerken öğrencilerin ilgilerini çekebilecek konular belirlemeye çalışmıştır. Araştırmacı tarafından belirlendikten sonra değerlendirilmesi için uzman görüşüne sunulan konular ve konuların değerlendirildiği tablo aşağıdaki Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 18

Hazırlıksız Konuşma Konuları

Sıra No	Hazırlıksız Konuşma konuları	Hiç Uygun Değil	Uygun Değil	Kısmen Uygun	Uygun	Tamamen Uygun
1	Hayvan sevgisi hakkında neler düşünüyorsun?				××	××
2	Doğayı korumak için neler yapabiliriz?				×	×××
3	Kültürümüzü tanıtmak için neler yapabiliriz?			×	×	××
4	Sporun yaşamımız için önemi nedir?				××	××
5	Gelenek-göreneklerimiz bizim için ne anlam ifade ediyor?			××	×	×
6	Ailenin hayatımızdaki önemi nedir?				××	××
7	Teknolojinin faydaları nelerdir?				×	×××
8	Teknolojinin zararları nelerdir?				×	×××
9	Sosyal medya kullanımı hakkında ne düşünüyorsun?				××	××

Tablo 18 Devamı

10	Yüz yıl sonra dünya sence nasıl olacak?			×	×××
11	Geçmiş yıllarda yaşama imkânın olsaydı hangi yıllarda yaşamak isterdin? Niçin?		×	××	×
12	İnsanlar için paranın önemi nedir?		×	××	×
13	Küresel ısınma hakkında ne düşünüyorsun?		××		××
14	Eğitim mi önemlidir para mı?		××	×	×
15	Sanatın toplum için önemi nedir?		×	××	×
16	Yapmaktan çok zevk aldığın şeyler nelerdir?			×××	×
17	Bir milyar TL paran olsa neler yapardın?		×	××	×
18	En çok nereyi görmek isterdin? Niçin?			×××	×
19	En mutlu olduğun an ne zamandı? Niçin?			××	××
20	En sevdiğin ünlü kimdir? Niçin?		××	××	
21	Dünyayı bekleyen en kötü olay ne olabilir? Niçin?			×××	×
22	Yaşadığın en büyük korku neydi? Neler hissettin?		×	×	××
23	Hangi tarihi kişilikle tanışmak isterdin? Niçin?			××	××
24	Haftanın en sevdiğin günü hangisidir? Niçin?			×××	×
25	En çok pişman olduğunuz ne yaşadınız?	×	×	×	×
26	Sence bir insanı neler mutlu eder?			××	××
27	Gelecekte hangi mesleği yapmak istiyorsun? Niçin?			××	××
28	İzlediğin en etkileyici film hangisidir? Niçin?			××	××
29	En sevdiğin ders hangisidir? Niçin?		××	××	×
30	Çok okuyan mı bilir, çok gezen mi?		×	××	×
31	Uzay ve evren hakkında neler düşünüyorsun?	×		××	×
32	Yapmış olduğun bir geziyi anlatır mısın?			×××	×
33	Gelecekte olmasını istediğin en büyük yenilik nedir?			×××	×
34	Kadın- erkek eşitliği hakkında ne düşünüyorsun?	×		×	××
35	En sevdiğin spor dalı hangisidir? Niçin?			××	××
36	Zararlı alışkanlıklardan kurtulmak için neler yapılabilir?		××	×	×

Dereceli puanlama anahtarı, öğrenci başarısının tespit edilmesinde, öğrenciden beklenen başarının sınırlarını belirleyen, bir çerçeve sunan, puanlama için bir anahtar görevi gören, çalışma veya ürün için gösterilen başarıyı güçlüden zayıfa, iyiden kötüye biçiminde dereceleyen bir ölçüt takımıdır (Kutlu, vd., 2010). Dereceli puanlama anahtarı sayesinde öğrencideki gelişim daha kolay gözlenebilmektedir. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma becerileri Yüceer, (2014) tarafından geliştirilen dereceli puanlama anahtarı ile belirlenmiştir. Hazırlıksız konuşma becerileri dereceli puanlama anahtarı Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo 19

Hazırlıksız Konuşma Becerileri Dereceli Puanlama Anahtarı

Ölçütler	*Başarı Düzeyi*				Başarı Puanı
	Başlangıç Düzeyinde (1)	*Kabul Edilebilir (2)*	*Başarılı (3)*	*Oldukça Başarılı (4)*	
SES					
İşitilebilirlik	*Konuşmada ses işitilemeyecek seviyedeydi.*	*Konuşma genellikle işitildi ancak birkaç kez işitilebilirlik kayboldu.*	*Konuşmada ses işitilebilir seviyedeydi.*	*Konuşmacı ses seviyesini ortama uygun olarak ayarladı. İşitilebilirlikte sıkıntı yaşanmadı.*	
Sesin Anlamlılığı	*Anlatım tekdüzeydi.*	*Anlatım yer yer tekdüzeydi.*	*Anlatımda vurgu, tonlama ve uygun duraklarla coşkunluk ve akıcılık sağlandı.*	*Anlatımın coşku ve akıcılığı dinleyicinin ilgisini canlı tuttu.*	
Sesin Açıklığı	*Telaffuz kötüydü.*	*Yer yer telaffuz hataları vardı.*	*Telaffuz düzgündü.*	*Etkileyici bir telaffuzla düşüncelerini oldukça net ifade etti.*	
BEDEN DİLİ					
Göz Teması	*Göz temasından kaçındı.*	*Sınırlı düzeyde göz teması kurdu.*	*Etkili göz teması kurdu.*	*Etkili göz temasıyla dinleyicinin ilgisini canlı tuttu.*	
Jest	*Hiç jest kullanmadı.*	*Jest kullanımı sınırlıydı.*	*Jestlerini etkili kullandı.*	*Jestlerini etkili kullanarak dinleyici ilgisini canlı tuttu.*	
Mimik	*Hiç mimik kullanmadı.*	*Mimik kullanımı sınırlıydı.*	*Mimiklerini etkili kullandı.*	*Mimiklerini etkili kullanarak dinleyici ilgisini canlı tuttu.*	

Tablo 19 Devamı

KONUŞMA DÜZENİ				
Konu	*Konudan uzaklaştı.*	*Konunun kimi yönleri eksik kaldı.*	*Konuyu doğru şekilde ifade etti.*	*Konuyu açık, doğru ve etkili bir şekilde ifade etti.*
Organizas-yon	*Düşünceler düzensizdi ve birbiriyle ilgili değildi.*	*Düşünceler uygun şekilde düzenlenmiş ti ancak anlatım yer yer açık değildi ve anlatımda tutarsızlıkla r vardı.*	*Düşünceler düzenli ve anlatım tutarlıydı.*	*Düşünceler ve anlatım oldukça düzenli ve tutarlıydı*
Geçişler	*Ana fikir ve yardımcı fikirler arasında bağlantı yoktu.*	*Ana fikir ve yardımcı fikirler arası bağlantı sınırlı düzeydeydi.*	*Ana fikir ve yardımcı fikirler arasında bağlantılar kuruldu.*	*Ana fikir ve yardımcı fikirler arası bağlantı etkili şekilde kuruldu.*
Tanım/Örnek lendirme/ Ayrıntılandır ma	*Tanım/örne k/ayrıntılan dırma yoktu.*	*Tanım/örne k/ayrıntılan dırma konuyu ifade etmede yetersiz kaldı.*	*Tanım/örne k/ayrıntılan dırmalar konuyu anlaşılır kıldı.*	*Tanım/örnek/a yrıntılandırmal arla konu etkili şekilde ifade edildi.*
Zaman Kullanımı (3-4 dk.lık bir konuşma bekleniyor.)	*Süre 2 dk. ve üzeri miktarda aşıldı ya da eksik kullanıldı.*	*Süre 1 dk. civarında aşıldı ya da eksik kullanıldı.*	*Konuşma 3-4 dk.lık sürede tamamlandı .*	*Konuşmaya ayrılan 3-4 dk.lık süre etkili şekilde kullanıldı*
TOPLAM				

Kaynak: Yüceer, (2014). *Türkçe Öğretmenliği Birinci Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıksız Konuşma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.

3.6. Verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması

"Analiz, bir şeyi bileşenlerine ayırmaktır. Eylem araştırmalarında, veriler analiz edilir ve kategorilere ayrılır, böylece okuyucu sunmaya çalıştığınız gerçeği anlamaya başlayabilir" (Johnson, 2015, s. 109). Araştırma sürecinde farklı veri toplama araçları kullanılarak elde edilen veriler nitel veri analizi ve nicel veri analizi yöntemleri kullanılarak çözümlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin temel dil becerilerine yönelik ön- test, son- test verileri SPSS 16.0 paket programına yüklenerek analiz edilmiştir. Araştırma soruları çerçevesinde araştırmacı, öğrenci günlükleri, sosyal medya paylaşımları, video- ses kayıtları, görüşme, gözlem formları ve öğrenci etkinlik dosyalarından elde edilen veriler Maxqda nitel veri analizi programına yüklenerek içerik çözümlenmesine tabii tutulmuştur. Nitel ve nicel verilerin birleştirilmesiyle araştırma sorularının cevapları etkili bir şekilde yansıtılmaya çalışılmıştır.

3.6.1. Müzikle türkçe öğretiminin öğrencilerin temel dil becerilerine katkılarına yönelik verilerin analizi

Öğrencilerin temel dil becerilerine yönelik ön- test, son- test verileri SPSS 16.0 paket programına yüklenerek analiz edilmiştir. Öğrencilerin temel dil becerilerindeki değişimler incelenmeye çalışılmıştır. Bağımlı iki örnek t-testi ve işaretli sıralar testi ile değerlendirilmiştir.

3.6.2. Müzikle türkçe öğretimi sürecine dair öğrencilerin algı ve görüşlerine yönelik verilerin analizi

Öğrencilerin algı ve görüşleriyle ilgili betimlemeler yapılırken veri toplama araçlarından, öğrenci günlüğü, öğrenci görüşme formları, araştırmacı günlüğü, sosyal medya paylaşımları, video ses kaydı ve gözlemden faydalanılmıştır. Veriler Maxqda nitel veri analizi programına yüklenmiştir. Veriler içerik analizi yapılarak kodlanıp temalandırılmıştır.

3.6.3. Müzikle türkçe öğretiminin öğrencilerin türkçe dersi tutumlarına yönelik verilerin analizi

Öğrencilerin Türkçe dersine tutumlarını belirlemeye yönelik analizler yapılırken veri toplama araçlarından, öğrenci günlüğü, öğrenci görüşme formları,

araştırmacı günlüğü, sosyal medya paylaşımlarından faydalanılmıştır. Elde edilen veriler Maxqda nitel veri analizi programına yüklenmiştir. İçerik analizi yapılarak kodlar ve tamalar oluşturulmuştur.

3.6.4. Müzikle türkçe öğretimi doğrultusunda hazırlanan eylemsel etkinliklerin sınıf içi uygulama sürecine yönelik verilerin analizi

Uygulanan öğretim programının sınıf içi uygulama sürecine yönelik analizler yapılırken veri toplama araçlarından araştırmacı günlüğü, öğrenci günlüğü, öğrenci görüşme formları, gözlem, sosyal medya paylaşımları, video ses kaydı ve öğrenci etkinliklerinden faydalanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler Maxqda nitel veri analizi programına yüklenmiştir. İçerik analizi yapıldıktan sonra kodlanıp temalandırılmıştır.

3.6.5. Verilerin kodlanması

"Kodlama veri çözümlemesini başlatan ve çözümleme süresince devam eden, belirli bir etiketleme faaliyetidir" (Punch, 2011, s. 195). Nitel araştırmalarda kodlama yoğun ve karmaşık verilerin sistematik bir şekilde anlamlı parçalar haline getirilmesini sağlamaktadır. "Bu aşamada araştırmacı, bilgileri inceleyerek, anlamlı bölümlere ayırmaya ve her bölümün kavramsal olarak ne anlam ifade ettiğini bulmaya çalışır. Bu bölümler bazen bir sözcük, bazen bir cümle ya da paragraf, bazen de bir sayfalık veri olabilir" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 228). Bu çalışmada araştırma soruları çerçevesinde öğrenci günlüklerinde, araştırmacı günlüklerinde, görüşme ve gözlem formlarında, sosyal medya paylaşımlarında, video- ses kayıtlarında ve öğrenci etkinlik dosyalarında düşünceyi yansıtan kelimeler, kavramlar, cümleler, paragraflar kod olarak belirlenmiş ve içerik analizine tabi tutulmuştur.

Uygulama sonrasında toplanan veriler yazılı hale getirilerek Microsoft Word programına yüklenmiş daha sonra Maxqda nitel veri analizi programına yüklenmiştir. Video ve ses kayıtları da aynı şekilde Maxqda nitel veri analizi programına yüklenerek videolar, ses kayıtları analiz edilmiş kodlardan oluşturulmuştur. Daha sonra ulaşılan kodlardan alt temalar oluşturulmuş en sonunda temalara ulaşılmıştır. Kod-tema frekans tabloları oluşturularak kodların frekans ağırlıkları betimlenmiştir. Kodlamaların ve temaların oluşturulma sürecinde uzman

görüşlerine başvurulmuştur. Kodlayıcılar arası güvenirliğin sağlanması amacıyla geçerlik komitesindeki uzmanlara (2 Türkçe eğitimi uzmanı) rastgele seçilen öğrenci günlükleri kodlatılmış, Miles ve Huberman'ın (1994) geliştirdiği formüle göre (Güvenirlik=Görüş birliği/ Görüş birliği+görüş ayrılığı) güvenirlik katsayısı 0,82 olarak bulunmuştur. Miles ve Huberman'a göre güvenirlik %70'ten daha iyi olmalıdır.

3.7. Geçerlik ve Güvenirlik

"Herhangi bir araştırma projesinde doğruluk ve güvenirliğin oluşturulmasında üç esas bileşen vardır. Bunlar: geçerlik, güvenirlik ve çeşitlemedir" (Johnson, 2015, s. 110). "Geçerlilik bir ölçüm gerecini ya da ölçmesi gereken şeyi ölçen testi tanımlayan bir terimdir" (Pine, 2009, s. 276). "Güvenirlik kavramı, bir araştırmanın bulgularının gerçeği yansıtıp yansıtmadığı, yansıtıyorsa yansıtma derecesi, aynı zamanda araştırma farklı zamanlarda ya da farklı kişiler aracılığıyla yürütülürse aynı ya da benzer sonuca ulaşmasıyla ilgilidir" (Ekiz, 2009, s. 38). Bu çalışmanın geçerlik ve güvenirliği açıklanırken Lincoln ve Guba (1985) ile Yıldırım ve Şimşek'ten (2008) faydalanılmıştır**.**

3.7.1. İnandırıcılık

"Eylem araştırmalarında inanırlık, güvenilir ya da inandırıcı olma yeteneği anlamına gelmektedir. Bu durum verilerin güven içinde kullanılmasına olanak tanımaktadır" (Johnson, 2015, s. 109). Lincoln ve Guba (1985), bir araştırmada inandırıcılığın oluşabilmesi için araştırmacılara farklı stratejiler tavsiye etmişlerdir. Bu stratejiler şunlardır: Uzun süreli etkileşimin meydana gelmesi, derinlik odaklı veri toplama, verileri çeşitleme, uzman incelemesinin yapılması ve katılımcı teyidinin gerçekleşmesi (Akt. Yıldırım & Şimşek 2008, s. 265). Bu çalışmada yukarıda değinilen stratejiler ele alınacaktır.

3.7.1.1. Uzun süreli etkileşim

Araştırmacının araştırma süreci boyunca veri kaynaklarıyla etkileşim içinde bulunması elde edilecek verilerin geçerlik ve güvenirliğini artıracaktır. "Araştırmacı veri kaynakları (katılımcılar, gözlenen ortamlar, dokümanlar, vb.) ile uzun süreli bir etkileşim içinde olmalıdır. Böylece veri kaynakları üzerinde kendi varlığından ve

öznel algılarından kaynaklanabilecek etkiyi anlayabilir" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 266). Araştırmacının gözlem süresini artırması araştırma sürecinin sağlıklı sonuçlar vermesi bakımından önemli görülmektedir.

Yapılan bu araştırmada uzman görüşleri doğrultusunda 2 hafta ön-test ve son-test, 8 hafta uygulama haftası olarak planlanmıştır. Okul müdürü ve sınıf rehber öğretmeniyle görüşme, veli toplantısı, il milli eğitim müdürlüğünden gerekli iznin alınması, ön-test, son-testlerin uygulanması, geçerlik komitesiyle görüşmeler, anahtar katılımcı öğrencilerle görüşmeler ve uygulama dersleri yaklaşık olarak 15 haftalık bir zaman diliminde gerçekleşmiştir. Uygulama süreci boyunca 8 hafta uygulama dersleri (32 saat), 8 kez geçerlik komitesi görüşmesi, 1 kez veli toplantısı, okul müdürü ve sınıf rehber öğretmeniyle görüşme, 3 kez anahtar katılımcı öğrencilerle görüşme gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bütün bu görüşmeler ve uygulama dersleri süreci araştırmacının veri kaynaklarıyla uzun süreli etkileşim içinde bulunduğunu ifade etmektedir.

3.7.1.2. Derinlik odaklı veri toplama

Araştırmacının alanda öğrendiği olay ve olguların araştırma sorusu açısından anlamı, birbirleriyle olan ilişkilerini, bir bütün olarak sergilediği örüntüleri birbiriyle karşılaştırarak, yorumlayarak, kavramsallaştırarak ortaya çıkarması beklenir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Araştırmacı topladığı verilerden hareketle elde ettiği sonuçları birbirleriyle mukayese ederek, yorumlayarak ve kavramsallaştırarak bazı ilişkileri ortaya çıkarabilir. Bu anlamda araştırmacı elde ettiği sonuçları eleştirel gözle yorumlamalı araştırma sorularının cevaplarına yeteri derecede ulaşamamışsa ek veri toplamalıdır. Bu araştırmada araştırma soruları çerçevesinde uygulama süreci boyunca çeşitli veri toplama araçları kullanılarak veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Derinlik odaklı veri toplama stratejisine uygun olarak araştırmacı günlüğü, öğrenci günlüğü, öğrenci görüşme formları, gözlem, sosyal medya paylaşımları, video ses kaydı, öğrenci etkinlikleri ve temel dil becerileri seviyelerini belirleme testleri/ rubriklerinden faydalanılmıştır.

3.7.1.3. Çeşitleme

"Eylem araştırmalarında çeşitleme, farklı türde veri toplama, farklı veri kaynaklarını kullanma, verileri farklı zamanlarda toplama ve diğer kişilerin

bulgularınızı doğrulaması ve düzeltmesi için yeniden gözden geçirmesi ile gerçekleştirilir" (Johnson, 2015, s. 111). Araştırma sürecinde araştırmacı çeşitleme stratejisine uygun olarak sekiz farklı veri toplama aracı kullanmış, farklı zaman dilimlerinde öğrencilerle ön-ara ve son görüşmeler yapmış, 8 hafta boyunca geçerlik komitesiyle düzenli görüşmeler yaparak verileri gözden geçirmiştir. Eylem araştırmalarında genellikle nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmakla birlikte araştırmanın amacına hizmet ediyor ve uygunsa nicel araştırma yöntemlerinden de faydalanabilmektedir (Kuzu, 2009). Araştırmada nitel veri toplama araçları yanında nicel veri toplama araçlarından da faydalanılarak yöntem çeşitlemesi sağlamaya çalışılmıştır. Farklı veri toplama araçlarının kullanılması ve nitel, nicel verilerin bütünleştirilmesi araştırmanın inandırıcılığına olumlu yönde katkı sağlamıştır.

3.7.1.4. Uzman incelemesi

Araştırma konusunda saha bilgisinde uzman olan ve nitel araştırma alanında deneyimli ve uzman olan kişilerden araştırma sürecinde destek almak araştırmanın daha sağlıklı sonuçlar vermesini sağlamanın yanı sıra inandırıcılık konusunda da önemli bir adım olmaktadır. Yıldırım ve Şimşek'e (2008) göre bu incelemede uzman, araştırmanın deseninden toplanan verilere, bunların analizine ve sonuçların yazımına kadar olan süreçlere eleştirel bir bakış açısıyla bakar ve araştırmacıya dönütte bulunur. Bu dönüt araştırmacı açısından kendi yaklaşımını kontrol etme ve araştırma sürecinde bu yaklaşımın olası etkilerini görme bakımından faydalı olacaktır.

Araştırma sürecinde hangi veri kaynaklarından faydalanılacağına, hangi veri toplama araçları kullanılacağına, eylemsel etkinliklerin nasıl hazırlanacağına, uygulamanın gerçekleştirilme durumuna, verilerin analiz edilip yorumlanmasına tez izleme komitesi ve geçerlik komisyonu görüşleri doğrultusunda karar verilmiştir. Araştırmanın güçlü ve zayıf yanlarını betimlemek, araştırmaya eleştirel bakış açısıyla yaklaşmak, ortaya çıkan sorunlara veya çıkabilecek sorunlara çözüm üretip araştırmacıya rehberlik etmek amacıyla 2 Türkçe öğretmeni ve 2 Türkçe eğitimi alanında uzman olan 4 kişi belirlenmiştir. Geçerlik komitesinin belirlenmesinde araştırmacının görev yaptığı okul ortamında öğretmen olmak veya Türkçe eğitimi alanında uzman olup en az bir dönem nitel araştırma dersi almış olma ölçütü konulmuştur. Geçerlik komitesi üyeleriyle 8 kez geçerlik komitesi görüşmesi yapılmıştır. Tez izleme komisyonunda ise 2 Türkçe eğitimi uzmanı ve 1 eğitim

bilimleri uzmanı yer almış, düzenli olarak görüşmeler yapılarak araştırmaya yön verilmiştir.

3.7.1.5. Katılımcı teyidi

"Araştırmada elde edilen verilerin, bunlara ilişkin araştırmacının ulaştığı sonuçların ve yorumların veri kaynakları (katılımcılar) tarafından teyit edilmesinde yarar vardır. Nitel araştırma güçlü veri toplama yöntemlerine sahiptir ve zengin sonuçlara ulaşmada araştırmacıya önemli araçlar sağlar" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 268). Araştırma sürecinde farklı veri kaynaklarından faydalanılmıştır, bunlar: Araştırmacı, öğrenciler, okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, geçerlik komitesi üyeleri. Araştırma sürecinde katılımcılardan toplanan veriler karşılaştırılarak araştırmanın amacına hizmet edip etmediğine bakılmış ve verilerim uyumlu oldukları tespit edilmiştir.

3.7.2. Aktarılabilirlik

Nicel araştırma ve nitel araştırma doğası gereği farklı geçerlik, güvenirlik ve inandırıcılık kavramlarını da kabul etmektedir. Nicel araştırmalardaki genelleme kavramı nitel araştırmalar için aktarılabilirlik kavramının karşılığı olarak görülmektedir. "Nicel araştırmada genelleme evrende veri kaynaklarının normal dağılım gösterdiği varsayımına dayalıdır. Oysa nitel araştırmada bu tür bir genelleme mümkün değildir" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 269). Araştırma sonuçlarının aktarılabilirliliğinin sağlanması için iki yöntem tavsiye edilmiştir: ayrıntılı betimleme, amaçlı örnekleme.

3.7.2.1. Ayrıntılı betimleme

Ayrıntılı betimleme okuyuculara araştırma ortamını aktarabilir ve paylaşılan tecrübelerin tartışmasını verebilir. Nitel araştırmacılar ortamı ayrıntılı betmlediklerinde sonuçlar daha gerçekçi olmaktadır (Creswell, 2016). Ayrıntılı bir şekilde betimlenen veriler araştırmanın inandırıcılığını artırmaktadır. Araştırmanın yöntem bölümünde araştırmanın modeli, eylem araştırması süreci, araştırma ortamı, araştırma süreci içindeki katılımcılar, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin çözümlenmesi, yorumlanması ve raporlaştırılması hakkında detaylı bir şekilde bilgiler verilmiştir. Ayrıca araştırmanın bulgular ve yorum bölümünde farklı

veri toplama araçlarıyla elde edilen nitel ve nicel veriler, araştırma soruları çerçevesinde kod-tema frekans tabloları, video analiz tabloları ve ön test son test analizleri şeklinde doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur.

3.7.2.2. Amaçlı örnekleme

"Bu örnekleme yönteminde evren araştırmanın amacına uygun olarak kümelere ayrılır. Bu kümelerden araştırmaya en uygun olduğu düşünülen küme örneklem olarak seçilir" (Şahin, 2011, s. 125). Nitel araştırmalarda genele ulaşmanın yanı sıra özele ait bilgilere erişme şansı da bulunmaktadır.

Bu araştırma sürecinde farklı veri kaynaklarından faydalanılmıştır, bunlar: Araştırmacı, öğrenciler, okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, geçerlik komitesi üyeleridir. Araştırma soruları çerçevesinde elde edilen verilerin karşılaştırılıp uyum gösterip göstermediği kontrol edilmiş, araştırmanın amacına hizmet eden veriler kullanılmıştır. Araştırma ortamı belirlenirken araştırmacının MEB'de çalışıyor olması uygulamayı kendi okulunda yapmasına imkân vermiştir. Uygulama yapılacak sınıf belirlenirken araştırmacının gözlemleri, uzman görüşleri, okul müdürü ve sınıf rehber öğretmeniyle görüşmesi de etkili olmuştur.

3.7.3. Tutarlık

"Nicel araştırmada güvenirlik geçerlik için bir ön koşuldur. Nitel araştırmada ise tekrar edilebilirlik kabul edilen varsayımlara göre mümkün değildir, çünkü olay ve olgular sürekli değişkenlik gösterir, farklılık gerçeğin doğasından kaynaklanır (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 271). Bu çalışmada olay ve olguların doğası gereği değişebilirliği yaklaşımı benimsenmiştir.

"Bu stratejinin amacı araştırmaya dışarıdan bir gözle bakılması ve araştırmacının baştan sona gerçekleştirdiği araştırma etkinliklerinde tutarlı davranıp davranmadığını ortaya koymaktadır" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 272). Bu araştırmanın tutarlığını artırmak amacıyla veri kaynaklarının seçimi, veri toplama araçlarının belirlenmesi, uygulamanın gerçekleştirilmesi ve verilerin analiz edilmesi sürecinde planlı ve dikkatli bir süreç izlenmiştir. Araştırmanın gerçekleştirilme aşamaları tez izleme komisyonu ve geçerlik komisyonuna (5 uzman, 2 öğretmen) danışılarak süreç yürütülmüştür. Araştırma sonuçları bulgular ve yorumlar bölümünde detaylı bir şekilde betimlenerek açıklanmıştır.

3.7.4. Teyit edilebilirlik

Nitel bir araştırmada nicel bir araştırmadaki gibi araştırmacının tamamen nesnel yaklaşımlarla olay ve olgulara yaklaşmasının mümkün olamayabileceği savı düşünülmektedir. "Nitel araştırmacıdan beklenen ulaştığı sonuçları topladığı verilerle sürekli olarak teyit etmesi ve bu çerçevede okuyucuya mantıklı bir açıklama sunabilmesidir" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 272). Bu bakış açısından hareketle teyit edilebilirliğin sağlanabilmesi için teyit incelemesinin gerekliliği tavsiye edilmektedir.

"Bu incelemede amaç araştırmacının ulaştığı sonuçları ham verilerle karşılaştırarak teyit mekanizmasını çalıştırıp çalıştırmadığına bakmaktır" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 272). Araştırma sürecinde farklı veri toplama araçlarıyla elde edilen verilerin frekans tabloları oluşturulmuş, kodlar, alt temalar ve temalar açıklanmıştır. Araştırmada veri çeşitlemesi, ulaşılan kodlar ve temaların teyit incelemesi geçerlik komitesi üyeleri (2 Türkçe eğitimi uzmanı) tarafından incelenerek gerçekleştirilmiştir.

3.8. Verilerin Raporlaştırılması

"Rapor açık bir şekilde verilerin nasıl seçildiğini, toplandığını, analiz edildiğini ve sonuçlara nasıl ulaşıldığını göstermelidir" (Ekiz, 2009, s. 203). Yöntem kısmında araştırmanın her adımı açık bir şekilde tasvir edilmiştir. Araştırmada veriler betimlenirken okuyucunun zihninde daha anlamlı hale gelmesi için görsellerden de faydalanılmıştır. Bulgular ve yorum bölümünde Maxqda nitel veri analizi programı aracılığıyla kelime bulutu, kod bulutu modellerinin görselleri eklenmiş, öğrenci etkinlik görselleri kullanılmıştır.

Araştırmacı ulaştığı verileri çok titiz bir şekilde mümkün olduğunca açık bir şekilde tarafsız kalarak raporlaştırmaya çalışmıştır. Ulaşılan veriler uzman incelemelerine sunularak görüş alınmıştır. Araştırmanın öncesinden başlanarak araştırma sonuna kadar gerçekleştirilen her eylem şeffaf ve kronolojik bir şekilde okuyucuya sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma süreci içerisinde farklı veri toplama araçlarıyla elde edilen nitel ve nicel veriler, araştırma soruları çerçevesinde sunularak yorumlanmıştır. Araştırmanın nitel verilerinin sunum ve yorumlanmasında içerik analizi sonucu oluşan kodlamalar ve tablolar esas alınırken; nicel verilerin sunum ve yorumlanması bağımlı iki örnek t-testi ve işaretli sıralar testi ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulgular ve yorum kısmı düzenlenirken öğrencilerin kişisel bilgilerine yer verilmeyip öğrenciler (Ö.1,Ö.2,Ö.3 ... Ö.23) şeklinde numaralandırılmıştır. Araştırma sonucunda nitel veri toplama araçlarına yansıyan kodlar ve kelimeler Maxqda nitel veri analizi programı ile şekil 7 ve şekil 8'de gösterilmiştir.

Şekil 7

Kod Bulutu

Şekil 8

Kelime Bulutu

4.1. Öğretim Sürecine Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu bölümde Müzikle Türkçe öğretimi doğrultusunda hazırlanan eylemsel etkinliklerin sınıf içi uygulama süreci nasıldır? Araştırma sorusuna ilişkin bulgular ve yorum yer almaktadır. İzmir ili Konak ilçesinde bir ortaokulun 7/D sınıfı öğrencilerinin katıldığı 8 haftalık öğretim uygulamasının betimlenmesi sunulmuştur. Bu bölümdeki betimlemeler yapılırken veri toplama araçlarından araştırmacı günlüğü, öğrenci günlüğü, öğrenci görüşme formları, sosyal medya paylaşımları, gözlem, video ses kaydı ve öğrenci etkinliklerinden faydalanılmıştır. İçerik analizi yapılan verilerin kodlanıp temalandırılmasıyla Türkçe dersinin öğretim süreci; öğrenilen bilgiler/ yaşantılar, dersin işlenişi ve öğretmen etkisi temaları şeklinde oluşmuştur. Uygulanan "Müzikle Türkçe öğretimi" eylemsel etkinlikleri sonucunda nitel verilerin içerik analizi yapılarak ulaşılan kodların ve temaların Türkçe dersinin öğretim süreci kod-tema, frekans tablosu aşağıda Tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 20

Türkçe Dersinin Öğretim Süreci Kod-Tema ve Frekans Tablosu

ANA TEMA	ALT TEMA	KODLAR	FREKANS
Türkçe Dersinin Öğretim Süreci (f=430)	Öğrenilen Bilgiler/ Yaşantılar (f=363)	Disiplinler Arası Öğrenme	127
		Şarkı, Türkü Öğrenme	29
		Türkünün Hikâyesini Öğrenme	20
		Atasözü ve Deyimler	19
		Kelime Öğrenme	19
		Münazarayı Öğrenme	14
		Oyun Öğrenme	10
		Şairin Hayatını Öğrenme	9
		Biyografi-Otobiyografi	7
		Tarihi Bilgileri Öğrenme	7
		Coğrafi Bilgiler Öğrenme	6
		Empati	6
		Geçiş ve Bağlantı İfadeleri	6
		Değer Öğrenme- Duygular	6
		Medya Kaynakları	5
		Haber Bülteni	4
		Zıt Anlamlı Kelimeler	4
		Şarkı, Türkü Yazmak	4
		Örtülü Anlam	4
		Kültürümüz, Geleneklerimiz, Değerlerimiz	4
		Öznel-Nesnel Cümleler	3
		Hikâye Resimlendirme	3
		Tahmin Ederek Dinleme	3
		Karooke Yapmak	3
		Slogan Yazmak	3
		Grafik İnceleme	3
		Soru İşaretinin Kullanımı	3
		Söz Sanatları	3
		Fabl Yazmak	3
		Türkiye'nin Tarihi ve Coğrafi Güzellikleri	2
		Ses Uyumları	2
		Akrostiş Yazma	2
		Metni Değiştirme	2
		Ana fikir- Yardımcı Fikri Bulma	2
		Kapak Tasarlıyorum	2
		Farklı Soru Tarzları	2
		5N1K	2
		Hayal Gücünün Gelişimi	2
		Kavramları Öğrenme	1
		Hikâye Tamamlama	1
		Neden Sonuç İlişkisi	1
		Tahmin Edip Canlandırmayı Öğrendim	1
		Yeni Etkinlik	1

Tablo 20 Devamı

	Yarışma Yapmak	1
	Hikâye Haritası	1
	Amaç-Sonuç Cümleleri	1
Dersin İşlenişi (f=39)	Aktif Katılım	22
	Derse İlgi Çekme	9
	Derse Hazırlık	6
	Akıllı Tahta Etkisi	2
Öğretmen Etkisi (f=28)	Anlatım Biçimi	13
	Öğretmeni Sevme	9
	Farklı Etkinlik Hazırlama	6

4.1.1. Öğrenilen bilgiler/yaşantılar

Bu araştırmada müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinlikler kullanılmıştır. Uygulanan eylemsel etkinlikler geliştirilirken araştırmacı yapısalandırmacı eğitim anlayışıyla öğrenciyi merkeze alan çoklu zekâ kuramına ve disiplinler arası eğitim anlayışına dayanan etkinlikleri uzman görüşlerine başvurup 2018 Türkçe Öğretim Programı'ndaki kazanımlar çerçevesinde oluşturmuştur. Öğrenilen bilgiler, yaşantılar öğretim süreci içerisinde sıklığı en fazla olan tema olmuştur (f=363).

4.1.1.1. Kelime öğrenme

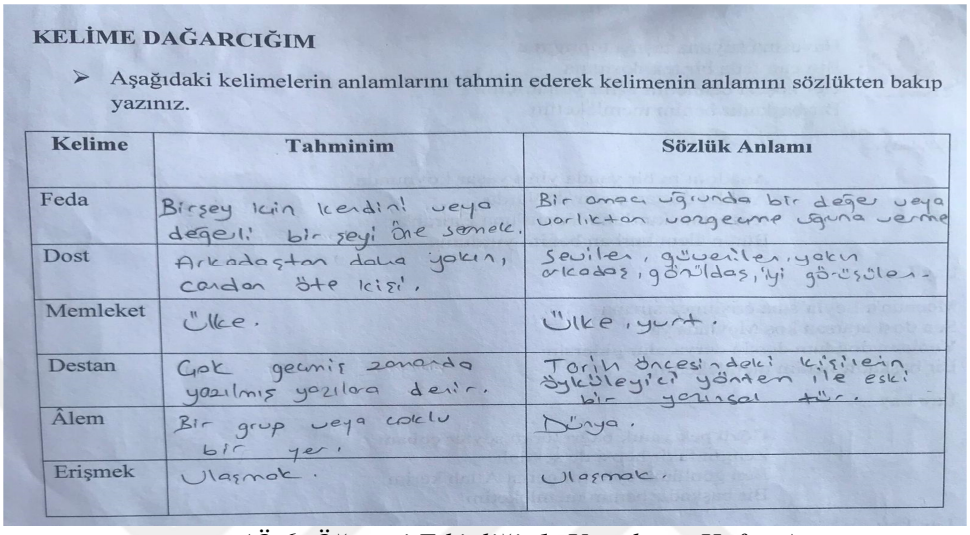
Türkçe öğretiminde kelime öğrenimi temel dil becerilerinin gelişimi açısından oldukça önemlidir. Öğrencilerin kelime dağarcıklarının gelişimini sağlamak amacıyla 8 hafta boyunca müziksel metinlerin her birinde kelime etkinlikleri yaptırılmıştır. Kelime öğrenimi sıklığı fazla olan kodlardan birisidir (f=19). Kelime öğrenimine yönelik öğrenci günlüklerinde şu ifadelere yer verilmiştir:

Bu derste bilmediğim kelimeleri öğrendim ve cümle halinde de kurabilirim. (Ö.10, Öğrenci günlüğü,5. hafta). Bu derste bazı kelimelerin anlamını öğrendim. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bu derste bilmediğim kelimeleri, Barış Manço'nun şarkılarını öğrendim. (Ö.22, Öğrenci günlüğü,7. hafta)

Uygulama sürecinde kelime etkinlikleri yapılmıştır. Öğrencilerin kelime etkinlik örnekleri aşağıda gösterilmektedir. Ö.6'nın metin temelli öğretimde metinde geçen kelimelerin anlamlarını sözlük anlamına yakın bir şekilde tahmin ettiği görülmektedir.

Şekil 9

Kelime Dağarcığım 1

KELİME DAĞARCIĞIM

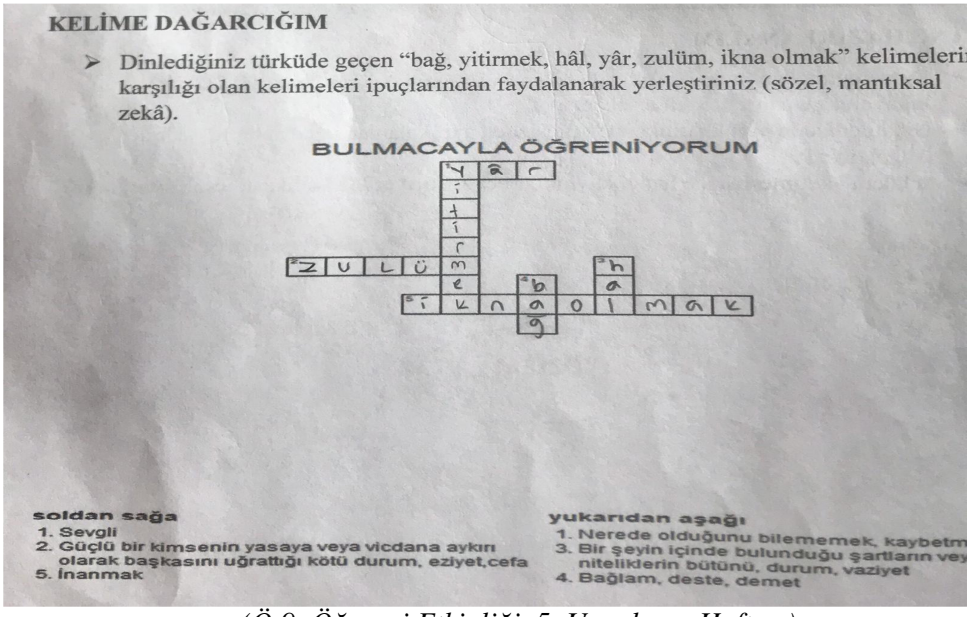
➢ Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek kelimenin anlamını sözlükten bakıp yazınız.

Kelime	Tahminim	Sözlük Anlamı
Feda	Birşey için kendini veya değerli bir şeyi öte sonek.	Bir amacı uğrunda bir değer veya varlıktan vazgeçme uğruna verme
Dost	Arkadaştan daha yakın, candan öte kişi.	Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi gö-üşülen.
Memleket	Ülke.	Ülke, yurt.
Destan	Çok geçmiş zamanda yazılmış yazılara denir.	Tarih öncesindeki kişilerin söyleyici yöntem ile eski bir yazınsal tür.
Âlem	Bir grup veya çoklu bir yer.	Dünya.
Erişmek	Ulaşmak.	Ulaşmak.

(Ö.6, Öğrenci Etkinliği, 1. Uygulama Haftası)

Şekil 10

Kelime Dağarcığım 2

KELİME DAĞARCIĞIM

➢ Dinlediğiniz türküde geçen "bağ, yitirmek, hâl, yâr, zulüm, ikna olmak" kelimeleri karşılığı olan kelimeleri ipuçlarından faydalanarak yerleştiriniz (sözel, mantıksal zekâ).

BULMACAYLA ÖĞRENİYORUM

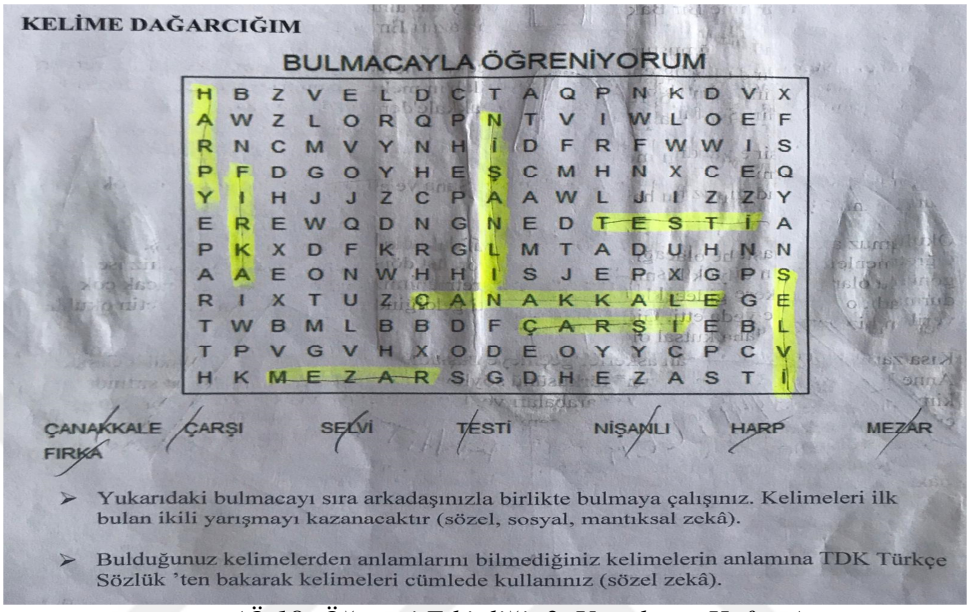
soldan sağa
1. Sevgli
2. Güçlü bir kimsenin yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, eziyet,cefa
5. İnanmak

yukarıdan aşağı
1. Nerede olduğunu bilememek, kaybetm
3. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların vey niteliklerin bütünü, durum, vaziyet
4. Bağlam, deste, demet

(Ö.9, Öğrenci Etkinliği, 5. Uygulama Haftası)

Şekil 11

Kelime Dağarcığım 3

(Ö.18, Öğrenci Etkinliği, 3. Uygulama Haftası)

Kelime etkinliklerinde öğrencilerin uzun metin içerisindeki kelimeleri bulamadıkları belirlenmiştir. Bunu engellemek amacıyla araştırmacı kelimeleri koyu renkte metne yerleştirerek öğrencilerin etkinliği daha kolay yapmasını amaçlamıştır. Bu konudaki gözlemi aşağıda yer almaktadır:

Geçmiş yıllardaki Türkçe kitaplarında kelime etkinliklerinde öğrencilerin anlamını tahmin etmesi veya sözlükten bulması istenen kelimeleri öğrenciler uzun metin içerisinde bulmakta zorlandığını, etkinliği bu nedenle tamamlayamadığını gözlemleyen araştırmacı bu nedenle anlamını bulmasını istediği kelimeleri koyu renkli yazarak metne yerleştirmiş öğrencilerin etkinliği yaparken zorlanmadan yaptıklarını gözlemlemiştir. (16.12.2019, 7. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

4.1.1.2. Münazarayı öğrenme

Münazara öğrencilerin dinleme ve hazırlıklı konuşma becerilerinin gelişiminde önemli bir yeri olan bir etkinlik olarak görülmektedir. Münazara ile öğrenciler karşıdaki konuşmacının sözünü kesmeden dinleyerek kendi konuşmalarını yapar ve tez- antitezi savunmayı öğrenirler. Araştırma kapsamında hazırlanan müziksel metinler ve metinlerle ilgili konulardan (Yüksek Yüksek Tepelere/ Bir Başkadır Benim Memleketim) hareketle öğrencilere münazara etkinlikleri

yaptırılmıştır. Öğrenilen bilgiler, yaşantılar temasında münazarayı öğreniyorum kodu sıkça yer almıştır (f=14). Öğrencilerin münazara etkinliğiyle ilgili görüşleri şu şekildedir:

Bugün doğru bildiğimiz bir şeyi sonuna kadar savunmayı, tartışarak doğruyu bulmayı öğrendik.(Ö.18, Öğrenci günlüğü,1. Hafta). Tartışmanın nasıl yapılacağını, münazarayı öğrendim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Bu derste tartışmayı ve kelimelerin anlamlarını öğrendim. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Hocam münazarayı öğrendik, haber bülteni sunmayı öğrendik. Bunun gibi birçok şeyi öğrendik. Yararı çok oldu yani. (Ö.14, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Arraştırma sürecinde veri toplama amacıyla video- ses kaydı kullanılmıştır. Eylemsel etkinliklerde münazara yapılmıştır. Münazara etkinliğiyle ilgili video analizine ve araştırmacı günlüğüne yansıyanlar şu şekildedir:

Münazara etkinliği de öğrenciler için bir ilkti. Nasıl yapacaklarını sonunda ne olacağını bilmiyorlardı. Bir başkadır benim memleketim şarkısıyla ilintili münazaraya hazırlıklı gelen öğrencilerin bu etkinlikten de mutlu bir şekilde ayrıldıklarını gözlemledim. (Araştırmacı Günlüğü, 28.10.2019)

Metin temelli öğretimde öğrenciler metinden yola çıkarak etkinlikler oluştururlar. Metinde aile içindeki erkeğin eşine karşı baskıcı bir tutumunun olması öğrencilere bu konuyla ilgili münazara yaparak konuyu tartışmaları için uygun bir zemin oluşturdu. Öğrenciler "evde sözü geçen olmalı/ olmamalı" konulu münazara etkinliğine katıldılar. Hazırlıklı konuşma etkinliklerinden münazaraya öğrencilerin ilgisi ve katılımı oldukça üst düzeydeydi. (Araştırmacı Günlüğü, 10.12.2019)

Araştırmacı: Okumuş olduğunuz hikâyede Ali, Zeynep'in ailesiyle görüşmesine engel olmuştur. Sizce evin reisi (evde sözü geçen) olmalı mı? Olmalıysa kim olmalıdır? Münazara etkinliğine başlıyoruz. Eylemsel etkinlikler çerçevesinde ikincisini gerçekleştirdiğimiz münazara etkinliğine öğrencilerin hazırlıklı konuşma becerilerini münazaranın kurallarına uygun olarak gerçekleştirdiği araştırmacı tarafından gözlemlendi. (10.12.2019, 6. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

4.1.1.3. Oyun öğrenme

Oyun öğrenme ya da öğrenileceklerin oyunlaştırılması öğrencilerin hedef kazanımları eğlenerek öğrenmelerini ve içselleştirmelerini sağladığı düşünülmektedir. Araştırmacı müziksel metinlerden hareketle öğrenciyi merkeze

alan etkinlikler planlarken oyunlardan da faydalanmış yeni oyunlar da üreterek öğrencilerin dersten keyif almalarını sağlamaya çalışmıştır. Özellikle kelime etkinliklerinde oyunlar kullanılmıştır. Oyun öğrenme kodu da çalışmada sık yer alan kodlardan birisi olmuştur (f=10). Oyun öğrenmeyle ilgili öğrenci günlüklerinde ve görüşme formlarında şu bilgiler yer almaktadır:

Adını bilmediğim ama bahçede oynadığımız oyunun nasıl oynandığını öğrendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Çok güzel bir oyun öğrendim. (Ö.19, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Bu derste grupla kelime küpü oyununu, zıt anlamlı kelimeleri, ülkemizle ilgili bilgileri öğrendim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bu ders oyunların zekâyı geliştirdiğini ve zamanın eğlenceli bir halde akışını öğretti. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Öğretmenim yaptığımız bazı etkinlikler dersle ilgili oyun oynamamızı sağlıyor. (Ö.18, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Hocam mesela burada biz bilmediğimiz şeyleri de öğreniyoruz. Yeni oyunlar da öğrettiniz, işe yarıyor, güzel bir şey oluyor. Mesela küple kelime oyunu oynamıştık. Onu öğrendim ve evde oynarız diye düşündüm. (Ö.14, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

4.1.1.4. Şarkı, türkü öğrenme

Disiplinler arası imkânlardan faydalanarak şarkı ve türkü materyalleriyle metin temelli Türkçe öğretimi olarak oluşturulan eylemsel etkinliklerde öğrenciler kendi kültürümüze ait olan şarkı ve türküleri de öğrenmişlerdir. Eylemsel etkinliklerin ana unsurlarından olan şarkı ve türküler uzman görüşleri çerçevesinde belirlenerek bunlarla ilgili etkinlikler düzenlenmiştir. Şarkı ve türkü öğrenme en sık kodlardan birini oluşturmuştur (f=29). Öğrencilerin bu öğrenmeyle ilgili düşünceleri şu şekildedir:

Bu derste Âşık Veysel'in hayatını, türkülerini öğrendik, rap yaptık ve çok eğlendik. (Ö.15, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Hastane Önünde İncir Ağacı türküsünü ve hikâyesini öğrendim. Türkü yazmayı öğrendiğimi düşünüyorum. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Çok duygusal ve güzel bir türkü öğrendim. Hasret çekmenin ne demek olduğunu anladım. (Ö.15, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Barış Manço'nun hayatını ve şarkılarını öğrendim. (Ö.10, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Öğretmenim eğleniyoruz hem bir de bilmediğimiz müziklerin, şarkıları, türküleri öğreniyoruz. Çok güzel oluyor bence. (Ö.1, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Rap müziğin nasıl

yazıldığını öğrendim. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Çanakkale Türküsü'nü ve türkünün hikâyesini öğrendim. Bunlar hakkında yeni bilgiler edindim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

4.1.1.5. Biyografi, otobiyografi

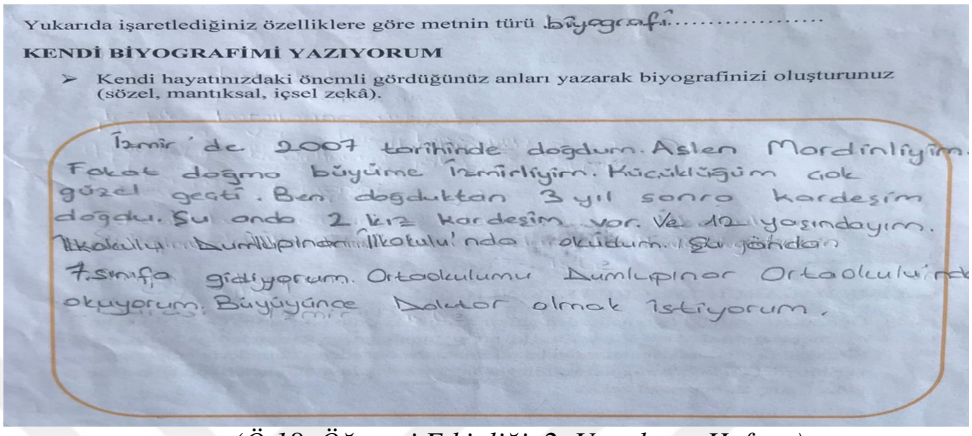
Bilgilendirici metin türlerinden biri olan biyografi- otobiyografi 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda 7. Sınıf ders kitaplarında bulunması gereken metin türleri olarak görüldüğü için araştırmacı öğrencilere Uzun İnce Bir Yoldayım türküsünün yazarı olan Âşık Veysel'in hayatından hareketle bu türü kavratmaya çalışmıştır. Biyografi, otobiyografi öğrenilen bilgiler, yaşantılar temasında sık yer alan kodlardan biri olmuştur (f=7). Bu öğrenmeyle ilgili öğrenci günlüklerine, araştırmacı günlüğüne ve video kaydına şu bilgiler yansımıştır:

Bu derste biyografiyi ve otobiyografiyi öğrendim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Âşık Veysel'in hayatını öğrendim. Biyografi ve otobiyografiyi öğrendim. Gece- gündüz ve evrenin oluşumunu öğrendim. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bu derste otobiyografiyi ve otobiyografi yazmayı öğrendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü,2. hafta). Bu derste Türk halk ozanı Âşık Veysel'in hayatını öğrendim, eserlerini tanıdım, bilgi edindim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Biyografi ve otobiyografi türünü önceden bilmeyen öğrenciler etkinlik aracılığıyla hem türleri öğrendiler hem de kendi otobiyografilerini yazdılar. (Araştırmacı Günlüğü, 04.11.2019)

Eylemsel etkinlikler çerçevesinde öğrenciler otobiyografi yazmıştır. Uygulama sürecinde öğrencilerin yazmış olduğu otobiyografi örnekleri aşağıda gösterilmektedir. Biyografi-otobiyografi etkinliğinde Ö.18'in kendi hayatını özet bir şekilde anlatarak türe uygun örnek bir metin türü oluşturduğu görülmektedir.

Şekil 12

Biyografi 1

Yukarıda işaretlediğiniz özelliklere göre metnin türü biyografi.....

KENDİ BİYOGRAFİMİ YAZIYORUM

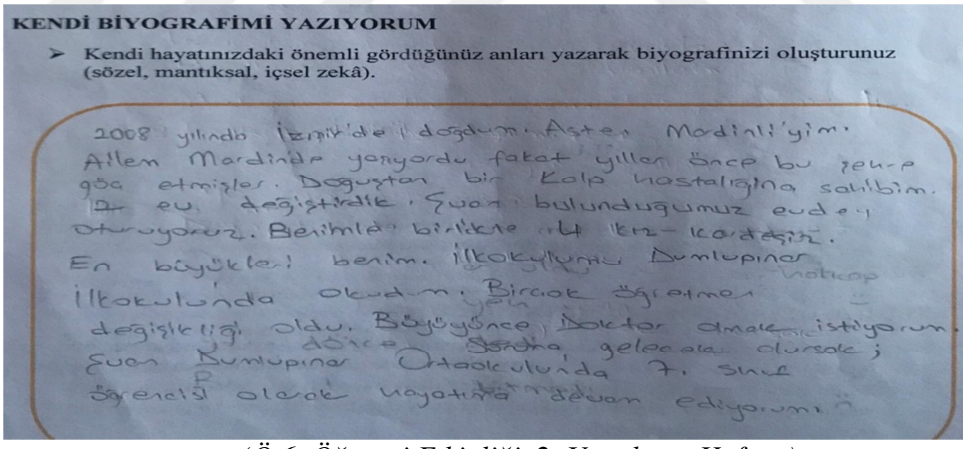
➢ Kendi hayatınızdaki önemli gördüğünüz anları yazarak biyografinizi oluşturunuz (sözel, mantıksal, içsel zekâ).

İzmir'de 2007 tarihinde doğdum. Aslen Mardinliyim. Fakat doğma büyüme İzmirliyim. Küçüklüğüm çok güzel geçti. Ben doğduktan 3 yıl sonra kardeşim doğdu. Şu anda 2 kız kardeşim var. Ve 12 yaşındayım. İlkokulu Dumlupınar İlkokulu'nda okudum. Şu günden 7.sınıfa gidiyorum. Ortaokulumu Dumlupınar Ortaokulu'nda okuyorum. Büyüyünce Doktor olmak istiyorum.

(Ö.18, Öğrenci Etkinliği, 2. Uygulama Haftası)

Şekil 13

Biyografi 2

KENDİ BİYOGRAFİMİ YAZIYORUM

➢ Kendi hayatınızdaki önemli gördüğünüz anları yazarak biyografinizi oluşturunuz (sözel, mantıksal, içsel zekâ).

2008 yılında İzmir'de doğdum. Aslen Mardinli'yim. Ailem Mardinde yaşıyordu fakat yıllar önce bu şehre göç etmişler. Doğuştan bir kalp hastalığına sahibim. 2 ev değiştirdik. Şuan bulunduğumuz evde oturuyoruz. Benimle birlikte 4 kız kardeşiz. En büyükleri benim. İlkokulumu Dumlupınar İlkokulunda okudum. Birçok öğretmen değişikliği oldu. Büyüyünce Doktor olmak istiyorum. Şuan Dumlupınar Ortaokulunda 7. Sınıf öğrencisi olarak hayatıma devam ediyorum.

(Ö.6, Öğrenci Etkinliği, 2. Uygulama Haftası)

Uygulama ikinci haftasında öğrencilere metin türünü buldurma etkinliği yaptırıldı. Metin türünü buluyorum etkinliğinde öğrencilere Âşık Veysel'in hayatından oluşturulan bilgiler sezdirme yoluyla kavratılarak öğrencilerin biyografiyi tanımaları ve otobiyografilerini yazması sağlandı. Öğrenciler ilk defa otobiyografi yazdıkları için metin temelli etkinliğin çok katkısı olduğu gözlendi. (04.11.2019, 2. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

4.1.1.6. Coğrafi bilgiler öğrenme

Türkçe eğitiminde disiplinler arası olanaklardan faydalanmak isteyen araştırmacı metin temelli eğitimde etkinlikleri hazırlarken farklı disiplinlerden de yararlanarak öğrencilerin yaşantı zenginliği yaşamalarını amaçlamıştır. Uzun İnce Bir Yoldayım ve Çanakkale Türküsü metinlerinin etkinliklerinde coğrafi bilgilere yer verilmiştir. Coğrafi bilgiler öğrenme de sık yer alan kodlardan birisi olmuştur (f=6). Bu öğrenmeyle ilgili şu görüşler yer almaktadır:

Dünya ile ilgili bilgileri ve gece- gündüz oluşumunu öğrendim. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Gece- gündüz ve evrenin oluşumunu öğrendim. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Çanakkale'nin en güzel yerlerini ve tarihi yerlerini öğrendim. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Çanakkale Destanı'nı ve Çanakkale'nin güzelliklerini öğrendim. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Ülkemi tanıyorum bölümünde ülkemi daha iyi öğrendim. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

4.1.1.7. Türkünün hikâyesini öğrenme

Metin temelli öğretim merkezinde hazırlanan türkülerin hikâyelerinin de ders materyalleri olarak kullanıldığı bu çalışmada öğrenciler yazılı ve sözlü kültürümüzün önemli bir parçası olan türkülerin hikâyelerini de öğrenmişlerdir. Türkülerin hikâyesini öğrenme kodların önemli bir bölümünü oluşturmuştur (f=20). Öğrencilerin araştırma günlüklerinde ve görüşme formunda bu öğrenmeyle ilgili şu bilgiler bulunmaktadır:

Çanakkale Türküsü' nün hikâyesini öğrendim. Bu hikâyenin bir mektuptan alındığının öğrendim. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Türkünün yöresini ve kimin niçin yazdığını öğrendim. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Bu derste Gesi Bağları türküsünün çıkış kaynağını öğrendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Bu derste Yüksek Yüksek Tepelere türküsünü ve çıkış kaynağını ayrıca geçiş ve bağlantı ifadelerini öğrendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Bu derste Sarı Çizmeli Mehmet Ağa'nın hikâyesini, anlamını bilmediğim kelimeleri tahmin edip öğrendim. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Derste türkülerimizin nasıl ortaya çıktığını öğreniyoruz. Bunlar bize ilerde lazım olabilir. Geleneğimizi, kültürümüzü öğrenmemiz güzel bir şey. (Ö.14, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Ben her türkünün bir hikâyesi olduğunu bilmiyordum ama şimdi onu da öğrendim. Bence bu ders çok güzel. (Ö.2, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Öğretmenim Çanakkale

Türküsü' nün hikâyesini bilmiyorduk bu etkinlik sayesinde öğrendik. Münazara yapmayı öğrendik. (Ö.18, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Bazen türkülerin çıkış kaynağını öğreniyorduk. Aslında dinlediğimiz türküleri biliyorduk, söylüyorduk ama çıkış kaynaklarının neler olduğunu bilmiyorduk. O yüzden öğrenmek güzel oldu. (Ö.18, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

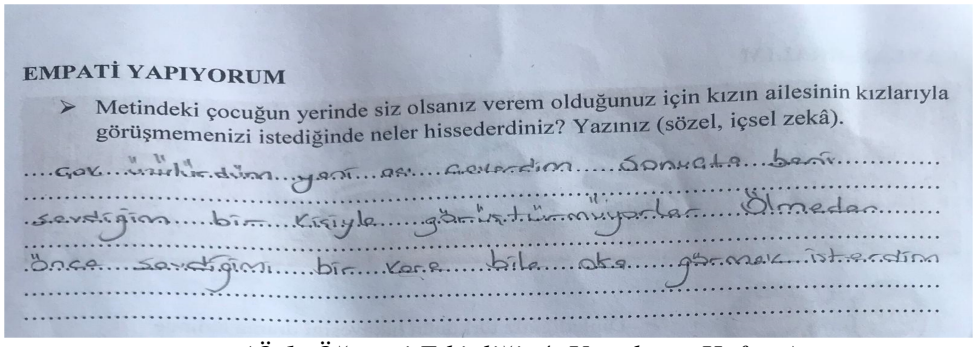
4.1.1.8. Empati

Türkçe Öğretim Programı'nda konuşma ve dinleme stratejilerinde empati kurarak konuşma ve dinleme etkinliklerinin olmasından dolayı araştırmacı öğrencilerin empati duygusunu içselleştirmeleri amacıyla işlenilen müziksel metinlerden (Hastane Önünde İncir Ağacı, Yüksek Yüksek Tepelere) hareketle etkinlikler düzenlemiş ve öğrencilerin empatiyi kavradıklarını gözlemiştir. Empati öğrenilen bilgiler, yaşantılar temasında sık yer alan kodlardan birini oluşturmuştur (f=6). Bu öğrenmeyle ilgili öğrenci günlüğüne ve araştırmacı günlüğüne şu düşünceler yansımıştır:

Bu derste empatiyi öğrendim. Bunu bilmeyen arkadaşlarıma anlatabilirim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bugün empatiyi öğrendim. Mesela yolda giderken ağlayan bir çocuğu görsem onunla empati kurarım, onun kalbinin yumuşamasını sağlarım. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Empati yapıyorum etkinliğinde öğrenciler, kızın ailesinin nişanlısının hasta olması sebebiyle görüşmelerine izin vermemelerini eleştirel bakış açısıyla " sevgi her şeyden üstündür" ana fikri etrafında düşüncelerini belirttiler. (Araştırmacı Günlüğü, 25.11.2019)

Şekil 14

Empati 1

EMPATİ YAPIYORUM

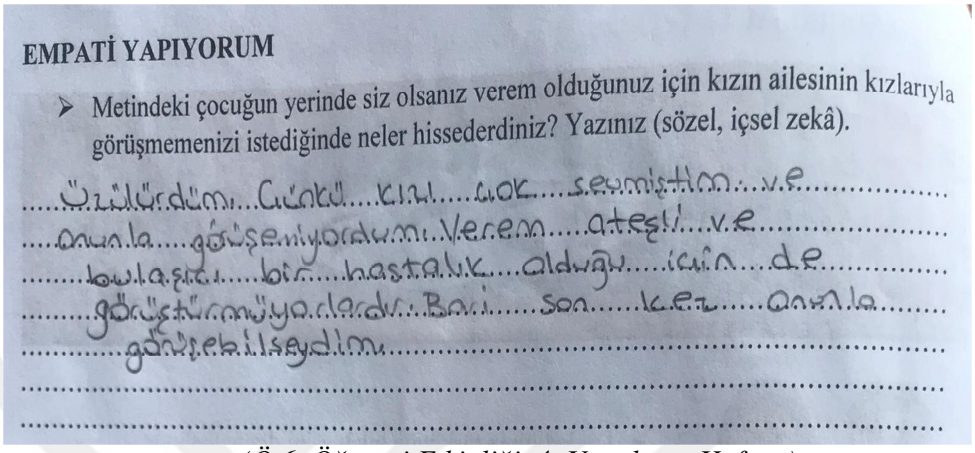
➢ Metindeki çocuğun yerinde siz olsanız verem olduğunuz için kızın ailesinin kızlarıyla görüşmemenizi istediğinde neler hissederdiniz? Yazınız (sözel, içsel zekâ).

...Gör...ünür...düm...yer...er...Gelerdim...Sonuna...kadar.....
.....
...sevdiğim...bir...kişiyle...görüştürmüyorlar...Ölmeden.....
.....
...Önce...sevdiğim...bir...kere...bile...ona...görmek...isterdim
.....
.....

(Ö.1, Öğrenci Etkinliği, 4. Uygulama Haftası)

Şekil 15

Empati 2

EMPATİ YAPIYORUM

➢ Metindeki çocuğun yerinde siz olsanız verem olduğunuz için kızın ailesinin kızlarıyla görüşmemenizi istediğinde neler hissederdiniz? Yazınız (sözel, içsel zekâ).

Üzülürdüm çünkü kızı çok sevmiştim ve onunla görüşemiyordum. Verem ateşli ve bulaşıcı bir hastalık olduğu için de görüştürmüyorlardı. Bari son kez onunla görüşebilseydim.

(Ö.6, Öğrenci Etkinliği, 4. Uygulama Haftası)

Kendilerinin köydeki bir hayvanla empati yaparak niçin o hayvan olmayı istediklerini yazmaya çalışan öğrenciler yeni öğrendikleri bağlaçları da cümlede kullanmaya çalıştı. (Araştırmacı Günlüğü, 10.12.2019). Karooke etkinliği için bu kez de Selda Bağcan'ın seslendirdiği türküyü açan araştırmacı belirli yerlerde türküyü durdurarak öğrencilerin türküde geçen sözlerle ilgili düşüncelerini söylemelerini istedi. Türkünün hikayesini öğrenen öğrencilerin düşüncelerini ifade ederken empati duygusuyla hareket etmeye çalıştıkları gözlendi. (Araştırmacı Günlüğü, 02.12.2019)

4.1.1.9. Atasözü ve deyimler

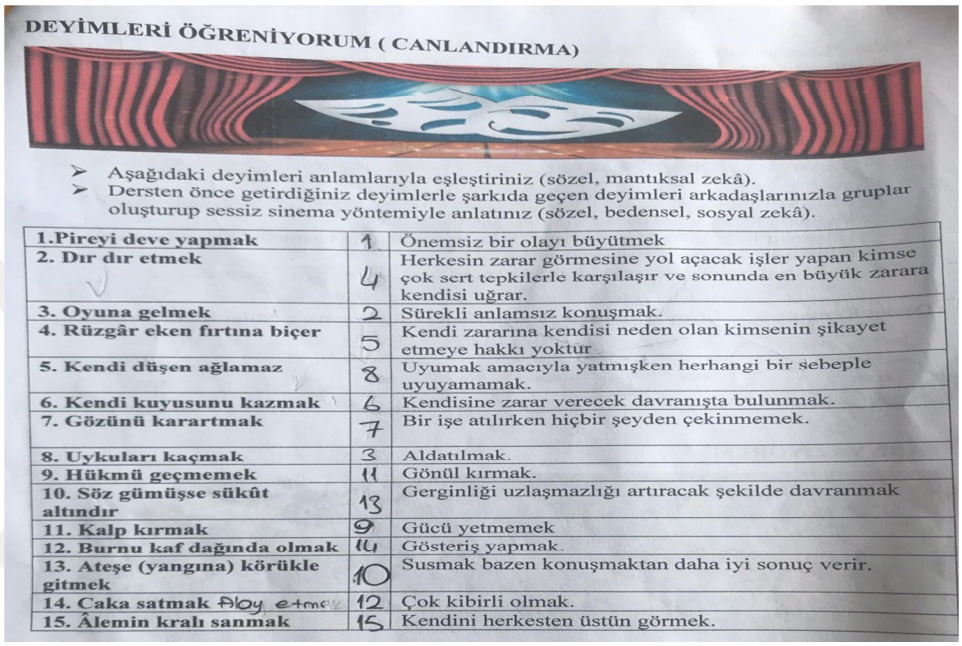
Atasözü ve deyimler dilimizin önemli zenginlik kaynaklarından biridir. Öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerinin gelişiminde atasözü ve deyimlerin önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu çalışmada şarkı ve türkülerde geçen atasözü ve deyimleri öğrencilerin öğrenmeleri için araştırmacı tarafından farklı etkinlikler hazırlanarak uygulanmıştır. Atasözü ve deyimler kod örüntüsü içerisinde en sık vurgulanan kodlardan biri olmuştur (f=19). Öğrencilerin atasözü ve deyim öğrenmeyle ilgili görüşleri şu şekildedir:

Bu derste Mega Star Tarkan'ın Dilli Düdük şarkısını ve şarkıda geçen atasözleri ve deyimlerin çoğunu öğrendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Bu derste bazı deyim ve atasözlerinin anlamlarını öğrendik. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Bu derste deyimleri daha yakından öğrendim. (Ö.22, Öğrenci günlüğü, 8.

hafta). Bu derste bilmediğim deyimleri öğrendim, ilk defa duyduğum bir şarkıyı öğrendim. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Şekil 16

Deyimler

DEYİMLERİ ÖĞRENİYORUM (CANLANDIRMA)

- Aşağıdaki deyimleri anlamlarıyla eşleştiriniz (sözel, mantıksal zekâ).
- Dersten önce getirdiğiniz deyimlerle şarkıda geçen deyimleri arkadaşlarınızla gruplar oluşturup sessiz sinema yöntemiyle anlatınız (sözel, bedensel, sosyal zekâ).

1.Pireyi deve yapmak	1	Önemsiz bir olayı büyütmek
2. Dır dır etmek	4	Herkesin zarar görmesine yol açacak işler yapan kimse çok sert tepkilerle karşılaşır ve sonunda en büyük zarara kendisi uğrar.
3. Oyuna gelmek	2	Sürekli anlamsız konuşmak.
4. Rüzgâr eken fırtına biçer	5	Kendi zararına kendisi neden olan kimsenin şikayet etmeye hakkı yoktur
5. Kendi düşen ağlamaz	8	Uyumak amacıyla yatmışken herhangi bir sebeple uyuyamamak.
6. Kendi kuyusunu kazmak	6	Kendisine zarar verecek davranışta bulunmak.
7. Gözünü karartmak	7	Bir işe atılırken hiçbir şeyden çekinmemek.
8. Uykuları kaçmak	3	Aldatılmak.
9. Hükmü geçmemek	11	Gönül kırmak.
10. Söz gümüşse sükût altındır	13	Gerginliği uzlaşmazlığı artıracak şekilde davranmak
11. Kalp kırmak	9	Gücü yetmemek
12. Burnu kaf dağında olmak	14	Gösteriş yapmak.
13. Ateşe (yangına) körükle gitmek	10	Susmak bazen konuşmaktan daha iyi sonuç verir.
14. Caka satmak ~~Bloy~~ etmek	12	Çok kibirli olmak.
15. Âlemin kralı sanmak	15	Kendini herkesten üstün görmek.

(Ö.3, Öğrenci Etkinliği, 8. Uygulama Haftası)

Eylemsel etkinliklerde atasözleri ve deyimler etkinliği uygulanmıştır. Metinde geçen atasözü ve deyimleri anlamlarıyla uygun bir şekilde eşleştiren öğrencinin deyim ve atasözlerini içselleştirdiği düşünülebilir. Uygulama sürecinde öğrencilerin atasözü ve deyimleri karıştırdıklarını gözlemleyen araştırmacı öğrencilere atasözü ve deyimlerin farklarını anlatmıştır.

Metne hazırlanalım bölümünde deyimler hakkında öğrencilerin çok fazla bilgisi olmadığı tespt edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin deyimlerle atasözlerini karıştırdıkları gözlenmiştir. Deyimlerin çıkış kaynakları ile ilgili de çok fikir sahibi olmayan öğrencilere gerekli açıklamalar yapılarak atasözü ve deyim farkını anlamaları sağlandı. (Araştırmacı Günlüğü, 16.12.2019)

Araştırmacı: Çocuklar deyimler hakkında neler biliyorsunuz? Ö.18: Mecaz anlamlıdır öğretmenim. Araştırmacı: Peki deyimlerin bir çıkış kaynağı var mı? Bilenler söylesin. Öğrenciler: Bilmiyoruz. Araştırmacı öğrencilerin deyimlerin çıkış

kaynakları hakkında bilgi sahibi olması için Barış Manço'nun Sarı Çizmeli Mehmet Ağa türküsünü dinleterek türkünün hikâyesini okutmuştur. Etkinlik sonrası soruları cevaplayan öğrencilerin kazanımı içselleştirdiği gözlenmiştir. (16.12.2019, 7. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Kelime ve kelime grubu öğreniminde öğrenilen kelimelerin, kelime gruplarının cümle içerisinde kullanılması kalıcı öğrenmeyi sağlamaktadır. Araştırmacı öğrencilerin kelimeleri kavramaları amacıyla fabl türünde metin yazdırmıştır. Öğrenciler öğrendikleri kelimeleri türe uygun şekilde cümlelerde kullanmışlardır.

Araştırmacı fabl türüyle ilgili öğrencilerin arka plan bilgilerini kontrol etmiştir. Öğrencilere içerisinde Dilli Düdük şarkısında geçen deyimleri de kullanacakları bir fabl yazmalarını istemiştir. Dil öğrenmede kelime ve kelime gruplarının cümle içerisinde daha iyi kavrandığı gerçeğinden yola çıkan araştırmacı öğrencilerin fabllarında deyimleri de kullandığını gözlemiştir. (24.12.2019, 8. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

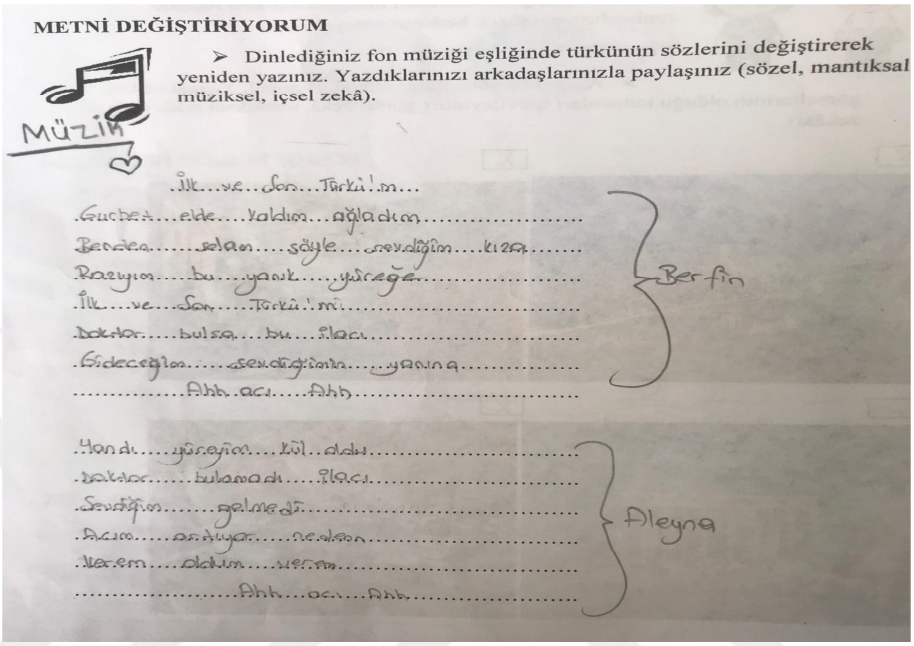
4.1.1.10. Şarkı, türkü yazmak

Öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla öğrencilere şiir türüyle ilintili olan şarkı ve türkü yazma etkinliği yaptırılmış, öğrencilerin fon müziği eşliğinde kazanıma uygun ürünler sergiledikleri gözlemlenmiştir. Şarkı ve türkü yazmak f=4 kez kodlanmıştır. Öğrenci günlüğünde araştırmacı günlüğünde şu bilgiler yer almıştır:

Hastane Önünde İncir Ağacı türküsünü ve hikâyesini öğrendim. Türkü yazmayı öğrendiğimi düşünüyorum. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bu derste türkü yazmayı, her türkünün bir kaynağı olduğunu ve isteyen herkesin türkü yazabileceğini öğrendim. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Türkünün sözlerini fon müziği eşliğinde değiştirmeye çalışan öğrenciler ilk başlarda zorlansalar da fon müziğinin de etkisiyle türkünün sözlerine yakın denebilecek benzerlikte türkü sözleri oluşturdular. (Araştırmacı Günlüğü, 26.11.2019). Fon müziği eşliğinde türkünün sözlerini yeniden oluşturmaya çalışan öğrencilerin kazanıma uygun ürünler oluşturdukları gözlendi. Ayrıca akademik başarısı düşük öğrencilerin de etkinliğe katılımının yüksek olması araştırmacının amacına ulaştığını gösterdi. (26.11.2019, 4. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 17

Metni Değiştiriyorum 1

(Ö.1-Ö.3, Öğrenci Etkinliği, 4. Uygulama Haftası)

Öğrencilere türkünün fon müziği dinletilmiştir. Öğrenciler fon müziği eşliğinde türkünün sözlerini yeniden oluşturmaya çalışmışlardır. Öğrencilerin etkinliğe uygun bir örnek verdikleri görülmektedir.

4.1.1.11. Hikâye resimlendirme

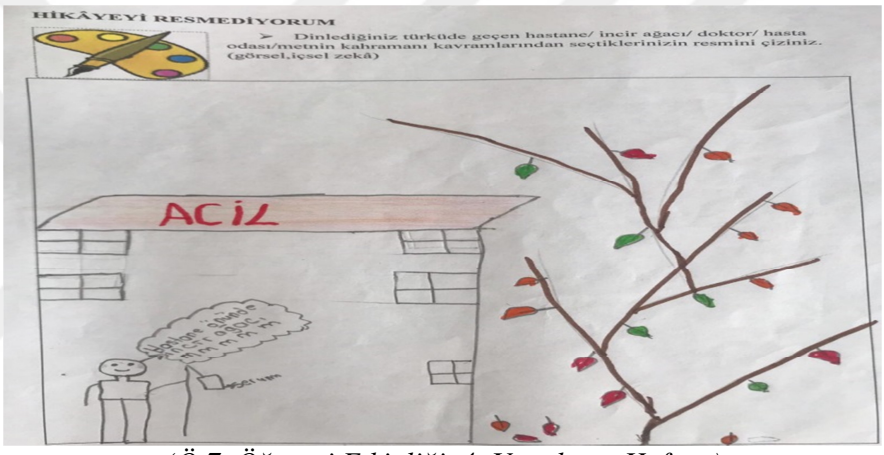
Disiplinler arası bir etkinlik olan hikâye resimlendirme etkinliğinde öğrenciler dinledikleri türküde geçen (Hastane Önünde İncir Ağacı, Yüksek Yüksek Tepelere) kişileri ya da varlıkları resmetmeye çalışmıştır. Öğrencilerin metinde geçen kişileri ya da varlıkları görselleştirerek hem metni daha iyi kavradıkları hem de görsel becerilerinin geliştiği araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Hikâye resimlendirme f=3 kez kodlanmıştır. Bu etkinlikle ilgili veri toplama araçlarına şu bilgiler yansımıştır:

Bu derste deyimleri öğrendim. Metni değiştirmeyi, hikâyeyi resimlendirmeyi öğrendim. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Geçmiş metinlerde resim çizme konusunda zorlanan öğrenciler bu metindeki görselleri daha çabuk ve daha güzel çizmeye çalıştılar. Sanırım öğrencilerin türkünün hikâyesini yaşayarak türküden

etkilenmeleri görselleri daha iyi çizmelerinde etkili oldu. (Araştırmacı Günlüğü, 26.11.2019). Yüksek Yüksek Tepelere türküsünün hikâyesinde geçen köyden hareketle hayallerinde köyü resmetmeleri istenen öğrencilerin etkinliğe yüksek katılım göstererek hayallerindeki köyü çizmeleri, daha önceden resim çizme etkinliklerine olan önyargılarını yıktıklarını göstermiş oldu. (10.12.2019, 6. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 18

Hikâye Resimlendirme

(Ö.7, Öğrenci Etkinliği, 4. Uygulama Haftası)

Öğrencilerden dinledikleri türkünün hikâyesinde geçen varlıkları veya kişileri görselleştirmeleri istenmiştir. Görsel sanatlarla ilintili etkinlik planlanmıştır. Etkinlikte Ö.7'nin hastaneyi, hasta olan genci ve incir ağacını çizerek hikâye haritasını görselleştirdiği söylenebilir.

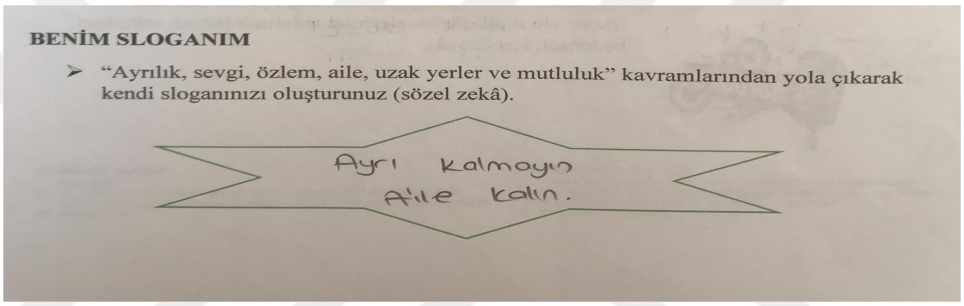
4.1.1.12. Slogan yazmak

Slogan ya da motto oluşturmak öğrencilerin bir konu ile ilgili kısa ve çarpıcı mesaj vermesini gerektirmektedir. Öğrencilerin derinlemesine anladıkları bir konu ya da yaşadıkları bir olayla ilgili slogan oluşturmaları anlatma becerilerinin gelişimi açısından önemlidir. Öğrencilerin dinledikleri türküden (Gesi Bağları) ve türkünün hikâyesinden yola çıkarak sloganlarını oluşturdukları gözlemlenmiştir. Slogan yazmak f=3 kez kodlanmıştır. Bu etkinlikle ilgili öğrenci günlüğüne ve araştırmacı günlüğüne şu bilgiler yansımıştır:

Bu derste Gesi Bağları türküsünü, slogan yazmayı öğrendim. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Bu derste slogan yazmayı, karooke yapmayı öğrendim, çok eğlenceliydi. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Slogan belirleme ve tanıtım afişi hazırlama etkinliğine de öğrenci katılımları hayli fazlaydı. Öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek bu etkinlik ile farklı tasarımlar ortaya konuldu. (Araştırmacı Günlüğü, 28.10.2019)

Şekil 19

Benim Soganım 1

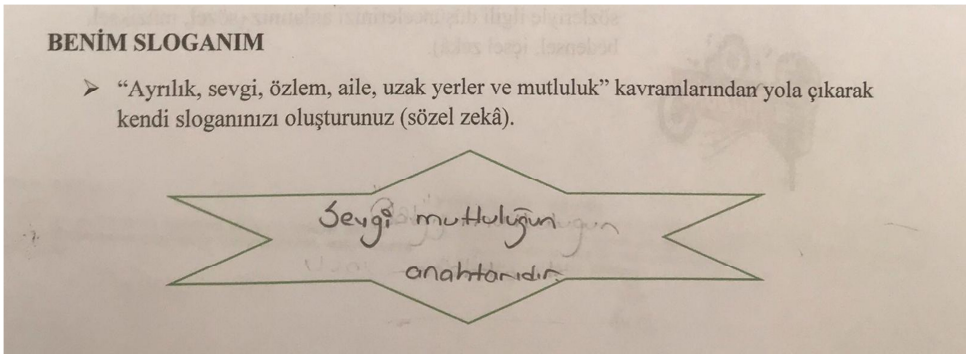

(Ö.6, Öğrenci Etkinliği, 5. Uygulama Haftası)

Öğrencilerin sözel zekâ becerilerini işe koymaları amacıyla slogan oluşturma etkinliği planlanmıştır. Öğrencilerden Gesi Bağları türküsünden ve türkünün hikâyesinden yola çıkarak slogan oluşturmaları istenmiştir. Etkinlikte Ö.6'nın ve Ö.1'in ana fikir çerçevesinde slogan oluşturduğu söylenebilir.

Şekil 20

Benim Sloganım 2

(Ö.1, Öğrenci Etkinliği, 5. Uygulama Haftası)

4.1.1.13. Geçiş ve bağlantı ifadeleri

Temel dil becerilerinin gelişmesinde geçiş ve bağlantı ifadelerinin kullanımı önemli bir yere sahiptir. Türkçe Öğretim Programı'ndaki geçiş ve bağlantı ifadelerinin kullanımıyla ilgili kazanımlardan yolan çıkan araştırmacı müziksel metinden hareketle öğrencilere etkinlikler düzenlemiş ve öğrencilerin kazanımı içselleştirdiğini gözlemlemiştir. Geçiş ve bağlantı ifadeleri sık yer alan kodlardan birini oluşturmuştur (f=6). Bu öğrenmeyle ilgili öğrenci ve araştırmacı günlüklerine şu bilgiler yansımıştır:

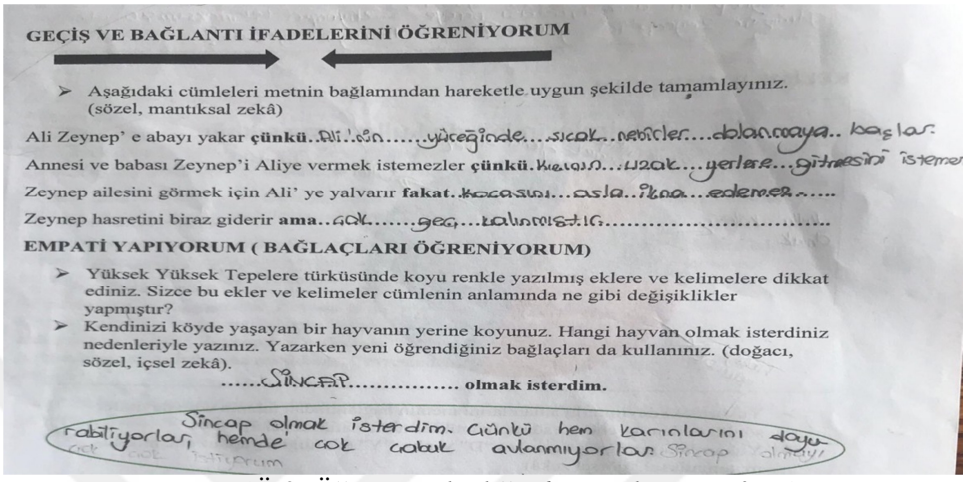
Bu derste geçiş ve bağlantı ifadelerini, empati yapmayı öğrendim. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Bu derste Yüksek Yüksek Tepelere türküsünün hikâyesini ve bağlaçları öğrendim.(Ö.21, Öğrenci günlüğü,6. hafta). Bu derste Yüksek Yüksek Tepelere türküsünü ve çıkış kaynağını ayrıca geçiş ve bağlantı ifadelerini öğrendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü ,6. hafta). Daha öncesinden bağlaçlar hakkında çok fazla bilgisi olmayan öğrencilere geçiş ve bağlantı ifadelerini buluyorum etkinliği yaptırılarak öğrencilerin cümleleri tamamlamaları istendi. Öğrenciler uygun ifadelerle cümleleri tamamlayarak geçiş ve bağlantı ifadelerinin nasıl kullanıldığını içselleştirdi. (Araştırmacı Günlüğü, 10.12.2019). Bağlaçları öğreniyorum etkinliğinde öğrenciler türküde geçen koyu renkte yazılmış bağları fark ederek bağlaçların cümlenin anlamına ne gibi değişiklikler getirdiğini bulmaya çalıştı. (Araştırmacı Günlüğü, 10.12.2019)

Empati yapıyorum etkinliği bağlaçların öğrenilmesiyle ilişki kurularak gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Etkinlikte öğrencilerin köyde yaşayan bir hayvanın yerine kendilerini koymalarını ve niçin o hayvan olmak istediklerini öğrendikleri bağlaçları kullanarak yazmaları istenmiştir. Öğrenciler kazanıma uygun cümleler oluşturmuştur.

Ö.10: Horoz olmak isterdim çünkü sabah işine geç kalanları kaldırmak isterdim. Ö.11: Kuş olmak isterdim çünkü her yere gitmek isterdim. Ö.3: Sincap olmak isterdim çünkü hem karınlarını doyurabiliyorlar hem de kolay avlanabiliyorlar. Öğrencilerin empati yaparak verdikleri örneklerin geçiş ve bağlantı ifadelerini içselleştirdiklerini kanıtlar nitelikte olduğu gözlendi. (09.12.2019, 6. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 21

Geçiş ve Bağlantı İfadeleri 1

GEÇİŞ VE BAĞLANTI İFADELERİNİ ÖĞRENİYORUM

➢ Aşağıdaki cümleleri metnin bağlamından hareketle uygun şekilde tamamlayınız. (sözel, mantıksal zekâ)

Ali Zeynep' e abayı yakar **çünkü**..Ali'nin.....yüreğinde....sıcak..nefretler....dolanmaya.. başlar.

Annesi ve babası Zeynep'i Aliye vermek istemezler **çünkü**..kızları...uzak...yerlere...gitmesini istemez

Zeynep ailesini görmek için Ali' ye yalvarır **fakat**..kocası...asla..izin...edemez.....

Zeynep hasretini biraz giderir **ama**..çok.....geç...kalmıştır.....

EMPATİ YAPIYORUM (BAĞLAÇLARI ÖĞRENİYORUM)

➢ Yüksek Yüksek Tepelere türküsünde koyu renkle yazılmış eklere ve kelimelere dikkat ediniz. Sizce bu ekler ve kelimeler cümlenin anlamında ne gibi değişiklikler yapmıştır?

➢ Kendinizi köyde yaşayan bir hayvanın yerine koyunuz. Hangi hayvan olmak isterdiniz nedenleriyle yazınız. Yazarken yeni öğrendiğiniz bağlaçları da kullanınız. (doğacı, sözel, içsel zekâ).

.....Sincap..... **olmak isterdim.**

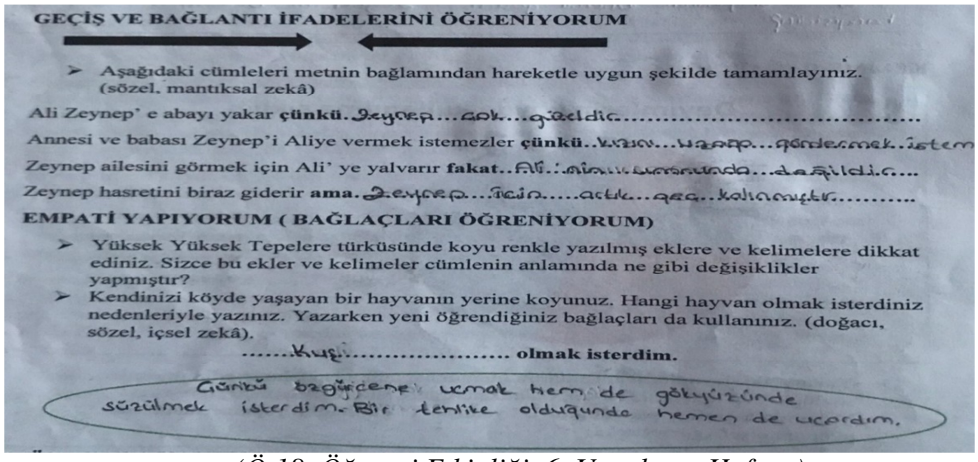
Sincap olmak isterdim. Çünkü hem karınlarını doyu[r]abiliyorlar hemde çok çabuk avlanmıyorlar. Sincap

(Ö.3, Öğrenci Etkinliği, 6. Uygulama Haftası)

Geçiş ve bağlantı ifadelerinin kazanılması amacıyla türkünün sözleri araç olarak kullanılmıştır. Öğrencilerden Yüksek Yüksek Tepelere türküsünün hikâyesinden alınan cümleleri geçiş ve bağlantı ifadelerine göre tamamlamaları istenmiştir. Etkinlikte Ö.3'ün ve Ö.18'in cümleleri anlamlı bir şekilde tamamladığı ifade edilebilir.

Şekil 22

Geçiş ve Bağlantı İfadeleri 2

GEÇİŞ VE BAĞLANTI İFADELERİNİ ÖĞRENİYORUM

➢ Aşağıdaki cümleleri metnin bağlamından hareketle uygun şekilde tamamlayınız. (sözel, mantıksal zekâ)

Ali Zeynep' e abayı yakar **çünkü**..Zeynep...çok...güzeldir.....

Annesi ve babası Zeynep'i Aliye vermek istemezler **çünkü**..kızı...uzaga...göndermek..istem

Zeynep ailesini görmek için Ali' ye yalvarır **fakat**..Ali...nin...yanında...kalacaktır....

Zeynep hasretini biraz giderir **ama**..Zeynep...için.....artık...geç..kalınmıştır.....

EMPATİ YAPIYORUM (BAĞLAÇLARI ÖĞRENİYORUM)

➢ Yüksek Yüksek Tepelere türküsünde koyu renkle yazılmış eklere ve kelimelere dikkat ediniz. Sizce bu ekler ve kelimeler cümlenin anlamında ne gibi değişiklikler yapmıştır?

➢ Kendinizi köyde yaşayan bir hayvanın yerine koyunuz. Hangi hayvan olmak isterdiniz nedenleriyle yazınız. Yazarken yeni öğrendiğiniz bağlaçları da kullanınız. (doğacı, sözel, içsel zekâ).

.....Kuş..... **olmak isterdim.**

Çünkü bağdaşa uçmak hem de gökyüzünde süzülmek isterdim. Bir tehlike olduğunda hemen de uçardım.

(Ö.18, Öğrenci Etkinliği, 6. Uygulama Haftası)

4.1.1.14. Örtülü anlam

2018 Türkçe Öğretim Programı'nda da yer alan örtülü anlamın belirlenmesi öğrencilerin okudukları, dinledikleri veya izledikleri metinlerden, videolardan yola çıkarak net olarak söylenmemiş fakat içeriğinde gizil olarak bulunan anlamın belirlenmesi şeklinde gerçekleşmektedir. Örtülü anlamın öğrenciler tarafından öğrenilmesi amacıyla Yaz Dostum şarkısından hareketle sarı çizmeli Mehmet Ağa hikâyesi öğrenciler tarafından okunmuştur. Okunan hikâyedeki örtülü anlamlar öğrenciler tarafından bulunmaya çalışılmıştır. Örtülü anlam temada f=4 kez kodlanmıştır. Öğrenci, araştırmacı günlüğünde ve video analizinde bu etkinlikle ilgili şu bilgiler yer almıştır:

Bu derste Sarı Çizmeli Mehmet Ağa deyiminin anlamını, örtülü anlamları öğrendik. (Ö18, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Derste örtülü anlamları bulmayı, soru işaretinin kullanım alanlarını, 5N1K'yı, öznel- nesnel cümleleri öğrendim. (Ö21, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Metni anlıyorum bölümünde öğrencilerin cevabı metinde olan sorulara kolaylıkla cevap verdikleri ancak örtülü anlamı soran sorulara cevap vermekte zorlandıkları görülmüştür. Araştırmacının verdiği örnekler ve açıklamaları ile öğrenciler metinde örtülü olarak ifade edilen anlamları bulmayı başararak örtülü anlamı içselleştirmiştir. (Araştırmacı Günlüğü, 16.12.2019)

Araştırmacı: "Şarkıda geçen altı üstü beş metre bez için" sözüyle ne anlatılmak isteniyor sizce? Ö.18: Para olabilir ya da fakir bir insandır demek istiyor. Ö.6: Öğretmenim adamdan para almış olabilir. Altı üstü beş metre bez için değmez demek istiyor olabilir. Araştırmacı: Çok zenginsiniz bu dünyada toprağın altına ne götürebilirsiniz? Öğrenciler: Hiçbir şey. Araştırmacı: Bizi neye sararlar toprağın altında? Öğrenciler: Bezle öğretmenim. Araştırmacı: Yani bu dünyada çok önem vermeyin her şeye götüreceğimiz altı üstü beş metre bez demek istiyor. (16.12.2019, 7. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

4.1.1.15. Soru işaretinin kullanımı

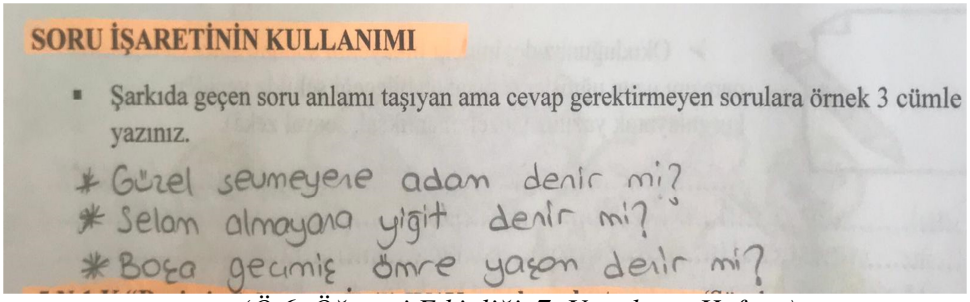
Noktalama işaretlerinden biri olan soru işaretinin farkı kullanım alanları vardır. Bu alanlardan biri de soru anlamı taşıyan ama cevap gerektirmeyen cümlelerin sonuna konulmasıdır. Öğrencilerin "Sarı Çizmeli Mehmet Ağa" şarkısında geçen soru anlamı taşıyan ama cevap gerektirmeyen cümleleri bulması istenmiş etkinlikte zorlanan öğrencilere geribildirimler verilerek hedef kazanımı

içselleştirmeleri sağlanmıştır. Soru işaretinin kullanımı f=3 kez kodlanmıştır. Bu etkinlikle ilgili görüşler şu şekildedir:

> *Derste örtülü anlamları bulmayı, soru işaretinin kullanım alanlarını, 5N1K'yı, öznel- nesnel cümleleri öğrendim. (Ö21, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Öğrenciler soru işaretinin en temel görevini bilmekle beraber soru anlamı taşıyan ancak cevap gerektirmeyen cümleleri bulmakta zorlandılar. Şarkı sözleri içerisinde geçen bu cümlelere birçok örnek olmasına rağmen kafaları karıştı. Gerçekleştirilen etkinlikle birlikte öğrenciler soru işaretinin başka bir görevini daha kavramış oldu. (Araştırmacı Günlüğü, 16.12.2019). Öğrenciler soru işaretinin kullanımını sadece cevap gerektiren cümlelerin sonuna geldiği şeklinde biliyordu ancak şarkıda geçen soru anlamı taşıyan ama cevap gerektirmeyen cümlelere örnek istediğimde ilk önce zorlandılar fakat daha sonra şarkıdaki soru anlamı taşıyan cümlelerden hareketle etkinliği tamamlamayı başardılar. (16.12.2019, 7. Uygulama Haftası, Video Kaydı)*

Şekil 23

Soru İşaretinin Kullanımı 1

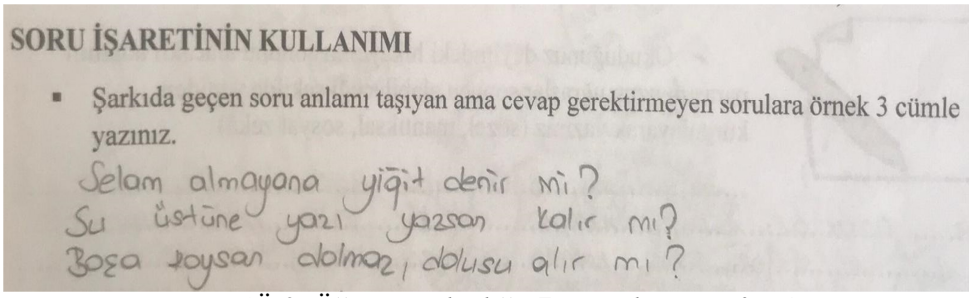

(Ö.6, Öğrenci Etkinliği, 7. Uygulama Haftası)

Öğrencilerin soru işaretinin kullanım alanı arka plan bilgilerinde eksiklik tespit edilmiştir. Öğrencilerden Sarı Çizmeli Mehmet Ağa şarkısında geçen soru anlamı taşıyan ama cevap gerektirmeyen cümleleri bulmaları beklenmiştir. Etkinlikte Ö.6'nın etkinliğe uygun örnekler verdiği görülmektedir.

Şekil 24

Soru İşaretinin Kullanımı 2

SORU İŞARETİNİN KULLANIMI

- Şarkıda geçen soru anlamı taşıyan ama cevap gerektirmeyen sorulara örnek 3 cümle yazınız.

Selam almayana yiğit denir mi?
Su üstüne yazı yazsan kalır mı?
Boşa koysan dolmaz, dolusu alır mı?

(Ö.3, Öğrenci Etkinliği, 7. Uygulama Haftası)

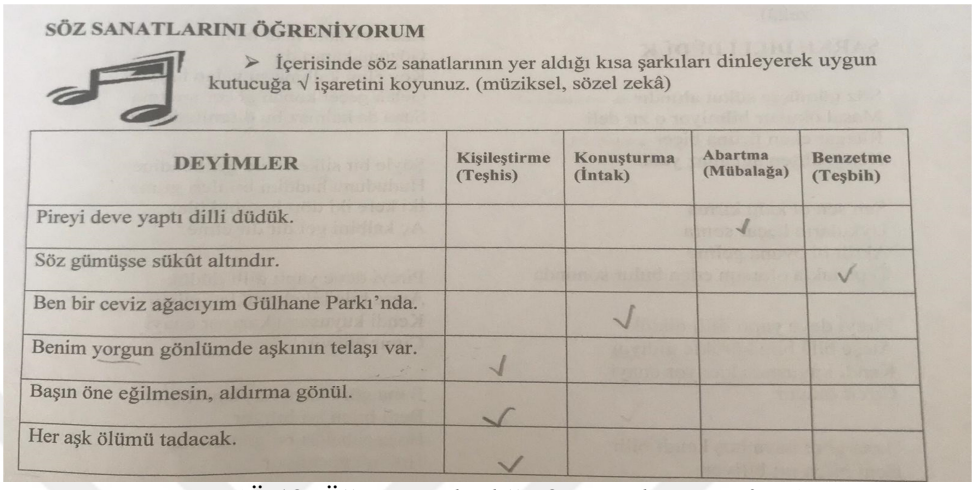
4.1.1.16. Söz sanatları

MEB 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda da yer verilen söz sanatları kazanımı eylemsel etkinlikler içerisinde 8. Uygulama haftasında etkinlik olarak bulunmaktadır (MEB, 2018b). Öğrencilerin dinledikleri şarkılarda geçen söz sanatlarını bularak hedef kazanımı içselleştirdikleri araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Söz sanatları f=3 kez kodlanmıştır. Bu etkinlikle ilgili veri toplama araçlarına şu bilgiler yansımıştır:

Bu derste deyimleri, söz sanatlarını, bilmediğim kelimelerin anlamlarını öğrendim. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Bu derste söz sanatlarını, deyimleri, medya kaynaklarını, fabl yazmayı öğrendim .(Ö.21, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Söz sanatlarını daha iyi kavramaları için içerisinde söz sanatları bulunan şarkı sözlerini öğrencilere dinleten araştırmacı öğrencilerin etkinliği başarılı bir şekilde tamamladığın gözlemledi. (23.12.2019, 8. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 25

Söz Sanatları 1

SÖZ SANATLARINI ÖĞRENİYORUM

➢ İçerisinde söz sanatlarının yer aldığı kısa şarkıları dinleyerek uygun kutucuğa √ işaretini koyunuz. (müziksel, sözel zekâ)

DEYİMLER	Kişileştirme (Teşhis)	Konuşturma (İntak)	Abartma (Mübalağa)	Benzetme (Teşbih)
Pireyi deve yaptı dilli düdük.			√	
Söz gümüşse sükût altındır.				√
Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda.		√		
Benim yorgun gönlümde aşkının telaşı var.	√			
Başın öne eğilmesin, aldırma gönül.	√			
Her aşk ölümü tadacak.	√			

(Ö.18, Öğrenci Etkinliği, 8. Uygulama Haftası)

Etkinlikte içinde söz sanatları geçen şarkılar kullanılmıştır. Öğrencilerden dinledikleri kısa şarkılarda geçen söz sanatlarını cümlelerin karşılarındaki uygun kutucuğa işaretlemeleri istenmiştir. Etkinlikte Ö.18'in söz sanatlarını içselleştirerek etkinliği doğru bir şekilde tamamladığı görülmektedir.

4.1.1.17. Medya kaynakları

Günümüzde bilginin önemli bir bölümünün yer aldığı medya kaynaklarının tanıtılması ve güvenilir medya kaynaklarının nasıl olacağı ile ilgili öğrencilere bilgi, beceri kazandırmak ve öğrencilerin farkındalıklarının artmasını sağlamak amacıyla uygulamanın 8. Haftasında (Dilli Düdük) medya kaynaklarını değerlendiriyorum etkinliği gerçekleştirildi. Medya kaynakları temada f=5 kez kodlanmıştır. Bu etkinlikle ilgili bilgiler şu şekildedir:

Bu derste Tarkan'ın Dilli Düdük şarkısını ve medya kaynaklarını öğrendim. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Bu derste deyimlerin anlamlarını ve medya kaynaklarını öğrendim. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Bu derste söz sanatlarını, deyimleri, medya kaynaklarını, fabl yazmayı öğrendim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Medya kaynaklarını değerlendiriyorum etkinliğinde öğrencilerin medya kaynaklarıyla ilgili bilgileri sorulup medya kaynaklarının nasıl güvenilir olacağıyla ilgili tartışma yapıldı. Etkinliğin devamında öğrenciler geçen yıl medya-

okuryazarlığı dersinde görmüş oldukları internet uzantılarını ilgili kurum-kuruluşlarla eşleştirdi. Ayrıca öğrencilere etkileşimli tahtadan farklı uzantılara sahip internet adresleri gösterilerek bilgiyi görsel olarak da içselleştirmeleri sağlandı. (Araştırmacı Günlüğü, 24.12.2019)

Araştırmacı öğrencilerin medya kaynakları hakkında daha bilgili olmasını ve farkındalıklarının gelişmesini amaçlamıştır. Bu sebeple medya kaynaklarını değerlendiriyorum bölümünü hazırlamıştır. Araştırmacı öğrencilerle bu konu üzerine konuşmuştur.

Araştırmacı: Medyadan okuduğumuz bilgilerin hepsi doğru mudur?

Ö.11: Bazı haberler insanlara farklı şekilde sunulabiliyor.

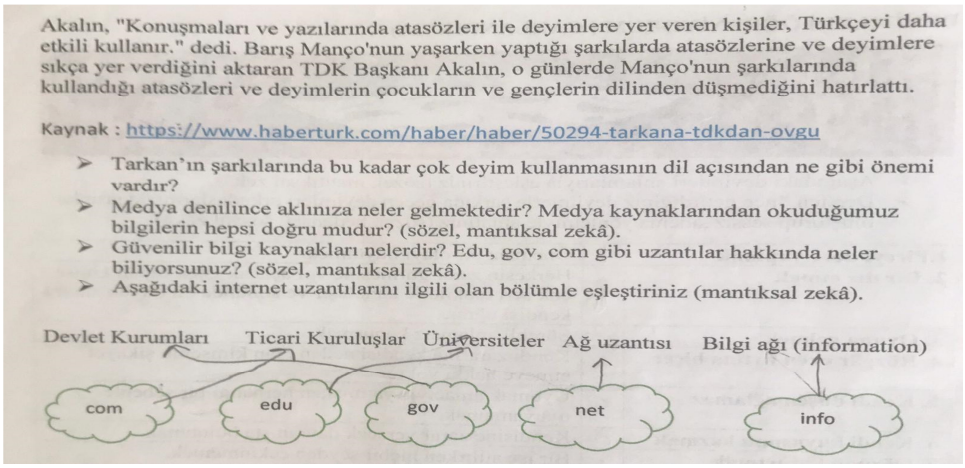
Ö.6: Öğretmenim araştırma yapacağım zaman karşıma bir sürü site geliyor ilk siteden yapmıyorum. Sitenin güvenli olup olmamasına bakıyorum.

Ö.14: Öğretmenim gov, edu, com uzantılı siteler güvenilirdir bence.

Araştırmacı: Onların hepsi güvenilir mi o da tartışılabilir. Mesela Twitter'de aynı isimli onlarca kişi var ama mavi tık işareti olanlar gerçek kişilerdir, onaylanmış hesaplardır. Öğrencilere internet uzantıları ile kullanıldığı alanların eşleştirilmesi yapılması istenmiş böylece öğrencilerin medya kaynaklarını değerlendirmeleri sağlanmıştır. (24.12.2019, 8. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 26

Medya Kaynakları

(Ö.22, Öğrenci Etkinliği, 8. Uygulama Haftası)

Güvenilir medya kaynakları etkinliği öğrencilerin teknoloji farkındalığını geliştirmek amacıyla kullanılmıştır. Öğrencilerden internet uzantılarının hangi kurum, kuruluş veya ağ uzantısına ait olduğunu belirlemeleri istenmiştir. Etkinlikte Ö.22'nin doğru eşleştirme yaparak medya kaynaklarıyla ilgili kazanımı gerçekleştirdiği ifade edilebilir.

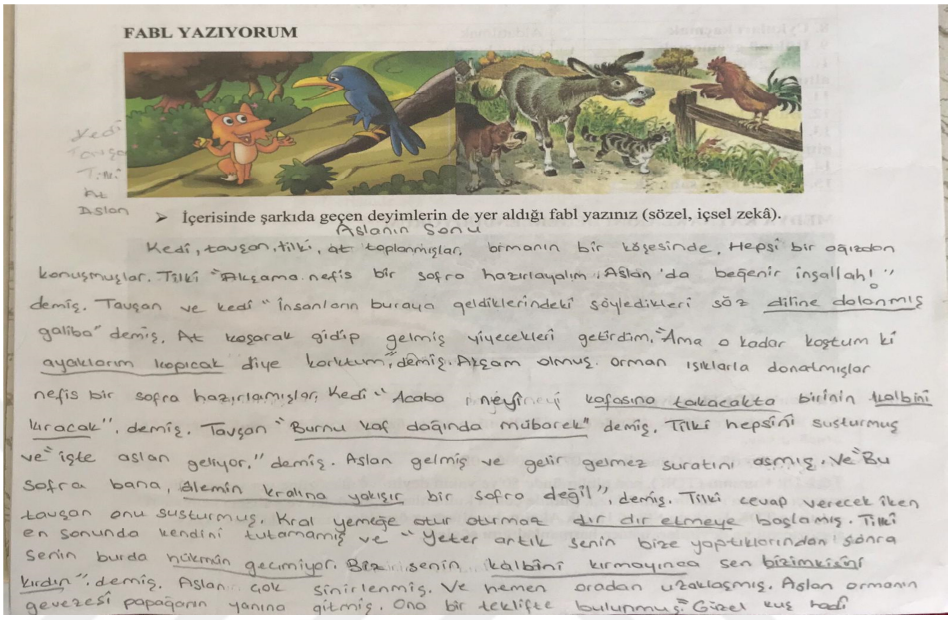
4.1.1.18. Fabl yazmak

Öyküleyici metin türlerinden biri olan fabl, öğrencilerin okumaktan ve dinlemekten zevk aldıkları, yazma becerilerinin gelişimi için de önemli bir tür olarak görünmektedir. Uygulamanın son haftasında öğrencilere Dilli Düdük şarkısında geçen deyimlerin de yer aldığı bir fabl yazmaları istenmiş, öğrencilerin hedef kazanıma uygun ürünler çıkardıkları araştırmacı tarafından gözlenmiştir. Fabl yazmak temada f=3 kez kodlanmıştır. Fabl yazmakla ilgili veri toplama araçlarına şu bilgiler yansımıştır:

Bu derste söz sanatlarını, deyimleri, medya kaynaklarını, fabl yazmayı öğrendim. (Ö21, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Dilli Düdük şarkısında geçen deyimlerin de yer alacağı bir fabl yazmaları istenen öğrenciler öyküleyici metin oluştururken yeni öğrendikleri deyimleri de metinlerinde kullanarak öğrenmelerini pekiştirdiler. Etkinliği yaparken öğrencilerin fon müziği dinleyerek yapmak istemeleri de müzik eşliğinde etkinlik yapmaktan keyif aldıklarını ortaya çıkardı. (Araştırmacı Günlüğü, 24.12.2019). Fabl türüyle ilgili öğrencilerin arka plan bilgilerini kontrol eden araştırmacı öğrencilere içerisinde Dilli Düdük şarkısında geçen deyimleri de kullanacakları bir fabl yazmalarını istemiştir. Dil öğrenmede kelime ve kelime gruplarının cümle içerisinde daha iyi kavrandığı gerçeğinden yola çıkan araştırmacı öğrencilerin fabllarında deyimleri de kullandığını gözlemiştir. (24.12.2019, 8. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 27

Fabl Yazıyorum

FABL YAZIYORUM

➢ İçerisinde şarkıda geçen deyimlerin de yer aldığı fabl yazınız (sözel, içsel zekâ).

Aslanın Sonu

Kedi, tavşan, tilki, at toplanmışlar, ormanın bir köşesinde. Hepsi bir ağızdan konuşmuşlar. Tilki "Akşama nefis bir sofra hazırlayalım. Aslan'da beğenir inşallah!" demiş. Tavşan ve kedi "İnsanların buraya geldiklerindeki söyledikleri söz dilline dolanmış galiba" demiş. At koşarak gidip gelmiş yiyecekleri getirdim. Ama o kadar koştum ki ayaklarım kopacak diye korktum, demiş. Akşam olmuş. Orman ışıklarla donatılmışlar nefis bir sofra hazırlamışlar. Kedi "Aaaa neyi kafasına takacakta birinin kalbini kıracak", demiş. Tavşan "Burnu kaf dağında mübarek" demiş. Tilki hepsini susturmuş ve "işte aslan geliyor," demiş. Aslan gelmiş ve gelir gelmez suratını asmış. Ve "Bu sofra bana, âlemin kralına yakışır bir sofra değil", demiş. Tilki cevap verecek iken tavşan onu susturmuş. Kral yemeğe otur oturmaz dır dır etmeye başlamış. Tilki en sonunda kendini tutamamış ve "Yeter artık senin bize yaptıklarından sonra senin burda hükmün geçmiyor. Bir de senin kalbini kırmayınca sen bizimkini kırdın", demiş. Aslan çok sinirlenmiş. Ve hemen oradan uzaklaşmış. Aslan ormanın gevezesi papağanın yanına gitmiş. Ona bir teklifte bulunmuş. Güzel kuş hadi

(Ö.18, Öğrenci Etkinliği, 8. Uygulama Haftası)

Öğrencilerden öyküleyici bir tür olan fabl yazmaları istenmiştir. Öğrencilerden yazacakları fabllarda özellikle şarkıda geçen deyimlerden kullanmaları istenmiştir. Ö.18'in yazdığı fablda Dilli Düdük şarkısında geçen deyimlerden uygun örnekler kullandığı görülmektedir.

4.1.1.19. Kültürümüz, geleneklerimiz ve değerlerimiz

Eğitimin vazgeçilmez sacayaklarından olan milli kültürümüzün, geleneklerimizin ve değerlerimizin öğrenciler tarafından içselleştirilmesi amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan müziksel metinler ve etkinliklerle öğrencilerin bu değerleri kavradığı gözlenmiştir. Kültürümüz, geleneklerimiz ve değerlerimiz kodu temada f=4 kez yer almıştır. Bu öğrenmeyle ilgili görüşme formlarına, öğrenci günlüğüne ve video analizine şu bilgiler yansımıştır:

Bu derste geçmişte kalmış bilgiler geliyor karşımıza. Geleneklerimiz ve değerlerimiz açısından katkı sağlayan bir ders. (Ö.3, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Derslerde şarkı ve türkü kullanımı gelenek ve göreneklerimizi zenginleştirir, kalıcı olmasını sağlar. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019).

Araştırmacı: Yüksek Yüksek Tepelere türküsü neden kına gecelerinde çalınıyor olabilir?

Ö.6: Öğretmenim kına gecesine uygun olduğu için. Hani gelin uzak bir yere gidiyor o nedenle.

Araştırmacı: Peki duygusallık katıyor mu bu türkü?

Öğrenciler: Evet. Araştırmacı: Peki kına hangi durumlarda yakılır?

Ö.3: Mutlu bir haber aldığımızda.

Araştırmacı: Askere gidenlere de yakılır. (09.12.2019, 6. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

"Yüksek Yüksek Tepelere" türküsünün nerelerde ve niçin söylendiğini soran araştırmacı öğrencilerden kına geceleri cevaplarını vermelerini bekledi. Kına geceleri cevabını veren öğrencilere türkünün geçtiği kına gecesi videosu izletilerek hangi günlerde kına yakıldığı sorusu soruldu. Öğrencilere kültürümüzün ayrılmaz parçası olan kına yakma eyleminin kültürümüzde ve geleneklerimizdeki yeri fark ettirildi. (Araştırmacı Günlüğü, 09.12.2019)

4.1.1.20. Disiplinler arası öğrenme

2018 Türkçe Öğretim Programı'nda da yer alan disiplinler arası öğrenme ile öğrencilerin yaparak, yaşayarak öğrenmesi ve diğer disiplinlerle bütüncül öğrenmeyi gerçekleştirebilmesi amaçlanmaktadır (MEB, 2018b). Araştırmacı tarafından oluşturulan müziksel metinler ve disiplinler arası etkinliklerle öğrencilerin farklı disiplinlerle ilgili bilgileri de içselleştirdikleri gözlenmiştir. Disiplinler arası öğrenme öğrenilen bilgiler, yaşantılar temasının en fazla koduna sahiptir (f=127). Bu öğrenme yaşantısıyla ilgili veri toplama araçlarına şu bilgiler yansımıştır:

Türkiye'nin coğrafi ve tarihi güzelliklerini, yeni etkinlikleri öğrendim. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Dünya ile ilgili bilgileri ve gece- gündüz oluşumunu öğrendim. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Türkiye'nin tarihi ve coğrafi güzelliklerini öğrendik. (Ö.15, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Çanakkale şehrimizle ilgili birçok bilgi öğrendim. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Dinleme/izleme etkinliği olan dünya- evren belgeselini dikkatle izleyen öğrenciler bu kavramlarla ilgili konuşup yeni bilgiler öğrendiklerini belirttiler. (Araştırmacı Günlüğü, 05.11.2019). Uzun İnce Bir Yoldayım şiirinde geçen gece gündüz gibi kavramlarla ilgili öğrencilere belgesel izlettirilip öğrencilerin bu

konuyla ilgili konuşmalarını isteyen araştırmacı, öğrencilerin dünya ve evrenle ilgili etkili konuşmalar yaptıklarını gözlemledi. (05.11.2019, 2. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Araştırmacı: Türkiye'nin tarihi ve coğrafi güzelliklerine örnek verebilir misiniz?

Ö.9: Efes Antik Kenti, Ö.16: Tarihi Asansör,

Ö.21: Peri Bacaları,

Ö.6: Hasankeyf,

Ö.5: Kapadokya.

Araştırmacı: Türkiye'nin kaç ili var? Yüzölçümü ne kadar biliyor musunuz?

Ö.20: 81 mi?

Araştırmacı: Evet.

Öğrenciler: 500 bin, 1 milyon.

Araştırmacı: 783.562 km². (28.10.2019, 1. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Araştırmacı öğrencilerin görsel zekâlarını harekete geçirmek disiplinler arası olanaklardan faydalanmak amacıyla öğrencilere Çanakkale ile ilgili görseller çizdirmek istemiştir. Bu amaçla öğrencilere Çanakkale belgeseli izletilmiştir. Öğrenciler belgesel izledikten sonra ürünlerini ortaya çıkarmıştır. (11.11.2019, 3. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 28

Belgeseli Resmediyorum 1

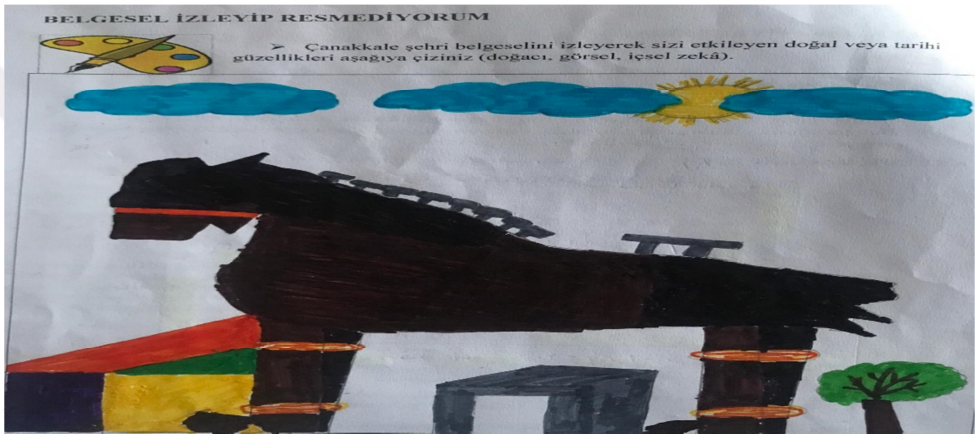

(Ö.18, Öğrenci Etkinliği, 3. Uygulama Haftası)

Öğrencilerden izledikleri belgeselle ve işlenen metinle ilintili görsel çizmeleri istenmiştir. Öğrencilerden Ö.18'in Çanakkale şehrinin simgelerinden biri olan şehitler anıtını çizmesi, kazanıma uygun örnek verdiğini göstermektedir. Ayrıca izlediği belgeselden yola çıkarak Çanakkale ile ilgili tarihi bir varlık olan Truva atını çizen Ö.6'nın etkinliğe uygun bir örnek görsel çizdiği ifade edilebilir.

Şekil 29

Belgeseli Resmediyorum 2

(Ö.6, Öğrenci Etkinliği, 3. Uygulama Haftası)

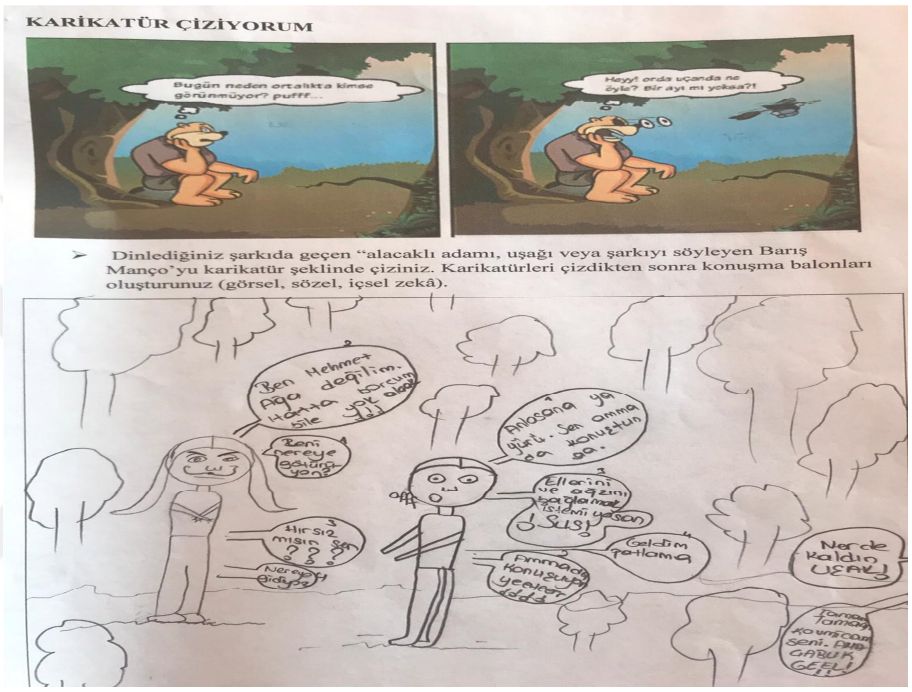
Geçmiş yıllarda 7. Sınıf seviyesindeki öğrencilerin görsel çizme etkinliklerine katılımları genellikle düşük seviyede olmuştur. Belgesel izleyip resmediyorum etkinliğinde öğrenciler Çanakkale ile ilgili belgesel dikkatle izlediler. Görsel çizmeleri için belgesel izletmenin öğrencilerin etkinliği yaparken zevk alarak daha fazla katılımla etkinliği gerçekleştirdiği gözlemlendi. (Araştırmacı Günlüğü, 12.11.2019). Geçmiş metinlerde resim çizme konusunda zorlanan öğrenciler bu metindeki görselleri daha çabuk ve daha güzel çizmeye çalıştılar. Sanırım öğrencilerin türkünün hikâyesini yaşayarak türküden etkilenmeleri görselleri daha iyi çizmelerinde etkili oldu. (Araştırmacı Günlüğü, 26.11.2019)

Öğrencilere karikatür örneği verilerek işlenen metinle ilgili karikatür çizmeleri istenmiştir. Karikatür çiziyorum etkinliğinde öğrenciler şarkının hikâyesinde geçen kişilerden bazılarını konuşma balonları oluşturarak resmetmeye çalıştı. Daha önce yapılan çalışmalardaki gözlemlerime göre öğrenciler metin

temelli görsel etkinliklere daha fazla ilgi duyuyor. (Araştırmacı Günlüğü, 17.12.2019)

Şekil 30

Karikatür Çiziyorum

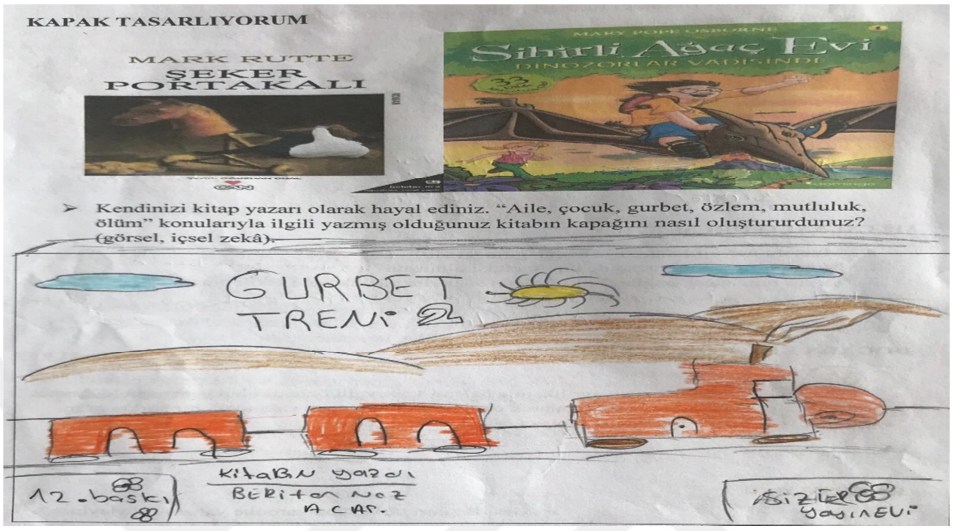
(Ö.3, Öğrenci Etkinliği, 7. Uygulama Haftası)

Öğrencilerden Sarı Çizmeli Mehmet Ağa türküsünün hikâyesinde geçen karakterleri konuşma balonları oluşturarak çizmeleri beklenmiştir. Etkinlikte Ö.3'ün türkünün hikâyesinde geçen bir olayı görselleştirdiği görülmektedir. Görselde yer alan metinle işlenen metnin uyumlu olduğu gözlenmiştir.

Öğrencilerin metinde geçen kavramlardan biriyle kitap yazmış olduklarını hayal etmeleri istenmiştir. Kendi kitap kapaklarını tasarlamaları beklenen etkinlikte öğrenciler, etkinliğe aktif katılım göstermiştir. Ayrıca öğrenciler kazanıma uygun ürünler ortaya çıkarmıştır. (03.12.2019, 5. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 31

Kapak Tasarlıyorum

(Ö.2, Öğrenci Etkinliği, 5. Uygulama Haftası)

Öğrencilerden Gesi Bağları türküsünde veya hikâyesinde geçen kavramlardan yola çıkarak kitap kapağı tasarlamaları istenmiştir. Etkinlikte Ö.2'nin metinde annesinden ayrı olan birinin ruh haline uygun bir görsel çizdiği ifade edilebilir. Çizilen görsel işlenen metinle benzerlik göstermiştir.

Bu derste karooke yapmayı öğrendim. Sınıfça karooke söyledik ve çok sevdim. Ayrıca kapak tasarlıyorum etkinliğini ilk defa duydum ve yaptım. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

Atasözü ve deyimleri daha iyi kavramaları amacıyla öğrencilere Tarkan'ın Dilli Düdük şarkısı dinletilmiştir. Şarkıyı dinlerken öğrenciler deyim olabileceğini düşündükleri kelime gruplarını belirlemeye çalışmıştır. Hem müzik dinleyip hem deyimleri bulmaya çalışan öğrencilerin eğlendikleri ve etkinliği başarılı bir şekilde tamamladığı araştırmacı tarafından gözlendi. (23.12.2019, 8. Uygulama Haftası, Video Kaydı). Söz sanatlarını daha iyi kavramaları için içerisinde söz sanatları bulunan şarkı sözlerini öğrencilere dinleten araştırmacı öğrencilerin etkinliği başarılı bir şekilde tamamladığın gözlemledi. (23.12.2019, 8. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 32

Söz Sanatları

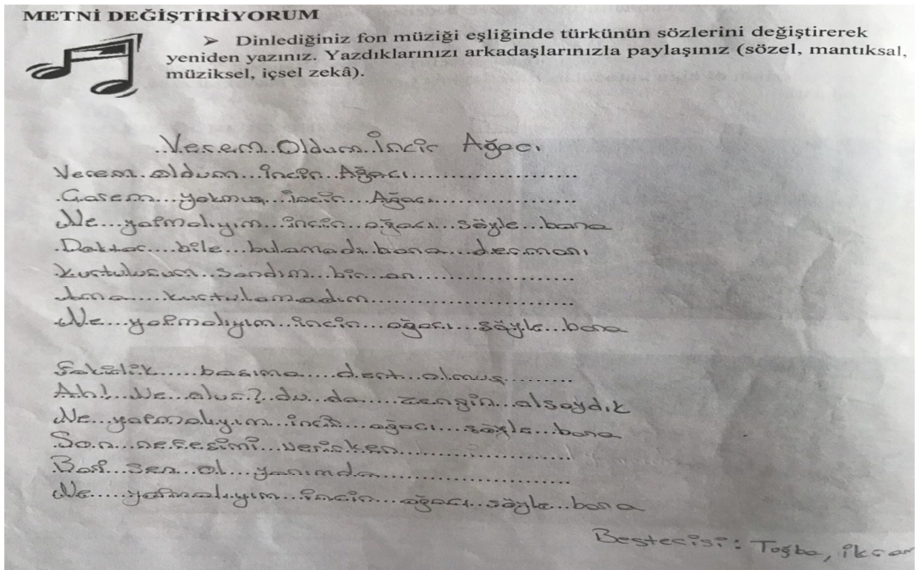

(Uygulama fotoğrafı, 8. Uygulama Haftası)

Bu derste yeni bir türkü öğrendim. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bu derste türkü yazmayı, her türkünün bir kaynağı olduğunu öğrendim. İsteyen herkesin türkü yazabileceğini öğrendim. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Şekil 33

Metni Değiştiriyorum 2

METNİ DEĞİŞTİRİYORUM

➢ Dinlediğiniz fon müziği eşliğinde türkünün sözlerini değiştirerek yeniden yazınız. Yazdıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız (sözel, mantıksal, müziksel, içsel zekâ).

Yaşam Oldum Incir Ağacı

Yaşam oldum incir ağacı
Gaşam yakmış incir ağacı
Ne yapmalıyım incir ağacı söyle bana
Dokdac bile bulamadı bana destanı
Kurtulsam sandım bir an
Bana kurtulamadım
Ne yapmalıyım incir ağacı söyle bana

Sakalıx başına düşmüş
Ah! Ne olur? Bu da zengin olsaydık
Ne yapmalıyım incir ağacı söyle bana
Sana değmeyi ürkütken
Bak sen ol yanımda
Ne yapmalıyım incir ağacı söyle bana

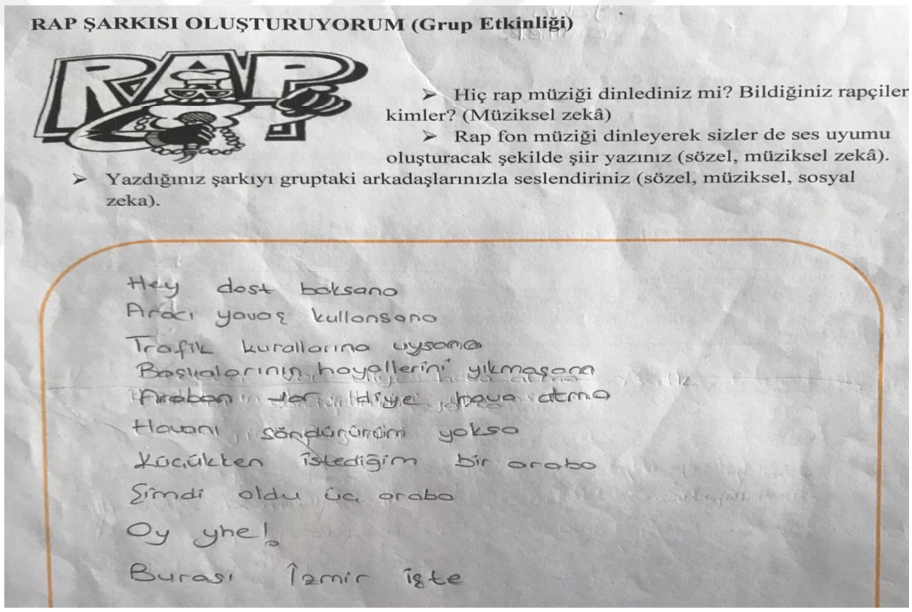
Besteci: Toğbe, İkra

(Ö.8-Ö.18, Öğrenci Etkinliği, 4. Uygulama Haftası)

İlk dersin şarkısı "Bir Başkadır Benim Memleketim"i dinleyen öğrenciler kelime dağarcığım etkinliğini yaparken fon müziği şeklinde şarkının çalmasını isteyerek etkinliği o şekilde yapmak istediler. (28.10.2019, 1. Uygulama Haftası, Video Kaydı). Barış Manço'nun hayatını ve şarkılarını öğrendim. (Ö.10, Öğrenci günlüğü,7. hafta). Bu derste Mega Star Tarkan'ın Dilli Düdük şarkısını ve şarkıda geçen atasözleri ve deyimlerin çoğunu öğrendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Bu derste rap yapmayı öğrendim. (Ö.14, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Rap müziğin nasıl yazıldığını öğrendim. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

Şekil 34

Rap Şarkısı Oluşturuyorum 1

RAP ŞARKISI OLUŞTURUYORUM (Grup Etkinliği)

RAP

➢ Hiç rap müziği dinlediniz mi? Bildiğiniz rapçiler kimler? (Müziksel zekâ)

➢ Rap fon müziği dinleyerek sizler de ses uyumu oluşturacak şekilde şiir yazınız (sözel, müziksel zekâ).

➢ Yazdığınız şarkıyı gruptaki arkadaşlarınızla seslendiriniz (sözel, müziksel, sosyal zeka).

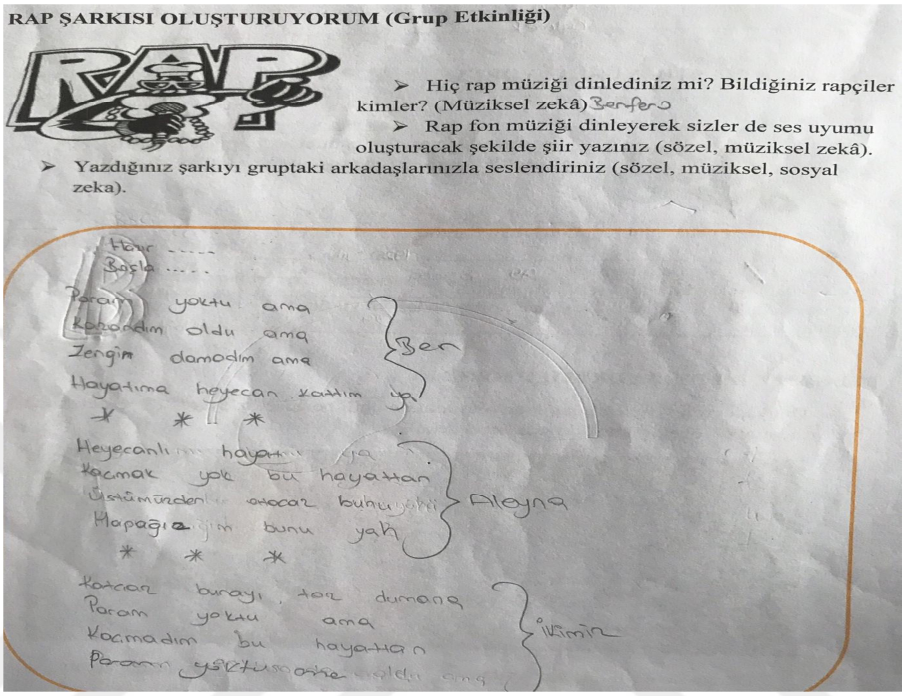
Hey dost baksana
Arkı yavaş kullansana
Trafik kurallarına uysana
Başkalarının hayallerini yıkmasana
Arabanı [illegible] atma
Havanı söndürürüm yoksa
Küçükken istediğim bir araba
Şimdi oldu üç araba
Oy yhe!
Burası İzmir işte

(Ö.18, Öğrenci Etkinliği, 2. Uygulama Haftası)

Öğrenciler Uzun İnce Bir Yoldayım metnindeki ses uyumlarını hissetmişlerdir. Ses uyumlarını öğrenen öğrencilerden ses uyumu oluşturacak şekilde rap şarkısı yazmaları istenmiştir. Etkinlikte Ö.18'in mısra sonralarında ses uyumları kullanarak kazanımı içselleştirdiği ifade edilebilir.

Şekil 35

Rap Şarkısı Oluşturuyorum 2

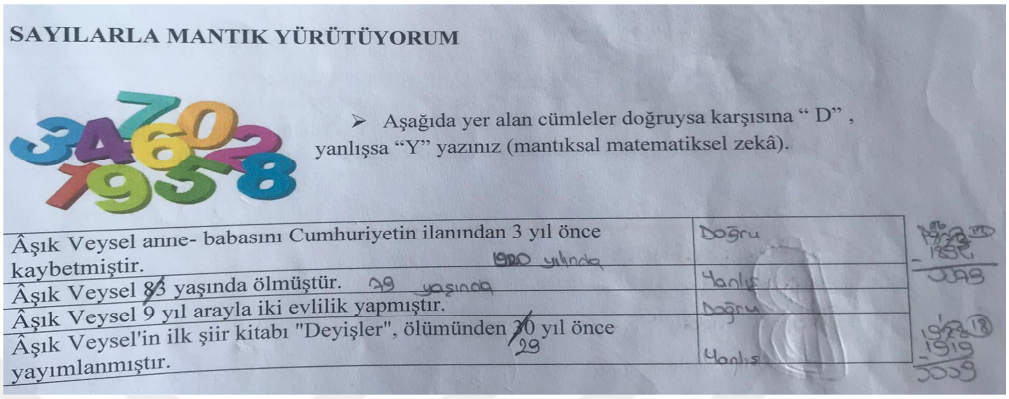
(Ö.1-Ö.3, Öğrenci Etkinliği, 2. Uygulama Haftası)

Derste şarkıların, türkülerin olması benim için güzel, ders eğlenceli hale geldi ve bilmediğim türküleri öğrendim. İsmail Hoca'mızın kullandığı bağlamayı yakından gördüm. (Ö.1, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Derste müziğin olması konusunda ben çok iyi şeyler düşünüyorum ve daha çok olmasını da isterdim. Arkadaşım gibi her gün dinlerim. Dinlemediğim zaman sıkılırım. Hem okulda dinliyorum hem evde dinliyorum. Bence çok güzel şeyler oldu. (Ö.3, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Sayılarla mantık yürütüyorum etkinliğini öğrendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Sayılarla mantık yürütüyorum etkinliğinde öğrencilerin metinde yer alan sayısal ifadelerle sosyal bilgiler ve matematik dersi kazanımlarını karşılaştırıp doğru yanlış bölümünü doldurmaları istenmiş. Etkinliği yaparken öğrencilerin disiplinler arası bilgilerini uygulamaya koyarak etkinliği tamamlamış oldukları gözlendi. (05.11.2019, 2. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 36

Sayılarla Mantık Yürütüyorum

SAYILARLA MANTIK YÜRÜTÜYORUM

➢ Aşağıda yer alan cümleler doğruysa karşısına " D" , yanlışsa "Y" yazınız (mantıksal matematiksel zekâ).

Âşık Veysel anne- babasını Cumhuriyetin ilanından 3 yıl önce kaybetmiştir.	Doğru
Âşık Veysel 83 yaşında ölmüştür.	Yanlış
Âşık Veysel 9 yıl arayla iki evlilik yapmıştır.	Doğru
Âşık Veysel'in ilk şiir kitabı "Deyişler", ölümünden 30 yıl önce yayımlanmıştır.	Yanlış

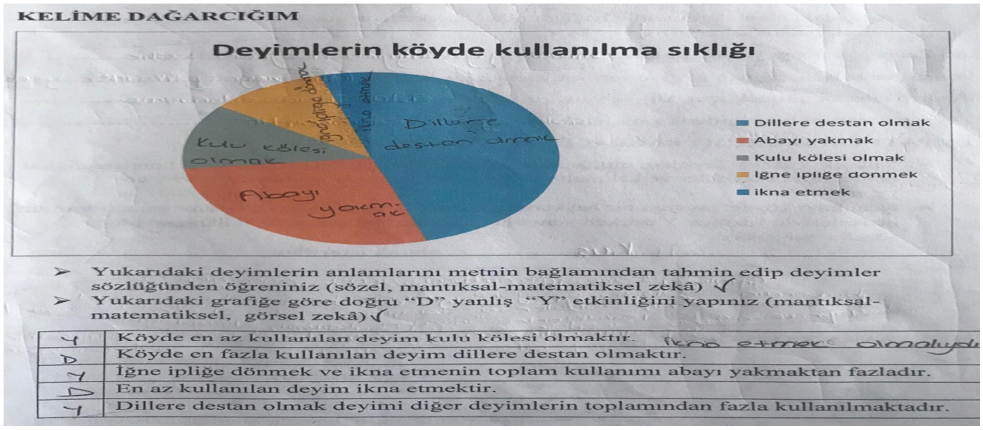
(Ö.3, Öğrenci Etkinliği, 2. Uygulama Haftası)

Öğrencilerden Uzun İnce Bir Yoldayım türküsünün yazarı olan Âşık Veysel'in hayatından hareketle okudukları metindeki bilgilerden, sosyal bilgiler ve matematik disiplininden faydalanarak doğru-yanlış etkinliğini yapmaları istenmiştir. Öğrencilerden Ö.3'ün farklı bilgileri sentezlediği tespit edilmiştir. Ayrıca etkinliği kazanıma uygun şekilde tamamladığı görülmektedir.

Bu derste grafik incelemeyi öğrendim. Münazaranın nasıl yapılacağını öğrendim. Ayrıca, amaç-sonuç cümlelerini öğrendim.(Ö.9, Öğrenci günlüğü,6. hafta)

Şekil 37

Grafik İnceleme

KELİME DAĞARCIĞIM

Deyimlerin köyde kullanılma sıklığı

Dillere destan olmak
Abayı yakmak
Kulu kölesi olmak
İğne ipliğe dönmek
İkna etmek

➢ Yukarıdaki deyimlerin anlamlarını metnin bağlamından tahmin edip deyimler sözlüğünden öğreniniz (sözel, mantıksal-matematiksel zekâ) ✓
➢ Yukarıdaki grafiğe göre doğru "D" yanlış "Y" etkinliğini yapınız (mantıksal-matematiksel, görsel zekâ) ✓

Y	Köyde en az kullanılan deyim kulu kölesi olmaktır.
D	Köyde en fazla kullanılan deyim dillere destan olmaktır.
Y	İğne ipliğe dönmek ve ikna etmenin toplam kullanımı abayı yakmaktan fazladır.
D	En az kullanılan deyim ikna etmektir.
Y	Dillere destan olmak deyimi diğer deyimlerin toplamından fazla kullanılmaktadır.

(Ö.1, Öğrenci Etkinliği, 6. Uygulama Haftası)

Kelime dağarcığım etkinliğinde matematiksel bilgiden ve grafik okuma bilgisinden faydalanılmaya çalışılmıştır. Yüksek Yüksek Tepelere türküsünde geçen köyde deyimlerin kullanılma sıklığı varsayılan etkinlikte öğrencilerin matematik disiplininden ve grafik okuma, yorumlama becerilerinden faydalanarak etkinliği tamamlamaları beklenmiştir. Ö.1'in etkinliği kazanıma uygun bir şekilde tamamladığı ifade edilebilir.

Bu derste Çanakkale tarihini, hikâye tamamlamayı, Hey On Beşli türküsünü, Akrostiş yazmayı öğrendim. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Mesela Çanakkale'ye gezmeye gittiğimde öğrendiğim yerleri görebilirim. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Çanakkale Savaşı'nda neler oldu? Savaş ne zaman oldu? İnsanlar ne çekiyordu o zamanlarda? Onları öğrendim. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Çanakkale'nin tarihi eserlerini, Mehmetçiklerimizin mezarlarını gördüm. Çok güzel şeyler öğrendim. (Ö.22, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Hocam bu çok güzel bir etkinlik oldu, şehitlerimizi hatırladık L. Seyit Onbaşı'nın 274 kg ağır topu nasıl kaldırdığını hatırladık. (Ö.14, İnstagram Paylaşımı, 14.11.2019). Bu derslerde bilgilerimizin geliştiğini, tarih hakkında bilgilerimizin pekiştiğini düşünüyorum. (Ö.11, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Hocam kelime küpü oynadık hem kelime hazinemiz genişledi hem de eğlenmiş olduk. Dersler müzikle Türkçe dersi olunca hem eğleniyoruz hem öğreniyoruz. (Ö.11, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Adını bilmediğim ama bahçede oynadığımız oyunun nasıl oynandığını öğrendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Medya kaynaklarını değerlendiriyorum etkinliğinde öğrencilerin medya kaynaklarıyla ilgili bilgileri sorulup medya kaynaklarının nasıl güvenilir olacağıyla ilgili tartışma yapıldı. Etkinliğin devamında öğrenciler geçen yıl medya-okuryazarlığı dersinde görmüş oldukları internet uzantılarını ilgili kurum-kuruluşlarla eşleştirdi. Ayrıca öğrencilere etkileşimli tahtadan farklı uzantılara sahip internet adresleri gösterilerek bilgiyi görsel olarak da içselleştirmeleri sağlandı. (Araştırmacı Günlüğü, 24.12.2019)

4.1.2. Dersin işlenişi

Türkçe dersi öğretim süreci içerisinde yer alan dersin işlenişi teması; aktif katılım, akıllı tahta etkisi, derse ilgi çekme ve derse hazırlık kodlarından oluşmuştur.

Ders sürecinde yaşananlar bu bölümde betimlenmeye çalışılmıştır. Dersin işlenişi teması f=39 kodun yer aldığı bölümdür.

4.1.2.1. Aktif katılım

MEB (2018b) Türkçe Öğretim Programı'nda öğrenme öğretme yaklaşımı bölümünde öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımının sağlanması gerekliliğinden yola çıkan araştırmacı etkinlikleri düzenlerken öğrencilerin aktif katılımının en üst düzeyde olması için planlamalar yapmıştır. Öğrenciyi merkeze alan etkinlikler sonucunda öğrencilerin derse aktif olarak katıldıkları araştırmacı tarafından gözlenmiştir. Aktif katılım dersin işlenişi temasının en sık koduna sahip olarak görülmektedir (f=22). Aktif katılımla ilgili veri toplama araçlarına şu bilgiler yansımıştır:

Derse katılmayan veya katılmak istemeyen öğrencilerin derse katılma isteği arttı. Derse olan ilgi arttı. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Derse tüm öğrenciler katılıyor. Güzel, keyifli bir şekilde ders geçiyor. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Bu ders içinde çok mutluyum. Dersin etkinliklerinden hoşlandığım için derse katılımım artıyor. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

Bu ders benim diğer derslere göre derse katılma oranımı artırıyor. Bu derste kendimi daha mutlu, özgür, rahat ve özgüvenli hissediyorum. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Öğretmenim dersteki etkinlikler dikkatimizi çekiyor ve bilgimizi arttırıyor ve bir de diğer öğrencilerin derse katılımını arttırıyor. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Metinde geçen kelimelerin zıt anlamlılarını bulan öğrencilerle gece gündüz oyunu oynadık. Bu oyuna sınıfın tümünün katılması çok etkili oldu. Öğretmen rehberliğinde oyunu oynayan öğrencilerden yananlar tahtaya geldi. Oyun sonunda bir öğrenci yarışmayı kazandı. Öğrencilerin bu etkinliğe de aktif katılım göstererek sevmeleri beni çok memnun etti. (Araştırmacı Günlüğü, 04.11.2019)

Şiirde geçen ses uyumlarını bulan öğrenciler örnek birkaç rap şarkısı dinledikten sonra sıra arkadaşlarıyla rap müzik yazmaya çalıştılar. Bu etkinliğe katılım oldukça fazlaydı. Öğrencilerin eğlenerek şiir yazdıkları gözlemlendi. (Araştırmacı Günlüğü, 05.11.2019)

Türkünün hikâyesini canlandırma etkinliğine katılım çok fazlaydı. Öğrenciler birkaç kez aynı oyunun oynanmasını istediler. Akademik başarısı çok yüksek

olmayan öğrencilerin bile drama etkinliklerine katılımları beni mutlu etti. Öğrencilerin bazen duygusallaştığı bazen de kahkaha attığı etkinliklerden birinin gerçekleşmesi onlar adına kalıcı izli davranışlar oluşabileceğini gösterdi. (Araştırmacı Günlüğü, 25.11.2019)

Gesi Bağları türküsüne yabancı olmayan öğrenciler, türkünün sözlerini dinleyerek boşlukları doğru bir şekilde doldurdular. Türkünün hikâyesini tahmin ederek dinleyen öğrencilerin bu etkinliğe katılımı oldukça fazlaydı. Galiba çocuklar türkünün hikâyesinden etkilenmişti. (Araştırmacı Günlüğü, 02.12.2019)

Metin temelli öğretimde öğrenciler metinden yola çıkarak etkinlikler oluştururlar. Metinde aile içindeki erkeğin eşine karşı baskıcı bir tutumunun olması öğrencilere bu konuyla ilgili münazara yaparak konuyu tartışmaları için uygun bir zemin oluşturdu. Öğrenciler "evde sözü geçen olmalı/ olmamalı" konulu münazara etkinliğine katıldılar. Hazırlıklı konuşma etkinliklerinden münazaraya öğrencilerin ilgisi ve katılımı oldukça üst düzeydeydi. (Araştırmacı Günlüğü, 10.12.2019)

Deyimler- pandomim etkinliğine öğrencilerin ilgisi çok fazlaydı. Tahtada pandomimi anlatan benimle birlikte beş- altı öğrenci oldu ancak oyuna tüm sınıfın katılıp deyimi bulmaya çalışmaları onları çok eğlendirdi. Türkçe dersi etkinliklerinin oyunla ilişkisinin kurulması öğrencilerin aktif katılımını büyük oranda artırıyor. (Araştırmacı Günlüğü, 26.11.2019)

İlk defa münazara yapan öğrencilerin heyecanlı oldukları gözlendi. Münazarada 9 öğrenci görevliydi. Sınıftaki diğer öğrenciler de sorularıyla münazaraya dâhil olarak derste aktif katılım gösterdiler. (29.10.2019, 1. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Canlandıralım bölümünde öğrenciler türkünün hikâyesini canlandırmaya çalıştılar. Öğrencilerin etkinliğe katılımı oldukça yüksekti. Öğrencilerin dramanın olduğu etkinliklerde çok eğlendikleri ve tekrar oynamak istedikleri araştırmacı tarafından gözlendi. (26.11.2019, 4. Uygulama Haftası, Video Kaydı). Yüksek Yüksek Tepelere türküsünün hikâyesinde geçen köyden hareketle hayallerinde köyü resmetmeleri istenen öğrencilerin etkinliğe yüksek katılım göstererek hayallerindeki köyü çizmeleri, daha önceden resim çizme etkinliklerine olan önyargılarını yıktıklarını göstermiş oldu. (10.12.2019, 6. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

4.1.2.2. Derse ilgi çekme

Uygulanan eylemsel etkinlikler sürecinde öğrencilerle olumlu bir sınıf iklimi oluşturmak ve öğrencilerin derse ilgisini çekmek amacıyla araştırmacı tarafından farklı etkinlikler oluşturulmuş ve öğrencilerin derse olan ilgilerinin arttığı gözlenmiştir. Derse ilgi çekme f=9 kez kodlanmıştır. Bu bölümle ilgili düşünceler şu şekildedir:

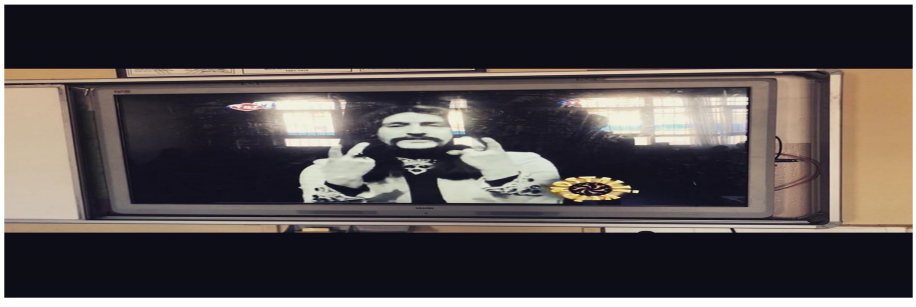
Derslerde müziğin olması çok ilgimi çekti. (Ö.3, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Hocam derslerde şarkının olması benim ilgimi çekti. Türkçe dersinde hep yazı yazıyorduk, okuma yapıyorduk, etkinlik yapıyorduk. (Ö.14, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Derslerde şarkı, türkü ve fon müziğin olması benim çok ilgimi çekti ve daha eğlenceli oldu. (Ö.11, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Öğretmenim önceki Türkçe dersimizde müzik yoktu sadece metinleri okuyup etkinliklerini çözüyorduk. Ama burada müzikle Türkçe eğitimi bir arada olduğu için daha da çok ilgimi çekti. (Ö.16, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Çanakkale Türküsü 'nü sınıfça koro halinde söylerken derse olan ilgilerinin üst düzeye çıktığı gözlemlendi. Öğrenciler bu tarz ders işleme modeline alışkın değiller ama ilgilerinin yüksek olması bu modeli beğendiklerini göstermektedir. (Araştırmacı Günlüğü, 11.11.2019)

Dersin başlangıcında öğrencilerin sevdikleri hayvanların hangilerini olduğu soruldu. Bu soru onların dikkati çekmede etkili oldu. Barış Manço'nun "Arkadaşım Eşek" şarkısının klibini izleyerek söz korosu halinde söylemeleri derse etkili bir başlangıç (Araştırmacı Günlüğü, 16.12.2019)

Şekil 38

Derse İlgi Çekme

(Uygulama Fotoğrafı, 7. Uygulama Haftası)

Metne hazırlanalım bölümünde öğrencilere Tarkan'ın bildikleri şarkıları söyletildi. Öğrencilerin derse ilgisi çekilmeye çalışıldı. Öğrencilerden metne hazırlık aşamasında olumlu dönütler geldi. (Araştırmacı Günlüğü, 23.12.2019)

4.1.2.3. Derse hazırlık

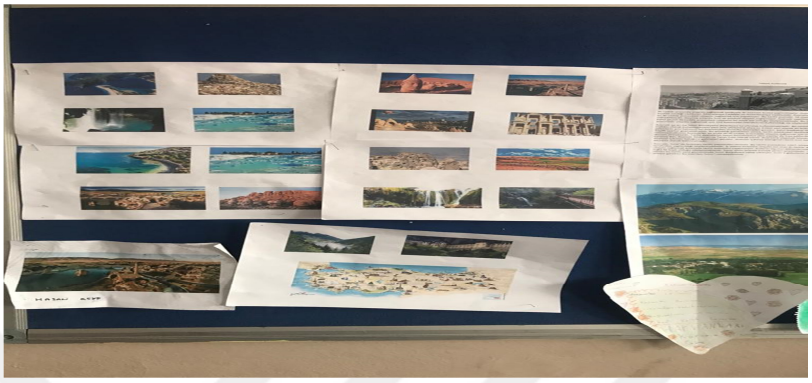
Derslere öğrencilerin ve öğretmenin hazırlıklı gelmesi eğitim- öğretimin kalitesini artıracağı ve öğrencilerin ön bilgilerle derse gelmelerinin onların yeni bilgileri daha kolay inşa edebilecekleri gerçeğinden yola çıkan araştırmacı öğrencilere her ders öncesi hazırlık çalışmaları vermiş ve öğrencilerin derse hazır bir şekilde geldiğini gözlemiştir. Derse hazırlık dersin işlenişi temasında f=6 kodla yer almıştır. Derse hazırlık bölümüyle ilgili araştırmacı günlüğüne ve video analizine şu bilgiler yansımıştır:

İlk dersimizin metni "Bir Başkadır Benim Memleketim" di. Derse başlamadan önce bütün hazırlıkları yapmaya çalıştım. Okul bahçesine sek sek oyunu çizgilerini çizdim. Kelime küpü etkinliği için öğrencilerin küpleri getirip getirmediklerini kontrol ettim. Münazara etkinliği için hazırlanıp hazırlanmadıklarını sordum. Genel olarak derse hazır olduğumu düşünerek ilk dersimize müzik eşliğinde başlamıştık. Herhangi bir aksiliğin yaşanıp yaşanmaması beni çok düşündürmesine rağmen ders sürecinde bir problemle karşılaşmadık. (Araştırmacı Günlüğü, 28.10.2019)

İlk uygulama haftasında öğrenciler Türkiye'nin tarihi ve coğrafi güzellikleri ile ilgili panoyu hazırladılar. Bunun dışında öğrenciler münazara ve haber bültenine de hazırlandılar. Öğrencilerin derse hazır bir şekilde geldikleri anlaşıldı. (28.10.2019, 1. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Şekil 39

Derse Hazırlık 1

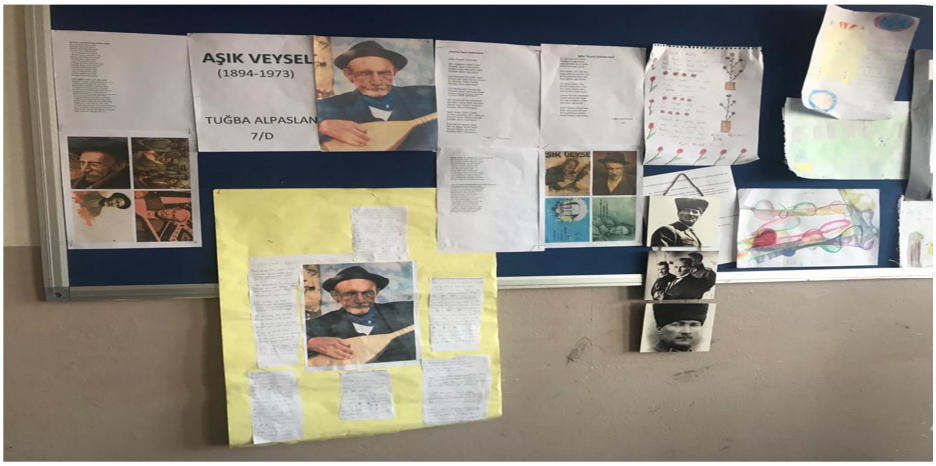

(Öğrenci Etkinlikleri, 1. Uygulama Haftası)

Öğrenciler derse gelmeden önce Âşık Veysel'le ilgili görseller ve bilgiler araştırarak derse geldiler. Araştırdıkları metinleri sınıf panosunda sergilediler. Metin öncesi bu araştırmalar öğrencilerin metinle ilgili önbilgilere sahip olmasını sağlamıştır. (Araştırmacı Günlüğü, 04.11.2019). Diğer metinlerde olduğu gibi öğrencilere önceden verdiğim araştırma ve görsel ödevlerini yapmaları derse hazırbulunuşlukla gelmelerini sağladı. (Araştırmacı Günlüğü, 11.11.2019)

Şekil 40

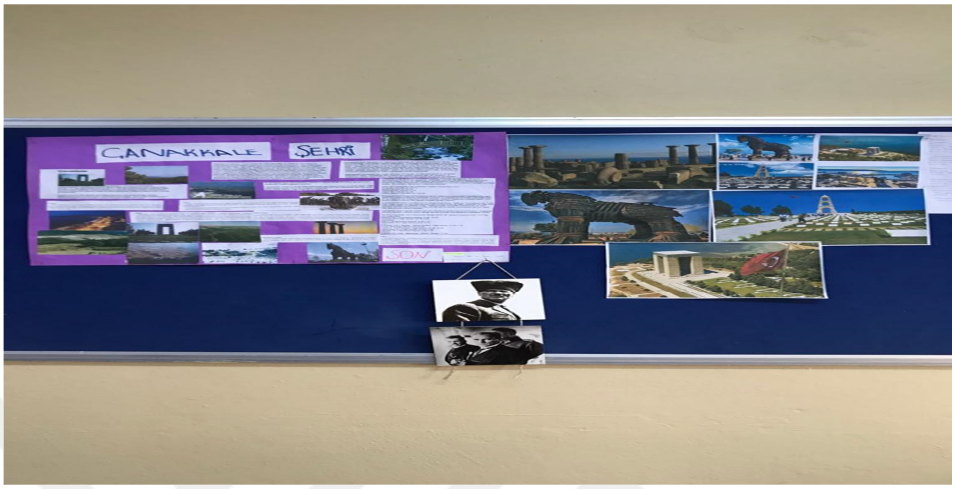
Derse Hazırlık 2

(Öğrenci Etkinlikleri, 2. Uygulama Haftası)

Şekil 41

Derse Hazırlık 3

(Öğrenci Etkinlikleri, 3. Uygulama Haftası)

Özlem duydukları yerlere ait fotoğraflar getiren öğrenciler neden o yerlere özlem duyduklarını açıkladılar. Araştırmacının çalıştığı semtteki insanlar özellikle doğu bölgesinden göç etmiş insanlardır. Öğrenciler memleketlerinden fotoğraflar getirip oraları özlediklerini belirttiler. (Araştırmacı Günlüğü, 09.12.2019)

Şekil 42

Derse Hazırlık 4

(Öğrenci Etkinlikleri, 6. Uygulama Haftası)

Derse başlamadan önce öğrencilerin sınıfa getirmiş oldukları çiçekleri ve kuşu öğretmen masasına koymaları istendi. Geleneksel sınıf ortamının dışında sınıfta çiçeklerin ve evcil hayvanların olduğu sınıf ortamı oluşturulmaya çalışıldı. Farklı Ortam tasarımı öğrencilerin doğa sevgisini geliştirmesi bakımından önemlidir. (Araştırmacı Günlüğü, 23.12.2019)

Şekil 43

Derse Hazırlık 5

(Öğrenci Etkinlikleri, 8. Uygulama Haftası)

4.1.3. Öğretmen etkisi

Öğretimin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda öğretmenin önemli bir etkisi bulunmaktadır. Öğretmen etkisi teması; farklı etkinlik hazırlama, öğretmeni sevme ve anlatım biçimi bölümlerinden oluşmuştur. Öğretmen etkisi teması f=28 koddan oluşmuştur.

4.1.3.1. Farklı etkinlik hazırlama

Uygulanacak eylemsel etkinlikler için öğrencilerin çoklu zekâ alanlarına hitap eden disiplinler arası etkinlikler hazırlayan araştırmacı uygulama sürecinde öğrencilerin daha önce yapmadıkları etkinliklerle karşılaştıklarını gözlemlemiştir. Farklı etkinlik hazırlama f=6 koddan oluşmuştur. Öğrenci günlüklerinde bu kodlar şu şekilde yer almıştır:

Diğer hocalarımız bize böyle etkinlikler yaptırmıyorlardı. O yüzden Mehmet Hoca'nın dersini çok seviyorum. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Hiçbir hocamız Mehmet Hoca'mız gibi etkinlikler yaptırmadı. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Kendimi sevinçli, mutlu hissediyorum. Çünkü öğretmenimiz bu etkinlikler için çok emek vermiş ve şimdiye kadar işlediğimiz etkinlikler çok ama çok eğlenceliydi. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Mehmet Hoca kadar hiçbir öğretmen bize bu kadar güzel etkinlikler yapmadı. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Eski Türkçe dersiyle neredeyse her şey farklı. Hiçbir hoca bize böyle etkinlikler yaptırmıyordu ama Mehmet Hoca yaptırıyor. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Eski Türkçe dersiyle bu ders arasında çok farklılık var, hiçbir şey aynı değil. Öbür öğretmenler bize bu kadar güzel etkinlikler yaptırmıyordu. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 6. hafta)

4.1.3.2. Öğretmeni sevme

Öğretim süreci içerisinde öğretmen etkisi temasında yer alan öğretmeni sevme kodu sık yer alan kodlardan biri olmuştur (f=9). Öğrencilerin ders öğretmeniyle olumlu bir iletişiminin olması ve öğretmene duyulan sevgi derslerin pozitif bir sınıf ikliminde geçmesini sağlamıştır. Öğretmeni sevme, veri toplama araçlarına şu şekilde yansımıştır:

Ortaokul 7. sınıflar arasında en şanslı sınıfız. Böyle bir öğretmenimiz olduğu için çok şanslı hissediyorum. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Hocam geldiğinizden beri çok güzel etkinlikler işliyoruz ve yeni şeyler öğreniyoruz. Bu etkinliğimizde çok güzeldi. Çok teşekkür ederiz öğretmenim. (Ö.3, İnstagram Paylaşımı, 19.12.2019)

Mehmet Hocamı çok seviyorum. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Bence Mehmet Hoca'mızın değerini bilmeliyiz. Hiçbir hoca böyle değildi çünkü. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

Dersler çok ama çok keyifliydi. Sizi seviyorum canım öğretmenim ☺. (Ö.21, İnstagram Paylaşımı, 31.10.2019). Dersler çooooooooooook güzel oldu. Sizi çok seviyorum, canım öğretmenim. (Ö.2, İnstagram Paylaşımı, 19.12.2019). Öğrencilere eylemsel etkinliklerdeki son metni işlediğimizi söylediğimde "gelecek yıl da siz girecek misiniz hocam dersimize?" "Siz gelin yine öğretmenim" sözleriyle öğrencilerin Türkçe dersine karşı olumlu bir tutum geliştirdikleri gözlendi. (Araştırmacı Günlüğü, 24.12.2019)

4.1.3.3. Anlatım biçimi

Öğretim süreci içerisinde öğretmen etkisi temasında yer alan anlatım biçimi kodu en sık yer alan kod olmuştur (f=13). Öğrencilerin öğretmenin anlatım tarzını sevmesi onların derse karşı olumlu bir tutum sergilemelerini sağladığı gözlenmiştir. Anlatım biçimi ile ilgili öğrenci günlüklerinde yer alan bilgiler şu şekildedir:

Hocamın anlatım şekli bizim dersi sevmemizi sağlıyor. Daha önce Türkçe dersini bu kadar sevmiyordum. (Ö.19, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Bu ders eski Türkçe dersinden çok farklı. Mehmet Hoca'm bize çok güzel ders anlatıyor. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Eski Türkçe dersinden çok farklılık var. Bu öğretmenin anlatım biçimine göre de değişiyor. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Eski Türkçe dersiyle anlatamayacağım kadar fark var. Hem dersi daha güzel anlatıyorsunuz hem de çok güzel etkinlikler yapıyorduk. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Bu dersin öğretim şeklini başka bir Türkçe dersiyle karşılaştıramam. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Bu derste konular aynı ama anlatım biçimi farklı. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Öğretmenimiz güzel ders anlatıyor. Diğer öğretmenimiz bu kadar güzel anlatamıyordu. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Eski dersle bu ders arasında dağlar kadar fark var. Bize giren hiçbir hoca Mehmet Hoca kadar eğlenceli ders anlatmadı. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

4.2. Öğrencilerin Algı ve Görüşlerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde Müzikle Türkçe öğretimi doğrultusunda hazırlanan eylemsel etkinliklere yönelik öğrenci algı ve görüşleri nelerdir? Araştırma sorusuna ilişkin bulgular ve yorum yer almaktadır. Bu bölümdeki betimlemeler yapılırken veri toplama araçlarından, öğrenci günlüğü, öğrenci görüşme formları, araştırmacı günlüğü, sosyal medya paylaşımları, gözlem ve video ses kaydından faydalanılmıştır. İçerik analizi yapılan verilerin kodlanıp temalandırılmasıyla öğrencilerin algı ve görüşleri; materyallerin özellikleri, öğrenci tavsiyeleri, günlük hayatta kullanım, öğrencilerin etkinliklere bakış açısı, öğrencilerin duyuşsal davranışları temaları şeklinde oluşmuştur. Uygulanan "Müzikle Türkçe Öğretimi" eylemsel etkinlikleri sonucunda nitel verilerin içerik analizi yapılarak ulaşılan kodların ve temaların öğrencilerin algı ve görüşleri kod- tema, frekans tablosu aşağıda Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 21

Öğrencilerin Algı ve Görüşleri Kod-Tema ve Frekans Tablosu

ANA TEMA	ALT TEMA	KODLAR	FREKANS
Öğrencilerin Algı ve Görüşleri (f=753)	Öğrencilerin Materyallere Bakış Açısı (f=11)	Metin ve Görselleri Beğenme	7
		Metin ve Görseller Uyumlu	3
		Metni Beğenmeme	1
	Öğrenci Tavsiyeleri (f=28)	Bu Ders Diğer Öğrencilere de Uygulanmalı	18
		Bilgi Yarışması	6
		Dilbilgisi de Olmalı	3
		Ayrı Bir Ders Olmalı	1
	Öğrenilen Bilgilerin Günlük Hayatta Kullanımı (f=78)	Öğrenilen Bilgiler Günlük Hayatta Kullanılabilir	72
		Öğrenilen Bilgiler Günlük Hayatta Kullanılamaz	6
	Öğrencilerin Etkinliklere Bakış Açısı (f=401)	Sevilen Etkinlikler	353
		Sevilmeyen Etkinlikler	48
	Öğrencilerin Duyuşsal Davranışları (f=235)	Mutlu Olma	68
		Eğlenme	58
		Etkinlikleri Sevme	45
		Heyecan Duyma	17
		Eğlenerek Öğrenme	14
		Beklenti	8
		Zevk Alma	7
		Öğrendiklerini Paylaşma	4
		Motivasyon	4
		Özgüven Artışı	3
		Komik Ders	2
		İlginç Ders	2
		İlk Ders Heyecanı	1
		Endişe	1
		Merak	1

4.2.1. Öğrencilerin materyallere bakış açısı

Derslerde kullanılan materyallerin öğrencilerin öğrenmelerine yardımcı olması ve öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte olması gerekmektedir. Araştırmacı ders materyallerini hazırlarken uzman görüşlerine başvurmuş, özellikle renkli ve görsel- metin uyumunun olmasına özen göstermiştir. Materyallerin özellikleri teması metni beğenmeme(f=1), metin ve görseller uyumlu (f=3), metin ve görselleri beğenme (f=7) toplam f=11 koddan oluşmuştur.

4.2.1.1. Metin ve görseller uyumlu

Hazırlanan metinlerin içerisinde yer alan görsellerin öğrencilerin hayal dünyasını zenginleştirmesi, metinle ilgili olması ve öğrencinin metnin içeriğini tahmin etmesine olanak tanıması gerekmektedir. Metin ve görsel uyumlu kodu f=3 kez yer almıştır. Öğrencilerin bu bölümle ilgili düşünceleri şu şekildedir:

Metinler ve görseller uyumluydu, en azından görsellere bakınca ne ile alakalı olduğunu, konusunu oradan çıkarabiliyorduk. (Ö.18, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Görsellere bakarak metnin nasıl olduğunu daha iyi çözebiliyorduk. Bazı arkadaşlarımız okuyarak anlamadıkları için görsellerden metni anlayabiliyorlardı. Karikatürlere bakarak deyimlerin ne olduğunu tahmin ediyordum. (Ö.11, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

4.2.1.2. Metin ve görselleri beğenme

Materyal özellikleri temasında yer alan metin ve görselleri beğenme kodu en sık kodlanan bölüm olmuştur (f=7). Öğrenciler hazırlanan metin ve görselleri beğendiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin metin ve görselleri beğenmeleriyle ilgili veri toplama araçlarına şu bilgiler yansımıştır:

Öğretmenim bence bize verilen metinler ve görseller çok güzel. Hem bilgimizi genel kültürümüzü yükseltiyor. Hem de görsellere bakarak daha da aklımızda canlandırabiliyoruz. (Ö.18, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Öğretmenim işlediğimiz metinlerde neler olduğunu bilmiyorduk. Bunları işlediğimiz için de öğrenmiş olduk ve görseli gördüğümüzde daha da aklımızda canlanabiliyor. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Öğretmenim, mesela Çanakkale Türküsü' nün üzerinde Çanakkale'ye ait bir görsel vardı. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Hocam Âşık Veysel'le ilgili olan metinde de Âşık

Veysel'in resmi vardı. (Ö.2, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Öğrencilerin görselleri ve renkleri sevip sevmeyeceği aklımdaki sorulardan biriydi ancak ilk derste öğrenciler görselleri ve renkleri sevdiklerini söylediler. (28.10.2019, 1. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

4.2.2. Öğrenci tavsiyeleri

Öğrenci tavsiyeleri öğrencilerin algı ve görüşleri içerisinde yer alan kodlardan oluşmuştur. Öğrenci tavsiyeleri temasında şu öneriler bulunmaktadır: dilbilgisi de olmalı (f=3), ayrı bir ders olmalı (f=1), bilgi yarışması (f=6), bu ders diğer öğrencilere de uygulanmalı (f=18). Tema toplam f=28 koddan oluşmuştur.

4.2.2.1. Dilbilgisi de olmalı

Öğrencilerin temel dil becerilerine yönelik hazırlanan eylemsel etkinliklerin içeriğinde dilbilgisi konularının da olması öğrenciler tarafından tavsiye olarak belirtilmiştir. Öğrenci tavsiyeleri teması içerisinde yer alan dilbilgisi de olmalı, f=3 kez kodlanmıştır. Bu konudaki öğrenci görüşler şu şekildedir:

Bence dilbilgisi konuları da olsaydı güzel olurdu. Bazen dilbilgisini çok az işliyorduk ama eklenseydi daha güzel olurdu. (Ö.18, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Hocam dilbilgisi olsa daha güzel olurdu hem Türkçe dersini yapardık geride kalmazdık hem de etkinliğimizi yaparak eğlenirdik. (Ö.14, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Bilgi yarışması yapılabilir, dilbilgisiyle alakalı oyun oynatılabilir. (Ö.18, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

4.2.2.2. Bilgi yarışması

Öğrenci tavsiyelerinden biri de program içerisinde bilgi yarışmasının olmasıdır. Öğrencilerin bilgi yarışması istekleri oyun ve yarışmanın bulunduğu etkinlikler yapmaktan hoşlandıklarının göstergesi olabilir. Bilgi yarışması tavsiyesi f=6 kez kodlanmıştır. Bilgi yarışması isteğiyle ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Öğretmenim bu derslerde çok şey öğrendik. Bilmediğimiz şeyleri öğrendik ve mesela bilgi yarışması gibi bir şey olsa öğrendiklerimizi orda paylaşabiliriz. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Öğretmenim bunların sonunda bir yarışma düzenleyebiliriz. Bilgi yarışması düzenleyip kazanan tarafın ödüllendirilmesi olabilir. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Hocam mesela bilgi yarışması da yapabiliriz. Kızlar erkekler şarkı yarışması da yapabiliriz. (Ö.2, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Keşke Türkçe bilgileri içeren bilgi yarışması da yapılsa o zaman daha güzel olur. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

4.2.2.3. Bu ders diğer öğrencilere de uygulanmalı

Uygulanan eylemsel etkinliklerle ilgili öğrenci tavsiyelerinden bir diğeri de diğer öğrencilere uygulanması konusunda olmuştur. Öğrencilerin derslerin diğer öğrencilere de uygulanmasını istemeleri programı sevdikleri sonucunu düşündürmektedir. Bu ders diğer öğrencilere de uygulanmalı kodu öğrenci tavsiyeleri teması içerisinde en sık kodlanan bölüm olmuştur (f=18). Öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşleri şu şekildedir:

Diğer öğrencilere de bu ders uygulanmalı. Çünkü eğlenerek öğrenme şansları olur. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Benim gibi her öğrencinin bu dersi mutlaka alması gerekiyor. (Ö.19, Öğrenci günlüğü, 1. Hafta)

Bence herkes bu dersi görmeli. (Ö.13, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bence bu ders diğer öğrencilere uygulanırsa derse odaklanmalarını, dersi sevmelerini ve derse daha çok katılmalarını sağlayabilir. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bu ders diğer öğrencilere de yapılmalı çünkü ben bu derste çok neşeli ve mutluyum. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

Bu dersin diğer öğrencilere yapılması onların derse katılmalarını sağlayabilir. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Bence diğer öğrencilere de bu ders yapılmalı çünkü okuma, yazma, konuşma, dinleme beceriler gelişmiş olurlar ve eğlenirler. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Keşke herkes bizim gibi müzikle Türkçe dersi görebilse. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Diğer öğrenciler bu dersi bir kez işleseler bir daha bırakmak istemezler. (Ö.13, Öğrenci günlüğü, 5. Hafta). Diğer öğrenciler heyecanlı derslere katılmak istiyorlarsa bu dersi görmeleri lazım. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

4.2.3. Öğrenilen bilgilerin günlük hayatta kullanımı

Günlük hayatta kullanım teması öğrencilerin algı ve görüşleri bölümünde yer almaktadır. Tema uygulanan eylemsel etkinliklerin günlük hayatta işe yararlılığıyla

ilgilidir ve f=78 koddan oluşmaktadır. Bu kodlar şunlardır: Öğrenilen bilgiler günlük hayatta kullanılamaz (f=6) ve öğrenilen bilgiler günlük hayatta kullanılabilir (f=72).

4.2.3.1. Öğrenilen bilgiler günlük hayatta kullanılamaz

Öğrenciler bu bölümde öğrendikleri bilgilerin günlük hayatta işlerine yaramayacağını ve öğrendikleri bilgileri herhangi bir yerde kullanmayacaklarını belirtmişlerdir. Öğrenilen bilgiler günlük hayatta kullanılamaz kodu f=6 kez kodlanmıştır. Bu bölümle ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Günlük hayatta işime yaramaz çünkü bizim yaptığımız etkinlikler derste yapılan bir etkinliktir. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Öğrendiklerimin günlük hayatta işe yarayacağını pek zannetmiyorum. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bu derste öğrendiklerimin işime yaramayacağını düşünüyorum. (Ö.12, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Günlük hayatta pek işe yarayacağını düşünmüyorum. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Günlük hayatta işime yaramaz çünkü kimin aklına gelir Çanakkale Savaşı? (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

4.2.3.2 Öğrenilen bilgiler günlük hayatta kullanılabilir

Öğrenciler bu bölümde öğrendikleri bilgileri günlük hayatta kullanabileceklerini ve bilgilerin yararlı olacağını düşünmektedir. Öğrenilen bilgiler günlük hayatta kullanılabilir kodu tema içerisinde en sık kodlanan bölüm olmuştur (f=72). Bu bölümle ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Yaptığım etkinliklerin günlük hayatımda işe yarayacağını düşünüyorum. Örneğin; bir bilgi yarışması düzenlendiği zaman katılabilirim ve bu öğrendiğim bilgiler benim karşıma çıkabilir. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Bir bilgi yarışmasında bu öğrendiğim bilgiler benim işime yarayabilir. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 6. hafta)

Öğrenciler derslerde öğrendikleri kelimeleri, deyimleri ve deyimlerin çıkış kaynaklarını günlük hayatta kullanabileceklerini düşünmektedir. Etkili iletişim için kelime ve kelime gruplarının anlamlarının öğrenilmesi günlük hayatta insanların işine yaramaktadır. Öğrencilerin bu temayla ilgili görüşleri şu şekildedir:

Öğrendiğim kelimeleri günlük hayatta kullanabilirim. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Derste öğrendiğim deyimler derslerde işime yarayabilir. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Günlük hayatta çok fazla deyim bilmediğim için

kullanamıyordum ama bugün öğrendim ve kullanabilirim. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Bu derste "Sarı Çizmeli Mehmet Ağa" deyiminin çıkış kaynağını öğrendim ☺. Bu öğrendiklerimi bir toplum içerisinde veya farklı faaliyetlerde kullanabilirim. (Ö.6, İnstagram Paylaşımı, 19.12.2019). Öğrendiklerim günlük hayatta yeni cümleler kurmamı sağlar. (Ö.10, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

İşte, evde, sokakta kısaca her yerde işime yarayacağını düşünüyorum. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Derste öğrendiklerimin günlük hayatta işime yarayacağını düşünüyorum. Mesela kuzenlerimle bir grup etkinliği yapabilirim. Öğrendiklerimi çevremdekilere anlatabilirim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

Öğrendiğim bilgiyi örneğin otobiyografi yazmayı kendi otobiyografimi yazarken kullanabilirim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bir arkadaşıma akrostiş yazmak istesem yazabilirim, çünkü öğrendim. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Biri gelip de bana Çanakkale nasıl bir yer anlatabilir misin diye sorarsa bugünkü öğrendiklerimizi anlatabilirim. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Günlük hayatımda bu bilgiler işime yarayabilir. Daha çok eğitim sürecimde ve genel kültür bilgimde karşıma çıkabilir. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Derste tiyatro yapıyoruz. Jest ve mimik hareketlerini her yerde kullanabilirim. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bugün derste Barış Manço oldum. Bu bana belki tiyatro hayatımda faydalı olacak. (Ö.14, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Bugün empatiyi öğrendim. Mesela yolda giderken ağlayan bir çocuğu görsem onunla empati kurarım, onun kalbinin yumuşamasını sağlarım.(Ö.3, Öğrenci günlüğü,4. hafta). İnternet uzantılarının günlük hayatımda işime yarayacağını düşünüyorum. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Bu derste öğrendiğim bilgileri kına gecesinde, asker eğlencesinde kullanabilirim. (Ö.15, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Mesela bir gün kitapçı olursam kitap kapağı tasarlamak işime yarayabilir. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Derste öğrendiklerim ilerde çizer olursak karikatürü kolay çizeriz. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

4.2.4. Öğrencilerin etkinliklere bakış açısı

Bu bölümde uygulanan eylemsel etkinlikler çerçevesinde öğrencilerin etkinliklere bakış açısı incelenip yorumlanacaktır. Etkinliklere bakış açısı, öğrencilerin algı ve görüşleri bölümü içerisinde en fazla koda sahip olan tema olarak

görünmektedir (f=401). Öğrencilerin etkinliklere bakış açısı iki ana kod bölümünden oluşmaktadır. Bunlar: Sevilen etkinlikler (f=353), sevilmeyen etkinlikler (f=48).

4.2.4.1. Sevilen etkinlikler

Yapılandırmacı felsefeye, çoklu zekâ kuramına ve disiplinler arası anlayışa göre oluşturulan etkinlikler öğrenciyi merkeze alan, öğrencinin aktif olduğu, bireysel ve grupla çalışma stratejilerine göre oluşturulmuştur. Sevilen etkinlikler, tema içerisinde en sık kodlanan bölüm olmuştur (f=353). Sevilen etkinliklerle ilgili görüşler ve yorumlar şu şekildedir:

Müzikle Türkçe öğretimi kapsamında derslerde şarkı, türkü ve fon müziği kullanılması öğrencilerin sevdiği etkinlikler olarak görülmektedir. Günlük hayatın bir parçası olan müziğin öğrencilerin derse ilgisini artırdığı derslerin daha eğlenceli geçtiği düşünülmektedir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Bence derslerde müzik enstrümanı, türkü, fon müziği kullanılması iyi çünkü metinleri daha iyi anlayabiliyorum. Ayrıca dersler de eğlenceli geçiyor. O yüzden ben seviyorum. (Ö.8, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Derste müzik kullanılınca canımız sıkılmıyor. Yazı yazarken bile fon müziği kullanıyoruz. Bir de eski hocamızın gelip bize saz çaldığı zaman da çok eğlendik. (Ö.2, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Dilli Düdük şarkısında geçen deyimlerin de yer alacağı bir fabl yazmaları istenen öğrenciler öyküleyici metin oluştururken yeni öğrendikleri deyimleri de metinlerinde kullanarak öğrenmelerini pekiştirdiler. Etkinliği yaparken öğrencilerin fon müziği dinleyerek yapmak istemeleri de müzik eşliğinde etkinlik yapmaktan keyif aldıklarını ortaya çıkardı. (Araştırmacı Günlüğü, 24.12.2019). Daha önceki Türkçe derslerinde fon müziği dinleyerek herhangi bir metin oluşturmadıklarını belirten öğrenciler konuşma balonlarındaki kelimeleri kullanarak öyküleyici metin yazmaya çalıştılar. Fon müziği ile metin oluşturmaya öğrencilerin ilgisinin yoğunluğu gözlendi. (Araştırmacı Günlüğü, 03.12.2019)

Geleneksel eğitim anlayışında dersin yapılacağı yer genellikle sınıftır. Ancak yapısalcı eğitim anlayışında ortam tasarımı hedef kazanımları öğrencinin içselleştirebileceği farklı mekânlarda da olabilmektedir. Sınıf dışında etkinlik yapmakla ilgili görüşler şu şekildedir:

Derste dışarıda yarışma yapmaktan hoşlandım. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Hocam canlandırmaları çok güzel yapmıştık. Bir de dışarı çıkıp yaptığımız etkinlikler güzeldi. (Ö.14, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Deyimlerin sözsüz tiyatro oyunuyla öğrenilmesi için bahçeye çıkılacağını duyan öğrenciler çığlık atarak sevindiler. Öğrencilerin drama etkinliğine katılımı en yüksek seviyede olup grupların oyunu kazanmak için üst düzey performans göstermeye çalışması da öğrencilerin etkinliğe ilgisinin fazla olduğunu gösterdi. (Araştırmacı Günlüğü, 23.12.2019)

Bahçeye daha önceden çizilen sek sek oyunu alanına gidip oyununu oynamaya başladığımızda öğrencilerin hemen hepsi meraklı ve heyecanlıydılar. Genel gözlemim şudur: öğrenciler özellikle sınıf dışında Türkçe dersinin oyunlaştırarak öğretilmesini çok istiyorlar. (Araştırmacı Günlüğü, 28.10.2019). Dersten önce sürekli "bahçeye çıkacak mıyız öğretmenim?" diyen öğrenciler bu etkinliği duyduklarında çok sevindiler. Metne hazırlanalım bölümünde istediğim aile, sevgili özlemi, ayrılıkla ilgili kısa hikâyelerini yanlarına alan öğrencilerle bahçede okuma etkinliği düzenledik. Bu etkinlikle öğrencilerin okuma deyince akıllarına gelen sınıf ortamı algısı okul bahçesiyle yer değiştirdi. Öğrencilerin sınıf dışındaki etkinlikleri çok sevdiğini yeniden gözlemlemiş oldum. (Araştırmacı Günlüğü, 03.12.2019)

Araştırmacı: Çocuklar şimdi sizlerle bahçeye çıkacağız. (Öğrenciler hep birlikte alkışladı).

Ö.2: Neden bahçeye çıkacağız öğretmenim?

Araştırmacı: Kelime küpü oynayacağız.

Öğrenciler: Oleyyy, alkışlar. (28.10.2019, 1. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Eylemsel etkinlikler çerçevesinde öğrencilere fabl yazdırılmıştır. Hikâye edici metin türlerinden olan fabl yazmak da öğrencilerin sevdiği etkinliklerden olmuştur. Hayal kurma becerilerinin gelişimini sağlayan fabl yazma etkinliğiyle ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Fabl yazma, bahçede deyimleri canlandırma, karikatür çizme ve deyimlerin anlamlarını bulma etkinliklerinden hoşlandım. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Pop şarkı dinlemekten, fabl yazmaktan, deyim öğrenmekten, kelime dağarcığım etkinliklerinden hoşlandım. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Dersteki etkinliklerden söz sanatlarını, deyimleri, medya kaynaklarını, fabl yazmayı, resim çizmeyi

beğendim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Derste sevdiğim etkinlikler; deyimler, kelime dağarcığım, söz sanatlarını öğreniyorum, fabl yazıyorum. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Disiplinler arası eğitim anlayışı ve çoklu zekâ kuramına göre hazırlanan etkinliklerden biri olan karikatür çizme, öğrencilerin metinden hareketle karikatür çizmeleri şeklinde gerçekleştirilmiştir. Etkinlikte öğrenciler görsel ve dilsel zekâlarını kullanmaya çalışmıştır. Bu etkinlik öğrenciler tarafından sevilen etkinliklerden biri olmuştur.

Öğrencilerin deyimleri içselleştirmeleri amacıyla karikatür çizerek bu deyimleri kullanmalarını isteyen araştırmacı önceden akıllı tahtadan deyimle karikatür örneklerini öğrencilere göstermiş, öğrencilerin görsel zekâlarını kullanarak benzer karikatürler çizmesini istemiştir. Öğrencilerin deyimleri kullanarak çizdiği karikatürler kazanımın gerçekleştiğini göstermiştir. (24.12.2019, 8. Uygulama Haftası, Video Kaydı). Karikatür çiziyorum etkinliğinde öğrenciler şarkının hikâyesinde geçen kişilerden bazılarını konuşma balonları oluşturarak resmetmeye çalıştı. Daha önce yapılan çalışmalardaki gözlemlerime göre öğrenciler metin temelli görsel etkinliklere daha fazla ilgi duyuyor. (Araştırmacı Günlüğü, 17.12.2019)

Karikatür çizmekten ve deyimler etkinliğinden hoşlandım. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Karikatürden, soru işaretlerinin kullanımından, 5N1K'dan, kelime dağarcığımdan çok hoşlandım. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Derste şarkı söylemekten, canlandırma yapmaktan, karikatür çizmekten çok hoşlandım. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Anlama becerileri olan okuma ve dinlemeden sonra 5N1K etkinliği gerçekleştirilmiştir. 5N1K etkinliği öğrencilerin metni çözümlemesini kolaylaştırmaktadır. 5N1K etkinliği öğrencilerin sevdiği etkinliklerden biri olmuştur.

Bu derste metni anlıyorum, okuma ve 5N1K bölümünden hoşlandım. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Soru işaretinin kullanımı, örtülü anlam, metni anlıyorum, 5N1K, öznel- nesnel cümleler, metni değiştiriyorum etkinliklerini sevdim. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Dersteki etkinliklerden kelime dağarcığımı, örtülü anlamları, 5N1K'yı, öznel-nesnel cümleleri, soru işaretinin kullanımını sevdim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Karikatürden, soru işaretlerinin kullanımından, 5N1K'dan, kelime dağarcığımdan çok hoşlandım. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Söz varlığında önemli bir yeri olan deyimler öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerinin gelişimini desteklemektedir. Deyimler etkinlikleri öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde hazırlanmıştır. Deyimler etkinliğinde deyimleri resmetme, deyimleri canlandırma gibi farklı öğretim stratejileri de kullanılmıştır.

Deyimleri öğreniyorum etkinliğinde öğrencilerden bazıları tahtaya kalkarak pandomim (sessiz sinema) yöntemiyle sınıf arkadaşlarına deyimleri anlattı. Araştırmacı öğrencilerin etkinliğin bitmesini istemediklerini, oyun oynayarak, drama yöntemiyle derse ilgisinin arttığını gözlemledi. (25.11.2019, 4. Uygulama Haftası, Video Kaydı). Derste sevdiğim etkinlikler; deyimleri resmediyorum, medya kaynaklarını değerlendiriyorum, deyimleri eşleştirme ve kelime dağarcığım. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Derste sevdiğim etkinlikler; deyimler, kelime dağarcığım, söz sanatlarını öğreniyorum, fabl yazıyorum. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Bu derste münazara yapmaktan, türkü söylemekten, türkünün hikâyesini okumaktan, resim çizmekten, deyimlerle ilgili etkinlikten hoşlandım. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Derste metne hazırlanalım bölümünü, söz sanatlarını öğreniyorum, deyimleri öğreniyorum, fabl yazıyorum, deyimleri resmediyorum etkinliklerini beğendim. Bahçeye çıkıp deyimleri canlandırmamız çok hoşuma gitti. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Geleneksel olarak öğrencilerin kelimelerin anlamını sözlükten bularak yazdığı etkinliklerin dışında grafik yorumlama, bulmaca, grupla kelime oyunu, bahçede kelime küpü gibi farklı etkinlikler oluşturan araştırmacı öğrencilerin metinde geçen kelimeleri kavramalarını amaçlamıştır. Kelime dağarcığım bölümü öğrencilerin sevdiği etkinliklerden biri olmuştur. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Dersteki etkinliklerden kelime dağarcığımı, örtülü anlamları, 5N1K'yı, öznel-nesnel cümleleri, soru işaretinin kullanımını sevdim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Dersteki her şeyi çok sevdim ama en çok okuyalım, kelime dağarcığım, münazara, canlandıralım ve hayalimdeki köyü resmediyorum etkinliklerini sevdim. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Dersteki etkinliklerden geçiş ve bağlantı ifadelerini, metni anlıyorumu, kelime dağarcığımı, okuyalım bölümünü ve münazara yapıyorum bölümünü beğendim. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 6. hafta)

Karikatürden, soru işaretlerinin kullanımından, 5N1K'dan, kelime dağarcığımdan çok hoşlandım. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Derste sevdiğim etkinlikler; deyimler, kelime dağarcığım, söz sanatlarını öğreniyorum, fabl

yazıyorum. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Kelime dağarcığım bölümü güzeldi. (Ö.18, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Öğrencilerin görsel zekâlarını kullanarak metinden hareketle resim çizme, karikatür oluşturma, kapak tasarlama etkinlikleri öğrencilerin sevdiği etkinliklerden olmuştur. Uygulama öncesi resim çizmeye karşı öğrenciler isteksiz olarak görülmüştür. Öğrenciler ilgilerini çekecek etkinlikler sayesinde metinden hareketle ürünler oluşturmuşlardır.

Bu derste köy resmi çizdik, münazara yaptık, canlandırma yaptık çok güzel geçti. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Öğretmenim ben etkinlikleri çok sevdim ama en çok münazara ve resim çizmeyi sevdim. Önceden resim çizmeyi sevmiyordum ama sevmeye başladım. (Ö.1, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Kelime dağarcığından, resim yapmaktan, hikâyenin devamını getirmekten ve şiir yazmaktan çok hoşlandım. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Bu derste arkadaşlarımın tek tek şarkı söylemesinden, canlandırmadan, kelime dağarcığım bölümünden, resim çizme etkinliğinden ve münazaradan hoşlandım. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). İlk başlarda resim çizmeyi pek sevmiyordum ama artık resim çizmeyi de çok seviyorum. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

Önceki haftalarda görsel çizmeye karşı çok istekli olmayan öğrenciler metin temelli öğretimle işlenen derste metinde geçen kavramların bazılarını çizerek görsel zekâlarını kullanmaya çalıştıkları gözlendi. (26.11.2019, 4. Uygulama Haftası, Video Kaydı). Araştırmacı öğrencilerin görsel zekâlarını harekete geçirmek disiplinler arası olanaklardan faydalanmak amacıyla öğrencilere Çanakkale ile ilgili görseller çizdirmek istemiştir. Öğrencilere Çanakkale belgeseli izleterek öğrencilerden görseller çizmesini istemiş, öğrenciler belgesel izledikten sonra güzel ürünler ortaya çıkarmıştır. (11.11.2019, 3. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Eylemsel etkinlikler çerçevesinde her metin sürecinde metni anlıyorum bölümü uygulanmıştır. Dinlenilen/izlenilen, okunan metni anlamak için gerçekleştirilen metni anlıyorum bölümü; hikâye haritası, olayları sıralama, beğenilen- beğenilmeyen cümlelere ifade konulması, örtülü anlamların bulunması gibi etkinliklerden oluşturulmuştur. Metni anlıyorum bölümü ile ilgili düşünceler şu şekildedir:

Bu derste metni anlıyorum, okuma ve 5N1K bölümünden hoşlandım. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Türküyü bilen ve hikâyesini merakla dinleyen öğrenciler

metni anlıyorum etkinliğine büyük oranda katılım sağlayarak etkinliği tamamladılar. (Araştırmacı Günlüğü, 02.12.2019). Bu derste en çok kelime dağarcığım, metni anlıyorum, canlandıralım, empati yapıyorum, bağlaçları öğreniyorum etkinliklerinden hoşlandım. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Derste sevdiğim etkinlikler; bulmaca, metni anlıyorum, doğada kitap okuyorum, kapak tasarlıyorum ve benim sloganım. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

Öğrencilerin yazma becerilerinin gelişiminde hikâye yazma önemli bir etkinlik olarak görülmektedir. Öğrenciler hayal dünyalarındakileri yazma yoluyla anlatmaktadır. Özellikle işlenen metinden hareketle yazılan ürünlere öğrencilerin ilgisi yüksek olmuştur. Uygulama sürecince araştırmacı öyküleci metin yazmayı öğrencilerin sevdiğini gözlemlemiştir.

Yazma etkinliklerinin hepsini çok sevdim. Müzik yazma etkinliğini çok sevdim. Hikâye yazarken 2,5 sayfa yazdım. Yazarken kafamda kurgu yaparak yazıyordum. (Ö.14, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Ben hikâye yazma etkinliğini çok sevdim. Çünkü hayal ederek kendimiz yazıyorduk. (Ö.1, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Derste sevdiğim etkinlikler; slogan yazmak, hikâye yazmak, bulmaca çözmek. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Derste kitap kapağı tasarladık, hikâye yazdık bunlara bayıldım. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

Uygulama sürecinde Gesi Bağları metni işlenirken araştırmacı tarafından derse konuk getirilmiştir. Konuk derste müzik enstrümanı çalarak türküyü seslendirmiştir. Öğrenciler tarafından sevilen bu etkinlikle ilgili görüşler şu şekilde olmuştur:

Eski hocamızın gelip derste bağlama çalmasından çok hoşlandım. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Bugün eski matematik öğretmenimiz geldi. Bize türküler söyledi, biz de eşlik ettik, çok güzel geçti. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Hocamızın bizim için gelip saz çaldığı için çok mutluyum. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 5. hafta

Derste müzik kullanılınca canımız sıkılmıyor. Yazı yazarken bile fon müziği kullanıyoruz. Bir de eski hocamızın gelip bize saz çaldığı zaman da çok eğlendik. (Ö.2, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Bence de çok eğlenceli geçti. Hem İsmail öğretmenimle vedalaşamamıştım vedalaşmış oldum. Öğretmenimiz bize bağlama ile eşlik etti, bence çok güzeldi. (Ö.3, İnstagram Paylaşımı, 05.12.2019)

Gesi bağları metnini işlemek üzere sınıfa bağlama çalan konukla girdiğimde öğrencilerden alkış sesleri yükseldi. Öğrenciler daha önce derslerine konuk gelmediğini, derste enstrüman çalınmadığını söylemişlerdi. Öğrencilerin heyecanlı ve mutlu halleri araştırmacının gözlemine yansıdı. (02.12.2019, 5. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Derste işlenen metnin konusundan hareketle araştırmacı tarafından öğrencilere konusu ayrılık, aile özlemi ve sevgili özlemi olan hikâyeler getirtilmiştir. Öğrenciler okul bahçesinde getirdikleri hikâyeleri okunmuştur. Sınıf dışında gerçekleşen okuma etkinliği öğrenciler tarafından sevilmiştir.

Bugün derste bahçeye çıkıp özlemle ilgili getirdiğimiz hikâyeleri okuduk, çok güzeldi. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Bu derste okuma etkinliğini çok sevdim. Kendi yazdığımız özlem hikâyelerini bahçede okumamız çok güzeldi. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Bu derste doğada kitap okuyorum etkinliğini beğendim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Sınıfımızda canlı saz çalınmasından, doğada kitap okuyorum etkinliğinden, kapak tasarlıyorum ve ben de yazarım etkinliğinden hoşlandım. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

Yüksek Yüksek Tepelere metninde öğrencileri kendilerini köyde yaşayan bir hayvanın yerine koyarak neler hissedeceklerini yazmaları istenmiştir. Böylece öğrencilerin empati duygusunu hissetmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Etkinlik sırasında öğrencilerin eğlendiği ve etkinliğe katılımlarının yüksek olduğu gözlenmiştir.

Dersteki etkinliklerden empati yapıyorum, münazara, tiyatro, dinleyelim söyleyelim bölümlerini sevdim. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Bu derste tiyatro yapmaktan, empati yapmaktan ve şiir okumaktan çok hoşlandım. (Ö.13, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Bu derste münazarayı, canlandırmayı, kelime dağarcığımı, empati kuruyorumu çok beğendim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Ülkemi tanıyorum etkinliğini, kelime küpünü, canlandırma yapmayı ve empati etkinliğini sevdim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Kelime öğreniminde farklı bir etkinlik olan bulmaca çözmek öğrencilerin sevdiği bir etkinlik olmuştur. Etkinlikler sayesinde öğrencilerin derste sıkılmadan

kelime etkinliklerini tamamladıkları gözlenmiştir. Öğrencilerin düşünceleri şu şekildedir:

Bu derste en çok kelime dağarcığım, bulmacayla öğreniyorum, metni anlıyorum ve doğada kitap okuyorum etkinliklerini beğendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Bulmaca çözmeden hoşlandım. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Bulmaca çözmeyi, okuduğum metne gülen yüzler koymayı, metnin devamını tahmin etmeyi ve akrostiş yazmayı sevdim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Sözel zekânın bulmacalarını çok seviyorum, onları bulduğumda çok mutlu oluyorum. (Ö.13, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Bulmaca etkinliklerini çok seven öğrenciler, kelime dağarcığım etkinliğini tahmin ettiğimden de kısa sürede bitirdiler. (Araştırmacı Günlüğü, 02.12.2019). Bulmacayla öğreniyorum etkinliğinde bilmedikleri kelimelerin anlamlarını öğrenen öğrenciler grup halinde sınıftaki arkadaşlarıyla yarış içinde oldular. Öğrencilerin yarışmayı kazanmak için etkinliğe yoğun ilgi gösterdikleri araştırmacı tarafından gözlendi. (11.11.2019, 3. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Uygulanan eylemsel etkinlikler çerçevesinde öğrencilerin işlenen metinden hareketle şiir yazmaları istenmiştir. Fon müziği eşliğinde öğrenciler ürünlerini oluşturmuştur. Öğrencilerin etkinliği sevdiği gözlenmiştir.

Kelime dağarcığından, Resim yapmaktan, hikâyenin devamını getirmekten ve şiir yazmaktan çok hoşlandım. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). En çok Çanakkale ile ilgili yaptığımız tiyatroyu, hikâye yazmayı ve akrostiş şiir yazmayı sevdim. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Bulmacayla öğreniyorum, belgesel izleyip resmediyorum bölümüyle şiir yazıyorum etkinliğinden çok hoşlandım. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Şiir yazmaya karşı geçmiş yıllarda öğrencilerin isteksizliği araştırmacının dikkati çeken konulardan biriydi. Şiir yazmayı daha cazip hale getirmek için öğrencilere yazacakları konuyla ilgili fon müziği dinleten araştırmacı öğrencilerin etkinliğe ilgisinin arttığını gözlemledi. (12.11.2019, 3. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Gelişimsel dönem olarak oyun çağında olan 7. Sınıf öğrencilerinin kelimelerin anlamlarını kavramaları amacıyla derste kelime oyunları oynatılmıştır. Öğrenciler oyunlara aktf katılım göstermişlerdir. Öğrencilerin rekabet içerisinde olduğu ve eğlenerek etkinlikleri tamamladıkları gözlenmiştir.

Küp oyununu ve zıt anlamlı kelimeler oyununu çok sevdim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Öğretmenim kelime küpü çok eğlenceli bir etkinlikti. (Ö.22, İnstagram Paylaşımı, 31.10.2019). Küp oyunu çok güzeldi sözlükteki kelimeler söylüyorduk ben çok beğendim. (Ö.1, Son Görüşme Formu, 09.01.2020).Öğrencilere kelime küpü oyununu ikinci kez oynayacağımızı söylediğimde ilk dersteki gibi heyecanlı bir şekilde sınıftan bahçeye çıktılar. Bu kez daha fazla öğrencinin etkinliğe katılması onlar için sevindirici oldu. (Araştırmacı Günlüğü, 26.11.2019)

Akıllı tahtadan türkü dinleme, kelime oyunları oynama, şiir yazma ve rap dinleme etkinliklerini sevdim. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Kelime dağarcığım etkinliği bölümünde öğrencilerden birkaçını tahtaya çağırıp onlara kelimeler verdim. Sınıfta oturan öğrencilerden birkaçına da kelimelerin anlamlarını vererek okumalarını istedim. En kısa zamanda hangi kelime olduğunu bulup anlamı okuyan öğrenciyi elleyen öğrenci puan kazandı. Bu etkinliğe öğrencilerin birçoğu gönüllü olarak katılmak istediler. Sınıfta yine bir rekabet ortamıyla kelime öğrenmeleri öğrencilerin çok hoşuna gitti. (Araştırmacı Günlüğü, 04.11.2019)

Öğrencilerin geçmiş yıllarda metin sonrası kelimenin anlamını tahmin etme ve sözlükten bulma etkinliklerinden genellikle sıkıldığını gözlemiştim. Bu etkinliği daha eğlenceli hale getirmek için altışar kişiden oluşan grup etkinliği düzenleyerek kelimelerin anlamlarını öğrenmelerini amaçladım. Dersteki gözlemim şudur: Öğrenciler grup etkinliklerini ve oyunlaştırılmış etkinlikleri çok seviyorlar. Etkinliği tekrar tekrar yapmak istemeleri bunun en büyük nedeni olsa gerek. (04.11.2019, 2. Uygulama Haftası, Video Kaydı). Zıt anlamlı kelimelerle oynadığımız gece gündüz oyununda yanan öğrenciler tahtaya gelerek sınıf birincisi belirlendi. Öğrencilerin kelime oyununda çok eğlendikleri gözlendi. (04.11.2019, 2. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Çanakkale Türküsü metninde öğrencilere belgesel izlettirilip resim çizdirilmiştir. Uzun İnce Bir Yoldayım metninde dünya ve evrenle ilgili belgesel izlettirilip konuşma etkinliği yaptırılmıştır. Bir Başkadır Benim Memleketim metninde Türkiye tanıtıp filmi izletip deneme türünde ürün oluşturmaları istenmiştir. Öğrencilerin belgeselleri dikkatle izledikleri ve etkinlikleri tamamladıkları gözlenmiştir.

Bu derste Çanakkale ile ilgili belgesel izledik, çok güzel geçti. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Rap yapmaktan, belgesel izlemekten, şarkı dinlemekten

hoşlandım. Çok eğlendim. (Ö.14, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bulmacayla öğreniyorum, belgesel izleyip resmediyorum bölümüyle şiir yazıyorum etkinliğinden çok hoşlandım. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Öğrencilerin görsel zekâlarını harekete geçirmek disiplinler arası olanaklardan faydalanmak amacıyla öğrencilere Çanakkale ile ilgili görseller çizdirmek isteyen araştırmacı öğrencilere Çanakkale belgeseli izleterek öğrencilerden görseller çizmesini istemiş, öğrenciler belgesel izledikten sonra güzel ürünler ortaya çıkarmıştır. (11.11.2019, 3. Uygulama Haftası, Video Kaydı). Dinleme/izleme etkinliği olan dünya- evren belgeselini dikkatle izleyen öğrenciler bu kavramlarla ilgili konuşup yeni bilgiler öğrendiklerini belirttiler. (Araştırmacı Günlüğü, 05.11.2019)

Uzun İnce Bir Yoldayım şiirinde geçen gece gündüz gibi kavramlarla ilgili öğrencilere belgesel izlettirilip öğrencilerin bu konuyla ilgili konuşmalarını isteyen araştırmacı, öğrencilerin dünya ve evrenle ilgili etkili konuşmalar yaptıklarını gözlemledi. (05.11.2019, 2. Uygulama Haftası, Video Kaydı). Geçmiş yıllarda deneme türünü yazarken öğrenciler genellikle zorlanırdı. Öğrencilerin Türkiye'nin tarihi ve doğal güzellikleri ile ilgili deneme yazmalarını isteyen araştırmacı öğrencilerin etkinliği daha kolay yapabilmesi için önceden hazırlamış olduğu Türkiye tanıtım filmini öğrencilere izlettirerek öğrencilerin bu türü kavramalarını sağlamıştır. (29.10.2019, 1. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Öğrencilerin kelime dağarcıklarının gelişimi amacıyla hazırlanan zıt anlamlı kelimeler etkinlikleri öğrenciler tarafından sevildiği gözlenmiştir. Etkinliklerin oyunlaştırılmış olması öğrencilerin etkinliği sevmelerinin nedeni olabilir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Derste zıt anlamlı kelimelerle ilgili oynadığımız oyunu sevdim. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bu derste tiyatro yapmaktan, metin okumaktan, türkü dinlemekten, zıt anlamlı kelimeleri bulmaktan hoşlandım. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Hikâye haritası yazmayı, zıt anlamlı kelimeleri bulmayı ve metni değiştiriyorum bölümlerini sevdim. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Metinde geçen kelimelerin zıt anlamlılarını bulan öğrencilerle gece gündüz oyunu oynadık. Bu oyuna sınıfın tümünün katılması çok etkili oldu. Öğretmen rehberliğinde oyunu oynayan öğrencilerden yananlar tahtaya geldi. Oyun sonunda bir öğrenci yarışmayı kazandı. Öğrencilerin bu etkinliğe de aktif katılım göstererek

sevmeleri beni çok memnun etti. (Araştırmacı Günlüğü, 04.11.2019). Zıt anlamlı kelimeler bulma oyunu da öğrencilerin katılımının yüksek olduğu bir etkinlik oldu. Öğretmenin söylediği kelimenin zıt anlamlısını bulan öğrenci sırasına otururken bulamayan öğrenci bulana kadar ayakta kaldı. (Araştırmacı Günlüğü, 26.11.2019)

Uygulanan eylemsel etkinliklerdeki Uzun İnce Bir Yoldayım metninde öğrencilerin şiirdeki ses uyumlarını bulmaları ve ses uyumu örnekleri oluşturmaları için rap şarkıları dinletilmiştir. Ayrıca öğrencilerin rap şarkısı yazmaları istenmiştir. Günlük hayatlarında rap şarkısını sıkça dinlediklerini belirten öğrencilerin hem eğlendikleri hem de kazanıma uygun örnekler oluşturdukları gözlenmiştir.

Rap etkinliğini çok sevdim, arkadaşımla rap şarkısı yazarken çok kahkaha attık. (Ö.3, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Bu derste rap bölümünü sevdim. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Rap yapmaktan, belgesel izlemekten, şarkı dinlemekten hoşlandım. Çok eğlendim. (Ö.14, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

Hocam mesela birkaç hafta önce rap şarkısı yarışması yapmıştık, o çok eğlenceliydi. Daha önce kelime küpü oynamıştık o da çok eğlenceliydi. Yani derslerde böyle etkinlikler olması dersimizi daha da güzelleştiriyor. (Ö.11, Ara Görüşme Formu,28.11.2019)

Şiirde geçen ses uyumlarını bulan öğrenciler örnek birkaç rap şarkısı dinledikten sonra sıra arkadaşlarıyla rap müzik yazmaya çalıştılar. Bu etkinliğe katılım oldukça fazlaydı. Öğrencilerin eğlenerek şiir yazdıkları gözlemlendi. (Araştırmacı Günlüğü, 05.11.2019)

Müzikle Türkçe öğretimi kapsamında derslerde şarkı ve türkülerle onların hikâyelerinin metinleştirildiği etkinlikler uygulanmıştır. Derslerde şarkı ve türkü olmasını öğrenciler sevilen bir etkinlik olarak düşünmektedir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Türkçe dersinde müziğin olmasını çok sevdim. Şu an çok mutlu ve heyecanlıyım. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bu derste türkü dinlemekten ve türkünün hikâyesinden hoşlandım. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Hey On Beşli türküsünden ve Seyfullah'ın hikâyesinden hoşlandım. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Derste türkülerden ve etkinliklerinden çok hoşlandım. (Ö.12, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Bence derslerde müzik enstrümanı, türkü, fon müziği kullanılması

iyi çünkü metinleri daha iyi anlayabiliyorum. Ayrıca dersler de eğlenceli geçiyor. O yüzden ben seviyorum. (Ö.8, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Derste şarkıların, türkülerin olması benim için güzel, ders eğlenceli hale geldi ve bilmediğim türküleri öğrendim. İsmail Hoca'mızın kullandığı bağlamayı yakından gördüm. (Ö.1, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Derste müziğin olması konusunda ben çok iyi şeyler düşünüyorum ve daha çok olmasını da isterdim. Arkadaşım gibi her gün dinlerim. Dinlemediğim zaman sıkılırım. Hem okulda dinliyorum hem evde dinliyorum. Bence çok güzel şeyler oldu. (Ö.3, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Öğretmenim zaten normal hayatta da şarkı dinliyordum derste dinlememiz de çok güzel oldu. (Ö.11, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Dilli düdük şarkısının sınıfça koro eşliğinde söylenmesi öğrencilerin şarkıyı beğendiklerini gösterdi. Ayrıca öğrenciler dersten sonra şarkıyı tahtaya yükleyin hocam, diyerek başka zamanlarda da dinlemek istediklerini belirttiler. (Araştırmacı Günlüğü, 23.12.2019). Sınıfça koro halinde bildikleri bir şarkıyı söylemeleri çok hoşlarına gitti. Ayrıca "Memleket İsterim " türküsüne de sınıfın büyük çoğunluğu eşlik ederek türküyü seslendirdiler. (Araştırmacı Günlüğü, 28.10.2019)

Öğrencilerin ilgisini derse çekmek öğrenciyi derste aktif kılmak ve öğrencilerin hedef kazanımları içselleştirmelerini sağlamak amacıyla etkinlikler oyunlaştırılarak uygulanmaya çalışılmıştır. Oyun etkinliklerine öğrencilerin katılımının yüksek olduğu gözlenmiştir. Ayrıca öğrencilern etkinlikleri sevdikleri araştırmacı tarafından gözlenmiştir.

Oyunlar oynayarak ve şarkı söyleyerek etkinlik yapmayı seviyorum. (Ö.19, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Grup oyunları olduğu için dersi daha çok sevdim. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Bu derste oyunlardan ve şarkılardan hoşlandım. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Deyimler-pandomim etkinliğine öğrencilerin ilgisi çok fazlaydı. Tahtada pandomimi anlatan benimle birlikte beş- altı öğrenci oldu ancak oyuna tüm sınıfın katılıp deyimi bulmaya çalışmaları onları çok eğlendirdi. Türkçe dersi etkinliklerinin oyunla ilişkisinin kurulması öğrencilerin aktif katılımını büyük oranda artırıyor. (Araştırmacı Günlüğü, 26.11.2019)

Bahçeye daha önceden çizilen sek sek oyunu alanına gidip oyununu oynamaya başladığımızda öğrencilerin hemen hepsi meraklı ve heyecanlıydılar. Genel gözlemim şudur: öğrenciler özellikle sınıf dışında Türkçe dersinin

oyunlaştırarak öğretilmesini çok istiyorlar. (Araştırmacı Günlüğü, 28.10.2019). İlk iki hafta gözlemlerime göre öğrenciler kendilerine hitap eden şarkı ve türkülere daha ilgililer. Oyunlaştırılmış etkinler ve grup çalışması etkinliklerine de yoğun katılım göstermektedirler. Sanırım diğer hafta etkinliklerinde bunlara daha fazla yer vermem gerekecek. (Araştırmacı Günlüğü, 05.11.2019)

Uygulanan eylemsel etkinlikler içerisinde öğrenciler 5 farklı metinde tiyatro/drama etkinlikleri yapmışlardır. Özellikle derse düşük katılım gösteren öğrencilerin bu etkinliklerde gönüllü olması dersin aktif katılımla gerçekleşmesine neden olmuştur. Öğrenciler okudukları, dinledikleri metinlerden hareketle drama yapmış ayrıca yeni metin oluşturup o metni canlandırmışlardır. Öğrencilerin drama etkinliklerine ilgilerinin yüksek olması araştırmacı tarafından gözlenmiştir.

Derste drama yapmaktan çok hoşlandım. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Tahmin edip canlandırıyorum etkinliğini çok beğendim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Bu derste en çok dramadan hoşlandım. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Hastane Önünde İncir Ağacı türküsünün hikâyesini drama olarak canlandırmaktan hoşlandım. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Bütün etkinliklerden hoşlandım ama en çok canlandırma etkinliğinden. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Dersimizde canlandırma yapmayı, şarkıyı çok sevdim. Dersimiz çok güzel geçti. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Tiyatrodan çok hoşlandım, etkinliğimiz hiç bitmesin istiyorum. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Bu derste her şeyden çok etkilendim ama en çok canlandırma yapmayı sevdim. (Ö.14, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Hocam canlandırmaları çok güzel yapmıştık. Bir de dışarı çıkıp yaptığımız etkinlikler güzeldi. (Ö.14, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Çok güzeldi, çok eğlenceliydi. Özellikle tiyatro oyununda eğlendik. Umarım bir sonraki etkinlikte de çıkar. (Ö.14, İnstagram Paylaşımı, 14.11.2019). Hocam güzel oldu. Hikâyeyi çok beğendim, tiyatrosu çok güzel oldu. (Ö.14, İnstagram Paylaşımı, 28.11.2019). Çok güzeldi hocam. Bir şey soracağım hocam. Ben güzel rol yapıyor muyum? Araştırmacı: Evet, Murat, senin tiyatro yeteneğin gayet güzel. (Ö.5, İnstagram Paylaşımı, 19.12.2019)

Türkünün hikâyesini canlandırma etkinliğine katılım çok fazlaydı. Öğrenciler birkaç kez aynı oyunun oynanmasını istediler. Akademik başarısı çok yüksek olmayan öğrencilerin bile drama etkinliklerine katılımları beni mutlu etti.

Öğrencilerin bazen duygusallaştığı bazen de kahkaha attığı etkinliklerden birinin gerçekleşmesi onlar adına kalıcı izli davranışlar oluşabileceğini bana gösterdi. (Araştırmacı Günlüğü, 25.11.2019))

Türkünün hikâyesini canlandırma etkinliğine öğrenciler yoğun ilgi göstererek tekrar oynamak istediler. Öğrencilerin okudukları bir hikâyeyi ya da metni daha iyi içselleştirebilmeleri için drama etkinliği önemli bir eğitsel aktivite olarak görünmektedir. (Araştırmacı Günlüğü, 10.12.2019). Canlandıralım bölümü için Barış Manço'ya benzeyecek şekilde aksesuarlar getiren öğrencilerden bazıları playback yaparak "Yaz Dostum" şarkısını seslendirdi. Öğrencilerin görselliğin ve işitselliğin bir arada olduğu playback etkinliğinden çok keyif aldıkları gözlendi. Aynı zamanda metindeki karakterleri ve yaşanan olayları canlandırmaya çalışan öğrenciler drama etkinliğine büyük ilgi göstererek eğlenceli bir şekilde etkinliği tamamladılar. (Araştırmacı Günlüğü, 17.12.2019)

Tahmin edip canlandırıyorum etkinliğinde öğrenciler metnin sonunu yeniden oluşturmuş sonrasında canlandırma yapmışlardır. Öğrencilerin özellikle drama etkinliğinde iyi bir performans sergiledikleri ve eğlendikleri araştırmacı tarafından gözlenmiştir. (12.11.2019, 3. Uygulama Haftası, Video Kaydı). Okudukları Sarı Çizmeli Mehmet Ağa deyiminin öyküsünün sonunu yeniden oluşturan öğrenciler, öyküyü canlandırmaya çalışmış ve drama etkinliğini mutlu bir şekilde tamamlamışlardır. (17.12.2019, 7. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

Çoklu zekâ kuramına göre öğrencilerin farklı zekâ alanlarına hitap edecek etkinlikler bu çalışmanın önemli bir bölümünü oluşturmuştur. Sınıf dışında ders, bahçede oyunlar, doğada kitap okuma, botanik sınıfı oluşturma dışında bazı derslere evcil hayvan da getirilmesi araştırmacı tarafından istenmiştir. Öğrencilerin daha önce yaşamadıkları bu tecrübeden mutlu oldukları gözlenmiştir.

Özellikle sınıfa evcil hayvan getirilmesinden hoşlandım. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Heyecan verici bir dersti. Okula ilk defa evcil hayvan getirilmişti. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Etkinliklerin hepsi çok güzeldi, keşke hep böyle olsa. Dışarı çıkmıştık, sınıfa hayvan getirmiştik, çok güzel olmuştu. (Ö.14, Öğrenci günlüğü, 8. hafta).

Öğrencilerin dinleme ve konuşma becerilerinin gelişimi amacıyla işlenen metinlerden hareketle münazara konusu belirlenmiştir. Önceden derse hazırlıklı

gelen öğrenciler münazara etkinliğini gerçekleştirmiştir. Münazara deneyimi olmayan öğrencilerin etkinlik sayesinde tartışma becerilerinin geliştiği gözlenmiştir.

Öğretmenim münazarayı yaptık ve kazanan taraf biz olduğumuz için ayrı bir sevindim. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Daha önce münazara yapmamıştım, münazara etkinliğini çok sevdim. (Ö.2, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Münazarayı kazanan taraf biz olduğumuz için ayrı bir sevindim. Çok güzeldi. (Ö.6, İnstagram Paylaşımı, 31.10.2019)

Bu derste münazara yapmaktan, türkü söylemekten, türkünün hikâyesini okumaktan, resim çizmekten, deyimlerle ilgili etkinlikten hoşlandım. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Bu derste münazarayı, canlandırmayı, kelime dağarcığımı, empati kuruyorumu çok beğendim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Bu derste münazaradan ve empati yapmaktan çok hoşlandım. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 6. hafta)

Tüm etkinlikleri sevdim ama en çok münazarayı sevdim. Bir konu hakkında duygu ve düşüncelerimi dile getirdim. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Ayrıca münazara etkinliği de çok hoşuma gitti. Güzel bir etkinlikti. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

4.2.4.2. Sevilmeyen etkinlikler

Uygulanan öğretim çerçevesinde öğrenciler etkinliklerden bazılarını sevmediklerini belirtmiştir. Etkinliklere bakış açısı temasının ikinci kodu olan sevilmeyen etkinlikler f=48 kez kodlanmıştır.

Öznel-nesnel cümleler etkinliğinden hoşlanmadım. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Öznel-nesnel cümle etkinliğini sevmedim. (Ö.12, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Örtülü anlamları buluyorum, öznel nesnel cümleler, metni değiştiriyorum etkinliklerinden hoşlanmadım. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Disiplinler arası anlayışla oluşturulan etkinliklerden biri olan karikatür/resim çizme etkinliği öğrencilerin sevmediği etkinliklerden biri olmuştur. Öğrencilerin karikatür/resim çizme etkinliğini sevmemelerinin nedenlerinden biri hazırbulunuşluklarının yeterince olmaması olabilir. Diğer nedense öğrencilerin resim çizmeye ilgilerinin olmaması olabilir.

Resim yeteneğim çok gelişmediği için o etkinliği beğenmedim. (Ö.11, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Resim çizmeyi normal hayatımda da sevmediğim için o etkinlikleri sevmedim. (Ö.11, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Öğretmenim ben

de çok iyi resim çizemiyorum o yüzden o etkinliği bazen boş bırakıyordum. (Ö.2, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Karikatür çizmeyi hiç ama hiç beğenmedim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Hikâye resimlendirme etkinliğini çok sevmedim çünkü resim yaparken kendime güvenmiyorum. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Sadece resim çizme etkinliğinden hoşlanmadım çünkü resim çizme yeteneğim yok. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Derslerde işlenen metnin daha iyi kavranması amacıyla oluşturulan metni anlıyorum bölümü öğrencilerin sevmediği etkinliklerden biri olmuştur. Öğrencilerin bu etkinliği sevmemelerinin nedenlerinden biri örtülü anlamı buluyorum bölümüyle ilk defa karşılaşmış olmaları olabilir. Öğrencilerin düşünceleri şu şekildedir:

Metni anlıyorum bölümünden hoşlanmadım. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Bu derste metni anlıyorum bölümüyle resim çizmeyi beğenmedim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Öğretmenim ben de bazen metni anlıyorum bölümünü beğenmemiştim. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Öğrencilerin ses uyumlarını kavramaları amacıyla rap şarkısı etkinliğ yaptırılmıştır. Rap şarkısı yazıyorum etkinliği sevilmeyen etkinlikler bölümünde yer almıştır. Öğrencilerin şarkı yazma etkinliğini sevmemelerinin nedeni şarkı dinlemeyi sevmeme ya da yazmaya karşı önyargı olabilir.

Öğretmenim etkinliklerin hepsini sevdim ama sadece bir tanesini sevmedim o da rap şarkı etkinliğiydi. (Ö.18, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019).Rap yazmayı sevmedim çünkü şarkı yazmayı sevmiyorum. (Ö.1, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Rap şarkısı yazma etkinliğini sevmedim.(Ö.18, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Rap şarkı yazmayı sevmedim. (Ö.18, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Eylemsel etkinlikler çerçevesinde her metin işleme sürecinde kelime dağarcığım etkinliği yaptırılmıştır. Öğrencilerin kelime dağarcıklarının zenginleştirilmesi amacıyla oluşturulan kelime dağarcığım etkinliği sevilmeyen etkinlikler bölümünde yer almıştır. Öğrencilerin kelime etkinliklerini sevmemelerinin nedeni kelimelerin anlamlarını tahmin edip sözlükten yazmayı sevmemeleri olabilir.

Kelimelerin anlamını tahmin etmeyi sevmedim. (Ö8, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Kelime dağarcığım etkinliğinden hoşlanmadım. (Ö.15, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Kelime dağarcığım etkinliğini sevmedim. (Ö.21, Öğrenci günlüğü,

4. hafta). Kelime dağarcığım etkinliğini fazla beğenmedim. (Ö21, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

4.2.5. Öğrencilerin duyuşsal davranışları

Bu bölümde uygulanan eylemsel etkinlikler çerçevesinde öğrencilerin duyuşsal davranışları incelenip yorumlanacaktır. Öğrencilerin duyuşsal davranışları, öğrencilerin algı ve görüşleri bölümü içerisinde sık kodlanan tema olarak görünmektedir (f=235). Mutlu olma (f=68), eğlenme (f=58), öğrendiklerini paylaşma (f=4), etkinlikleri sevme (f=45), zevk alma (f=7), heyecan duyma (f=17), eğlenerek öğrenme (f=14), beklenti (f=8), komik ders (f=2), motivasyon (f=4), ilginç ders (f=2), özgüven artışı (f=3), ilk ders heyecanı (f=1), endişe (f=1), merak (f=1).

4.2.5.1. Mutlu olma

Öğrencilerin duyuşsal davranışları temasında mutlu olma, en sık kodlanan bölüm olmuştur (f=68). Uygulanan eylemsel etkinlikler sürecince öğrenciler derslerden ve etkinliklerden mutlu olmuştur. Etkinliklerin öğrenci merkezli olması, daha önce yapmadıkları farklı etkinlikleri yapmaları öğrencilerin mutlu olmalarının nedenleri olabilir.

Şu an çok mutluyum çünkü eğlenerek öğreniyoruz. Böyle de devam etmemizi istiyorum. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Derse ilişkin duygularım çok güzel. İlk defa böyle çalışmalar yapıyorum. Çok mutluyum. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Bu derste çok mutluyum. Daha önceki Türkçe derslerinde böyle bir etkinlikte bulunmadım. Türkçe dersimiz daha eğlenceli hale geldi. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Şu an kendimi mutlu hissediyorum. Çok eğlenceli dersler işlendiğini düşünüyorum. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Şu an da çok mutluyum. Anlatılamayacak kadar mutuyum. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bu derste çok güzel etkinlikler yapıyoruz. Şu an çok ama çok mutluyum. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Bu ders bana çok şey kattı. Hayatıma renk kattı. Bu derste çok mutluyum. Değişik ve güzel bir ders olduğu için katılma isteğim daha çok artıyor. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Gelecekte hangi etkinlikleri yapacağımızı düşünüyorum, çok ama çok mutluyum. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bu dersi çok seviyorum. Şu an da çok

mutlu hissediyorum ve bir sonraki dersi iple çekiyorum. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bu ders benim diğer derslere göre derse katılma oranımı artırıyor. Bu derste kendimi daha mutlu, özgür, rahat ve özgüvenli hissediyorum. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Çok güzel ders işledik, çok eğlenceli geçti, çok mutluyum, kendimi çok iyi hissediyorum. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Şu an çok mutluyum çünkü en sevdiğim ders bu ders. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Çok mutluyum, bu ders eski Türkçe dersinden daha güzel. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Aslında çok heyecanlıyım ve mutluyum ☺. Çünkü daha önce böyle bir etkinlikte bulunmadım ve bu harika bir fikir. Umarım başarılı bir şekilde devam ederiz. (Ö.6, İnstagram Paylaşımı, 24.10.2019)

4.2.5.2. Eğlenme

Öğrencilerin duyuşsal davranışları temasında eğlenme, en sık kodlanan ikinci bölüm olmuştur (f=58). Öğrencilerin derslerde eğlendiklerini belirtmesi uygulanan eylemsel etkinliklere karşı olumlu bir bakış açılarının olduğunu göstermiştir. Araştırmacı tarafından da öğrencilerin etkinlikleri yaparken eğlendikleri gözlenmiştir. Eğlenme koduyla ilgili görüşler şu şekildedir:

Çok eğlenceli dersler işlendiğini düşünüyorum. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Yaptığımız etkinlikler çok eğlenceliydi. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Önceden bu kadar eğlenerek ders yapmıyorduk. Şimdi daha güzel oldu. Önceden müzikler dinlemezdik, haber bülteni sunmazdık şimdi çok değişen şey var. (Ö.14, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Rap yapmaktan, belgesel izlemekten, şarkı dinlemekten hoşlandım. Çok eğlendim. (Ö.14, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Kendimi çok iyi hissediyorum bu derste. Çok eğleniyorum. Dersler çok güzel geçiyor. Böyle etkinlikler yaptığımız için bence çok şanslı bir sınıfız. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

Kendimi mutlu ve eğlenmiş hissediyorum ama eğlenmeye doymadım. Çünkü daha çok etkinlik yapacağız ve diğer etkinlikleri heyecanla bekliyorum. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bu Türkçe dersi daha eğlenceli daha güzel. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Bu derse ilişkin duygularım; çok güzel, eğlenceli dersler işlediğimizi düşünüyorum. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Her şeyi sevdim bu derste, eğlenceli

ve insana neşe veren bir ders. (Ö.22, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Müzikle Türkçe dersi benim için çok eğlenceli, komik, daha iyi ve güzel geçiyor. (Ö.8, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Müzikle Türkçe dersi benim için en güzel ders. Bu derste çok eğleniyoruz. (Ö.2, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

4.2.5.3. Etkinlikleri sevme

Öğrencilerin duyuşsal davranışları temasında etkinlikleri sevme, en sık kodlanan üçüncü bölüm olmuştur (f=45). Müzikle Türkçe Öğretimi kapsamında hazırlanan etkinlikler öğrencilerin farklı zekâ alanlarını harekete geçirecek öğrenciyi derste aktif kılacak şekilde hazırlanmıştır. Araştırmacı uygulama sürecinde öğrencilerin etkinlikleri sevdiğini gözlemiştir. Etkinlikleri sevme bölümüyle ilgili görüşler şu şekildedir:

Etkinliklerden çok hoşlandım. Hepsi çok keyifliydi. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Tüm etkinliklerden hoşlandım, keyifli bir zaman geçirdim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Böyle etkinlikler yapmayı çok seviyorum, dersler çok güzel geçiyor, hiç sıkılmıyorum, çok zevk alıyorum. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Etkinliklerde çok güzel şeyler var. Etkinliklerin hepsini seviyorum. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Bu dersteki bazı etkinlikler çok güzel ve bunun için mutluyum. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Her etkinlikte ayrı ayrı becerilerimin geliştiğini düşünüyorum. Tüm etkinlikleri sevdim. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Bu derste neredeyse tüm etkinliklerden hoşlandım. Hoşlanmadığım herhangi bir etkinlik yok. Hepsi ayrı ayrı güzeller. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

Dersteki tüm etkinlikleri sevdim, hepsi harikaydı. (Ö.22, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Kendimi ders sonunda iyi hissediyorum, çok güzel etkinlikler yapıyoruz, çok eğlenceli. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Etkinliklerin hepsi çok güzeldi, keşke hep böyle olsa. Dışarı çıkmıştık, sınıfa hayvan getirmiştik, çok güzel olmuştu. (Ö.14, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

4.2.5.4. Zevk alma

Öğrencilerin duyuşsal davranışları temasında zevk alma, f=7 kez kodlanmıştır. Hazırlanan eylemsel etkinlikler içerisindeki etkinlikler uygulanırken öğrencilerin derslere ilgisinin yüksek olduğu, dersten zevk aldıkları araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Zevk alma koduyla ilgili görüşler şu şekildedir:

Bu dersi çok sevdim, çok zevk aldım. Çok güzel etkinlikler yapıyoruz. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Hocam bu derste hem eğlenip hem de öğreniyoruz bence çok zevkli bir şey. (Ö.11, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Eğlenceli dersler yaptık, çok zevk aldım. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Diğer öğrenciler de böyle güzel etkinliklere dâhil olurlar, zevk alırlar. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Grup etkinliğini çok sevdim. Yaptığımız her şeyden çok hoşlandım. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

4.2.5.5. Heyecan duyma

Öğrencilerin duyuşsal davranışları temasında heyecan duyma, en sık kodlanan dördüncü bölüm olmuştur (f=17). Uygulanan eylemsel etkinlikler sürecinde öğrencilerin yeni ve farklı etkinlikler yaptıkları için heyecanlandıkları araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Özellikle yeni metnin ve etkinliklerin neler olacağını merak eden öğrenciler heyecan duygusunu yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Çok heyecanlıyım ve bu müzikle Türkçe dersinin çok güzel geçeceğini hissediyorum ☺. (Ö.21, İnstagram Paylaşımı, 24.10.2019). Diğer metnin ne olduğunu heyecanla merak ediyorum. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Derslerde çok heyecanlanıyorum ve çok mutlu oluyorum. (Ö.22, Öğrenci günlüğü, 6. hafta)

Şu an çok mutluyum. Birçok bilgi öğrendim ve gelecek olan etkinliği heyecanla bekliyorum. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Kendimi sevinçli, mutlu hissediyorum. Özellikle yeni metne geçtiğimizde bir heyecan duygusu yaşıyorum. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Kendimi şu an çok heyecanlı hissediyorum. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Aslında çok heyecanlıyım ve mutluyum ☺. Çünkü daha önce böyle bir etkinlikte bulunmadım ve bu harika bir fikir. Umarım başarılı bir şekilde devam ederiz. (Ö.6, İnstagram Paylaşımı, 24.10.2019). Araştırmacı: Evet çocuklar yeni metne geçiyoruz, heyecanlı mısınız? Öğrenciler: eveeet (alkışlar) (25.11.2019, 4. Uygulama Haftası, Video Kaydı)

4.2.5.6. Eğlenerek öğrenme

Öğrencilerin duyuşsal davranışları temasında eğlenerek öğrenme, en sık kodlanan beşinci bölüm olmuştur (f=14). Öğrencilerin derse katılımını artırmak, derslerden keyif almalarını sağlamak, hem öğrenip hem de eğlenmelerini sağlamak

amacıyla araştırmacı tarafından yeni ve eğlenceli etkinlikler hazırlanmıştır. Öğrencilerin derste öğrenme yaşantısı içerisindeyken eğlendikleri araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Eğlenerek öğrenme ile ilgili görüşler şu şekildedir:

Hem bilgi öğreniyoruz hem de zamanımız eğlenceli geçiyor. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Bu derste her şey farklı, daha eğlenceli ve daha öğretici. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bu ders diğer öğrencilere de uygulanırsa onlar da bizim gibi hem eğlenirler hem de öğrenirler. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

Hem eğleniyoruz, hem öğreniyoruz o yüzden çok seviyorum etkinlikleri. (Ö1, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Eski Türkçe dersi açıkçası biraz sıkıcıydı, müzikle Türkçe dersi hem eğitici hem eğlendirici. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Hocam kelime küpü oynadık hem kelime hazinemiz genişledi hem de eğlenmiş olduk. Dersler müzikle Türkçe dersi olunca hem eğleniyoruz hem öğreniyoruz. (Ö.11, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Öğretmenim etkinliklerimi hem eğlenceli hem de öğreticiydi. Eski Türkçe dersinden bence daha fazla şey öğrendik. Hem kendimize özgüvenimiz de arttı. Bu derste daha fazla şeyi daha eğlenceli şekilde öğrendik. (Ö.11, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

4.2.5.7. Beklenti

Öğrencilerin duyuşsal davranışları temasında beklenti, f=8 kez kodlanmıştır. Müzikle Türkçe öğretimi kapsamında öğretme ve öğrenme sürecinde öğrencilerin yeni etkinlikler beklentisi tespit edilmiştir. Bilgiler veri toplama araçlarına şu şekilde yansımıştır:

Kendimi çok mutlu hissediyorum. Umarım daha güzelleri çıkar karşımıza. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Kendimi mutlu ve eğlenmiş hissediyorum ama eğlenmeye doymadım. Çünkü daha çok etkinlik yapacağız ve diğer etkinlikleri heyecanla bekliyorum. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 2. Hafta)

Dersin sonunda çok güzel şeyler hissediyorum ve bu dersin daha güzel geçeceğine inanıyorum. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Kendimi bilgi küpü gibi hissediyorum ama daha çok şey öğrenmek istiyorum. Eğlendim, mutluyum. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

4.2.5.8. Motivasyon

Öğrencilerin duyuşsal davranışları temasında motivasyon, f=4 kez kodlanmıştır. Uygulanan eylemsel etkinlikler sürecinde öğrencilerin derslerde şarkının olmasından, grup çalışmalarından ve oyunlardan dolayı motive oldukları tespit edilmiştir. Bilgiler veri toplama araçlarına şu şekilde yansımıştır:

Müzik dinlemekten çok hoşlandığım için derslerde müzikle etkinlikler yapmam benim motivasyon kaynağım olmuş olur. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Bu derste "Sarı Çizmeli Mehmet Ağa" deyiminin çıkış kaynağını öğrendim ☺. Bu öğrendiklerimi bir toplum içerisinde veya farklı faaliyetlerde kullanabilirim. Bu derste en çok dinleyelim-izleyelim ve söyleyelim, kelime dağarcığım, metni anlıyorum/ örtülü anlamı buluyorum ve karikatür çiziyorum etkinliklerinden hoşlandım ☺. Çok çok özlüyorum. Bu ders beni motive ediyor☺. (Ö.6, İnstagram Paylaşımı, 19.12.2019)

Bulmacayla öğreniyorum etkinliğinde sıra arkadaşlarıyla grup çalışması yaparak bulmacayı en önce bitirmek için öğrenciler sıkı bir mücadeleye başladı. Derslerdeki etkinlikleri yarışma veya oyun halinde tamamlamaları öğrencilerin aktif katılım göstermelerini sağlıyor. Ayrıca yarışmanın motivasyonlarını üst seviyelere çıkardığı gözlemlendi. (Araştırmacı Günlüğü, 11.11.2019)

4.3. Öğrencilerin Türkçe Dersine Karşı Tutumlarına Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde Müzikle Türkçe öğretimi doğrultusunda hazırlanan eylemsel etkinliklere yönelik müzikle Türkçe öğretimi sonucunda öğrencilerin Türkçe dersi tutumları nasıldır, araştırma sorusuna ilişkin bulgular ve yorum yer almaktadır. Bu bölümdeki betimlemeler yapılırken veri toplama araçlarından, öğrenci günlüğü, öğrenci görüşme formları, araştırmacı günlüğü ve sosyal medya paylaşımlarından faydalanılmıştır. İçerik analizi yapılan verilerin kodlanıp temalandırılmasıyla öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumları; Öğrenci memnuniyeti ve geleneksel Türkçe öğretimiyle müzikle Türkçe öğretimini karşılaştırma temaları şeklinde oluşmuştur. Uygulanan "Müzikle Türkçe Öğretimi" eylemsel etkinlikleri sonucunda nitel verilerin içerik analizi yapılarak ulaşılan kodların ve temaların öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumları kod-tema frekans tablosu aşağıda Tablo 21'de gösterilmiştir.

Tablo 22

Öğrencilerin Türkçe Dersine Karşı Tutumları Kod-Tema ve Frekans Tablosu

ANA TEMA	ALT TEMA	KODLAR	FREKANS
Öğrencilerin Türkçe Dersine Karşı Tutumları (f=207)	Öğrenci Memnuniyeti (f=79)	Müzikle Türkçe Dersini Sevme	52
		Müzikle Türkçe Dersinin Devam Etmesi İsteği	27
	Geleneksel Türkçe Öğretimiyle Müzikle Türkçe Öğretimini Karşılaştırma (f=128)	Geleneksel Türkçe Öğretiminden Farkı	120
		Geleneksel Türkçe Öğretimi Sıkıcıydı	7
		Geleneksel Türkçe Öğretimiyle Aynı	1

4.3.1. Öğrenci memnuniyeti

Öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumları bölümünde yer alan öğrenci memnuniyeti, f=79 koddan oluşmuştur. Bunlar: Müzikle Türkçe dersinin devam etmesi isteği (f=27), Müzikle Türkçe dersini sevme (52). Uygulanan eylemsel etkinliklerden öğrencilerin memnun olması uygulamanın öğrencilere hitap ettiğinin göstergelerinden biri olmaktadır.

4.3.1.1. Müzikle türkçe dersinin devam etmesi isteği

Öğrenci memnuniyeti temasında yer alan müzikle Türkçe dersinin devam etmesi isteği f=27 koddan oluşmuştur. Öğrencilerin dersin devam etme isteğinde; dersi, etkinlikleri sevmelerinin, derste mutlu olmalarının etkisi görülmüştür. Buradan hareketle öğrencilerin eylemsel etkinliklerle öğretim sürecini olumlu buldukları ve dersi sevdikleri sonucuna ulaşılabilir. Müzikle Türkçe dersinin devam etme isteğiyle ilgili şu bilgiler bulunmaktadır:

Bu dersi çok seviyorum. Şu an da çok mutlu hissediyorum ve bir sonraki dersi iple çekiyorum. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Dersin sonsuza dek sürmesini istiyorum. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

Şu an da çok mutluyum. İyi ki bu etkinlikteyim diye dua ediyorum. Ben bu etkinlikten çıkmak istemiyorum. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Eski Türkçe hiç güzel değil. Bu etkinlikler çok eğlenceli geçiyor, etkinliklerin devamının gelmesini isterim. (Ö.13, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Allah'ım umarım 8. sınıfta da müzikle Türkçe dersi olur. Gerçekten de çok güzel. (Ö.3, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Hocam etkinlikler çok güzel oluyor. Hep devam etsin. (Ö.5, İnstagram Paylaşımı, 12.12.2019)

Bu dersin de sonu geliyor ve bu yazdığım son öğrenci günlüğü olduğu için çok üzgünüm. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Dersimiz her zamanki gibi güzel geçiyor, çok mutluyum ama son etkinliğimiz olduğu için üzgünüm. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Şu an hem çok mutluyum hem de üzgünüm etkinliklerin biteceği için. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Bu derste çok eğlendim, bilgi topu gibiyim, zevk aldım ama son etkinliğimiz olduğu için mutsuzum. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Şu an mutluyum ama bir o kadar da üzgünüm çünkü artık son metnimizdi ve bitti. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Şu an heyecanlıyım ama etkinlikler biteceği için mutsuzum ayrıca afacana da (kamera) veda ediyoruz. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Son dersimiz olduğu için üzgünüm. (Ö.14, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Dersin bitmesine ben çok üzüldüm. Çok güzeldi. Hem türkülerin hikâyelerini öğrendim, hem de yeni türküler öğrendim. Bu nedenle bitmesini hiç istemezdim. (Ö.14, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Evet hocam, bitti artık ☹. Hocam etkinliğiniz çok güzel olmuştu. Deyimlerle ilgili dışarıda yaptığımız oyun da çok güzeldi. Elveda etkinlikler, elveda afacan ☹. (Ö.5, İnstagram Paylaşımı, 26.12.2019)

Öncelikle bu derste mega star Tarkan'ın Dilli Düdük şarkısını dinledim. Bu şarkı sayesinde argo sözler yerine atasözleri ve deyimler hakkında bilgi aldım. Bu derste en çok metne hazırlanalım, karikatür ve eşleştirme bölümünü beğendim. Bu dersin sona ermesine tabi ki üzüldüm ☹. Ancak Türkçe dersine daha verimli, daha yoğun olacağımız için de çok sevindim. Her şey için teşekkürler, iyi ki varsınız. Afacanı öptüm ☺. (Ö.6, İnstagram Paylaşımı, 26.12.2019)

4.3.1.2. Müzikle türkçe dersini sevme

Öğrenci memnuniyeti temasında yer alan Müzikle Türkçe dersini sevme en sık kodlanan bölüm olmuştur (f=52). Öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumlarını belirlemede dersin sevilmesi önemli bir gösterge olmaktadır. Özellikle derste müzik materyalinin olması ve farklı etkinlikler uygulanması öğrencilerin derse karşı olumlu duygular hissetmesine neden olmuş olabilir. Müzikle Türkçe dersini sevme koduyla ilgili şu bilgiler bulunmaktadır:

Bu dersi çok sevdim, çok zevk aldım. Çok güzel etkinlikler yapıyoruz. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Diğer hocalarımız bize böyle etkinlikler yaptırmıyorlardı. O yüzden Mehmet Hoca'nın dersini çok seviyorum. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Kendimi çok iyi hissediyorum bu derste. Çok eğleniyorum. Dersler çok güzel geçiyor. Böyle etkinlikler yaptığımız için bence çok şanslı bir sınıfız. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

Müzikle Türkçe dersi sözler ile anlatılamayacak kadar keyifli, güzel bir derstir. Çok mutluyum. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Böyle etkinlikler yapmayı çok seviyorum, dersler çok güzel geçiyor, hiç sıkılmıyorum, çok zevk alıyorum. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Bu dersi tüm derslerden daha çok seviyorum. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Bu ders bana çok şey kattı. Hayatıma renk kattı. Bu derste çok mutluyum. Değişik ve güzel bir ders olduğu için katılma isteğim daha çok artıyor. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Okuma, yazma, konuşma, dinleme etkinliklerini çok seviyorum. Keşke her ders böyle olsa. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bu dersi çok seviyorum. Şu an da çok mutlu hissediyorum ve bir sonraki dersi iple çekiyorum. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Bu dersi çok seviyorum. Hatta bu dersin olmadığı günler bu dersi çok özlüyorum. Bu dersi çok özleyeceğim. Bu dersi unutmayacağım. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 6. hafta)

Şu an çok mutluyum çünkü en sevdiğim ders bu ders. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Dersimizde canlandırma yapmayı, şarkıyı çok sevdim. Dersimiz çok güzel geçti. (Ö.23, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Her şeyi sevdim bu derste, eğlenceli ve insana neşe veren bir ders. (Ö.22, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Ben her türkünün bir hikâyesi olduğunu bilmiyordum ama şimdi onu da öğrendim. Bence bu ders çok güzel. (Ö.2, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Öğretmenim bence çok güzel keyifli bir ders. Eğlenceli hale geldi müzikle. Bir de ben müzik dinlemeyi çok sevdiğim için dersle müziğin birleşimi çok güzel bir şey oluyor. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Bence müzikle Türkçe eğitimi çok güzel. Eskiden Türkçe dersinde hiç müzik dinlemiyorduk. Böyle ders hem eğlenceli hem de öğretici geçiyor. (Ö.11, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

4.3.2. Geleneksel türkçe öğretimiyle müzikle türkçe öğretimini karşılaştırma

Öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumları bölümünde yer alan geleneksel Türkçe öğretimiyle müzikle Türkçe öğretimini karşılaştırma, en sık kodlanan bölüm olmuştur (f=128). Bunlar: geleneksel Türkçe öğretiminden farkı (f=120), geleneksel Türkçe öğretimi sıkıcıydı (f=7) ve geleneksel Türkçe öğretimiyle aynı (f=1). Temalar ve kodlar aşağıda betimlenmiştir.

4.3.3. Geleneksel türkçe öğretiminden farkı

Geleneksel Türkçe öğretimiyle müzikle Türkçe öğretimini karşılaştırma temasında yer alan geleneksel Türkçe öğretiminden farkı alt teması, en sık kodlanan bölüm olmuştur (f=120). Bunlar: sınıf dışında ders (f=1), kültür, gelenekler, değerler (f=2), yeni bilgiler (f=1), daha iyi (f=4), münazara (f=3), komik ders (f=2), farklı etkinlikler (f=9), derse konuk gelmesi (f=3), şarkı, türkü yazma (f=1), derse metin getirme (f=2), resim çizme (f=5), drama yapma (f=6), eğlenceli metinler (f=1), derste şarkı, müzik olması (f=9), geliştiren bir ders (f=1), dağlar kadar fark var (f=4), dinlendirici (f=1), farklı konular (f=2), yeni öğretmen etkisi (f=6), geleneksel Türkçe dersine tepki (f=6), daha fazla etkinlik (f=3), daha keyifli, eğlenceli, güzel (f=13), her şey farklı (f=35). Öğrenci günlüklerine ve görüşme formlarına bu temayla ilgili şu bilgiler yansımıştır:

Müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinliklerinde kullanılan ders materyalleri arasında yer alan türküler, şarkılar, yazarların hayatı ve türkülerin hikâyeleri

kültürümüzün önemli parçalarıdır. Öğrenciler türküler ve türkülerin hikâyelerini öğrenmiştir. Böylece bu bilgilerin geleneklerimiz ve kültürümüzü öğrenmeye faydası olduğunu belirtmişlerdir.

Bu ders kültürümüz, geleneklerimiz ve değerlerimiz açısından bize güzel şeyler katmıştır. (Ö.18, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Derste türkülerimizin nasıl ortaya çıktığını öğreniyoruz. Bunlar bize ilerde lazım olabilir. Geleneğimizi, kültürümüzü öğrenmemiz güzel bir şey. (Ö.14, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Öğrencilerin dil becerilerinin ve tartışma kültürünün gelişmesi için yapılan münazara etkinliği daha önceki derslerde uygulanmayan bir etkinlik olarak görülmektedir. Geleneksel Türkçe derslerinde münazara yapılmadığını belirten öğrenciler, uygulanan eylemsel etkinliklerle münazara yaptıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca daha önce sınıf dışında ders işlenmediği de öğrenciler tarafından iki ders arasındaki fark olarak görülmektedir.

Öğretmenim eskiden münazara yapmıyorduk. Öğretmenimiz dinleme metni getirip dinleme metnini çözdürmüyordu ya da öğretmenim sık sık dinleme metni işlemiyorduk. Dersle ilgili etkinlikleri dışarı bahçeye çıkıp yapmıyorduk. Bazen çıkıyorduk ama ara sıra. (Ö.18, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Eski Türkçe dersimizde canlandırma, münazara, resim çizme yok. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Diğer derste canlandırma, münazara, resim çizme ve yeni bilgiler öğrenme gibi şeyler yapmıyorduk. Bu ders Türkçe dersiyle birlikte çok güzel. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinlikleri için geliştirilen etkinlikler öğrenciler tarafından farklı etkinlikler olarak görülmüştür. Öğrenciler daha önce böyle etkinlikler yapmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin bilgileri şu şekildedir:

Bu derste eski Türkçe dersinden farklı olarak müzik dinliyoruz, farklı etkinlikler yapıyoruz, yeni bilgiler öğreniyoruz. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Bu derste etkinlikler yapıyoruz ama bu etkinlikler çok farklı. Bize bilgi ve eğlence veriyor. Diğer ders normal ders. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 6. hafta)

Bu derste diğer derste yapmadığımız etkinlikleri yapıyoruz ve bu öğretmenim dersi daha iyi anlatıyor. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Normal bir Türkçe dersinde Müzikle Türkçe dersi yapmıyorduk. Öğretmenimiz dinleme metni oluşturup getirmiyordu. Münazara ya da haber bülteni yapmıyorduk. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Eski Türkçe dersiyle anlatamayacağım kadar fark var. Hem dersi daha güzel anlatıyorsunuz hem de çok güzel etkinlikler yapıyorduk. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Önceki Türkçe dersinde münazara, türkü, şarkı, farklı metinler ve kamera olmuyordu. Bu dersi önceki Türkçe dersinden çok farklı şekilde seviyorum. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019

Öğretmenim farklı ve yeni, değişik etkinlikler yaptığımız için değişik bir ders oluyor. (Ö.18, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Öğretmenim diğer sene okuma, yazma yapıyorduk sadece. Öğretmenim bu sene etkinlikler yapıyoruz daha çok. Konuşuyoruz, düşüncelerimizi paylaşıyoruz, türküler dinliyoruz. (Ö.1, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Geleneksel Türkçe öğretimiyle müzikle Türkçe öğretimi arasında öğrencilerin gördüğü farklardan biri de derse konuk gelmesidir. Öğrenciler daha önce derslerine konuk gelmediğini belirtmişlerdir. Dersin hedef kazanımıyla ilgili derse konuk gelmesi öğrenim yaşantısını zenginleştirebilir.

Eski Türkçe dersimizde bir öğretmenimiz bağlama getirip çalmıyordu bu kadar müzikle Türkçe dersi işlemiyorduk. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Öğrencilerle gerçekleştirdiğim odak grup görüşmesinde daha önce hiçbir Türkçe derslerine enstrüman çalan birinin gelip derste bunun materyal olarak kullanılmadığını söylemişlerdi. Gesi bağları türküsünü enstrüman eşliğinde söylemek için okulumuzdan ayrılmış olan İsmail Öğretmen'i arayarak dersime gelmesini rica ettiğimde beni kırmadı. Öğrenciler sınıfa İsmail Hoca'yla girdiğimizde büyük sevinç duyarak bizleri alkışladılar. Sanırım öğrenciler farklı bir ders ortamı yaşayacaklarını hissetmişlerdi. (Araştırmacı Günlüğü, 02.12.2019)

Yapılandırmacı felsefe, disiplinler arası anlayış ve çoklu zekâ kuramına göre hazırlanan etkinliklerde öğrencilerin görsel becerilerini Türkçe dersi için kullanmaları amacıyla resim/karikatür çizme etkinlikleri hazırlanmıştır. Öğrenciler geleneksel Türkçe dersinde görsel çizmediklerini belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin sosyal zekâlarının ve konuşma becerilerinin gelişimi amacıyla derslerde dramalar yaptırılmıştır. Öğrenciler geleneksel Türkçe derslerinde çok fazla drama yapmadıklarını da belirtmişlerdir.

Eski Türkçe dersinde öğretmenimiz metin getirmiyordu. Fon müziği açmıyorduk. Dramayı çok fazla yapmıyorduk ya da resim çizmiyorduk. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Eski Türkçe dersinden farklı olarak drama yapma, zıt anlamlı kelimeler söyleme ve kendimizin yeni bir türkü oluşturması. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Önceki Türkçe dersinde drama yapmıyorduk, fon müziği dinlemiyorduk ya da müzikle alakalı bir şey yapmıyorduk. Öğretmenimiz metin hazırlayıp bize getirmiyordu. (Ö18, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Etkinlerde resim çizme var böylece resim yapmamın geliştiğini düşünüyorum. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Diğer derste canlandırma, münazara, resim çizme ve yeni bilgiler öğrenme gibi şeyler yapmıyorduk ama bu ders Türkçe dersiyle birlikte çok güzel. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Önceki Türkçe dersimizde daha çok dilbilgisi işliyorduk ve çok fazla canlandırma yapmıyorduk, çok resim çizmiyorduk. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Eski Türkçe dersimizde canlandırma, münazara, resim çizme yok. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 6. hafta)

Müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinlikleri kapsamında derslerde şarkı, türkü ve fon müziği kullanılmıştır. Öğrenciler geleneksel Türkçe derslerinde müzik aktivitelerinin olmadığını belirtmişlerdir. Öğrenci günlüklerine ve görüşme formlarına bu tema şu şekilde yansıtmıştır:

Bu derste eski Türkçe dersinden farklı olarak müzik dinliyoruz, farklı etkinlikler yapıyoruz, yeni bilgiler öğreniyoruz. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Eski Türkçe dersinde ders işlerken şarkı çalmıyordu. (Ö.22, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Eski Türkçe dersinde öğretmenimiz metin getirmiyordu. Fon müziği açmıyorduk. Dramayı çok fazla yapmıyorduk ya da resim çizmiyorduk. (Ö.18, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Bu ders içerisinde Müzikle ders yapılan ilginç bir derstir. Müzikle etkinlikler ve bilgiler içeren ilginç bir derstir. (Ö.18, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Hocam önceki Türkçe dersinde müzik dinlemiyorduk sadece kitap okuyup yazı yazıyorduk ama bu çalışmada hem müzik dinledik hem etkinlik yaptık. (Ö.2, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Önceki Türkçe dersinde drama yapmıyorduk. Fon müziği dinlemiyorduk ya da müzikle alakalı bir şey yapmıyorduk. Öğretmenimiz metin hazırlayıp bize getirmiyordu. (Ö.18, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Geleneksel Türkçe öğretimiyle uygulanan eylemsel etkinlikler arasında çok fark olduğunu öğrenciler dağlar kadar fark var koduyla ifade etmiştir. Öğrenciler uygulanan eylemsel etkinlikleri çok farklı görmüşlerdir. Öğrencilerin etkinlikler

farklı görmelerinin nedeni derslerde müziğin olması ve derslerin çoklu zekâ alanlarına hitap eden etkinliklerden oluşmuş olması olabilir.

Eski dersle bu ders arasında dağlar kadar fark var. Bize giren hiçbir hoca Mehmet Hoca kadar eğlenceli ders anlatmadı. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Eski Türkçe dersiyle bu ders arasında dağlar kadar fark var. Bu Türkçe dersi eğlenceli, neşeli heyecanlı, mutlu geçiyor. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

Eski Türkçe dersiyle bu dersin arasında dağlar kadar fark var. Çünkü önce hep yazı yazıyorduk. (Ö14, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Bence eski Türkçe dersiyle arasında dağlar kadar fark var. Eski hocamız hep yazı yazdırıyordu, okumayı bile nadiren yaptırıyordu. Metin getirmiyordu, eğlenceli etkinlikler yaptırmıyordu. Ama şimdi Türkçe dersinde çok eğleniyoruz güzel etkinlikler yapıyoruz. (Ö11, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Araştırmacı geçmiş yıllarda uygulama yapılan sınıfın Türkçe dersine girmemiştir. Araştırmacı, geleneksel Türkçe öğretimiyle, yeni dersin arasında öğretmen farkı olduğunu veri toplama araçlarından tespt etmiştir. Öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Eski Türkçe dersinden farkı, öğretmenin değişmesi ve konuların farklılığı. (Ö.10, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Eski Türkçe dersiyle hiçbir şey aynı değil. Hiçbir Türkçe öğretmeni bizi sınıfça bu kadar eğlendirecek bir şey yapmadı. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 8. hafta). Bu derste diğer derste yapmadığımız etkinlikleri yapıyoruz ve bu öğretmenim dersi daha iyi anlatıyor. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Öğrenciler uygulanan eylemsel etkinliklerle geleneksel Türkçe öğretimini kıyaslamıştır. Öğrenciler geleneksel Türkçe dersine karşı olumsuz bir bakışa sahip olmuştur. Ayrıca uygulanan eylemsel etkinliklerde daha fazla etkinlik yaptıklarını belirmişlerdir.

Eski Türkçe hiç güzel değil. Bu etkinlikler çok eğlenceli geçiyor, etkinliklerin devamının gelmesini isterim. (Ö13, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Bence eski Türkçe dersi bu dersten daha kötü. (Ö.2, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Bence eski Türkçe dersiyle arasında dağlar kadar fark var. Eski hocamız hep yazı yazdırıyordu, okumayı bile nadiren yaptırıyordu. Metin getirmiyordu, eğlenceli etkinlikler yaptırmıyordu. Ama şimdi Türkçe dersinde çok eğleniyoruz güzel etkinlikler yapıyoruz. (Ö11, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Bu Türkçe dersinde diğerinden daha fazla etkinlik yapıyoruz. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Hiçbir derste her hafta etkinlik yapmıyorduk. Mehmet Hoca'mız bize her hafta etkinlik yaptırıyor ve dersimi çok eğlenceli geçiyor. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Öğrenciler geleneksel Türkçe öğretimiyle uygulanan eylemsel etkinliklerdeki dersi karşılaştırmıştır. Öğrenciler bu dersin daha keyifli, eğlenceli ve güzel olduğunu düşünüyor. Öğrencilerin dersin diğer Türkçe dersinden daha eğlenceli olduğunu düşünmesinde derslerde müziğin ve beğendikleri etkinliklerin olmasının önemi olabilir.

Eski Türkçe hiç güzel değil. Bu etkinlikler çok eğlenceli geçiyor, etkinliklerin devamının gelmesini isterim. (Ö.13, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Türkçe dersi bana biraz sıkıcı geliyor ama müzikle Türkçe dersi harika, süper. (Ö.22, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Normal ders çok eğlenceli değil ama bu ders çok eğlenceli. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Bu ders önceki Türkçe dersine göre daha eğlenceli. Bu derste çok türkü öğreniyoruz. (Ö.12, Öğrenci günlüğü, 7. hafta). Eski Türkçe dersinden her şey farklı. Eskisi sıkıcıydı ama bu ders hem komik hem de eğlenceli. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Derslerde şarkı, türkü ve fon müziğin olması benim çok ilgimi çekti ve daha eğlenceli oldu. (Ö.11, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Bence geçen seneki derslerimiz de güzeldi ama okuma, yazma, konuşma gibi etkinlikler vardı ama bu sene hem müzik hem türkü hem dinleme metinleri çoğaldı. Bence bu sene daha eğlenceli görünüyor. (Ö.3, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Uygulanan eylemsel etkinlikler dersiyle geleneksel Türkçe öğretimini kıyaslayan öğrenciler bu derste her şeyin farklı olduğunu düşünüyor. Öğrenci günlüklerine ve görüşmelerine yansıyan bilgiler incelendiğinde öğrenciler etkinliklerden kaynaklı farklılık üzerinde duruyor. Öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Eski Türkçe dersinden her şey farklıydı. Hiç böyle etkinlikler yapmadık. Hocalar sınıfa girer girmez ders anlatıyordu. Hiçbir hocamız Mehmet Hoca'mız gibi etkinlikler yaptırmadı. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Eski Türkçe dersiyle çok farklılık var. Mesela 5.6. sınıfta böyle farklı etkinlikler yapmadık. (Ö.3, Öğrenci günlüğü, 1. hafta). Kitaptan okuma ve metin etkinlikleri yapmak dışında bu derste her şey farklıdır. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 2.

hafta). Bu derste her şey çok farklı ve Türkçe dersini çok seviyorum. (Ö.15, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

Hiçbir şey aynı değil tam tersine farklı, öğretim ve anlatım şekli farklı. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Bu derste her şey farklı, daha eğlenceli ve daha öğretici. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 4. hafta). Sadece metin okuyup etkinlikleri yapmamız aynı, geriye kalan her şey farklı. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 4. hafta)

Bu derste neredeyse her şey farklıdır. Örneğin münazara yapmıyorduk. Şimdi çok güzel etkinlikler yapıyoruz. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

Eski Türkçe dersiyle aynı olan bir şey yok aksine her şey farklı. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Her şey farklı eski Türkçe dersinden, bu bin kat daha iyi. (Ö.11, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Bu Türkçe dersinde öğrenciler daha ilgili, her şey çok farklı. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 6. hafta)

Eski Türkçe dersiyle bu ders arasında çok farklılık var, hiçbir şey aynı değil. Öbür öğretmenler bize bu kadar güzel etkinlikler yaptırmıyordu. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Eski Türkçe dersiyle hiçbir şey aynı değil. Hiçbir Türkçe öğretmeni bizi sınıfça bu kadar eğlendirecek bi şey yapmadı. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 8. hafta)

Öğretmenim geçmiş yıllardaki Türkçe dersinde sadece kitaptaki metinleri okuyup etkinlikleri çözüyorduk. Bir kez minderle sınıfta kitap okuduk. Ama bu müzikle Türkçe dersi çok farklı. (Ö.6, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

4.3.4. Geleneksel türkçe öğretimi sıkıcıydı

Geleneksel Türkçe öğretimiyle müzikle Türkçe öğretimini karşılaştırma bölümünde yer alan geleneksel Türkçe öğretimi sıkıcıydı teması f=7 kez kodlanmıştır. Öğrenciler uygulanan eylemsel etkinliklerin daha eğlenceli olduğunu geleneksel Türkçe derslerinde sıkıldıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler geleneksel Türkçe dersinden sıkılma belirtileri olarak genellikle okuma ve yazma etkinliklerinin yapıldığını ifade etmişlerdir.

Hocam geçmişteki Türkçe dersinde de kitaptan işleyip etkinlik yapıyorduk şimdi de kitaptan işleyip etkinlik yapıyoruz bazen ama bu derste daha güzel şeyler yapıyoruz eski Türkçe dersinde yazı yazıyorduk sıkılıyorduk şimdi ise hem yazı yazıyoruz hem eğleniyoruz. (Ö.2, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Bence eski

Türkçe dersi çok sıkıcıydı. Hoca konu anlatıp yazdırıyordu o kadar. (Ö.8, Son Görüşme Formu, 09.01.2020)

Diğer dersler sıkıcı geçiyordu, bu dersler çok eğlenceliydi. Etkinlik yaparken bir şeyler de öğreniyorduk. (Ö.1, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Eski Türkçe dersi açıkçası biraz sıkıcıydı, müzikle Türkçe dersi hem eğitici hem eğlendirici. (Ö.11, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

Türkçe dersi önceden benim için çok ama çok sıkıcıydı. Müzikle Türkçe dersi benim için çok eğlenceli. (Ö.3, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Eski Türkçe dersi çok eğlenceli değildi, çok sıkılıyorduk. Yeni Türkçe dersinde kültürümüzü, geleneklerimizi, yeni oyunları öğrenmiş olduk. (Ö.14, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Eski Türkçe benim için biraz sıkıcıydı müzikle Türkçe dersi çok eğlenceli ve bilgi edindiğim bir ders oldu. (Ö.1, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019)

4.3.5. Geleneksel türkçe öğretimiyle aynı

Geleneksel Türkçe öğretimiyle müzikle Türkçe öğretimini karşılaştırma bölümünde yer alan geleneksel Türkçe öğretimiyle aynı teması f=1 kez kodlanmıştır. Geleneksel Türkçe dersi ve uygulanan eylemsel etkinliklerin ikisinde de aynı şekilde etkinlik yapıldığı ifade edilmiştir. Öğrenci görüşü şu şekildedir:

Eski Türkçe dersiyle bence aynı. Onda da etkinlik yapıyorduk şimdi de. Kısaca aynı. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

4.4. Temel Dil Becerilerine Katkısına Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu bölümde Müzikle Türkçe Öğretimi doğrultusunda hazırlanan eylemsel etkinliklerin öğrencilerin temel dil becerilerine katkıları nelerdir, araştırma sorusuna ilişkin bulgular ve yorum yer almaktadır. Bu bölümdeki betimlemeler yapılırken veri toplama araçlarından; öğrenci günlüğü, öğrenci görüşme formları, araştırmacı günlüğü, video ses kaydı, gözlem ve temel dil becerileri seviyelerini belirleme rubrikleri/ testlerinden faydalanılmıştır. İçerik analizi yapılan veriler kodlanarak temalandırılmış, video/ses kayıtları Maxqda nitel veri analizi programına yüklenerek ilgili rubriğe göre kodlanmış, ön-test ve son-test sonuçları temel dil becerileri seviyelerini belirleme rubrikleri/ testleri ile değerlendirilmiştir.

Tablo 23

Temel Dil Becerilerine Katkısı Kod- Tema ve Frekans Tablosu

İSİM	FREKANS
Temel Dil Becerilerine Katkısı	100
Okuma Becerisi	10
Yazma Becerisi	16
Konuşma Becerisi	10
Dinleme Becerisi	16
Okuma Becerisi Video Analizi	10
Yazma Becerisi Video Analizi	11
Konuşma Becerisi Video Analizi	11
Dinleme Becerisi Video Analizi	16

4.4.1. Okuma becerisi

Temel dil becerileri bölümünde yer alan okuma becerisi teması f=10 kez kodlanmıştır. Öğrenciler eylemsel etkinlikler sürecince yapılan etkinliklerle okuma becerilerinin geliştiğini düşünmektedir. Uygulanan eylemsel etkinlikler çerçevesinde öğrenciler sesli okuma, soru hazırlayarak okuma, işaretleyerek okuma, söz korosu yöntemiyle okuma gibi stratejiler kullanmış ayrıca doğada kitap okuma etkinliğiyle sınıf dışında okuma etkinliğini gerçekleştirmişlerdir. Bunun dışında okuma stratejileri konusunda eksiği olan öğrencilere verilen eğitimle stratejiye uygun okuma eyleminin gerçekleştiği gözlemlendi.

Okuduğumu anlamam gelişti, daha hızlı okuyabilirim. (Ö.19, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Okumam ve yazmam biraz kötüydü geliştiğini düşünüyorum. (Ö.10, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Öğrencilerin çoğu türkünün hikâyesini okumaya istekliydi. Okuma etkinliklerine katılımın oldukça fazla olması öğrencilerin okuma becerisinin gelişimi açısından bir işaret olabilir. (Araştırmacı Günlüğü, 09.12.2019)

Öğrencilere metni işaretleyerek okuma stratejisi ile(yer-zaman- kişiler) okumaları gerektiği söylendiğinde bu konuda hazırbulunuşluklarının tam olmadığı gözlendi ve gerekli açıklamalar yapılarak işaretleyerek okuma stratejisini kavramaları sağlandı. (Araştırmacı Günlüğü, 16.12.2019). Okuma olarak güzel bir biçimde takılmadan okumam gelişiyor. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Anlama becerilerimin geliştiğini düşünüyorum. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 3. Hafta

Bu derste anlama becerilerimin ve konuşma becerimin geliştiğini düşünüyorum. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Öğretmenim bu etkinliklerin dil

becerilerimizi geliştirdiğini düşünüyorum. Derste okumayı sevmemiş olanlar daha da sevmiş olabilir. (Ö.18, Ara Görüşme Formu, 28.11.2019). Okuma ve yazma becerim iyiden iyiye düzeliyor. Dinlediğim konuyla ilgili de konuşma yapıyorum. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 5. hafta)

4.4.2. Yazma becerisi

Temel dil becerileri bölümünde yer alan yazma becerisi f=16 kez kodlanmıştır. Uygulanan eylemsel etkinlikler çerçevesinde öğrenciler hikâye, fabl, şiir, şarkı, deneme, otobiyografi türlerinde metinler oluşturmuş ayrıca metni yeniden oluşturma, tahmin ederek yazma stratejileriyle de ürünler oluşturmuştur. Öğrenciler uygulama sürecinde hayal güçlerinin geliştiğini ve daha etkili cümleler kurabildiklerini ifade etmişlerdir.

Bu derslerde hikâyeler yazarak yazma becerimin geliştiğini düşünüyorum. (Ö.9, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Ben bazı derslerde yazı yazmıyordum artık Mehmet Hoca'm sayesinde yazı yazmaya başladım. (Ö.5, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Bu derste hikâye yazma becerimin geliştiğini düşünüyorum. (Ö.7, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

Mesela bu etkinlikte hikâye, slogan yazdık. Yazdığım hikâyede ve sloganda daha güzel cümleler kurabildiğimi düşünüyorum. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Yazı yazdığımda aklıma bir sürü şey geliyor, hayal gücüm gelişiyor. (Ö.22, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

Bu derste en çok dinleme ve yazma becerimin geliştiğini düşünüyorum. Dinleme becerim Âşık Veysel'in Uzun İnce Bir Yoldayım türküsünü dinlerken gelişti. Yazma becerimin ise otobiyografi yazarken geliştiğini düşünüyorum. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 2. hafta)

Yazma becerimin geliştiğini düşünüyorum çünkü otobiyografi ve rap yazdım. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bu derste yazma etkinliği yaptık. Yazma becerim gelişti. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

4.4.3. Konuşma becerisi

Temel dil becerileri bölümünde yer alan konuşma becerisi f=10 kez kodlanmıştır. Uygulanan eylemsel etkinlikler sürecinde öğrencilere hazırlıksız konuşma, metinden hareketle drama etkinliği, haber bülteni sunma, münazara ve

belgesel izleyip yorumlama gibi konuşma etkinlikleri yaptırılmıştır. Öğrenciler etkinlikler sonucunda heyecanlarını yendiklerini, daha akıcı konuştuklarını, kendilerini daha iyi ifade ettiklerini belirtmişlerdir.

Konuşma etkinlikleri sayesinde akıcı konuşmaya başladığımı düşünüyorum. Aynı zamanda diksiyonum da düzeldi. (Ö.11, Son Görüşme Formu, 09.01.2020). Konuşmamı geliştirdiğimi düşünüyorum. Mesela heyecanlanıyordum bu sayede heyecanım geçti. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 1. hafta)

Konuşma becerimin geliştiğini düşünüyorum çünkü daha hızlı konuşuyorum. (Ö.10, Öğrenci günlüğü, 6. hafta). Konuşma becerim kendimi ifade ederek düşüncelerimi ortaya koyduğum için gelişiyor. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Bu derste anlama becerilerimin ve konuşma becerimin geliştiğini düşünüyorum. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Konuşma ve yazma becerilerimin geliştiğini düşünüyorum. (Ö.22, Öğrenci günlüğü, 7. hafta)

4.4.4. Dinleme becerisi

Temel dil becerileri bölümünde yer alan dinleme becerisi f=16 kez kodlanmıştır. Uygulanan eylemsel etkinlikler çerçevesinde derslerde öğrencilere şarkı, türkü, fon müzikleri, türkülerin hikâyeleri dinletilmiş, belgesel izletilmiş, münazara yaptırılmış, tahmin ederek dinleme stratejisi kullandırılmıştır. Öğrenciler müzik ağırlıklı işlenen derslerde dinleme becerilerinin geliştiğini, münazara etkinliğiyle etkili dinleme yaptıklarını belirtmişlerdir

Bu derste dinleme becerimin geliştiğini düşünüyorum. Çünkü dinleyelim-konuşalım ve dinleyelim söyleyelim bölümlerinde dinleme becerim gelişmiştir. (Ö.6, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Dinleme becerimin geliştiğini düşünüyorum çünkü arkadaşlarım konuştuğunda onların laflarını kesiyordum ama artık kesmiyorum. (Ö.8, Öğrenci günlüğü, 1. Hafta)

Bu derste en çok dinleme becerimin geliştiğini düşünüyorum. (Ö.16, Öğrenci günlüğü, 5. hafta). Dinleme ve yazmayı geliştirdiğimi düşünüyorum. (Ö.21, Öğrenci günlüğü, 2. hafta). Anlama becerilerimin geliştiğini düşünüyorum. (Ö.20, Öğrenci günlüğü, 3. hafta). Ben dinleme, konuşma okuma ve yazma becerilerimin geliştiğini düşünüyorum. (Ö.1, Öğrenci günlüğü, 3. hafta)

4.4.5. Temel dil becerileri video analizine yönelik bulgular

Müzikle Türkçe Öğretimi eylemsel etkinlikleri kapsamında işlenen dersler video/ses kaydı altına alınmış, Maxqda nitel veri analizi programına yüklenmiştir. Yüklenen videolar öğrencilerin temel dil becerilerine yönelik araştırmacı tarafından analiz edilerek kodlanmıştır. Oluşturulan rubrik geliştirilmeli, iyi ve çok iyi derecelerinden oluşmuştur. Kodlamalar program yardımıyla tablo haline getirilmiştir. Kodlamalar incelendiğinde yığılmanın çok iyi derecesinde olduğu görülmektedir. Buna göre öğrencilerin temel dil becerilerine yönelik etkinlikleri kazanımlara uygun olarak tamamladıkları görülmektedir.

Tablo 24

Okuma Becerisi Video Analiz Tablosu

Okuma		
Çok iyi	İyi	Geliştirilmeli
(Videolar\DERS 2-1: 0:03:43.3 - 0:04:46.1) (Videolar\DERS 3-4: 0:00:26.9 - 0:09:02.9) (Videolar\DERS 4-1: 0:13:34.9 - 0:20:34.8) (Videolar\DERS 5-2: 0:19:51.0 - 0:29:15.3) (Videolar\DERS 6-1: 0:16:43.7 - 0:20:12.8) (Videolar\DERS 7-1: 0:17:21.9 - 0:19:42.9) (Videolar\DERS 8-4: 0:00:39.2 - 0:15:42.6)	(Videolar\DERS 2-1: 0:11:38.0 - 0:17:05.9)	

Tablo 25

Yazma Becerisi Video Analiz Tablosu

Yazma		
Çok iyi	İyi	Geliştirilmeli
(Videolar\DERS 2-4: 0:08:12.7 - 0:15:05.1) (Videolar\DERS 3-4: 0:21:29.8 - 0:27:02.0) (Videolar\DERS 4-3: 0:05:04.9 - 0:10:03.9)	(Videolar\DERS 1-4: 0:07:53.9 - 0:16:59.2) (Videolar\DERS 2-2: 0:10:58.9 - 0:23:38.3) (Videolar\DERS 7-3: 0:06:08.2 - 0:23:00.0)	(Videolar\DERS 3-3: 0:07:56.2 - 0:15:42.4)

Tablo 25 devamı

(Vide olar\DERS 4-3: 0:12:34.5 - 0:27:51.6)
(Videolar\DERS 5-4: 0:05:57.0 - 0:28:34.3)
(Videolar\DERS 6-2: 0:24:06.7 - 0:29:20.1)
(Videolar\DERS 8-3: 0:15:46.1 - 0:29:36.0)

Tablo 26

Konuşma Becerisi Video Analiz Tablosu

Konuşma		
Çok iyi	İyi	Geliştirilmeli
(Videolar\DERS 1-1: 0:02:24.9 - 0:06:22.5)		
(Videolar\DERS 1-2: 0:09:26.0 - 0:21:47.1)		
(Videolar\DERS 1-3: 0:07:53.9 - 0:18:41.0)		
(Videolar\DERS 3-1: 0:02:11.3 - 0:05:20.7)		
(Videolar\DERS 4-1: 0:07:21.4 - 0:08:53.2)		
(Videolar\DERS 5-1: 0:03:32.9 - 0:05:03.7)		
(Videolar\DERS 5-3: 0:04:46.4 - 0:11:30.9)		
(Videolar\DERS 6-1: 0:04:55.5 - 0:06:45.1)		
(Videolar\DERS 6-3: 0:01:54.3 - 0:15:45.0)		
(Videolar\DERS 7-5: 0:00:07.1 - 0:04:39.4)		
(Videolar\DERS 8-1: 0:02:16.6 - 0:04:54.9)		

Tablo 27

Dinleme Becerisi Video Analiz Tablosu

Dinleme		
Çok iyi	İyi	Geliştirilmeli
(Videolar\DERS 1-1: 0:08:24.9 - 0:10:28.6)		(Videolar\DERS 5-2: 0:19:51.0 - 0:29:15.3)
(Videolar\DERS 1-2: 0:00:42.4 - 0:02:54.1)		

Tablo 27 devamı

(Videolar\DERS 2-1: 0:06:00.5 - 0:10:19.9) (Videolar\DERS 3-1: 0:06:41.7 - 0:12:27.5) (Videolar\DERS 3-1: 0:15:12.0 - 0:18:43.0) (Videolar\DERS 3-2: 0:06:54.3 - 0:12:37.7) (Videolar\DERS 4-1: 0:09:39.0 - 0:12:46.4) (Videolar\DERS 5-1: 0:07:49.2 - 0:11:21.1) (Videolar\DERS 5-1: 0:22:54.1 - 0:29:24.4) (Videolar\DERS 5-3: 0:04:46.4 - 0:11:30.9) (Videolar\DERS 6-1: 0:07:41.6 - 0:10:22.3) (Videolar\DERS 7-1: 0:10:57.3 - 0:14:47.3) (Videolar\DERS 8-1: 0:05:28.3 - 0:09:04.4) (Videolar\DERS 8-2: 0:02:00.5 - 0:04:51.5) (Videolar\DERS 7-1: 0:02:30.8 - 0:04:37.9)

4.4.6. Temel dil becerilerine yönelik ön-test, son-test analizleri

Bu bölümde "Müzikle Türkçe Öğretimi Eylemsel Etkinlikleri" öncesinde uygulanan ön test ile sonrasında uygulanan son testin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır, araştırma sorusuna cevap bulmak amacıyla öğrencilere uygulanan "Temel Dil Becerileri Seviyelerini Belirleme Rubrikleri/ Testleri" ön test ve son test sonuçları bağımlı iki örnek t-testi ve işaretli sıralar testi ile değerlendirilmiştir. Bağımlı iki örnek t testinde aynı örneklem grubunun ortalamaları karşılaştırılmaktadır. İşaretli sıralar testi ise t testinin nonparametrik alternatifidir. Bağımlı gruplar için t testinin uygulanabilmesi iki ölçüm setine ait fark puanlarının normal dağılım göstermesi koşuluyla gerçekleşirken; normal dağılım göstermeyen fark puanları için t testinin nonparametrik karşılığı olan işaretli sıralar testi uygulanmaktadır. Okuma-anlama becerisi başarı testine ait fark puanları normal dağılım göstermediği için işaretli sıralar testi uygulanmış; dinleme- anlama becerisi başarı testi, yazma becerisi başarı puanı ve konuşma becerisi başarı puanları normal

dağılım gösterdikleri için bağımlı iki örnek t-testi uygulanmıştır. Uygulanan testlerin ve rubriklerin normallik dağılımı aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 28

Shapiro- Wilk Testi Analiz Sonuçları

Faktörler	Statistic	n	p
Okuma ön test	,948	23	,261
Okuma son test	,882	23	,011*
Dinleme ön test	,964	23	,541
Dinleme son test	,967	23	,613
Yazma ön test	,969	23	,673
Yazma son test	,958	23	,421
Konuşma ön test	,972	23	,730
Konuşma son test	,960	23	,466

*p<0,05

4.4.6.1. Okuma becerisi

Eylemsel etkinlikler öncesi öğrencilere uygulanan okuma- anlama başarı testi puan ortalaması 63,04'dür. Eylemsel etkinlikler sonrası öğrencilere uygulanan okuma- anlama başarı testi puan ortalaması 78,69'dur. Öğrencilerin eylemsel etkinlikler sonrasında uygulanan test sonrasında aritmetik ortalamalarında artış görülmektedir. Her iki testin işaretli sıralar testi sonucu ise p=,005'tir (p< 0,05). Bu sonuca göre öğrencilere uygulanan eylemsel etkinliklerin öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerinde anlamlı bir fark yarattığı söylenebilir.

Tablo 29

Okuma-Anlama İşaretli Sıralar Testi

	N	$\bar{X}$	SS	Z	p
Ön Test	23	63,04	24,38	-2,836[b]	,005*
Son Test	23	78,69	19,14		

*p<0,05

4.4.6.2. Dinleme becerisi

Uygulanan eylemsel etkinlikler öncesinde öğrencilere uygulanan dinleme- anlama başarı testi puan ortalaması 56,95'tir. Uygulama sonrasında öğrencilere uygulanan dinleme- anlama başarı testi puan ortalaması ise 77,30 olarak

görülmektedir. Öğrencilerin dinleme- anlama becerileri puan ortalamalarında artış olduğu görülmektedir. Uygulanan iki testin bağımlı örneklem t- testi sonucu ise p=,000'dır (p<0,05). Bu sonuçlardan hareketle öğrencilere uygulanan eylemsel etkinliklerin öğrencilerin dinlediğini anlama becerisi üzerinde anlamlı bir fark yarattığı söylenebilir.

Tablo 30

Dinleme-Anlama Bağımlı Örneklem T Testi

	N	X̄	SS	sd	t	p
Ön Test	23	56,95	18,37	15,94	-6,11	,000*
Son Test	23	77,30	13,52			

*p<0,05

4.4.6.3. Yazma becerisi

Eylemsel etkinlikler öncesi öğrencilere uygulanan öyküleyici metin yazma becerisine ait yazılı anlatım değerlendirme sonucuna göre öğrencilerin aritmetik ortalamaları 56,52'dir. Program sonrasında öğrencilere uygulanan öyküleyici metin yazma becerisine ait yazılı anlatım değerlendirme aritmetik ortalama sonucu ise 63,26'dır. Her iki ortalama karşılaştırıldığında öğrencilerin aritmetik ortalama puanlarında artış olduğu görülmektedir. İki değerlendirme sonuçlarının bağımlı örneklem t- testi sonucu ise p=,007'dir (p<0,05). Bu sonuca göre öğrencilere uygulanan eylemsel etkinliklerin öğrencilerin öyküleyici metin yazma becerisi üzerinde anlamlı bir fark yarattığı söylenebilir.

Tablo 31

Öyküleyici Metin Yazma Becerisi Bağımlı Örneklem T Testi

	N	X̄	SS	sd	t	p
Ön Test	23	56,52	17,97	10,83	-2,98	,007*
Son Test	23	63,26	13,47			

*p<0,05

4.4.6.4. Konuşma becerisi

Uygulanan eylemsel etkinlikler öncesinde öğrencilere uygulanan hazırlıksız konuşma becerisine ait dereceli puanlama anahtarı ortalaması 22,34'tür. Program

sonrasında öğrencilere uygulanan hazırlıksız konuşma becerisine ait dereceli puanlama anahtarı ortalaması ise 29,30'dur. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma beceri puanlarında artış olduğu görülmektedir. İki değerlendirme sonuçlarının bağımlı örneklem t- testi sonucu ise p=,000'dır (p<0,05). Bu sonuçtan hareketle öğrencilere uygulanan eylemsel etkinliklerin öğrencilerin hazırlıksız konuşma becerisi üzerinde anlamlı bir fark yarattığı söylenebilir.

Tablo 32

Hazırlıksız Konuşma Becerisi Bağımlı Örneklem T Testi

	N	X̄	SS	sd	t	p
Ön Test	23	22,34	4,82	5,61	-5,94	,000*
Son Test	23	29,30	5,32			

*p<0,05

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlar alan yazın bağlamında değerlendirilerek tartışma gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonucu elde edilen nitel ve nicel verilerin yorumlanmasıyla elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Araştırma sonuçlarından hareketle eğitimciler, araştırmacılar ve benzer araştırma çalışmaları için önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Tartışma

Geleneksel eğitim anlayışından farklı olarak yapılandırmacı anlayışta bilgiye erişme, bilgiyi uygulama, analiz ve sentez ederek hayata dönük ve hayatın içinde yaşanılabilir duruma getirme oldukça önemlidir. Ülkemizde uzun yıllar davranışçı eğitim anlayışına göre dersler yürütülmüştür. Davranışçı eğitimde öğrencinin zihni geliştirilmesi gereken boş levha olarak görülmüştür. "Davranışçı yaklaşıma dayalı geleneksel eğitimin Türkiye'deki sonuçları memnun edici olmaktan çok uzaktır" (Akpınar & Aydın, 2007, s. 79). 2004/ 2005 Türkçe Öğretim Programı'yla birlikte yapılandırıcı eğitim anlayışı benimsenmiştir (MEB, 2005). "Türkçe eğitiminde öğrenme süreci, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının felsefesi doğrultusunda planlanıp yürütülmelidir" (Göçer, 2017, s. 43). Yapılandırmacı eğitim anlayışında öğrenci merkezli programlar hazırlanıp dersler yürütülmelidir. Eğitim- öğretim faaliyetleri öğrencilerin bireysel farklılıklarının, ilgi ve ihtiyaçlarının önemsendiği öğrencinin ön bilgilerinin üzerine yeni bilgileri inşa edeceği, öğrenme de sorumluluğu alacağı bir eğitim anlayışı olarak uygulanmalıdır. Yapılandırmacı yaklaşımda öğretim materyalleri yalnızca ders kitabı, eğitim- öğretim mekânı sadece sınıf değildir. "Eskiden ana dili öğretimi daha çok yazılı materyale dayalı olarak yapılırken, çağımızda teknolojinin gelişmesi sonucu resimler, film şeritleri, projeksiyon, radyo ve televizyon, bilgisayar ve internet gibi araçlar öğrencilere çalışmalarında büyük ölçüde yardımcı olmaktadır" (Kavcar, vd., 2005, s. 89). Yapılandırmacı öğrenme ortamında eğitim teknolojilerinin yanı sıra öğrenenin bilgiyi beceri haline getirebileceği farklı kaynaklar da kullanılabilmektedir. Erdem ve

Demirel'e (2002) göre öğrenenler düşüncelerini açıklarken problemle ilgili görüşmeler, alan gezileri yapmanın yanı sıra karikatür, grafik, fotoğraflar, sergi, teleskop, oyun, drama, senaryo yazma gibi farklı kaynaklara başvurabilir. Müzikle Türkçe öğretimi araştırma sürecinde münazara, haber bülteni sunma, eğitsel oyunlar oynama, afiş tasarlama, belgesel yorumlama, şarkı yazma, bulmaca çözme, drama yapma, hikâyeyi resmetme, slogan oluşturma, grafik yorumlama, karikatür çizme gibi öğrenenlerin farklı becerilerini geliştirecek öğretim yöntem ve materyalleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre zengin ve farklı materyallerle işlenen derslerdeki etkinliklerin öğrenciler tarafından sevildiği tespit edilmiştir. Eğitim teknolojilerinin ve farklı materyallerle zenginleştirilmiş öğretim stratejilerinin derslerde kullanılması kalıcı, izli ve anlamlı öğrenmeyi sağlamaktadır. Bu çalışmada uygulanan eylemsel etkinliklerde yapılandırmacı eğitim felsefesinden hareketle çoklu zekâ kuramına ve disiplinler arası eğitim anlayışına uygun olarak öğrenci merkezli eğitim yaklaşımı benimsenmiştir.

Son yıllarda disiplinler arası eğitim anlayışıyla ilgili çok fazla çalışma yer almaktadır. Öğretim programları hazırlanırken disiplinler arası eğitim anlayışına uygun öğretim etkinlikleri planlanmaktadır. Disiplinler arası eğitim anlayışında öğrenci bilgiyi tek bir disiplinden öğrenmekten ziyade farklı disiplinlerin işbirliği içinde olduğu zengin öğrenme- öğretme etkinliklerinden öğrenmelidir. Aslan ve Karakuş'a (2016) göre birden çok disiplinle harmanlanan öğretme-öğrenme ortamı öğrencilerin olaylara veya durumlara bütünsel bakış açısıyla bakabilmesine imkân sunacaktır. Öğrenciler öğrenecekleri bilgiyi tek yönlü bakış açısından ziyade farklı disiplinlerin yer aldığı çok yönlü bakış açısıyla analiz- sentez edip uygulamalıdır. "Çok yönlü düşünme; farklı disiplinleri bütünleştirerek düşünme ve değerlendirme becerisi, yaşama dönüklük, disiplinler arası eğitimin en önemli kazanımları arasında sayılabilir" (Demir, 2017, s. 243). Disiplinler arası anlayışla yürütülen Türkçe dersleri olaylara çok yönlü bakabilen, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisi gelişmiş bireyler yetişmesini sağlayabilir (Kanatlı & Çekici, 2013). Türkçe dersi farklı disiplinlerle ortak çalışmalar yapılmasına uygun derslerden biridir. Bu durumun nedeni Türkçe dersinin sadece bilgiyi öğrenme değil öğrenilen bilginin yaşantı haline getirilmesini hedefleyen bir ders olmasındandır. Ancak Türkçe ders kitaplarında disiplinler arası eğitime yeteri kadar yer verilmediği görülmektedir. Demir'in (2017) yaptığı araştırma sonucuna göre Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları diğer

disiplinler ile ilişki konusunda zayıf bulunmuştur. Disiplinler arası eğitim anlayışı 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi öğrenci yetkinlikleri bölümünde yer almaktadır (MEB, 2018b). Programdaki öğrenci yetkinlikleri; anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olarak tanımlanmıştır. Müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinliklerinde disiplinler arası eğitim anlayışından hareket edilerek müzik, sosyal bilgiler, fen bilimleri, matematik, beden eğitimi, bilişim, görsel sanatlar gibi farklı disiplinlerle harmanlanmış metin ve etkinlikler kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin farklı disiplinlerden hareketle özgün ürünler oluşturdukları veri toplama araçlarına yansımıştır. Araştırma sürecinde öğrencilerin çok yönlü düşünme becerilerinin gelişmesine önem verilmiştir. Disiplinler arası anlayışla gerçekleştirilen öğretim öğrencilerin çok yönlü düşünme becerilerini geliştirmenin yanı sıra yaşamlarında karşılaştıkları problemlere bütüncül olarak yaklaşıp çözüme daha pratik şekilde ulaşmalarını sağlayabilir (Yurttaş vd., 2020). Araştırmadan elde edilen sonuçlarda da öğrencilerin eylemsel etkinliklerde çok yönlü düşünme becerisini kullandıkları tespit edilmiştir. Bilgiye, olaylara, durumlara birden fazla disiplin aracılığıyla çok yönlü bakış açısı kazanarak yaklaşan öğrencilerin akademik başarılarının arttığı da söylenebilir. Yapılan araştırmaların bazılarında disiplinlerarası eğitimin öğrencilerin akademik başarılarını ve gelişimini desteklediği sonuçlarına ulaşılmıştır (Dalgıç & Çil, 2020; E. Demir, 2009; Özkök, 2005; Yolcu, 2013). Müzikle Türkçe öğretimi araştırma sonuçlarında da öğrencilerin temel dil becerilerinin gelişimi tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma sonuçlarında öğrencilerin farklı disiplinlerin yer aldığı, çoklu zekâ kuramına göre hazırlanmış metin ve etkinlikleri beğendikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin metin ve eylemsel etkinlikleri beğenmelerinin nedenleri arasında zengin öğrenme yaşantısı içerisine girmeleri ve etkinliklerin daha eğlenceli olduğunu düşünmeleri söylenebilir.

Son yıllarda çoklu zekâ kuramıyla ilgili alan yazında birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmaların birçoğunda çoklu zekâ kuramına göre yapılan öğretim faaliyetlerinin öğrencilere katkı sağladığı sonucu ortaya çıkmıştır (Akamca & Hamurcu, 2005; Kırmızı, 2006; Koç & Şahin, 2014; Korkmaz, 2001). Çoklu zekâ kuramıyla desteklenen müzikle Türkçe öğretimi araştırma sonuçlarında da

öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerinin geliştiği tespit edilmiştir. Çünkü "Öğrencilerin çoklu zekâlarını geliştirmelerine yardımcı olmak için iyi planlanmış öğretim etkinlikleri yoluyla, dil zekâsı ve müzik zekâsı birbirine fayda sağlayabilir" (Chen & Chen, 2009, s. 17). Çoklu zekâ kuramı bireylerin farklı zekâ alanlarının gelişmiş olabileceğine ve her zekâ alanının kendi içerisinde farklı öğrenme- öğretme stratejilerine sahip olabileceğini savunmaktadır. Öğretim faaliyetleri sırasında tek bir öğretim stratejisinin kullanılmasının öğrencilerde bilginin kalıcı hale gelmesini engelleyebileceği için derslerde farklı öğretim stratejileri ve materyaller kullanarak öğrencinin bilgiyi içselleştirmesi sağlanmalıdır. Korkmaz'a (2001) göre öğretmenler materyal sunum sürecinde öğrencilerin bütün zekâ alanlarını geliştirici veya tüm zekâ alanlarının harekete geçirilmesini sağlayacak etkinlikler hazırlamalıdır. Uygulanan bu öğretim sürecinde çoklu zekâ kuramından hareketle metin ve etkinlikler hazırlanırken öğrencilerin farklı zekâ alanlarını harekete geçirecek, öğrencilerin ilgi ve isteklerinin ön plana alındığı, zengin öğretim etkinliklerinin yer aldığı, öğrenci merkezli bir eğitim benimsenmiştir. Araştırma süreci boyunca öğrencilerin farklı zekâ alanlarının gelişimine katkı sağlayacak kazanımlara uygun ürünler sergiledikleri gözlenmiştir. Çoklu zekâ kuramına uygun etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çektiği, onları motive ettiği veri toplama araçlarına yansımıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin derslerde farklı zekâ alanlarını harekete geçirecek etkinlikleri beğendikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin etkinliklere karşı olumlu bir tutuma sahip olduğu ve bu etkinlikler sayesinde öğrencilerin derse katılımının arttığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin derse katılımının yüksek olmasında öğrenci merkezli anlayışın da etkili olduğu söylenebilir.

Geleneksel eğitim anlayışında dersler öğrencinin pasif, öğretmenin aktif olduğu düz anlatım yöntemiyle işlenmektedir. Bu yöntemle işlenen Türkçe derslerinde genellikle metinler okunarak metinlerle ilgili etkinlikler yapılır. Özpolat'a (2013) göre öğretmenler mesleklerini uygularken bazen öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını, bazen veli ve okul idaresinin beklentilerini; kimi zamansa müfredatı, ders kitabını, mevzuatı ve eğitim aracına öncelik verebilir. Oysaki çağdaş eğitim anlayışında öğrencilerin derslerde aktif olduğu, öğrencinin ilgi ve beklentilerini karşılayacak etkinliklerin olduğu, öğrenci merkezli bir eğitim anlayışı benimsenmelidir. Asmaz'ın (2019) yaptığı araştırmaya göre öğrenci merkezli eğitim sonucunda öğrenciler daha etkili ve keyifli bir öğrenmeyi yaşayarak, derse aktif

katıldıklarında motivasyonlarının ve özgüvenlerinin arttığını belirtmişlerdir. "Çağdaş eğitim uygulamalarına bakıldığında öğrencilerin üst düzey becerilere sahip olması büyük önemi haizdir. Öğrencilerin bu becerilerini geliştirmek adına geleneksel öğretim yöntemlerinden uzaklaşarak zengin öğrenme ortamları sunmak gerekir" (Öztürk & Mutlu, 2017, s. 559). Müzikle Türkçe öğretimi kapsamında gerçekleştirilen eylemsel etkinliklerin içeriğinde yazılı materyaller, işitsel, görsel ve yaşantısal materyallerle desteklenerek çoklu öğrenme ortamı yaratılmaya çalışılmıştır. Birden fazla duyu organını işe koşacak, etkileşimli ve iyi düzenlenmiş çoklu öğrenme ortamları öğrenen bireyin sürece aktif katılımını sağlarken aynı zamanda kalıcı öğrenmenin oluşmasına da olanak sunar (Akkoyunlu & Yılmaz, 2005). Göçer ve Akgül'e (2018) göre eğitimciler bireysel özellikleri farklı öğrencilere eğitim verirken onların eğilimleri ve yeteneklerini göz önünde bulundurup onlara ilginç gelecek şekilde ortam tasarlamalıdır. Uygulanan eylemsel etkinlikler öğrenci merkezli, öğrencilerin derslerde aktif katılım gösterdiği, zengin ortam tasarımına ve materyal kullanımına göre şekillenmiş bir süreci yansıtmıştır. MEB 2018 Türkçe Öğretim Programı'na göre de öğrencilerin öğrenme öğretme sürecine aktif katılımı sağlanmalı ve öğrencilerin aktif olarak katılabileceği etkinlik ve çalışmalara yer verilmelidir (MEB, 2018b). Araştırma sürecinde öğrencilerin farklı becerilerinin geliştiği, öğrenmenin içselleştirildiği, öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine olanak sağlandığı öğrenme yaşantılarına girdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin derslerde aktif katılım göstermesi veri toplama araçlarına yansımıştır. Araştırma sonuçlarına göre akademik başarısı düşük olan öğrenciler bile derslerde aktif katılım göstermişlerdir. Uyar ve Doğanay'ın (2018) yaptığı çalışmaya göre öğrenci merkezli strateji yöntem ve tekniklerin öğretmen merkezli yaklaşımlara göre farklı derslerdeki akademik başarıyı artırmada çok geniş düzeyde bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayan bazı nedenler araştırma sonuçlarına şu şekilde yansımıştır: derslerde farklı disiplinlerin olması, çoklu zekâya uygun etkinliklerin bulunması, öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini çekecek farklı materyallere yer verilmesi.

Türkçe derslerinde genellikle öğretim materyali olarak sadece ders kitabı kullanılması öğrencilerin ilgilerini çekmemekte, beklentilerini karşılamamaktadır. Ders kitapları sadece metin ve etkinliklerin yer aldığı dil becerileri ve dilbilgisi öğrenme alanına hitap eden bir materyal olarak görülmektedir. Materyal olarak

yalnızca ders kitabı kullanılması öğrencilerin derslerde sıkılmalarına neden olmaktadır. Araştırma sonuçlarında öğrenciler geleneksel Türkçe derslerinde yalnızca metin okuyup etkinlik yaptıklarını ve bu durumdan sıkıldıklarını ifade etmişlerdir. Ancak "Dil eğitimi etkinliklerinin çok uyaranlı bir ortamda gerçekleştirilmesi öğrenme ve öğretme sürecinin hedefler doğrultusunda ilerlemesine katkı sağlar" (Göçer & Akgül, 2018, s. 87). Müzikle Türkçe öğretim eylemsel etkinliklerinde öğretim materyali olarak metin ve etkinliklerin yanında müzik, haber bülteni, münazara, belgesel, karikatür, görsel, drama, eğitsel oyun, grafik, sınıf dışında ders ve sınıfa konuk gelmesi gibi farklı, zengin ortam tasarımı ve materyaller kullanılmıştır. Bu ortam tasarımı ve materyallerle işlenen dersleri öğrencilerin sevdikleri ve derse ilgilerinin arttığı araştırma sonuçlarına yansımıştır. Asmaz'da (2019) yaptığı araştırma sonucunda öğrencilerin Türkçe dersinde konularla ilgili farklı etkinlik ve çalışmalar yapmanın yaratıcılıklarını, derse olan ilgilerini ve dikkatlerini artırdığını tespit emiştir.

Uygulama süreci sonunda yapılana analizlerde öğrenciler geleneksel Türkçe öğretiminin sıkıcı olduğunu belirtirken geleneksel Türkçe öğretimine tepki göstermişlerdir. Ancak Talşık'a (2013) göre öğretme öğrenme sürecinde öğrencilerin derse ilgilerinin canlı olabilmesi için derse karşı tutumlarının da yüksek olması gerekmektedir. Öğrenciler eylemsel etkinliklerle işlenen Türkçe dersinin farklı etkinlere sahip olduğunu, daha eğlenceli olduğunu, geliştirici ve dinlendirici bir ders olduğunu, derste yeni bilgiler öğrendiklerini, dersin daha keyifli olduğunu, derste daha fazla etkinlik yapıldığını, komik bir ders olduğunu ve geleneksel Türkçe dersiyle bu dersin aralarında dağlar kadar fark olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler dersin bitmesine üzüldüklerini, dersin devam etmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin uygulama dersleriyle ilgili bu görüşleri öğrencilerin Türkçe dersine karşı olumlu bir tutum sergilediklerini göstermiştir.

Türkçe öğretiminin temel görevlerinden biri öğrencilerin temel dil becerilerinin gelişiminin sağlanmasıdır. Öğrencilerin anlama (okuma, dinleme/izleme) ve anlatma (konuşma, yazma) becerilerinin gelişimi birbirini destekleyecek şekilde sarmal yapıdan oluşmaktadır. Dil öğrenimi doğrusal bir faaliyet olmadığı için temel dil becerileri öğrencilere kazandırılırken tek bir öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikler bir arada ve dengeli biçimde kullanılmalıdır (MEB, 2018b). Öğrencilerin temel dil becerilerinin

gelişimini sağlamak amacıyla bu uygulama sürecinde metin temelli öğretimden hareketle çoklu zekâ kuramına ve disiplinler arası eğitim anlayışına uygun metin ve etkinlikler hazırlanmıştır. Her uygulama sürecinde müziksel metinler ve aktiviteler kullanılmıştır. Çünkü "bireyin dil becerisinin geliştirilmesinde sağlıklı ve kalıcı nitelik kazanması Ana dili ile Müzik dilini birbirine koşut olarak düşünmesi sürdürmesi ve geliştirmesiyle mümkün olacaktır" (Saraç, 2006, s. 109). Şarkılar öğrencilerin dil becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır (Batdı & Semerci, 2012; Koç, 2018; Köse, 2012; Li & Brand, 2009; Tanrıkulu & Koyuncu, 2020). Araştırmada nitel veri toplama araçlarından elde edilen verilere göre öğrencilerin okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinde gelişim olduğu gözlenmiştir. Nitel veri analizlerini desteklemesi amacıyla nicel veri toplama araçlarıyla yapılan analizlere göre de öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrasında temel dil becerilerinde gelişim olduğu tespit edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2008) göre eylem araştırmalarında nicel veri toplama yöntemlerinin yanı sıra daha çok nitel araştırma yaklaşımı kullanılmaktadır. Uygulanan bu eylem araştırmasında daha çok nitel araştırma yaklaşımı kullanılmış ancak sürecin daha iyi betimlenmesi ve nitel bulgulara destek olması amacıyla nicel veri toplama araçlarından da faydalanılmıştır. Öğrencilerin okuma- anlama becerilerinin gelişimini gözlemlemek amacıyla işaretli sıralar testi uygulanmıştır. Testin sonucuna göre öğrencilere uygulanan eylemsel etkinliklerin öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerinde anlamlı bir fark yarattığı söylenebilir. Öğrencilerin dinleme- anlama, öyküleyici metin yazma ve hazırlıksız konuşma becerilerinin gelişimini gözlemlemek amacıyla bağımlı örneklem t- testi uygulanmış ve öğrencilerin bu becerilerinin gelişiminde anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. Bu sonuçlar uygulanan eylemsel etkinliklerin öğrencilerin dil becerilerine katkı sağlayıcı özellikte olduğunu göstermiştir.

Günümüz dünyasında müziğin hayatımızdaki yeri her geçen gün artmaktadır. İnsanlar duygularını ifade etmek için dünya kurulduğundan beri musikiyi araç olarak kullanmakla kalmayıp bunu bir yaşam tarzı haline getirmişlerdir. En ilkel kavimlerde bile doğal yollarla müzik insan doğasının tam da içindedir. Rosová'ya (2007) göre müziğin başlangıcı, müzikle ilgili farklı teoriler ve gündelik yaşamdan birçok örnek, müziğin hayatın başlangıcından itibaren insanlığa ait olduğunu ve hayatımızın ortak ve zorunlu bir parçası olduğunu göstermiştir. Müziğin sanatın bir dalı olmasının yanında eğitsel bir materyal olarak da kullanılması araştırmacılar tarafından

önerilmektedir. Ortaokul öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinledikleri müzik türlerinin incelendiği çalışmada %61.8 oran ile her gün müzik dinledikleri tespit edilmiştir (Bozkurt, vd., 2015). Başka bir araştırma olan Türk halkının müzik dinleme alışkanlıklarına göre "Mutsuz olduğunu belirten insanların %71' i müziğin kendilerini mutlu ettiğini belirtiyorlar. Türkiye halk geneli nezdinde müzik ve mutluluk ilişkisi incelendiğinde ise halk genelinin sadece %5'inin müziğin kendilerine pozitif değer kattığına yönelik ifadelere katılmadığı görülüyor" (https://digitalage.com.tr/turk-insaninin-muzik-dinleme-aliskanliklari-ve-dijital-muzigin-yukselisi/ Tarih: 27.03.2018). Gençler müziği nereden nasıl dinliyor adlı dijital bir sitede yer alan araştırmaya göre Gençlerin yüzde 45.71'inin günde ortalama iki, üç saatlik bir sürede müzikle bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde vakit harcıyor. Bu çok önemli bir oran, her iki gençten biri gününün iki saate yakın bir bölümünü müzikle geçiriyor. Bu bazen bilinçli oluyor bazen ise sokakta, mekânlarda, dükkânlarda ve benzeri müzik yayınlanan yerlerde oluyor. Yani müziğe maruz kaldığımız zamanı da eklediğimizde müzik hayatımızın çok önemli bir parçası (Kuyucu, M. *2019, https://www.gazetebirlik.com/yazarlar/gencler-muzigi-nereden-nasil-dinliyor/ Tarih:28.04.2019*). Bu araştırma sonuçları da gösteriyor ki müzik yaşamımızın her anında bulunmakta. İnsanların farklı mekânlarda, farklı amaçlarla dinlediği müziğin eğitimde öğretim materyali olarak kullanılması eğitimciler için fırsat olarak görülebilir. Burada gözden kaçırılmaması gereken en önemli konu gençlerin nitelikli müzik dinlemelerine uygun ortam sağlanmasıdır. Uygun ortam sağlanması da yirmi birinci yüzyılda kitle iletişim araçlarının doğru kullanılması ve devletin, aydınların, eğitimcilerin bunları etkili bir şekilde yönlendirmesiyle mümkündür.

Çok eski zamanlardan beri düşünürler, doktorlar, psikologlar ve eğitimciler bireyin gelişim sürecinde müziğin yerinin çok önemli olduğu konusunda fikir yürütmüşlerdir (Yavuzer, 1993). Uluğbay'a (2013) göre müzikle bireyin gelişimi arasında doğrudan bir ilişki vardır ve yapılan deneylerin sonucunda müzik doğru ve etkin kullanıldığında çocuğun gelişim sürecinde özellikle zekâ gelişiminde önemli katkıları bulunmaktadır. Müziğin bir öğretim aracı kullanılması öğrencilerin farklı disiplinlerdeki öğrenmelerini kolaylaştırma imkânı sunabilir. Bireylerin doğduğu andan beri sürekli müziğin olduğu ortamlarda bulunması ve etkili bir müzik eğitimi alması diğer alanlardaki bilişsel öğrenmeleri için çok önemli ve gereklidir (Gün, vd.,

2016). “Optimum öğrenmeyi sağlamak için müziğin dâhil edildiği pozitif bir sınıf atmosferinde yaratıcılık ve hayal gücü teşvik edilir” (Boothe & West, 2015). Müzik aracılığıyla sınıflar, öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal açıdan geliştiği pozitif öğrenme ortamları haline getirilebilir (Paquette & Rieg, 2008). Müzik ile öğrenciler bilişsel ve duyuşsal olarak zengin öğrenme yaşantısına girmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda müziğin çok fazla akademik ve sosyal becerinin kazanılmasında anlamlı bir etkisinin olduğu görülmüştür (Jensen, 2006).

Derslerde hedef kazanımlara yönelik öğretim materyali olarak müzik kullanımının öğrenmeyle doğrudan bir ilgisinin bulunduğu düşünülebilir. Çelikkol’a (2007) göre müzikten eğitimin farklı alanlarında faydalanılabilir. Müzikle eğitim, öğrenmeyi kolaylaştırıp ilgi çekici hale getirmenin yanı sıra ana dilin öğrenilmesini de kolaylaştırır. Disiplinler arası yaklaşımla kültürlerin tanıtılmasında ve kültür etkileşiminde etkin olan müzik, Türkçe dersinin yanı sıra diğer derslerde de kullanılarak kazanımları gerçekleştirmede, öğrencilerin ilgisini derse çekmede ve zengin öğrenme ortamları oluşturmada önemli bir yere sahiptir (Turan & Çelik, 2019). Bu çalışmanın nitel veri analizlerine göre müzikle Türkçe öğretimi dersinin ilgi çekici, eğlenceli ve farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müzikle Türkçe öğretimi ile derslere aktif katılım sağlayan öğrenciler temel dil becerilerini geliştirici etkinliklerin yanı sıra yaratıcılıklarını işe koyacakları etkinliklerle de karşılaşmıştır. “Müzik sözleri ve şarkılar sadece kelime dağarcığını, anlamayı, dinlemeyi, konuşmayı ve yazmayı güçlendirmek ve pekiştirmek için araçlar sağlamakla kalmaz, aynı zamanda beyin aktivitesini uyaran ve hayal gücünü teşvik eden işitsel beceriler ve ritmik kalıplarla öğrenmeyi ve gramer varyasyonlarını artırır” (Boothe & West, 2015). Müzik öğrencilerin temel dil becerilerinin yanı sıra yaratıcılıklarına da katkı sağlaması yönüyle eğitimde öğretim materyali olarak kullanılmalıdır.

Öğrencilerin bilgiyi içselleştirmeleri amacıyla derslerde farklı ortam tasarımı ve öğretim materyalleri kullanılmalıdır. Keskin’e (2011) göre görsel ve işitsel araçlar kullanılarak öğrenme süreçleri somutlaşırken bu araçların sınıfta kullanılmasıyla hem bilgi hızlı elde edilir hem de daha kalıcı olur. Eğitim-öğretim sürecinde çoklu ortamdan faydalanıldığında öğrencilerin derse olan ilgileri artırmaktadır (Aşkar & Altun, 2006). Müzik disiplinler arası öğrenme anlayışına uygun bir alandır. Müzik ile diğer disiplinler arasında farklı sınıf seviyelerinde kazanım temelli öğrenme yaşantıları oluşturulabilir. Öztosun’a (2002) göre müzik aracılığıyla eğitim yalnızca

ilk okuma ve ilköğretimin birinci sınıfında değil diğer sınıf düzeylerinde de farklı derslerde denenerek kullanılabilir.

Derslerde hedef kazanımlar için şarkıların araç olarak kullanılması öğrencilerin geleneksel eğitim anlayışı dışında farklı uyaranlı öğrenme materyaliyle karşılaşmasını sağlamaktadır. Şarkılar, sınıfta öğretme-öğrenme sürecinde ilginç değişiklikler olmasını sağlar, böylece öğrenme etkinliklerine enerji verir (Kuśnierek, 2016). "Şarkı söylemek, doğası gereği motive edici, dikkat odaklayıcı ve her yaştan öğrenci için eğlenceli olabilir" (Good, vd., 2015, s. 627). Millington'a (2011) göre şarkılar sınıftaki monotonluğa çeşitlilik sağlayarak öğrencilerin motivasyonunun korunmasına yardımcı olmanın yanı sıra öğrencilerin başarı seviyelerinin yükselmesini de sağlar. Nişancı (2013) derse motive olan öğrencilerin başarılı olduklarını, başarılı öğrencilerin kendine güvenlerinin gelişerek derse karşı pozitif duygular hissettiğini en sonunda da akademik ve psikolojik başarı hissettiklerini şarkı dersinin etki döngüsü olarak ifade etmiştir. Müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinliklerinde öğrenciler yüksek motivasyonla derslerde aktif katılım göstermişlerdir. Kahraman'ın (2019) yaptığı çalışma sonucuna göre de derslerde müzik ve şarkı kullanımı öğrencilerin motivasyonunu arttırmış, öğrenciler derse aktif katılım göstermişlerdir. Müzikle Türkçe öğretimi araştırma sürecinde öğrenciler araştırmacının hazırladığı müziksel etkinlikleri yapmanın yanı sıra kendi şarkı ve türkülerini de yazmayı başarmışlardır. Öğretmenler tarafından öğrencilere yeterli yardım ve teşvik verilirse öğrenciler içerik olarak zengin ve kaliteli şarkı üretebilirler (Crowther, 2012). Şarkıların olumlu sınıf iklimi dışında öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine de katkıları vardır. Şarkılar öğrencileri doğal olarak motive etmesinin yanı sıra olumlu bir iklim oluşturabilir. Dahası şarkılar kültürel öneme sahip olmanın yanı sıra telaffuz, dilbilgisi, kelime bilgisi ve dört temel becerinin tümünün uygulanacağı tükenmez bir materyal kaynağı sunarlar (Rosová, 2007). Akarsu (2018) şarkılarla dil öğretimi üzerine yaptığı bir araştırmada şarkıların dil öğretiminde önemli katkılar sağladığını tespit etmiştir. Eğitimin öncüsü olan öğretmenler, öğrencilerin seviyelerine göre uygun şarkılar belirlemelidir (Tse, 2015). Müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinlikleri hazırlanırken öğrencilerin dil becerilerini geliştirecek, derslere motivasyonlarını artıracak farklı zekâ alanlarına hitap edecek şarkılar ve etkinlikler hazırlanmıştır.

Müzikle Türkçe öğretimi ile ilgili yapılan bu çalışmada öğrencilerin Türkçe dersine karşı olumlu bir tutum sergilediği, dersin daha eğlenceli ve zevkli olduğu nitel veri analizlerine yansımıştır. Tutum, "bireyi belli insanlar, nesneler ve durumlar karşısında belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilimdir" (Demirel, 2001, s. 93). Öğrencilerin Müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinliklerine olumlu tutum göstermelerinde derse karşı motivasyonlarının yüksek olmasının da etkili olduğu söylenebilir. Uçgun'a (2013) göre öğretmenlerin öğrencilerin derse olan motivasyonlarını artırma çabaları onların derse yönelik olumlu tutumlarını artırmaktadır. Yapılan bazı araştırma sonuçlarına göre derslerde kullanılan müziksel aktiviteler öğrencilerin motivasyonunu arttırmaktadır (Batdı & Semerci, 2012; Can & Güven, 2020; Gürel, 2019; İşcan & Maden, 2020; Kahraman, 2019). Uygulanan eylemsel etkinlikler sürecinde öğrencilerin derslerde müziğin olmasından, grup çalışmalarından ve oyunlardan dolayı motive oldukları veri toplama araçlarına da yansımıştır. Talşık'ta (2013) yaptığı çalışmada Türkçe dersinde şarkıların kullanımının, öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerinde önemli bir etki yarattığı sonucuna ulaşmıştır. Müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinliklerinde öğrencilerin derste aktif katılım gösterdikleri araştırma sonuçlarına yansımıştır. Topcu'ya (2016) göre şarkılarla zenginleştirilen dersler rutin olmaktan çıkar, daha zevkli ve eğlenceli olur, şarkılar derslerde öğrenci katılımını artırır. Özellikle çocuklar ve gençler için popüler müzik, farklı şekillerde kendi kültürü, ritüelleri ve söylemleriyle oluşturulur. Bu kültür öğrencilerin yaşamının bir parçasıdır ve bu parçaya dokunulduğunda pozitif bir enerji ortaya çıkacaktır (Murphey, 2010).

Müzikle Türkçe öğretimi eylemsel etkinliklerinde metinler ve etkinlikler oluşturulurken Türk pop müzik, Anadolu rock, türkü ve fon müziği gibi farklı müzik türlerinden faydalanılmıştır. Farklı müzik türlerinin kullanılma amacı öğrencilerin müzik zevklerinin birbirlerinden farklı olabileceği düşüncesinden ortaya çıkmıştır. Bu müzik türleri içerisinde özellikle türkülere yer verilmesinin nedeni öğrencilerin geleneklerimizi, örf ve adetlerimizi, kültürel zenginliklerimizi öğrenmeleri, yaşatmaları ve ulusal bilinç kazanmalarını sağlamaktır. "Kültür, bir millet veya topluluğa özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünüdür. Tarihî ve toplumsal gelişme süreci içerisinde yaratılan maddi ve manevi değerlerin tamamıdır" (Demir, 2010, s. 7). Kültürün nesiller arasında aktarımını sağlayan asli unsurlardan biri dildir. Dil vasıtasıyla toplumun gelenekleri, görenekleri, yaşayışları, değerleri vb. diğer

kuşaklara etkili bir şekilde aktarılır. Türkçe dersi de milli kültürün yaşatılması ve diğer kuşaklara aktarılmasında mihenk taşı gibi önemlidir. Okullarda kültür aktarımını gerçekleştirme görevi çoğunlukla Türkçe dersine verilmiştir (Melanlıoğlu, 2008). Kültürün nesiller arasında sağlıklı bir geçişini sağlamak eğitimcilerin asli görevlerinden biridir. Bu anlamda öğretmenlere kültür aktarımı açısından önemli görevler düşmektedir. Ünveren Kapanadze'ye (2018) göre kültür aktarımı milletlerin oluşumunu sağlayan kültür parçalarının yeni kuşaklara anlatılması ve özellikle benimsetilmesi olarak ifade edilir. Nurlu ve Gülden'in (2017) ortaokul öğrencileri üzerinde yaptığı bir çalışmaya göre Türk öğrencileri yeteri kadar türkü bilmemekte, başka kültürleri benimsemekte ve kendi toplumuna yabancılaşmaktadır. Kendi toplumuna yabancılaşan insanlar ulusal bilinçlerini yitirirler. "Türkiye'nin geleceği olan öğrencilerin milli kültürün vazgeçilmez bir öğesi olan Türk Müziğine eğilimleri düşüktür" (Bozkurt, vd, 2015, s. 564). Öğrencilerin milli kültürünün gelişimini sağlamak, gelecek kuşaklarla sağlıklı bir bağ kurmasına yardımcı olmak, dil ve sanat zevkini geliştirmek amacıyla türkülerden faydalanılmalıdır. Şahin'e (2016) göre Türkçe öğretiminde faydalanılması gereken milli kültür ürünlerimizden biri türkülerdir. Türkülerin içindeki zengin kültürel unsurlar, dil ve dil bilgisi öğretmesi bakımından önemlidir. Yavuzel'e (2020) göre Türk kültürü açısından zengin öğeler içeren türkülerin dil öğretiminde kullanılması gerekmektedir. Türküler aynı zamanda zengin atasözü varlığına sahiptir. Zeka'ya (2015) göre atasözleri bir milletin, düşüncelerini, özlemlerini gözlem ve ulaştıkları yargıları ifade eden mantıksal tutarlılık ve toplumsal geçerliliği nedeniyle nesilden nesile aktarılan bir değerdir. Bu araştırma sürecinde öğrencilerin yeni atasözleri ve deyimler öğrendikleri ve söz varlıklarının geliştiği tespit edilmiştir. Türküler zengin söz varlığını bünyesinde bulundurmakla beraber aynı zamanda toplumun değer yargılarını da içinde barındıran kültür taşlarıdır. Bu çalışma sürecinde öğrenciler metinlerde geçen türküler ve hikâyeleri ile yaşadıkları toplumun değerlerini içselleştirmeye çalışmışlardır. "Değerler kişilik gelişimimizi etkileyen, olayları yorumlamamızı sağlayan aynı zamanda geçmişten gelen ve geleceğe aktaracağımız kültürümüzü etkileyen önemli kavramlardır" (Gül, 2017, s. 63). Tanrıkulu ve Koyuncu (2020) şarkıların Türk toplumunun değerlerinin öğretilmesinde ders malzemesi olarak kullanılabilecek otantik bir materyal olduğu sonucuna varmıştır. "Türkçe dersi genelde bir disiplin olarak "değerler eğitimi" bünyesinde özelde ise temel amaç ve

kazanımları bağlamında bireylere değerlerin kazandırılması bakımından elverişli bir ders olarak değerlendirilebilir" (Altun, vd., 2019, s. 308). Bölücek'e (2008) göre türkülerden faydalanılan öğrenme ortamlarında öğrencilerin derse daha fazla aktif katılım gösterdikleri ve dikkatlerinin olumlu yönde etkilendiği gözlenmiştir. Müzikle Türkçe öğretimi araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin kültürümüzün yapı taşlarından biri olan türküler, türkülerin hikâyeleri, gelenek ve göreneklerimiz hakkında bilgilerinin ve farkındalıklarının arttığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak uygulanan müzikle Türkçe öğretim eylemsel etkinlikleri öğrencilerin temel dil becerilerinin gelişimine katkı sağlamış, Türkçe dersine yönelik olumlu tutumları artmış, yapılandırmacı felsefe ve disiplinler arası anlayışla farklı zekâ alanlarına yönelik hazırlanan metin ve etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekmiş, derse aktif katılımlarını artırmış, programın sınıf içi uygulama süreci olumlu bir sınıf iklimi yaratmıştır.

5.2. Sonuçlar

Araştırma süresince uygulanan eylemsel etkinliklerden elde edilen sonuçlar bulgular ve yorum bölümünde olduğu gibi bu bölümde de araştırma problemleri başlığı altında değerlendrilmiştir. Her araştırma probleminin sonuçları ayrı bölümde incelenmiştir. Sonuçlar nitel ve nicel verilerin senteziyle sunulmuştur.

5.2.1. Uygulanan öğretim sürecine ilişkin sonuçlar

Araştırma süreci sekiz hafta sürmüştür. Uygulama süreci sonunda öğretim sürecine ilişkin elde edilen nitel verilerin içerik çözümlemesi yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlar aşağıda ifade edilmiştir.

Uygulanan eylemsel etkinlikler sonrasında öğrencilerin kelime dağarcıklarının zenginleştiği (f=19), farklı kelimeler öğrendikleri, kelime oyunları etkinliklerinden hoşlandıkları tespit edilmiştir. Eylemsel etkinlikler içerisinde yer alan bazı etkinliklerin oyunlaştırılarak öğrencilere sunulması, öğrencilerin Türkçe öğretimi kazanımlarıyla ilintili eğitsel yeni oyunlar öğrendiğini göstermiştir (f=10). Öğretim süreci içerisinde daha önce uygulanmayan münazara etkinliğinin uygulanarak öğrencilerin anlama, anlatma ve tartışma becerilerinin gelişimine katkı sağladığı gözlenmiştir.

Müzikle Türkçe Öğretimi eylemsel etkinlikleri çerçevesinde işlenen derslerde öğrencilerin bilmedikleri yeni şarkıları, türküleri (f=29), türkülerin hikâyelerini, yazar ve şairlerin hayatını öğrendikleri gözlenmiştir (f=9). Uygulama öncesinde biyografi ve otobiyografi türü hakkında bilgi sahibi olmayan öğrenciler gerçekleştirilen etkinlikler aracılığıyla hem metin türlerini öğrenmiş hem de kendi ürünlerini oluşturarak kazanımı içselleştirmişlerdir. Uygulama sürecinde metinlerden hareketle oluşturulan etkinliklerde öğrencilerin empati kavramını uygulamaya çalışarak, kavrama ilişkin çalışmalar ortaya çıkardıkları gözlenmiştir.

Program sürecinde şarkı ve türkülerde geçen atasözü ve deyimlerle ilgili etkinliklerde, öğrencilerin günümüzde kullanılan arkaik atasözü ve deyimler kullandıkları, söz varlıklarının geliştiği tespit edilmiştir (f=19). Öğrencilerin metinlerde geçen deyimlerin anlamını etkinliklerle öğrenerek yeni bir metin oluşturma sürecinde bu deyimleri türe uygun şekilde kullandıkları gözlenmiştir. Uygulama öncesinde geçiş ve bağlantı ifadeleri bilgilerinde eksiklikler görülen öğrencilerin, metinlerden hareketle uygulanan etkinlikler aracılığıyla geçiş ve bağlantı ifadeleri bilgilerinde gelişim görüldüğü tespit edilmiştir. Benzer şekilde örtülü anlamla ilgili hazırbulunuşluğu yeterli olmayan öğrencilere uygulanan öğretimle öğrencilerin örtülü anlamı kavradıkları gözlenmiştir. Soru işaretinin farklı kullanım alanları konusunda bilgi eksikliği olan öğrencilere metinden hareketle etkinlikler uygulanmış böylece öğrencilerin kazanımı gerçekleştirdiği tespit edilmiştir.

Uygulanan öğretim süreciyle birlikte öğrencilere, şarkılarda geçen söz sanatları seçtirilerek söz sanatları hakkında afaki bilgiden uygulamaya doğru algılarının geliştiği ve farkındalık oluşturdukları gözlenmiştir. Uygulama öncesinde öğrencilerin güvenilir medya kaynaklarıyla ilgili bilgi eksiklikleri, yapılan etkinliklerle geliştirilmeye çalışılmış böylece öğrencilerin medya kaynakları ile ilgili farkındalıklarının artırıldığı görülmüştür. Müzikle Türkçe Öğretimi eylemsel etkinlikleri çerçevesinde kullanılan şarkı, türkü, metin ve etkinliklerden hareketle öğrencilerin kültürümüz, geleneklerimiz ve değerlerimiz bakımından yeni bilgiler öğrendikleri ve dersin genel kültürlerine katkı sağladığı ifade edilebilir.

Disiplinler arası eğitim ve çoklu zekâ kuramına göre uygulanan eylemsel etkinliklerde öğrencilerin resim çizme, karikatür çizme, kitap kapağı tasarlama gibi etkinliklere yüksek katılım göstererek kazanıma uygun ürünler sergiledikleri tespit

edilmiştir. Uygulama öncesinde resim çizmeye karşı isteksiz olan öğrencilerin, uygulama sürecinde işlenilen metinden hareketle metnin hikâyelerini resmetmeye çalışarak kazanıma uygun ürünler çizdikleri gözlenmiştir. Uygulanan eylemsel etkinliklerle birlikte şiirlerdeki ses uyumlarını öğrenen öğrenciler, ses uyumlarının yer aldığı rap şarkısı yazarak yazdıklarını arkadaşlarıyla paylaşmışlardır. Bu etkinlik sonucunda öğrencilerin yazma becerilerinin geliştiği gözlenmiştir. Ayrıca şarkı ve türkü yazmaya çalışan öğrencilerin ilk etapta zorlandıkları ancak fon müziği eşliğinde kazanıma uygun örnekler vererek yazma becerilerini geliştirdikleri gözlenmiştir.

Disiplinler arası eğitim ve çoklu zekâ kuramına göre uygulanan eylemsel etkinliklerdeki grafik inceleme ve sayılarla mantık yürütme etkinlikleriyle öğrencilerin sosyal bilgiler ve matematik disiplini bilgilerini harekete geçirdiği, kazanımları içselleştirdiği gözlenmiştir. Benzer şekilde uygulanan eylemsel etkinlikler çerçevesinde, belgesel izleme, izlediklerini yorumlama, şehirlerin tarihini ve kültürünü öğrenme gibi etkinliklerin öğrencilerin coğrafi bilgilerine katkı sağladığı tespit edilmiştir. Uygulanan eylemsel etkinliklerdeki metin temelli ve disiplinler arası etkinlerle öğrencilerin tarihi konulardaki farkındalıklarının da arttığı, bilgilerinin zenginleştiği tespit edilmiştir.

Derslerde önceki Türkçe dersinden farklı olarak şarkı, türkü ve müziğin olmasının öğrencilerin derse ilgisini çektiği gözlenmiştir. Uygulanan öğretim sürecinde öğrenciyi merkeze alan, öğrencilerin ilgi ve beklentilerine göre oluşturulan etkinliklerle akademik başarısı düşük olan öğrencilerin dahi derse aktif olarak katıldıkları gözlenmiştir. Olumlu bir sınıf iklimi açısından öğrencilern derse katılımı oldukça önemlidir.

Uygulama derslerinden önce öğrencilerin yönergelere uygun olarak derse hazırlıklı geldikleri ve dersin işlenişinde ön hazırlığın derse olumlu olarak yansıdığı tespit edilmiştir. Öğretim sürecinin önemli sacayağından biri olan öğretmenin farklı ve eğlenceli etkinlikler hazırladığı, öğrencilerin öğretmen ve öğretmenlik mesleğine yönelik duygularının idealize etme noktasına geldiği, öğrenci günlüklerine ve görüşmelerine yansımıştır. Böylece öğrencilerin eylemsel etkinliklere, öğretmene ve öğretmenliğe karşı daha olumlu bir tutuma sahip olmaya doğru eğilim göstermişlerdir. Öğretim süreci içerisinde öğretmenin dersi farklı ve eğlenceli bir şekilde anlattığı veri toplama araçlarına yansımış, dolayısıyla öğrencilerin Müzikle

Türkçe Öğretimi eylemsel etkinliklerine karşı olumlu bir yaklaşım içerisinde oldukları görülmüştür (f=28).

5.2.2. Uygulanan öğretime yönelik öğrenci algı ve görüşlerine ilişkin sonuçlar

Uygulanan eylemsel etkinliklere ilişkin süreç sonunda içerik analizi yapılmıştır. Yapılan içerik analizine göre öğrenci algı ve görüşleri f=753 koddan oluşmuştur. Öğrenci algı ve görüşleri ile ilgili şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Uygulanan eylemsel etkinlikler sürecinde öğrenciler, derste işlenilen metin ve görselleri beğendiklerini, metin ve görsellerin uyumlu olduğunu belirtmişlerdir (f=10). Uygulanan eylemsel etkinlikler içerisinde dilbilgisi ve bilgi yarışmasının da olması gerektiği öğrenci önerisi olarak belirtilmiştir (f=3). Müzikle Türkçe Öğretimi eylemsel etkinliklerinin eğlenceli olduğunu, derslerde neşeli ve mutlu olduklarını, bu ders sayesinde katılımın arttığını ifade eden öğrenciler bu dersi diğer öğrencilerin de görmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretim süreci sonunda yapılan analizlere göre öğrencilerin etkinliklere bakış açısının kodlara yansıması şu şekilde olmuştur: sevilen etkinlikler f=353, sevilmeyen etkinlikler f=48. Öğretim sürecinde uygulanan etkinlikler öğrenciler tarafından büyük oranda beğenilmiştir.

Uygulama dersinin günlük hayatta işe yaramayacağı f=6 kez kodlanırken günlük hayatta işe yarayacağı f=72 kez kodlanmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu uygulanan eylemsel etkinliklerin günlük hayatlarında faydalı olduğu görüşünde birleşmişlerdir. Öğrenci duyuşsal davranışları analizlerine göre öğrenciler uygulama sürecince bu derste mutlu olduklarını (f=68), eğlendiklerini (f=58), heyecan duyduklarını (f=17), eğlenerek öğrendiklerini (f=14), zevk aldıklarını belirtmişlerdir (f=7). Uygulama sürecinde öğrenciler müzikle Türkçe dersinin kendilerini motive ettiklerini, diğer dersleri ve etkinlikleri heyecanla beklediklerini belirtmişlerdir. Bu bilgiler ışığında uygulanan eylemsel etkinliklerin öğrenciler için motive edici bir ders olduğu sonucuna ulaşılabilir.

5.2.3. Uygulanan öğretimin öğrencilerin türkçe dersi tutumlarına etkisine yönelik sonuçlar

Uygulanan eylemsel etkinliklere ilişkin süreç sonunda yapılan içerik analizine göre öğrencilerin Türkçe dersi tutumlarıyla ilgili f=208 kod oluşmuştur. Her kod ayrı

ayrı incelenerek değerlendirilmiştir. Öğrencilerin Türkçe dersi tutumlarıyla ilgili şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğrencilerin büyük çoğunluğu Müzikle Türkçe Öğretimi eylemsel etkinliklerini sevdiklerini (f=353) belirtmişlerdir. Öğrenciler dersin bitmesine üzüldüklerini ve dersin devam etmesi gerektiğini (f=27) belirtmişlerdir. Öğretim süreci içerisinde öğrencilerin etkinliklere ilgilerinin, derste mutlu olmalarının derse devam etme isteklerinde etkili olduğu gözlemlenmiştir.

Uygulanan eylemsel etkinliklerin geleneksel Türkçe dersinden farklı olduğu f=120 kez kodlanırken geleneksel Türkçe dersiyle aynı kodu f=1 kez kodlanmıştır. Bu sonuçlara göre öğrenciler uygulama derslerinin geleneksel Türkçe dersinden farklı olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu görüşü benimsemesinde derslerde münazara yapılması, farklı etkinlikler bulunması, resim çizme, şarkı, türkü ve enstrüman olması, derse konuk gelmesi gibi uygulamaların etkisi görülmektedir. Uygulama sonrası yapılan analizlere göre öğrenciler geleneksel Türkçe dersini sıkıcı bulduklarını, eylemsel etkinliklerle hem eğlendiklerini hem de öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

5.2.4. Uygulanan öğretimin öğrencilerin okuma becerilerine katkısına yönelik sonuçlar

Uygulanan eylemsel etkinliklere ilişkin süreç sonunda nitel ve nicel veri analizi yapılmıştır. Veri analizinde eylemsel etkinliklerin öğrencilerin okuma becerilerine katkısı incelenmiştir. Bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğrenciler eylemsel etkinlikler sürecince yapılan etkinliklerle okuma ve anlama becerilerinin geliştiğini düşünmektedir. Yapılan video analizlerine göre öğrencilerin okuma becerisi genel olarak çok iyi aralığında yer almıştır. Nicel veri analizlerine göre öğrencilere uygulanan eylemsel etkinliklerin öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerinde anlamlı bir fark yarattığı (p= ,005*) tespit edilmiştir.

5.2.5. Uygulanan öğretimin öğrencilerin yazma becerilerine katkısına yönelik sonuçlar

Uygulanan eylemsel etkinliklere ilişkin süreç sonunda nitel ve nicel veri analizi yapılmıştır. Veri analizinde eylemsel etkinliklerin öğrencilerin yazma becerilerine katkısı incelenmiştir. Bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğrenciler uygulama sürecinde hayal güçlerinin geliştiğini ve daha etkili cümleler kurabildiklerini ve yazma becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Video analizlerine göre öğrencilerin yazma becerileri iyi ve çok iyi aralığında yer almıştır. Yapılan nicel veri analizlerine göre öğrencilere uygulanan eylemsel etkinliklerin öğrencilerin öyküleyici metin yazma becerisi üzerinde anlamlı bir fark yarattığı (p= ,007*) tespit edilmiştir.

5.2.6. Uygulanan öğretimin öğrencilerin konuşma becerilerine katkısına yönelik sonuçlar

Uygulanan eylemsel etkinliklere ilişkin süreç sonunda nitel ve nicel veri analizi yapılmıştır. Veri analizinde eylemsel etkinliklerin öğrencilerin konuşma becerilerine katkısı incelenmiştir. Bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğrenciler uygulanan hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma etkinlikleri sonucunda heyecanlarını yendiklerini, daha akıcı konuştuklarını, kendilerini daha iyi ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Yapılan video analizlerine göre öğrencilerin konuşma becerileri çok iyi aralığında yer almıştır. Nicel veri analizlerine göre öğrencilere uygulanan eylemsel etkinliklerin öğrencilerin hazırlıksız konuşma becerisi üzerinde anlamlı bir fark yarattığı (p=,000*) tespit edilmiştir.

5.2.7. Uygulanan öğretimin öğrencilerin dinleme becerilerine katkısına yönelik sonuçlar

Uygulanan eylemsel etkinliklere ilişkin süreç sonunda nitel ve nicel veri analizi yapılmıştır. Veri analizinde eylemsel etkinliklerin öğrencilerin dinleme becerilerine katkısı incelenmiştir. Bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğrenciler müzik ağırlıklı işlenen derslerde dinleme becerilerinin geliştiğini, münazara etkinliğiyle etkili dinleme yaptıklarını belirtmişlerdir. Video analizlerine göre öğrencilerin dinleme becerileri büyük oranda çok iyi aralığında toplanmıştır. Yapılan nicel veri analizlerine göre öğrencilere uygulanan eylemsel etkinliklerin

öğrencilerin dinlediğini anlama becerisi üzerinde anlamlı bir fark yarattığı (p=,000*) tespit edilmiştir.

5.3. Öneriler

Uygulanan eylemsel etkinliklerin veri analizi sonuçlarına göre öneriler geliştirilmiştir. Öğretmenlere, kitap hazırlayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler bulunmaktadır. Bu bölümde araştırma sonucuna göre sunulan önerilere yer verilmiştir.

5.3.1. Öğretmenlere yönelik öneriler

- Öğrencilerin temel dil becerilerinin gelişimine katkı sağlayacak uygun müzik etkinlikleri öğretmenler tarafından kullanılmalıdır.
- Öğretmenler Türkçe dersi ortam tasarımında ve materyal kullanımında şarkı, türkü ve müziğin yer aldığı metin ve etkinliklere yer vermelidir.
- Geleneksel sınıfta ders anlayışından çıkılarak hedef kazanımlara uygun ortam tasarımı planlanmalıdır. Dersler sınıf dışında da işlenmeli, derslere kazanımlarla ilintili olacak konuklar getirilmelidir.
- Türkçe derslerinde haber bülteni, münazara, kelime oyunları, drama, şarkı yazma, belgesel izleme gibi öğrencilerin zevk aldığı, kendilerini gerçekleştirebilmelerine olanak sağlayan etkinlikler yapılmalıdır.
- Türkçe dersi öğretim süreci öğrenciyi merkeze alan, öğrencilerin ilgi ve beklentilerine göre oluşturulan kazanım ve etkinliklere göre şekillendirilmelidir.
- Metin ve etkinliklerde yer alan şarkı ve türküler aracılığıyla geleneklerimizi, kültürümüzü ve değerlerimizi öğrencilerin içselleştirmeleri sağlanmalıdır.

5.3.2. Kitap hazırlayıcılara yönelik öneriler

- MEB Türkçe dersi öğretim programları hazırlanırken farklı disiplinlerden de faydalanılarak disiplinler arası eğitim anlayışına uygun metin ve etkinlikler hazırlanmalıdır.
- Ders kitapları, metin ve etkinlikler hazırlanırken öğrencilerin farklı zekâ alanlarına hitap edecek kazanımlara öncelik verilmelidir.

- MEB Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda müzik disiplini de Türkçe dersiyle ilişkilendirilmeli, ders kitaplarında şarkıların, türkülerin ve fon müziklerinin yer aldığı metin ve etkinlikler de kullanılmalıdır.
- Ders kitaplarında bulunan etkinlikler öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerini sağlayacak nitelikte özgün ve farklı olmalıdır.
- Türkçe dersi hedef kazanımlarının bir bölümü oyunlar aracılığıyla öğrencilerin eğlenerek öğreneceği nitelikte olmalıdır.

5.3.3. Araştırmacılara yönelik öneriler

- Bu araştırmanın oluşma sürecinde müziğin Türkçe öğretiminin temel dil becerilerini geliştirme ve ufuk açma konusunda oldukça az çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Gerek yüksek lisans gerek doktora daha da ileriye giderek bu tezlerin MEB nezdinde dikkate alınarak akademik araştırmalarla bilginin beceriye dönüşmesi diğer bir deyimle ilmin irfana dönüşmesi sağlanmalıdır.
- Araştırmacılar geleneksel ders işleme yöntemiyle müziksel etkinliklerle ders işleme yöntemini karşılaştıracak deneysel modelde çalışmalar yapabilirler.

KAYNAKÇA

Aka, E., Göksu, V., Güven, E., & Sarıkaya, M. (2010). Yapılandırmacı yaklaşımın öğrencilerin akademik başarı ve bilgilerinin kalıcılığı üzerine etkisi. *Elementary Education Online*, *9*(1), 413–423.

Akamca, G. Ö., & Hamurcu, H. (2005). Çoklu zekâ kuramı tabanlı öğretimin öğrencilerin fen başarısı, tutumları ve hatırda tutma üzerindeki etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *28*(28), 178-187.

Akarsu, S. (2018). Ortaokulda öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilere şarkılarla Türkçe dil öğretimi üzerine bir inceleme. *Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science,* *5*(24) 138-146. https://doi.org/10.16990/SOBIDER.4252

Akbaba, S. (1995). *Öğrenme psikolojisi*. Atatürk Üniversitesi.

Akkoyunlu, B., & Yılmaz, M. (2005). Türetimci çoklu ortam öğrenme kuramı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *28*(28), 9-18.

Akpınar, B., & Aydın, K. (2007). Eğitimde değişim ve öğretmenlerin değişim algıları. *Eğitim ve Bilim,(Educational and Science)*, *32*(144), 71-80.

Aksan, D. (2003). *Her yönüyle dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim).* (2. Baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Aktaş, Ş., & Gündüz, O. (2015). *Yazılı ve sözlü anlatım: Kompozisyon sanatı*. Akçağ Yayınları.

Akyol, H. (2014). *Programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Pegem Akademi.

Altricher, H., Feldman, A., Posch, P., & Somekh, B. (2005). *Teachers investigate their work: An introduction to action research across the professions.* Routledge.

Altun, K. (2001). "Ürdün'de Türkçe öğretimi ve buradaki Türk nüfusu", IV. Uluslararası Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu 10-11 Mayıs 2001, 58-61.

Altun, K. (2017). Cultural Transmissions and Communication: Case Study from Erciyes University Turkish Language Teaching Center: Student Diaries. (Edt.Güleç, İ., Okur, A., İnce, B.) *Research in Second Language Education*. Peter Lang Edition.

Altun, K., Bekdaş, M., & Karaoğulları, N. (2019). Hüsnü Aşk'ın değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Turkish Studies Educational Sciences*, *14*(3), 303-320. https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22604

Anagün, Ş. S. (2008). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinde yapılandırmacı öğrenme fen okuryazarlığının geliştirilmesi: Bir eylem araştırması* (Tez No. 229235) [Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Angı, Ç. E. (2013). Müzik kavramı ve Türkiye'de dinlenen bazı müzik türleri. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, *2*(10), 59-81.

Arı, G. (2006). Konuşma Öğretimi. C. Yıldız, (Eds.), *Kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi* (ss. 153-178). Pegem Yayıncılık.

Arıcı, B. (2012). *Çoklu zekâ destekli Türkçe sunumunun ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin fiilimsileri kavrama durumuna etkisi* (Tez No. 321895) [Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Armstrong, T. (1994). *Multiple intelligences in the classroom*. ASCD.

Arslantaş, S. (2012). *Disiplinlerarası yaklaşımın görsel sanatlar dersinde uygulanmasının etkiliği* (Tez No. 311037) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Aslan, S., & Karakuş, M. (2016). İlkokulda disiplinlerarası öğretime yönelik mevcut durumun incelenmesi. *İlköğretim Online*, *15*(4), 1325-1344. https://doi.org/10.17051/io.2016.29013

Asmaz, A. (2019). *John Dewey'in ilerlemeci eğitim felsefesine dayanan öğrenci merkezli eğitimin öğrencilerin Türkçe dersindeki akademik başarısına etkisi* (Tez No. 556070) [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi) Ulusal Tez Merkezi.

Âşık Veysel kimdir? Aşık Veysel'in hayat hikayesi. (2018.10.25) Hürriyet. 02.15.2019 tarihinde, http://www.hurriyet.com.tr/gundem/asik-veysel-kimdir-asik-veyselin-hayat-hikayesi-40990847 adresinden erişilmiştir.

Aşkar, P., & Altun, A. (2006). *Bilişim teknolojileri.* Morpa Yayınları.

Ataseven, F. (1988). Değişen sınıf içi öğretim ortamları ve şarkılarının yabancı dil öğretiminde araç olarak kullanılması. *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*, 189-198.

Atatürk'ün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin IV. Dönem 4. Yasama Yılını Açış Konuşmaları. TBMM kütüphane ve arşiv hizmetleri başkanlığı. 05.25.2019 tarihinde, https://www5.tbmm.gov.tr/kutuphane/meclis_acilis.html adresinden erişilmiştir.

Aydoğan, F. (2004). Popüler kültür ve popüler müzik. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *20*, 207-213.

Aytan, N. (2015). Eşli okuma ve uygulama süreci. *The Journal of Academic Social Science Studies*. *32*, 527-536. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2715

Batdı, V., & Semerci, Ç. (2012). Şarkıların yabancı dil becerilerini geliştirmedeki etkililiğine ilişkin öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. *1*(4), 126-133.

Bellanca, J. (1997). *Active learning handbook for the multiple intelligences classroom. shoebox curriculum. K-12*. IRI/Skylight Training and Publishing, Inc., 2626 South Clearbook Drive, Arlington, Heights, IL 60005.

Berberoğlu, G. (2006). *Sınıf içi ölçme değerlendirme teknikleri*. Morpa Kültür Yayınları.

Berg, B. L. (2001). Qualitative research methods fort he social sciences. Allyn and Bacon.

Berker, E. (1985). Türk musikisinde dönemler. *Erdem*, *1*(1), 147-168. https://doi.org/10.32704/erdem.1985.1.147

Boothe, D., & West, J. (2015). English language learning through music and song lyrics–The performance of a lifetime. *In Conference Proceedings. The Future of Education*, 248-253.

Bozkurt, S., Zahal, O., & Uyan, Z. (2015). Ortaokul öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinledikleri müzik türlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Science, 39*, 541-567, Autumn III. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3119

Bölücek, B. (2008). *Sosyal bilgiler öğretiminde türkülerden faydalanmanın öğrencilerin akademik başarısına etkisi* (Tez No. 218904) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Brooks, J. G., & Brooks, M. G. (1999). *In search of understanding: The case for constructivist classrooms*. Ascd.

Budak, S. (2003). *Psikoloji sözlüğü*, (2. Baskı). Bilim ve Sanat.

Burma, Ş. (2003). *Çoklu zekâ kuramına göre öğretim ortamlarının yapılandırılması* (Tez No. 125463) [Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Bümen, N. T. (2002). *Okulda çoklu zekâ kuramı*. Pegem A Yayıncılık.

Bütüner, İ. (2010). *İlköğretim matematik öğretiminde şarkı kullanımının bazı değişkenler üzerinde etkisi* (Tez No. 265529) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Büyüktokatlı, N. (2018). *Çocuk programları ve dergileriyle dördüncü sınıf öğrencilerinin proje tabanlı öğrenme becerilerinin geliştirilmesi* (Tez No. 541767) [Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Calp, M. (2007). *Özel öğretim alanı olarak Türkçe öğretimi* (3. Baskı). Eğitim Kitabevi.

Cambell, D. (2002). *Mozart etkisi* (F. Çubukçu Çev.). Kitap Matbaacılık.

Can, Y., & Güven, M. (2020). Müziğin farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerin başarı duyguları ve öz-yeterlik inançları üzerine etkisi. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi)*, *4*(2), 95-113.

Cavkaytar, S. (2009). *Dengeli okuma yazma yaklaşımının Türkçe öğretiminde uygulanması: ilköğretim 5. sınıfta bir eylem araştırması* (Tez No. 249400) [Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Chen, Y. C., & Chen, P. C. (2009). The Effect of English Popular Songs on Learning Motivation and Learning Performance. *WHAMPOA Interdisciplinary Journal*, *56*, 13-28.

Creswell, J. W. (2016). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Eğiten Kitap.

Crowther, G. (2012). Using science songs to enhance learning: an interdisciplinary approach. *CBE—Life Sciences Education*, *11*(1), 26-30. https://doi.org/10.1187/cbe.11-08-0068

Çanakkale içinde türküsü sözleri ve hikâyesi. (2016.03.18) Hürriyet kelebek. 02.19.2019 tarihinde, http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/canakkale-turkusu-dinle-sozleri-ve-hikayesi-40071364 adresinden erişilmiştir.

Çangal, Ö. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde kültür taşıyıcısı olarak türküler. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi, 2*(2), 9-20.

Çarkıt, C., & Altun, K. (2020). Ortaokul Türkçe derslerinde eleştirel dinleme/izleme uygulamaları üzerine bir eylem araştırması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *15* (25), 3497-3527. https://doi.org/10.26466/opus.646195

Çayır, B. N. (2011). *İlköğretim 4. sınıf Türkçe öğretiminde çoklu zekâ uygulamalarının öğrencilerin okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerileriyle ilgili deneysel bir araştırma* (Tez No. 296504) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Çelik, H. (2018). *Müzik destekli öğretim yönteminin yedinci sınıf Türkçe dersi millî kültür temasının öğretimine etkisi: Barış Manço şarkıları örneği* (Tez No. 503202) [Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Çelikkol, Ö. (2007). *Kelime kazanımında müziğin etkisi* (Tez No. 206233) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Çobanoğlu, Ö. (2000). Barış Manço araştırmalarının önemi ve yöntemi üzerine tespitler. *Millî Folklor Dergisi. 12*(46), 40-46.

Çuhadar, C. (2008). *Oluşturmacılığa dayalı öğretimde etkileşimin blog aracılığı ile geliştirilmesi* (Tez No. 229224) [Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Dalgıç, A., & Çil, E. (2020). Disiplinlerarası öğretimin beşinci sınıf öğrencilerinin gölge konusundaki akademik başarıları üzerine etkilerinin incelenmesi. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, *3*(2), 113-124.

Demir, E. (2017). Ortaokul 6,7 ve 8. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarının disiplinler arası yaklaşımla incelenmesi, *Turkish Studies*, *12*(25), 237-252. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.12192

Demir, N. (2010). *Türk ninnileri.* Sarkaç Yayıncılık.

Demir, E. (2009). *İlköğretim ikinci sınıflarda uygulanan disiplinlerarası bütüncül öğretim yaklaşımının etkisi* (Tez No. 249811) [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Demir, Ö. (2009). *Bilim felsefesi*. Vadi Yayınları.

Demirel, Ö. (1995). *Genel öğretim yöntemleri*. Usem Yayınları.

Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi* (1.Baskı). MEB.

Demirel, Ö. (2001). *Eğitim sözlüğü.* Pagem A Yayıncılık.

Demirel, Ö., Başbay, A., & Erdem, E. (2006). *Eğitimde çoklu zekâ: Kuram ve uygulama*. Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö., Tuncel, İ., Demirhan, C., & Demir, K. (2008). Çoklu zekâ kuramı ile disiplinler arası yaklaşımı temel alan uygulamalara ilişkin öğretmen-öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, *33*(147), 14-25.

Dereköy, A. (2014). *Türkçe dersinde çoklu zekâ kuramının kullanılmasının ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin başarı durumuna etkisi* (Tez No. 370472) [Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Dikici, A. (2002). *Orff tekniği ile verilen müzik eğitiminin matematik yeteneğine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 120179) [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Doğan, Y. (2007). *İlköğretim ikinci kademede dil becerisi olarak dinlemeyi geliştirme çalışmaları* (Tez No. 205400) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Doğan, Y. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin dinleme becerisini geliştirmede etkinlik temelli çalışmaların etkililiği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *6*(2), 261-286.

Doğan, Y. (2013). Dinleme eğitimi: Kuram, uygulama, ölçme ve değerlendirme. A. Güzel ve H. Karatay (Ed.), *Türkçe öğretimi el kitabı* (ss. 151-180). Pegem Akademi.

Duman, B., & Aybek, B. (2003). Süreç-temelli ve disiplinlerarası öğretim yaklaşımlarının karşılaştırılması. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *11*, 1-12.

Eker, S. (2006). *Çağdaş Türk dili.* Grafiker Yayınları.

Ekiz, D. (2004). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş: Nitel, nicel ve eleştirel kuram metodolojileri*. Anı Yayıncılık.

Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Anı Yayıncılık.

Epaçan, C. (2013). Çoklu zekâ kuramına dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerine etkisi. *Turkish Studies, 8*(1), 1335-1353.

Erdal, G. G. (2012). Gelişim ve öğrenme kuramcılarına göre müzik öğretim yöntemlerinin okul öncesi eğitimdeki yeri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE)*, *1*(4), 54-59.

Erdem, E., & Demirel, Ö. (2002). Program geliştirmede yapılandırmacılık yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *23*, 81-87.

Ergin, M. (2004). *Türk dil bilgisi*. Bayrak Yayınları.

Ergin, M. (2006). *Orhun Abideleri* (37. Baskı). Boğaziçi Yayınları.

Gardner, H. (1993). *Multiple Intelligences: The Theory In Practice*. Basicbooks.

Gardner, H. E. (2000). *Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century*. Hachette UK.

Gardner, H. (2011). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic books.

Gelbal, S., & Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlilik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *33*, 135-145.

Good, A. J., Russo, F. A., & Sullivan, J. (2015). The efficacy of singing in foreign-language learning. *Psychology of Music*, *43*(5), 627-640. https://doi.org/10.1177/0305735614528833

Göçer, A. (2014). *Türkçe eğitiminde ölçme ve değerlendirme*. Pegem Yayınları.

Göçer, A. (2017). *Öğrenci merkezli-etkileşimli-metin işleme ve çözümleme süreçli Türkçe özel öğretim yöntemleri*. Pegem Akademi.

Göçer, A., & Akgül, O. (2018). Türkçe eğitiminde karikatür kullanımı ve eğitsel değeri. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, *4*(2), 86-100. https://doi.org/10.31464/jlere.389852

Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Kadıoğlu Matbaası.

Gömleksiz, M. (1993). *Kubaşık Öğrenme Yöntemi İle Geleneksel Yöntemin Demokratik Tutumlar ve Erişiye Etkisi* (Tez No. 32135) [Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Griffee, D. (1992). *Songs in action: classroom techniques and resources*. Prentice Hall.

Gül, M. (2013). *Ortaokul 6-7-8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma amaç ve stratejileri* (Tez No. 340201) [Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Gül, M. (2017). Türkçe ders kitabındaki metinlerin (5. sınıf) değerler eğitimi yaklaşımıyla incelenmesi. *Erciyes Journal of Education*, *1*(1), 59-78. https://doi.org/10.32433/eje.344692

Gün, E., Duru, G. E., & Demirtaş, O. H. (2016). Müzik eğitiminin bilişsel gelişime etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, *50*, 117-124. https://doi.org/10.9761/JASSS3555

Güneş, F. (2010). Ninnilerin çocukların dil ve zihinsel gelişimine etkisi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, *2*(3), 27-38.

Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımlar ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(15), 123 – 148.

Güneş, F. (2016). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Pegem Akademi.

Gürel, N. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bir materyal çalışması: Temalara uygun şarkılar oluşturma. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, *4*(2), 305-321. https://doi.org/10.21733/ibad.539617

Güven, İ., & Ören, T. (2005). Fen eğitiminde benzetim. A. İşman ve F. Dabaj (Eds.), 5 th International Educational Technology Conference (21-23 September 2005) bildiri kitabı içinde (ss. 244-247).

Güven, S., & Dak, G. (2017). Öğretmen adaylarının kamu personel seçme sınavına (KPSS) ilişkin oluşturdukları görsel metaforlar. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, *8*(15), 2-16.

Hendricks, C. (2006). *Improving schools through action research: A comprehensive guide for educators*. Allyn & Bacon.

İlhan, E. (2016). *Çoklu zekâ kuramına göre hazırlanmış etkinliklerin sözcükte anlam özelliklerini kavramaya etkisi* (Tez No. 436716) [Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

İlmezli, Ö. (2011). *Gürültünün el becerileri üzerine etkisi* (Tez No. 288677) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

İnan, A. (1986). *Tarihte ve Bugün Şamanizm* (3. Baskı). Türk Tarih Kurumu.

İnan, G. (2015). *İlkokullarda Türkçe dersinde kullanılan metinlerin çoklu zekâ kuramı açısından incelenmesi* (Tez No. 394847) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

İşcan, A., & Maden, M. N. (2020). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Türkçe söz varlığının geliştirilmesinde şarkıların kullanımı. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences*, *2*(2), 630-650. https://doi.org/10.35452/caless.2020.33

Jacobs, H. H. (1989). *Interdisciplinary curriculum: design and implementation*. Association for Supervision and Curriculum Development.

Jensen, E. (2006). *Beyin uyumlu öğrenme* (Çev. Doğanay, A.). Nobel.

Johnson, A. P. (2015). *Eylem araştırması el kitabı.* (Çev: Uzuner, Y. ve Özten Anay, M.). Anı Yayıncılık.

Kafesoğlu, İ. (1980). *Eski Türk dini*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Kahraman, H. (2019). *Şarkı ve müziğin yabancı dil öğretiminde yeri ve önemi* (Tez No. 567664) [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Kanatlı, F., & Çekici, Y. E. (2011). Nermi Uygur penceresinden okuma sorunsalına felsefi bir yaklaşım. *11. Uluslararası Dil-Yazın-Deyişbilim Sempozyumu 13-14 Ekim 2011, Bildiriler*, 275-287.

Kanatlı, F., & Çekici, Y. E. (2013). Türkçe öğretiminde disiplinler arası olanaklar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *9*(2), 223-234.

Karabay, A. (2005). *Kubaşık öğrenme etkinliklerinin ilköğretim beşinci sınıf Türkçe dersinde öğrencilerin dinleme ve konuşma becerileri üzerindeki etkileri* (Tez No. 205901) [Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Karahan, S. (2006). *Tarihsel süreçleri içerisinde Türklerde müzikle terapi* (Tez No. 219075) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Karatay, H. (2014). *Okuma eğitimi kuram ve uygulama*, Pegem Akademi.

Kavcar, C., Oğuzkan, F., & Sever, S. (2005). *Türkçe öğretimi*, Engin Yayınevi.

Kaya, D., Keşan, C., & Yetişir, Ş. (2011). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin görsel, işitsel ve kinestetik durumlarının belirlenmesi ve matematiğe yönelik tutumların başarıya etkisi. *Education Sciences*, *6*(4), 2660-2674.

Keskin, F. (2011). Using Songs as Audio Materials in Teaching Turkish as a Foreign Language. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, *10*(4), 378-383.

Kılıç, L., Baki, Y., & Bayram, B. (2014). Ortaokul 8. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabındaki etkinliklerin çoklu zekâ kuramı ile örtüşme düzeyi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *2*(2), 72-89. https://doi.org/10.16916/aded.82843

Kırmızı, F. S. (2006). İlköğretim 4. sınıf Türkçe öğretiminde çoklu zekâ kuramına dayalı iş birlikli öğrenme yönteminin özetleme stratejisi üzerindeki etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *6*, 99-108.

Koç, C. (2018). Arapça öğretiminde müziğin rolü ve ders materyali olarak şarkı kullanımı. *Turkish Studies*, *13*(20), 561-573. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14182

Koç, E. S., & Şahin, A. E. (2014). Çoklu zekâ kuramı ile desteklenmiş olan basamaklı öğretim programının öğrenci erişisine ve kalıcılığa etkisi. *Education & Science/Egitim ve Bilim*, *39*(174), 286-296.

Korkmaz, H. (2001). Çoklu zekâ kuramı tabanlı etkin öğrenme yaklaşımının öğrenci başarısına ve tutumuna etkisi. *Eğitim ve Bilim*, *26*(119), 71-78.

Korkmaz, Z. (2003). *Gramer terimleri sözlüğü.* TDK Yayınları.

Köse, B. (2012). *Yabancı dil öğretiminde şarkının kullanımı* (Tez No. 327718) [Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Kuśnierek, A. (2016). The role of music and songs in teaching English vocabulary to students. *World Scientific News*, *1*(43), 1-55.

Kutlu, Ö., Doğan, C. D., & Karakaya, İ. (2010). *Öğrenci başarısının belirlenmesi*. Pegem Akademi.

Kuyucu, M. (2019.04.28). *Gençler müziği nereden, nasıl dinliyor?* Yenibirlik, https://www.gazetebirlik.com/yazarlar/gencler-muzigi-nereden-nasil-dinliyor/

Kuzu, A. (2005). *Oluşturmacılığa dayalı çevrimiçi destekli öğretim: Bir eylem araştırması* (Tez No. 187962) [Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Kuzu, A. (2009). Öğretmen yetiştirme ve mesleki gelişimde eylem araştırması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *2*(6), 425-433.

Levendoğlu, O. (2005). Tarih içinde geleneksel Türk sanat müziği ve diğer kültürlerle etkileşimleri. *Erciyes üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, *1*(19), 253-262.

Li, X., & Brand, M. (2009). Effectiveness of music on vocabulary acquisition, language usage, and meaning for mainland chinese esl learners. *Contributions To Music Education, 36*(1), 73-84.

Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage.

Ludke, K. M., Ferreira, F., & Overy, K. (2014). Singing can facilitate foreign language learning. *Memory & cognition*, *42*(1), 41-52. https://doi.org/10.3758/s13421-013-0342-5

MEB. (2005). *Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu*. MEB Yayınları.

MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi 6,7,8. sınıflar öğretim programı*. Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.

MEB. (2018a). *Türkçe 7 ders kitabı*. Dersdestek Yayıncılık.

MEB. (2018b). *Türkçe dersi öğretim programı*.

Melanlıoğlu, D. (2001). *Üstbiliş strateji eğitiminin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin dinleme becerilerine etkisi* (Tez No. 288406) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Melanlıoğlu, D. (2008). Kültür aktarımı açısından Türkçe öğretim programları. *Eğitim ve Bilim*, *33*(150), 64-73.

Mertler, C. A. (2009). *Action research: Teachers as researchers in the classroom.* Sage.

Meyers, E., & Rust, F. O. (2003). *Taking action with teacher research.* Heinemann.

Miles, M. B., & Huberman, M. (1994). *Qualative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.

Millington, N. T. (2011). Using songs effectively to teach English to young learners. *Language Education in Asia*, *2*(1), 134-141. https://doi.org/10.5746/LEiA/11/V2/I1/A11/Millington

Mills, G. E. (2003). *Action research: A guide fort he teacher researcher* (2nd Ed.). Merrill Prentice Hall.

Modiri, I. (2010). Okul öncesinde müzik aracılığı ile yabancı dil öğretimi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *23*(2), 505-516.

Murphey, T. (2010). *Music and song*. Oxford University Press.

Nişancı, İ. (2013). Türkçe şarkıların dil öğretiminde kullanımı, *Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı* "Balkanlarda Türkçe" Hëna e Plotë "Beder" Universitesi 14-16 Kasım, 1-15.

Nurlu, M., & Gülden, B. (2017). Kültür aktarımı çerçevesinde ortaokul öğrencilerinin Türk ve yabancı müziklere bakışının incelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(1), 9-24.

Okatan, Ö. (2021). PISA 2018 Türkiye okuma başarısının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *60*, 331-353. https://doi.org/10.21764/maeuefd.825174

Öz, F. (2001). *Uygulamalı Türkçe öğretimi.* Anı Yayıncılık.

Özbay, M. (2001). 0-6 yaş grubu çocuklarındaki dil gelişiminin Türkçe öğretimi açısından önemi. *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*, 97-103.

Özdek, A. (2012). Türk müzik kültürünün oluşumuna öncülük eden bileşenlere genel bir bakış. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 29-36.

Özdemir, N. (2011). Edebiyat ve ekonomi kültürel ekonomik bir alan olarak edebiyat. *Milli Folklor Dergisi*, *23*(91), 101-114.

Özhamamcı, T. (2013). *İlkokul ve ortaokul öğretim programlarındaki disiplinler arası öğretim uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri* (Tez No. 333502) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Özkan, İ. H. (1984). *Türk musikisi nazariyati ve usulleri*. Kudüm velveleri. Ötüken Negriyat.

Özkaya, P. (2020). *Z kuşağı ile iletişimde popüler kültür öğeleri: k-pop örneği* (Tez No. 641001) [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Özkök, A. (2005). Disiplinler arası yaklaşıma dayalıyaratıcı problem çözme öğretim programının yaratıcı problem çözme becerisine etkisi. *Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, *28*(28), 159-167.

Özpolat, V. (2013). Öğretmenlerin mesleki önceliklerinde öğrenci merkezli eğitim yaklaşımının yeri. *Milli Eğitim Dergisi*, *43*(200), 5-27.

Öztosun, Ö. (2002). *İlköğretim okullarında müziklendirilmiş fişlerle yapılan eğitimin ilkokuma öğretimine etkisi* (Tez No. 129015) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Öztürk, M., & Mutlu, N. (2017). Sosyal bilgiler ve tarih derslerinde beceri ve değerleri ne kadar öğretiyoruz? *Sakarya University Journal of Education*, *7*(3), 552-563. https://doi.org/10.19126/suje.328256

Özürküt, Y. (1999). Türkülerin doğuş öyküleri. *Papirüs*, *31*, 14-15.

Pala, İ. (2012). *İki dirhem bir çekirdek*. Kapı Yayınları.

Paquette, K. R., & Rieg, S. A. (2008). Using music to support the literacy development of young English language learners. *Early Childhood Education Journal*, *36*(3), 227-232. https://doi.org/10.1007/s10643-008-0277-9

Pine, G. J. (2009). *Teacher action research*. Sage Publications.

Potur, Ö. (2014). *Ortaokul Türkçe derslerinde eleştirel okuryazarlık eğitimi* (Tez No. 375609) [Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Punch, K. F. (2011). *Sosyal arastirmalara giris: Nicel ve nitel yaklasimlar (Çev., D. Boydak, H.B. Arslan ve Z. Akyuz)*. Siyasal Kitabevi.

Rosová, V. (2007). *The use of music in teaching English* [Doctoral dissertation, Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta] https://is.muni.cz/th/rei36/diploma_thesis_1.pdf

Saban, A. (2005). *Çoklu zekâ teorisi ve eğitim*. Nobel.

Sagor, R. (2005). *The action research guidebook: A four-step process for educators and school teams*. Corwin Press.

Sakr, M. (2018). Multimodal participation frameworks during young children's collaborative drawing on paper and on the iPad. *Thinking Skills and Creativity*, *29*, 1-11. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2018.05.004

Saraç, H. (2006). Müziğin dil eğitimindeki yeri ve önemi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, *6*, 107-110.

Say, A. (1996). *Müzik öğretimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sayın, K. Ö. (2014). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe derslerinde çoklu zekâ kuramı temelinde kavram öğretimi* (Tez No. 370193) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Schön, D., Boyer, M., Moreno, S., Besson, M., Peretz, I., & Kolinsky, R. (2008). Songs as an aid for language acquisition. *Cognition*, *106*(2), 975-983. https://doi.org/10.1016/j.cognition.2007.03.005

Selçuk, Z. (1999). *Gelişim ve öğrenme*. Nobel.

Sever, S. (2000). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Anı.

Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme* (4. Baskı). Anı Yayıncılık.

Sever, S., Kaya, Z., & Aslan, C. (2006). *Etkinliklerle Türkçe öğretimi.* Morpa Kültür.

Sezer, E., & Atıcı, E. (2010). Selçuklu ve Osmanlılarda müzikle tedavi yapılan hastaneler. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, *36*(1), 29-32.

Sezik, N. (2003). *Sınırsız beyin gücü*, (4. Baskı). Hayat.

Somakcı, P. (2003). Türklerde müzikle tedavi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(15), 131-140.

Somakcı, P. (2017). Osmanlı saraylarında uygulanan müzik eğitimi ve müzik kurumları. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat*, *2*(2), 171-182. https://doi.org/10.29228/ijiia.2.22

Stringer, E. T. (2014). *Action research*. Sage.

Şahbaz, N., & Çekici, Y. (2012). Disiplinler arası bir disiplin olarak Türkçe eğitimi. T*urkish Studies*, *7*(3), 2367-2382. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.3522

Şahin, B. (2011). Metodoloji. (Edt. Tanrıöğen, A.) Bilimsel Araştırma Yöntemleri (s. 109-130). Anı Yayıncılık.

Şahin, M. (2008). Cumhuriyetin yapılanma sürecinde müzik eğitimi. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, *7*(16), 259-272.

Şahin, M., Maden, S., Güleryüz, Ş., Satır, M., & Aydın, G. (2013). Müzik dinlemenin resimle ve yazıyla anlatım becerisi üzerine etkisi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, *2*(5), 32-49.

Şahin, Ö. (2016). *Kars türkülerinin dilin dört temel becerileri açısından incelenmesi* (Tez No. 433841) [Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Şendurur, Y., & Akgül-Barış, D. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *22*(1), 165-174.

Tabak, G., & Göçer, A. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde benzetim tekniği. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, *5*(10), 77-102.

Talşık, E. (2013). *İlkokul Türkçe matematik ve hayat bilgisi derslerinde öğretim materyali olarak şarkıların kullanılmasının öğrencilerin başarı ve tutum gelişimleri üzerindeki etkisi* (Tez No. 349020) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Tanrıkulu, L., & Koyuncu, A. (2020). Erken yaşta yabancı dil olarak türkçe öğretiminde çocuk şarkılarının değerler öğretiminde kullanımı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *30*(2), 221-230. https://doi.org/10.18069/firatsbed.735891

Tanses, H. (2005). *Öyküleriyle halk türküleri*. Say Yayınları.

Tansuğ, F. (2017). Sibirya'da Türk Musikisi Üzerine Yazinsal Bir İnceleme. *Folklor/Edebiyat*, *23*(90), 39-48. https://doi.org/10.22559/folkloredebiyat.2016.3

Tarkan'a TDK'dan Övgü. (2008.01.07) Haberturk. 02.13.2019 tarihinde, https://www.haberturk.com/haber/haber/50294-tarkana-tdkdan-ovgu adresinden erişilmiştir.

Tarman, S. (1999). *Program geliştirme sürecinde çoklu zekâ kuramının yeri* (Tez No. 81854) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Taylor, C., Wilkie, M., & Baser, J. (Eds.). (2006). *Doing action research: A guide for school support staff*. Sage.

Tazebay, A., & Çelenk, S. (Ed.). (2008). *Türkçe öğretimi ilke-yöntem-teknikler.* Maya Akademi.

TDK. (2011). *Güncel Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu.

Tekin, H. (1980). *Okuduğunu anlama gücü ile yazılı anlatım becerisini geliştirme yönünden okullarımızdaki Türkçe öğretimi*. Mars Matbaası.

Tekin, H. (2010). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (20. Baskı). Yargı Yayınevi.

Temiz, N. (2007). *Çoklu zekâ kuramı okulda ve sınıfta*. Nobel.

Tepetaş, G. Ş. (2011). *6 Yaş çocuklarının temel kavram bilgi düzeylerini desteklemeye yönelik öyküleştirme yöntemine dayalı bir eğitim uygulaması* (Tez No. 306468) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Topcu, H. (2016). *Ortaokul matematik derslerinde şarkılarla yapılan öğretimin akademik başarı ve kalıcılığa etkisi* (Tez No. 429557) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Topçuoğlu, F. (2010). *Türkiye ve İngiltere'deki ilköğretim ikinci kademede kullanılan ana dili öğretimi ders kitaplarındaki beceri alanlarının karşılaştırılması* (Tez No. 254592) [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Trace, J. (2013). Designing a task based critical listening construct for listening assessment. second language studies, *32*(1), 59-111.

Tse, A. Y. H. (2015). Malaysian teachers' perspectives on using songs in English language teaching. *International Journal of Social Science and Humanity*, *5*(1), 87-89. https://doi.org/10.7763/IJSSH.2015.V5.428

Turan, L., & Çelik, H. (2019). Yedinci sınıf Türkçe dersi millî kültür temasının Barış Manço şarkılarıyla öğretiminin öğrenci başarısına etkisi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* , *65*, 533-566. https://doi.org/10.14222/Turkiyat3954

Turna, Ö., & Bolat, M. (2015). Eğitimde disiplinler arası yaklaşımın kullanıldığı tezlerin analizi. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *34*(1), 35-55.

Türk insanının müzik dinleme alışkanlıkları ve dijital müziğin yükselişi. (2018.03.27) Digitalage. 02.25.2019 tarihinde, https://digitalage.com.tr/turk-insaninin-muzik-dinleme-aliskanliklari-ve-dijital-muzigin-yukselisi/ adresinden erişilmiştir.

Türkçapar, M. H., & Sargın, A. E. (2012). Bir teknik sokratik sorgulama-yönlendirilmiş keşif. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, *1*, 15-20.

Tüzel, S. (2012). *İlköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde medya okuryazarlığı eğitimi: bir eylem araştırması* (Tez No. 345904) [Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi: temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'de cumhuriyetin ilk yetmiş yılındaki durum*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi: temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçgun, D. (2013). Türkçe öğretmenlerinin öğrencileri motive etme düzeyleri ile ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *9*(2), 449-460.

Ulağlı, S. (2006). *İmgebilim "Öteki"nin bilimine giriş*. Sinemis.

Uluğbay, S. (2013). Müzik eğitiminin çocuk zekâsına olan etkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *21*(3), 1025-1034.

Uyar, M. Y., & Doğanay, A. (2018). Öğrenci merkezli strateji, yöntem ve tekniklerin akademik başarıya etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(1), 186-209. https://doi.org/10.17860/mersinefd.334542

Ün, A. K. (2003). *Aktif öğrenme*. Eğitim Dünyası.

Ünalan, Ş. (2006). *Türkçe öğretimi* (3. Baskı). Nobel Yayınları.

Ünveren Kapanadze, D. (2018). Dil ve kültür aktarımında işlevsel bir araç olarak ders kitapları: Türkçe ders kitapları örneği. *Electronic Turkish Studies*, *13*(27), 1575-1592. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14396

Vural, B. (2004). *Öğrenci merkezli eğitim ve çoklu zekâ*. Hayat yayıncılık.

Vural, F. G. (2011). Kök Türklerde müzik. *Turan-Sam*, *3*(11), 88-92**.**

Vural, T., & Açıkgöz, Ö. (2020). Adana ilinde yaşayan z kuşağının müzikal beğenileri. *Eurasian Journal of Music and Dance*, *17*, 129-158. https://doi.org/10.31722/ejmd.844767

Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Akçağ Yayınları.

Yaman, H. (2009). İlköğretim Türkçe dersi programı'nın kalabalık sınıflarda uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice*, *9*(1), 329-359.

Yavuz, K. E. (2004). *Eğitim öğretimde çoklu zekâ teorisi ve uygulamaları (5. Baskı)*. Ceceli.

Yavuz, M. (2010). Öğretmenlerin geri bildirimlerine göre okul müdürlerinin dinleme becerilerinin analizi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 38, 292-306.

Yavuzel, S. T. (2020). *Türkçenin yabanci dil olarak öğretiminde kültürel aktarım açısından türkülerin önemi* (Tez No. 640966) [Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Yavuzer, H. (1993). *Çocuk psikolojisi*. Remzi Kitabevi.

Yıldırım, A. (1996). Disiplinler arası öğretim kavramı ve programlar açısından doğurduğu sonuçlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*, 89-94.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

Yıldız, C. (2003). Ana dili öğretiminin temel ilkelerine karşılaştırmalı bir bakış (Türkçe ve Almanca ana dili öğretimi programları örneğinde). *Dil Dergisi*, *120*, 5-23.

Yıldız, D. (2009). *İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin çoklu zekâ kuramına dair görüşlerinin değerlendirilmesi (Kâğıthane örneği)* (Tez No. 303898) [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Yolcu, F. A. (2013). *İlköğretim düzeyinde performans görevi ve proje uygulamaları sürecinde disiplinler arası yaklaşımın etkililiği üzerine bir çalışma* (Tez No. 339039) [Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Yolcu, H. (2011). Bilimsel Araştırmaya İlişkin Temel Kavramlar. (Edt. Tanrıöğen, A.) Bilimsel Araştırma Yöntemleri (ss. 3-27). Anı Yayıncılık

Yurtseven, G. (2018). *Türkiye Cumhuriyeti'nde müzik kurumlaşması ve kültürel kimlik değişimi* (Tez No. 534484) [Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Yurttaş, A., Kartal, E. E., & Çağlar, A. (2020). Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin disiplinlerarası yaklaşımın temel eğitimde kullanımına yönelik görüşleri. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*, 226-243. https://doi.org/10.21733/ibad.731825

Yüceer, D. (2014). *Türkçe Öğretmenliği Birinci Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıksız Konuşma Becerileri Üzerine Bir Araştırma* (Tez No. 366371) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Zeka, S. (2015). Şair Evlenmesi'nde halk bilimi unsurları. *Electronic Turkish Studies*, *10*(12), 1319-1338. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8622

EKLER

EK 1. Valilik İzni

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 12018877-604.01.02-E.20026313 15/10/2019
Konu : Mehmet GÜL'ün
Araştırma İzni

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22/08/2017 tarihli ve 355862610.06-E.12607291 sayılı yazısı (Genelge 2017/25)
b) Mehmet GÜL'ün 03/10/2019 tarihli dilekçesi.

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı Doktora Programı öğrencisi Mehmet GÜL'ün: "Türkçe Dersinde Müzik Kullanımının Temel Dil Becerilerinin ve Dilbilgisi Öğrenme Alanının Gelişimine Etkisi" konulu tez çalışması için kullanacağı ölçekleri, Müdürlüğümüz Konak ilçesine bağlı Dumlupınar Ortaokulu'nda uygulama isteği ilgi (b) yazı ile belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin uygulanmasının, ekli listede adı geçen okulda 2019-2020 Eğitim öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmayacak ve eğitim kurumu yöneticilerinin uygun gördüğü şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

[redacted]
Milli Eğitim Müdürü

Ek:
1-Araştırma Değerlendirme Formu
2-Anket Formları

OLUR
15/10/2019

[redacted]
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres: Fevzipaşa mh. 452 sk. no:15 konak/ İZMİR
Elektronik Ağ:
e-posta: strateji35_1@meb.gov.tr

Bilgi için [redacted]
Tel: 0 (232) 280 36 31
Faks: 0 (___) ___ __ __

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 1df8-d8d7-380a-b018-981b kodu ile teyit edilebilir.

EK 2. Öğrenci Katılım Belgesi

Sevgili öğrencim,

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda doktora öğrencisiyim. Hazırlamakta olduğum "Türkçe Dersinde Müzik Kullanımının Temel Dil Becerilerinin Gelişimine Katkısı" başlıklı araştırmayı sınıfınızda yürütmeyi planlıyorum.

- İzmir Valiliği ve İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğünün izni ile …….. Ortaokulu 7/D sınıfında, araştırmacı öğretmen tarafından derslerin yürütülmesi,
- Sınıf içi uygulamalarda ders kazanımlarına bağlı olarak etkinliklerin yapılması,
- Etkinlikler sırasında araştırmacının hem gözlemci olarak not alma işlemini hem de etkinlikleri aynı anda yürütemeyeceği için video kameranın kullanılması,
- Araştırma sırasında öğrencilerle görüşme yapılması ve görüşmelerin ses kaydına alınması,

Yukarıda bahsedilen işlemlerin uygulanma süresince, sizin kişilik haklarınıza ve özel bilgilerinize saygı gösterileceğini, uygulamalar sırasında elde edilen verilerin ve bilgilerin araştırmacı dışında kimseyle paylaşılmayacağını belirtirim. Bu araştırmaya gönüllü olarak katılmak istiyorsanız bu izin formunu imzalamanız yeterlidir.

Mehmet GÜL
Türkçe Öğretmeni

Ad - Soyad: İmza:

EK 3. Veli İzin Formu

Değerli Velim,

Öncelikle bilimsel bir çalışmaya destek verdiğiniz için size teşekkür ederim. Bu çalışma Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda yürütmekte olduğum doktora tez çalışmasıdır. Bu araştırmayı Milli Eğitim Müdürlüğü'nden almış olduğumuz resmi izinle yürütmekteyiz. Bu çalışmanın amacı Türkçe dersinde müzik kullanımının öğrencilerin temel dil becerilerine katkısını araştırmaktır. Bu amaçla öğrencilerin temel dil becerileri olan okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler hazırlanmıştır. Araştırma süreci içerisinde Türkçe dersi yıllık plandaki kazanımlar aynen kazandırılacak olup öğrencilerimizin Türkçe dersi açısından hiçbir kaybı olmayacaktır. Uygulama sürecinde öğrencilerden bilimsel veri olarak her tür doküman, belge, form, ses ve görüntü kaydı toplanacak ve toplanan verilerin çözümlemeleri yapılacaktır. Elde edilen veriler yalnızca araştırma için kullanılacak olup elde edilen verilerin başka bir amaçla kullanılması kesinlikle söz konusu değildir. Açıklamaları okuyarak çocuklarınızın bu çalışmaya katılmasına gönüllü olarak destek verdiğinize dair bu araştırma izin belgesini imzalamanız uygun olacaktır

Doç. Dr. Kudret ALTUN* – Mehmet GÜL**

*Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
**Doktora Öğrencisi
07.09.2019

Veli

İmza

Adı ve Soyadı

EK 4. Öğrenci Kişisel Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu form "Türkçe Dersinde Müzik Kullanımının Temel Dil Becerilerinin Gelişimine Katkısı" başlıklı doktora tezinde kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Burada belirteceğiniz bilgiler sadece araştırma amacıyla kullanılacak ve kimseyle paylaşılmayacaktır. Vereceğiniz cevapların doğruluğu araştırmanın sonuçlarını doğrudan etkileyeceği için maddeleri dikkatli bir şekilde okuyarak cevaplayınız.

1. Adınız- Soyadınız:

2. Doğum Tarihiniz:

3. Kardeş Sayınız:

4. Ailenizin Gelir Durumu:
( ) 1000 TL ve Altı ( ) 1000- 1500 TL ( ) 1500- 2000 TL ( ) 2000-2500 TL
( ) 2500- 3000 TL ( ) 3000- 3500TL ( )3500TL ve üzeri

5. Babanızın İşi:

6. Annenizin İşi:

7. Babanızın Eğitim Durumu:
( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora
( ) Okur Yazar Değil

8. Annenizin Eğitim Durumu:
( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora
( ) Okur Yazar Değil

9. Evinizde kendinize ait odanız var mı?
( ) Var ( ) Yok

10. 2018-2019 Eğitim ve Öğretim Yılında yıl sonu not ortalamanız
( ) 85-100 ( ) 70-85 ( ) 55-70 ( ) 45-55 ( ) 0-45

11. 2018-2019 Eğitim ve öğretim yılında Türkçe dersi başarı notunuz
( ) 85-100 ( ) 70-85 ( ) 55-70 ( ) 45-55 ( ) 0-45

12. Boş zaman aktiviteleriniz:
Televizyon( ) İnternet( ) Kitap( ) Müzik ( )

13. Aylık Okunan Kitap Sayısı:
0( ) 1( ) 2( ) 3( ) 4( ) 5+( )

EK 5. Öğrenci Günlüğü

Öğrenciye verilecek kod isim:

Bu derste neler öğrendin?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Yaptığımız etkinliklerin günlük hayatında işine yarayacağını düşünüyor musun, öğrendiklerini nerede kullanabilirsin?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Okuma, yazma, dinleme ve konuşma etkinlikleri hakkında ne düşünüyorsun? Hangi becerilerinin geliştiğini düşünüyorsun?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Bu derste en çok nelerden hoşlandın?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Bu derste en çok nelerden hoşlanmadın?
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
Bu dersin diğer öğrencilere yönelik yapılmasına dair görüşlerin nelerdir?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Bu derse ilişkin duyguların neler? Şu an neler hissediyorsun?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Bu dersi, daha önceki Türkçe derslerinle karşılaştırdığında aralarında ne tür farklılıklar var? Neler farklı? Neler aynı?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
POTUR, Ö. (2014). *Ortaokul Türkçe Derslerinde Eleştirel Okuryazarlık Eğitimi.* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Doktora Tezi'nden uyarlanmıştır.

EK 6. Anahtar Katılımcı Öğrencilerle Gerçekleştirilecek Ön Görüşme Formu

ÖN GÖRÜŞME FORMU

Görüşme Tarihi	
Görüşme Yeri	
Görüşme Süresi	
Bilgilendirme	Merhaba, gerçekleştireceğimiz bu görüşmenin amacı "*Türkçe Dersinde Müzik Kullanımının Temel Dil Becerilerinin ve Dilbilgisi Öğrenme Alanının Gelişimine Etkisi*" adlı doktora tez çalışması için belirlenen anahtar öğrencilerin Türkçe dersinde müzik kullanımına yönelik görüşlerini almaktır. Görüşmelerimiz araştırma etiğine uygun bir şekilde gerçekleştirilecektir. İstediğiniz görüşü ifade edebilirsiniz. İsminiz gizli tutulacaktır, görüşleriniz takma isimlerle yansıtılacaktır. Eğer izin verirseniz ses kayıt cihazı kullanmak isterim. İzin vermezseniz görüşlerinizi yazılı olarak kaydedeceğim. Mehmet GÜL Türkçe Öğretmeni
Ses Kayıt Cihazı Onayı	İzin Verdi ( ) İzin Vermedi ( )

Görüşme Soruları

1. Türkçe ders kitaplarınızda müziğin, şarkı ve türkünün yer aldığı metinler var mı?
2. Türkçe dersi metin işleme sürecinde müzikle Türkçe dersi işlediniz mi hiç?
3. Günlük hayatta şarkı ve müzik dinliyor musunuz? Müziğin hayatınızdaki yeri nedir?
4. Türkçe dersinde müzik kullanılmasını ister misiniz? Müzik kullanımı sizde ne gibi değişiklikler yaratabilir.
5. Türkçe ders kitaplarındaki metinleri ve etkinlikleri nasıl buluyorsunuz? Metinler ve etkinlikler size hitap ediyor mu?
6. Türkülerin çıkış kaynaklarını hiç merak ettiniz? Okudunuz mu?

EK 7. Anahtar Katılımcı Öğrencilerle Gerçekleştirilecek Ara Görüşme Formu

ARA GÖRÜŞME FORMU

Görüşme Tarihi	
Görüşme Yeri	
Görüşme Süresi	
Bilgilendirme	Merhaba, gerçekleştireceğimiz bu görüşmenin amacı "*Türkçe Dersinde Müzik Kullanımının Temel Dil Becerilerinin ve Dilbilgisi Öğrenme Alanının Gelişimine Etkisi*" adlı doktora tez çalışması için belirlenen anahtar öğrencilerin Türkçe dersinde müzik kullanımına yönelik görüşlerini almaktır. Görüşmelerimiz araştırma etiğine uygun bir şekilde gerçekleştirilecektir. İstediğiniz görüşü ifade edebilirsiniz. İsminiz gizli tutulacaktır, görüşleriniz takma isimlerle yansıtılacaktır. Eğer izin verirseniz ses kayıt cihazı kullanmak isterim. İzin vermezseniz görüşlerinizi yazılı olarak kaydedeceğim. Mehmet GÜL Türkçe Öğretmeni
Ses Kayıt Cihazı Onayı	İzin Verdi ( ) İzin Vermedi ( )

Görüşme Soruları

1. Derslerde şarkı, türkü ve müziğin kullanılması hakkında neler düşünüyorsunuz?
2. Derslerde uygulamış olduğumuz etkinlerle ilgili neler söylemek istersiniz?
3. İşlenen derslerde neler öğrendiniz? Hayatınızda kullanabileceğiniz hangi durumları yaşadınız?
4. Derslerde şarkıların, müziğin kullanılması derse ilginizi çekti mi?
5. Size verilen metinler ve görseller hakkında ne düşünüyorsunuz?
6. Okuma, yazma, konuşma ve dinleme etkinlikleri hakkında neler düşünüyorsunuz?
7. Geçmiş yıllardaki Türkçe derslerinden neler farklıydı?
8. Derslerde beğenmediğiniz, eleştirdiğiniz neler var?
9. Bu derste size göre daha farklı neler yapılabilir? Önerileriniz var mı? Varsa nelerdir?

EK 8. Anahtar Katılımcı Öğrencilerle Gerçekleştirilecek Son Görüşme Formu

SON GÖRÜŞME FORMU

Görüşme Tarihi	
Görüşme Yeri	
Görüşme Süresi	
Bilgilendirme	Merhaba, gerçekleştireceğimiz bu görüşmenin amacı "*Türkçe Dersinde Müzik Kullanımının Temel Dil Becerilerinin ve Dilbilgisi Öğrenme Alanının Gelişimine Etkisi*" adlı doktora tez çalışması için belirlenen anahtar öğrencilerin Türkçe dersinde müzik kullanımına yönelik görüşlerini almaktır. Görüşmelerimiz araştırma etiğine uygun bir şekilde gerçekleştirilecektir. İstediğiniz görüşü ifade edebilirsiniz. İsminiz gizli tutulacaktır, görüşleriniz takma isimlerle yansıtılacaktır. Eğer izin verirseniz ses kayıt cihazı kullanmak isterim. İzin vermezseniz görüşlerinizi yazılı olarak kaydedeceğim. Mehmet GÜL Türkçe Öğretmeni
Ses Kayıt Cihazı Onayı	İzin Verdi ( ) İzin Vermedi ( )

Görüşme Soruları

1. Derslerde şarkı, türkü ve müziğin kullanılması hakkında neler düşünüyorsunuz?
2. Derslerde uygulamış olduğumuz etkinlerle ilgili neler söylemek istersiniz?
3. İşlenen derslerde neler öğrendiniz? Hayatınızda kullanabileceğiniz hangi durumları yaşadınız?
4. Derslerde şarkıların, müziğin kullanılması derse ilginizi çekti mi?
5. Size verilen metinler ve görseller hakkında ne düşünüyorsunuz?
6. Okuma, yazma, konuşma ve dinleme etkinlikleri hakkında neler düşünüyorsunuz?
7. Geçmiş yıllardaki Türkçe derslerinden neler farklıydı?
8. Derslerde beğenmediğiniz, eleştirdiğiniz neler var?
9. Bu derste size göre daha farklı neler yapılabilir? Önerileriniz var mı? Varsa nelerdir?

EK 9. Uygulama Ders Planı Örneği

BİR BAŞKADIR BENİM MEMLEKETİM (DİNLEME/İZLEME METNİ)

DERS KAZANIMLARI

KAZANIMLAR

T.7.1. DİNLEME/İZLEME

T.7.1.2. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen, bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder.

T.7.1.5. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

T.7.1.7. Dinlediklerine/izlediklerine yönelik farklı başlıklar önerir.

T.7.1.11. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.

T.7.1.13. Dinleme stratejilerini uygular.

T.7.2. KONUŞMA

T.7.2.1. Hazırlıklı konuşma yapar.

T.7.2.2. Hazırlıksız konuşma yapar.

T.7.2.3. Konuşma stratejilerini uygular.

T.7.2.4. Konuşmalarında beden dilini etkili bir şekilde kullanır.

T.7.2.5. Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

T.7.3. OKUMA

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.

T.7.3.2. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

T.7.3.4. Okuma stratejilerini kullanır.

T.7.3.5. Bağlamdan hareketle bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

T.7.3.22. Metnin içeriğini yorumlar.

T.7.3.23. Metnin içeriğine uygun başlık/başlıklar belirler.

T.7.3.31. Medya metinlerini değerlendirir.

T.7.3.32. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

T.7.4. YAZMA

T.7.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

T.7.4.11. Kısa metinler yazar.
Haber metni ve/veya anı yazmaya teşvik edilir.

T.7.4.12. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

Süre: 4 ders saati

DERSE HAZIRLIK

- Derse gelmeden önce Türkiye'nin tarihi ve coğrafi güzellikleriyle ilgili renkli resim ve fotoğraflar getirerek sınıf panosunu düzenleyiniz (görsel, doğacı zekâ).
- "Bir memleketin gelişmesinde eğitim mi daha önemli para mı" konulu münazara etkinliğine hazırlanınız (sözel, mantıksal, sosyal zekâ).
- İçeriği eğitim, spor, sağlık, hava durumu, bilim, turizm, eğlence, mizah, sosyal medya vb. olan bir haber bülteni hazırlayınız (sözel, görsel, bedensel, sosyal, zekâ).
- Sizce Dünyanın en güzel ülkesi neresidir? Niçin? (sözel, mantıksal, doğacı zekâ).
- Ülkemizin coğrafi ve tarihi güzelliklerine örnekler verebilir misiniz? (sözel, doğacı zekâ).
- Türkiye'nin kaç şehri var? Ülkemizin yüzölçümünü biliyor musunuz? Sizce nüfusu en fazla ve en az olan şehirler hangileridir? (sözel, mantıksal- matematiksel zekâ).

UYGULAMA

- "Bir Başkadır Benim Memleketim" şarkısını dinleyip koro halinde söyleyiniz.
- Şiirde geçen kelimelerin anlamlarını tahmin ederek kelimenin anlamını sözlükten bakıp yazınız.
- Yukarıda anlamlarını bulduğunuz kelimeleri daha önceden hazırlamış olduğunuz küplerin bir yüzüne yazarak sayıların yer aldığı diğer küple

birlikte oynamaya başlayınız. Önce kelime küpünü atınız daha sonra sayı küpünü. Küpte denk gelen kelimeyi cümlede kullanarak sayı küpünde atlamanız gereken bölümü atlayarak puanı kazanınız

- "Memleket İsterim" şiirini sesli okuma yöntemiyle okuyunuz. Okuduktan sonra şarkısını dinleyerek sınıfça söyleyiniz.
- "Bir memleketin gelişmesinde eğitim mi daha önemli para mı" konulu münazara etkinliğini yapınız
- Öznel- nesnel cümlelerle ilgili bilgiler verildikten sonra cümlelerdeki öznel ifadelerin başına "Ö", nesnel ifadelerin başına "N" koyunuz.
- **"**Bir Başkadır Benim Memleketim" şiirinin konusu nedir? Siz olsaydınız bu şiire hangi başlığı koyardınız?

- Sınıf arkadaşlarınızla birlikte içeriği eğitim, spor, sağlık, hava durumu, bilim, turizm, eğlence, mizah, sosyal medya vb. olan bir haber bülteni hazırlayarak sunumunu yapınız.

- Siz de ülkemizin güzelliklerinden birini veya birkaçını seçerek en güzel sloganla afişinizi hazırlayınız.

- Türkiye tanıtım filmini izledikten sonra düşüncelerinizi, hislerinizi deneme yazı türünde yazınız.

DEĞERLENDİRME

- Öğrencilerin ders hakkındaki görüşleri alınır.

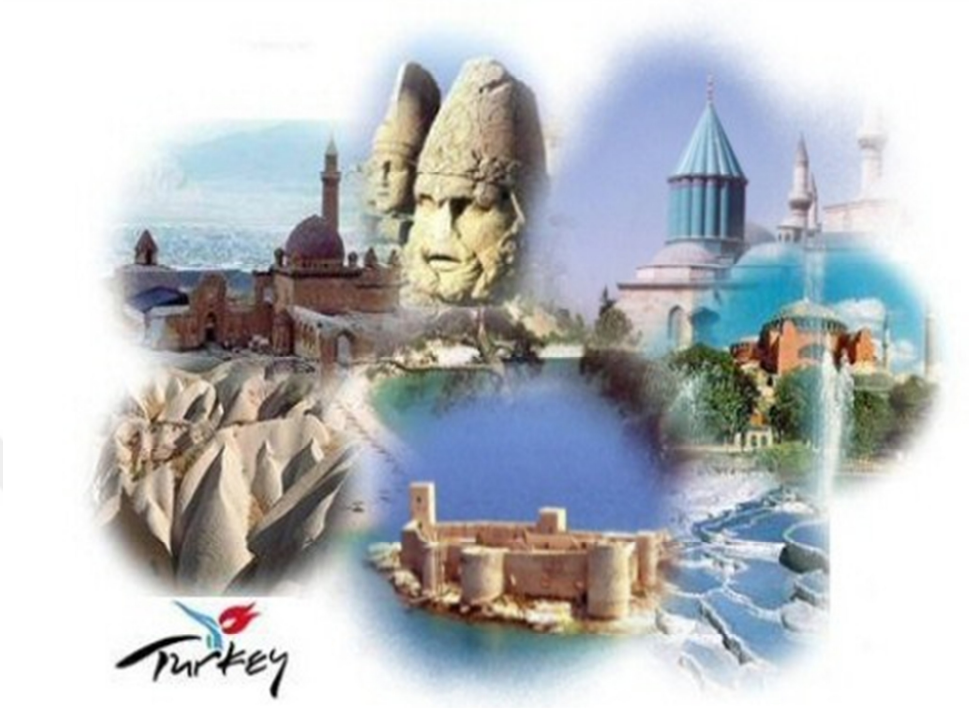
- Öğrenci günlüklerinin yazılması istenir.

- Toplanan verilerden ders hakkında değerlendirmeler yapılır.
- Öğrenci ürünleri toplanarak kazanımların gerçekleşme durumu tespit edilir.

EK 10. Müzikle Türkçe Öğretimi Öğrenci Ders Kitabı

EK 11. Müzikle Türkçe Öğretimi Metin ve Etkinlikleri

BİR BAŞKADIR BENİM MEMLEKETİM (DİNLEME/İZLEME METNİ)

Havasına suyuna taşına toprağına
Bin can feda bir tek dostuma
Her köşesi cennetim ezilir yanar içim
Bir başkadır benim memleketim

Lay Lay...

Anadolu'm bir yanda yiğit yaşar koynunda
Âşıklar destan yazar dağlarda
Kuzusuna kurduna Yunus'una Emrah'a
Bütün âlem kurban benim yurduma

Lay Lay...

Mecnun'a Leyla'sına erişilmez sırrına
Sen dost ararsan koş Mevlana'ya
Yeniden doğdum dersin derya olur gidersin
Bir başkadır benim memleketim

Lay Lay...

Gözü pek yanık bağrı türkü söyler çobanı
Zengin fakir hepsi de sevdalı

Ben gönlümü eylerim gerisi Allah kerim
Bir başkadır benim memleketim

Lay Lay... Seslendiren: Ayten ALPMAN

METNE HAZIRLANALIM

- Derse gelmeden önce Türkiye'nin tarihi ve coğrafi güzellikleriyle ilgili renkli resim ve fotoğraflar getirerek sınıf panosunu düzenleyiniz (görsel, doğacı zekâ).
- "Bir memleketin gelişmesinde eğitim mi daha önemli para mı" konulu münazara etkinliğine hazırlanınız (sözel, mantıksal, sosyal zekâ).
- İçeriği eğitim, spor, sağlık, hava durumu, bilim, turizm, eğlence, mizah, sosyal medya vb. olan bir haber bülteni hazırlayınız (sözel, görsel, bedensel, sosyal, zekâ).
- Sizce Dünyanın en güzel ülkesi neresidir? Niçin? (sözel, mantıksal, doğacı zekâ).
- Ülkemizin coğrafi ve tarihi güzelliklerine örnekler verebilir misiniz? (sözel, doğacı zekâ).
- Türkiye'nin kaç şehri var? Ülkemizin yüzölçümünü biliyor musunuz? Sizce nüfusu en fazla ve en az olan şehirler hangileridir? (sözel, mantıksal-matematiksel zekâ).

DİNLEYELİM VE SÖYLEYELİM

- "Bir Başkadır Benim Memleketim" şarkısını dinleyip koro halinde söyleyiniz (müziksel, sosyal zekâ).

KELİME DAĞARCIĞIM

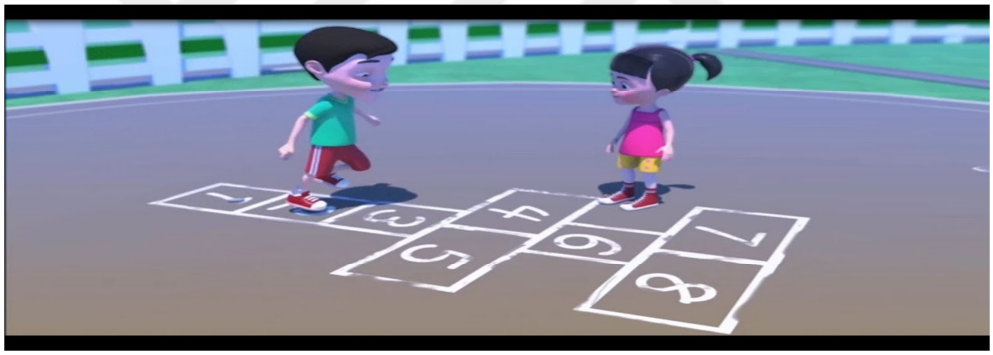
- Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek kelimenin anlamını sözlükten bakıp yazınız.

Kelime	Tahminim	Sözlük Anlamı
Feda		
Dost		
Memleket		

Destan		
Âlem		
Erişmek		

Gruplarla Bahçede Kelime küpü oynayalım

- Yukarıda anlamlarını bulduğunuz kelimeleri daha önceden hazırlamış olduğunuz küplerin bir yüzüne yazarak sayıların yer aldığı diğer küple birlikte oynamaya başlayınız. Önce kelime küpünü atınız daha sonra sayı küpünü. Küpte denk gelen kelimeyi cümlede kullanarak sayı küpünde atlamanız gereken bölümü atlayarak puanı kazanınız (sözel, doğacı, bedensel, mantıksal- matematiksel, sosyal zekâ).

OKUYALIM VE TARTIŞALIM

Memleket isterim
Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun;
Kuşların çiçeklerin diyarı olsun.

Memleket isterim
Ne başta dert, ne gönülde hasret olsun;
Kardeş kavgasına bir nihayet olsun.

Memleket isterim
Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun;
Kış günü herkesin evi barkı olsun.

Memleket isterim
Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;
Olursa bir şikâyet ölümden olsun. Cahit Sıtkı TARANCI

- "Memleket İsterim" şiirini sesli okuma yöntemiyle okuyunuz. Okuduktan sonra şarkısını dinleyerek sınıfça söyleyiniz (sözel, müziksel, sosyal zekâ).

- "Bir memleketin gelişmesinde eğitim mi daha önemli para mı" konulu münazara etkinliğini yapınız (sözel, mantıksal, sosyal zekâ).

ÖZNEL- NESNEL CÜMLELERİ BULUYORUM

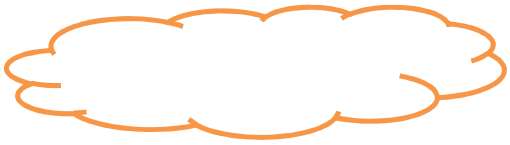
- Aşağıdaki cümlelerde öznel ifadelerin başına "Ö", nesnel ifadelerin başına "N" koyunuz (sözel, mantıksal zekâ).

	CÜMLELER
	Zengin fakir hepsi de sevdalı.
	Ülkemizin onlarca şehri var.
	Bir başkadır benim memleketim.
	Her köşesi cennetim ezilir yanar içim.
	Türkiye Avrupa ile Asya kıtalarında yer alan bir ülkedir.

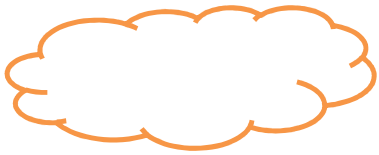
KONUYU BELİRLEYİP BAŞLIĞI DEĞİŞTİRİYORUM

- "Bir Başkadır Benim Memleketim" şiirinin konusu nedir? Siz olsaydınız bu şiire hangi başlığı koyardınız?

Şiirin Konusu

Benim Başlığım

HABER BÜLTENİ SUNUYORUM

- Sınıf arkadaşlarınızla birlikte içeriği eğitim, spor, sağlık, hava durumu, bilim, turizm, eğlence, mizah, sosyal medya vb. olan bir haber bülteni hazırlayarak sunumunu yapınız (sözel, bedensel, sosyal, görsel, doğacı zekâ).

SLOGANLA TANITIM AFİŞİ HAZIRLIYORUM

- Siz de ülkemizin güzelliklerinden birini veya birkaçını seçerek en güzel sloganla afişinizi hazırlayınız. (sözel, görsel, doğacı, içsel zekâ).

BEN DE YAZARIM

- Türkiye tanıtım filmini izledikten sonra düşüncelerinizi, hislerinizi deneme yazı türünde yazınız (sözel, görsel, içsel, doğacı zekâ)

……

KAZANIMLAR

T.7.1. DİNLEME/İZLEME

T.7.1.2. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen, bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder.

T.7.1.5. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.

T.7.1.7. Dinlediklerine/izlediklerine yönelik farklı başlıklar önerir.

T.7.1.11. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.

T.7.1.13. Dinleme stratejilerini uygular.

T.7.2. KONUŞMA

T.7.2.1. Hazırlıklı konuşma yapar.

T.7.2.2. Hazırlıksız konuşma yapar.

T.7.2.3. Konuşma stratejilerini uygular.

T.7.2.4. Konuşmalarında beden dilini etkili bir şekilde kullanır.

T.7.2.5. Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

T.7.3. OKUMA

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.

T.7.3.2. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

T.7.3.4. Okuma stratejilerini kullanır.

T.7.3.5. Bağlamdan hareketle bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

T.7.3.22. Metnin içeriğini yorumlar.

T.7.3.23. Metnin içeriğine uygun başlık/başlıklar belirler.

T.7.3.31. Medya metinlerini değerlendirir.

T.7.3.32. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

T.7.4. YAZMA

T.7.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

T.7.4.11. Kısa metinler yazar.
Haber metni ve/veya anı yazmaya teşvik edilir.

T.7.4.12. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

UZUN İNCE BİR YOLDAYIM

METNE HAZIRLANALIM

- Âşık Veysel'in eserlerini, görsellerini araştırarak derse getiriniz Grup olarak da araştırmanızı yapabilirsiniz (sözel, içsel, görsel, sosyal zekâ).
- Bildiğiniz başka halk şairleri var mı? (sözel zekâ).

Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne haldeyim
Gidiyorum gündüz gece
Gündüz gece
Gündüz gece
Gündüz gece

Dünyaya geldiğim anda
Yürüdüm ayni zamanda
İki kapılı bir handa
Gidiyorum gündüz gece
Gündüz gece
Gündüz gece

Gündüz gece

Düşünülürse derince
Uzak gözükür görünce
Yol bir dakka miktarınca
Gidiyorum gündüz gece
Gündüz gece
Gündüz gece
Gündüz gece

Yol bir dakka miktarınca
Gidiyorum gündüz gece
Gündüz gece
Gündüz gece
Gündüz gece

Âşık VEYSEL

ÂŞIK VEYSEL'İN HAYATI

Asıl adı Veysel Şatıroğlu olan Âşık Veysel, Sivas'ın Şarkışla ilçesine bağlı Sivrialan köyünde 1894 yılında doğdu. Âşık Veysel'in iki kız kardeşi, çiçek hastalığı yüzünden hayatını kaybetti. Aynı hastalık yüzünden 7 yaşında bir gözünü kaybeden Âşık Veysel'in diğer gözü de kısa süre sonra kör oldu.

10 YAŞINDA SAZ ÇALMAYA BAŞLADI

Gözlerini kaybettikten sonra, 10 yaşındayken babasının oyalanması için aldığı sazı çalmaya başlayan Veysel, saz ustaları Çamşıhlı Ali ve Molla Hüseyin'den ders aldı. İlk evliliğini 1919 yılında Esma Hanım ile yapan Âşık Veysel, 1920 yılında anne ve babasını kaybetmenin hüznünü yaşadı. Veysel, eşinin kendisini terk etmesi üzerine ikinci evliliğini ise 1928 yılında Gülizar Hanım ile yaptı. Veysel'in bu evlilikten Zöhre, Ahmet, Hüseyin, Menekşe, Bahri, Zekine ve Hayriye adlarında 7 çocuğu dünyaya geldi. Âşık Veysel, 1930 yılının başlarında Sivas'ta edebiyat öğretmeni olarak görev yapan Ahmet Kutsi Tecer ile tanıştı. Tecer'in davetiyle köy enstitüsünde saz hocası olarak görev yapan Veysel'in adı ilk kez 5 Ocak 1931'de düzenlenen "Sivas Âşıklar Bayramı"nda duyuldu.

1970'li yıllarda Selda Bağcan, Gülden Karaböcek, Hümeyra, Fikret Kızılok, Esin Afşar gibi bazı müzisyenler Âşık Veysel'in deyişlerini düzenleyerek yaygınlaşmasını sağladı.

TBMM TARAFINDAN AYLIK BAĞLANDI

Ömrü yoksulluk ve zorluklarla geçen Âşık Veysel'in Cumhuriyet'in 10. yılı için yazdığı destanın yayınlanması ve Sivas Âşıklar Bayramı'ndaki başarısı dikkati çekti. Türkiye Büyük Millet Meclisi, 1965 yılında özel bir kanunla Âşık Veysel'e "Anadilimize ve milli birliğimize yaptığı hizmetlerden ötürü" 500 lira aylık bağladı. Âşık geleneğinin son büyük temsilcilerinden olan Veysel Şatıroğlu, 1971 yılında Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde son konserini verdi. Âşık Veysel, 21 Mart 1973

günü saat 03.30'da doğduğu köy olan Sivrialan'da, şimdi adına müze olarak düzenlenen evde hayata gözlerini yumdu.

İLK ŞİİR KİTABI 1944'DE YAYINLANDI

Âşık Veysel'in ilk şiir kitabı "Deyişler", 1944 yılında yayımladı. Sazımdan Sesler ve Dostlar Beni Hatırlasın isimli şiir kitapları bulunan Âşık Veysel'in ölümünden sonra ise 1984 yılında Bütün Şiirleri adlı eseri tekrar yayınlandı.

Ölümünden birkaç saat öncesine kadar bile "Birbirinizle, konu komşuyla iyi geçinin, dirliğiniz, düzeniniz bozulmasın" diyerek, "Kürt'ü Türk'ü ne Çerkez'i/Hep Adem'in oğlu, kızı/Beraberce şehit, gazi/Yanlış var mı ve neresi" dizeleriyle birlik ve beraberliğe vurgu yapan ünlü halk ozanı Âşık Veysel Şatıroğlu, şiirlerinde yaşama sevinciyle hüzün, iyimserlikle umutsuzluk iç içe olan, Âşık geleneğinin son büyük temsilcilerinden biri oldu.

"Atatürk'e ağıt", "Beni hor görme", "Beş günlük dünya", "Derdimi dökersem derin dereye", "Dostlar beni hatırlasın", "Güzelliğin on para etmez", "Kahpe felek", "Kara toprak", "Uzun ince bir yoldayım" gibi eserleri hafızalara kazınan ve Türkçeyi en yalın ve güçlü şekilde kullanan Âşık Veysel, şiirlerinde verdiği mesajlarla Türk milletine her zaman birlik ve beraberliği öğütledi.

Âşık Veysel'in vatan, tabiat, birlik, çalışma, yardımlaşma konularını işlediği şiirlerinde, vatana bağlılık ve idealistlik dikkati çeken en önemli nokta oldu.

Kaynak: *http://www.hurriyet.com.tr/gundem/asik-veysel-kimdir-asik-veyselin-hayat-hikayesi-40990847. Tarih: 25.10.2018*

DİNLEYELİM- SÖYLEYELİM

- "Uzun İnce Bir Yoldayım" şiirini sessiz okuma yöntemiyle okuyunuz (sözel zekâ).
- "Uzun İnce Bir Yoldayım" türküsünü dinleyerek sınıfça söyleyiniz (karooke). (sözel, müziksel, sosyal zekâ).

OKUYALIM

- "Âşık Veysel'in Hayatı" metnini işaretleyerek okuma stratejisiyle okuyunuz. Beğendiğiniz cümlelerin yanına ☺, beğenmediğiniz cümlelerin yanına ☹ sembolleri koyarak okuyunuz (sözel, içsel zekâ).

KELİME DAĞARCIĞIM (GRUP ETKİNLİĞİ)

- Öğretmen sınıftaki öğrencilerden altışar kişilik iki grup oluşturur. Gruplardan birer öğrenci çağırarak Âşık Veysel'in Hayatı metninde geçen kelimelerden birini gösterir. Sıralarında oturan öğrencilerden bazılarına daha önceden

kelimelerin anlamları verilmiştir. En kısa zamanda kelimeyle anlamı eşleştiren öğrenci 10 puan kazanır (sözel, sosyal, bedensel zekâ).

METNİ ANLIYORUM

- Metni okurken koyduğunuz işaretleri ☺- ☹ hangi cümlelere koydunuz, niçin? (sözel, mantıksal, içsel zekâ)
- Âşık Veysel'in hayatında önemli bir yeri olan hastalığın adı nedir? O hastalık hakkında neler biliyorsunuz? (sözel zekâ).
- Âşık Veysel'in kimle tanışması hayatında dönüm noktası olmuştur, niçin? (sözel, mantıksal zekâ).
- Âşık Veysel şiirlerinin temalarını (konuları) nelerden oluşturmuştur? (sözel zekâ).

METİN TÜRÜNÜ BULUYORUM

- "Âşık Veysel'in Hayatı" metninde yer alan metin özelliklerinden doğru olanları aşağıdaki kutucuklara √ işaretleyiniz (sözel, mantıksal zekâ).

	Daha çok nesnel cümleler kurulmuştur.
	Bir kişinin hayatındaki gelişmeler anlatılmıştır.
	Olağan üstü olaylara yer verilmiştir.
	Karşılıklı konuşmalara yer verilmiştir.
	Toplumda yer edinmiş birinin yaşadıkları anlatılmıştır.
	Daha çok öznel cümleler kullanılmıştır.

Yukarıda işaretlediğiniz özelliklere göre metnin türü …….

KENDİ OTOBİYOGRAFİMİ YAZIYORUM

- Kendi hayatınızdaki önemli gördüğünüz anları yazarak otobiyografinizi oluşturunuz (sözel, mantıksal, içsel zekâ).

ZIT ANLAMLI KELİMELER (Gece Gündüz Oyunu)

- “Uzun İnce Bir Yoldayım” türküsünde geçen aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlarını bularak karşılarına yazınız (sözel zekâ, mantıksal zekâ).
- Gece gündüz oyunu. Öğretmenin söyleyeceği kelimeler zıt anlamlı ise kafanızı koyduğunuz sıradan kaldıracaksınız. Yanlış yapan öğrenci oyundan çıkar.

Kelimeler	Zıt anlamlısı
Uzun	
İnce	
Gece	
Uzak	
Gitmek	

SAYILARLA MANTIK YÜRÜTÜYORUM

- Aşağıda yer alan cümleler doğruysa karşısına “ D” , yanlışsa “Y” yazınız (mantıksal matematiksel zekâ).

Âşık Veysel anne- babasını Cumhuriyetin ilanından 3 yıl önce kaybetmiştir.	
Âşık Veysel 83 yaşında ölmüştür.	
Âşık Veysel 9 yıl arayla iki evlilik yapmıştır.	
Âşık Veysel'in ilk şiir kitabı "Deyişler", ölümünden 30 yıl önce yayımlanmıştır.	

BELGESEL İZLEYİP YORUMLUYORUM

- Dünya, evren ve gece gündüzün oluşumu ile ilgili belgesel izleyerek düşüncelerinizi anlatınız (sözel, görsel, doğacı, içsel zekâ).

Dünya ile ilgili düşüncelerim Gece- gündüz ile ilgili düşüncelerim

ŞİİRDEKİ SES UYUMLARINI BULUYORUM

- Dinlediğiniz türkünün içindeki ses uyumlarını (harfleri birbirine benzeyen heceleri, kelimeleri) bularak aşağıdaki alana yazınız (sözel, mantıksal zekâ).

RAP ŞARKISI OLUŞTURUYORUM (Grup Etkinliği)

- Hiç rap müziği dinlediniz mi? Bildiğiniz rapçiler kimler? (Müziksel zekâ)
- Rap fon müziği dinleyerek sizler de ses uyumu oluşturacak şekilde şiir yazınız (sözel, müziksel zekâ).
- Yazdığınız şarkıyı gruptaki arkadaşlarınızla seslendiriniz (sözel, müziksel, sosyal zekâ).

KAZANIMLAR

T.7.1. DİNLEME/İZLEME

T.7.1.4. Dinledikleri/izlediklerine yönelik soruları cevaplar.

T.7.1.11. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.

T.7.1.13. Dinleme stratejilerini uygular.

T.7.2. KONUŞMA

T.7.2.2. Hazırlıksız konuşma yapar.

T.7.2.3. Konuşma stratejilerini uygular.

T.7.2.4. Konuşmalarında beden dilini etkili bir şekilde kullanır.

T.7.3. OKUMA

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.

T.7.3.2. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

T.7.3.4. Okuma stratejilerini kullanır.

T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.

T.7.3.27. Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.

T.7.3.28. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

T.7.3.29. Metin türlerini ayırt eder.

T.7.3.32. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

T.7.4. YAZMA

T.7.4.1. Şiir yazar.

T.7.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

T.7.4.12. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

Metin: ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

METNE HAZIRLANALIM

- Çanakkale şehriyle ilgili görseller araştırıp getiriniz. Çanakkale'nin dağları, ovaları, ırmakları, iklimi hakkında araştırma yapınız (sözel, içsel, doğacı, görsel zekâ).

- İnsanların ölümü göze alarak mücadele ettiği anlar var mıdır? (sözel, içsel, mantıksal zekâ).

- Kurtuluş Savaşı ve Çanakkale Savaşı denildiğinde aklınıza neler gelmektedir? (sözel, içsel, mantıksal zekâ).

Çanakkale Türküsü

Çanakkale içinde aynalı çarşı,
Ana ben gidiyom düşmana karşı,
Off, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde bir uzun selvi
Kimimiz nişanlı, kimimiz evli,
Off, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde bir kırık testi
Analar babalar ümidi kesti,
Off, gençliğim eyvah!

Çanakkale elinde toplar kuruldu,
Vay bizim uşaklar orda vuruldu,
Off, gençliğim eyvah!

Çanakkale üstünü duman bürüdü
On üçüncü fırka harbe yürüdü,
Off, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde vurdular beni
Ölmeden mezara koydular beni,
Off, gençliğim eyvah

Kaynak: Anonim

DİNLEYELİM- KONUŞALIM

- Hey On beşli türküsünü (Doğa İçin Çal) dinledikten sonra aşağıdaki sorulara cevaplar veriniz (müziksel zekâ).
- Türküde geçen on beşli sözüyle kastedilen ne olabilir? (sözel, içsel, mantıksal zekâ).
- On beşliler nereye gitmektedir? Onlar gittiği için kızların gözü neden yaşlı olabilir? (sözel, içsel, mantıksal zekâ).

TÜRKÜNÜN HİKÂYESİ

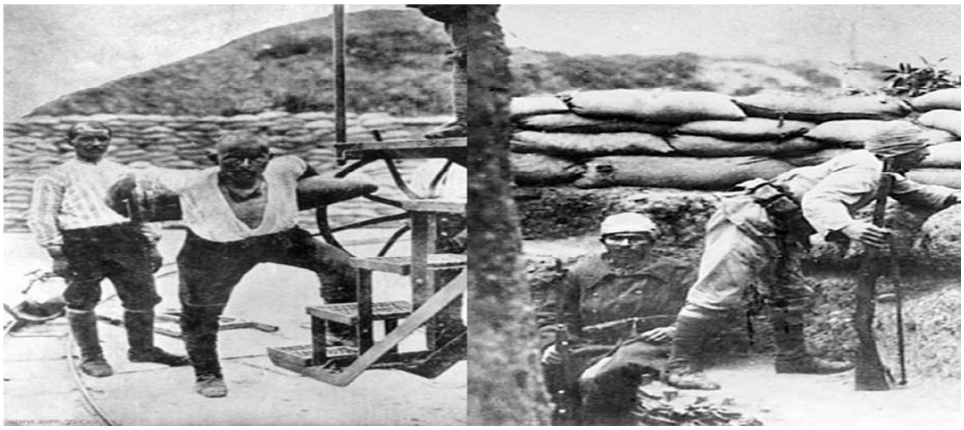
Çanakkale Türküsü' nün hikâyesi bir mektuptan kaynak almıştır. Mektubun sahibi ise 'Çanakkale Şanlı Tarihine Bir Bakış' adlı kitabın yazarı Emrullah Nutku' nun kardeşi Seyfullah'tır.
Seyfullah 1903 yılında doğmuştur. Savaştan önceki dönemde Çanakkale Sultanisi adı verilen o dönemdeki lisenin 1. sınıf öğrencisidir. Seyfullah'ın mektubunun üzerinde 19 Eylül 1914 tarihi görülmektedir. Seyfullah bu mektubu Çanakkale'den annesine yazmıştır.

Seyfullah'ın annesine yazdığı mektup:
"Sevgili Anneciğim,
İki yıldır ayrı yaşadığımız bu hayat artık bitiyor. Sana ve aileme kavuşacağım için çok mutluyum.

Okulumuz artık hastane olacağı için bizi İstanbul'daki okullara göndereceklermiş. Öğretmenlerimizin büyük kısmı da askere gidiyor, üst dönemlerdeki ağabeylerimiz ise gönüllü olarak askere gideceklermiş. Türkçe öğretmenimiz bugün sınıfa geldi ancak çok durmadı, o da bize veda etti. Giderken bize vakti geldiğinde vatana yapılan hizmetin okulda verilen hizmetten daha kutsal olduğunu söyledi.

Kısa zaman önce sokaklardan askerler geçmeye başladı. "Çanakkale içinde Aynalı Çarşı, Anne ben gidiyom düşmana karşı" türküsünü söyleyerek yürüyorlar. Kimileri at sırtında kimileri develerle yol alıyorlar. Top arabaları ve mekkareler de onlara eşlik ediyor. Savaş çıkacağını söylediler. İngiliz ve Fransız gemilerinin boğazda dolaştığını duyduk. Gemiler buraları vuracakmış, ancak yakında İstanbul'a gideceğimiz için ben bunları göremeyeceğim. Oysa görmek isterdim. Sonunda size kavuşacağımı biliyorum.

Kaynak: *http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/canakkale-turkusu-dinle-sozleri-ve-hikayesi-40071364. Tarih: 18.03.2016*

DİNLEYELİM- SÖYLEYELİM

- Çanakkale Türküsünü dinleyerek sınıfça söyleyiniz (sözel, müziksel, sosyal zekâ).

OKUYALIM

- Dinlediğiniz türkünün hikâyesini işaretleyerek okuma stratejisiyle okuyunuz. Beğendiğiniz cümlelerin yanına ☺, beğenmediğiniz cümlelerin yanına ☹ sembolleri koyarak dinleyiniz (sözel- dilsel zekâ, içsel zekâ).

KELİME DAĞARCIĞIM

BULMACAYLA ÖĞRENİYORUM

H	B	Z	V	E	L	D	C	T	A	Q	P	N	K	D	V	X
A	W	Z	L	O	R	Q	P	N	T	V	I	W	L	O	E	F
R	N	C	M	V	Y	N	H	İ	D	F	R	F	W	W	I	S
P	F	D	G	O	Y	H	E	Ş	C	M	H	N	X	C	E	Q
Y	I	H	J	J	Z	C	P	A	A	W	L	J	I	Z	Z	Y
E	R	E	W	Q	D	N	G	N	E	D	T	E	S	T	İ	A
P	K	X	D	F	K	R	G	L	M	T	A	D	U	H	N	N
A	A	E	O	N	W	H	H	I	S	J	E	P	X	G	P	S
R	I	X	T	U	Z	Ç	A	N	A	K	K	A	L	E	G	E
T	W	B	M	L	B	B	D	F	Ç	A	R	Ş	I	E	B	L
T	P	V	G	V	H	X	O	D	E	O	Y	Y	C	P	C	V
H	K	M	E	Z	A	R	S	G	D	H	E	Z	A	S	T	İ

ÇANAKKALE ÇARŞI SELVİ TESTİ NİŞANLI HARP MEZAR FIRKA

- Yukarıdaki bulmacayı sıra arkadaşınızla birlikte bulmaya çalışınız. Kelimeleri ilk bulan ikili yarışmayı kazanacaktır (sözel, sosyal, mantıksal zekâ).

- Bulduğunuz kelimelerden anlamlarını bilmediğiniz kelimelerin anlamına TDK Türkçe Sözlük 'ten bakarak kelimeleri cümlede kullanınız (sözel zekâ).

METNİ ANLIYORUM

- Metni okurken koyduğunuz işaretleri ☺- ☹ hangi cümlelere koydunuz, niçin? (sözel, mantıksal, içsel zekâ).

- Seyfullah ve arkadaşları niçin İstanbul'daki okullara gidecekler? (sözel zekâ).

- Seyfullah savaşın çıkacağı düşüncesine nasıl sahip olmuş? (sözel zekâ).

BELGESEL İZLEYİP RESMEDİYORUM

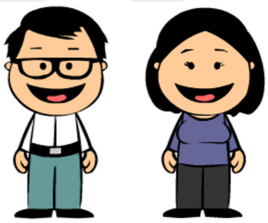
- Çanakkale şehri belgeselini izleyerek sizi etkileyen doğal veya tarihi güzellikleri aşağıya çiziniz (doğacı, görsel, içsel zekâ).

NEDEN- SONUÇ CÜMLELERİNİ ÖĞRENİYORUM

- Hikâyede geçen aşağıdaki neden sonuç cümlelerini bularak boşlukları doldurunuz (sözel, mantıksal zekâ).

NEDENİ	SONUCU
	bizi İstanbul'daki okullara göndereceklermiş.
Sana ve aileme kavuşacağım için	
	ben bunları göremeyeceğim.

TAHMİN EDİP CANLANDIRIYORUM

- Çanakkale Türküsü hikâyesinin sonunu tahmin ederek yeniden oluşturunuz. Yazdıklarınızı arkadaşlarınızla canlandırınız (grup çalışması) (sözel, sosyal, bedensel zekâ).

…Savaş çıkacağını söylediler. İngiliz ve Fransız gemilerinin boğazda dolaştığını duyduk. Gemiler buraları vuracakmış, ancak yakında İstanbul'a gideceğimiz için ben bunları göremeyeceğim. Oysa görmek isterdim. Sonunda size kavuşacağımı biliyorum……

……
……
……

ŞİİR YAZIYORUM

➢ Fon müziği eşliğinde akrostiş şiir türünü oluşturunuz (sözel, müziksel, içsel zekâ).

Ç……

A……

N……

A……

K……

K……

A……

L……

E……

KAZANIMLAR

T.7.1. DİNLEME/İZLEME

T.7.1.1. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen olayların gelişimi ve sonucu hakkında tahminde bulunur.

T.7.1.4. Dinledikleri/izlediklerine yönelik soruları cevaplar.
T.7.1.11. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.

T.7.2. KONUŞMA

T.7.2.3. Konuşma stratejilerini uygular.

T.7.2.4. Konuşmalarında beden dilini etkili bir şekilde kullanır.

T.7.2.5. Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

T.7.3. OKUMA

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.

T.7.3.2. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

T.7.3.4. Okuma stratejilerini kullanır.

T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.

T.7.3.22. Metnin içeriğini yorumlar.

T.7.3.28. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

T.7.3.32. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

T.7.4. YAZMA

T.7.4.1. Şiir yazar.

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

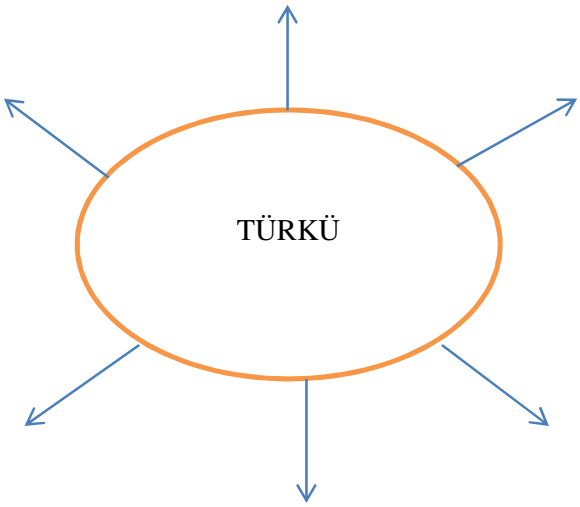
T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

HASTANE ÖNÜNDE İNCİR AĞACI

METNE HAZIRLANALIM

- Türkü kelimesinin sizde çağrıştırdıkları kavramları yazınız. (Mantıksal/ içsel/ sözel zekâ)

- Türküler sizce nasıl oluşmuştur? Türkülerin bir çıkış kaynağı var mıdır, varsa bunlar neler olabilir? (sözel/ mantıksal zekâ)

HASTANE ÖNÜNDE İNCİR AĞACI

Hastane önünde incir ağacı… Anam ağacı

Doktor bulamadı bana ilacı… Anam ilacı

Baştabip geliyor ciğerden acı… Anam vay acı

Garip kaldım yüreğime dert oldu… Anam dert oldu

Ellerin vatanı bana yurt oldu… Anam yurt oldu

Mezarımı kazın bayıra düze… Anam vay düze

Yönümü çevirdim sıladan yüze… Anam vay yüze

Benden selam söylen sevdiğim kıza… Anam vay kıza

Başına kareler koysun bağlasın… Anam bağlasın

Gurbet elde kaldım diye ağlasın… Anam ağlasın

Yöre: Yozgat

Kaynak kişi: Nida Tüfekçi

“HASTANE ÖNÜNDE İNCİR AĞACI” TÜRKÜSÜNÜN ÖYKÜSÜ

Yozgat’ın uzak köylerinin birinde komşu kızı ile beraber büyüyen bir delikanlının yanık yüreğinin acı bir türküsünün öyküsüdür, hastane önünde incir ağacı… Küçük yaşta köyünün en güzel kızıyla nişanlanan delikanlı, fakir bir ailenin oğludur. Sevdiğine kavuşabilmesi için gecesini gündüzüne katarak çalışıp para kazanması gerekmektedir. Gurbet gurbet dolaşıp her türlü işte çalışır, çabalar. Başlık parası ve düğün masraflarını biriktirir. Artık evlenmek ister. Gizliden gizliye sevdiğiyle buluşurlar. Birlikte evlenmeye karar verirler. Ne yazık ki bu evliliğe kızın ailesi hemen razı olmaz. Hele delikanlı askerliğini hayırlısıyla tamamlasın ondan sonra düşünürüz derler.

Delikanlı yaşını büyüttürerek erkenden askere gider. Davullu zurnalı arkadaşları tarafından yolcu edilir. Genç delikanlı askerde vereme yakalanır. Gittikçe hastalığı ilerler ve kışlasından köyüne hava değişimine gönderilir. O yıllarda bu hastalığın

çaresi hemen hemen yok gibidir. Kız tarafı gencin hastalığını öğrenir öğrenmez, kızla gencin buluşmasını yasaklarlar. Delikanlının morali daha da bozulur, mum gibi erimeye başlar. Gencin anası ve babası da çok üzgündür. Kız tarafına yalvarır yakarırlar, aracıları gönderirler… Hiç değilse uzaktan uzağa birbirlerini görsünler diye… İkna edemezler.

Kız tarafı şart koşar. Oğlunuz tedavi olsun da ondan sonra bakalım, derler. Delikanlı İstanbul'un yolunu tutar, hastaneye yatırılır, ne çare ki o zamanlar ince hastalık diye bilinen veremin hemen hemen çaresi yok gibidir. Genç, hastanede yatarken hastalığı günden güne daha da ağırlaşır. Yüreğinde alevler saçan, içini günden güne kavuran sevdiği vardır. Gözünün önünden bir an olsun gitmez onun hayali. Artık son yolculuğunun geldiğini bilmektedir. Hemşireye yalvarır… Kâğıt kalem ister. Gözü hastane bahçesindeki incir ağacına takılır ve bu acıklı türküyü yazıp mırıldanır ve son nefesini verir. Başına toplanan hemşire ve doktorlar büyük bir üzüntü içinde gözyaşlarına boğulurlar. Onun yazdığı bu türküyü eşyalarıyla birlikte babasına teslim ederler.

Gencin cenazesini ailesi parasızlık yüzünden memleketlerine götüremezler. Gencin mezarı İstanbul'da kimsesizler mezarlığına konur. Bu türkü de Anadolu halkı tarafından çok sevilerek dilden dile dolaşır. (Tanses, 2005, s.109)

DİNLEYELİM- KONUŞALIM

- "Hastane Önünde" türküsünü dinleyiniz. (müziksel zekâ)

OKUYALIM

- Dinlediğiniz türkünün hikâyesini sesli okuma stratejisiyle okuyunuz. (sözel-dilsel zekâ)

KELİME DAĞARCIĞIM

- Aşağıdaki kelimeleri karşısındaki anlama uygun olan sayıyla eşleştiriniz. (sözel-dilsel zekâ)

	Kelimeler		Anlamlar
1	Komşu		Bir kimsenin doğup büyüdüğü yer
2	Verem		Doğup yaşanılmış yerden uzak yer
3	Gurbet		Konutları yakın olan kimselerin birbirine göre aldıkları isim.
4	Kışla		Evlenmek için söz verip yüzük takmış olan kimse
5	Nişanlı		Askerlerin toplu olarak barındıkları yer
6	Memleket		Ateşli ve bulaşıcı bir hastalık

Grupla Kelime küpü oynayalım

- Yukarıda anlamlarını eşleştirdiğiniz kelimeleri daha önceden hazırlamış olduğunuz küplerin bir yüzüne yazarak sayıların yer aldığı diğer küple birlikte oynamaya başlayınız. Önce kelime küpünü atınız daha sonra sayı

küpünü atınız. Küpte denk gelen kelimeyi cümlede kullanarak sayı küpünde atlamanız gereken bölümü atlayarak puanı kazanınız (sözel, bedensel, doğacı, mantıksal- matematiksel, sosyal zekâ).

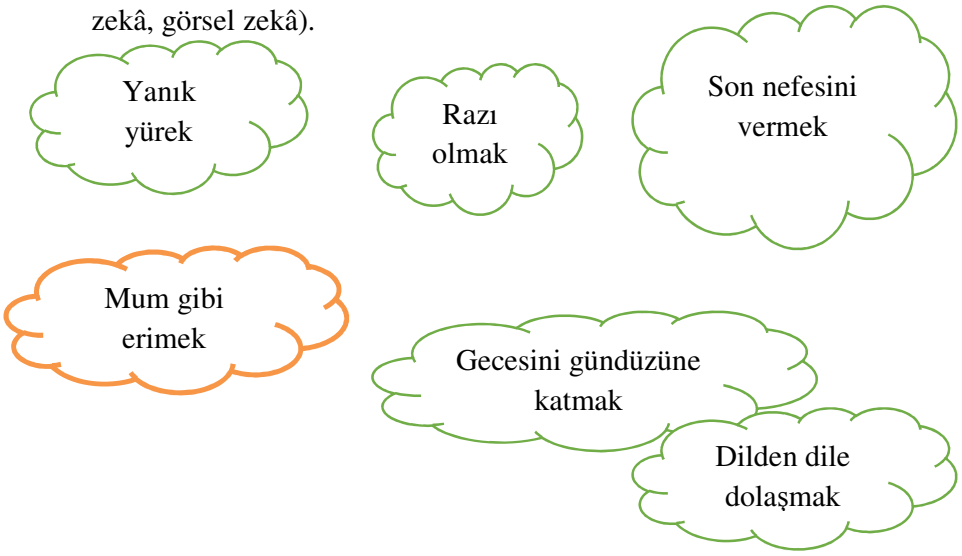
METNİ ANLIYORUM

Okuduğunuz türkünün hikâye haritasını çıkarınız (sözel, mantıksal zekâ).

DEYİMLERİ ÖĞRENİYORUM

- Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını deyimler sözlüğünden bularak pandomim (sessiz sinema) yöntemiyle arkadaşlarınıza anlatınız (sosyal zekâ, bedensel zekâ, görsel zekâ).

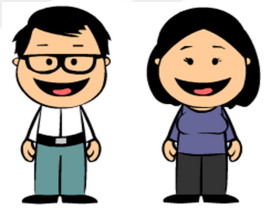
ZIT ANLAMLI KELİMELERİ ÖĞRENİYORUM (OYUN)

- Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlarını karşılarına yazınız (sözel, mantıksal zekâ).
- Bir arkadaşınızla kelimelerin zıt anlamlısını bulma oyununu oynayınız.

Kelimeler	Zıt anlamlısı
Güzel	
Fakir	
Genç	
Uzak	
Büyük	

CANLANDIRALIM

- Dinlediğiniz türkünün hikâyesini drama halinde canlandırınız. (sözel, bedensel, sosyal zekâ)

ÜLKEMİ TANIYORUM

- Aşağıdaki görsellere bakarak İstanbul, Yozgat ve köy görsellerinin olduğu kutucuları işaretleyiniz (görsel zekâ, mantıksal zekâ, doğa zekâsı).

EMPATİ YAPIYORUM

- Metindeki çocuğun yerinde siz olsanız verem olduğunuz için kızın ailesinin kızlarıyla görüşmemenizi istediğinde neler hissederdiniz? Yazınız (sözel, içsel zekâ).

……
……
……
……
……
……
……
……

METNİ DEĞİŞTİRİYORUM

- Dinlediğiniz fon müziği eşliğinde türkünün sözlerini değiştirerek yeniden yazınız. Yazdıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız (sözel, mantıksal, müziksel, içsel zekâ).

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

HİKÂYEYİ RESMEDİYORUM

- Dinlediğiniz türküde geçen hastane/ incir ağacı/ doktor/ hasta odası/metnin kahramanı kavramlarından seçtiklerinizin resmini çiziniz. (görsel,içsel zekâ)

KAZANIMLAR

T.7.1. DİNLEME/İZLEME

T.7.1.1. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen olayların gelişimi ve sonucu hakkında tahminde bulunur.

T.7.1.11. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.

T.7.2. KONUŞMA

T.7.2.3. Konuşma stratejilerini uygular.

T.7.2.4. Konuşmalarında beden dilini etkili bir şekilde kullanır.

T.7.2.5. Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

T.7.3. OKUMA

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.

T.7.3.2. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

T.7.3.4. Okuma stratejilerini kullanır.

T.7.3.21. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.

T.7.3.23. Metnin içeriğine uygun başlık/başlıklar belirler.

T.7.3.24. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.

T.7.3.30. Görsellerle ilgili soruları cevaplar.

T.7.4. YAZMA

T.7.4.1. Şiir yazar.

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

T.7.4.12. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

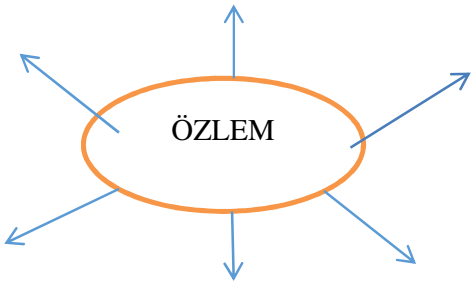
METİN: GESİ BAĞLARI (DİNLEME METNİ)

METNE HAZIRLANALIM

- Derse gelmeden önce ayrılık, aile özlemi ve sevgili özlemi ile ilgili kısa hikâyeler getiriniz (sözel, içsel zekâ).
- Hiç ailenizden ayrı kaldınız mı? Ailesinden ayrı kalanlar sizce neler hissederler? (sözel, içsel zekâ).
- "Özlem" kelimesi sizde hangi kavramları çağrıştırıyor? (Mantıksal, içsel, sözel zekâ).

SÖZLERİ:

Gesi bağlarında …….
Yitirdim yarimi amman aranıyorum(2)
Bir çift …… güveniyorum
Gel otur yanıma hallerimi söyleyim
Halimden bilmiyor ben o yâri …….

Gesi bağlarında üç top gülüm var
Hey Allahtan korkmaz ……(2)
Ölüm varsa bu dünyada zulüm var
Atma ……. anam beni dağlar ardına
……. yanmasın anam yansın derdime

YÖRE: Kayseri

DERLEYEN: Ahmet Gazi Ayhan – Muzaffer Sarısözen

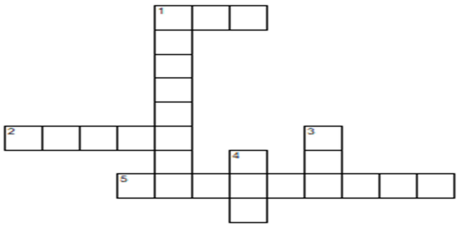
TAHMİN EDEREK DİNLİYORUM

- Gesi Bağları türküsünü dinleyiniz. Metni dinlerken türküde boş bırakılan yerleri doldurunuz. Görsellerden ve dinlediğiniz türküden hareketle metnin konusunu tahmin ediniz (Müziksel, sözel, görsel, mantıksal zekâ).
- Gesi Bağları türküsünün hikâyesini sorgulayıcı (tahmin ederek) dinleme yöntemiyle dinleyiniz (sözel, içsel, mantıksal zekâ).

KELİME DAĞARCIĞIM

- Dinlediğiniz türküde geçen "bağ, yitirmek, hâl, yâr, zulüm, ikna olmak" kelimelerinin karşılığı olan kelimeleri ipuçlarından faydalanarak yerleştiriniz (sözel, mantıksal zekâ).

BULMACAYLA ÖĞRENİYORUM

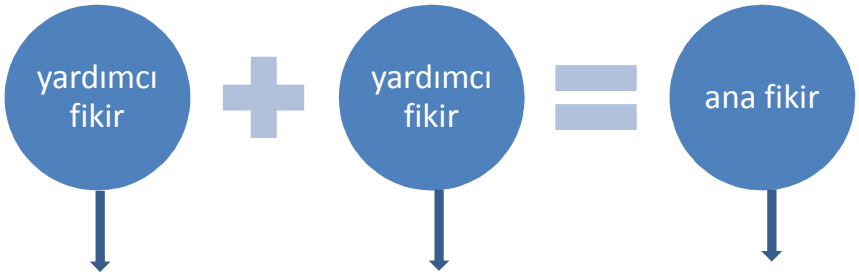

soldan sağa
1. Sevgli
2. Güçlü bir kimsenin yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, eziyet,cefa
5. İnanmak

yukarıdan aşağı
1. Nerede olduğunu bilememek, kaybetmek
3. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların vey taşıdığı niteliklerin bütünü, durum, vaziyet
4. Bağlam, deste, demet

ANAFİKRİ- YARDIMCI FİKİRLERİ BELİRLİYORUM

- Metinde geçen yardımcı fikirleri belirleyip ana fikri bulmaya çalışınız (sözel, mantıksal, görsel zekâ).

METNİ ANLIYORUM

1. Mustafa her yıl İstanbul'a neden gitmektedir?
2. Mustafa'nın evlenmesinde kimin etkisi olmuştur?
3. Leyla'nın "Gesi Bağları" türküsünün sözlerini yazmasında etkili olan olay nedir?

DOĞADA KİTAP OKUYORUM

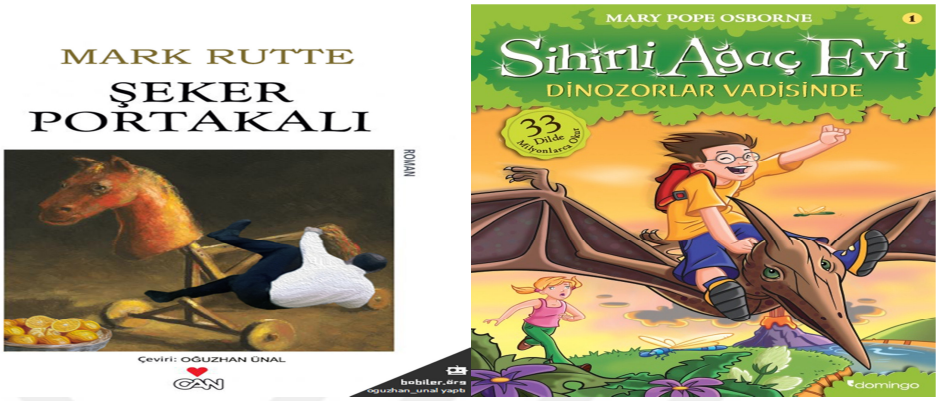
- Konusu ayrılık, aile özlemi ve sevgili özlemi olan getirmiş olduğunuz hikâyeleri yanınıza alarak okul bahçesinde veya yakındaki bir parkta grup olarak okuyunuz (doğacı, sözel, sosyal zekâ).

KONUŞMA

- Gesi Bağları türküsünü karooke yaparak söyleyiniz. Öğretmeninizin türküyü durdurduğu yerde türkünün sözleriyle ilgili düşüncelerinizi anlatınız (sözel, müziksel, bedensel, içsel zekâ).

KAPAK TASARLIYORUM

- Kendinizi kitap yazarı olarak hayal ediniz. "Aile, çocuk, gurbet, özlem, mutluluk, ölüm" konularıyla ilgili yazmış olduğunuz kitabın kapağını nasıl oluştururdunuz? (görsel, içsel zekâ).

BENİM SLOGANIM

- "Ayrılık, sevgi, özlem, aile, uzak yerler ve mutluluk" kavramlarından yola çıkarak kendi sloganınızı oluşturunuz (sözel zekâ).

BEN DE YAZARIM

- Fon müziği dinleyerek konuşma balonlarındaki kelimeleri kullanıp hikâye oluşturunuz. Hikâyenizi oluştururken atasözü ve deyimlerden de faydalanınız (sözel, müziksel, içsel zekâ).

Savaş

Yoksulluk

Yurtdısı

Aile Özlemi

.....

.....

.....

.....
.....
.....

T.7.3. OKUMA

T.7.3.14. Görsellerden ve başlıktan hareketle okuyacağı metnin konusunu tahmin eder.

T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

T.7.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.

T.7.3.32. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

T.7.4. YAZMA

T.7.4.3. Hikâye edici metin yazar.

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

T.7.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

T.7.4.12. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

METİN: YÜKSEK YÜKSEK TEPELERE

METNE HAZIRLANALIM

- Köyünüze ya da özlem duyduğunuz yere ait fotoğraf, resim varsa getiriniz. (görsel, doğacı zekâ)
- Önceden münazara konunuzu seçerek hazırlanınız (sözel, mantıksal, sosyal zekâ).
- Özlem duyduğunuz bir yer, kişi var mı? Varsa neden özlem duyuyorsunuz? (sözel, içsel zekâ)
- Metindeki görsele, türkünün başlığına baktığınızda metnin konusuyla ilgili ne söyleyebilirsiniz? (sözel, görsel, mantıksal zekâ).

Yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar

Aşrı aşrı memlekete kız vermesinler

Annesinin bir tanesini hor görmesinler

Uçan da kuşlara malum olsun

Ben annemi özledim

Hem annemi hem babamı

Ben köyümü özledim

Babamın bir atı olsa binse de gelse

Annemin yelkeni olsa uçsa da gelse

Kardeşlerim yollarımı bilse de gelse

Uçan da kuşlara malum olsun

Ben annemi özledim

Hem annemi hem babamı Ben köyümü özledim

Derleyen: Ümit Kaftancıoğlu Yöre: Edirne

YÜKSEK YÜKSEK TEPELERE TÜRKÜSÜNÜN ÖYKÜSÜ

Çok eski söylentilere göre Malkara köylerinden birinde (Edirne) Zeynep adında bir kız vardır. Güzelliği dillere destandır. Yaşı tam on beşine gelip çatmış, güzelliği herkesin dikkatini çekmeye başlamıştır.

Günün birinde Zeynep'in köyünde büyük bir düğün olur. Bu düğün köy ağasının düğünüdür. Düğüne uzak kasaba ve köylerden insanlar çağırılır. Yedi gün yedi gece davullar dövülür, zurnalar çalınır, kazanlar kaynar, pehlivanlar yağlı güreş tutarlar. Çeşitli gösteriler yapılır, oyunlar oynanır. Gösterilerin en önemlisi de at yarışlarıdır.

Bu düğüne üç gün üç gece yol teperek gelen Ali adında bir genç, iyi bir at yarışçısıdır. Bu gencin gözü bir ara Zeynep' e ilişir. Ali Zeynep'i görür görmez abayı yakar. Ali'nin yüreğinde sıcak nehirler dolanmaya başlar. Köyüne döner dönmez ağa olan babasına yalvarır yakarır. İlle de Zeynep ile evlenmek ister. Babası oğlunun isteğini yerine getirmek için köyün ileri gelenleriyle atlara atlar, Zeynep'in köyünün yolunu tutar. Zeynep'i babasından isterler. Kızın babası ve anasının kızlarını uzak yere vermek istemeseler de köyün ağaları araya girerler ve Ali ile Zeynep' i nişanlarlar ve kısa zaman sonra iki gencin düğünü olur.

Zeynep gelin olduktan sonra anasını, babasını, kardeşlerini ve köyünü yedi sene göremez. Ailesini görmek için kocasına yalvarır yakarır, kulu kölesi olur ancak kocasını asla ikna edemez. Zeynep'in içerisinde hasret yanar durur. Bu özlem yüreğinde günden güne büyüyerek dayanılmaz bir hal alır. Zeynep; anasını, babasını ve köyünü her gece rüyasında görür. Zeynep artık teselliyi türkülerde bulur. Ezgiler yakmaya başlar.

Zeynep'in evi köyün en yüksek tepesindedir. Zeynep her gün evinin bahçesine çıkararak "yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar" türküsünü çağırır.

Kocası ise Zeynep'in hasretine aldırış bile etmez, onu itip döverek Zeynep'e işkence eder. Kocasının zaten Zeynep'e olan sevgisi yok olmuştur. Zeynep kocasının bu umursamaz tutumundan yataklara düşer. İğne ipliğe döner.

Sonunda köy halkı toplanarak Zeynep'in anasının babasının gelmesini kararlaştırırlar. Zeynep'in kocası bu durumda başka bir şey yapamaz. Uzun bir yolculuktan sonra Zeynep'in anası ve babası gelir. Zeynep son nefesinde " yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar" türküsünü anasına babasına mırıldanır. Çevresindeki tüm insanlar duygulanarak gözyaşı dökerler.

Hasretini biraz olsun gideren Zeynep için artık çok geç kalınmıştır. O bir daha yataktan kalkamaz. Türküsü o günden bugüne söylenip durur. (Tanses, 2005, s.178)

DİNLEYELİM VE SÖYLEYELİM

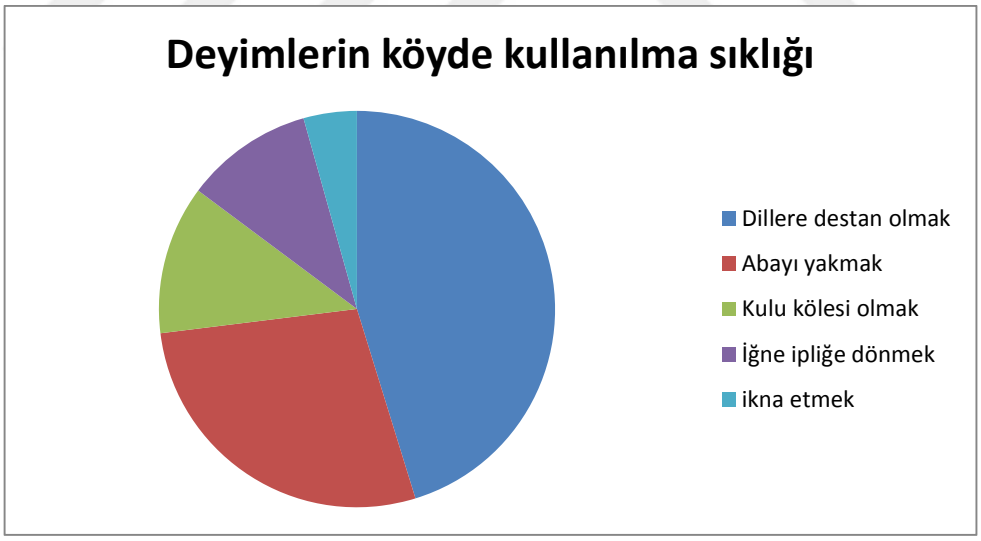
- Yüksek Yüksek Tepelere" türküsünü dinleyiniz. Dinledikten sonra her öğrenciye bir mısra gelecek şekilde (karooke) türküyü yeniden seslendiriniz (sözel, müziksel, sosyal zekâ).

OKUYALIM

- Dinlediğiniz türkünün hikâyesini okurken soru hazırlayarak okuma yöntemiyle okuyunuz. Hazırladığınız soruları sınıf arkadaşlarınıza sorunuz. (sözel, sosyal, mantıksal zekâ).

Cevabı metinde yer alan sorular	Cevabı metinde olmayan açık uçlu sorular
1.	1.
2.	2.

KELİME DAĞARCIĞIM

- Yukarıdaki deyimlerin anlamlarını metnin bağlamından tahmin edip deyimler sözlüğünden öğreniniz (sözel, mantıksal-matematiksel zekâ)
- Yukarıdaki grafiğe göre doğru "D" yanlış "Y" etkinliğini yapınız (mantıksal-matematiksel, görsel zekâ)

	Köyde en az kullanılan deyim kulu kölesi olmaktır.
	Köyde en fazla kullanılan deyim dillere destan olmaktır.
	İğne ipliğe dönmek ve ikna etmenin toplam kullanımı abayı yakmaktan fazladır.
	En az kullanılan deyim ikna etmektir.

	Dillere destan olmak deyimi diğer deyimlerin toplamından fazla kullanılmaktadır.

METNİ ANLIYORUM

- Dinleyip söylediğimiz bu türkü sizce hangi günlerde veya etkinliklerde kullanılıyor? Öğretmeninizin hazırlamış olduğu videoyu izleyerek düşüncelerinizi paylaşınız. (sözel, mantıksal, görsel, müziksel zekâ)
- Yerleri değiştirilmiş cümleleri metnin anlam bütünlüğünü dikkate alarak yeniden sıralayınız (sözel, mantıksal zekâ).

1	Günün birinde Zeynep'in köyünde büyük bir düğün olur	
2	Zeynep kocasının bu umursamaz tutumundan yataklara düşer	
3	Malkara köylerinden birinde (Edirne) Zeynep adında bir kız vardır.	
4	Zeynep'in evi köyün en yüksek tepesindedir	
5	Zeynep için artık çok geç kalınmıştır	
6	Uzun bir yolculuktan sonra Zeynep'in anası ve babası gelir	
7	Köyün ağaları araya girerler ve Ali ile Zeynep' i nişanlarlar	

GEÇİŞ VE BAĞLANTI İFADELERİNİ ÖĞRENİYORUM

- Aşağıdaki cümleleri metnin bağlamından hareketle uygun şekilde tamamlayınız. (sözel, mantıksal zekâ)

Ali Zeynep' e abayı yakar
çünkü…….

Annesi ve babası Zeynep'i Aliye vermek istemezler
çünkü……

Zeynep ailesini görmek için Ali' ye yalvarır
fakat……..

Zeynep hasretini biraz giderir
ama……..

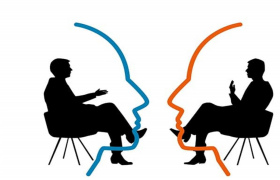
EMPATİ YAPIYORUM (BAĞLAÇLARI ÖĞRENİYORUM)

- Yüksek Yüksek Tepelere türküsünde koyu renkle yazılmış eklere ve kelimelere dikkat ediniz. Sizce bu ekler ve kelimeler cümlenin anlamında ne gibi değişiklikler yapmıştır?
- Kendinizi köyde yaşayan bir hayvanın yerine koyunuz. Hangi hayvan olmak isterdiniz nedenleriyle yazınız. Yazarken yeni öğrendiğiniz bağlaçları da kullanınız. (doğacı, sözel, içsel zekâ).

……. olmak isterdim.

MÜNAZARA YAPIYORUM

➢ Okumuş olduğunuz hikâyede Ali, Zeynep'in ailesiyle görüşmesine engel olmuştur. Sizce evin reisi (evde sözü geçen) olmalı mı? Olmalıysa kim olmalıdır? (sözel, mantıksal, sosyal zekâ).

CANLANDIRALIM

➢ Dinlediğiniz türkünün hikâyesini canlandırınız (sözel, sosyal, bedensel zekâ).

HAYALİMDEKİ KÖYÜ RESMEDİYORUM

➢ Bir köy hayal ediniz o köyde neler olsun isterdiniz resmini çiziniz (görsel, doğacı zekâ).

KAZANIMLAR

T.7.1. DİNLEME/İZLEME

T.7.1.2. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen, bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder.

T.7.1.13. Dinleme stratejilerini uygular.

T.7.2. KONUŞMA

T.7.2.1. Hazırlıklı konuşma yapar.

T.7.2.2. Hazırlıksız konuşma yapar.

T.7.2.3. Konuşma stratejilerini uygular.

T.7.2.4. Konuşmalarında beden dilini etkili bir şekilde kullanır.

T.7.3. OKUMA

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.

T.7.3.4. Okuma stratejilerini kullanır.

T.7.3.5. Bağlamdan hareketle bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

T.7.3.6. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

T.7.3.7. Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlama olan katkısını değerlendirir.
T.7.3.14. Görsellerden ve başlıktan hareketle okuyacağı metnin konusunu tahmin eder.

T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.

T.7.3.20. Metinle ilgili sorular sorar.

T.7.3.32. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

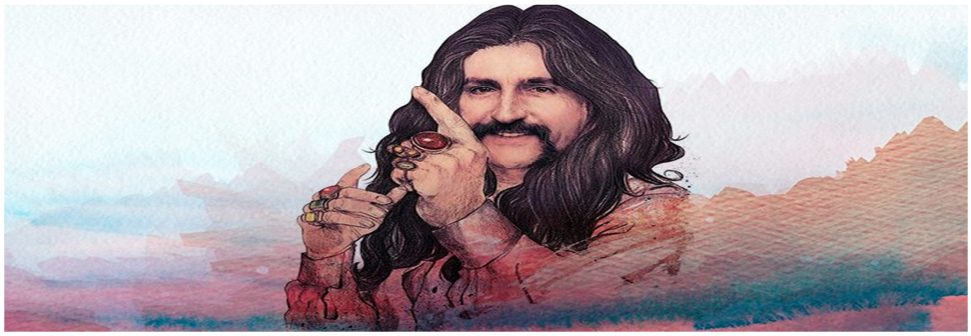
T.7.3.34. Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.

T.7.4. YAZMA

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

Metin: YAZ DOSTUM (Sarı Çizmeli Mehmet Ağa)

METNE HAZIRLANALIM

- Barış Manço'nun hayatı ve eserleri hakkında araştırma yapınız. Grup olarak da araştırmanızı yapabilirsiniz (sözel, içsel, sosyal zekâ).
- Canlandırma bölümünde kullanmak üzere yanınızda Barış Manço' ya benzeyecek şekilde kıyafetler, yüzükler getiriniz.
- En sevdiğiniz hayvanlar hangisidir? Barış Manço'nun "Arkadaşım Eşek" şarkısını dinleyerek hayvanlarla ilgili düşüncelerinizi ifade ediniz (doğacı, müziksel, sözel zekâ).
- Deyimler hakkında neler biliyorsunuz? Deyimlerin çıkış kaynakları var mıdır? Bildiğiniz deyim öyküsü var mı? (Sözel, mantıksal zekâ).

SÖZLERİ

Yaz dostum,
Güzel sevmeyene adam denir mi?
Yaz dostum,
Selam almayana yiğit denir mi?
Yaz dostum,
Altı üstü beş metrelik bez için
Yaz dostum,
Boşa geçmiş ömre yaşam denir mi?

Yaz tahtaya bir daha,
Tut defteri kitabı
Sarı çizmeli Mehmet Ağa
Bir gün öder hesabı

Yaz dostum,
Yoksul görsen besle kaymak bal ile
Yaz dostum,
Garipleri giydir ipek şal ile

Yaz dostum,
Öksüz görsen sar kanadın' kolunu
Yaz dostum,
Kimse göçmez bu dünyadan mal ile

Yaz tahtaya bir daha,
Tut defteri kitabı
Sarı çizmeli Mehmet Ağa
Bir gün öder hesabı

Yaz dostum,
Barış söyler, kendi bir ders alır mı?
Yaz dostum,
Su üstüne yazı yazsan kalır mı?
Yaz dostum
Bir dünya ki haklı haksız karışmış
Yaz dostum

Boşa koysan dolmaz, dolusu alır mı? BARIŞ MANÇO

Yaz tahtaya bir daha,
Tut defteri kitabı
Sarı çizmeli Mehmet Ağa
Bir gün öder hesabı

SARI ÇİZMELİ MEHMET AĞA DEYİMİNİN ÖYKÜSÜ

Sarı çizmenin moda olduğu bir zamanda, İzmir eşrafından birisi, uşağını çağırıp tembih etmiş:

- Bak a efendi! Aydın'dan Mehmet Ağa isminde birisi gelecek. Harman zamanında sarı çizme alması için on dört akçe vermiştim. Borcunun vadesi geldi, bugün defterden borcunu sildim. Şimdi faytona bin, doğru istasyona! Uzun boylu, orta yaşlı, efe bıyıklı biridir, hemen tanırsın.

Uşak istasyona varmış. Tren boşalmaya başlamış. Bir müddet, tarife uygun adam aramışsa da nafile. Bari çizmesinden tanıyayım diye bu sefer ayakları tarassuda başlamış. Ne var ki sarı çizmelerden giyen giyene. Nihayet çaresizlik içinde en benzettiği kişiye seslenmiş:

- Mehmet Ağa! Bizim bey seni konakta bekliyor.

Tesadüf bu ya, sarı çizmeli adamın adı Mehmet olup Aydın'da kendisini ağa diye çağırırlarmış. Beraberce konağa varmışlar. Bey bakmış ki gelen sarı çizmeli ile onun borçlusu Mehmet Ağa arasında bir benzerlik yok. Elindeki defterin alacak hanesine bir yandan Mehmet Ağa'nın adını yeniden yazarken, diğer yandan uşağı paylamaya başlamış.

Nihayet uşak:

- Bey, demiş, burası koca bir şehir, sarı çizmeli de çoktu; Mehmet Ağa da. Seninkini yaz deftere bir daha!

Bu hikâye halk arasında yayıldıktan sonra, kim olduğu, ne olduğu belli olmayan birisinden bahsedilirken "Sarı çizmeli Mehmet Ağa" deyimi kullanılmaya başlanmıştır.

Kaynak: (Pala, 2012, s. 182)

DİNLEYELİM/ İZLEYELİM VE SÖYLEYELİM

- Bildiğiniz Barış Manço şarkısı varsa söyleyiniz (müziksel zekâ).
- "Sarı Çizmeli Mehmet Ağa" şarkısını dinleyiniz (müziksel zekâ).
- "Sarı Çizmeli Mehmet Ağa" şarkısını söz korosu yöntemiyle okuyup söyleyiniz (sözel, müziksel, sosyal zekâ).

OKUYALIM

- Dinlediğiniz şarkının hikâyesini işaretleyerek okuma stratejisiyle okuyunuz. Metni okurken kişileri, olayın geçtiği yeri, zamanı, farklı renkte kalemlerle işaretleyiniz (sözel, görsel zekâ).

KELİME DAĞARCIĞIM

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını önce tahmin ediniz daha sonra TDK Türkçe sözlükten anlamlarını yazarak kelimeleri cümlede kullanınız (sözel, mantıksal zekâ).

Kelimeler	Tahminim	Sözlük anlamı	Cümlem
Eşraf			
Akçe			
Nafile			
Tarassut			
Paylamak			

METNİ ANLIYORUM/ ÖRTÜLÜ ANLAMLARI BULUYORUM

- Okuduğunuz hikâyede adam uşağını çağırıp ondan ne istiyor? (Sözel, mantıksal zekâ).
- Uşak adamın isteğini gerçekleştirmek için ne yapıyor? (Sözel, mantıksal zekâ).
- Siz uşağın yerinde olsanız sizden böyle istekte bulunan birine ne cevap verirdiniz? (Sözel, içsel, mantıksal zekâ)
- Sizce Altı üstü beş metre bezden kasıt nedir? Mal ile göçmemek nedir? İpek şal ile giydirmek, kaymak bal ile beslemek nedir? (Sözel, içsel, mantıksal zekâ)

SORU İŞARETİNİN KULLANIMI

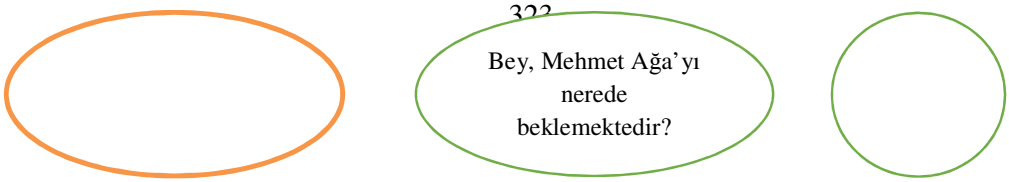
- Şarkıda geçen soru anlamı taşıyan ama cevap gerektirmeyen sorulara örnek 3 cümle yazınız (sözel, mantıksal zekâ).

5 N 1 K "Deyimin öyküsüyle İlgili 5N1K soruları oluşturunuz. (Sözel, mantıksal zekâ)

NE

NEREDE

NASIL

NİÇİN NE ZAMAN KİM

ÖZNEL- NESNEL CÜMLELER BULUYORUM

- Dinlediğiniz şarkının hikâyesinde geçen öznel ve nesnel cümleleri belirleyerek aşağıdaki uygun kutucuklara yazınız (sözel, mantıksal zekâ).

Öznel Cümleler	Nesnel Cümleler
1-	1-
2-	2-

CANLANDIRALIM

- Barış Manço' ya benzeyecek şekilde kıyafetler giyip Sarı Çizmeli Mehmet Ağa şarkısını söyleyiniz (playback). (sözel, bedensel, müziksel, sosyal zekâ).
- Dinlediğiniz şarkının hikâyesini canlandırınız (sözel, bedensel, müziksel, sosyal zekâ).

METNİ DEĞİŞTİRİYORUM (Grup etkinliği)

- Okuduğunuz deyimdeki hikâyenin sonunu alacaklı adamın parasını uzun uğraşlar sonucu alabileceği şekilde yeniden kurgulayarak yazınız (sözel, mantıksal, sosyal zekâ).

.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

KARİKATÜR ÇİZİYORUM

- Dinlediğiniz şarkıda geçen "alacaklı adamı, uşağı veya şarkıyı söyleyen Barış Manço'yu karikatür şeklinde çiziniz. Karikatürleri çizdikten sonra konuşma balonları oluşturunuz (görsel, sözel, içsel zekâ).

KAZANIMLAR

T.7.1. DİNLEME/İZLEME

T.7.1.2. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen, bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder.

T.7.1.11. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.

T.7.2. KONUŞMA

T.7.2.3. Konuşma stratejilerini uygular.

T.7.2.4. Konuşmalarında beden dilini etkili bir şekilde kullanır.

T.7.2.5. Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

T.7.3. OKUMA

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.

T.7.3.4. Okuma stratejilerini kullanır.

T.7.3.5. Bağlamdan hareketle bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.

T.7.3.21. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.

T.7.3.24. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.

T.7.3.27. Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.

T.7.3.22. Metnin içeriğini yorumlar.

T.7.3.32. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

T.7.4. YAZMA

T.7.4.3. Hikâye edici metin yazar.

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

METNE HAZIRLANALIM

Derse gelmeden önce ayrı ayrı küçük kâğıtlara birer tane deyim yazınız (sözel zekâ).

Türkiye'nin mega starı denilince aklınıza kim gelir? (mantıksal, müziksel zekâ).

Tarkan'ın bildiğiniz şarkısı varsa söyleyiniz (müziksel zekâ).

Atasözleri ve deyimler hakkında neler biliyorsunuz? Atasözü ve deyim örnekleri veriniz (sözel zekâ).

ŞARKI: DİLLİ DÜDÜK

Söz gümüşse sükut altındır
Masal okuyor bilmiyor o zır deli
Rüzgar eken fırtına biçer
Kendi düşen ağlamaz yani

Sen sen ol kalp kırma
Uykuların kaçar sonra
Akıllı ol oyuna gelme
Tepe takla olursun eden bulur sonunda

Pireyi deve yaptı dilli düdük
Ateşe bile bile körükle gidiyor
Kendi kuyusunu kazıyor enayi
Cırcır ötüyor

Bana göre hava hoş kendi bilir
Beni bilen iyi biliyor
Boşa çabaları bu gönüllerde
Hükmü geçmiyor

Hadi sev hadi hadi hadi
Gözünü karart da
Koy elini kalbine şu yalan hayatta
Gelen geçer konan göçer unutma
Sana da kalmaz bu ölümlü dünya

Caka satıyor utanması yok
O kendini üstün buluyor,
Ama yanılıyor
Burnu kaf dağında mübarek
O kendini bu âlemin kralı sanıyor

Sen sen ol kalp kırma
Uykuların kaçar sonra
Akıllı ol oyuna gelme
Tepe takla olursun eden bulur sonunda

Pireyi deve yaptı dilli düdük
Ateşe bile bile körükle gidiyor
Kendi kuyusunu kazıyor enayi
Cırcır ötüyor

Bana göre hava hoş kendi bilir
Beni bilen iyi biliyor
Boşa çabaları bu gönüllerde
Hükmü geçmiyor

Hadi sev hadi hadi hadi
Gözünü karart da
Koy elini kalbine şu yalan hayatta
Gelen geçer konan göçer unutma
Sana da kalmaz bu ölümlü dünya

Şöyle bir silkelen de gel kendine
Hududunu haddini bil ileri gitme
İki kere iki dört hesabı kolay
Aç kalbini gel dır dır etme.

Pireyi deve yaptı dilli düdük
Ateşe bile bile körükle gidiyor
Kendi kuyusunu kazıyor enayi
Cırcır ötüyor

Bana göre hava hoş kendi bilir
Beni bilen iyi biliyor
Boşa çabaları bu gönüllerde
Hükmü geçmiyor

Seslendiren: Tarkan

DİNLEYELİM OKUYALIM VE SÖYLEYELİM

- "Dilli Düdük" şarkısını dinleyiniz. Şarkıyı dinlerken deyim olacağını düşündüğünüz kelime gruplarının altını çiziniz (sözel, mantıksal, müziksel zekâ).
- "Dilli Düdük" şarkısını söz korosu yöntemiyle okuyup söyleyiniz (sözel, müziksel, sosyal zekâ).
-

KELİME DAĞARCIĞIM

- Aşağıda harfleri eksik olarak verilmiş kelime/kelime gruplarını metinden bularak eksiklikleri tamamlayınız. Kelimelerin anlamlarını metnin bağlamından tahmin edip TDK Türkçe sözlükten anlamlarını öğrenerek cümlede kullanınız. (sözel, mantıksal zekâ)

KELİME/KELİME GRUBU	ANLAMI	CÜMLEM
G. m. ş		
M. sa.		
R. zg. r		
Sük. t		
H. dut		

SÖZ SANATLARINI ÖĞRENİYORUM

- İçerisinde söz sanatlarının yer aldığı kısa şarkıları dinleyerek uygun kutucuğa √ işaretini koyunuz. (müziksel, sözel zekâ)

ŞARKI SÖZLERİ	Kişileştirme (Teşhis)	Konuşturma (İntak)	Abartma (Mübalağa)	Benzetme (Teşbih)
Pireyi deve yaptı dilli düdük.				
Söz gümüşse sükût altındır.				
Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda.				

Benim yorgun gönlümde aşkının telaşı var.				
Başın öne eğilmesin, aldırma gönül.				
Her aşk ölümü tadacak.				

DEYİMLERİ ÖĞRENİYORUM (CANLANDIRMA)

- Aşağıdaki deyimleri ve atasözlerini anlamlarıyla eşleştiriniz (sözel, mantıksal zekâ).
- Dersten önce getirdiğiniz deyimlerle şarkıda geçen deyimleri arkadaşlarınızla gruplar oluşturup bahçede sözsüz tiyatro yöntemiyle anlatınız (sözel, doğacı, bedensel, sosyal zekâ).

1.Pireyi deve yapmak		Önemsiz bir olayı büyütmek
2. Dır dır etmek		Herkesin zarar görmesine yol açacak işler yapan kimse çok sert tepkilerle karşılaşır ve sonunda en büyük zarara kendisi uğrar.
3. Oyuna gelmek		Sürekli anlamsız konuşmak.
4. Rüzgâr eken fırtına biçer		Kendi zararına kendisi neden olan kimsenin şikayet etmeye hakkı yoktur
5. Kendi düşen ağlamaz		Uyumak amacıyla yatmışken herhangi bir sebeple uyuyamamak.
6. Kendi kuyusunu kazmak		Kendisine zarar verecek davranışta bulunmak.
7. Gözünü karartmak		Bir işe atılırken hiçbir şeyden çekinmemek.
8. Uykuları kaçmak		Aldatılmak.
9. Hükmü geçmemek		Gönül kırmak.
10. Söz gümüşse sükût altındır		Gerginliği uzlaşmazlığı artıracak şekilde davranmak

11. Kalp kırmak		Gücü yetmemek
12. Burnu kaf dağında olmak		Gösteriş yapmak.
13. Ateşe (yangına) körükle gitmek		Susmak bazen konuşmaktan daha iyi sonuç verir.
14. Caka satmak		Çok kibirli olmak.
15. Âlemin kralı sanmak		Kendini herkesten üstün görmek.

MEDYA KAYNAKLARINI DEĞERLENDİRİYORUM

Tarkan'a TDK'den övgü

Son albümünde müzik dilinde çokça kullanılan argo sözler yerine 50'ye yakın deyim ve atasözü var.

07.01.2008 - 08:31 | Güncelleme: 07.01.2008 - 08:31

Türk Dil Kurumu (TDK), son albümünde 50'ye yakın deyim ve atasözüne yer veren ünlü sanatçı Tarkan'ı takdir etti. Müzik dilinde çokça kullanılan argo sözler ve yabancı kelimeleri eleştiren TDK Başkanı Şükrü Haluk Akalın, bu olumsuz örnekler karşısında Tarkan'ın atasözlerini ve deyimleri ustaca harmanladığını söyledi.

Akalın, "Konuşmaları ve yazılarında atasözleri ile deyimlere yer veren kişiler, Türkçeyi daha etkili kullanır." dedi. Barış Manço'nun yaşarken yaptığı şarkılarda atasözlerine ve deyimlere sıkça yer verdiğini aktaran TDK Başkanı Akalın, o günlerde Manço'nun şarkılarında kullandığı atasözleri ve deyimlerin çocukların ve gençlerin dilinden düşmediğini hatırlattı.

Kaynak: *https://www.haberturk.com/haber/haber/50294-tarkana-tdkdan-ovgu.*
Tarih: 07.01.2008

- Tarkan'ın şarkılarında bu kadar çok deyim kullanmasının dil açısından ne gibi önemi vardır?

- Medya denilince aklınıza neler gelmektedir? Medya kaynaklarından okuduğumuz bilgilerin hepsi doğru mudur? (sözel, mantıksal zekâ).
- Güvenilir bilgi kaynakları nelerdir? Edu, gov, com gibi uzantılar hakkında neler biliyorsunuz? (sözel, mantıksal zekâ).
- Aşağıdaki internet uzantılarını ilgili olan bölümle eşleştiriniz (mantıksal zekâ).

Devlet Kurumları Ticari Kuruluşlar Üniversiteler Ağ uzantısı Bilgi ağı (information)

FABL YAZIYORUM

- İçerisinde şarkıda geçen deyimlerin de yer aldığı fabl yazınız (sözel, içsel zekâ).

DEYİMLERİ RESMEDİYORUM

- Dilli Düdük şarkısında geçen deyimleri görsel olarak ifade edecek resimler çiziniz. Konuşma balonları kullanarak deyimlerle ilgili cümleler yazabilirsiniz (sözel, görsel zekâ).

KAZANIMLAR

T.7.1. DİNLEME/İZLEME

T.7.1.11. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.

T.7.1.13. Dinleme stratejilerini uygular.

T.7.2. KONUŞMA

T.7.2.2. Hazırlıksız konuşma yapar.

T.7.2.3. Konuşma stratejilerini uygular.

T.7.2.4. Konuşmalarında beden dilini etkili bir şekilde kullanır.

T.7.2.5. Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

T.7.3. OKUMA

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.

T.7.3.4. Okuma stratejilerini kullanır.

T.7.3.5. Bağlamdan hareketle bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

T.7.3.6. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

T.7.3.8. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.

T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

T.7.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.

T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.

T.7.3.22. Metnin içeriğini yorumlar.

T.7.3.27. Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.

T.7.3.31. Medya metinlerini değerlendirir.

T.7.3.33. Bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.

T.7.4. YAZMA

T.7.4.3. Hikâye edici metin yazar.

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

EK 12. Okuma Becerisi Ön Test Metni ve Soruları

KIRMIZI PABUÇLAR

Sene sonunda sınıfımızın düzenlediği gösteride hemen hemen herkes görev almıştı. Programda çeşitli parodiler, şiirler, şarkılar, taklitler vardı. En önemlisi müzikli bir oyun oynanacaktı. Başrole ben seçilmiştim. Gecemi gündüzüme katmış çalışıyordum. Hepimiz çok başarılıydık. Provaları seyreden arkadaşlar gülmekten kırılıyorlardı. Çok heyecanlıydım. Ailem bir hafta sonra yapılacak olan gösteride bulunabilmek için şimdiden program yapıyordu. Onlar için bu çok renkli bir olaydı. Benimle gurur duydukları apaçıktı. Babam, o gün için çalıştığı iş yerinden izin istemiş, buna karşılık pazar günü çalışması gerekmişti. Annem arkadaşlarımın, öğretmenlerimin önünde beni mahcup etmemek için halamın kızından ödünç bir elbise almak zorunda kalmıştı. Annemle babam rolümü çalışırken beni görüyorlar, tiyatroya tutkunluğumu da bildikleri için gece geç saatlere kadar mutfaktaki teneke sobanın başında oturup ileride inşallah başarılı bir sanatçı olacağımı konuşuyorlardı.

"Belki de konservatuvara sokabiliriz."

"İkimiz de elimizden geleni yapıyoruz."

Annem bir yandan babamın kol ağızları eskimiş kazağını onarıyor bir yandan da onu karamsarlığından kurtarmaya çalışıyordu.

"Çok şükür ki çalışkan ve tokgözlü bir evladımız var. Bazı çocuklar gibi ne görürse tutturan biri değil."

"Beni de bu üzüyor ya zaten. Bir gün de karşıma geçip çocukça bir şey istemiyor."

"Öyle deme, isterse dayanamaz, işe yürüyerek gitmek pahasına dediğini yapmaya çalışırdın. O da bunu biliyor."

Bütün bunları benim duymadığımı sanıyorlardı.

Okulun son günleri olduğu için dersler bitmiş, bütün gücümüzle gösteri provalarını yapıyorduk. Sıra oyunda giyilecek kostümlerin seçimine geldi. Öğretmenimiz hepimize neler giyeceğimizi söylüyordu.

Ben siyah melon şapka, beyaz atletin üzerinde kırmızı papyon, beyaz şort, beyaz çorap ve kırmızı ayakkabı giyecektim. Öğretmenimiz babasının şapkasını bana verebileceğini söyledi. Atlet, jimnastikte giydiğim şortum, çorabım tamamdı. Papyon yerine kırmızı kurdele boynuma bağlanıp fiyonk yapılacaktı. Ama "Şimdi hapı yuttum." diye düşündüm. Bu hiç aklıma gelmemişti. Kırmızı pabuçlar? Bunu bulmak

zordu. Siyah, beyaz, kahverengi olsaydı neyse ama oyunun esprileri renklere ve benim tuhaf kıyafetlerime dayanıyordu. Ayakkabımın kırmızı olmaması oyunun tamamen yeniden yazılmasını gerektirirdi.

"Bir problem yok ya?" dedi öğretmenim.

"Yok." deyiverdim. "Her şeyim hazır sayılır." Bunu nasıl söyledim hâlâ şaşırıyorum.

Akşam düşünmekten yemek bile yiyemedim. İki gün kalmıştı. Bu aşamada yapılacak bir şey yoktu. Durumu babama anlatmak zorundaydım. Ama karşısına oturup onun yorgunluktan çukura kaçmış gözlerini, sorumlulukları nedeniyle çökmüş, küçülmüş omuzlarını görünce vazgeçtim. Babamdan böyle bir şey isteyemezdim. Kışın bile giymek zorunda kaldığı keten pabuçlarını düşündüm. Son kostümlü provada belki birisi "Bende böyle bir ayakkabı var." der diye umuyordum.

Öğretmenim ayakkabılarımı sorunca hiç düşünmeden cevap verdim.

"Babam bu akşam getirecek öğretmenim."

Gösteri yarındı. Eve döndüğümde kendimde değildim. Yatağıma uzanıp gözlerimi tavana diktim. Uzun süre öylece kaldım. Sonra aklıma birden geliveren bir şeyle yerimden fırladım. Müthiş bir fikirdi. Olabilirdi, denemeye değerdi. Yatağımın altındaki plastik çamaşır sepetini çıkarıp eskimeye yüz tutmuş bir çift beyaz çorap buldum, giydim. Kırmızı ispirtolu kalemimle çorapların üzerini ayakkabı modelinde boyadım. İşte kan kırmızısı ayakkabılarım hazırdı. Sahneye en yakın oturan kişiyle bile aramda üç metre mesafe olacaktı. Fark etmeleri olanaksızdı. Buluşumla gurur duyuyordum.

Gösteri okulun tiyatro salonunda büyük bir başarıyla tamamlandı. Ben sahneye çıkana kadar bir şeylerle oyalandım. En son kırmızıya boyanmış çoraplarımı giydim. Bayılacak gibiydim. Oyun anons edildi. Büyük bir coşkuyla oynadım. Bir ara kapıya yakın bir yerlerde annemle babamı gördüm. Bir yandan alkışlıyorlar, bir yandan da bir şeyler işaret ediyorlardı.

Her şey oldu bitti. Çok başarılıydık. Oyunumuz umduğumuzdan da çok beğenilmişti. Tebrikler, kutlamalar, çiçekler... Veliler yavaş yavaş kulise gelmeye başlamışlardı. Annemle babam yanıma gelip beni kucakladılar.

Babam "Yavrum, kırmızı ayakkabı gerektiğini neden bana söylemedin? Durumu annenden öğrendiğimde oyunun başlamasına çok az kalmıştı. Hemen koşup ayakkabıcıya gittim. Ama sana yetiştiremedim. Fakat görüyorum ki birisinden bulmuşsun. Geciktiğim için özür dilerim." dedi.

Ona sevgiyle sarıldım. Teşekkür ettim. Sonra eğilip kırmızıya boyanmış çoraplarımı çıkardım. Şaşkınlıktan ne diyeceklerini bilemediler.

Ertesi gün, benim ısrarım üzerine kırmızı ayakkabıları geri verdik ve yerine babam için bir çift ayakkabı aldık.

Nehir TINAZ

OKUMA- ANLAMA BAŞARI TESTİ

KIRMIZI PABUÇLAR METNİ SORULARI

1- Kahramanın babası işyerinden izin alma konusunda ne yaşamıştır?
   A) İşyeri sahibi izin vermemiş.
   B) Eğer aynı gün fazla çalışırsa izin verebileceğini söylemiş.
   C) Pazar günü işe gelirse izin verilecekmiş.
   D) Hiçbir şey yapmadan izin hakkını kullanabileceği söylenmiş.

2- Kızın babası neye üzülüyormuş?
   A) Kızına ayakkabı alamamasına.
   B) Kızının hiçbir şey istemiyor oluşuna.
   C) Paralarının olmamasına.
   D) Gösteriye gidemeyecek oluşuna.

3- Küçük kız aşağıdakilerden hangisini kıyafetlerini ayarlarken uygulamamıştır?
   A) Jimnastikte giydiği şort.
   B) Kendi babasının şapkası
   C) Papyon yerine kırmızı kurdele
   D) Çorap.

4- Küçük kızın yaşadığı sorunu ailesiyle paylaşmamasının sebebi nedir?
   A) Ailesinin gösteriye gelemeyecek oluşu.
   B) Öğretmeninden korkması.
   C) Ekonomik durumlarının kötü olması.
   D) Anne ve babasından korkması.

5- Kızın ayakkabısının kırmızı olması neden önemlidir?
   A) Kırmızı olmazsa oyunun yeniden yazılması gerekirmiş.
   B) Kırmızı pabuç çok komik görüneceği için.
   C) Kız kırmızı pabuçları sevdiği için.
   D) En pahalı ayakkabı kırmızı pabuç olduğu için.

6- Kızın en sonunda çözüm olarak bulduğu şey nedir?
   A) Babasıyla konuşup ayakkabı istemesi.
   B) Beyaz ayakkabıyı kırmızıya boyaması.
   C) Arkadaşından ödünç alması.
   D) Beyaz çorabı kırmızı renge boyaması.

7- Babası durumu öğrendiğinde kızı için ne yapmıştır?
   A) Ayakkabıcıya giderek ayakkabı almıştır.
   B) Ayakkabıyı yetiştiremeyeceğini anlayınca gösteri salonuna gitmiştir.
   C) Eşine neden bu durumu söylemedin diyerek kızmıştır.
   D) Bir arkadaşından para alarak ayakkabı almıştır.

8- " Kışın bile giymek zorunda olduğu keten pabuçları düşündüm." Cümlesiyle kız ne anlatmak istemiştir?
   A) Keten pabuçları sevmediğini.
   B) Babasının keten pabuçları çok sevdiğini.
   C) Ekonomik durumlarının kötü olduğunu.
   D) Keten pabuçların kış için iyi bir ayakkabı olduğunu.

9- Anne ve babası mutfakta kızları hakkında ne konuşuyorlarmış?
   A) Kızlarının iyi bir meslek sahibi olacağını.
   B) Kızlarının iyi bir sanatçı olacağını.
   C) Kızlarının çok yardımsever olduğunu.
   D) Kızlarının diğer çocuklardan yetenekli olduklarını.

10- "Ailem bir hafta sonra yapılacak olan gösteride bulunabilmek için şimdiden program yapıyordu. Onlar için bu çok renkli bir olaydı."
Altı çizili sözle anlatılmak istenen nedir?

   A) Ailesinin maddi durumlarının iyi olmaması.
   B) Ailesinin kızlarını çok sevmesi.
   C) Ailesi için eğlenceli bir zaman dilimi olması.
   D) Ailesinin plan yapmayı sevmemesi.

EK 13. Okuma Becerisi Son Test Metni ve Soruları

BELKIS TİYATROSU

Bir varmış bir yokmuş. Çok çok zamanlar önce Antalya ilimize kırk beş kilometre uzaklıkta güzel bir Aspendos şehri varmış. Akdeniz'in maviliğinin yakınlarında bulunan bu şehrin insanları ince ruhlu, sanatsever kişilermiş. Bunun için kentin her yerinde sanat eserleri varmış. Ak mermerlerden yapılan heykeller, kabartmalar, oymalar görenleri kendinden geçirirmiş. Uzaktan bakılınca büyük, süslü, güzel yapılar gözleri doldurur, yüreklere heyecan verirmiş.

Kralın sarayı tüm yapılardan yüceymiş. Mermerlerin, uyumlu taşların bir araya gelmesiyle yapılan bu büyük sarayda oturan kralın Belkıs adında bir de kızı varmış. ➜ **Sizce Belkıs nasıl görünüyordu?**

Belkıs çok güzelmiş. Gözleri, saçları, yüzü, boyu o kadar uyumluymuş ki çevrede bu güzelliği övmeyen yokmuş. Belkıs büyüyüp gelinlik çağına gelince onu yedi iklim, dört bucaktan görmeye gelenler oluyormuş.

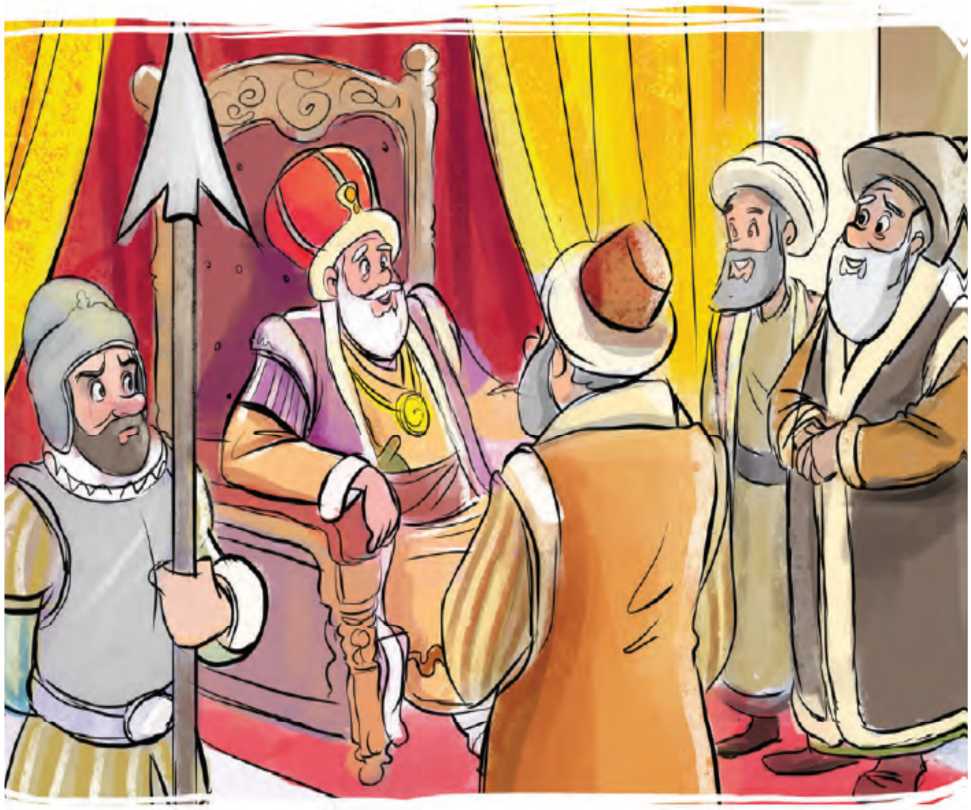
Kral, kızının evlenme çağına geldiğini, onu isteyenler çoğalınca anlamaya başlamış. Belkıs güzel, tatlı bir kız. Ondan nasıl ayrılsın? Ne yapacağını şaşıran kral gecelerce, günlerce düşüne düşüne bir karara varmış. ➜ **Kral nasıl bir karar vermiş olabilir?** Şöyle demiş:

— Aspendos kenti için kim faydalı ve güzel bir eser yaparsa kızımı ona vereceğim.

Bu haberi alan kızın taliplerini almış bir düşünce. Belkıs'ın güzelliğini duyup onunla mutluluğa ermek isteyenler Aspendos için en faydalı ve en güzel eseri yapmak için tasarılar hazırlamışlar. Filozoflar, ozanlar, çeşit çeşit sanatçılar birer eser ortaya koyup krala göstermişler.

Kral kendisine gösterilen eserler için ayrı ayrı yargılar verip eksikliklerini bildirmiş.

Bir yontucu, şehrin bir yönünü oyma taşlarla süsleyen bir su kemeri yapmış. Bu kemer kralın çok hoşuna gitmiş. Aspendos'a ayrı bir değer kazandıran yontucuyu kutlamış. Belkıs'ı bu yontucuya vermeyi düşünürken kendisini bir başka eseri görmesi için çağırmışlar. ➜ **Yeni eser sizce ne olabilir?**

Yeni eser, kentin başka bir boşluğunu dolduran büyük bir tiyatroymuş. Büyük, ak duvarlar içinde büyük bir salon... Alımlı bir sahne... Gözlere şaşkınlık veren localar... Hele bir kral locası varmış ki ne kadar güzel, ne kadar geniş, ne kadar yüce...

Kral oraya çıkınca o kadar sevinmiş ki kendinden geçmiş. Oradan bakınca tiyatronun tüm görünümü içini dolduruyormuş.

Orada oturmuş, iyice kendinden geçmiş ve çevresini unutarak yepyeni hayallere dalmış. Tam bu sırada gökten mi yerden mi olduğu pek belli olmayan bir ses gelmiş kulağına: **➜ Kralın kulağına gelen ses neler söylüyor olabilir?**

— Kralın kızı benimdir! Kralın kızı benimdir! O, benim olacaktır!

Kral duyduklarına inanamamış. Büyük bir şaşkınlık içindeyken mermerlerin arasından, duvarın üstünden daha gür, daha coşkun bir ses yükselmiş:

— Benimdir kral kızı! Belkıs benimdir!

Kral başını kaldırmış, karşısındaki sahneye bakmış. Ne görsün? Sahnede bir genç bir baştan bir başa dolaşıyor, adımlarını attıkça mırıl mırıl mırıldanıyormuş.

Gencin dudakları arasından çıkan seslerin ta locada çok uyumlu, açık ve seçik duyulması kralın sevincini bir kat daha artırmış. Dinlemiş... Ses durmadan:

— Kral kızı benimdir! Belkıs benimdir, diyormuş.

Ayağa kalkan kral: **➜ Kral sizce nasıl bir emir vermiştir?**

— Aspendos için en faydalı ve en güzel eser bu tiyatrodur. Kızımı bunu yapana vereceğim, demiş.

Kralın ağzından söz çıkar da duyulmaz mı? Kral sözü olur da uyulmaz mı? Hemen düğün hazırlıklarına başlanmış. Yedi ülke, dört köşeye haber ulaştırılmış. Tüm krallar, sanatçılar ve halk Belkıs'ın düğününe çağrılmış.

Aspendos şölenlerle çalkalanıyormuş. Tiyatroyu görenlerin parmakları ağzında kalıyormuş. Aspendoslular çok beğenmişler, pek sevmişler bu tiyatroyu. Kralın kızının bir sanatçıya verilmesi de herkesi duygulandırmış.

Belkıs ince bir gelin olmuş, sanatçıyla mutluluğa ermiş. Siz de güneye iner, Belkıs Tiyatrosu'nu görürseniz kralın güzellik anlayışını beğenirsiniz.

Akdeniz'in güzelliğine ayrı bir değer kazandıran sanat eserlerinin içinde bu tiyatronun büyük önemi vardır. Belkıs Tiyatrosu'nu gezerken Aspendos Kralı'nın sesini siz de duyacaksınız.

İbrahim Zeki BURDURLU
(Düzenlenmiştir.)

OKUMA- ANLAMA BAŞARI TESTİ

BELKIS TİYATROSU METNİ SORULARI

1- Aşağıdakilerden hangisi Aspendos şehrindeki insanların özelliklerinden biridir?
   A) Çok zengin olmaları.
   B) Sanat zevklerinin olması.
   C) Yoksul bir hayatlarının olması.
   D) Sporu çok sevmeleri.

2- "Belkıs büyüyüp gelinlik çağına gelince onu yedi iklim, dört bucaktan görmeye gelenler oluyormuş. Cümlesinden hangi sonuç çıkarılabilir?

   A) Belkıs' ı birçok insanın merak etmesi.
   B) Belkıs' ın hastalığı nedeniyle insanların onu görmek istemesi.
   C) Kral'ın, kızını görmeye gelenlere hediyeler vermesi.
   D) Belkıs'ın iyi bir tiyatro oyuncu olması.

3- Belkıs ile evlenmek için eser hazırlayanlar arasında kimler yoktur?

   A) Ozanlar
   B) Sanatçılar
   C) Filozoflar
   D) Çiftçiler

4- Kral tiyatronun hangi bölümüne hayran kalmıştır?
   A) Büyük sütunlarının olmasına.
   B) İçindeki büyük misafir bölümüne.
   C) Kral locasına.
   D) Merdivenlerinin çok büyük olmasına.

5- "Tiyatroyu görenlerin parmakları ağzında kalıyormuş." Cümlesinden hangisi çıkarılamaz?

   A) Çok beğenmiş olmaları.
   B) Çok kıskanmış olmaları.
   C) Çok sevmiş olmaları.
   D) Çok şaşırmış olmaları.

6- Aspendos' taki insanların duygulanmalarının nedeni nedir?
   A) Şehirlerinin ihtiyacının karşılanması.
   B) Belkıs' ın bir sanatçıyla evlenmesi.
   C) Kral'ın artık orda yaşayacak olması.
   D) Kral'ın çok mutlu olması.

7- Metinden hareketle sizce Belkıs Tiyatrosu Türkiye'nin hangi bölgesinde bulunmaktadır?
   A) Karadeniz Bölgesi'nde
   B) Doğu Anadolu'da
   C) Ege Bölgesi'nde
   D) Akdeniz Bölgesi'nde

8- Aşağıdaki sanat eserlerinden hangisi Aspendos şehrinde bulunmamaktadır?
   A) Kabartmalar
   B) Oymalar
   C) Su kemerleri
   D) Heykeller

9- Kral kızını evlendirmek için hangi yolu denemiştir?
   A) Kiminle evlenmek istiyorsa onunla evlendirmek istemiştir.
   B) Aspendos' un en zenginiyle evlendirmek istemiştir.
   C) Aspendos' un en yakışıklısıyla evlendirmek istemiştir.
   D) Aspendos' a en güzel eser yapan kişiyle evlendirmek istemiştir.

10- Aşağıdakilerden hangisi kralın özelliklerinden birisi değildir?
   A) Sanatsever
   B) İyi yürekli
   C) Tembel
   D) İnce ruhlu

EK 14. Dinleme Becerisi Ön Test Metni ve Soruları

MOR SALKIMLI EV

Uyandığımda saat dokuzu gösteriyordu. Dışarıda hafif bir rüzgâr esiyor, yapraklar hışırdıyor, dallar birbirine vuruyordu. Bir at arabasının sesi kulağıma geldi. Yatakta doğrulup dışarıya baktım. Ne göreyim, mahallenin mor salkımlı evinin üst katına yeni bir aile taşınıyordu. Konu komşu toplanmış, hep birlikte onların gelişini seyrediyordu. "Bunlar kimdi acaba? Nereden geliyorlardı? Kimler tarafından gönderilmişlerdi?" diye herkes merak ediyordu. Bir süre sonra gelenlerin Makedonya'dan göçmek zorunda kalan bir aile olduğu anlaşıldı. Bu haber, yıldırım hızıyla öteki mahallelere de yayıldı.

Ertesi gün, mahallenin yaşlı başlı kişileri bir araya gelip bu zavallı aileye ne gibi yardımların yapılabileceğini konuşmaya başladılar. İlkin evlerden eşya toplandı, daha sonra maddi durumları iyi olan ailelerden para yardımı istendi. Onlara yardım etmek için herkes birbiriyle yarışıyordu âdeta. Pek doğal ki en büyük yardım, mor salkımlı evin sahibinden gelmişti. Evinin üst katının iki odası gelen aileye tahsis edilmişti. Bu, diğer komşuların yardım etme hevesini artırmıştı. Mor salkımlı ev mahallemizin en güzel, biricik iki katlı eviydi. Her iki katta toplam sekiz oda bulunuyordu. Odaların tavanlarını ve duvarlarını rengârenk oyma resimler süslüyordu. Hemen her odada kristal avizeler ve gece lambaları vardı. Oyma dolapların içindeki yemek ve kristal reçel takımları insanın gözlerini kamaştırıyordu.

Ev, iki girişliydi. Zemin kata mermer merdivenlerden giriliyordu. Burada evin sahibi olan komşu ninemiz yaşıyordu. Evin pencereleri alabildiğine geniş bahçeye bakıyordu. Bahçe iki bölümden oluşuyordu. Birinci bölümde sardunya, begonya, çarkıfelek, sultanküpesi, hanımeli, katmerli güller ve adlarını bilmediğim çiçekler vardı; ikinci bölümde de meyve ağaçları bulunuyordu. Geniş kerpiç duvarlar iki insan boyu yüksekliğindeydi. Duvarların iç tarafı ve üst kısmı boydan boya mor salkımlı çiçeklerle kaplıydı. Çiçekler ilkyazdan sonbahara kadar durmadan açtığı için duvarlar âdeta mor renge bürünüyordu. Bu yüzden de buraya mor salkımlı ev diyorduk.

Zengin bir bey ailesinin kızı olan komşu nine, bu evde yıllardan beri Fındık adlı köpeğiyle yaşıyordu. Çoluk çocuk yoktu. Evin avlusuna benden başka hiçbir çocuk giremezdi. Onun her türlü işini ben yaptığım için beni çok seviyordu. Her zaman "Benim oğlum, paşa oğlum!" diyordu. Bu övücü sözler pek hoşuma gidiyordu. Ben de bir dediğini iki etmiyordum. Ona pazardan her gün ekmek, süt, yoğurt gibi öteberi almak benim görevimdi. Bir de mahalle çeşmesinden günde iki üç kez taze su götürürdüm.

11

Komşu nine misafirliğe gittiğinde bahçesine kimse girmesin diye hep beni çağırırdı. Ben de köpeği Fındık ile bahçeyi boydan boya dolaşırdım. Zerdali, şeftali, armut ağaçlarından en güzel meyveleri koparıp yerdim. Sonra dut ağacına tırmanır, kışlaya giden yolu saatlerce seyrederdim. Çoğu kez caddeden sıra sıra askerler, askerî araçlar geçerdi. Kerpiç evlerin temellerini bile sarsan tanklar, büyük bir gürültüyle geçerken kalbim küt küt atardı.

Bir gün komşu nine beni evine çağırdı. Bunca yıl sonra evine ilk kez girmiştim. Evin iç düzeni, beni hayli şaşırtmıştı. İlk kez gördüğüm için bilhassa antika eşyaları çok ilginç gelmişti. Bana gül reçeli ikram etti. Hayatımda ilk kez gül reçeli yiyordum. Tadını hâlâ damağımda duyuyorum. Yeni gelen aile için uzun uzun konuştu. Ailenin çocuklarına yardım etmemi, Türkçeyi öğretmemi ayrıca onları diğer çocuklardan korumamı istedi. Sonra onlar için aldığı şık ayakkabıları gösterdi. Çok sevindim. Bana da aynılarından alsaydı daha sevinecektim.

O günden sonra, çocuklarla birlikte evin geniş bahçesinde serbestçe oynamaya başladık. Ne yapsak, ne etsek komşu nine artık bizlere bağırmıyordu. Biz de buna karşılık özenle baktığı çiçekleri hemen her gün suluyor, etraflarında biten otları ayıklıyorduk. Bizi saatlerce seyreden komşu nine daha sonra bisküvi ikram ediyordu.

Komşu nine sayesinde mahallemize gelen yeni aile fertleri, kendilerini artık yabancı hissetmiyorlardı. Yıllarca birlikte yaşamışçasına birbirimizle kaynaşmıştık.

Mustafa İSEN

Yazar: Halide Edip Adıvar

Soru 1. “Mor Salkımlı Ev” adlı metinden yola çıkarak aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi TDK Türkçe Sözlük ’ten kontrol ediniz.

Kelime ve Kelime grupları	Tahminim	Sözlük anlamı
Kerpiç		
Tahsis etmek		
Antika		

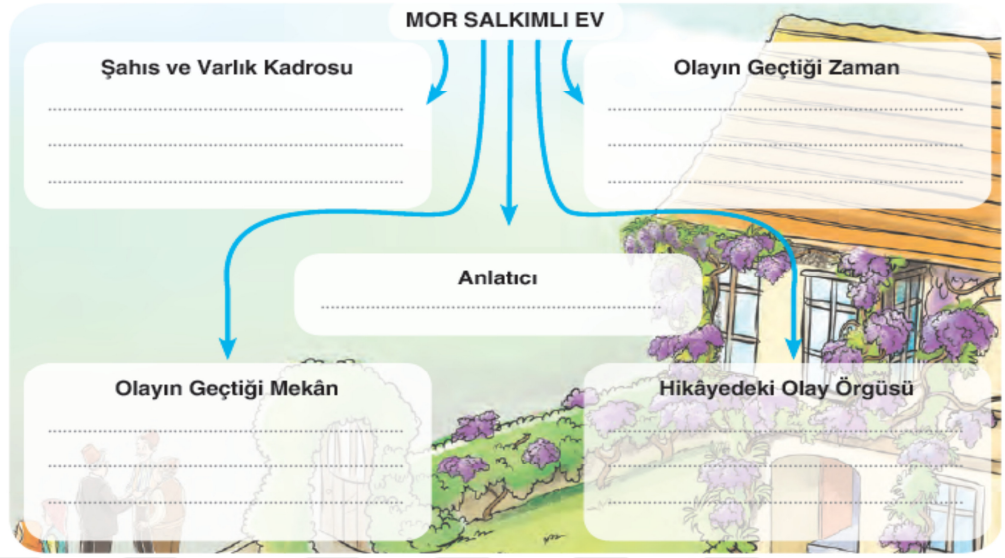
Soru 2. “Mor salkımlı ev” adlı metninin konusunu belirleyiniz.

Soru 3. “Mor salkımlı ev” adlı metninin ana fikrini ve yardımcı fikirleri belirleyiniz.

Ana fikir:

Yardımcı fikirler:

Soru 4. Mor Salkımlı Ev metninin hikaye haritasını oluşturunuz.

Soru 5. Aşağıdaki sebep- sonuç, amaç sonuç cümlelerini tamamlayınız.

Sebep	Sonuç
İlk kez gördüğüm için bilhassa antika eşyaları…	
Onun her türlü işini ben yaptığım için…	

Amaç	Sonuç
Onlara yardım etmek için…	
Ertesi gün, mahallenin yaşlı başlı kişileri bir araya gelip…	

Soru 6. Siz de dinlediklerinizden hareketle metinle ilgili 2 tane soru oluşturunuz.

1.
2.

Soru 7. Siz de ” Mor Salkımlı Ev” metnindeki yaşlı ninenin yerinde olsaydınız yardım eder miydiniz? Neler hissederdiniz?

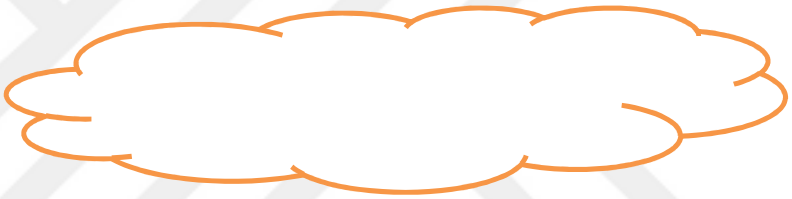
Soru 8. Dinlediklerinize ilişkin aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Mor salkımlı eve ilk girdiğinde çocuğa neler ilginç geliyor?

- Komşu nine çocuğu neden çok seviyor?

- Komşu nine, çocuktan yeni gelen alenin çocukları için neler istiyor?

Soru 9. Siz olsaydınız bu metne hangi başlığı koyardınız?

Soru 10. Siz başka bir yere gidip kalacak yer sıkıntısı yaşadınız mı? Yaşasaydınız bu durumda neler yapardınız?

EK 15. Dinleme Becerisi Son Test Metni ve Soruları

AK SAKALLI BİLGE DEDE

Yoksul kadınla genç bir oğlu varmış. Bunlar, kulübeye benzeyen evlerinde birlikte yaşıyorlarmış. Bu yoksul ailenin bir de varlıklı komşuları varmış. Varsıl komşu varlığıyla kibirlenir, komşularının yoksulluğu ile alay edermiş. Onları kendisine hizmet edecek, eğlendirecek basit insanlar olarak görürmüş. Soğuk bir kış günü delikanlıya bir öneride bulunmuş:

— Sende kırk para yok. Bende ise istemediğin kadar para var. Paraya çok gereksinim duyduğunuzu biliyorum. Benim canımsa biraz eğlenmek istiyor. Eğer dediğimi yaparsan sana çok para veririm.

Yoksul genç sevinmiş bu öneriye:

— Ne yapmamı istiyorsun, demiş.

Adam:

— Eğer şu göle girer ve sabaha kadar orada kalırsan sana tam yüz altın veririm.

Yoksul genç: "Biraz üşürüm ama sonunda yüz altın sahibi olurum. Annem de rahat eder, ben de." diye düşünmüş. Havanın ayazına, gölün dondurucu soğuğuna aldırmamış, titreye titreye göle girmiş.

Annesi, gün boyu oğlunu evde boşuna beklemiş. Hava kararınca iyice meraklanmış. Eline bir meşale alıp onu aramaya başlamış. Göl kıyısına gitmiş.

Bir de bakmış ki oğlu gölün ortasında öylece duruyor.

— Ne oldu oğlum, demiş. Niçin gölde bekliyorsun?

Çocuk olanları anlatmış annesine.

Kadının gönlü, bu işe pek razı olmamış. Ama iş işten geçmişmiş. Sabaha zaten az bir zaman kalmışmış. "Yedi sekiz saat nedir ki tez gelir geçer. Yüz altını alır, biraz rahatlarız." diye düşünmüş. Oğlunu gölde bırakıp eve dönmüş.

Delikanlı sabaha kadar dona titreye gölde kalmış. Sabah olunca gölden çıkmış, komşusunun evine gitmiş.

— Ağam, demiş. Sabaha kadar gölde durdum. Şimdi yüz altınımı istiyorum.

Komşusu kötü niyetli biriymiş. Amacı çocukla alay etmekmiş.

— Gölden hiç çıkmadın mı? Hiç ısınmadın mı?

— Çıkmadım, demiş genç. Hiç ısınmadım.

— Kimse gelmedi mi yanına?

— Annem geldi. Eve zamanında gitmeyince merak etmiş, elinde meşaleyle beni aramaya çıkmış. Gölün kıyısına kadar geldi, gitti.

Adam aradığı bahaneyi bulmuş.

— Ne parası be, demiş. Hem annenin elindeki meşaleyle ısın hem de iddiayı kazandığını söyle. Çocuk mu kandırıyorsun sen?

Hak ettiği parayı alamamak, üstelik aptal yerine konmak delikanlının çok zoruna gitmiş. Ağlamaklı olmuş. Kentte herkesin saygı duyduğu, akıl danıştığı ak sakallı bir bilge varmış. Genç onun yanına gitmiş.

Varsıl komşusuyla girdiği iddiayı anlatmış. Sabaha kadar buz gibi suyun içinde beklediğini söylemiş. Sonuçta iddiayı kazandığını ama komşusunun parasını vermediğinden yakınmış.

Ak Sakallı Bilge Dede:

— Kentimizin dürüst bir yargıcı var. O çok adaletli birisidir. Tüyü bitmemiş yetimin bile hakkını gözetir. Git, derdini ona anlat. O senin hakkını koruyacak, paranı almanı sağlayacaktır, demiş.

Delikanlı, doğruca yargıcın yanına gitmiş. Komşusuyla arasındaki iddiayı ona da anlatmış. Gece boyu gölde kalmasına karşın komşusunun sözünde durmadığını, parasını vermediğini söylemiş.

Yargıç, hemen komşusunu çağırtmış.

— Bu delikanlının parasını niçin vermiyorsun, diye sormuş.

Varsıl komşu, kendini şöyle savunmuş:

— Efendim, demiş. İddiayı o değil ben kazandım. Evet, sabaha kadar gölde durdu ama annesi onu meşaleyle ısıttı.

Yargıç, her ikisini de dinledikten sonra varsıl komşuyu haklı bulmuş. Çocuk boynu bükük bir durumda eve dönmüş.

Ertesi gün yine ak sakallı bilgenin yanına gitmiş:

— Yargıç beni değil komşumu haklı buldu, demiş.

Ak Sakallı Bilge, sakalını kaşımış, biraz düşündükten sonra:

— Sen hiç üzülme yavrum, demiş. Yarın akşam bize gel, paranı alacaksın.

Bilge, evinde bir şölen vereceğini duyurmuş. Varlıklı komşuyu, yargıcı ve kentin ileri gelenlerini buyur etmiş.

Et yemekleri için birkaç kuzu kestirmiş. Pilav için kazanlar dolusu pirinç ayıklatmış. Börek için tekneler dolusu hamur yoğurtmuş. Salata için marullar, soğanlar toplatmış. Avlunun bir köşesine, kocaman bir ocak kurup ateş yaktırmış. Kuzu etlerini, pilavlık pirinçleri kazanlara doldurtup avlunun diğer ucuna yerleştirtmiş.

Akşama doğru çağrılanlar gelmişler. Minderlere oturup söyleşiye dalmışlar. Ak Sakallı'nın bilgeliğinden, konukseverliğinden söz etmişler. Söyleşi koyulaşmaya, karınları da zil çalmaya başlamış. Bir beklemişler, iki beklemişler, ne yemek getiren var ne bir yudum su veren.

Yargıç dayanamamış, sormuş:

— Bre Ak Sakallı, yemekler daha pişmedi mi?

Soru 1. “Ak Sakallı Bilge Dede” adlı metinden yola çıkarak aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi TDK Türkçe Sözlük ’ten kontrol ediniz.

Kelime ve Kelime grupları	Tahminim	Sözlük anlamı
Varsıl		
Hakkını yemek		
Zoruna gitmek		

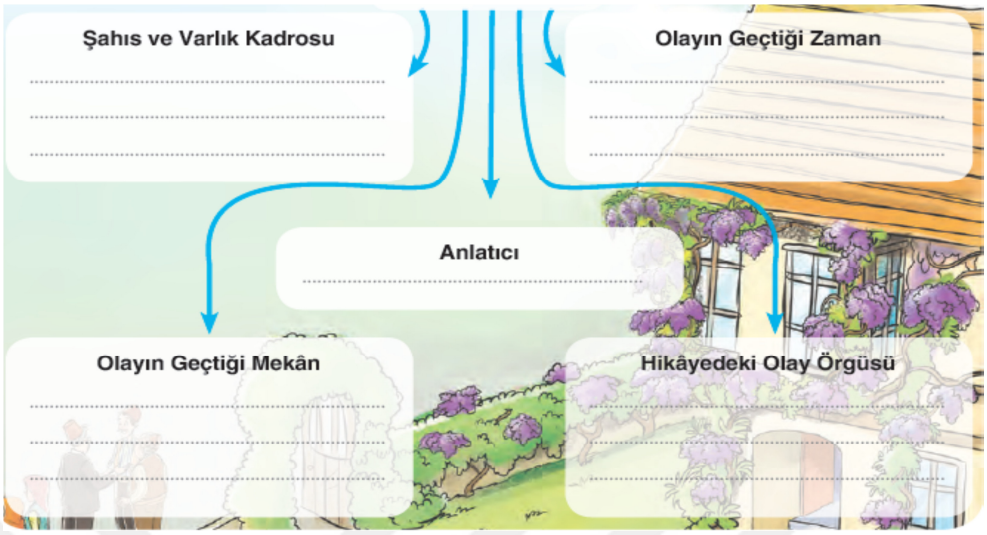
Soru 2. “Ak Sakallı Bilge Dede” adlı metninin konusunu belirleyiniz.

Soru 3. “Ak Sakallı Bilge Dede” adlı metninin ana fikrini ve yardımcı fikirleri belirleyiniz.

Ana fikir:

Yardımcı fikirler:

Soru 4. “Ak Sakallı Bilge Dede” metninin hikâye haritasını oluşturunuz.

Soru 5. Aşağıdaki sebep- sonuç, amaç sonuç cümlelerini tamamlayınız.

Sebep	Sonuç
	Eline bir meşale alıp onu aramaya başlamış.
	Varsıl komşu komşularının yoksulluğuyla alay edermiş

Amaç	Sonuç
Komşusu kötü niyetli biriymiş amacı…	
	Delikanlı doğruca yargıcın yanına gitmiş

Soru 6. Siz de dinlediklerinizden hareketle metinle ilgili 2 tane soru oluşturunuz.

1.
2.

Soru 7. Siz de ” Ak Sakallı Bilge Dede” metnindeki bilge dedenin yerinde olsaydınız yardım eder miydiniz? Neler hissederdiniz?

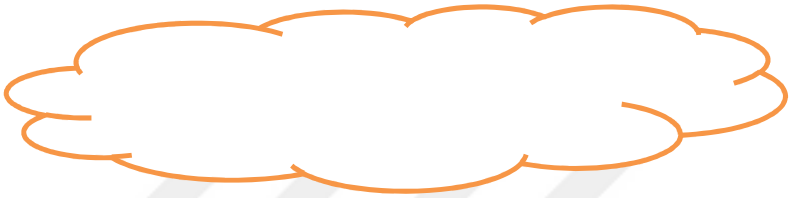
Soru 8. Dinlediklerinize ilişkin aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Varlıklı adamın yoksul gence yaptığı teklif nedir?

- Yoksul genç Ak Sakallı Bilge Dede'ye niçin gitmiştir?

- Yargıcın kararını değiştiren olay nedir?

Soru 9. Siz olsaydınız bu metne hangi başlığı koyardınız?

Soru 10. Siz ekonomik (parasal) sorun yaşadınız mı? Yaşasaydınız bu durumda neler yapardınız?

EK 16. Araştırmacı Katılım Belgesi

[redacted] DANIŞMANLIK
İstatistik & Araştırma Merkezi

Sayın **Mehmet GÜL**

Firmamız tarafından **30 Kasım - 1 Aralık 2019** tarihlerinde düzenlenen
12 saatlik "Maxqda İle Nitel Veri Analizi" Eğitimine katılmıştır.

[redacted] Danışmanlık
Fırat YILMAZ
Eğitmen

[redacted] Danışmanlık
Murat BAYAZIT
Koordinatör

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı:	Mehmet GÜL
Uyruğu	T.C.

EĞİTİM

Derece	**Kurum**	**Mezuniyet Tarihi**
Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi, Türkçe Eğitimi	2013
Lisans	Gaziantep Üniversitesi, Türkçe Eğitimi	2008
Lise	Kocasinan Lisesi, Kayseri	2002

İŞ DENEYİMLERİ

YIL	**KURUM**	**GÖREV**
2008- Halen	Milli Eğitim Bakanlığı	Türkçe Öğretmeni

YABANCI DİL

İngilizce (68,75)

YAYINLAR

Gül, M. (2017). Türkçe ders kitabındaki metinlerin (5. sınıf) değerler eğitimi yaklaşımıyla incelenmesi. *Erciyes Journal of Education*, *1*(1), 59-78. https://doi.org/10.32433/eje.344692